

seyir defteri

Bilinçli Bir Kullanıcı Olabilmek...

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

**“Donanım testlerimiz,
TOP10 listelerimiz,
“Pratik” sayfalarımız
ve kapak konularımız
değerli bilgiler içeriyor
ve okurlarımızın daha
bilinçli bir kullanıcı
olmalarını sağlıyor.”**

CHIP ABONELİK KAMPANYASI

CD yazıcı almayı düşünen okurlarımız için oldukça cazip bir kampanyamız var. Piyasada KDV dahil yaklaşık 100 dolar civarında satılan 24x Samsung SW224B CD yazıcısına, kampanyamız dahilinde CHIP aboneliğiyle birlikte sadece 65 dolar+42.500.000 TL'ye sahip olabilir ve CHIP aboneliğinizi bedavaya getirebilirsiniz. Ayrıntılar ☎ 226'da.

Ekonomik krizle birlikte herkes bütçesini kısmak ve sevdiği şeylerden feragat etmek zorunda kaldı. Krizin bilişim dünyasına etkisi ise ağır oldu. Tasarruf tedbirlerinden fazlasıyla etkilenen PC donanım ve yazılım sektörünün yeni yeni toparlanmaya başladığı görülüyor. Bilgisayar teknolojisinde üretici değil tüketici olmanın ve sonuçta tüm fiyatların Amerikan Dolarına endeksli olmasının zararını, bu krizle birlikte en derin şekilde hissettik. Bu konuda mutlaka geleceğe yönelik yatırımların en kısa zamanda yapılması gerekiyor. En azından klavye, mouse ve RAM gibi PC bileşenlerini kendimiz üretebilmeliyiz. Olayın üreticiler açısından bu boyutu bir yana, tüketicilerin de (bilgisayar dünyasında son kullanıcılar) kendilerini yeni koşullara adapte etmeleri gerekiyor. Son kullanıcı dergisi misyonunun bilincinde olan CHIP, her sayısında (zaman zaman bu konuda eleştiriler alsa da) kullanıcıların işini kolaylaştıracak, zaman ve para tasarrufunda bulunmalarını sağlayacak pratik ipuçlarına, yazılım ve donanım çözümlerine mümkün olduğunca çok yer vermeye çalışıyor. Donanım testlerimiz, TOP10 listelerimiz, “Pratik” sayfalarımız ve kapak konularımız her ay okurlarımız için çok değerli bilgiler içeriyor ve daha bilinçli bir kullanıcı olmalarını sağlamaya çalışıyor.

Bu ayki ilk testimizde bütçenizi fazla zorlamayacak, 150 doların altında bir fiyata sahip olan ekran kartlarını test ediyoruz. Özellikle oyunlarda iyi bir performans vermesi beklenen bu kartlardan gerçekten de hangilerinin tatmin edici bir performans sunduğunu bu testimizden öğrenebilirsiniz. İkinci testimizde ise fiyatları 80 dolar civarına kadar düşen piyasadaki en yeni tam 21 CD yazıcıyı test ediyoruz. CD-R fiyatlarının da giderek düşmesi, kopyalama ve yedekleme ihtiyaçlarının giderek artması, bu aygıtları daha cazip bir hale getiriyor.

Kapak konumuzda sizler için seçtiğimiz türünün en iyi 100 ücretsiz yazılımına yer veriyoruz. Bu programların tamamını eCHIP'te TOP100 Freeware bölümünde bulabilirsiniz. Programları seçerken yerli yazılım sektörüne ve programcılara destek olmak için en başarılı Türkçe freeware programlara da mümkün olduğunca yer vermeye çalıştık.

Daha önce sadece profesyonel kullanıcıların cesaret edebildiği “overclocking” işlemi, anakartlara ve BIOS'lara entegre edilen fonksiyonlar ve ayarlar sayesinde artık normal kullanıcıların da ilgisini çekiyor. 0.13 mikron teknolojisiyle üretilen Northwood çekirdekli işlemcilerden özellikle 1,6 GHz'lik Pentium 4(A) işlemcisi, yüksek bir overclock potansiyeline sahip. En az 500 MHz'lik bir saat hızı artışıyla en az 300 dolar tasarruf etmeniz mümkün. Ayrıntılar ☎ 78'de.

Sizlerden gelen yoğun istekler üzerine bu ay yazılım dünyasının önde gelen firmalarından Symantec, Adobe, Macromedia ve McAfee'nin, Norton Utilities/ Antivirus/Personal Firewall 2002, Flash MX, GoLive 5 ve Photoshop 6 gibi en popüler yazılımlarının en yeni kullanılabilir deneme sürümlerini ikinci CD'mize doldurduk. Programları hemen yükleyip denemeye başlayabilirsiniz.

Önümüzdeki ay yeni bir CHIP'te buluşmak dileğiyle...

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

read.me

» PDA Savaşları

Gökhan Sungurtekin,
Yayın Koordinatörü

“El bilgisayarları pazarındaki en çetin mücadele, işletim sistemleri arasında yaşanıyor. Bu alanda liderlik şimdilik Palm OS’in elinde; ancak bu durum hızla Windows CE/Pocket PC’nin lehine değişiyor.”

Birden fazla noktaya yapılan uzun süreli seyahatlerin en sevmediğim yanı, sürekli valiz toplayıp, bir sürü şeyi yanımda oradan oraya taşımaktır. Eğer söz konusu olan bir iş seyahatiyse, beraberimde götürdüğüm aygıtların sayısı da artar: Yapacağım PowerPoint sunumları için notebook, ses kayıt cihazı, dijital kamera, her an ihtiyaç duyabileceğim bilgileri içeren el bilgisayarım, cep telefonum ve tabii ki mp3 Player’ım. Bazen bunlara, neden satın aldığımı ve neden yanımda taşıdığımı bilmediğim GPS aygıtı da ekleniyor.

Peki bunların hepsini taşımak zorunda mıyız? Cevap hayır... Yeni el bilgisayarları tüm bu aygıtların sundukları fonksiyonların neredeyse tamamına sahipler. Ancak ben PDA’imi değiştirmeden önce bir süre daha beklemek istiyorum. Zira hayalimdeki PDA ile şu an piyasada bulunanlar arasında hala birkaç küçük fark var. Size ideal PDA’imi tarif etmeden önce, bu pazardaki gelişmelere kısaca göz atalım.

Palm OS mi yoksa Pocket PC mi?

El bilgisayarları pazarındaki en çetin mücadele işletim sistemleri arasında yaşanıyor. Bu alanda liderlik şimdilik Palm OS’in elinde; ancak bu durum hızla Microsoft’un işletim sistemi Windows CE/Pocket PC’nin lehine değişiyor. Canalys firmasının araştırma sonuçlarına göre, 2001 yılı içerisinde Palm OS’in pazar payı Batı Avrupa’da yüzde 30 oranında gerilerken, Windows CE pazar payını yüzde 86 oranında artırdı. Bununla birlikte Epoc ve Linux’un payları da geriledi. Pocket PC 2002’nin pazarda boy göstermesiyle birlikte, bu değişim de ivme kazandı.

Bunun nedeni, masaüstü PC’lerimizde alıştığımız multimedya fonksiyonlarını ve kullanım yöntemlerini sunan “konsantre Windows” Pocket PC ile karşılaştırıldığında, Palm OS’in fazlasıyla basit ve kısıtlı olanaklar sunan bir işletim sistemi olması.

Gerçi son CeBIT’te katıldığım toplantılarda, Palm ve Handspring yetkilileri bu basitliği rekabet gücünü artırıcı bir etken olarak görüyorlar ve sürekli olarak, el bilgisayarlarının kullanıcılara ihtiyaç duyduklarından fazlasını sunmamaları gerektiğini, bunun gereksiz kaynak tüketimine yol açacağını belirtiyorlardı. Ancak bu söylemin arkasında, Pocket PC ile karşılaştırıldığında Palm OS’in sunabileceklerinin sınırlı olmasının getirdiği kaygı yatıyor.

Bir kullanıcı olarak ben de tüm diğer kullanıcılar gibi, randevu kayıtları ve birkaç basit uygulamadan daha fazlasını bekliyorum el bilgisayarımın. Ayrıca masaüstü PC’imde kullanmaya alıştığım işletim sistemini PDA’imde de kullanmak ve örneğin ofis dokümanlarımı aracı bir yazılıma ihtiyaç duymadan açabilmek oldukça cezbedici açıkçası. Pocket PC’nin en büyük avantajı da aslında burada.

Yerim kalmadığı için el bilgisayarımın sahip olmasını istediğim özelliklere gelecek ay değinebileceğim. Bu arada Palm OS 5.0’ı inceleme şansım da olabilir. Sizin de el bilgisayarınızda görmek istediğiniz yeni özellikler varsa lütfen bana iletin.

sgokhun@chip.com.tr

Ücretsiz Kaynaklar

“İnternette Herşey Bedava” CHIP 5/2002

CHIP'i yaklaşık 3 senedir takip ediyorum. Bu sayfalar-
da bizlerin görüşlerini almanızı takdir edici bir davranış
olarak gördüğümü ayrıca belirtmek isterim. "İnternette Herşey Bedava" yazısında tanıtılan program-
lar ve verilen ipuçları sayesinde sevdiğim grupların ve
solistlerin albümlerini MP3 formatında dijital olarak
dinleme şansını buldum. Ayrıca işin yasal boyutu konu-
sunda da bizleri aydınlatmanızı olumlu buluyor, tüm
CHIP ekibine teşekkür ediyor ve başarılarınızın daimi
olmasını diliyorum.

Aslı Baylav

Daha fazla İnternet

Merhaba, Derginizi her ay aksatmadan takip ediyorum. Gerçekten çok başarılı bir dergi! Fakat internet üzerine biraz daha düşseniz daha iyi olur diye düşünüyorum.

Rıza Yücel

Rıza Yücel

Gürültü sorunları

Merhabalar... Derginizi düzenli olarak almaktayım. Benim birkaç ricam var;
1. Bilgisayarları ile aynı odada yatan ve neredeyse bilgisayarı 24 saat açık olan kişilerin en büyük sorunu gürültü. Sizden ricam, yurtdışında rahatlıkla bulunabilen ama maalesef Türkiye’de bulma imkanı olmayan "Sessiz çalışabilen sistemler" hakkında inceleme ve yazılar yazmanız...

Derginizde sıkça ekran kartı, CD-ROM, mainboard gibi incelemeleri okuyoruz ama bu tarzda incelemeler bulamıyoruz...

Yurtdışında araştırıp bulduğum, sessiz bir bilgisayar için su soğutmalı sistemler, çok düşük desibellerde çalışan CPU fanları ve power supply'lar (Zalman, Enermax gibi firmalar) ve alüminyum veya çeşitli özelliklerdeki high-end kasalar ve aksesuarlar (neon ışıklar veya yan bölme cam pencereleri) hakkında incelemeler ve nereden, nasıl kaçta alınabilir gibi yorumlarınızı yayınlarsanız çok memnun olacağım.

2. Top 10 listenizde, en az 1 aydır piyasada bulunan Geforce4 veya 40X writer'lar vs. gibi ürünler bulunmuyor ve sanırım bu ürünleri listeye girmeniz epey gecikiyor. Bu durum, sizin puanlarınıza ve incele-

melerinize değer veren alıcılar için yanlış bir yönlendirme oluyor. Top 10 listenizi de daha güncel tutmaya çalışırsanız sevinirim... Saygılarımla...

CHIP: Yeni çıkan ürünleri mümkün olduğunca erken test etmeye çalışıyoruz. Piyasada yeterince ürün olduğunda ve test için yeterli sayıya ulaşıldığında ürünleri karşılaştırmalı olarak test ediyoruz. Bundan önce “Donanım İnceleme” sayfalarımızda ilgili ürünleri genelde bulabilirsiniz. Ayrıca bu ayki CD yazıcı ve ekran kartları testimizle birlikte 40X yazıcılar ve GeForce 4’ler de listeye dahil olacak.

Donanım testleri

Her ay CHIP dergisinde en iyi donanımlar ve onları nasıl test ettik kısmında, monitörü test eden aynı kişi ve hep aynı resmi görmekten sıkıldım. Donanımları nasıl test ettiğiniz değil, sonuçlar önemli.

Kemal Etikan

OpenOffice ve Linux

Derginizi üç yıldır takip ediyorum. Derginizde Mart 2002 CD'sinde verdiğiniz OpenOffice gibi programlara ve CD'nizde de Linux'a daha çok yer vermeniz mümkün mü? 4 gündür OpenOffice 1.0 indirmeye çalışıyorum, ancak Çin'deki sitesine ulaşamadım... Bu yüzden bu tür freeware programları, sitenizde sunabilir misiniz?

Cahit Yılmaz

Cahit Yılmaz

CHIP: OpenOffice'i incelemesiyle birlikte

*bu ayki sayımızda bulabilirsiniz. Linux
içinse önümüzdeki sayılarda bir sürprizi-
miz olacak, bizi izlemeye devam edin.*

Flash MX hakkında

Merhaba CHIP çalışanları, Bir Flash'çı olarak size bir konu önereceğim. Geçen sayılarınızda Flash ile ilgili birkaç sayfalık bilgi vermiştiniz. Benim önerim şu. İnançımıza göre bu bilgiler ne yeterlidir ne de fazla bir okuyucu kitlesi vardır. Derginizde boşuna sayfa kaybı diye nitelendiririm. Ben bir Flash kitabı bitirdim (flash 5) ve internette bilgiler edindim, hala bir çok eksliğimin var olduğuna inanıyorum. Sizin ekipte eminim ki Flash ustaları vardır. Eğer mümkünse derginizin yanında küçük bir (örnek:10 sayfalık) ek yapsanız da burada sadece Flash'ı anlatsanız. Tabii ki daha birçok program var, onları da başka sayılarda anlatabilirsiniz. Bence dergi içine konulan iki-üç sayfadan daha değerli ve yararlı olacaktır. Sonuçta bu bir öneridir ve yapmazsanız sizi terk edeceğim anlamına gelmez. Flash'ı seviyorum ve sizin gibi uzman bir kadrodan bilgi edinirsem daha fazla ilerleyebileceğime inanıyorum. Flash MX'i anlatırsanız daha iyi olur, derginizdeki Flash MX deneme sürümünü çalıştıramadım, try (deneme) tuşu çalışmıyordu.

Özgür Aslan

Özgür Aslan

Sayfa oranları ve Flash

Öncelikle yaklaşık 1 yıldır derginizin sadık bir okuyucusu olduğumu belirtmeliyim... Ancak, çalışmalarınızı her ne kadar ilgiyle izlesem de bazı şikayetlerim var. Umarım dikkate alırsınız...

1. “Sanırım son 3 aydır” verdiğiniz CD’de Word, Excel, HTML, Flash, Paintshop Pro vb. program derslerini neden yayınlamıyorsunuz? Zaten derginin içeriğinde ders benzeri fazla yazı yayınlanmıyor, bari CD’de bu tür bilgiler olsun... Tips and Tricks bölümü de çok kısa, 9-10 ipucu ki-me yeter ki ?

2. Neden dergi içeriğinde donanım konuları çok yer tutuyor? Yani Mayıs 2002 sayınıza bakacak olursak, 234 sayfalık derginin 83 sayfası reklam, yani okunacak 151 sayfa kalıyor geriye... Bunun da yaklaşık 30 sayfası donanım üzerine -yeni donanımlar, ekran kartlarının karşılaştırılması

vs.- olduğundan bilgisayar kullanmamızı daha da geliştirecek bilgilere 121 sayfa kalıyor... Yani sizce derginizi daha çok, PC'sini upgrade ettirecek kişiler mi okuyor? Böyle bir kriz ortamında kaç kişi karşılaştırmasını yaptığınız ekran kartlarından alabilir? Ne kadar kaliteli olurlarsa olsunlar... Her zaman en yeni teknolojileri önerirken, yaşadığınız ülkedeki insanların ortalama gelir düzeyini hatırlamanızı tavsiye ederim... Bir de donanım karşılaştırmaları listelerinizde sanki her ay aynen hiç değiştirilmeden basılıyor gibi...

3) Mayıs 2002 sayınızda verdiğiniz CD'de Macromedia Flash MX' in deneme sürümünü verdiğiniz duyurmuşsunuz... Merak ediyorum acaba dergiye koymadan bir bilgisayara kurup denediniz mi çalışıyor mu diye? Sanırım deneme sürümü olan programlar genelde 30 gün kullanılırlar, sonra register edilmeleri gerekir... Ben programı PC' me kurdum, PC' mi restart ettikten ve Flash.exe' ye tıkladıktan sonra bir pencere açıldı ve altında şöyle yazıyordu: "Trial has expired". Bu, sizin de anlayabileceğiniz gibi deneme süresinin bittiğini gösteriyor ve tahmin edebileceğiniz gibi program açılmıyor, yani, "Try" butonu çalışmıyor, sanki programı 30 gün kullanmışım gibi... Oysa ben programı 1 kez bile kullanmadım daha... Bu konuyla ilgili olarak bulacağınız en mantıklı çözüm, bence bu programı Haziran sayınızda -bu kez hatasız olarak- tekrar vermenizdir...

Tuncay Atacan

CHIP: Yazı dağılımında mümkün olduğunca tüm okurlarımızı dikkate almaya çalışıyoruz ve her ay belirlediğimiz oranları korumaya çalışıyoruz. Bu ay verdiğimiz 2. CD'mizde Flash MX' le birlikte diğer Macromedia programlarını da bulabilirsiniz.

Programcılık

İyi çalışmalar. CHIP'e bir yıldan fazla süredir aboneyim ve 15 yaşındayım. Bana göre Türkiye'nin en iyi bilgisayar dergisi sizsiniz. Ancak üç adet önemli eksiklik var;

1. Programcılık üzerinde yoğunlaşmıyorsunuz,
2. Linux'a verilen önem sıfır,
3. Web tasarımı konusunda son kullanıcılara yönelik bilgi vermiyorsunuz...

Sakın bu konuyu "kimse ilgilenmiyor" diyerek vermemezlik yapmayın. Zira bunlara büyük ilgi var (özellikle web tasarımı). Bana göre rakipleriniz bu konularda sizden daha ilerde. Siz de bu farkı kapatın ve birincilikteki yerinizi sağlamlaştırın.

Günay Geyik

CHIP: Programcılık kurslarımızı eCHIP'ten takip edebilirsiniz. Linux'a önümüzdeki sayılarda mutlaka daha fazla yer vereceğiz. Web tasarımı konusunda da önümüzdeki aylarda bir sürprizimiz olacak.

Yavaş PC'leri dikkate alın

CHIP dergisi ile ilk olarak 1996 yılında, 80486 DX2/66 PC' mi aldığım zaman tanıştım ve o zamandan beri hiç aksatmadan okuyorum. Fakat son 2, 3 yıldır dergi sadece donanım ve shareware ağırlıklı oldu, oyun demo'ları ya çok az ya da hiç yayınlanmıyor.

Dergideki programlar ise güncel olmaları bakımından iyi, fakat Türkiye'de hala Pentium 100 işlemcili ve 16 MB RAM'li bilgisayarı olan kullanıcılar da var ve bunlar hiç de az değil (Pentium 100 bir örnek, yani herkesin evinde 128 RAM'li canavar makineler yok) ve bu programlar genelde Win 95 veya 98 kullanan makinelerde çalışmıyor ya da sorun çıkarıyor. Benim sizden istediğimse, bu gerçekleri de göz önünde bulundurarak CD'leri hazırlamanız ve o 97, 98 yıllarındaki benim mükemmel olarak adlandırdığım dönemdeki sayılara benzer bir şekilde yeni sayılarınızı oluşturmanızdır...

Mustafa Serhan Bedir / Ankara

Sayfa düşüşü, fiyat artışı

Merhaba Sevgili CHIP yetkilileri; Ben 13 yaşında 7. sınıfa giden bir çocuğum. Derginizi Aralık 1996'dan beri alıyoruz. (Zaten o zamandan beri bilgisayar kullanıyorum) Fiyatı ne kadar pahalı olsa da yine de alıyorum. Derginize kafein koyduğunuzdan şüpheliyim. Neyse, sorulara geçelim;

1. CHIP'teki bu düşüş niye? 1996'da 6 yaşında bilgisayardan anlamayan biriydim. Şimdi CHIP sayesinde aklımdan geçen her şeyi yapıyorum. Fakat bir derginin sayfa sayısı ile fiyatı doğru orantılı olmaz

mi? Sayfa sayısı azaldıkça azalıyor, Türkiye'nin en çok okunan Dergisi'nin fiyatı 2 Oyun CD'si parasını buluyor. Ben bu dergiyi almak için 1.5 hafta okulda bir şey yemedim para harcamadan durmam gerekiyor. Bakın örnek vereyim, 9/2000 sayınız hem 2 CD'li hem de 425 sayfa ortalama bir ansiklopedi kalınlığındaydı. Nisan 2002 sayınıza bir bakalım 218 sayfa, 207 sayfa fark var ve 9/2000 sayısı bu fiyattan bir hayli düşük. Ayrıca 2000'in Haziran ayında krizin üst düzeye ulaşmasına rağmen, ucuz fiyata 425 sayfa + 2CD verebiliyorsanız, şimdi de aynı şeyi bekliyoruz sizden.

Ahmet Caner Aydın

Düşündürücü bir reklam

Merhaba, Derginizi 3 yıldır ve aralıksız takip etmekteyim. İçerik olarak oldukça beğeniyorum.

Ancak ilk defa dergiyi elime aldığım anda huzursuz oldum. Nisan 2002 sayınızın 125. sayfasındaki Kont Bilişim Teknolojileri A.Ş.'ye ait reklam tam bir şoka girmeme neden oldu. Reklam adı altında iğrenç ve oldukça itici bir görüntüyle karşı karşıya kaldım. Bu ilk mi yoksa daha öncekiler dikkatimden mi kaçtı bilemiyorum ama gerçekten bu tarz bir reklam yayınlanırken dikkatli olmak gerekir diye düşünüyorum. Elbette yayın hayatınızda önemli katkısı olan reklamlar gereklidir, ama sizden biraz daha seçici davranmanızı rica ediyorum. Dergimizde böylesi reklamlar görmek istemiyoruz. (Gösterdiğim tüm arkadaşlarım da aynı fikirdeler.) Son olarak da derginiz aracılığıyla bu firmayı kınıyorum. Daha insani reklam yöntemleri olduğunu da hatırlatmak istiyorum.

Özgür Çelebi

YORUM VE YARDIM

- Dergideki yazılarla ve genel olarak dergiyle ilgili görüşlerinizi yorum@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.
- Lütfen bilgisayarla ilgili sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine iletin.
- Ayrıca yorum@chip.com.tr adresine göndereceğiniz e-mail'lerde isminizi yazmayı unutmayın.

İÇİNDEKİLER

- 12 **Siemens S46**
iXI Quadband'lı cep telefonu
- 12 **Bir Konu İki Görüş**
TT'nin yeni yasası hakkında
- 14 **NGO: Microsoft Office.Net**
Ofisinizi Net'e açın
- 16 **Avrupa'da GPS Sistemi**
Yollar Galileo'dan sorulacak
- 16 **Time Communication**
Sesli tanıma sistemi
- 16 **Sabitdiske Ses Kaydı**
"Panik Odası"nın setinde
Seagate

Bütün Filmler

İnternet, film endüstrisini tehdit ediyor.
İlk korsan DVD kopyaları, sinemalardan
önce online olarak yayınlanıyor.

■ 1999 Mayıs'ında muhteşem ilkbahar günlerini yaşarken iki tane oldukça büyük dosyanın download'ı günlerdir sürüyordu. Daha sonra dosyaların yüklenmesi tamamen sona erdi. Bu dosyaların içerisinde, internet üzerinden tüm dünyaya yayılan bir sinema filminin ilk kopyası vardı. Film oynatılmaya başladığında ilk olarak bir "Z" ekrana geldi ve daha sonra milyonlarca insanın 15 sene boyunca devamını beklediği film olan "Star Wars Episode 1" in jenerik müziği kulaklarımızda çınla-

maya başladı. Hong Kong'da bir sinemada Çince altyazı ve izleyici topluluğunun çıkardığı sesler eşliğinde kaydedilen filmin görüntü kalitesi oldukça kötüydü. Ancak daha iyisi olmadığına göre ne fark ederdi ki.

Kopya film kaynakları

Aylardan yine Mayıs ve bu seferki "Star Wars" filminin korsan kopyası, bu yazı hazırlandığında film henüz dünyada gösterime girmemiş olmasına rağmen, internette kolayca bulunabiliyor. Bu arada söz konusu kopya yayınlar belirli bir grubun himayesinden çıkarak bir çok kullanıcı için bir hobi haline aldı. "Sharereactor", "VCD Quality" veya "ISO News" gibi konu ile ilgili sayfalar yeni

Bu Filmlerin Tümü Türkiye'de Sinemadan Önce İnternette Mevcuttu

Film İsmi:	Memento	Yapay Zeka	Monster AG	Harry Potter ve Felsefe Taşı
ABD'de Gösterim Tarihi:	16.03.2001	28.06.2001	02.11.2001	14.11.2001
DVD Başlangıcı	04.09.2001	05.03.2002	17.09.2002	11.05.2002
Screeners/Telesync olarak Net'te: *	29.03.2001 / Screener	06.08.2001 / Telesync	08.11.2001 / Screener	25.11.2001 / Telesync
DVD Rip olarak Net'te	08.09.2001	16.12.2001	01.02.2002	21.02.2002

* Sharereactor / ISO News

BAHTSIZ STAR WARS: Star Wars internetteki korsanlıktan en çok etkilenen filmlerden biri. Episode I'in korsan kopyası sinema galasından kısa bir süre önce internette yayınlanmıştı. Episode II de aynı kaderi paylaştı.

Net'te

"Moviez" yani illegal kopya filmlerden haberdar ediyor. Yükleme işlemi ise üniversite sunucularından, eDonkey gibi uluslararası değişim araçlarına aktarıldı. Paylaşılan dosyalar üzerinde çoktan uluslararası geçerliliği olan yeni bir kodlama sistemi ve jargon oluştu bile. Dosya isimlerinde veya açıklamalarda varolan "Cams" ifadesi ile resim ve seslerin direkt olarak projektörden geldiği (dijital kamera çekimi), "Telecine" ve "Telesync" ifadeleri ile de kopyaların topluma açık gürültülü mekanlardan alındığını ve kayıtların rahatsız edici derecede kötü olabileceği anlatılmaya çalışılıyor. Ancak ön izlenim yazıları için basına gönderilen VHS kopyaların dijitalleştirilmiş kopyaları daha çok seviliyor. Video kayıtlarını daha rahat kullanabil-

mek için de DVD "Rips" veya henüz yayınlanmamış DVD'lerin kopyaları olan "DVD Screener"lar daha kaliteli bir seçenek sunuyorlar.

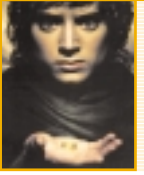
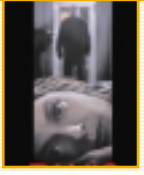
Böylece, isimleri bu seneki Oscar ödülleri için telaffuz edilen filmlerin, DVD başlangıçlarının Amerika'da sonbahar olarak açıklanmasına (Tabloya bakınız) rağmen, temiz DVD kopyaları şimdiden internet üzerinden temin edilebiliyor. Sektörde ise, Oscar Academy üyelerine gönderilen özel baskı DVD kopyalarının buradan direkt olarak internet ortamına aktarıldığına dair kötü söylentiler yankılanıyor. Lord of The Rings (Yüzüklerin Efendisi) veya A Beautiful Mind (Akıl Oyunları) filmlerinin Oscar ödülü töreninden sadece birkaç gün önce veya sonra eDonkey ve benzeri paylaşım araçlarında yayınlanmasını başka bir şekilde açıklamak pek mümkün değil.

Kopyalara göz mü yumuluyor?

Amerikalı Edel Ripper ise halen cesur açıklamalar yaparak, Dolby Digital 5.1 ses kalitesinde çok dilli ve tamamı 4 Gigabyte yer kaplayan "Spy Game" veya "Jurassic Park III" gibi sinema hitlerinin DVD'lerini, DVD diskler için uygun biçimde paylaştıklarını dile getiriyor.

Film endüstrisi bu problemin bilincinde olmasına rağmen henüz çekingen davranıyor. Sinema sonunda patladığı ve DVD pazarı da genişlediği için endişeye gerek yok. Avrupa da durumdan rahatsız değil. Almanya sinemaları geçen sene 1.25 milyar euro'luk satış yaparken DVD pazarı yüzde 139 genişleyerek 406 milyon euro'luk bir rakama ulaştı ki her iki değer de Avrupa için kendi dallarında bir rekor anlamına geliyor. Eğlence sektöründeki gelişmenin dolaylı olarak tüm sektörleri kamçıladığı da düşünüldüğünden, herkes halinden memnun görünüyor.

Ancak her ne kadar sahneye yansımaya da arka tarafta hummalı çalışmalar devam ediyor. Daha önceden paylaşım araçlarını kullandıkları için uyarılan kullanıcılardan sonra DSL kullanıcıları da ilk ihtarı aldılar. Ancak endüstri bu ve diğer işlemler için resmi demeçler vermek istemiyor.

					
Yüzüklerin Efendisi – Yüzük Kardeşliği	A beautiful Mind (Akıl Oyunları)	Black Hawk down	Resident Evil	Blade II	Panic Room
19.12.2001	21.12.2001	28.12.2001	15.03.2002	22.03.2002	29.03.2002
06.08.2002	(unbekannt)	11.06.2002	21.03.2002	August 2002	August 2002
30.12.2001 / Screener	25.12.2001 / Telesync	31.12.2001 / Telesync	17.03.2002 / Screener	22.03.2002 / Telesync	01.04.2002 / Telesync
18.01.2002	31.03.2002	19.03.2002	–	–	–

KISA... KISA...

► Empa'dan Hediyeler

1-30 Haziran tarihleri arasında sürecek olan kampanya ile EMPA, distribütörü olduğu Biostar M7TDB ve M7TDF anakartlarından birini, Utopia ekran kartlarından herhangi biriyle satın alan her son kullanıcıya, bayileri aracılığıyla P-Active RF kablosuz mouse ve 1 aylık sınırsız Turk.Net aboneliği hediye ediyor.

Bilgi için: www.empa.com.tr

► Melissa'nın Babası Hapiste

Yaklaşık 100 milyon dolar zarara neden olan 'Melissa' isimli bilgisayar virüsünün yaratıcısı David Smith, 20 ay hapse mahkum edildi. Smith'in yazdığı Melissa, bilgisayarları kullanılmaz hale getirmeden önce, kendisini Microsoft Outlook adres defterindeki diğer 50 isme yollayarak yayılması ile ünlüydü. New Jersey'de yargılanan Smith için istenen ceza başlangıçta 10 yıl hapis ve 50 bin dolar para cezasıydı ancak davacılar, Smith'in diğer virüs yaratıcılarını yakalamakta yardımcı olmaya söz vermesi üzerine, mahkemeye cezanın hafifletilmesini önerdiler.

► 600 Sayfalık Şura

Başbakanlık ve sivil toplum örgütlerinin düzenlediği Bilişim Şurası, Ankara'da gerçekleştirildi. Başbakanlık Müsteşarlığı, Zeka Vakfı, Türkiye Bilişim Derneği, Bilgi İşlem Hizmetleri Derneği ve Bilişim Vakfı tarafından ilk kez gerçekleştirilen şura da bilişim sektörünün sorunlarının tespiti, bu sorunların aşılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla şuraya sunulmak üzere hazırlanan çeşitli alanlardaki raporlar görüşüldü.

Bilgi için: www.basbakanlik.gov.tr

QUADBAND:
S46, AT&T
ağlarında da
çalışabiliyor.

Siemens S46

İlk Quadband Telefon

■ Cep telefonlarının modelleri ülkeden ülkeye değişiyor. Bazı markalar ise bazı ülkelere hiç girmiyorlar bile. Siemens de şu ana kadar Amerika pazarına ayak basamıyordu. Ancak firmanın çıkardığı dünyadaki ilk Quadband cep telefonu olan S46 bu durumu değiştireceği benziyor. Yeni model hem Avrupa hem de 900 ve 1900 MHz (Digital) kullanan Kuzey Ame-

rika GSM ağlarında ve mobil iletişim devi AT&T'nin TDMA (850 ve 1900 MHz, analog) ağında çalışabiliyor. Siemens S46 ilk olarak Amerika'da satışa sunulacak. Avrupa'da satılıp satılmayacağı henüz açıklanmayan telefon, özellikle iş seyahatlerine çıkanların ve turistlerin ihtiyaçlarına karşılık vermeye uygun bir Amerika telefonu.

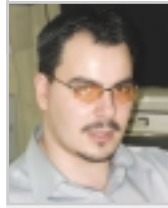
Fiyatı: Henüz belli değil.

Bilgi için: www.siemens.com

BİR KONU İKİ GÖRÜŞ

Türk Telekom'un sansür uygulaması doğru mu?

İran veya Çin'de olduğu gibi bazı web sitelerine erişimin toptan engellenmesi kullanıcıların tepkisini çekti. Meclisten geçti geçecek denen "RTÜK" yasasının gündemde olduğu bir sırada, fazla göze çarpmayan ama fiilen uygulanan bu sansür girişimi hakkında karşıt görüşlerin bile aslında, keyfi sansür uygulamalarının yanlış olduğunu belirten ortak bir noktada birleştikleri göze çarptı.

EVET

DİNÇER KARACA

Bilişim Muhabirleri Derneği
Yönetim Kurulu Üyesi

HAYIR

ZİYA ERDEM

Türk Nokta Net
Genel Müdürü

Belirli bir filtrelemeyi doğru buluyorum. Çünkü internet insanlar için bir bilgi deposu olduğu gibi zarar verici bir hal de alabiliyor. Burada önemli nokta "özgürlük" kavramı. Özgürlüğe karşı değilim ancak bilindik özgürlük tartışmaları dahilinde bu kavram, kimi zaman keyfi kullanımlarda haksızlıklara yol açabiliyor. Türk Telekom'un erişimi engellemesi ise, belirli ölçütler ışığında olumlu karşılanabilir. Ancak tamamiyle bir keyfiyet söz konusu olduğunda, bu durum çok yanlış olaylara sebep oluyor. Yıllardır görsel medyada tartışılan zararlı içerik meselesi, RTÜK tarafından nasıl kullanılıyor, malumunuz. Başka bir taraftan bakıldığında ise, Türkiye'de devlet kurumları genelde siyaset güdümlüdür. Avrupa'da uygulanan yöntemlerde olduğu gibi, bence filtreleme Türk Telekom bazlı değil de, ev kullanımında bireysel, iş alanında ise kurumsal olarak yapılırsa, yaşanacak kötü olaylara karşı daha iyi bir yöntem yaratılmış olunur. Fikir açısından ters gelmese de, "özgür" düşünmenin bile suç olma olasılığının yüksek olduğu bir ülkede, bu tür bir girişim, yaratıcılık anlamında ciddi bir tehlikeye yol açabilir.

İnternet, "sahibi olmayan" bir mecra olması nedeniyle son 10 yıla damgasını vurmuştur. İnanılmaz gelişim hızıyla ve kullanıcı sayısı açısından diğer mecralar ile kıyas bile edilemeyecek olması, maalesef Türkiye gibi yasakçı zihniyetlerin hala varlığını koruduğu ülkelerde, bu tür uygulamaları ve sorgulamaları da gündeme getirmektedir. Aslında bunun arkasındaki zihniyet, Türk insanına olmayan güveni göstermektedir. Türk insanı da tüm çağdaş toplumlar gibi iyi ile kötüyü ayırt edebilecek uygarlık düzeyindedir. Bunun başkaları tarafından yapılmaya kalkışılması ise, bence Türk insanına yapılacak en büyük haksızlıktır. Eğer bir şekilde, erişiminin engellenmesinin gerektiği web sitelerinin varlığına inanılıyorsa, hukuki yollar her zaman herkese açıktır. Kişiler veya kurumlar bu haklarını hukuk yoluyla aramaktansa, yasakçı zihniyetlerin arkasında aramaya kalkarsa, o zaman hukuku ellerine almış olmazlar mı? Hem nasıl olur da birileri bir web sitesinin birileri için "engellenmesinin" doğru olacağına karar verebilir ki... veya kim bu kararı vermeye mezun olabilir ki?

NGO: Microsoft Office.net

Ofisinizi Net'e Açın

Microsoft'un yeni ofis paketi, gelecekte basılı olacağı NGO kod ismi altında, firma içinde yapılan bir sunum ile duyuruldu.

■ MS Office NGO'nun bulunduğu en büyük yenilik, ister evde olsun ister işyerinde, tüm uygulamaları tutarlı bir şekilde web ile bağdaştırması. Programlar sabitdisk üzerinde kurulu bulunacaklar ve internet bağlantısı olmadan da kullanılabilirler. Dokümanlar ise online olarak web üzerinde saklanacak, düzenlenecek ve yayılabilecekler. Office'in merkezi haline gelen Outlook, şu ana kadarki e-posta istemcisi, ajanda ve adres defteri fonksiyonları haricinde MyOfficeServer ile internet bağlantısı sağlıyor. Microsoft, bu sayede PC'lerin sadece temiz veri istasyonları olarak kalmasını istiyor.

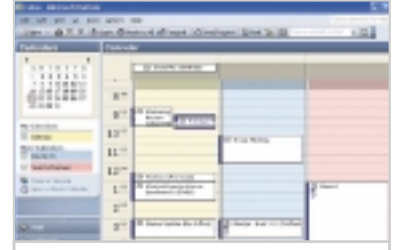
Bir el bilgisayarı ile PC senkronizasyonu na benzer şekilde Outlook da kullanıcı bilgilerini Webserver ile senkronize edecek. Bu işlem, özel bilgiler ve çalışma ortamı için, internet bağlantısı kurulduğunda otomatik olarak gerçekleştirilecek. Her şey merkezi olarak saklanacak ve dünyanın her yerinden kullanılabilir. Bu, özellikle dokümanları-

na dünyanın her noktasından ulaşabilecek, gönderebilecek, sanal toplantılara katılabilecek ve daha bir çok işlemi zorlanmadan gerçekleştirebilecek iş adamları için büyük avantajlar sağlayacak. Bir doküman değiştiğinde veya bir ileti gittiğinde, anında e-posta ile haberdar edilecek.

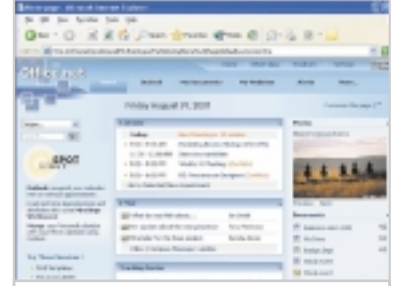
İyi, güzel! Ancak Microsoft'un bu şekilde yeni bir Cash-Cow çalışması içerisinde olabileceği düşüncesi göz ardı edilmemelidir. Çünkü bu durumda sadece program için değil, aynı zamanda web'deki saklama konumları için de para ödenecek. Online

ücretler haricinde senelik 300 dolar gibi rakamlardan bahsediliyor.

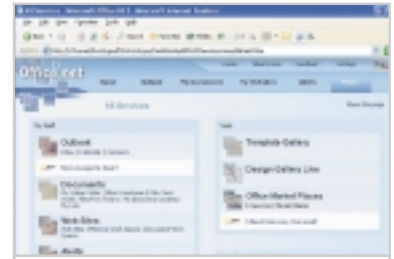
Microsoft Office'in, DSL gibi hızlı bağlantılara sahip mali açıdan kuvvetli firmalar için uygun olduğu söylenebilir. Ancak bu ticari müşteriler, verileri Microsoft'un MyOffice sunucularında saklanırken acaba rahat bir şekilde uyuyabilecekler mi? Online Office'in en erken 2003 sonunda piyasaya sunulacağı düşünüldüğünde, karar vermek için daha çok erken.

RENGARENK: Microsoft, geliştirilmiş Outlook'u, Office.net'in gelecekteki kumanda merkezi olarak görüyor.

TÜM DÜNYADA: Kullanıcı bilgileri, her yerden ulaşılabilir Microsoft web sunucularında saklanacak.

PLAN OYUNLARI: Office.net hem kişisel olayları hem de iş görüşmelerini internet üzerinden yönetecek.

Bilgisayarcılar Yarıfta Boğaziçi Go-Kart Turnuvası

Seagate ve AMD nin de katkısıyla düzenlenen yarışa çok sayıda bayi ve basın mensubu katıldı. CHIP editörlerinin de katıldığı yarışlar son derece çekişmeli ve eğlenceliydi. AMD distribütörü ve Seagate Premium Partner'ı olan Boğaziçi Bilgisayar, distribütörü olduğu firmalarla ortak spor ve eğlence üzerine aktivitelerin devam edeceğini bildirdi.

İstifa Edip Geri Döndüler

Napster'da Dalgalanma

İflasın eşiğine gelen firmadan, 1999 yılında Boston'da üniversite öğrencisiyken Napster'ı kuran Shawn Fanning ve firmanın CEO'su Konrad Hilbers, istifa etti. Napster'ı satın alan Alman medya şirketi Bertelsmann, bu servisi, ücretli dosya paylaşım servisine dönüştürmek için toplam 85 milyon dolarlık yatırım yapmıştı. Firma Temmuz 2001'de Konrad Hilbers'i Napster'ın başına geçirmişti.

İşler planlandığı gibi gitmeyince, Hilbers ve Fanning istifa ettiklerini açıkladılar ve böylece Napster'ın geleceğini tamamen karanlıkta bırakmış oldular. An-

cak, Mayıs sonunda, Bertelsmann gelişmeler üzerine 8 milyon dolarlık artı bir yatırımla Napster'ın tüm borçlarını kapa-

tıp şirketi tamamen satın aldı. Fanning ve Hilbers de geri dönmeye ikna oldu.

Bilgi için: www.napster.com

Hotmail'den Cebe Mail Mail'ler Cep Telefonunda

Turkcell, Hotmail kullanıcısı abonelerinin elektronik posta mesajlarını, internet bağlantısına gerek kalmadan cep telefonlarına kısa mesaj olarak ulaştırmaya başladı. Şu an için sadece Turkcell faturalı hat abonelerinin yararlanabildiği, yakında Hazırkart aboneleri için de hizmetine girecek bu serviste, mesajlar bir SMS ücreti ile fiyatlandırılıyor.

Bilgi için: www.turkcell.com.tr

KISA... KISA...

► **RTÜK'lu İnternet Başladı**
TBMM'de kabul edilen yasayla internet ortamında işlenen suçlar ilk kez yaptırım kapsamına alındı. Böylece, sanal ortamda işlenen suçlar ilk kez yaptırıma bağlandı. Buna göre, Basın Yasası'ndaki "Yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlar" konusundaki hükümler internetteki yayınlar için de geçerli olacak.
Bilgi için: www.tbmm.gov.tr

► **Web Geliştirme Platformu**
İlk yerli web geliştirme platformu "MoreMotion", Mor Yazılım Şirketi tarafından piyasaya sunuldu. Bileşen tabanlı yazılım mimarisiyle tasarlanıp, Java teknolojisi ile geliştirilen "MoreMotion" Web Geliştirme Platformu, bu alanda dünya pazarını elinde tutan firmalara ciddi bir alternatif olmaya hazırlanıyor. Program, çok yönlü web tasarım editörü mmDesigner, uygulama platformu mmExec, hiyerarşik veri tabanı mmDb ve bileşenler kütüphanesi mmLib olmak üzere dört ana bölümden oluşuyor.

► **VeezyGo'culara Müjde!**
Vestelnet, 12 Mayıs'tan itibaren mevcut VeezyGo abonelerinin bilgisayarlarını yenilemeye başladı. VeezyGo aboneleri Veezy Sınırsız İnternet Erişimi aboneliklerini 11,95 dolar aylık ödemelerle 36 ay daha uzatmaları halinde, ellerindeki 350 Mhz'lik PC'lerini Celeron 1000, 19,95 dolarlık taksit ile 1,4 GHz P4 bilgisayarla değiştirebiliyorlar. Evdeki eski bilgisayarlarını da kullanmaya devam etmek isteyen aboneler, aylık ödemelerinde sadece 1 dolarlık farkla bu isteklerini gerçekleştirebiliyorlar.
Bilgi için: www.veezy.com

Time Communication

Sesli Tanıma Sistemi

İletişim teknolojileri geliştiren Time Communication firması, bugüne dek daha çok bankaların

444'lü hatlarında görmeye alıştığımız telefon hizmetlerinde yeni bir dönem açacak sesli tanı-

ma sistemini tanıttı. Bir bankaya, aracı kuruma veya müşteri hizmetleri servisine telefon açıldığında, müşterinin karşısına çıkan bilgisayarla, gündelik yaşamdaki gibi, şivesini bile değiştirmeden, dilediği gibi cümle kurarak konuşmasını sağlayacak bu yeni sistemle, bugüne kadar telefonların tuşları veya çok sınırlı bazı kelimeleri seslen-

direrek yapılmak zorunda kalınan işlemlerin hız kazanması, daha çok insanın telefonla işlem

yapmaya yönelmesi bekleniyor. Time Communication'ın yeni sistemini ilk kullanacak kurumlardan birinin ise Ata Yatırım olacağı belirtiliyor. Böylece Ata Yatırım'a telefon eden bir yatırımcı, bilgi edinmek ya da almak veya satmak istediği hissenin kodunu tuşlamak, müşteri temsilcisine bağlanmayı beklemek zorunda kalmadan sadece "100 lot Petrol Ofisi hissesi almak istiyorum." Veya "Türk Petrol hisselerinin fiyatı ne oldu?" benzeri doğal cümlelerle işlemlerini kısa sürede gerçekleştirebilecek.
Bilgi için: www.time.com.tr

Avrupa'da GPS Sistemi

Yollar Galileo'dan Sorulacak

Avrupa Birliği Trafik Bakanı, "Galileo" ismindeki Avrupa GPS sistemini (uydu desteği ile yer belirleme) onayladı. Bu sistem, bazı farklılıklara sahip olmakla birlikte Amerikan GPS sistemine alternatif teşkil edecek. Amerikan sistemi birincil olarak ülkenin askeri amaçları için hizmet

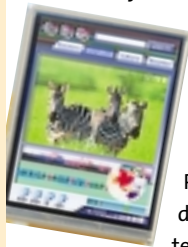
verirken, bunun Avrupa karşılığı ticari bir proje olacak.

Amerika'nın kriz zamanlarında diğer ülkelerin GPS kullanımını sınırlandırması nedeniyle, Avrupa GPS'in ABD GPS'inden bağımsız olması da önemli bir özellik.

Bilgi için: http://europa.eu.int

El Bilgisayarı Ekranı Yüksek Renk, Düşük Akım

NEC'in Pocket PC'ler için geliştirdiği yeni PDA ekranı, 320x240 piksel çözünürlükte çok daha fazla renk (260.000) görüntüleyebiliyor. NL2432HC22-20

adındaki yeni ürün, küçük ölçüleri ve daha az enerji ihtiyacı ile günümüz PDA ekranlarından ayrılıyor. Entegre arka ışıklan-

dırmaya sahip modülün yüksekliği sadece 3,5 milimetre ve 30 gram ağırlığında. İlk örneklerinin içinde bulunduğumuz ay içerisinde sunulması bekleniyor.
Bilgi için: www.nec.co.jp

CrossOver Office Linux içinde Microsoft Office

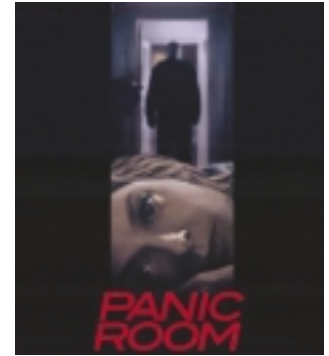
Linux, masaüstünde yeni bir adım daha attı ve artık Microsoft Office ve Lotus Notes Windows kurulumuna gerek kalmadan Linux altında çalışabiliyor. Bunu mümkün kılan CodeWeavers tarafından geliştirilen kurulumun çözümü CrossOver Office.

CrossOver Office'i kullananlar Windows için lisans almak zorunda kalmazlarken, kullandıkları Office paketinin ücretini ödemek zorundalar. CrossOver temel olarak, kendinden bir süredir bahsettiren emülatör Wine'ı kullanıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 55 dolar
Bilgi için: www.codeweavers.com

Sabitdiske Ses Kaydı "Panic Room"un Setinde Seagate

Oskar adayı filmin sesleri, film setinde direkt olarak diske kayıtlı edilerek, bir ilk gerçekleştirildi. Filmin dikkatlice düzenlenmiş

ses panoramasının dijital kaydı, Seagate sabit sürücülerini kullanılarak yapıldı ve düzenlendi. Yönetmene göre "Panic Room" tamamen sabit sürücü tabanlı üretim akışı kullanılarak yapılan ilk filmler arasında yer alıyor. Her ses, bir çoğu canlı olarak film çekim esnasında direkt olarak diske kaydedildi ve dev bir server'a depolandı. Ardından tasarımı yapıldı, dijital audio'lu iş istasyonlarında yayına hazırlandıktan sonra yeniden miksi yapıldı ve nihayet sabit sürücü tabanlı bir sisteme yeniden kaydedildi.
Bilgi için: www.seagate.com.tr

Yüksek

Her geçen gün gelişen

Motorola Smart Phone

Konsept!

Motorola'nın gelecek teknolojilerini göstermek üzere geliştirdiği konsept telefon, el bilgisayarı, dijital kamera, web browser ve telefon olarak kullanılıyor. Cihazın benzerleri rakip markalar tarafından piyasaya sürülse de Motorola hala bu model için erken olduğunu düşünüyor olmalı.

Bilgi için: www.motorola.com

Fiyatı: Belli değil

Toshiba Pocket PC e310

64 MB Hafıza

Microsoft'un en son PDA sistemi Pcket PC2002'yi kullanan bu el bilgisayarı 32 MB SDRAM ve 32 MB

Flash ROM ile geliyor. Renkli ekranı, ince tasarımı kadar, 16 bit ses kalitesi ve dahili hoparlörleri ile küçük bir MP3 player olarak da kullanılabilen cihaza Bluetooth kartı takmak da mümkün. Böylece, kablo gereksinimi duymadan internete bağlanmak, e-mail almak, göndermek, sörf yapmak mümkün.

Bilgi için: www.toshibatr.com

Fiyatı: 400 USD

Wilseed

Bukelamun Telefon

Farklı kapakları ile hem bir telefon, hem bir cep bilgisayarı hem de bir oyun aracı olabilen, Wildseed'in Linux tabanlı yeni iletişim cihazı, çok kullanışlı görünmese de farklı tasarımı ile kalabalıklardan ayrılıp ilgi çekmek isteyen kişiliklere ilaç olacak bir potansiyele sahip.

Bilgi için:

www.wilseed.com

Fiyat: 500 dolar

Teknoloji

teknolojinin son örnekleri

PressPoint

Her Yerde Gazete

Presspoint isimli cihaz, kişisel olarak sahip olunabilecek, evin bir köşesinde kendi kendine çalışacak bir ürün değil ama getirdiği teknoloji önemli olduğu için bilgi sahibi olmakta fayda var. Halka açık alanlara yerleştirilecek bu gazete otomatları, dünyanın her yerinde, sisteme üye olan gazetelerin, okuyucularına ulaşmasını sağlayan bir tür "portatif matbaa". Örneğin, yurtdışı gezilerinizde eğer yakınlarda bir press point bulunuyorsa, kredi kartınızı otomata yerleştirip, Türkiye ve CHIP seçeneklerini seçtikten sadece birkaç dakika sonra, cihaz, CHIP dergisinin en son sayısını kağıda basarak size verecektir. Cihaz aynı zamanda, basılı yayınların içindeki reklamların, presspoint kullanıcılarına göre özelleştirilmelerine de olanak veriyor.

Bilgi için: (216) 343 41 27

Sony Vaio

Vaio'lar Taksit Taksit

Sony'nin çok kurulduğu diz üstü serisi Vaio'lar bir süredir Türkiye'de de satışta. İnce ve estetik görünümleri kadar teknik özellikleri ile de

kullanıcılarını memnun etmeyi hedefleyen Vaio serisi şu sıralar 57 dolarlık taksitli kampanyası ile ilgi çekiyor.

Bilgi için: www.ozel.com

Fiyat: 57 USD x 36 ay

Truei SGH-t100

Samsung Renkli Telefon

Siyah beyaz televizyonların son dönemlerinde ortaya çıkan "renkli televizyon" kavramı gibi, artık telefonlarımızı da siyah beyaz veya renkli telefon olarak ayırmaya başladık. Samsung'un True-i modeli, renkli LCD ekranı ile UMTS'e ve gelecek nesil teknolojilere hazır, ileri görüşlü kullanıcılarını bekliyor. Kablosuz internet olanağı da sağlayan telefon görünümü ile de göz dolduruyor.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

Sagem WA 3050 GPRS

Kullanışlı Hibrit

Sagem'in cep telefonu ve el bilgisayarı bütünleşik cihazı WA 3050 renksiz ekranı nedeniyle rakiplerinin gösterişini yakalayamasa el bilgisayarlarında rahat bir GPRS bağlantısı arayanlar için uygun bir çözüm olabilir. Pocket PC kurulu cihaz, bu sayede masa üstü bilgisayarlarla da aynı dili konuşabiliyor.

Bilgi için: www.sagem.com

En İyi 100 Freeware Program

Hepsi Bedava!

Daha önce bedava sunulan birçok popüler program, artık paralı! Ancak ticari yazılımlarla az ya da çok aynı işlevselliğine sahip bedava (freeware) yazılımlar, kullanıcıların beğenisine sunulmaya devam ediyor. CHIP, türünün en iyi freeware programlarını sizler için seçti ve bu programları bir araya getirip bu ayki eCHIP'te tam "100 Freeware" programa yer verdi.

Bedava dağıtılan programların sayısı giderek azalıyor. Popüler yazılımların kişisel kullanım için ücretsiz olan versiyonları da artık çoğunlukla reklam banner'ları, kişisel bilgilerin verilmek zorunda olduğu kayıt işlemleri ve pop-up pencereleri ile kullanıcıların keyfini kaçırıyor. CHIP, gerçekten de freeware olan ve ticari sürümüne göre pek fazla kısıtlaması olmayan, kısaca gerçekten işe yarayan yazılımları seçerek, bunların bir bölümünü artı ve eksileriyle, ticari alternatifleriyle birlikte tanıttı. Bu programların tamamını bu ayki eCHIP'te TOP 100 Freeware başlığı altında bulmanız mümkün.

Bu programların kullanım amacını verirken, başka amaçlar için daha uygun olabilecek ticari alternatiflere de değindik. Bazı freeware yazılımların gerçek bir ticari alternatifi olmadığını da söylemeliyiz. Bazı kategorilerde birden fazla program seçmek zorunda kaldık, zira bu programlar birbirlerini tamamlayıcı özelliklere sahip. Mesela virüs tarama konusunda oldukça başarılı olan F-Prot for DOS'un kalıcı bir virüs bekçisine sahip olmamasını, Antivir Personal Edition başarıyla kapatabiliyor. Antivir virüs tanımada F-Prot kadar başarılı olmasa da, bu şekilde her iki yazılım birbirini oldukça iyi tamamlıyor.

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

TOP 100 Freeware

1 Chat Programı

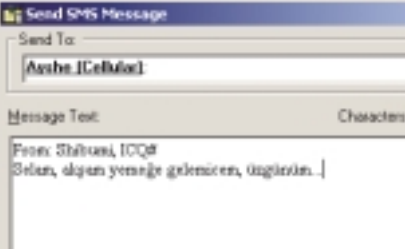

ICQ 2002 ALPHA

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ: www.icq.com
KISACA: En popüler chat programı benzersiz fonksiyonlara sahip. Yeni sürüm SMS de gönderebiliyor ve listenizi online kaydedebiliyorsunuz.

ICQ, milyonlarca kullanıcısıyla en popüler chat programlarından biri. Gelişmiş fonksiyonlarıyla şirketlerde de dosya transferi ve haberleşme için kullanılan bu sohbet yazılımı her türlü iletişim ihtiyacına cevap verebiliyor. Gelişmiş arama fonksiyonuyla sohbet arkadaşı aramanızı sağladığı gibi, listenizdeki tanıdık arkadaşlarınızla da sesli sohbet yapma ve dosya gönderme imkanınız var. PDA, Macintosh ve Linux gibi platformlar için de farklı sürümleri bulunan ICQ, çoğu kul-

PC'DEN CEBE: ICQ'nun SMS desteği ile cep telefonlarına da mesaj göndermek mümkün.

lanıcının vazgeçilmez programlarının başında geliyor. Yeni sürümünde SMS gönderme ve kontakt listenizi online olarak kaydetme gibi fonksiyonlar da mevcut. Programın İngilizcesini anlamakta zorlananlar Türkçe yamasını <http://www.turkce.arsivi.com> adresinden yükleyebilirler. Programın halen eski sürümlerini kullananların, daha sağlam çalışması ve daha güvenli olması açısından yeni sürüme geçmelerini öneriyoruz. Programın mesaj pencerelerindeki reklam banner'larını bazı yamalarla ve araçlarla iptal etmeniz mümkün.

2 MP3 Player

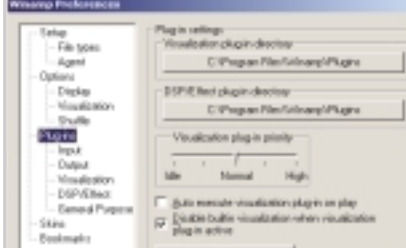

WINAMP 2.80

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ: www.winamp.com
KISACA: Winamp, basit arayüzü, zengin fonksiyonları ve yüksek performansıyla günümüzün artık standart hale gelmiş en kullanışlı ses çalıcısı.

Winamp, MP3 çalıcılığıyla birlikte hemen herkesin standart MP3 çalıcısı olmayı başardı. Her yeni sürümünde daha fazla özellik sunan Winamp, artık müzik CD'lerini ve hemen her türlü ses dosyasını da çalabiliyor. Program ayrıca internet bağlantınız varsa, o an çalınan CD'nin başlığını, yorumcusunu ve her bir parçanın adını Gracenote (daha önce CDDb deniliyordu) veritabanından alıp gösterebiliyor. Winamp'ta 10 bantlık gelişmiş bir equalizer desteği mevcut ve bu sayede ses çıkışını kulak zevkinize veya o an çalınan parçanın türüne göre ayarlayabiliyorsunuz. Çalma listenizi de (playlist) kolayca düzenleyebileceğiniz Winamp için ayrıca internete binlerce skin yüklenmeye hazır bulunuyor. Bu sayede Winamp'ın görünümünü kendi zevkinize göre seçebilirsiniz. www.winamp.com/plugins adresinden yükleyebileceğiniz eklentilerle Winamp'ınıza yeni görsellikler kazandırabilir ve çaldığınız dosyaları başka formatlara dönüştürebilirsiniz. Plug-in'lerle desteklenmiş bir Winamp'tan daha iyi fonksiyonlar sunan ticari bir alternatifi yok.

PLUG-IN DESTEĞİ: Winamp'a plug-in'ler ekleyip kişisel zevklere uygun hale getirmek mümkün.

3 Firewall

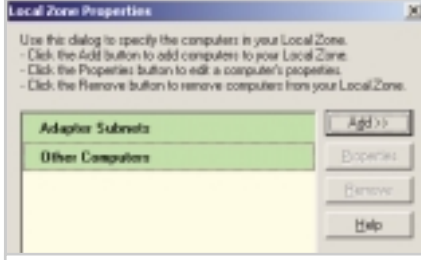

ZONE ALARM 2.6

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ: www.zonealarm.com
KISACA: İnternette gelebilecek saldırılara karşı en azından temel bir koruma sağlayan Zone Alarm, kişisel kullanıcılar için fazlasıyla yeterli.

Son zamanlarda artan hacker saldırılarına karşı en azından hazırlıklı olabilmek için mutlaka bir firewall programının sisteminizde kurulu olması gerekiyor. Zone Alarm internetle olan veri trafiğinizi denetim altına alarak, temel bir güvenlik sağlayabiliyor. Yazılımı kurduktan sonra

GÜVENLİ İNTERNET: Gelişmiş seçeneklerle firewall'unuza yeni kurallar ekleyebilirsiniz.

tek tek hangi programların internet erişiminden faydalanabileceğini belirleyebilirsiniz. Aynı şekilde uzaktan sizin bilgisayarınıza bağlanacak yabancı bilgisayarları da kontrol edebilirsiniz. İleride bu tip mesajlarla boğuşmamanız için Zone Alarm tüm alarmları bir log dosyasına kaydediyor ve "Security" bölümünden üç güvenlik seviyesinden birini seçebilirsiniz: Bunlar, web erişimini tamamen iptal etme, tamamen izin verme ve sizin görüşünüzün alınması... Yazılım elbette ince ayarlar yapmanıza da olanak veriyor. Mesela belirli bir bilgisayarın sisteminize erişmesine izin vermeyebilir veya belli programların internet erişimini tamamen iptal edebilirsiniz. Alınan ve gönderilen verileri inceleyebileceğiniz Zone Alarm, kişisel kullanım için ücretsiz olarak sunuluyor.

4 Grafik Görüntüleyici

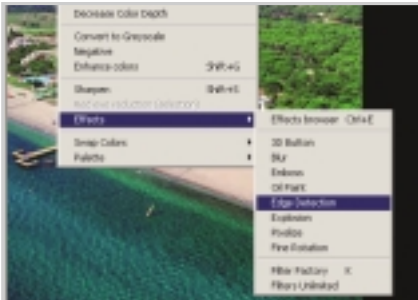
IRFAN VIEW 3.70

CHIP PUANI

BİLGİ: www.irfanview.com
KISACA: Irfan View ticari alternatifleri kadar başarılı bir grafik görüntüleyici. Plug-in'lerle desteklenebilen yazılımın kullanımı da çok kolay.

Piyasada resim formatlarının görüntülenmesi için onlarca başarılı yazılım mevcut. Ancak bunlardan pek azı kullanışlı bir arayüzle zahmetli olmayan bir kullanım sağlıyor. Kişisel kullanım için ücretsiz olarak dağıtılan Irfan View, hem 30'a yakın resim formatını görüntüleyebiliyor, hem de basit ve kullanışlı bir arayüze sahip. Hareketli GIF ve çok sayfalı TIF dosyalarını da destekleyen yazılım için, programın web sitesinden plug-in'ler de sunuluyor. Bu eklentileri yükleyerek değişik resim formatlarını da açabilirsiniz. Irfan View'un fonksiyon kapsamı sadece resimleri görüntülemekle sınırlı değil. Resimleri aynı zamanda döndürebilir, ters çevirebilir ve onlara basit efektler verebilirsiniz. Resimleri küçük önizleme pencerelerinde gösteren thumbnail fonksiyonu oldukça hızlı ve kullanışlı. Çok fazla RAM ihtiyacı duyan büyük boyutlu resim dosyalarında ve yavaş PC'lerde de önizleme hızlı ve başarılı bir şekilde gerçekleşiyor. Yaygın Twain tarayıcıları da destekleyen yazılım da slayt gösterim fonksiyonu da mevcut.

EFEKTLER: Irfan View aynı zamanda basit resim işleme fonksiyonları ve efektleri sunuyor.

5 İnternet Browser

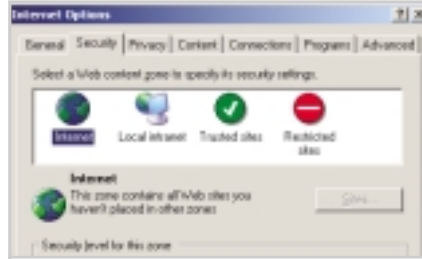
INTERNET EXPLORER 6.0

CHIP PUANI

BİLGİ: www.microsoft.com
KISACA: En yaygın olarak kullanılan web tarayıcısı Internet Explorer, yeni sürümünde daha yüksek güvenlik ve daha fazla fonksiyon sunuyor.

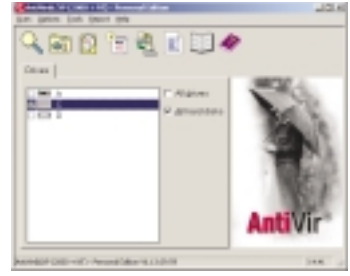
Internet Explorer'ı freeware programlar kategorisinde değerlendirmek doğru değil, ancak program sonuçta ücretsiz olarak dağıtılıyor. Başlı güvenlik problemlerinden bir türlü kurtulamayan Microsoft, Internet Explorer tarayıcısının son sürü-

GÜVENLİK: IE 6.0 farklı ihtiyaçlar için farklı ve özelleştirilebilir güvenlik seviyelerine sahip.

münde de en son teknolojilere destek veriyor. 6.0 sürümünde önemli kişisel bilgilerinizi koruyan Web Privacy Tools, web sayfalarındaki resimleri daha kolay kaydetmenizi, e-mail ile göndermenizi ve yazdırmanızı sağlayan Image Toolbar, daha güvenli Outlook Express 6.0, DHTML, tam CSS, DOM, XML ve .NET destekleri ile dikkat çekiyor. IE 6.0 daha zengin multimedya özelliklerine sahip olmasının yanında, ziyaret edilen sayfalardaki resimleri otomatik olarak ekran çözünürlüğüne göre yeniden boyutlandırıyor ve yazdırılacak sayfalar için baskı öncesi bir önizleme penceresi sunuyor. Internet Explorer 6.0'ı kurduktan sonra mutlaka güvenlik güncelleştirmelerini www.windowsupdate.com sitesinden yükleyin. eCHIP'te Basic Kit'teki Windows Media Player 7.1 ile de IE 6'nızı desteklemenizi öneriyoruz.

6 Antivirüs Yazılımı

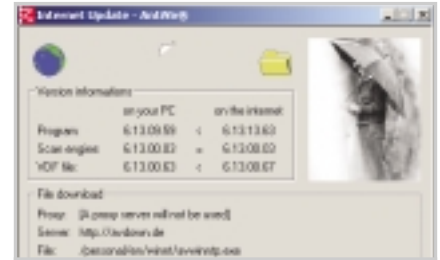
ANTIVIR PERSONAL EDITION 6.13

CHIP PUANI

BİLGİ: www.hbedv.com
KISACA: Virüs tanımda çok başarılı olmasa da, Antivir Personal Edition, bilgisayarınız için temel bir virüs koruması sağlıyor.

Virüslerle herkesin başı dertte. Özellikle elektronik postalarla mantar gibi yayılan virüsler, trojanlar ve solucanlar, acemi kullanıcıların başını oldukça ağrıtıyor. Ticari alternatiflerinin yanında kişisel kullanım için ücretsiz olarak sunulan bir program var: Antivir Personal Edition. Bu antivirüs yazılımı 50 binin üzerinde virüsü tanıyabiliyor ve ayrıca bellekte kalıcı bir de virüs bekçisine sahip. Virüs içeren bir dosya sisteme yüklendiğinde hemen alarm veriliyor. Ancak yaptığımız testlerde verdiği yanlış alarmlarla programın fazla heyecanlı ve aceleci olduğunu gördük. Dosya-

GÜNCELLEME: AntiVir'de virüs tanımlama dosyaları internetten otomatik olarak güncelleniyor.

ları açarken, isimlerini değiştirirken ve kopyalarken virüslere karşı taranıyor. Programın tanıdığı virüs sayısı yüksek gibi görünse de özellikle Office belgelerindeki makro virüslerini bulmada pek başarılı olduğu söylenemez. Birden fazla sıkıştırılmış arşiv dosyalarında da sorunlar çıkıyor. Virüs tanımlama dosyaları internetten otomatik olarak güncellenebiliyor. Yazılımın arayüz kullanımı acemilerin zorlanmayacağı kadar kolay. Ticari alternatif olarak Norton Antivirus 2002'yi öneriyoruz.

7 Ses Yazılımı

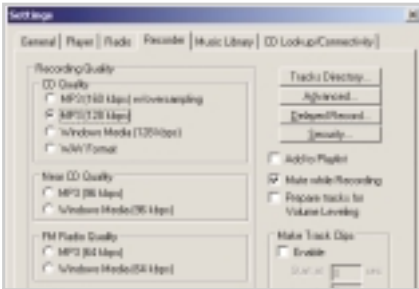
MUSICMATCH JUKEBOX 7.1

CHIP PUANI

BİLGİ: www.musicmatch.com
KISACA: Musicmatch Jukebox birçok fonksiyona sahip başarılı bir ses çalma ve dönüştürme yazılımı, ancak ticari eklentileri rahatsız edici.

Musicmatch Jukebox müzik dosyalarını yöneten ve çalma listelerinden CD oluşturabilen çok başarılı bir ses yazılımı. Programın işlevleri müzik dosyalarını ve CD'lerini çalmakla sınırlı değil. Web'den yayın yapan radyoları ve videoları da diğer birçok ses formatı gibi açmanız mümkün. MM Jukebox ile müzik CD'lerinizi tek bir tıklamayla MP3 dosyalarına dönüştürebilir ve dijital olarak yedekleyebilirsiniz. Ayrıca müzik dosyalarınızı ve CD'lerinizi, MP3 veya WAV formatında boş CD'lere yazmanızı sağlayan multi-

KAYIT KALİTESİ: Musicmatch, şarkıların MP3 formatına dönüştürülmesinde birçok ayar sunuyor.

session destekli bir CD kayıt fonksiyonu da var. Yerden tasarruf etmek için MP3 dosyalarınızı yine daha düşük bit oranlarına (bitrate) dönüştürmeniz de mümkün. Bunun için MP3 dosyasının önceden WAV formatına dönüştürülmesi de gerekmiyor. İlgili müzik CD'sini satın alabileceğinizi söyleyen reklam pencereleri gibi ticari eklentiler rahatsız edici olabiliyor. Programın ticari olan Plus sürümünde ise daha gelişmiş kayıt, efekt ve transfer seçenekleri mevcut.

8 Gözetleme Yazılımı

MOTHERBOARD MONITOR 5

CHIP PUANI

BİLGİ: <http://mbm.livewiredev.com>
KISACA: Özellikle overclock fanatikleri için tavsiye edilebilecek MBM, anakart üzerindeki kritik değerleri sürekli olarak kontrol ediyor.

Yüksek hızlarda çalışan ve iyi soğutulmayan bilgisayarlarda ısınma problemleri ve buna bağlı olarak sistem kilitlenmeleri meydana gelebilir. Bu bağlamda anakart üzerindeki önemli bileşenlerin çalışma

İNCE AYARLAR: Motherboard Monitor profesyonel kullanıcılar için çok ince ayarlar sunuyor.

ısılarını sürekli olarak kontrol etmek ve kritik değerlere ulaştıklarında uyarılmak önemlidir. Aşırı ısınmadan dolayı hassas donanım parçalarının her zaman bozulma ihtimali vardır. Özellikle sıcak yaz aylarına girdiğimiz bu dönemlerde Motherboard Monitor gibi bir anakart gözetleme yazılımı kurmak, yapacağınız en mantıklı işlerden biri olacaktır. Motherboard Monitor, sistem aşırı ısındığında ya da fanlardan biri çalışmadığında bilgisayarı hemen kapatabiliyor. Kritik bir durum söz konusu olduğunda kullanıcı bir sinyal sesiyle ya da elektronik posta ile durumdan haberdar ediliyor. Anakartın tam 10 taneye kadar ısı sensörü gözetlenebiliyor ve sıcaklık bilgilerinin yanında, voltaj değerleri ve fan dönüş hızları da gösteriliyor.

9 Resim İşleme

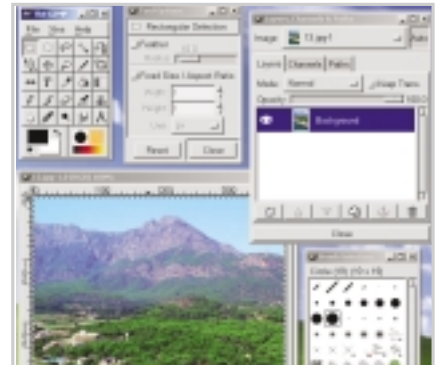
GIMP 1.2

CHIP PUANI

BİLGİ: www.gimp.org
KISACA: Yaygın tüm grafik formatlarını destekleyen Gimp, çoğu kullanıcıyı tatmin edecek bir işlevsellik ve standart fonksiyonlara sahip.

Gimp, özellikle Linux camiasında tutulan başarılı grafik yazılımlarından biri. Temelde Linux için geliştirildiğinin etkilerini Windows için sürümünde de görmek mümkün. Düğme, menü ve fonksiyon yapıları Windows'tan ziyade Linux arayüzünü hatırlatıyor ve Windows'a alışmış kullanıcılar bu arayüzü ilk başta yadırgayabilir. Gimp'te her bir araç, ayrı bir uygulama olarak tasarlanmış ve aynı haklara sahip pencereler halinde yan yana bulunuyorlar ve bu açık yapı, Windows kullanıcılarını şaşırtabilir. Bir grafik düzenleme yazılımından beklenebilecek hemen hemen tüm fonksiyonlara sahip olan Gimp, Paintshop Pro veya Photoshop gibi klasikleşmiş grafik işleme yazılımlarının fonksiyon zenginliğine ve kolay kullanımlı arayüzüne sahip değil. Gimp, birçok grafik formatını destekliyor, yaptığımız testler herhangi bir sorunla karşılaşmasa da, programın geliştiricileri bazı ekran kartlarında uyumluluk sorunları çıkabileceğini belirtiyorlar.

MODÜLER: Gimp'in ayrı pencereler halindeki modüler yapısı bazı kullanıcıları şaşırtabilir.

10 Anti-Spyware Aracı

AD-AWARE 5.81

CHIP PUANI

BİLGİ: www.lavasoftusa.com
KISACA: Önemli kişisel verilerinizi büyük ölçüde gizli tutan Ad-Aware, basit kullanımıyla da acemi kullanıcıların işini zorlaştırmıyor.

11 Mail Programları

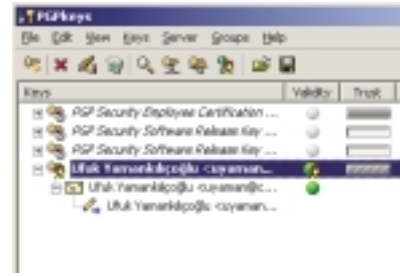
PEGASUS MAIL 4.01

CHIP PUANI

BİLGİ: www.pmail.com
KISACA: Outlook Express'e alternatif Pegasus Mail, belirgin eksikleri olmayan, kolay kullanımı ve başarılı bir e-mail programı.

12 Şifreleme

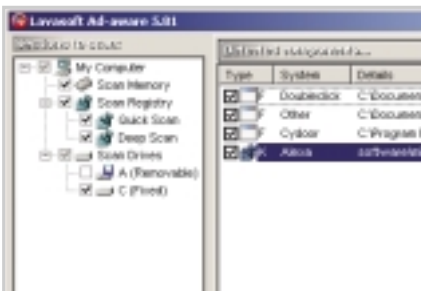
PGP FREEWARE 7.03

CHIP PUANI

BİLGİ: www.pgpi.org
KISACA: Az sayıda çok önemli ve gizli kalması gereken e-mail göndermeniz de, PGP kişisel verilerin gizliliği için vazgeçilmez bir araç.

Ad-Aware, spyware adı verilen casus yazılımları tespit ediyor ve bunları sisteminizden temizliyor. Genelde Shareware programlarla sisteminize yüklenen Radiate gibi spyware'ler, bilgisayarınızın konfigürasyonu ve sörf alışkanlıklarınızla ilgili bilgileri, internete bağlı olduğunuzda, haberinizi olmaksızın sızdırıyorlar. Bu şekilde kullanıcı profilleri oluşturuluyor ve kişisel beğenilerinize uyan reklamlarla adeta bir reklam bombardımanına tutuluyorsunuz. Ad-Aware sabitdiskinizdeki, anabellekteki ve registry veritabanındaki bilinen spyware bileşenlerini tarayıp siliyor. Acemi kullanıcılar için adım adım bir sihirbaz eşliğinde spyware araması ve temizlenmesi gerçekleştiriliyor. Otomatize edilmiş arama fonksiyonlarının yanında Ad-Aware, yeni spyware sistemlerin de tarama listesine eklenmesine izin veriyor. Spyware'leri temizlerken sistem veya yazılım konfigürasyonunda herhangi bir bozulma meydana gelmesi olasılığına karşı yazılım ayrıca bir de yedekleme seçeneği sunuyor. Böylece ayarları geri alabiliyorsunuz.

CASUS KATİLİ: Ad-aware sisteminize bulaşmış casus yazılım bileşenlerini temizliyor.

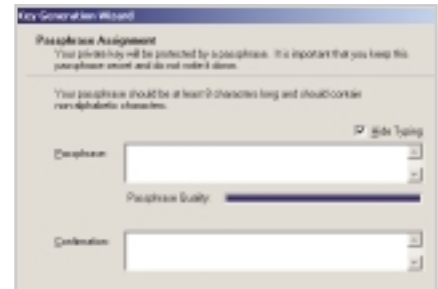
Mail programları arasında bir klasik sayılabilecek Pegasus Mail POP3 ve SMTP tabanlı elektronik postaları destekliyor ve birçok sıralama ve filtreleme seçeneği sunuyor. Bu sayede elektronik postaları daha alınırken önceden tanımladığınız dizinlere transfer edebiliyor veya doğrudan

ÇOK KULLANICILI: Pegasus Mail, açılışta e-mail istemcisini kaç kişinin kullanacağını soruyor.

silebiliyorsunuz. Programın Windows 3.1 zamanlarından beri geliştirildiği arayüzünden de belli oluyor. Modern Outlook Express arayüzüyle çalışmaya alışmış kullanıcıları ilk başta zorlayabilir. "Tools" menüsündeki "Multipop" fonksiyonuyla birden fazla posta hesabından elektronik postalarınızı alabilirsiniz. E-mail'lere dosya eklemek de sorunsuz bir şekilde gerçekleşiyor. Yaygın olarak kullanılan grafik dosyalarının görüntülenmesinde de herhangi bir problem çıkmıyor. Adres defteri yönetimi de kolay bir şekilde gerçekleşiyor. Reklam banner'larına katlanabilecekler için alternatif olarak daha fazla işlevsellik sunan Eudora 5.1'i veya Shareware bir program olan "The Bat"ı (www.rit-labs.com) önerebiliriz.

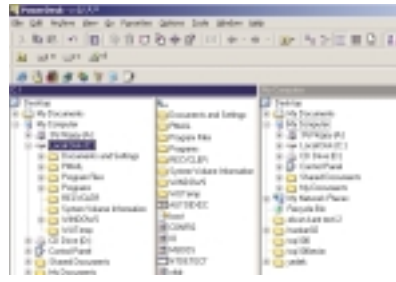
PGP Freeware ile, başkalarına gönderdiğiniz elektronik postaları ve dosyaları şifreleyerek, istenmeyen kişilerin bunlara erişmesinden koruyabilirsiniz. PGP'nin açılımı Pretty Good Privacy. Program çok yaygın olarak kullanılıyor ve standart haline gelmiş durumda. Kullanımı basit olsa

GÜVENLİ ANAHTAR: PGP ile yarattığınız anahtarların çözülmesi neredeyse imkansız.

da, PGP'ye yükleyebileceğiniz eklentilerle, doğrudan e-mail programınızdan da elektronik postalarınızı PGP ile şifreleyip göndermeniz mümkün. PGP ile karşı taraf PGP kullanmasa bile dijital imzalar oluşturup tüm bir dizini de iletmeniz mümkün. PGP'nin çalışma mantığı şu şekilde: Program biri kişisel (private) biri de açık (public) olmak üzere iki tane anahtar (key) oluşturuyor. Göndereceğiniz elektronik postayı, alıcısının public key'i ile şifreliyorsunuz, karşı taraf da aldığı bu şifreli elektronik postayı kendi kişisel anahtarı ile açıyor. Bu şekilde güvenli bir elektronik posta transferi mümkün olabiliyor. İnternette ayrıca programın kullanımı ile ilgili açıklamalar ve plug-in'ler bulabilirsiniz.

13 Dosya ve Sistem Yöneticisi

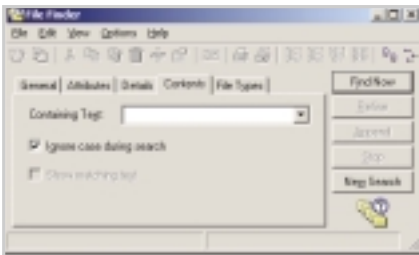
POWERDESK 5

CHIP PUANI

BİLGİ: www.ontrack.com
KISACA: Power Desk, dosyalarınızın yönetimi için ideal bir program. Tek eksiği bazı dosyalar için görüntüleme fonksiyonuna sahip olmaması.

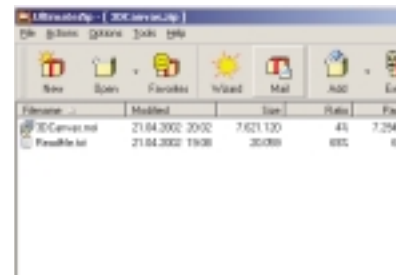
Dosya işlemlerini Windows Explorer'dan gerçekleştirmek çoğunlukla zahmetli bir işlemdir. DOS zamanlarından kalma Norton Commander'ın işlevselliğine ve kullanım kolaylığına alışmış bir kullanıcı için Windows Explorer'a alternatif başarılı birçok dosya yöneticisi mevcut. Ontrack'ın PowerDesk 5'i bunlar arasında sıvırlan bir freeware. Explorer'a göre çok daha gelişmiş özelliklere sahip Power Desk, günlük Windows kullanımında ihtiyaç duyacağınız her türlü fonksiyonu basit bir arayüz

FILE FINDER: PowerDesk'in yardımcı dosya bulma aracı geniş arama seçeneklerine sahip.

altında ve kolay erişilir bir şekilde bir arada sunuyor. Kopyalama, taşıma, yeniden adlandırma, düzenleme ve sıralama gibi temel dosya işlemleri tek tıklamayla gerçekleştirilebilirken, dosya özelliklerini değiştirmek de Power Desk ile oldukça kolay. Programda ayrıca birçok arama seçeneğini kullanabileceğiniz File Finder fonksiyonu mevcut. DOS penceresi, Notepad ve Windows'un Update fonksiyonu gibi önemli araçlara programın arayüzündeki düğmelerle kolayca ulaşabiliyorsunuz. İkiye bölünmüş pencere gösterimi eski Norton Commander'ı hatırlatıyor.

14 Sıkıştırma Programı

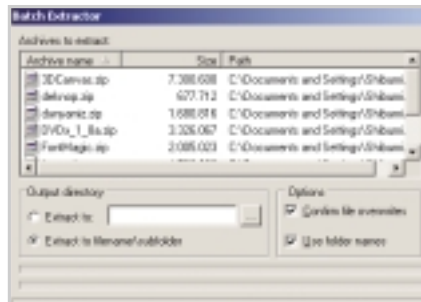
ULTIMATE ZIP 2.6

CHIP PUANI

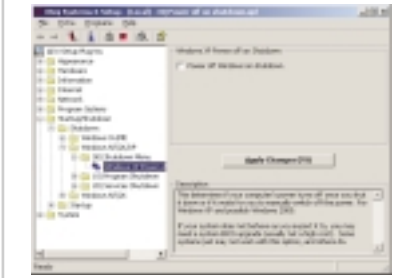
BİLGİ: www.ultimatezip.com
KISACA: Ultimate Zip, birçok format ve fonksiyon desteklemesinin yanında basit kullanımı ve akıllı arayüzüyle dikkat çekiyor.

Ultimate Zip sıkıştırma (pack) programıyla dosyalarınızı ve dizinlerini değişik formatlarda sıkıştırıp arşivlemeniz mümkün. ZIP, CAB, LHA, JAR, GZIP ve TAR gibi formatlarda sıkıştırma yapabilen yazılım, aynı zamanda ACE, ARC, ARJ, PAK, RAR ve ZOO gibi formatlardaki arşiv dosyalarını da açabiliyor. Ultimate Zip'le kendiliğinden açılan (self-extract) arşivler oluşturabileceğiniz gibi bir arşivi birçok kayıt medyasına dağıtabiliyorsunuz. Birçok arşivi tek bir komutla açmak istiyorsanız "Tools" menüsündeki "Batchextractor" fonksiyonunu kullanabilirsiniz. İstemediğiniz kişilerin arşivlerinizi açmasına engel olmak istiyorsanız bunlara bir şifre de verebilirsiniz. Bozuk ZIP dosyalarını tamir etmeyi sağlayan seçenek de Winzip gibi programlarda bulunmayan sıra dışı bir özellik. Acemi kullanıcıları başarılı bir sihirbazla destekleyen program doğru ayarların kolayca yapılmasını sağlıyor. Ultimate Zip için son olarak şunları söyleyebiliriz: Winzip gibi ticari alternatiflerinden eksiği yok, fazlası var.

BATCH EXTRACTOR: UltimateZip'in en başarılı fonksiyonlarından biri toplu arşiv açma desteği.

15 Registry Tuner

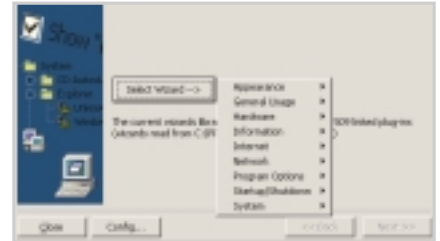
X-SETUP 6.1

CHIP PUANI

BİLGİ: www.xteq.com
KISACA: Kullanımı kolay bir arayüz altında zengin seçenekler sunan bu registry programı, hem acemi hem de profesyonel kullanıcılara hitap ediyor.

X-Setup ile tam 750 gizli registry ayarı görüntülenebiliyor ve değiştirilebiliyor. Registry ve Windows hakkında pek bilgisi olmayan kullanıcılara adım adım bir sihirbaz eşlik ediyor; tek tek ayarları açıklayıp tavsiyelerde bulunuyor ve bölümler arasında geçilmesini sağlıyor. Profesyonel kullanıcılar bu ayarları Explorer benzeri

İNCE AYARLAR: X-Setup'ın sihirbazlarıyla ince ayarları otomatik olarak yaptırabilirsiniz.

bir arayüz altında sistematik olarak düzenlenmiş dizinler arasında gerçekleştirebilirler. Bu ayarlarla özellikle sistem açılışı, standart yollar ve birçok ağ fonksiyonunun parametresi değiştirilebiliyor. Tehlikeli olabilecek ayarları değiştirirken program bir uyarı mesajı veriyor. Windows 95/98/ME, NT 4,2000 ve XP için tasarlanmış bu araçla sadece Windows için değil, aynı zamanda Office programları ve Internet Explorer için de ince ayarlar yapılabilir. Programın bir diğer pratik özelliği ise, yapılan değişikliklerin bir kayıt fonksiyonu (record mode) ile otomatik olarak bir REG dosyasına kaydedilmesi ve bu dosyanın daha sonra başka bilgisayarlara aktarılarak yeni ayarların kolayca transfer edilebilmesi.

16 Reklam Bloklayıcısı

WEBWASHER 3.0

CHIP PUANI

BİLGİ: www.webwasher.com

Kişisel kullanım ve eğitim için ücretsiz olarak dağıtılan Webwasher, internet kullanıcılarının kabusu olan reklam banner'larını ve ardı ardına açılan reklamlarla dolu pop-up pencerelerini iptal ederek daha hızlı ve keyifli bir sörf imkanı sağlıyor. Cookie'leri de bloklayan programın çoğu fonksiyonunu büyük ölçüde kendi isteklerinize göre ayarlamanız mümkün. URL filtresiyle tek tek yasaklı web sitelerini de seçip bu sitelerden resim, script veya flash animasyonlarının yüklenmesini engelleyebiliyorsunuz.

17 Boot Yöneticisi

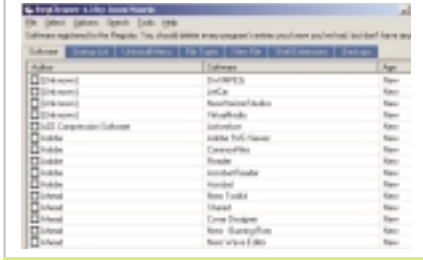
XOSL 1.1.5

CHIP PUANI

BİLGİ: www.xosl.org

Kolay bir kullanıma ve zengin fonksiyonlara sahip Xosl ile birden fazla işletim sistemiyle rahatça çalışabilirsiniz. Xosl'nin kurulumu bir DOS programıyla veya boot disketinden gerçekleştirildikten sonra Windows benzeri bir arayüzle boot ayarlarını kolayca yapıyorsunuz. Windows 95/98/ME, NT4 ve 2000'in yanı sıra BeOS, MS-DOS, Linux ve Solaris gibi işletim sistemleri de destekleniyor. Kurulum için birinci sabitdiskte FAT16/32 partiton'ı veya sadece Xosl'nin bulunduğu herhangi bir primary partition gerekiyor.

18 Registry Düzenleyici

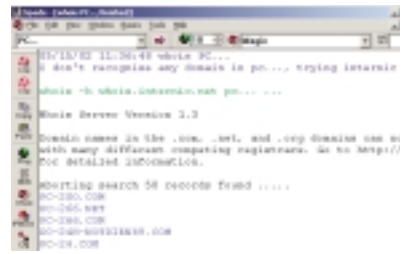
REGCLEANER 4.3

CHIP PUANI

BİLGİ: www.jv16.org

Program kurulumlarıyla birlikte giderek şişen registry veri tabanı, zamanla sistemin yavaşlamasına ve hatalar vermesine neden olabilir. Halen kullanılmayan Registry kayıtlarını Regcleaner ile elle temizleyebileceğiniz gibi "Registry Cleanup" düğmesine tıklayarak da otomatik olarak gereksiz registry kayıtlarını veri tabanından silebilirsiniz. Ayrıca başlat menüsündeki kayıtları ve ilgili programı artık kullanmıyorsanız dosya ilişkilendirmelerini de silebiliyorsunuz. Program Windows 98/ME, NT4, 2000 ve XP destekli.

19 Anti-Spam Aracı

SAM SPADE 1.14

CHIP PUANI

BİLGİ: www.samspade.org

Sam Spade ile sizi istemediğiniz reklam postası bombardımanına tutan kişileri veya şirketleri kolayca tespit edebilirsiniz. Bu freeware aynı zamanda web sitelerinin sahipleri ve adresleri ile ilgili bilgiler de veriyor. Spam postaların ilk olarak kimden çıktığını da bu yazılımla (Tools, Parse email headers) bulabilirsiniz. Sam Spade'de, ping, traceroute ve finger aracı gibi başka birçok fonksiyon da mevcut. Kolay kullanımlı bir arayüze sahip olan Sam Spade yaptığımız testlerde sorunsuz olarak çalıştı.

20 İnternet Aracı

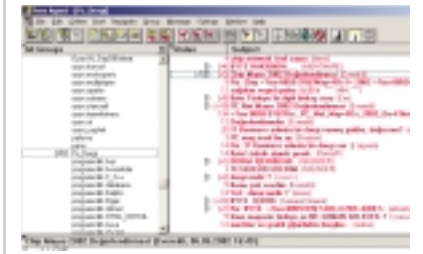
NAVISCOPE 8.70

CHIP PUANI

BİLGİ: www.naviscope.com

Naviscope ile internet kullanımı için faydalı olabilecek bir araçlar paketine sahip olabiliyorsunuz. "Prefetching" fonksiyonu ile böylece web sayfalarını daha hızlı yükleyebiliyorsunuz. Programı aynı zamanda cookie'leri, javascript'leri ve reklam banner'larını bloklamak için de kullanabilirsiniz. Programın arayüzünü rahatça kullanabilmek için önce biraz alışmak gerekiyor. Naviscope, birçok internet aracını ve fonksiyonunu tek bir arayüz altında topluyor. Artık daha rahat ve hızlı sörf yapabilirsiniz.

21 Offline Haber Okuyucu

FREE AGENT 1.21

CHIP PUANI

BİLGİ: www.forteinc.com

Free Agent ile haber gruplarını internete bağlı olmadan da (offline) okuyabilirsiniz. Programın kullanımı bir e-mail programı kadar basit ve sadece istediğiniz başlıkları veya en güncel olanları almanızı sağlıyor. Gruplara abone olarak mesajları otomatik olarak alırdırabiliyorsunuz. Birçok ayar seçeneği sunan Free Agent'te bir filtreleme fonksiyonunun olmaması eksiklik. Sadece ticari ve shareware sürümünde filtreleme fonksiyonları mevcut. Haber gruplarını sorunsuz bir şekilde kullanmak için Free Agent ideal.

22 **Sistem Aracı**

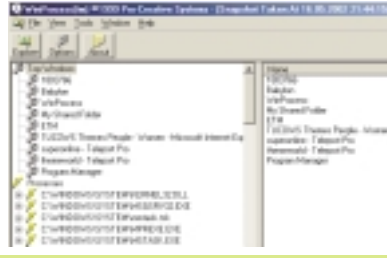
CLEAN DISK 2002 4.0

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.aesoftware.com

Clean Disk, sisteminizde gereksiz yere disk alanı işgal eden dosyaları hızlı bir şekilde tarayıp, cookie'leri ve Windows Temp dizinini temizleyerek boş disk alanı kazanmanızı sağlıyor. Hangi dosyaların gereksiz olduğuna dosya uzantısına göre karar veriliyor, .TMP ve .BAK gibi yaklaşık 40 dosya türü önceden tanımlanmış. Silme işleminden önce bu tür dosyaların listesini seçeneklerden kontrol etmeniz de fayda var, silinmesini istemediğiniz dosyalar listede olabilir. İsterseniz listeye yeni dosya türleri de ekleyebilirsiniz.

23 **Sistem Analizi**

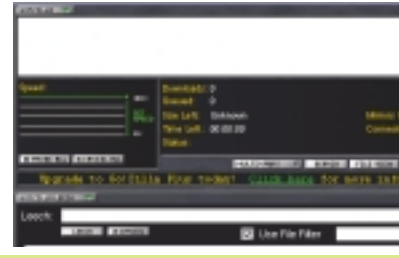
WIN PROCESS 1.0

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.procreativesystems.com

Win Process, sistemde çalışan tüm Windows görevleri (process) hakkında bilgiler veriyor, [Ctrl-Alt-Del] tuş kombinasyonu ile görünmeyen görevler de listeleniyor. Freeware olan bu yazılımla ayrıca hangi DLL ve OCX dosyalarının bu görevler tarafından kullanıldığını görebiliyorsunuz. Kurulum sırasında kayıt olmanız isteniyor, ancak bu pencereyi atlayıp programı hemen çalıştırabilirsiniz. Windows'ta o an çalışan tüm uygulamaları, görevleri ve servisleri gösteren Win Process oldukça faydalı bir yazılım

24 **Download Yöneticisi**

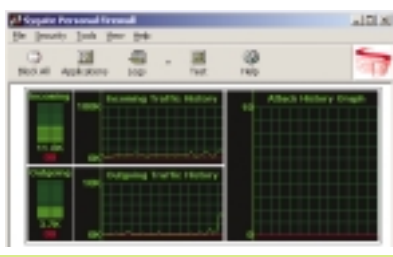
GOZILLA 4.11

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.gozilla.com

Download yöneticisi Gozilla, dosyaları en hızlı olan download kaynağından çekerek daha hızlı download yapmanızı sağlıyor. Alternatif sunucuları arayan ve bir sunucuya olan bağlantı koptuğunda tekrar veya başka sunuculara bağlanmayı deneyen yazılımla download'ları yarıda kesip ileride istediğiniz zaman tekrar başlatmanız mümkün. Alternatif olarak 29. sıradaki Download Accelerator Plus'ı önerebiliriz. Gozilla'nın avantajı, aynı sunucuya birden fazla bağlantı kurmayarak, engellenmeyen bir yapıya sahip olması.

25 **Firewall**

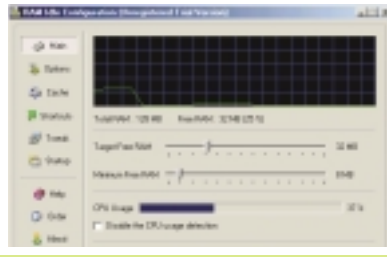
SYGATE PERSONAL FIREWALL 5.0

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.sygate.com

Zone Alarm'a ısınmayanlar veya güvenmeyenler bir de Sygate Personal Firewall'u deneyebilirler. Programla her bir programın internet erişimini tek tek sınırlandırabileceğiniz gibi günün belli saatlerinde veya belli bir süre için internet erişimini "Scheduler" fonksiyonu ile sınırlandırabilirsiniz. Online aktivitelerle ilgili ayrıntılı bilgiler kaydeden protokol fonksiyonu da oldukça başarılı. Hacker'lara karşı temel bir koruma sağlayan bu firewall aynı zamanda geniş konfigürasyon seçeneklerine sahip.

26 **RAM Optimizer**

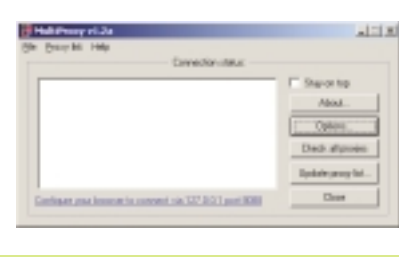
RAM IDLE STANDARD 4.8

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.tweaknow.com

RAM Idle Standard 4.8 anabellekteki gereksiz verileri otomatik olarak boşaltarak yer açıyor ve bir anlamda RAM belleğinizi optimize ediyor. Bu sayede programlar daha hızlı açılıyor ve çalışıyor. Program, bellekte gereksiz olan verileri sabitdiskteki takas dosyasına aktarıyor. Belleği kendiniz ya da otomatik olarak optimize edebilirsiniz. Ne kadar ve ne zaman yer açılacağını, hangi doluluk oranında programın otomatik olarak devreye gireceğini belirleyebiliyorsunuz. Bellek boyutunuza göre en az 16 MB boş yer açabiliyorsunuz.

27 **Anonymizer**

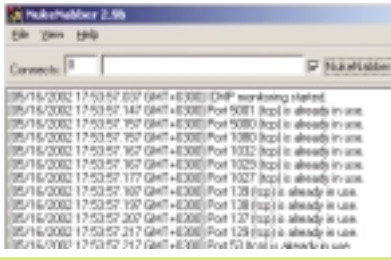
MULTI PROXY 1.2

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.multiproxy.org

Multi Proxy sayesinde web siteleri arasında anonim bir şekilde sörf edebilirsiniz. Web sayfalarının işleticileri, Multi Proxy kullandığınızda sadece anonim internet proxy sunucularının IP adreslerini görebilirler. Standart kurulumda bu tip tam dokuz proxy sunucusu hazır tanımlı olarak geliyor. Multi Proxy aynı zamanda verileri en hızlı olan sunucudan ve aynı anda birçok sunucudan download ederek internet hızınızı artırabiliyor. Multi Proxy, proxy sunucular kullanarak kimliğinizi gizli tutuyor.

28 İnternet Aracı

NUKE NABBER 2.9B

CHIP PUANI

BİLGİ: www.dynamsol.com/puppet/

Nuke Nabber ile hacker saldırılarını durdurabilir ve size kimin saldırdığını öğrenebilirsiniz. Nuke Nabber, TCP ve UDP port'larını gözetleyerek hacker saldırılarını zamanında tespit edebiliyor ve durdurabiliyor. Hangi portların gözetleneceğini kendiniz de belirleyebilirsiniz. Bu şekilde 50 taneye kadar port sürekli olarak kontrol altında tutulabiliyor. Ayrıca saldırıyı tespit edebilmek için Nuke Nabber birçok bilgiyi de kaydediyor. Tracroute, Finger ve Whois gibi fonksiyonları bu amaçla kullanabilirsiniz.

29 Download Yöneticisi

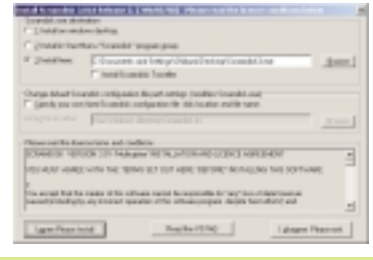
DOWNLOAD ACCELERATOR PLUS

CHIP PUANI

BİLGİ: www.speedbit.com

Download Accelerator Plus, Gozilla gibi download'ları en hızlı sunucudan ve farklı sunuculardan aynı anda download edebilmesinin ve yarım kalan download'ları devam ettirebilmesinin yanında, aynı sunucuya birçok bağlantı kurarak indirme hızını maksimuma çıkarıyor ve böylece bant genişliğinizden tam olarak faydalanmış oluyorsunuz. Ancak bazı sunucular bu tip bağlantılarda IP adresinizi ban'layabilirler, dikkatli olun. Böyle bir durumda önceden uyarıldığınız ilgili web sunucusuna uzun bir süre tekrar bağlantı kuramazsınız.

30 Dosya Şifreleme

SCRAMDISK 3.01

CHIP PUANI

BİLGİ: www.scramdisk.clara.net

Scramdisk, şifrelenmiş, sanal sürücüler oluşturuyor ve bunları Windows altında, DOS penceresinde ve tüm Windows programlarında normal sürücüler gibi kullanabiliyorsunuz. Burada aslında dosyalarınız şifrelenmiş bir dosyanın içine atılıyor. Program, artalanda otomatik olarak şifreleme ve şifre çözme işlemlerini gerçekleştiriyor. Sanal disklere sadece şifresini bilen biri erişebiliyor. Scramdisk'le bu şekilde şifrelenmiş sürücüler yaratarak önemli verilerinizi istenmeyen kişilerin erişiminden koruyabilirsiniz.

31 Arama Aracı

COPERNIC 2001 BASIC 5.02

CHIP PUANI

BİLGİ: www.copernic.com

Copernic'le aynı anda 80 arama motorunda birden arama yaptırarak aradığınız bilgilere kesin ulaşabiliyorsunuz. Web sitelerini, haber gruplarındaki mesajları ve elektronik posta adreslerini bulan yazılım aynı anda Altavista, Excite ve Yahoo gibi arama motorlarını sorguluyor. Copernic, birçok kere bulunan ve çalışmayan linkleri ayıklayabiliyor. Ticari sürümünde yaklaşık 1000 arama motorunu tarayabilen yazılımda arama kategorilerini kendi isteklerinize ve ilginize göre kolayca değiştirebilirsiniz.

32 Dosya Paylaşım Aracı

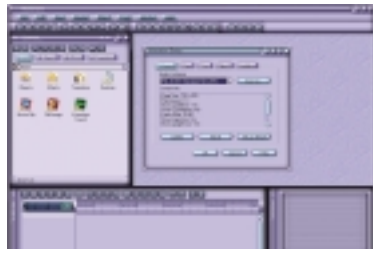
KAZAA MEDIA DESKTOP 1.61

CHIP PUANI

BİLGİ: www.kazaa.com

Dosya paylaşım araçları arasında milyonları bulan kullanıcı sayısı ile en popüler yazılımlardan biri olan Kazaa ile özellikle MP3 ve video dosyalarını kolayca bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz. Bu tip takas borsalarında download için sunulan kaynakların çoğunun yasal olmadığını hatırlatalım. Gelişmiş arama seçeneklerine ve entegre bir player'a sahip Kazaa'nın eCHIP'teki Lite sürümünde reklam banner'ları bulunmuyor. Firewall arkasında çalışan kullanıcılar için Kazaa'da ayrıca proxy server desteği de var.

33 Video Düzenleme

MOVIXONE 4.0

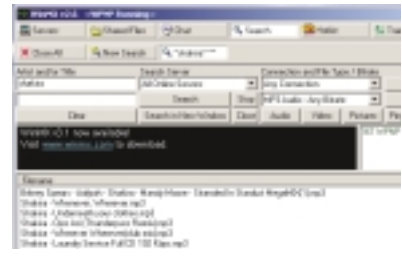
CHIP PUANI

BİLGİ: www.aistinc.com

Modern ve kullanımı kolay bir arayüz altında temel video düzenleme fonksiyonları sunan MovieXone, özellikle kendi videolarını hazırlamak isteyen amatör kullanıcılara hitap ediyor. Videolarınıza başlıklar, animasyonlar ve sesler ekleyebilen yazılım ayrıca gerçek zamanlı bir önizleme fonksiyonuna da sahip. Windows Media Audio ve Video 8 de dahil olmak üzere birçok video formatını da destekliyor. Programın web sitesinden yüklenebilecek plug'in'lerle yeni formatlar da ilerde programa eklenebilecek.

TOP 100 Freeware

34 Dosya Paylaşım Aracı

WIN MX 2.6

CHIP PUANI

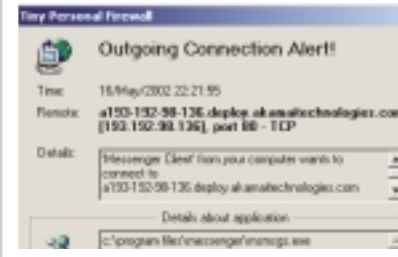

BİLGİ:

www.winmx.com

Win MX'le dünyanın dört bir tarafındaki kullanıcılarla müzik, resim, video ve program takasında bulunabilirsiniz. Program birçok sunucuya aynı anda erişerek daha zengin bir içerik sunabiliyor. Aradığınız dosyayı hangi hızla çekebileceğinizi ve bu dosya için kaç kişinin sırada beklediğini transfer öncesi görebiliyorsunuz. Yazılımın sunduğu sıralama seçenekleri de başarılı, yarım kalan download'lar da yine devam ettirilebiliyor. Yazılımın popüleritesinin Kazaa ve Morpheus'tan sonra düşmesi en büyük dezavantajı.

35 Firewall

TİNY PERSONAL FIREWALL
2.0

CHIP PUANI

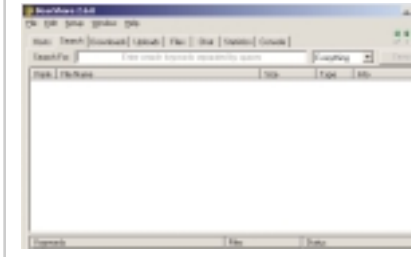

BİLGİ:

www.tinysoftware.com

Tiny Personal Firewall da diğer firewall programları gibi bilgisayarınızı hacker saldırılarına karşı koruyabiliyor. İnternet erişimini tamamen iptal etme, tamamen açma ve her bağlantı için onayınızın alınması gibi farklı güvenlik seviyelerinden birini seçebiliyorsunuz. Diğer firewall programlarından farklı olarak Tiny Personal Firewall'da bir de uzaktan kontrol ve bakım fonksiyonu mevcut. Programın kullanımı basit sayılabilir. Zone Alarm kadar başarılı olmasa da uzaktan bakım fonksiyonu dikkat çekici.

36 Dosya Paylaşım Aracı

BEARSHARE 2.6.0

CHIP PUANI

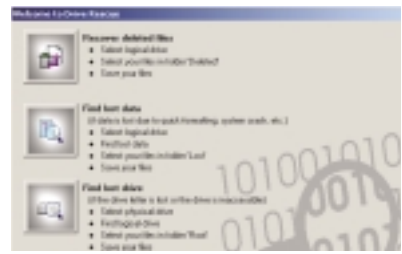

BİLGİ:

www.bearshare.com

Gnutella ağı üzerinden dosya takası sağlayan Bearshare kullanımı kolay bir arayüzle dikkati çekiyor. MP3 dosyalarının yanında diğer her türlü dosyayı da paylaşım açıp download edebiliyorsunuz. Bearshare'in arama sonucunda bulunduğu dosya sayısı gerçekten etkileyici, ancak ek sunucuların seçimi biraz zahmetli ve karmaşık. Sonuçları dosya adı, dosya türü, dosya boyutu ve rank'e göre sıralayabiliyorsunuz. Rank değerlendirmesi karşı tarafın bağlantı hızına ve dosya kalitesine (sıkıştırma oranı gibi) göre yapılıyor.

37 Dosya Kurtarma Aracı

DRIVE RESCUE 1.9C

CHIP PUANI

BİLGİ:

http://home.arcor.de/cristian-grau

Sabitdizindeki kayıp veya silinmiş dosyaları Drive Rescue ile, diskin partition tablosu silinmiş veya hızlı biçimlendirilmiş (quick format) olsa bile kurtarma şansınız olabilir. Aynı zamanda sistem kilitlenmeleri sonucu oluşan veri kayıpları da bu araçla kurtarılabilir. FAT 16 ve 32 partition'ları tam olarak destekleyen yazılımda NTFS desteği tam değil. Kurtarılan verileri ayrıca ağdaki bir sürücüye kaydetme şansınız var. Programın kullanımı acemi kullanıcıları bile zorlamayacak kadar kolay..

38 DVD Converter

DVDX 1.8A

CHIP PUANI

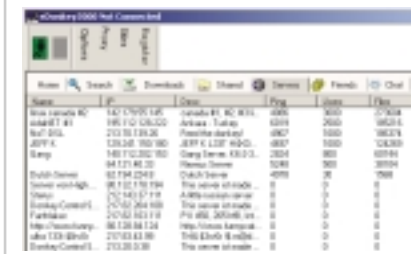

BİLGİ:

www.labdv.com

DVDx, DVD filmleri MPEG1/2 formatında VCD veya Super Video CD'ye dönüştürebiliyor. Görüntü kalitesi ve işlevsellik olarak ticari rakipleriyle yarışabilen DVDx, çok yüksek talepleri olmayan ve DVD'lerini çabuk bir şekilde CD'lere yedeklemek isteyen kullanıcılar için ideal. DVD, sabitdiske 74 dakikalık CD-R'lara bölünmüş bir şekilde MPEG stream olarak kaydedildikten sonra herhangi bir CD kayıt yazılımıyla Video CD olarak yazabiliyorsunuz. Hazır ayarların yanında daha iyi sonuçlar için ince ayar da yapılabilir.

39 Dosya Paylaşım Aracı

ENDONKEY 2000 V35

CHIP PUANI

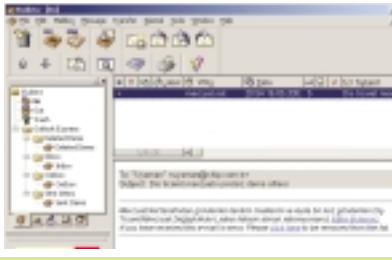
BİLGİ:

www.endonkey.com

Endonkey, özellikle yüksek bağlantı hızlarına sahip Kablonet, ADSL ve uydu modem kullanıcılarına tavsiye edilebilecek bir dosya paylaşım aracı. Merkezi olmayan yapısı yüzünden sunucu listesini düzenli olarak güncellenmeniz gereken programda aynı anda birçok kullanıcıdan aynı dosyanın değişik bölümlerini download edebiliyorsunuz. Kullanıcı ve sunucu sayısı düşük olsa da burada download edebileceğiniz dosyalar kolay kolay bulamayacağınız cinsten. İlgili linkler için www.sharereactor.com adresine bakabilirsiniz.

????????????????

40 **Mail Programı**

EUDORA 5.1

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.eudora.com

Sponsorlu modda ücretsiz ve sınırlamasız olarak kullanabileceğiniz Eudora 5.1, çok gelişmiş fonksiyonlar sunarak daha ziyade her gün çok fazla sayıda elektronik posta alan profesyonel kullanıcılara hitap ediyor. 5.1 sürümünde SSL desteği de sunan programda gelişmiş filtreleme seçeneklerinin yanında kendi filtrelerinizi kendiniz tanımlayabiliyor ve elektronik postalarınızı kişisel ihtiyaçlarınız doğrultusunda istediğiniz gibi organize edebiliyorsunuz. Diğer mail programlarından import fonksiyonu da mevcut.

41 **Video Converter**

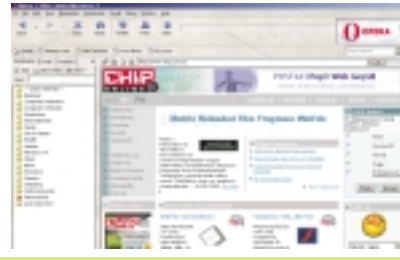
FLASKMPEG

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.flaskmpeg.com

Flaskmpeg, DVD filmlerin DivX gibi formatlarda sıkıştırarak CD'lere yazılmasını sağlayan bir dönüştürme yazılımı. Programın Intel ve AMD işlemciler için optimize edilmiş sürümlerinin olduğunu ve gerekirse bunları yükleyerek daha iyi sonuçlar alabileceğinizi hatırlatalım. Çözünürlük veya frame rate gibi birçok video parametresini en iyi sonucu alabilmek için değiştirebileceğiniz yazılımla MPEG videolarını da başka formatlara dönüştürebilir ve plug-in'ler yükleyerek daha fazla çıkış formatı elde edebilirsiniz.

42 **İnternet Browser**

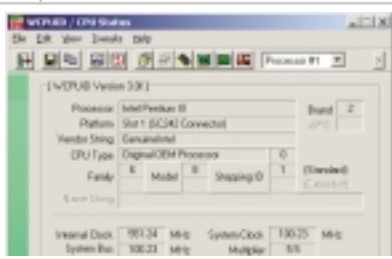
OPERA 6.01

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.opera.com

Microsoft'un Internet Explorer'ına karşı pek bir şansı olmasa da Opera, daha hızlı sörf etmek ve IE'nin hantallığından veya saldırılara ve kilitlemelere açık yapısından rahatsız olan kullanıcılar için bir alternatif olabilir. Reklam banner'lı 6. sürümüyle grafik arayüzü elden geçirilen Opera'nın çoklu doküman arayüzü, hotclick fonksiyonu, gelişmiş bookmark yönetimi, panel yapısı, gelişmiş pencere kullanımı, unicode desteği, e-mail import etme fonksiyonu ve klavye kısayolları dikkat çekici özelliklerinden.

43 **CPU Analizi**

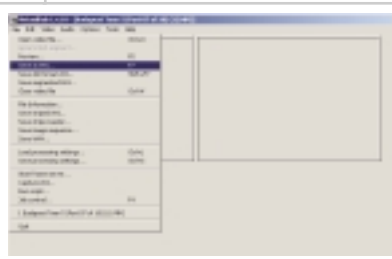
WCPUID 3

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.h-oda.com

WCPUID, anakartınıza takılı olan CPU ve FSB hakkında en ince ayrıntısına kadar bilgiler vererek özellikle donanım testçileri ve overclock fanatikleri için vazgeçilmez bir araç olmayı başarıyor. CPU Cache, chipset, komutseti desteği, socket tipi hakkında da bilgiler veren yazılımdan, sistemlerinde hangi işlemci modelinin bulunduğunu bilmeyen ve terfi etmeyi düşünen acemi kullanıcılar da faydalalanabilir. Ayrıca kendisine overclock edilmiş işlemcili bir PC satıldığından şüphelenenler WCPUID ile gerçeği öğrenebilirler.

44 **Video Düzenleme**

VIRTUALDUB 1.4

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: www.186.pair.com/vdub

Video capture ve video işleme için tavsiye edilebilecek VirtualDub ticari alternatifleriyle boy ölçüşebilecek kadar başarılı bir yazılım. VirtualDub, büyük AVI dosyalarını destekliyor, sesi senkronize edebiliyor ve ses bilgilerini ayrı olarak işleyebiliyor. Ayrıca capture aracıyla sürücülerini böyle bir fonksiyon sunmasa da bir TV kartından kayıt yapabiliyor. Son olarak Windows'ta kurulu tüm video ve ses codec'leri gerçek zamanlı sıkıştırma için kullanılabilir. VirtualDub player olarak da kullanılabilir.

45 **Antispy Aracı**

XPANTISPY

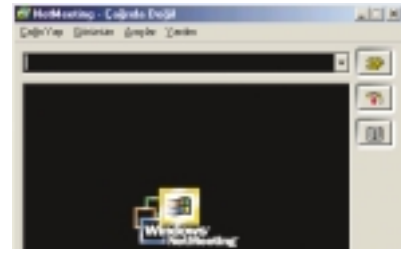
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ: <http://kickme.to/xpantispy>

Windows XP'nin güvenlik açıklarından ve kişisel bilgileri sızdırmasından rahatsız olan kullanıcıların imdadına XPAntispy yetişiyor. Kurulum gerektirmeden doğrudan çalışabilen yazılımla XP işletim sistemindeki spyware ve PhoneHome bileşenleri temizlenebiliyor. Tek bir tıklamayla XP'yi güzelce temizleyen yazılım sayesinde registry anahtarları ve parametreleriyle boğuşmak zorunda kalmıyorsunuz. Yeni sürümde XP'nin ZIP aracı iptal ediliyor ve bir http sunucusuna olan bağlantı sayısı artırılabilir.

46

Konferans Aracı

WINDOWS NETMEETING 3.01

CHIP PUANI

BİLGİ:

www.microsoft.com

Sönük bir grafik arayüze sahip Netmeeting çok başarılı sesli ve görüntülü görüşme ve konferans fonksiyonlarına sahip. Özellikle çok yüksek bir ses kalitesi ve kapsamlı fonksiyonlar sunan yazılım PC'den sabit telefon hattına görüşme yapabilmek için bir gateway'in (ağ geçidi) ayarlanmasını (Araçlar/Seçenekler'den) gerektiriyor. Kullanıcının bunu kendisinin seçmesi gerekiyor. Webcam veya video kameralarla görüntülü görüşmeler de yapabileceğiniz yazılımda whiteboard, chat ve dosya transfer fonksiyonları da mevcut.

47

Media ve DVD Player

ZOOM PLAYER 2.5

CHIP PUANI

BİLGİ:

www.inmatrix.com/xplayer

Media Player ve DVD olmak üzere iki ayrı modda çalışabilen Zoom Player basit bir arayüze sahip ve pek fazla ayar ve fonksiyon sunmuyor. Windows Media Player'ın desteklediği hemen her türlü formatı destekleyen çalıcı ayrıca DirectShow DVD filtreleriyle DVD filmlerini de oynatabiliyor. Başarılı züm fonksiyonlarıyla dikkati çeken yazılım skin'lerle daha etkileyici bir görünüme kavuşabiliyor. Kurulum dosyası 600 KB'ı bile bulmayan freeware bir player'dan da daha fazla fonksiyon sunması beklenemez.

48

Dosya Paylaşım Aracı

MORPHEUS
PREVIEW EDITION

CHIP PUANI

BİLGİ:

www.musiccity.com

En yaygın olarak kullanılan dosya paylaşım araçlarından biri de Morpheus. Her türlü dosyayı başka kullanıcılarla takas edebildiğiniz Morpheus ağı, yeni sürümünde Gnutella ağını kullanıyor. Daha önce Fast Track ağına çalışan istemcinin çok yaygın bir şekilde kullanılması sayesinde nadir müzik parçalarını bile kolayca bulma şansınız var. Tamamen elden geçirilen kullanıcı arayüzü daha derli toplu bir yapıya sahip. Bulunan sonuçların bitrate oranlarına sıralanamaması büyük bir eksiklik olarak göze batıyor.

49

Chat Programı

TRILLIAN 0.725

CHIP PUANI

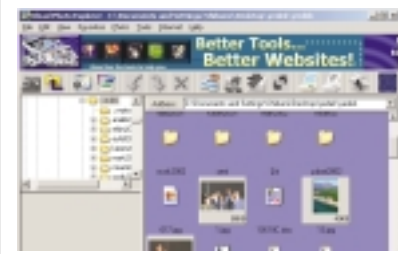
BİLGİ:

www.ceruleanstudios.com

Trillian, en popüler chat istemcileriyle iletişim kurabilen ücretsiz bir instant messenger. Programla senkron bir şekilde IRC, ICQ, AIM, MSN veya Yahoo! Messenger gibi birçok chat istemcisiyle iletişim kurulabiliyor. Tanıdıklarınız farklı chat programları kullanıyorlarsa da Trillian'ı en azından deneyebilirsiniz. Böylece tüm arkadaşlarınıza konuşabilmek için bilgisayarınıza bir sürü farklı program kurmanıza gerek kalmıyor. Trillian aynı zamanda hazır varolan kontakt listelerinizi de import edebiliyor.

50

Resim Yöneticisi

ULEAD PHOTO
EXPLORER 6.0

CHIP PUANI

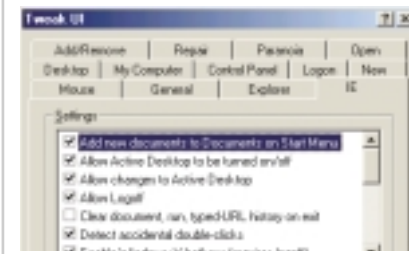
BİLGİ:

www.ulead.com

Photo Explorer tüm bir dizinin içeriğini thumbnail'ler olarak göstermekle kalmıyor, aynı zamanda toplu dönüştürme (batch convert), yeniden adlandırma ve resimlerin sunumu için pratik fonksiyonlar sunuyor. Bir HTML sunumunu EXE dosyası olarak da verebilen slayt gösterisi fonksiyonu çok başarılı. Programla ayrıca kesme, renk ve kontrast düzeltmeleri gibi basit resim işlemleri de yapılabilir. Dijital kamera sahipleri için fotoğrafların otomatik olarak çevrilmesini sağlayan fonksiyon oldukça pratik.

51

Sistem Aracı

TWEAK UI 1.33

CHIP PUANI

BİLGİ:

www.microsoft.com

Küçük ama oldukça işlevsel bir ince ayar yazılımı olan Tweak UI'yi kurmak için ZIP arşivini açtıktan sonra "tweakui.inf" dosyasına sağ tuşla tıklayıp "Yükle (Install)" komutunu çalıştırmanız gerekiyor. Daha sonra kendini Denetim Masası'na ekleyen aracın sunduğu 30'un üzerinde ayarla Windows kullanımını daha da kolaylaştırabilirsiniz. Profesyonel kullanıcılar için tasarlandığı söylene de buradaki ayarlar her kullanıcının işine yarayacak cinsten ve istediğinizde bunları hemen geri alabiliyorsunuz.

Sıra	Program Adı	İnternet Adresi	Kısa Açıklama
52	DeKnop 3.5.1	http://home.hccnet.nl/s.j.francke/deknop/deknop.htm	Grafik tasarım tecrübesi gerektirmeden web siteniz için etkileyici düğmeler hazırlamanızı sağlayan bir grafik editörü
53	123 Write All Stored Passwords	www.iopus.com	Log olmuş kullanıcının Microsoft PWL dosyasında kayıtlı tüm şifrelerini gösteren ve bunu koruyan güvenlik yazılımı
54	3D Canvas 5.6	www.amabilis.com	Gerçek zamanlı 3D modelleme ve animasyon sunan programla komplike modeller tasarlamak mümkün
55	Ad Subtract SE	www.adssubtract.com	Web sitelerindeki reklam banner'larını bloklayan yazılım sayesinde internetteki sörf hızınızı artırabilirsiniz
56	Buddyphone 4.01	www.buddyphone.com	PC'den PC'ye bedava (telefona ücretli) sesli ve görüşmeler yapabileceğiniz gibi, dosya transferi de mümkün
57	Calypso 3.30	www.calypsoemail.com	Web tabanlı elektronik postalar alıp göndermenizi sağlayan yazılımda ayrıca GPG plug-in'i de mevcut
58	Dünya Haritası 2.0	www.cografya.seyahati.com	Özelikle öğrenciler ve coğrafyaya ilgi duyanlar için faydalı olabilecek bir yerli dünya haritası yazılımı
59	EmC 8.15	www.emc50.com	Spam ve virüslerle dolu elektronik posta almaktan usanan kullanıcılar için başarılı bir anti-spam aracı
60	ExtractNow 2.97	http://nmoin.brinkster.net/en	ZIP, RAR, ACE ve JAR formatlarını destekleyen ve aynı anda birçok arşiv açabilen basit ve kullanışlı bir yazılım
61	Font Magic 1.0	www.mattcawley.com/fontmagic	Sisteminizde yüklü yazı tiplerini kullanarak etkileyici üç boyutlu textler yaratmanızı sağlayan bir program
62	FontList 1.3	www.bitstorm.org	Sisteminizde yüklü olan yazı tiplerini listeleyerek doğru olanı seçmenize yardımcı olan faydalı bir araç
63	Foxmail 4.1	http://fox.foxmail.com	HTML-mail ve Hotmail destekli, kullanımı kolay ve gelişmiş seçenekler sunan kompakt bir e-mail istemcisi
64	F-Prot 3.12	www.complex.is/f-prot	Çok başarılı bir virüs tarama modülüne sahip olan anti-virüs yazılımı, güncel virüsleri de bulup temizleyebiliyor
65	FreeDVD 2.0	www.mapleware.com	Tam ekran ve pencere modunda DVD filmlerini oynatabilen ve altbaşlıkları da gösterebilen basit bir DVD player
66	FreeRIP MP3 1.21	www.mgshareware.com	CD'lerden dijital ses izlerini ses kartını kullanmadan müzik CD'si kalitesinde MP3 formatında kaydedebiliyor
67	Fresh Diagnose 4.0	www.freshdevices.com	Bilgisayar sisteminizi tüm bileşenleriyle analiz edip benchmark testleri uygulayabilen başarılı bir analiz yazılımı
68	Fresh UI 2.60	www.freshdevices.com	İşletim sistemine ince ayarlar yapıp optimize etmenizi sağlayan sistem yazılımı Windows XP'yi de destekliyor
69	FTP-Commander 5.58	www.internet-soft.com	FTP sunucularına kolay ve hızlı bağlantı kurmanızı sağlayan basit ama kullanışlı bir FTP bağlantı yazılımı
70	Gphone 1.60	www.gtony.com	Modern bir arayüzle PC'den PC'ye sesli görüşme, chat ve dosya transferi sağlayan yazılım IP'nizi otomatik alıyor
71	iMesh 3.1	www.imesh.com	En eski dosya paylaşım yazılımlarından biri olan İmesh daha modern ve kullanışlı bir arayüzle dikkat çekiyor
72	IncrediMail 660	www.incredimail.com	Sesli, animasyonlu ve 3D efektli elektronik postalar hazırlamanızı sağlayan yazılımla e-mail'leriniz daha etkili olabilir
73	Intermetre 1.31	http://cloud.prohosting.com/shaqg/	İnternet bağlantı sürenizi ve Telekom'un tarifelerine göre bağlantı masraflarınızı kontrol altında tutan bir yerli yazılım
74	jv16 PowerTools 1.0	www.jv16.org	Registry optimizasyonu, dosya arama ve LAN araçlarına sahip program ilginç ve çok faydalı fonksiyonlar sunuyor
75	Lugat 2000	www.lodos.com	Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerini destekleyen sözlüğe yeni kelimeler de ekleyebiliyorsunuz
76	Max Güncel 1.0	www.maxwebonline.com	Günlük haber, bilgi ve eğlence programı, spor haberleri, sözlüğü, oyunları, döviz ve İMKB bilgileriyle dikkat çekiyor
77	mIRC 6.01	www.mirc.com	Çok kanallı bir IRC istemcisi olan mIRC, tecrübeli ve acemi kullanıcılara hitap eden bir işlevselliğe sahip
78	Moonstar Sözlük	-	Türkçe-İngilizce ve İngilizce-Türkçe sözlüğe sahip programda Türkçe denetim ve eş anlamlılar sözlüğü de mevcut
79	MoreTV 3.52	-	TV kartinizden televizyon yayınlarını yüksek görüntü kalitesiyle anten, uydu ve kablo bağlantısıyla almanızı sağlıyor
80	Now3D 1.20	http://digilander.iol.it/giulios/Eng/Index.htm	6 pencereye ayrılmış yazılım kullanımı çok kolay ve hızlı bir 3D modelleme, render ve raytracing yazılımı

TOP 100 Freeware

Sıra	Program Adı	İnternet Adresi	Kısa Açıklama
81	PFE 1.0	http://membres.lycos.fr/pfeweb	İstedığınız herhangi bir yazı tipini kullanarak etkileyici üç boyutlu yazılar hazırlayabileceğiniz bir tasarım aracı
82	Popcorn 1.20	www.ultrafunk.com	Diskete sığacak kadar küçük olan ve temel mail fonksiyonlarına sahip kolay kullanımlı bir POP3/SMTP istemcisi
83	Powertoys (TweakUI) for Windows XP	www.microsoft.com	Windows XP işletim sistemi için onlarca ince ayar yapmanızı ve yeni özellikler kazandırmanızı sağlayan araç paketi
84	Quick Zip 2.19	http://quickzip.ifroggy.com	ZIP dahil birçok arşiv türünü destekleyen, sıkıştırma, açma ve EXE dosyasına dönüştürme yapan bir arşivleyici
85	SistemMAX 2.0	www.geocities.com/onder_onvermez/programlar.htm	Bilgisayarınızdaki donanımlar ve yazılımlar hakkında ayrıntılı bilgiler verebilen başarılı bir yerli yazılım
86	SMS-TR 2.5	www.esoft-tr.com	Cep telefonlarına internetten, çeşitli servisleri kullanarak ücretsiz kısa mesajlar göndermenizi sağlayan yerli yazılım
87	Sonique 1.95	http://sonique.lycos.com/	Etkileyici bir arayüze sahip, en yeni ses formatlarını ve değiştirilebilir skin'leri destekleyen bir ses ve MP3 çalıcısı
88	Space Odyssey 2.0	www.ultrasoft.ro	Diskinizi gereksiz yere işgal ederek yer kaybına neden olan dosyaları tespit ederek bunları silebilen bir araç
89	Specrem 6.0	www.htk.fi/public/akirjavainen	Dosya ve Windows yöneticilerine sahip uzaktan kontrol programıyla uzaktaki PC'leri ve tüm bir ağı yönetmek mümkün
90	ŞifreBul-TR 1.0	www.gencbeyin.cjb.net	Sistemde daha önce kullanılmış tüm internet bağlantı şifrelerini görüntüleyebilen başarılı bir yerli yazılım
91	TaskZip 2.10	www.pb-sys.com	Önceden belirlenmiş dosyaları ve dizinleri otomatik olarak tek bir ZIP dosyasına yedekleyen bir arşivleme yazılımı
92	TMPGEnc 2.54a	www.tmpegenc.net	AVI dosyalarını VCD formatında MPEG1 dosyalarına dönüştürebilen başarılı ve ince ayarlı bir convert programı
93	TR-Karayolları 3.0	www.gencbeyin.cjb.net	Türkiye'deki karayollarını, iller arası mesafelerle birlikte gösterebilen ve en kısa yolu bulabilen karayolları rehberi
94	Türkçe Okuma Prog.	www.hkn.cjb.net	Girilen kelimeleri Türkçe olarak okumaya çalışan programda sadece hız ve ses kalınlığı ayarları mevcut
95	Twins Video Player 1.5	www.twins-software.com	Video ve ses dosyalarını oynatabilen, çok yönlü, basit kullanımlı ve playlist özelliği de sunan bir media player
96	Webcelerator 2.0	www.webcelerator.com	İnternet bağlantı hızınızı artıran, daha hızlı aramalar sağlayan, offline tarama ve TCP/IP optimizier sunan araç paketi
97	Wilbur 2.1	www.redtree.com/wilbur	Anahtar kelimelerle doküman içinde de esnek arama seçenekleri ve dosya önizleme seçeneği sunan başarılı bir araç
98	WinVNC 3.3.3	www.uk.research.att.com/vnc	Farklı platformlarda çalışan uzaktaki bilgisayarlara farklı platformlardan bağlanma ve izleme imkanı sağlayan bir yazılım
99	X-Fonter 3.6	http://users.pandora.be/eclipse	Font görüntüleyicisi, yöneticisi ve 3D grafik programını birarada sunan yazılım yazı tipleriyle çalışmayı kolaylaştırıyor
100	ZipGenius 1.4	www.zipgenius.it	Zip'lemenin yanında, scanner, e-mail, web, ftp, güvenlik, veri koruma, yedekleme, MP3 ve multimedia da sunuluyor

İÇİNDEKİLER

52	Yeni Donanımlar Testte
62	Yeni İşlemciler: Pentium 4'ün ötesi...
66	Ekran Kartları Testi: 150\$'ın altındaki kartlar
78	Pentium 4'e Overclock: 1.6'dan 2.1 GHz'e terfi
84	DVD Player Kilidi: Kilitli sürücülerin açılması
86	Test: CD Yazıcılar: Yüksek hızlı yeni yazıcılar
114	Kağıt Ekranlar: Monitörünüz cebinizde
116	Donanım Günlüğü: CHIP Test Merkezi'nden...
118	Nano Teknoloji: Araştırma Laboratuvarlarından
126	CHIP TOP 10

DOLU NAMLU: Sigma SD9, 3 bin dolarlık fiyatı ile profesyonellere hitap eden ilk X3 kamera. Ancak X3 sensörler küçük kameraları da daha ucuz ve kaliteli hale getirecek.

Faveon'da X3 Foto Sensörü 130

Filtresiz Keskin Renkler

Fotoğraf dünyasında devrim yaratan X3 sensörü, bugün analog bağımlısı profesyonel fotoğrafçıların, yarın da sizlerin akıllarını çecek!

■ Profesyonel kullanıcılar dijital kamera kullanmaktan kaçınıyorlar. Dijital kameraların kullanmak zorunda kaldığı enterpolasyon zahmeti nedeniyle enstantaneler eğitilmiş gözlerle kötü görünür. X3 sensörler kullandıkları yeni teknikler sayesinde bu durumu ortadan kaldırıyorlar. Peki X3 sensörleri alışılacakmış CCD foto sensörlerinden farklı olarak ne yapıyorlar? İlk olarak dijital renk dünyasının temelinde kırmızı, yeşil ve mavi olmak üzere üç ayrı renkten oluştuğu bilinmelidir. Diğerleri bu üç temel rengin karışımından meydana gelirler. Bu nedenle eski CCD tekniğinde üçerli takımlar kullanılıyor ve bunlardan biri kırmızı, diğeri yeşil ve sonuncusu da mavi rengi

işliyor. Bu durumda kırmızı renk kaydı için kırmızı sensör çalışırken diğerleri hareketsiz kalıyor. Bunların işlevsizliğinin göze çarpması için de kırmızı parçası enterpolasyona uğruyor. Ancak bu durum netlik kaybına yol açıyor ve Digicam'ın aslında kullanabileceğinden üç kat daha fazla sensöre ihtiyaç duymasına neden oluyor.

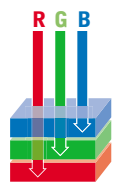
Analogdan farksız dijital teknoloji

Buna karşılık X3 daha zeki. İhtiyaç duyulan silisyum tabakalarının üst üste yerleştirdiği X3 sensörlerinin her biri üç rengi de alabiliyor. Bu, analog resim filmlerinde kullanılanla aynı. Sensör, her rengin farklı bir dalga boyunu kullanmasından faydalıyor. Kırmızı en uzun dalga boyuna sahip olduğu için silisyumda en derine ulaştırırken, en kısa dalga boyunu kullanan mavi ise en üstteki silisyum tabakası tarafından emiliyor. Bu esneklik sayesinde resimler daha net olurken daha az yer kaplıyorlar. Ayrıca daha az sensör kullanılan makineler de daha ucuz oluyorlar. Üç megapikselli bir X3 kamera, eski tekniği kullanan dokuz megapikselli bir makine ile aynı renk bilgilerini kullanıyor. X3 sensör şu anda sadece 10,6 megapikselli profesyonel kamera Sigma SD9'da kullanılıyor. Ancak Faveon 1.000 dolarlık daha ucuz makineler üzerine çalışıyor.

DERİN GİRİŞLİ SENSÖR

Burada iki farklı sensör tekniğini karşılaştırıyoruz. Şu anda üç farklı sensör gerekirken ileride tek bir X3 sensör yeterli olacak.

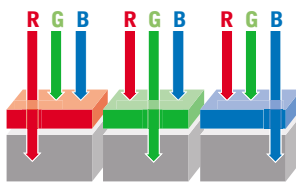
Faveon X3 Teknik

1-Pixel-Sensör

Bu teknik normal renkli filmde silisyum üzerine aktarılmış. Renkler dalga uzunluğuna bağlı olarak farklı tabakalar üzerinde kaydediliyorlar.

Geleneksel Teknik

3-Pixel-Sensör

Etkin sensörler prensip olarak renksiz, yani nötrler. Renk durumunu ilk olarak üstün filtre belirliyor. Bu teknikte üç tane sensör bir takım oluşturuyor.

PrintDreams PrintBrush**El Hareketleriyle Baskı**

İsveçli firma tarafından geliştirilen mini yazıcı, tüm kağıt yüzeylerine yazabiliyor. Aygıt büyüklük ve tasarım olarak kablolu bir bilgisayar faresine benziyor ve yazdırılacak bilgileri Bluetooth veya kızıl ötesi üzerinden PDA, cep telefonu veya notebook'tan alıyor. RMP teknolojisi (Random Movement Printing) sayesinde

akıllı yazma kafasının kağıt üzerinde sadece hareket ettirilmesi yeterli oluyor. Yani kullanıcı, ta-

biri uygunsa, yazma mekanizması gibi kullanılıyor. Sensörler konumu belirliyorlar ve uygun noktada mürekkep püskürtüyorlar. PrintDreams, seri üretim için lisans alacak üreticiler arıyor. İlgiyenler aşağıdaki adresi kullanarak bağlantı kurabilirler.

Bilgi için: www.printdreams.com

Trekstor VDR-2216**DVD-R Arabulucusu**

Video CD recorder'ı VDR-2216, DVD recorder ile klasik video kaydediciler arasındaki teknik boşluğu dolduruyor. VDR-2216, TV, DVD veya videodan gerçek

zamanlı olarak CD-R/CD-RW üzerine MPEG1 biçiminde (VCD) kayıt yapabiliyor. Mikrofon ve farklı ses kaynakları bağlantısına da sahip. 80 dakikadan uzun ka-

zamanlı olarak CD-R/CD-RW üzerine MPEG1 biçiminde (VCD) kayıt yapabiliyor. Mikrofon ve farklı ses kaynakları bağlantısına da sahip. 80 dakikadan uzun ka-

zamanlı olarak CD-R/CD-RW üzerine MPEG1 biçiminde (VCD) kayıt yapabiliyor. Mikrofon ve farklı ses kaynakları bağlantısına da sahip. 80 dakikadan uzun ka-

GD75 Artık Sigortalı!**Sigortalı Panasonic**

Panasonic'in Türkiye temsilcisi Tekofaks Panasonic cep telefonları için yeni bir kampanyayla kullanıcılarının karşısına çıktı. 106 mm'lik boyutu, ince yapısı ve kolay kullanımıyla dikkat çeken Panasonic GD75, telefonunu değiştirmek ya da daha iyi bir modele geçmek isteyenler için tasarlanan antensiz bir model. Tüm Panasonic standartlarına sahip olan GD75, SMS chat özel-

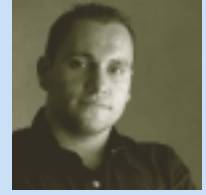

liği ile mesaj tutkunlarına büyük bir kolaylık sağlıyor. Panasonic GD75'le posta grubu yaratarak bir mesajı birden fazla kişiye aynı anda göndermek, birden fazla mesajı birleştirerek tek bir mesaj haline getirmek mümkün. Ayrıca tüm Panasonic GD75'ler, 1 Mayıs-31 Temmuz 2002 tarihleri arasında suya, hasara ve çalınmaya karşı sigorta avantajı ile birlikte sunuluyor.

Bilgi için: www.panasonic.com.tr

KISA... KISA...**► Sulu Ekran Kartı!**

Soğutma sistemleri üreticisi Innovatek, grafik işlemcileri ve CPU'ları etkili bir şekilde soğutacak yeni ürünü Innova Graph-O-Matik2i tanıttı. PC'nizin ateşini almak için su soğutma sistemini monte etmeniz yeterli olacaktır. **Bilgi için:** www.pc-frost.de

EDİTÖR'DEN NOTLAR

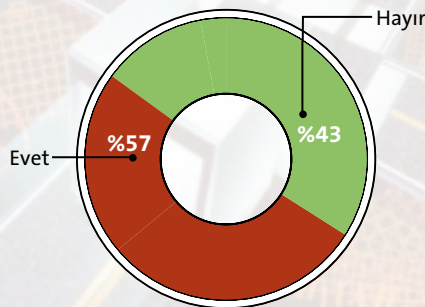
Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi

Yeni Chipsetler Yolda

Intel bu ay yeni işlemcisi olan 2.4 GHz 533 FSB ürününü piyasaya sürüyor. Bu yeni işlemci kendisini diğer işlemcilere göre FSB hızından ayırıyor. Yeni işlemcinin ile birlikte yeni chipsetler de görmeye başlandı. Bu chipsetlerin kimi Intel kimi de diğer üreticilerinin ürünleri. Intel cephesi iki farklı chipset ile bu yeni işlemci ailesini destekleyeceğini açıkladı. Bu chipsetler i850-E ve i845-E olarak adlandırılıyor. i850-E bir önceki modeli gibi RDRAM modüllerini destekliyor buna karşın i845-E ürününde DDR-SDRAM bellek modüllerini destekliyor. Diğer chipset üreticileri olan Via ve SIS cephesi ise VIA P4X333 ve SiS646 chipsetleri ile bu yeni işlemci ailesini destekleyecekler. Yalnız chipsetlerdeki değişim bununla kalmıyor. Çok yakın bir gelecekte Brookdale-GL, Via P4M333 ve SiS651 chipsetleri ile de tanışacağız.

YENİ STANDARDA GEÇİŞ

Yeni modem almak zorunda kalmasaydınız, geniş bant bağlantıya abone olur muydunuz?

MODEM FARKI: Geniş bant internet bağlantısı için gereken donanımsal değişimin hem fiyatı hem de kurulumu, hazır paket gibi bilgisayar alan dial-up kullanıcıların büyük bölümünü geniş banttan uzak tutuyor.

IN & OUT**USB Drive**

Sakız büyüklüğündeki bu minik depolama cihazları, önemli bilgileri saklamak ve cebin içinde her yere taşımak için ideal.

Floppy

Artık pek çok bilgisayar, floppy'si olmadan çalışıyor. İnternet, CD yazıcılar ve USB sürücülerinden sonra gereksiz kaldılar..

KISA... KISA...

► **HP'den Mobil Tarayıcı**
Photo Scanner 1000'in genişliği 25, uzunluğu 17 cm. Düz yüzey tarayıcı 10x15 cm'lik resimleri okuyabiliyor. PC bağlantısı ve gücünü USB'den sağlayan tarayıcının fiyatı 90 euro.
Bilgi için: www.hp.com

► **133 MHz FSB'li Duron**
Yeni Duron (Appaloosa kod adlı) büyük kardeşi Athlon gibi 0,13 mikron üretilecek ve 133 MHz Frontside Bus hızına sahip olacak. AMD, Athlon XP'den bildiğimiz P-Rating'i de (Performans indeksi) Duron'a ekleyecek. 1400'lük bir Duron örneğin 1600+ olarak adlandırılacak. Yeni Duron 2002'nin ikinci yarısında satışa sunulacak.
Bilgi için: www.amd.com

► **DDR400'lük P4 Chipset**
DDR333 hız sorunlarına neden olduğu için SIS 648 Chipset'i DDR400 hafızalar için hazırladı. SiS648 ayrıca şu ana kadar hiçbir ekran kartının kullanmadığı AGP 8X'i de destekleyecek.
Bilgi için: www.sis.com.tw

► **230 Dolar Lazer Yazıcı**
Xerox, bugüne kadar yüksek fiyatları nedeni ile tercih edilmeyen lazer yazıcıların artık ev ve küçük ofislerde de kullanılabileceğini duyuruyor. Türkiye'de ilk defa bir Xerox lazer yazıcısı, mürekkepli yazıcı fiyatına yani KDV hariç 229 dolara. Kampanya kapsamındaki ürünler ise Xerox'un Phaser serisindeki 3110 ve 3210 modelleri.
Bilgi için: www.xerox.com.tr

► **Philips Pixel Plus**
Philips'in artırılmış nokta teknolojisi Yeni Pixel Plus ile ürettiği televizyon serisi, detay bakımından diğer televizyonlara oranla izleyenlere daha fazla nokta sayısı sunuyor. Bilinen televizyonlarda görüntü tek tek birçok resimden oluşuyor ve her resim satır başına 1025 pixel düşecek şekilde, 625 satırdan meydana geliyor. Pixel Plus bunu iki yönden geliştiriyor. Satır sayısını % 33 oranında artırarak 625'ten 833'e, her satırdaki yatay çözünürlüğü ise iki kat artırarak 1024 pixelden 2048 pixele çıkarıyor.
Bilgi için: www.philips.com.tr

TModel

Panasonic'in Dev Ekranları

Panasonic'in yeni televizyonları ilham alındıkları mükemmellik simgelerini çağrıştıracasına şık ve göz alıcı.

■ Yunan alfabesinin 19. harfi olan ve mükemmelliği simgeleyen T(tau), Panasonic televizyon teknolojisinin ilham kaynağı oldu. Doğanın sunduğu renkleri gerçeğe en yakın haliyle ekrana taşıyan Panasonic, mükemmellik kavramına yaklaşıma çalıştığı bu noktada yeni televizyon serisini T(tau) olarak adlandırdı. En ileri teknolojiyle üretilmiş bu düz ekran Panasonic televizyonlar, uzun araştırma geliştirme çalışmaları sonucunda ortaya çıkarıldı ve 2002 Nisan ayında da Türkiye'de piyasaya sunuldu. Panasonic T(tau) Serisi, 100 Hz Super Digital Scan, Progressive Scan ve en son geliştirilen "Dynamic Digital Motion" teknolojileri ile iddialı olduğu görüntü kalitesine ek olarak, sahip olduğu "Acoustic Feed Back" (AFB) teknolojisi ve "Straight Horn-Open Dome" hoparlör sistemleri ile yüksek ses kalitesi sunuyor ve sinema keyfini ev ortamına taşımayı hedefliyor.

"Kullanımı kolay kumanda"

Yeni T[tau]'larda Quintrix F tüp haricinde birçok yeni özellik mevcut. Bunların başında da kullanımı oldukça kolaylaştıran uzaktan kumanda geliyor. Tuş sayısı azaltılan kumanda hem ergonomik bir

yapıya sahip, hem de oldukça kullanışlı. Kumandadan ekran menüleri (OSD) yardımıyla yaptığınız ayarlar, arka plandaki görüntü üzerinde anında uygulamaya geçiyor. PAP (picture and picture), PIP (picture in picture) ve POP (picture out of picture) fonksiyonlarını sağlayan televizyon, çift tuner özelliği ile iki farklı kanalı aynı anda izleyebilme olanağı da sağlıyor.

Bilgi için: www.panasonic.com.tr

EV SİNEMASI:
Panasonic, geniş ekran TAU televizyonları ile ev sineması alanında iddialı.

Abtim TIM

Görmeyenler İçin Monitör

Wuppertal Üniversitesi tarafından geliştirilen yeni bir teknik ile, görme engelliler için daha yüksek bir yaşam standardı sunuluyor. Kör monitörü TIM, resim ve metinleri 4x4 cm'lik bir delikli parça üzerinde oluşturuyor. Tactile Interactions Monitör (TIM), aynı anda 256 farklı ucu hareket ettirerek metin ve resimleri meydana getiriyor. Özel atış tekniği sayesinde kullanıcılar renkleri de ayırt edebiliyorlar.

İĞNELİ TAHTA: TIM'le okurken parmak ucu hassasiyeti önemli.

Şu anda temel olarak iki farklı bağlantı şekli mevcut. PC-TIM VGA çıkışına bağlanıyor ve kullanıcılar bir joystick yardımıyla sanal ekran üzerinde hareket edebiliyorlar. Video TIM ise kalem kamera ile görüntüleri ekrana gönderiyor. Abtim araştırma takımı, körler ve sonradan kör olanlar için uygun çalışma ortamları sunuyor.

Fiyat: Belli değil

Bilgi için: www.abtim.com

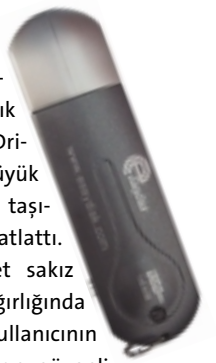
EasyDisk 4.0

Kolay Depolama Aracı

USB Drive, USB portu kullanmasıyla, 16 MB-512 MB'lık kapasitesi ile USB Drive insanların büyük çaptaki data'larını taşımalarında çağ atlattı. Teknoloji, bir paket sakız ebatlarında ve ağırlığında olmakla beraber kullanıcının dijital bilgi varlıklarını güvenli bir şekilde kolayca taşımalarını sağlıyor...

Artık kullanıcılar uzun iletallarla, yavaş transfer hızıyla, veya uyumsuzluk problemleri ile karşılaşmayacak. USB Drive ile, kullanıcı önemli dijital bilgi varlıklarını okul, iş, veya ev arasında zorluk olmadan çabucak ve kolayca taşıyabilecek.

Bilgi için: www.ade.com.tr

AmigaOne.5

Amiga'dan Yeni Başlangıç

Amiga, geliştirme firması Eytech ile beraber yeni bir bilgisayar hazırladı. AmigaOne.5, 600 MHz'lik bir 750Cxe Power-PC işlemcisi ve entegre olarak minimum 64 MB (Max. 2 Gbyte) hafıza ile sunulacak. AGP 2X destekli, üzerinde dört PCI Slot, USB ve U/DMA 100 arabirimi bulunan bir anakarta sahip yeni nesil Amiga, Mayıs ayında AmigaOS 4 işletim sistemi ile satışa sunulacak.

Fiyat: Yaklaşık 700 euro

Bilgi için: www.amiga.com

Lifebook C 1010

Fujitsu-Siemens ile P4

Fujitsu Siemens Computers profesyonel ve amatör kullanıcılara yönelik olarak çok amaçlı bir dizüstü bilgisayar olarak C serisini yeniden tasarladı. C Serisi "her şey içinde" kavramından yola çıkılarak tasarlandı ve ek olarak bir entegre kablo-suz LAN modülü de içeriyor.

Modüler dizüstü

C Serisi yüksek düzeyde yapılandırılabilirliğine de sahip. Yerleşik FDD'den ayrı olarak pek çok bileşen seçeneği de mevcut. Alıcılar, yerleşik bir CD, DVD veya Combo sürücüsü arasından seçim yapabiliyorlar. 14.1-inç XGA TFT ekrana alternatif olarak 15-inç SXGA+ ekran tercihi de yapılabilir. Dijital camcorder aygıtlarına, tarayıcılara ve diğer ha-

rici aygıtlara hızlı erişim için isteğe bağlı FireWire portu da (IEEE1394) mevcut. Yeni S/PDIF (Sony/Philips Dijital Arabirimi) portu, CD, DVD oynatıcılar ve amfiler arasında dijital ses verisi transferi yapılabilmesini sağlıyor. Kolay bir

kablo yönetimi olanağı için seçene olarak Port Replicator kullanılabilir.

Bilgi için:

www.fujitsu-siemens.com.tr

VIA Apollo P4X333

Yasaklı P4 Sevgisi

VIA, lisansı olmamasına rağmen P4X333 chipset ile Pentium 4 kulvarına girdi. Daha önce P4X266 chipseti lisans sorunları

nedeniyle kaldırılmak zorunda kalmıştı. Ancak mahkeme yolu uzun... Ve bu nedenle VIA üretimine devam ediyor. Söz konusu P4X333, 533 MHz'lik FSB DDR333 desteği, AGP 8X, ATA-133 ve USB özellikleri ile 2.0 ile Intel'in i845D chipsetinden bir adım farkıyla önde. Ancak Intel karşıtı chipsete güvenen çok az ünlü üretici mevcut.

Bilgi için: www.via.com.tw

İÇİNDEKİLER

Sunucu
Sun Cobalt Qube 3-Server
Anakart
Asus P4B533-E
Ethernet kartı
Billionton 100 Base-TX
Ethernet

19" Monitör
Samsung
SyncMaster 959 NF
Anakart
Abit AT7
IDE Sabitdisk
Maxtor Diamond
Max Plus D740X

Faks Modem+Ethernet kartı
Billionton 56K +
10/100 Base-TX
Anakart
Azza 845D-AV
Ekran Kartı
Asus V8460 Ultra GF4 Ti

LCD Monitor
NEC MultiSync LCD1880SX
Anakart
DFI NS35-SC
Lazer Yazıcı
Brother HL-1440

DVD-RAM
Panasonic LFD 311
Lazer Yazıcı
Xerox Phaser 3210
SCSI Sabitdisk
Seagate Cheetah 73LP

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Yine birbirinden ilginç ürünlerin incelemeleriyle karşınızdayız. Bunlardan bazıları ülkemize gelen ilk örnekler. Üreticilerin önümüzdeki ay Tayvan'da gerçekleşecek olan bilgisayar fuarına çok ciddi hazırlıkları sürüyor. Üreticiler ayrıca, dünyanın dört bir yanındaki test editörlerine en iddialı ürünlerini şimdi yollamaya başladılar.

Bu ürünlerden biri Asus'un yeni P4B533-E anakartı. Daha 533 FSB hızında çalışan işlemciler piyasada bulunmazken bu anakartı inceleme fırsatımız oldu. Tabii bu ürünü inceleyebilmek için de Intel'in yeni işlemcisi olan 2.4B GHz 533 FSB'li işlemcisini temin ettik. Bu anakart bir çok ek fonksiyonu ile bizi şaşırtmasını bildi. Örneğin Asus Post Reporter özelliği bu anakartta bizi şaşırtan özelliklerden sadece biri. Hazır şaşırmışken size Abit'in yeni anakartından bahsetmeden edemeyeceğiz. Bu anakart standartlara köklü bir değişim getirecek.

Çünkü anakartta PS/2, paralel ve seri portlar yer almıyor. Buna karşın USB 2.0 ve firewire porta yeterli sayıda yer verilmiş.

Nec tarafından gönderilen ve MultiSync LCD1880SX adını taşıyan LCD monitör de bu ayın ilgi çekici ürünlerinden biri. 18 inçlik bir görüntü alanına sahip olan bu ürün daha önce LCD monitörlerde yer verilmeyen çeşitli fonksiyonlar ile donatılmış.

Bu ayın ürünü ise server sistemleri ile bildiğimiz Sun Cobalt Qube 3. Küçük ve orta boy işletmeler için düşünülmüş olan bu sunucu sistemi uygun fiyatının yanı sıra, birden çok server fonksiyonuna sahip olması ile de ilgimizi çekti. Ayrıca yönetiminin de oldukça basit olması beğenimizi kazanmaya yetti. Bu ayki ürünler hakkında daha fazla bilgi edinmek için ileriki sayfalara göz atmanız yeterli, çünkü bu sayfada ne yazık ki her ürün için yorum yapamıyoruz.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCP+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak

için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verileri ayrı bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazıları www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

Donanım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
06/2002

Sunucu

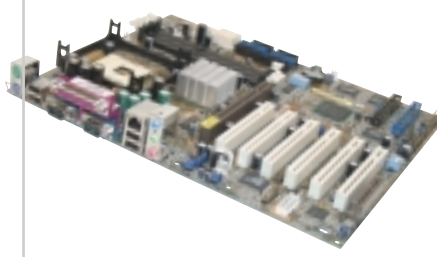

**SUN COBALT
QUBE 3-SERVER**
CHIP PUANI ☐☐☐☐☐☐FİYAT/PERFOR. ☐☐☐☐☐☐

FİRMA Arena
BİLGİ İÇİN (212) 360 07 07
FİYAT 1232 - 2244 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşletim sistemi Linux 2.2 Multitasking OS
İşlemci 300 - 450 MHz
Bellek 128 - 512 MB SDRAM
Sabitdisk 20 - 2x40 GB
Bağlantılar PCI, dual Eth., USB, Serial SCSI port
Boyutu 19.05 x 19.38 x 19.69 cm

Anakart

**ASUS
P4B533-E**
CHIP PUANI ☐☐☐☐☐☐FİYAT/PERFOR. ☐☐☐☐☐☐

FİRMA Boğaziçi, Çizgi Elektronik
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29,
(212) 356 70 70
FİYAT 182 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipseti 1845E
İşlemci yuvası Socket 478
FSB hızı 533 MHz
Slot sayısı 6 PCI, 1 AGP, 1 ACR

Ethernet Kartı

**BILLIONTON 100 BASE
TX ETHERNET**
CHIP PUANI ☐☐☐☐☐☐FİYAT/PERFOR. ☐☐☐☐☐☐

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 46 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim PCMCIA
Ethernet Standardı IEEE 802.3 10 Base,
IEEE 802.3u 100 Base
Hız 10/100 MBps
Boyutu 110 mm x 54 mm x 12.5 mm
Diğer Card Bus Form Factor

Amatör ruhlu profesyonel: Sun server sistemleri, önemli uygulamaları üzerinde çalıştıran kurulumu ve kullanımı pek kolay olmayan sistemler olarak bilinirler. Ayrıca bu sunucuların fiyatlarının yüksek olması da genelde büyük şirketler tarafından tercih edilmelerine neden olur. Sun, bu önyargıyı yeni ürünü Cobalt Multilingual Qube 3 ile değiştirmeye kararlı. Cobalt Qube 3 Server, küçük ve orta boy işletmeler, çalışma grupları veya okullarda kullanılmak üzere tasarlanmış olan bir sunucu. İşletim sistemi hazır kurulmuş olarak gelen bu sunucu web arayüzü üzerinden konfigüre edilebiliyor. Bu web arayüzü ile her türlü sunucu ayarlamaları rahatlıkla yapılabilir. Üstelik bu konuda özel bir eğitim almış olmanız da gerekmiyor. Öyle ki temel network bilgileri ile bu sunucuyu rahatlıkla istediğiniz ortama adapte edebilirsiniz. Cihazın arkasında yer alan LCD paneline DNS, IP ve DHCP değerlerini girebilirsiniz.

SONUÇ: Sun Cobalt Qube 3'ün, kolay kullanımı, ergonomisi ve fonksiyonel özellikleri ile oldukça başarılı bir ürün olarak karşımıza çıkarak beğenimizi kazandığını söyleyebiliriz.

- + Fiyat/performans oranı
- + Ergonomisi
- + Kolay kullanımı

Intel chipset ile 533 FSB desteği: Intel'in yeni işlemci serisi olan ve 533 MHz'lık bir FSB hızını destekleyen Pentium 4 ürünlerinin duyurusunu yapmasıyla birlikte, anakart üreticileri de bu işlemcilere uygun modellerini piyasaya sürmeye başladılar. Asus'un yeni ürünü olan P4B533-E yukarıda belirttiğimiz özelliğe sahip olan bir anakart. 533 FSB hızını destekleyen anakartlar yeni bir şey değil. Hatta geçen aylarda bu hızı destekleyen SIS chipsetli anakartları inceleme fırsatımız olmuştu. Ama bu ürünün farkı, SIS yerine Intel'in son chipseti olan i845E ya da diğer adı ile Brookdale-E chipsetinin kullanılması. Asus P4B533-E birçok özelliklerle donatılmış olan bir ürün. Örneğin USB 2.0 desteği, 6 kanal dijital Audio fonksiyonu, firewire ve entegre ethernet bu özelliklerden sadece bir kaç. Ama anakartın kuşkusuz en ilginç özelliği sistem açılırken hata taraması yapan ve hata tespitinde kullanıcıya kasanın hoparlöründen sesli olarak rapor veren Asus Post Reporter...

SONUÇ: P4B533-E, yüksek bir performansın yanı sıra bir çok ek özelliğe de sahip olmak isteyen kullanıcılar için iyi bir seçenek oluşturuyor.

- + Zengin donanım bileşenlerine sahip
- + Yeni nesil P4 işlemcileri destekliyor
- + Asus Post Reporter ile hata takibi

Kredi kartı büyüklüğünde ethernet: Billionton 100 Base-TX Ethernet, notebook kullanımı için tasarlanmış ve saniyede 100Mbit'lik bir ağ bağlantısı gerçekleştiren bir ethernet cihazı. Cihazı notebook'un yuvasına takmanızla birlikte kurulumla başlayabilirsiniz. Ürün hazır hale geldiğinde, network'ün durumuna bağlı olarak, 10Mbit ya da 100Mbit hızlarında otomatik olarak çalışabiliyor. Cihazın hangi hızda çalıştığını ise üzerindeki LED takımı yardımıyla görebilirsiniz. Yani bu üçlü LED takımı 10 Mbit ile 100 Mbit bağlantısını ve network trafiğinin aktif olup olmadığını gösteriyor.

Ürünün bir diğer önemli özelliği kullandığı Realtek 8139CL chip'i ve 3.3 voltluk gerilim değeri ile oldukça düşük bir güç çekmesi. Buna ek olarak bir çok işletim sisteminde kolaylıkla kurulabilen bu ürün yazılım yardımı ile konfigüre edilebiliyor. Böylece ürünün network ile haberleşme hızını istediğinize bağlı olarak ayarlayabilirsiniz.

SONUÇ: Billionton 100 Base-TX Ethernet, 32 bit'lik ara yüzü ile notebook kullanıcılarını, ağ ortamlarına yüksek hızlarla dahil edebilen başarılı bir ürün.

- + Hot Swap özelliğini destekliyor
- + Düşük güç tüketimine sahip
- + Bir çok işletim sistemi ile uyumlu

Donanım Testi

CHIP TOP 10 4.Sıra

19" Monitör

SAMSUNG
SYNCMASTER 959 NF

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Koyuncu, Kont
 BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00,
 (216) 499 62 99

FİYAT **399 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ekran Diamondtron NaturalFlat
 Görüntü alanı 19 inç
 Nokta aralığı 0.24 mm
 Maksimum çözünürlük 1920x1440 piksel
 Boyut 468 x 493 x 458 mm

Kaliteden ödün vermeyenlere: Samsung 19" monitörler kategorisinde her türlü kullanıcıya geniş bir ürün yelpazesi sunmayı başarıyor. Öyle ki monitörde fazla bir özellik aramayan normal kullanıcılar ile profesyonel kullanıcılar istedikleri özelliklere sahip ürünleri her zaman karşılarında bulabiliyorlar. Bu ürünlerden biri bu ay incelediğimiz ve daha çok profesyonel kullanıcılara hitap eden 959NF modeli. Natural Flat Diamondtron ekran tüpüne sahip olan modeller NF harfleri ile adlandırılıyor. Bu tüpe sahip olan ürünler, öncelikle yüksek çözünürlüklere ulaşabilmesi ve renk dağılımının da başarılı olması ile göze çarpıyorlar. Samsung 959NF'de yüksek çözünürlükte yüksek bir frekans değeri ile çalışabilen bir ürün. Örneğin ürünün video bant genişliği 290 MHz civarında. Ayrıca parlaklık ayarlaması da oldukça başarılı. Bu sayede bir filmde yer alan bir patlama sahnesinde oluşan ışık efektlerini ekran başındaki kişiler fark edebilecekler.

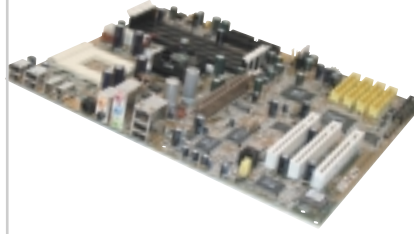
SONUÇ: Syncmaster 959 NF genel olarak oldukça başarılı olan ve fiyatının hakkını da verebilen bir monitör.

+ Başarılı ergonomi

+ BNC/Sub-D bağlantısına sahip

- Sub-D'den BNC bağlantısına geçmek için OSD menüsü ayarlanmalı

Anakart

ABIT AT7

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Okyanus
 BİLGİ İÇİN (212) 356 70 70
 FİYAT **180 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
 Chipset VIA KT333A
 İşlemci yuvası Socket A
 FSB hızı 266 MHz
 Bellek yuvası 4x184 pin DDR DIMM
 Slot sayısı 3 PCI, 1 AGP

PS/2'ye elveda: Abit sonunda anakart modellerinde beklenen köklü değişimi gerçekleştirdi. Bahsettiğimiz değişim, klavye ve mouse ürünleri için kullandığımız PS/2 arabirimi yerine USB arabiriminin yer alması. Ama bu değişim rüzgarı bununla bitmiyor. Abit bir adım daha ileriye giderek, seri ve paralel portlarına da yer vermedi. AT7 adını taşıyan bu yeni ürün 4 adet USB 1.1, 2 adet USB 2.0 ve 2 adet firewire portu sayesinde çeşitli donanım ürünleri ile bağlantıyı kuruyor. Buna ek olarak 10/100 ethernet Lan Controller, 6 kanal ses chip'i ve High Point Raid Controller de bu anakarta entegre edilmiş.

VIA KT333A chipsetine sahip olan AT7 bu özelliği sayesinde yeni nesil PC2700 bellek modüllerini destekleyebiliyor. AT7'nin en ilginç özelliği ise Card-Reader arabirimine sahip olması. Bu arabirim sayesinde Sony Memory Stick, SD Memory, LPC ve Compact Flash kartları anakart tarafından desteklenebiliyor.

SONUÇ: Abit, geliştirdiği yeni konsept ile donanım çakışmalarını minimuma indirgemekle kalmıyor, desteklediği teknolojilerle de göze çarpmayı başarıyor.

+ Entegre donanım bileşenlerinin seçimi

+ Optik ses çıkışına sahip

+ Bellek kart okuyucu arabirimi var

CHIP TOP 10 5.Sıra

IDE Sabitdisk

MAXTOR DIAMOND
MAX PLUS D740X

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Koyuncu
 BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00
 FİYAT **140 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim Ultra ATA/133
 Kapasite 80 GB
 Bellek 2 MB
 Dönüş hızı 7200 rpm
 Disk sayısı 2
 Kafa sayısı 4

Ultra ATA 133'e geçiş: Günümüzün veri yedekleme üniteleri oldukça uygun bir fiyata sahip olmalarının yanı sıra son model teknolojilerle donatılmış ürünler. Örneğin yeni IDE standartı olan UDMA/133'ü bu yeni ürünlerde görmeye başladık. Teorik olarak saniyede 133 Mbyte'lık bir veri transfer hızına sahip olan bu standartı sabitdisklerden önce anakartlarda görmüştük zaten. Bu ay Maxtor'un yeni ürünü olan Diamond Max Plus D740X ile bu özelliği yakından görme fırsatımız oldu. Yüksek bir kapasiteye sahip olan D740X, Maxtor ailesinin en iddialı ürünlerden biri. Öyle ki disk test sırasında veri yazma, veri okuma ve veri erişim hızı ile oldukça iyi sonuçlar vermeyi başardı. Yalnız rastgele okuma ve yazma testlerinde beklediğimiz sonuçları ne yazık ki elde edemedik. Ayrıca gürültü oranının da diğer disklerle karşılaştırıldığında daha yüksek olduğu söylenebilir.

SONUÇ: Teorik olarak 133 Mbyte/saniye'lik bir hızla sahip olan diskin diğer diskler gibi gerçekte 1/3'ü kadar düşük bir hızla sahip olduğunu gördük. Bu sizi endişelendirmesin, çünkü MP3 ve videolarda veri transfer oranı fazlasıyla yeterli.

+ Ultra ATA 133 desteğine sahip

+ Veri erişim hızı iyi

- Rastgele okuma ve yazma hızı düşük

Faks Modem + Ethernet Kartı

BILLION 56K +
10/100 BASE-TX

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

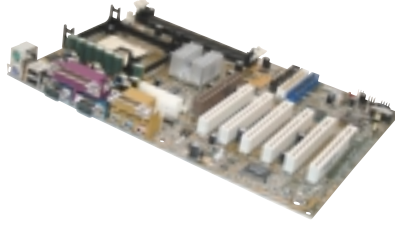

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 118 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PCMCIA
Ethernet standardı	802.3/ IEEE 802.3u
Modem standardı	K56flex / V.90
Hız	10/100 MBps
Boyutu	110 mm x 54 mm x 12.5 mm
İşletim s.	Win95, 98, ME, 2000, XP Linux

Anakart

AZZA845D-AV

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

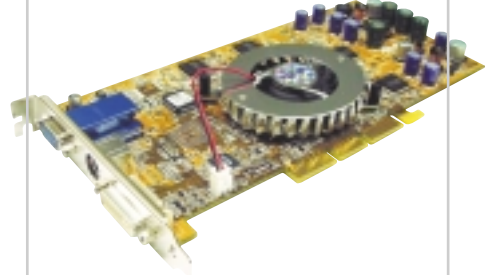

FİRMA Koyuncu
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00
FİYAT 82 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipset	i845
İşlemci yuvası	Socket 478
FSB hızı	400 MHz
Bellek yuvası	4x184 pin DDRAM
Slot sayısı	6 PCI, 1 AGP

Ekran Kartı

ASUS V8460
ULTRA GF4 Tİ 4600

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi, Çizgi Elektronik
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29,
(216) 356 70 70
FİYAT 399 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset	nVidia Ti GF4 4600
Bellek	128MB DDR
Chip frekansı	300
Bellek frekansı	650
Bus	AGP 4X

İkisi bir arada: Yeni nesil notebook modellerinin çoğunda artık modem ve ethernet ürünleri entegre bir şekilde kullanıcıya sunuluyor. Olmayan modellerde ise isteğe bağlı olarak PCMCIA kartlarını opsiyonel olarak satın almak gerekiyor. Ama hem modem hem de ethernet özelliğine sahip olmak isteyen kullanıcılar, artık iki kart yerine tek bir kart ile isteklerini gerçekleştirebiliyor. Billionton 56K + 10/100 Base-TX adından da anlaşılacağı gibi hem modem hem de ethernet fonksiyonunu tek bir cihazda kullanıcıya sunan bir combo kart. Kurulumu gayet basit olan kart, 16 bit PC Card standardını desteklemesinin yanı sıra Hot Swap fonksiyonuna da uyumlu. Bu sayede Billionton'u çalışmalarınızı yaparken ve işletim sistemini kapatmadan notebook'a dahil edebilirsiniz. Buna ek olarak ürünün üzerinde bulunan led takımı sayesinde, bağlantı durumu hakkında kısaca bilgi sahibi olmanız beğendiğimiz bir özellik.

SONUÇ: Birçok standarda ve işletim sistemine uyumlu olan Billionton 56K + 10/100 Base-TX, bu sayede notebook kullanıcılarına büyük bir avantaj sağlıyor.

- ⊕ Hem modem hem de ethernet standardını destekliyor
- ⊕ Durumu gösteren led takımına sahip
- ⊖ Yetersiz kullanım kılavuzu

i845 desteği devam ediyor: Azza 845D-AV yeni nesil Pentium 4 işlemciler için tasarlanmış olan bir anakart. ATX yapıda olan anakart, üzerinde bulunan 6 PCI ve entegre ses chip'i gibi özelliklerle göze çarpıyor. Ayrıca chipsetin üzerinde yerleştirilmiş bir soğutucu ızgara sayesinde sistemin ısı değerlerinin dengede tutulması ve güvenlik altına alınması bu anakartın artılardan biri. AC97 ses chip'ini kullanan Azza 845D-AV iki kanallı ses özelliği ile full duplex çalışabiliyor. Buna ek olarak Ultra Ata 100 desteği de sağlıyor. Yalnız Azza 845D-AV'nin eksikleri de yok değil. Örneğin ürünün üzerinde sadece 2 adet DIMM yuvasının bulunması bir dezavantaj. Bu sayede sistem terfisi zorlaşır. Ayrıca anakart üzerinde yer alan kondansatörlerin işlemci yuvasına çok yakın olması da bu ürün için bir eksi teşkil ediyor. Buna ek olarak güç girişlerinin de birbirine çok yakın olması istenilmeyen bir durum. Kısaca anakartın yapısı artılar kadar eksileri de içeriyor.

SONUÇ: Azza 845D-AV ortalama bir performans ve çok fazla özellik peşinde olmayan kullanıcılara hitap eden bir anakart.

- ⊕ 6 PCI slotuna sahip
- ⊖ Sadece 2 adet DIMM yuvası var
- ⊖ Yazılım desteği zayıf

En hızlıyı isteyenlere: 128MB DDR belleğe ve nvidia GeForce4 Ti 4600 grafik işlemcisine sahip olan Asus V8460 Ultra, en hızlıyı isteyen kullanıcıları hedefliyor.

Oyunlarda daha başarılı bir görsellik için Vertex/Pixel Shader desteği ve Accuview sayesinde hızlı Antialiasing, kartın (ve işlemcinin) ilk bakışta göze çarpan özellikleri arasında. Özellikle nView adındaki gösterim olanakları sayesinde masaüstü ekranınızı aynı anda farklı görüntü aygıtları kullanarak genişletebilirsiniz. Nview, pek çok varyasyonu olan ilginç bir özellik. Kartın kutusundan çıkan adaptör kablo yardımıyla DVI-I çıkışını VGA çıkışı olarak kullanmak ve nView'nun keyfini ikinci bir CRT monitör ile sürmek mümkün. Öte yandan kartın en büyük artısı tabii ki hızı. Zira kart, FPS açısından zirveye oynuyor. Sadece DVI-I değil S-Video çıkışı da bulunan kartın kutusundan tam sürüm olarak Aquanox ve MidnightGT oyunlarının yanında DVD izleme yazılımı da çıkıyor.

SONUÇ: Geniş bütçeli performans tutkunlarının çok seveceği kart, orta ya da düşük bütçeli kullanıcılar için gerçekleştiremeyecek bir rüya gibi.

- ⊕ Yüksek performans
- ⊕ nView ile çoklu gösterim
- ⊖ Yüksek fiyat

LCD Monitör

**NEC MULTISYNC
LCD 1880SX**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

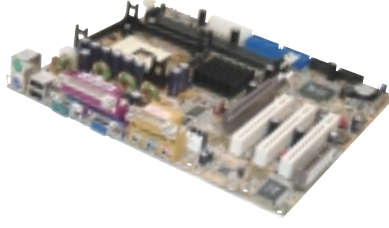

FİRMA Armada, Compucom
BİLGİ İÇİN (212) 230 89 80,
(212) 283 15 53
FİYAT 1579 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ekran	TFT LCD
Görüntü alanı	18.1 inç
Maksimum çözünürlük	1280x1024 piksel
Güç tüketimi	maksimum 50 watt
Boyut	387x394x179 mm

Anakart

DFI NS35-SC

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Protokom
BİLGİ İÇİN (212) 216 23 92
FİYAT 82 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	Micro ATX
Chipset	Sis 650
İşlemci yuvası	Socket 478
FSB hızı	400 MHz
Bellek yuvası	2 x 184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı	3 PCI, 1 AGP, 1 CNR

Lazer Yazıcı

**BROTHER
HL-1440**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Altındağ
BİLGİ İÇİN (212) 501 72 80
FİYAT 275 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB, Paralel
Dakikadaki baskı sayısı	14
Baskı çözünürlüğü	1200 x 600 dpi
Bellek	2 MB
Boyutu	360 x 235 x 370 mm
Ağırlığı	9.2 kg

Yeni çağın ürünü: Nec yeni ürünü olan LCD1880SX ile kullanıcılara üstün bir ergonominin yanı sıra daha önce LCD monitörlerde pek yer verilmeyen bir çok özelliği de birlikte sunmayı başarıyor. Bu monitörde ilk göze çarpan özellik kenar genişliğinin 13 mm'den daha az olması. Dolayısıyla 17 inçlik bir LCD monitör gibi duran Nec daha az yer kaplamasının yanı sıra 18.1 inç'lik bir görüntü alanı oluşturabiliyor. Kenar genişliğinin az olmasının diğer bir avantajı ise bu monitörden birden fazlasını yan yana koyarak tek bir görüntü oluşturabilmeniz. Böylece monitörün desteklediği MultiScreen teknolojisi sayesinde tam 16 LCD'yi birbirine bağlayarak bir videowall oluşturabilirsiniz. 1880SX'in sahip olduğu Toro tasarımı sayesinde oldukça iyi bir ergonomi yakalıyor. Örneğin isteğe bağlı olarak ekranı yatay ya da dikey olarak kullanabiliyorsunuz. Cihazın kullanıcı menüsü de ek özelliklerle dolu.

SONUÇ: Nec MultiSync LCD1880SX'in görüntü kalitesi oldukça iyi. Çünkü her 30 dakikada, bir test sinyali yollanarak görüntü stabilitesi sağlanıyor.

- + Başarılı Ergonomi
- + İki dijital bir analog girişe sahip
- Uzun mesafelerde sorunsuz görüntü aktarımı

Yeni başlayanlar için: DFI NS35-SC bilgisayara yeni tanışan kullanıcılar için tasarlanmış olan bir anakart. Çünkü bu anakart üzerinde bulunan entegre bileşenler sayesinde yeni başlayanlara yönelik olan temel gereksinimler bu anakart ile rahatlıkla karşılanabiliyor. DFI NS35-SC'de AC 97 entegre ses chip'inin yanı sıra Real256TM grafik chip'i de entegre edilmiş. MicroATX yapısından dolayı küçük kasa sistemleri içine oturtulabilen anakart 2 x DDR-SDRAM yuvası ile PC2100 bellek modülleri ile çalışıyor. Grafik chip'ini yetersiz bulan kullanıcılar için bir AGP Slotu unutulmadı. Ayrıca CNR slotu sayesinde isteğe bağlı olarak çok kanallı ses ve V.90 uyumlu analog modem kartlar da takılabilir. Yeni nesil Pentium 4 işlemciler ile uyumlu olan bu anakart ortalama performans değerlerinin üzerine çıkamıyor. Yani bu ürün günlük uygulamaları rahatlıkla yerine getiriyor. Buna karşın ortalamanın üstünde bir performans isteyen uygulamalarda veya oyunlarda istenilen verim alınamıyor.

SONUÇ: DFI, Workstation sistemler ve yüksek performanslı sistemler aramayanlar için farklı bir alternatif sunuyor.

- + Uygun Fiyatı
- Entegre ekran belleği yok
- Sadece 2 adet DIMM yuvası var

Uygun fiyata kaliteli baskı: Ofis ortamlarına bilgisayarların gelmesi, kağıt tüketimini minimuma indirmeyi başaramadı. Aksine bu tür ortamlarda kağıt tüketimi daha da arttı. Durum böyle olunca lazer yazıcılara önemli görevlerin düşmesi de kaçınılmaz. Çünkü bu ürünler, bu tür ortamlarının en profesyonel ve verilen işi anında gerçekleştirebilen modern işgücü rolünü üstleniyorlar. Bu tür ürünlerin, fiyatlarının uygunluğunun yanı sıra hızlı ve kaliteli bir baskı sunması en önemli avantajları. Brother HL-1440 yukardaki özelliklerle birlikte Elektrofotografik Laser Beam baskı yöntemini kullanan ve ev kullanıcıları ile küçük boy işletmeler için tasarlanmış olan bir lazer yazıcı. 66 MHz'lik bir işlemci ile çalışan cihaz, baskı kalitesi ile bizi şaşırtmayı başardı. Ayrıca cihazın ergonomisi ile dokümantasyonu da oldukça başarılı. Buna karşın baskı hızının istenilen değerlerde olmadığını söylemeliyiz. Özellikle grafik baskılarda bu ürünün ortalama değerleri geçemediğini görüldük.

SONUÇ: Brother HL-1440'ın en önemli avantajı iyi bir baskı kalitesinin yanı sıra iyi bir fiyatla kullanıcıya ulaşması.

- + Baskı kalitesi iyi
- + Fiyat/performans oranı yüksek
- Grafik baskı hızı yavaş

DVD-RAM**PANASONIC
LFD 311**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA CTD
BİLGİ İÇİN (312) 284 71 84
FİYAT 465 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	ATAPI
DVD-RAM yazma	1x
DVD-R yazma	1x
DVD-Ram okuma	2x
CD okuma	24x
Bellek	1 MB

Lazer Yazıcı**XEROX
PHASER 3210**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Albim, Index
BİLGİ İÇİN (216) 349 33 51,
(212) 312 05 05
FİYAT 279 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Paralel, USB
Baskı hızı	12 sayfa/dak
Baskı çözünürlüğü	600 x 600 dpi
Bellek	4 MB
Boyutu	329 mm x 348 mm x 224 mm

SCSI Sabitdisk**SEAGATE
CHEETAH 73LP**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 282 98 80
FİYAT 557 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Fibre Channel
Kapasite	36.7 GB
Bellek	8 MB
Dönüş hızı	15000 rpm
Disk sayısı	4
Kafa sayısı	8

Veri yedeklemek için ideal: 640 x 480 çözünürlükte ve 24 bit renk derinliğine sahip iki saat süreli bir filmi tek bir medyaya kopyalamaya ne dersiniz. Panasonic'in yeni DVD-RAM cihazı olan LFD 311 ile filmleri yüksek kalitede kopyalayabilirsiniz. Nedeni, bu cihazın sahip olduğu 650 ve 780 nonametre dalgaboylu optik teknolojisi sayesinde 4.7 Gbyte (tek taraflı) ve 9.4 Gbyte'lık (çift taraflı) DVD-RAM medyalarını desteklemesi. Yüksek kapasiteli verileri rahatlıkla kopyalayan ve buna ek olarak bir veri güvenliği sunan cihazın bir yedekleme ünitesi olarak düşünüldüğünde oldukça başarılı sonuçlar verdiğini söyleyebiliriz. Yalnız Panasonic LFD 311'in, 4.7 Gbyte'lık bir medyayı yaklaşık 1 saatte yazdığını unutmamak gerek. Buna karşın yazılan medyalar 2x hızında okunabiliyor. Bu cihazın bir dezavantajı CD medyalarını 24x de okuyabilmesine karşın, kopyalama işlemini yapamaması. Yani CD-R veya CD-RW kullanmak isteyen kullanıcıların bu ürünün yanı sıra bir de CD yazıcısı alması gerekiyor.

SONUÇ: Panasonic LFD 311, özellikle yedekleme uygulamaları için yüksek bir veri güvenliği sağlıyor.

- + Güvenli veri yazma
- + DVD-R ve DVD-RAM destekliyor
- CD ve DVD okuma hızı yavaş

Evin yeni yardımcısı: Bir zamanlar daha çok şirketler tarafından tercih edilen lazer yazıcılar, gelişen teknoloji ile paralel olarak kaliteyi yükseltip ve maliyeti düşürerek evlere de girmeye başladılar. Xerox Phaser 3210 yukarıdaki özelliklere sahip olan bir monokrom lazer yazıcı. Dakikada 12 sayfa siyah beyaz baskı yapabilen Xerox 3210, 4 MB belleği ve 66MHz'lik işlemcisi ile bir çok işin üstesinden rahatlıkla gelebiliyor.

Normal kağıt, zarf, etiket ve asetat gibi ortamlara baskı işlemi gerçekleştiren ürün, bir çok Windows ve Linux versiyonlarına da uyumlu. Xerox Phaser 3210'u USB portundan bağlayıp kurduğumuzda bir hata ile karşılaştık. Ama biraz uğraştıktan sonra cihazı kurabildik. Hızı gayet iyi olan ürün, office kullanımında da iyi sonuçlar verdi. Grafik baskıda ise performans değerinde bir düşüş ile karşılaştık. Buna ek olarak baskı kalitesi, metin ve grafik baskıda da ortalama değerlerin üstüne çıkamıyor.

SONUÇ: Xerox Phaser 3210, uygun fiyatı ve ergonomisi ile ortalama bir performans sunan ve ev kullanımı için uygun bir ürün.

- + Fiyat/performans oranı yüksek
- + Yazılım desteği
- Kurulumda sorunlar yaşanabiliyor

Dünyanın en hızlısı: Sabitdiskler gün geçtikçe hızlanıyorlar. 7200 rpm, 10 000 rpm den sonra 15 000 rpm'li diskler de artık piyasada görünüyorlar. Seagate Cheetah ST336752FC de bu yüksek dönüş hızına sahip olan bir disk. Yalnız diskin diğer disklerden kendisini farklılaştırdığını hemen söylemeliyiz. Fark, diskin arabiriminde gizli. Fibre Channel arabirimini destekleyen ST336752FC, 2 gigabit'lik teorik hız değeri ile göze çarpıyor. Bu ürünü Ultra 160 SCSI arabirimine sahip benzer bir model ile karşılaştırdığımızda, özellikle maksimum veri transfer oranında bir üstünlük sağladığını söyleyebiliriz. Ultra 320 SCSI arabirimli bir diskin benzer bir disk ile oluşan maksimum veri transfer hızı ise Fibre Channel çözümüne göre daha yüksek. Buna karşın Fibre Channel arabiriminin kendi içindeki maksimum veri transfer hızının diğer modellere göre daha iyi olduğunu söyleyebiliriz. Veri erişimi için geçen zaman da, diğer diskler ile karşılaştırıldığında oldukça başarılı.

SONUÇ: Sunucu veya workstation sistemlerde çalışan ve yüksek bir performans isteyen sistemlerde ST336752FC görevini rahatlıkla yerine getirebiliyor.

- + Yüksek veri transfer oranı
- + 5.1 ms'lık veri erişim hızına sahip
- Çabuk ısınıyor ve güç tüketimi fazla

İÇİNDEKİLER

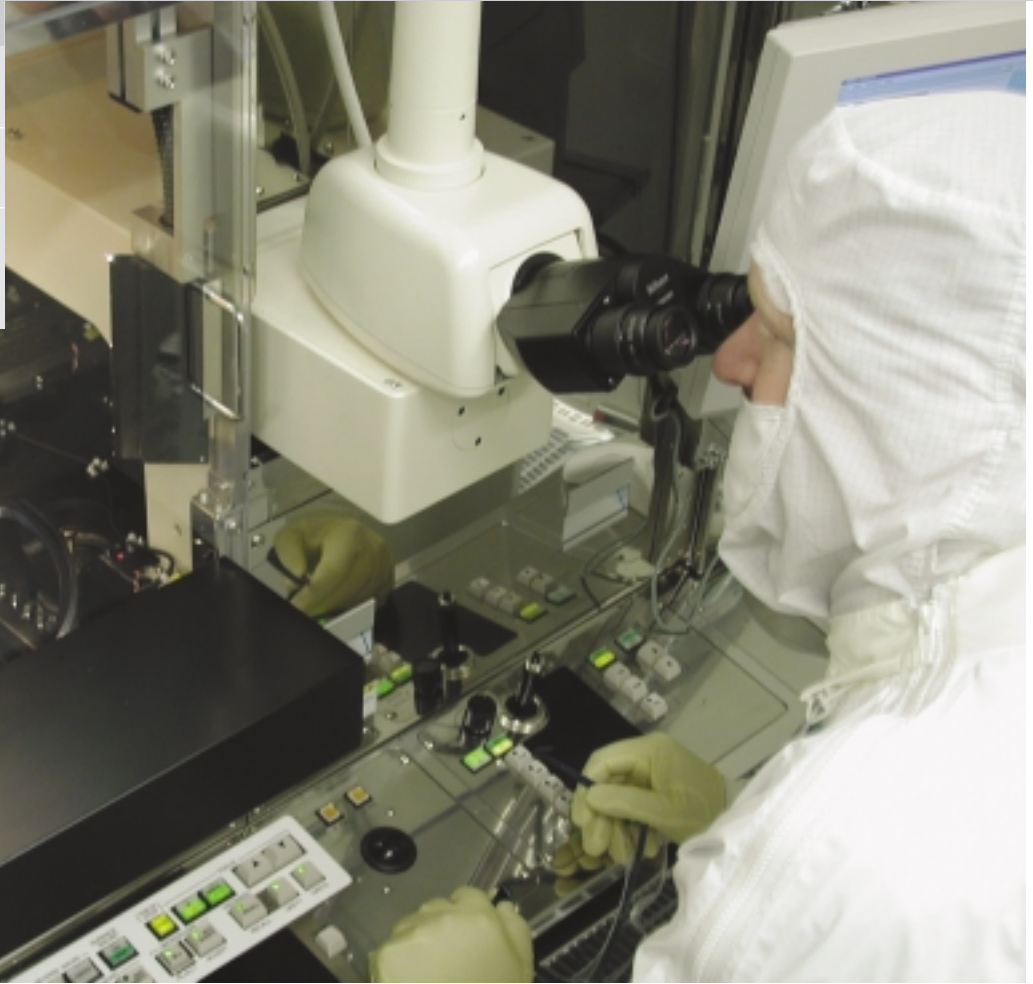
63

İşlemci Hızı:
Saat hızının belirlenmesi

64

Dikkat:
2.4 GHz'de yanılmayın

65

Sonuç:
Müthiş bir performans
değişikliği beklemeyin

Yeni İşlemci Teknolojileri

Intel İşlemcilerde Yenilik

İşlemcilerin performansı birçok faktöre bağlı. Bu faktörlerin en önemlisi saniyede işleme giren hesaplamaların miktarı ile ilgili. Bu yazıda size Intel'in yeni nesil işlemci ailesi hakkında bilgiler sunacağız.

Mikroişlemciler kuşkusuz bilgisayarların en temel birleşenlerinden biri. Öyle ki bilgisayarın yapmasını istediğimiz hemen hemen her işlem bu cihazlar üzerinden gerçekleşir. Yani donanım bileşenleri işlemciye bilgileri aktarır. Bu bilgiler işlenerek kullanıcıların anlayacağı bir dile veya uygulamaya dönüştürülür. Bunun nedeni elektronik devrelerde sadece 0 ve 1 rakamlarının çeşitli kombinasyonlarda kullanılması. Son derece basit olarak görülen bu işlem hiç de görüldüğü kadar basit değildir. Çünkü 0 ve 1'ler belirli gruplar halinde işlenirler. Bir işlemci bilgileri 32'lik gruplar halinde alıp işlediğinde bu işlemci 32 bitlik işlemci olarak adlandırılır. Aynısı 64 bit işlemciler için de geçerli. Bir işlemci istenilen işlemleri belirli adımlarda yapar. Örneğin çarpma, bölme veya çıkarma işlemi farklı

adımlarda yapılır. Bu adımlara çevrim adı verilir. Bir saniyede gerçekleşen çevrim sayısı ise işlemcinin hızını belirler. Örneğin 1 GHz olarak adlandırılan bir işlemci saniyede 1 milyar işlem gerçekleştirebiliyor.

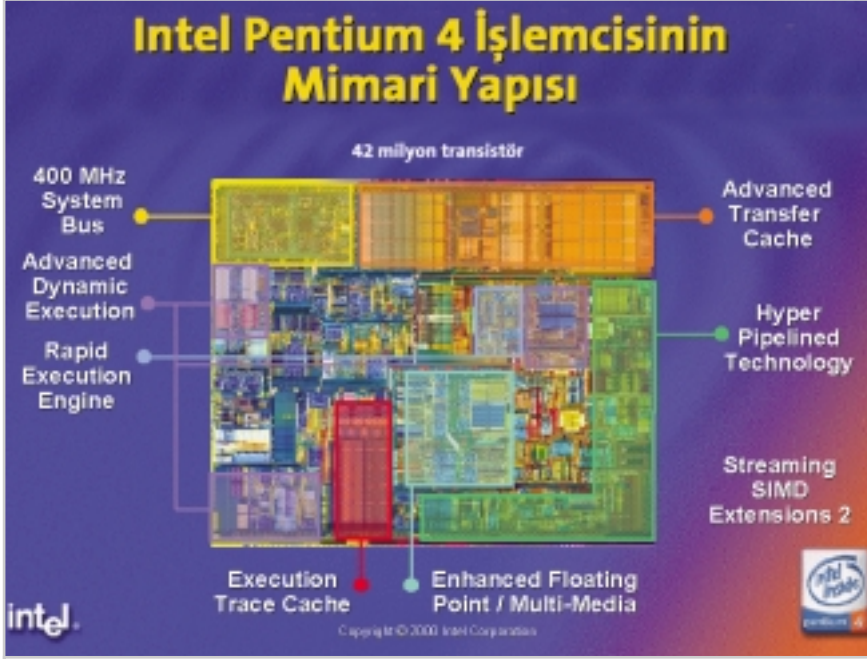
İşlemcileri farklı kılan noktalar: İş yapıları ve işlem kapasiteleri

İlk işlemciler sayılarla adlandırılıyordu. Bu sayılar belirli bir mantığa sahipti. Kısaca yeni ve dolayısıyla daha gelişmiş işlemciler yüksek rakamlarla gösteriliyordu. Ama, Amerikan yasasının rakamlardan oluşan adların başka şirketler tarafından kullanmasına izin vermesi sonucu, Intel 486'dan sonraki işlemcileri Pentium olarak adlandırdı. Böylece Pentium kasırgasının ilk adımı atılmış oldu.

Sene başında 2 GHz'lik Northwood

ürünü ile karşımıza çıkan Intel, bu ay yeni ürününün tanıtımını yaptı. Bu işlemcinin önemi Northwood çekirdeğine sahip olmasının yanı sıra 0.13µm teknolojisini desteklemesi. Bu sayede işlemci üzerinde daha çok transistör yerleştirilmesi sağlandı. Ayrıca işlemcinin çektiği güç değeri de indirildi. Dolayısıyla performans kayıplarının minimuma düşürülmesi sağlandı. Northwood, Willamette çekirdeği ile karşılaştırıldığında, iki katı Level 2 önbelleğe (cache) sahip. Buna ek olarak wafer'ların değiştirilmesi de bu işlemcilerin maliyetini önemli ölçüde düşürdü. Görüldüğü gibi Intel, yeni işlemcilere geçmekle bir çok alanda avantaj sağlamayı başardı. Ama Pentium 4 Northwood önceki ürün aileleri gibi hala 100 MHz'lık bir Frontside Bus ile çalışıyor. Bu Frontside Bus 64 Bit QDR-arabirimi ile Intel'in Memory

Yeni İşlemci Teknolojileri

NORTHWOOD ÇEKİRDEKLİ P4: Şekilde de görüldüğü gibi P4 işlemcisinin mimari yapısı oldukça karışık bir teknolojiye sahip.

Controller Hub'ına (MCH) bağlı olarak çalışıyor. Bu sayede de 400 MHz'lik bir FSB değeri ile saniyede 3 GB'lık bir bant genişliğine ulaşıyor. Çok kısa aralıklarda işlemcilerde yaşanan değişiklikleri artık takip edemez olduk. Tam da bir işlemcide karar kılacakken, teknolojik gelişmelere yön veren Intel yine rahat durmayarak yeni ürün ailesi ile karşımıza çıktı. Intel'in yeni ürün ailesini 2,53, 2,40 ve 2,26 GHz sistem hızlarında çalışan ve 533 FSB'yi destekleyen yeni nesil işlemciler oluşturuyor. Bu işlemci Intel'in dediğine göre oyunlarda, dijital müzik ile foto ve video işlemlerinde daha yüksek bir performans sunuyor. Örneğin müzik CD'lerini MP3 formatına dönüştürmenin artık çok daha hızlı olacağı iddia ediliyor. Ayrıca MPEG4 videoların işlem hızlarının artacağını yanı sıra oyunların da daha yüksek fps ile oynanabileceği söylentiler arasında. Kısaca geçen sene çıkan Pentium

um 4 1.7 GHz işlemciye kıyasla bu yeni işlemcinin yüzde 40 daha performanslı olacağı söyleniyor. Kısaca bildiğimiz gibi önceki işlemciler 400 MHz'lik bir system bus hızına sahiptiler. Yeni işlemcilerin gelmesi ile birlikte bant genişliği 3.2 GB'dan saniyede 4.2 GB'a yükseliyor.

Bant genişliğinin önemi: 3.2 GB/sn'den 4.2 GB/sn'ye geçiş

İşlemciler sürekli yükselen sistem frekansına bağlı olarak daha çok veriyi aynı anda işleyebiliyorlar. Ama belirli kapasite-deki verinin işlenebilmesi için veri akışının da geniş olması gerekir. Sonuçta işlemci istediği kadar hızlı olsun. Giden veriler az olduktan sonra bu işlemci hiç bir zaman tam kapasite çalışamayacak. Bu da ister istemez performans değerinde bir darboğaz oluşturacak. Aynısı tersi bir durum için de geçerli. Örneğin sistem çok geniş bir veri akışına sahip olabilir. Ama

işlemci gelen bu verilerin hepsini aynı anda işleyemezse yine bir darboğaz oluşur. Pentium 4 işlemcisi, bu tür durumlar için gereken çözümü verdi. Çünkü Pentium 4 işlemcisi her bir döngü için aynı anda 4 veri paketini yollayabilecek yapıda tasarlandı. Dolayısıyla küçük bir hesaplama yaptığımızda 64 bit'lik bir Bus'ta ve 100 MHz'lik bir Bus değerinde aynı anda 4 paket yollanabileceğini düşünerek saniyede 25.600 Mbit'lik bir değere ulaşırız. Kısaca 64 bit Bus genişliği x 100 MHz Bus frekansı x 4 veri paketi = 25.600 Mbit/sn bu değeri de 8'e böldüğümüzde 3.2 GB/sn değerini elde ederiz. Bu değer 400 MHz front Side Bus'da çalışan bir Pentium 4 işlemcisi için geçerli. Aynı hesaplamayı 533 FSB'li yeni Intel işlemcisine uyguladığımızda 64 Bit Bus genişliği x 133 MHz Bus frekansı x 4 veri paketi = 34.048 Mbit/sn yani 4.2 GB/sn değerine ulaşırız. Kısaca Intel'in bu yeni işlemcisi teorik olarak saniyede 4.2 GB'lık veri işleyebilir.

FSB'nin önemi: 533 MHz sistem hızı ne gibi bir avantaj sağlıyor?

En önemli avantaj, bant genişliğinin saniyede 4 GB'a çıkması. Bu Intel Netburst mimarisini destekleyen işlemciler için oldukça büyük bir avantaj. Çünkü bu sayede işlem hızı otomatik olarak artıyor. Bir işlemcinin sistem hızı FSB'ye bağlı olarak →

İŞLEMCI HIZI

» Sistem saat hızının belirlenmesi

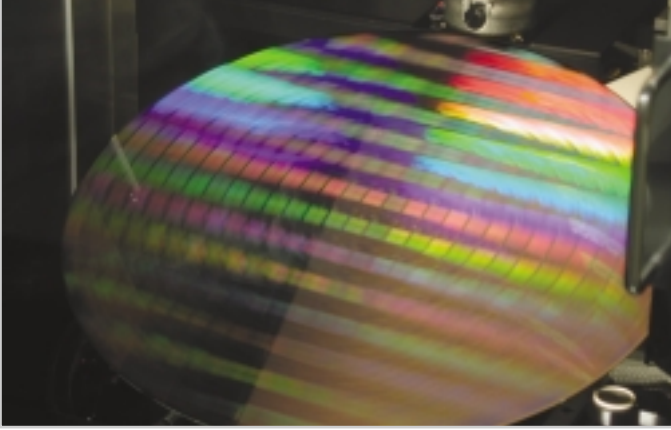
Saat hızı saniyedeki çevrim veya döngü sayısı cinsinden bir frekans değeri olarak ölçülür.

Örneğin anakartın chipsetinde yer alan devreler saat hızını denetler. Bu devrelerde yer alan maddelere bir gerilim uygulandığında maddeler armonik bir hızda titreşimlere başlar. Bu maddelerden yayılan bu titreşimler armonik hızda kutup değiştiren dalgalı bir akım oluşturur. İşte bu dalgalı akım, bilgisayarın çalıştığı zaman bahsi geçen saat sinyalidir. Bilgisayar sistemlerinde bu çevrimlerden saniyede birkaç milyon tanesi işlenir. Bu yüzden de hız megahertz olarak adlandırılır. Yani 1 Hz saniyede bir çevrime eşit olarak gösterilir. Donanım bileşenlerinden gelen her istek en az bir çevrim gerektirir. Örneğin verileri belleğe aktarmak için en az üç çevrime gerek duyar.

FİZİKSEL YAPI AYNI: 533 MHz FSB'li yeni işlemciler fiziksel bir değişikliğe uğramadılar.

Yeni İşlemci Teknolojileri

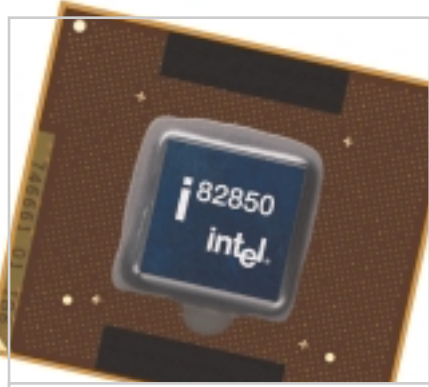
300 MM WAFER: Northwood çekirdeği ile birlikte gelen bu değişim sayesinde işlemci maliyeti önemli ölçüde düşüyor.

belirlenir. FSB chipset ile işlemci arasındaki frekans değeridir. FSB değerini belleklerin frekans değerleri ile karıştırmamak gerek. Çünkü bellek frekansı ve FSB farklı olabilir. Günümüzde iki çeşit FSB hızı yaygın olarak kullanılıyor. Bunlar 100 ve 133 MHz. 66 MHz yeni PC sistemlerinde pek kullanılmıyor.

AMD işlemciler chipset ile işlemci arasındaki veri transfer hızını artırmayı başarmışlardı. Bu başarı 200 MHz FSB olarak adlandırılmıştı. Oysa burada FSB hızı artırılmadı. Yapılan işlem her bir sinyal için iki katı verinin iletilmesi. Bu işleme DDR yani Double Data Rate adı verildi. 200 MHz FSB olarak adlandırılması ise tamamen bir pazarlama taktiği. Pentium 4 işlemcilerde de bu durum pek farklı değil. 400 MHz olarak gösterilen FSB hızı 100 MHz'den başka bir şey değil. Yalnız burada her bir sinyal için dört katı bir veri iletimi gerçekleşiyor. Bu tekniğin adı ise QDR olarak adlandırılıyor.

FSB hızının 100 veya 133 olduğunu işlemciyi anakarta taktığınızda anlayabilirsiniz. Bildiğiniz gibi anakartın BIOS'un-

da işlemci çarpanı diye bir seçenek var. Oraya baktığınızda 2 GHz'lık bir işlemcinin çarpanının 20 olduğunu görebilirsiniz. Kısaca 100 FSB'de 20x çarpanı ile bu işlemci ayarlanıyor. Bahsi geçen çarpan işlemci içinde değiştirilemez bir şekilde yer alıyor. Ama overclock tutkunları çeşitli yöntemler ile bu çarpanın üstesinden

i850-E: i850 işlemcilerin ikinci jenerasyonu bu yeni işlemcilerle birlikte doğuyor.

rahatlıkla gelebiliyorlar.

400 Mhz'den 533'e geçiş: Yeni chipsetler yolda

Sabitdiskler veya optik cihazlardan okunan verilerin önce bellekte saklanmalarından dolayı, bellek modülleri de önemli bir rol oynuyor. Bant genişliğinin artması var olan belleklerin yavaş kalması ve sistemin tam performans çalışmaması anlamına geliyor. Bu yüzden Intel ilk Pentium 4 işlemcilerinde Rambus modüllerini tercih etti. Çünkü 400 Mhz'de çalışan PC800 bellek modülleri 3.2 GB/saniyelik bir bant genişliğine ulaşabiliyorlar. Intel, 533 Mhz FSB'li işlemciyi yeterli verilerle beslemek için doğal olarak çok hızlı bellek modüllerine ihtiyaç duyuyor. Bunun için de en iyi seçeneklerden biri 4.2 GB/sn'lik bir bant genişli-

SÖZLÜK

Adress Bus: İşlemcinin üzerinde bulunan adres bacaklarını diğer devrelerle bağlayan adres bağlantı topluluğu.

Bandwith: Bant genişliği olarak adlandırılır. Bus'un bir seferde taşıyabileceği veri miktarını belirtir.

Bus Speed: Diğer adı veriyolu hızı. Veri kanallarındaki transfer hızını gösterir. Bilgisayarın saat hızı ile etkileşimlidir.

Data Bus: Veri bağlantı topluluğuna verilen ad.

Heat Sink: Metal ısı düşürücülere ya da fanlara verilen ad.

FSB/Front Side Bus: Chipset ile işlemci arasındaki frekans değeri.

FPU/Floating Point unit: Dahili matematik işlemcisi.

MMX/Multimedia extensions: Grafik ve ses işlemleri için 57 ek komut.

SSE/Streaming Single Instruction Multiple Data: Grafik ve ses işlemleri için MMX ve 70 ek komut.

ğine ulaşabilen PC1066 Rambus belleği. Intel bu yeni işlemci ile yine RDRAM modüllerine gizliden oynuyor. Dolayısıyla yakın bir gelecekte bu bellek modüllerini destekleyen ve i850-E kod adını alan bir chipset ile tanışacağız. Ama geçmişten ders çıkaran Intel sadece bu chipset ile bu yeni ürününü desteklemekle kalmayıp, aynı anda i845-E chipsetini de piyasaya sürecektir. Intel bu yeni işlemcisini DDR belleklerle de destekleyecek. Tabii diğer chipset üreticileri de boş durmayacaklar. Kısaca yakın bir gelecekte yeni chipsetlerle tanışacağız.

Intel Brookdale-E, VIA P4X333 ve SiS646 bu yeni chipsetlerin başında geliyor. Bu chipsetler doğal olarak 533 MHz FSB hızını destekliyorlar ve DDR-SDRAM belleklerle çalışıyorlar. Yalnız

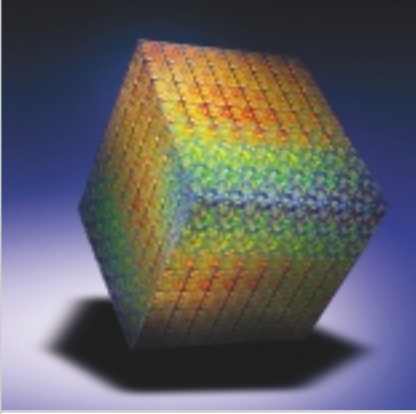
DİKKAT

» 2.4 GHz işlemcilerde yanılmayın

2.4 GHz işlemciler piyasada iki türlü bulunuyorlar. Bu işlemciler 400 MHz FSB ve 533 Mhz FSB hızında çalışan ürünler olarak ayrılıyorlar. 2 GHz Northwood'u 2 GHz Williamette ile karıştırmamak için yeni olan ürüne A harfi eklenmişti. Dolayısıyla bu işlemci 2.0A GHz olarak adlandırılmıştı. 2.4 GHz'de benzer bir durum yaşanıyor ve daha yeni olan yani 533 FSB ile çalışan ürün 2.4B GHz olarak adlandırılmış durumda.

PERFORMANS ARTIŞI: Video işleme, oyun ve 3D grafik işlemlerin yeni motoru 533 MHz FSB.

İŞLEMCI GELİŞMELERİNDE YENİ TREND:
400 MHz FSB hızıyla çalışan işlemciler yerini
533 MHz FSB'li işlemcilere bırakıyor.

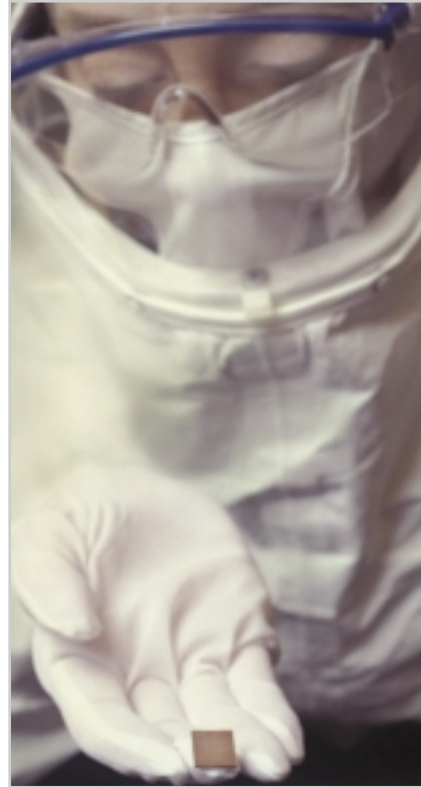
Brookdale-E chipseti kendisini diğer chipsetlerden ayırıyor. Bu chipset 166 MHz ve PC2700 olarak adlandırılan bellek modülleriyle tam olarak uyumlu değil. Dolayısıyla bu chipset ile birlikte PC2100 bellek modülleri kullanılmalı. Diğer chipsetlerin ise DDR333 bellek modülleri ile çalışabildiklerini ürün incelemelerde görebildik. Tabii bu işlemci ile birlikte sadece bu chipsetler olmayacak. Örneğin Brookdale-G, Brookdale-GL, Via P4M333 ve Sis651 chipsetleri kapıda bekliyorlar.

Pentium 4 anakartına sahip olan kullanıcılar hemen endişelenmesinler. Yakın gelecekte incelediğimiz anakartların bir çoğu 533 MHz'lik FSB hızını destekliyorlardı. Hatta bazıları da buna ek olarak büyük bir bant genişliğine sahip olan DDR333 bellek modüllerine de uyumlu idi. Dolayısıyla işlemci terfisinde yeni bir anakart almanız bile gerekemeyebilir. Tabii ki resmi olarak bu işlemciyi destekleyen bir anakarta sahip olmanın çok daha güven verici bir şey olduğunu unutmamak gerek.

Sonuç: Müthiş bir performans artışı beklemeyin

Front Side Bus'ı 400'den 533'e yükseltmek, Intel için oldukça mantıklı bir adım. Çünkü bu sayede Intel gelecekte çıkacak yeni işlemcilerini sabırsızlıkla bekleyen kullanıcılara farklı ürünler sunarak oyalamayı başarıyor. Yani yeni işlemcide olan bu değişiklik bize göre çok da devrim niteliği taşımıyor. Sonuçta Intel bu işlemcide de Northwood çekirdeğini ve Intel NetBurst Mimarisini kullanmış. Zaten bu özellikler sayesinde yüksek sistem hızları destekleniyor. Dolayısıyla yüksek

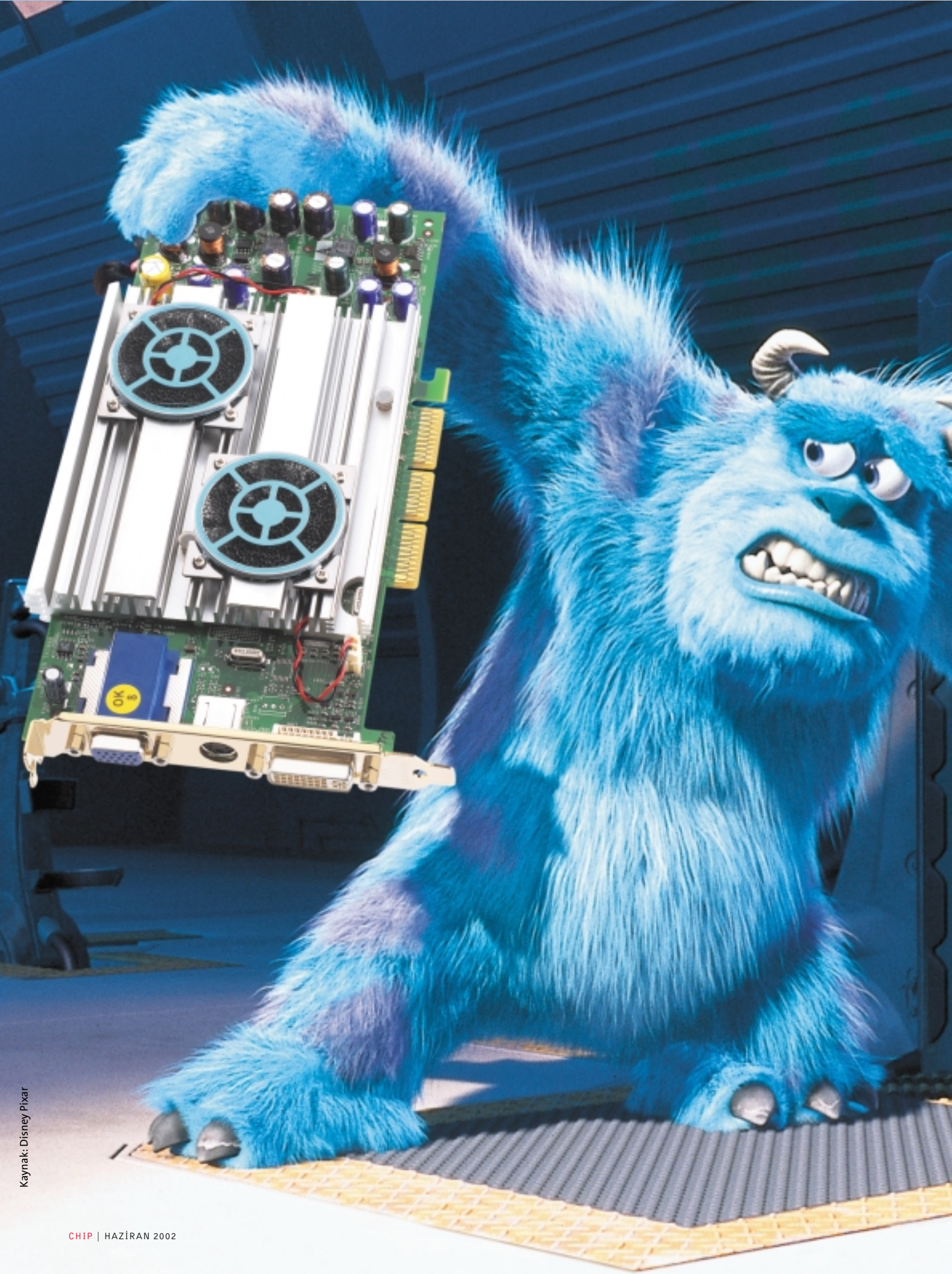
bir sistem hızında doğal olarak performansın da artması gerekiyor. Ayrıca Stepping işlemi önceki işlemcilerde olduğu gibi yine nB0. Buna ek olarak 2.4 GHz işlemcilerin çıkması ile birlikte sistem ısısının artması beklenebilir. Ama bu tür termik sorunlar bu işlemci ailesinde rastlanmayan bir özellik. Kısaca 533 MHz'lik Pentium 4 işlemcisinden müthiş bir performans artışı bekleyen kullanıcılar için bu beklentilerini unutmalarını tavsiye ederiz. Yalnız işlemci yarışında Intel'in AMD'ye iyi bir fark attığını söylemeden edemeyeceğiz. Örneğin AMD piyasada bulunan XP2100+ işlemcisi 1733 MHz'de çalışıyor. Intel'e baktığımızda bu değer 2400 MHz. Fakat Athlon'un 0.13 µm teknolojisine sahip olan Thoroughbred çekirdeğine geçmesiyle birlikte işlem-

YENİ CHIPSETLER YOLDA: 533 MHz'lik FSB desteği Intel dışındaki chipset üreticileri tarafından da desteklenecek.

ciler arası yaşanan rekabet iyice alevleneceği benziyor. Çünkü bu yeni çekirdek Athlon işlemcileri yüksek sistem hızlarına taşıyabilecek kapasitede. Ama Athlon işlemcilerin aşırı ısınması bu gelişmeye bir engel olabilir. Bu engel de AMD Hammer işlemcisi ile geçilebilir. Kısaca bu sene işlemci piyasasında sert rüzgarlar eseyeceği benziyor.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCP+MCSE)

İÇİNDEKİLER

Yeni Özellikler: Yeni ekran kartları çok işlevsel	67
Çoklu Gösterimde Yenilik: nView neler getiriyor?	68
Biraz Terminoloji: 3D ve oyunlara ait terimler	68
Testin Birincisi - Fiyat/Performans Birincisi: MSI GeForce4 MX 440	70
Nasıl Test Ettik? Test ve puanlama yöntemleri	74
Sonuç ve Teknik Tablo: MX440'ın saltanatı!	76

Test: 150 Dolar'ın Altındaki Ekran Kartları

Grafik Canavarları

Geçen ay gerçekleştirdiğimiz 150 dolar üstü ekran kartı testinin ardından bu ay 150 dolar altı kategorisinde 10 ekran kartını test merkezimize konuk ettik.

PC'nizde sadece ofis uygulamaları çalıştırıp internette geziyorsanız kuşkusuz performans konusunda çok şikayetçi değilsinizdir. Fakat işin içine oyunlar, 3D ve çeşitli multimedya uygulamaları girince CPU hızı, bellek miktarı ve ekran kartınızın işlemcisi hayati roller üstlenir. Örneğin otomobil yarışı oynarken arabaların egzozlarından çıkan dumanlar kareler şeklindeyse, ya da Quake benzeri bir oyunda FPS (Frame Per Second/Saniyedeki Kare Sayısı) 30'un altındaysa öncelikli olarak ekran kartınızı terfi ettirmenizde fayda var. Bu sizi tüm sistemi değiştirmekten bir süre alıkoyar. Daha sonra yeni bilgisayarınızda nasıl olsa satın aldığınız bu ekran kartını kullanabilirsiniz.

Yeni ekran kartları sadece hız değil aynı zamanda daha güzel grafikler ve daha esnek bir kullanım sunuyorlar. Daha esnek kullanım derken Digital Flat Panel ve S-Video gibi farklı görüntü çıkışlarını ve çoklu gösterim (Multi-Display) olanakla-

rını kastediyoruz. Gerçekten de artık aynı anda birkaç görüntü cihazını besleyen ekran kartlarına rastlamak mümkün. ATI bu konuda daha önceden bazı adımlar atmıştı, ama aslında bu konuda en eski olan şirketlerden biri Matrox'tur. NVidia da daha önce Dual Head MX serisiyle bu kervana katılmıştı. Yeni nView teknolojisi ise NVidia'yı bu konuda rakiplerinden bir adım ileri taşıyor. NView kullanımı kolay, Windows'a ve uygulamalara sorunsuzca entegre olabilen oldukça başarılı bir çoklu gösterim teknolojisi.

Grafik işlemcisi üreticileri, hızın tek kriter olmadığını farkında ve bu yüzden ekran kartları gittikçe daha da işlevsel olma yolundalar. Bu bağlamda masaüstü ortamının (ve 17" ya da 19" bir monitörün) yetmediği kullanıcılar, yeni ekran kartlarındaki çoklu gösterim alternatiflerini beğenecekler.

Ekran kartlarında hızı belirleyen temel faktör grafik işlemcisidir. Tabii kullanılan bellek türü (DDR ya da SDRAM) ve bel-

Test: Ekran Kartları

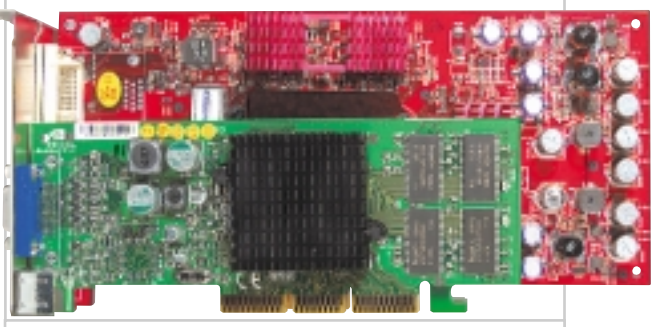
lek mimarisinin 64 bit mi yoksa 128 bit mi olduğu da büyük önem taşır. Nvidia cephesinden gelen haberlere göre 256bit bellek mimarisine sahip grafik işlemcileri her an boy gösterebilir. Grafik işlemcisi hızlı olabilir fakat grafik belleğiyle arasındaki bant genişliği yetersiz olursa işlemcinin hızlı olması anlam taşımaz ve ekran kartı önemli ölçüde performans düşüşü sergiler.

Benzer grafik işlemcisine sahip 64 bit ve 128bit'lik iki ekran kartı arasındaki performans farkını ilerleyen sayfalardaki testimizde açıkça görebilirsiniz. Zira son sıralarda yer alan GeForce2 MX400 (128bit SDRAM) ve GeForce2 MX200 (64bit SDRAM) işlemcili iki kart arasındaki en önemli fark işlemcilerinin bellek arabirimleri. Nvidia tüm Ar-Ge olanaklarını kullanarak oldukça başarılı grafik işlemcileri üretiyor. Fakat fiyatı yüksek olan bu grafik işlemcilerini taşıyan kartlar, her keseye hitap etmediği için şirket, bu işlemcilerin bazı özelliklerini "kırparak" farklı işlemciler elde ediyor. Ve ortaya çıkan varyasyonları kendine göre fiyatlandırarak satıyor. Farklı kesimlerden kullanıcılara seslenmek için ortaya konan bu strateji başta ATI olmak üzere başka şirketlerce de kullanılıyor. Tabii bu segmentasyon için işlemciler üzerinde verilen ilk ödünlerden bir diğeri de saat hızları. Zira bu "daha ucuz" işlemciler genellikle daha düşük çekirdek/bellek saat hızlarına sahiptir.

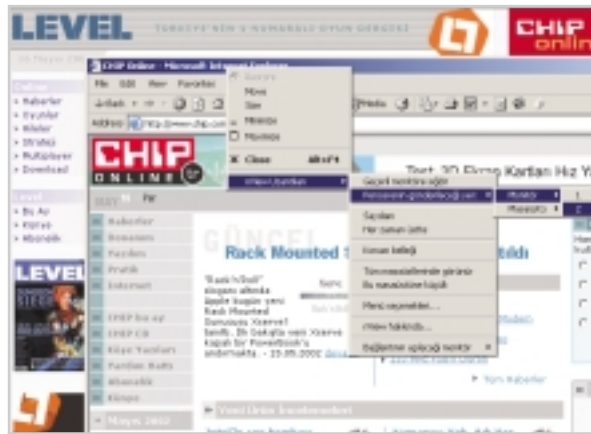
Masaüstünde yeni bir konsept: nView

nView denemeleri için kullandığımız Asus GF4 Ti 4600 ekran kartı DVI-I çıkışına sahipti. İlginç olansa kartın kutusun-

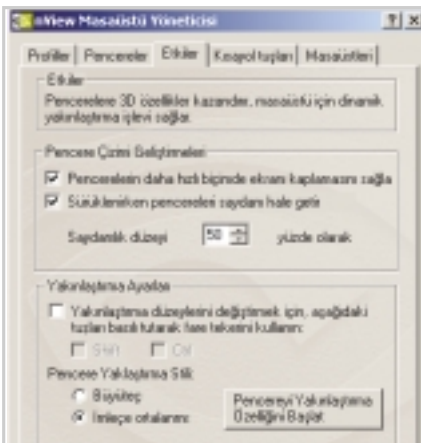
dan çıkan bir adaptör kablo yardımıyla bu DVI-I çıkışının VGA çıkışına dönüşebilmesi. Böylece birinci CRT monitörü kartın VGA çıkışına, ikinci CRT monitörü ise adaptör kablo yardımıyla DVI-I çıkışına bağladık. Windows tekrar başladığında her iki monitörde de açılış ekranını gördük. Fakat Windows başladıktan sonra sadece birincil monitör aktif oldu, çünkü nView ayarlarının yapılması gerekiyordu. Sürücü içindeki nView ayarlarında pek çok varyasyon ve seçenek mevcut. En basit haliyle iki monitörü yatay ya da dikey olarak birbiriyle ilişkilendirmek mümkün. Ya da her iki monitörden tamamen aynı görüntüyü alabilirsiniz. Bu son seçenek özellikle sunumlarda çok işe yarayacaktır. Yani temel olarak nView masaüstü ekranınızı

DEV BOYUTLAR: GeForce4 MX serisi (ön tarafta) kartlar gayet makul boyutlardayken, GeForce4 Ti serisi devasa yapılarıyla dikkat çekiyor.

İKİ MONİTÖR İLE DAHA VERİMLİ ÇALIŞMA: nView'un pencere ve monitör yönetimi harika.

ESNEK YAPI: nView mimarisi gücünü ve işlevselliğini esnek yapısından alıyor.

büyütmek ya da klonlamak için birden fazla monitör kullanmanızı sağlayan bir özellik. Bir monitörden diğerine pencere taşırken ya da aynı monitörde pencerelerin yerlerini değiştirirken ya da yeni pencere açarken kullanabileceğiniz saydamlaştırma efekti ise nView'nun ilginç özelliklerinden sadece birisi. İşin en güzel tarafıysa nView'nun Windows uygulamalarına olan entegrasyonu. Böylece yan yana koyduğunuz iki monitörde birbirinden bağımsız olarak iki farklı Windows uygulamasını çalıştırabilirsiniz. Tabii uygulamaların ölçeklenebilir bir pencere içinde çalışabilen yazılımlar olması gerekiyor. Eğer nView kesinlikle kullanmak istediğiniz bir özellikse, ekran kartınızdaki

işlemcinin GeForce4 tabanlı olduğundan emin olun. Ayrıca kartın video çıkışlarına da dikkat etmelisiniz. Zira sadece VGA ve S-Video çıkışı olan bir ekran kartına doğal olarak iki CRT monitör bağlayamazsınız. Böyle bir durumda ikinci gösterim aygıtı TV olabilir. Testte kullandığımız Asus ekran kartı bu konuda oldukça başarılıydı. Zira ister TV, projektör ya da herhangi bir S-Video bağlantısı kullanan cihaz, isterse DVI-I ya da CRT monitörü ikincil olarak kullanabiliyor. Daha uygun fiyatlı GF4 kartlarda örneğin GeForce4 MX serisinde, genellikle DVI-I çıkışı yerine S-Video çıkışı bulunuyor. Böyle bir kart satın almanız durumunda nView görüntü seçeneklerinizin sınırlı olacağını unutmayın.

3D ve oyun dünyasındaki gelişmeler dur durak bilmiyor. Ekran kart-

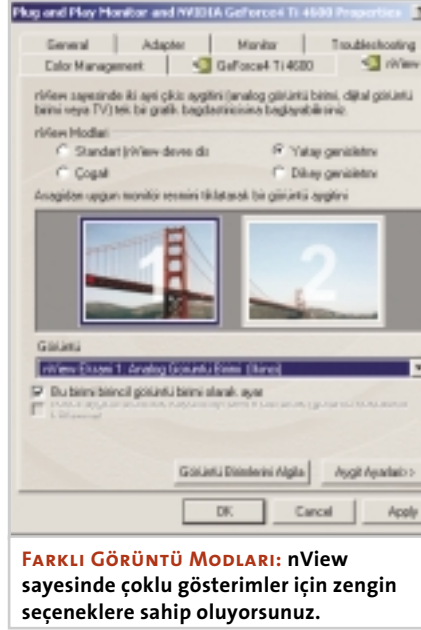
larını en fazla zorlayan yazılımlar olan oyunlar, yeni algoritmalar ve grafiksel iyileştirmelerle gittikçe daha gerçekçi ortamlar sunuyorlar. 3D dünyasında sürekli yeni şeyler olurken terminolojiye de yeni kavramlar katılıyor. Bu kavramların bazıları ekran kartınızın sürücü ayarları içinde mevcut ve ortalama bir kullanıcının bilmesinde fayda olan terimleri içeriyor. Ekran kartınızın özelliklerini daha iyi anlamanızı sağlayan bu terimlere kısaca bir göz atalım.

Alpha Blending: 3D bir sahnede, cam, duman, sis, ya da su görünümünü sağlamak için kullanılan bir tekniktir. Alpha Blending, temel olarak saydamlık ve yarı say-

Test: Ekran Kartları

damlık simülasyonu sağlamayı amaçlar. Ekran kartı belleğindeki pikseller kırmızı, yeşil ve mavi olmak üzere 3 renk bileşeninden oluşur. Fakat çoğu zaman bu renk kanallarına Alpha kanalı da eşlik eder. Zira ışık geçirmezlik ya da tamamen saydamlık bilgileri Alpha kanalında saklanır. Mevcut ekran kartlarında aynı anda görebileceğimiz maksimum renk sayısı 16.7 milyondur. Bu sayı 256'nın küpüdür. Zira kırmızı, yeşil ve mavi için 256'şar renklilik bir skala tanımlanır. 256'şar renklilik skala 8'er bit'e denk düşer. Yani görebileceğimiz renk paleti aslında $3 \times 8 = 24$ bit'tir. Ekran kartınızın maksimum renk derinliğinin 32 bit olarak gösterildiğini düşünebilirsiniz. Fakat buradaki fazladan 8 bit, renk değeri değil Alpha kanalı bilgisi için ayrılmıştır.

Anisotropic Filtering: 3D bir sahnede izleyiciye uzak mesafede olan objelerin daha iyi görünmesini sağlayan bir doku filtreleme algoritmasıdır. İzleyicinin yanı başından uzağına doğru uzayan objelerde daha fazla önem kazanır.

Antialiasing: Çözünürlük ya da renk derinliği ne kadar yüksek olursa olsun 3D bir sahnede poligon kenarlarındaki çizgilerin tırtıklı gözü rahatsız eder. Bu tırtıkların bir şekilde yumuşatılıp sahneye daha pürüzsüz bir genel görünüm kazan-

dırılması işlemine Antialiasing denir. Antialiasing grafik kalitesini artırır, fakat sisteme de oldukça yük bindirir. Eğer gerçekten hızlı bir sisteminiz yoksa bu özelliği kullanmanız sistemi yavaşlatacak ve özellikle oyunların oynanabilirliğini azaltacaktır.

Farklı grafik işlemcileri farklı Antialiasing yöntemleri kullanabiliyorlar. Örneğin ATI, patenti kendisine ait yöntem için Smooth Vision ismini kullanırken, NVIDIA, Accuvue terimini kullanmayı tercih ediyor.

API (Application Programming Interface): Dilimize Uygulama Programlama Arabirimi olarak çevirebileceğimiz bu terim, yazılım geliştiricilerin yazdıkları uygulamaların, çeşitli donanım platformlarında sorunsuz çalışması için yaratılan bir çeşit standardizasyonu anlatır. OpenGL ya da Direct 3D, yaygın grafik API'larıdır. Direct Sound, EAX ya da Aureal 3D ise ses API'larıdır. DirectX, Microsoft'un Windows içine entegre ettiği ve içinde Direct 3D, Direct Sound, Direct Draw, Direct Vi-

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ114 dolar
www.msi.com.tw

nVIEW İLE ÇOKLU GÖSTERİM: GF4 MX işlemcili ekran kartlarının video çıkışları nView özelliği sayesinde çok daha etkin ve işlevsel bir şekilde kullanılabilir.

- + Yüksek performans
- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + Beraberinde gelen yazılımlar

MSI GeForce4 MX 440

Mükemmel seçim

Hem oyunlardan performans bekliyorsanız hem de keseniz yanmasını istiyorsanız, bu kart tam size göre.

■ MSI'nın dünya ekran kartı satışlarında önemli bir yüzdeye sahip olması tesadüf değil. Şirket özellikle son 1.5 yıl içinde çok başarılı ekran kartlarına imza attı. MSI GeForce4 MX 440 da bunlardan biri. Kart, performans testlerinde test üçüncüsü Abit ile ikinciliği paylaştıysa da diğer özellikleri ondan iyi olunca burun farkıyla birinci oldu. Üst sıraları GF4 MX 440 işlemcili kartların paylaşması sürpriz olmadı.

Fakat test birincisi olan MSI GF4 MX440, sadece yüksek performanslı değil aynı zamanda fiyat/performans oranı açısından da başarılı bir tablo çizmesi dolayısıyla ilgi çekici bir ürün. Eğer makul bir fiyata iyi sayılabilecek bir performans elde etmek istiyorsanız, bu kartı aklınızın bir köşesinde tutmanızda fayda var. Kart kuşkusuz testteki en uygun fiyatlı katılımcı değil, fakat bu kart için gerekiyorsa bütçenizi bir miktar zorla-

maya değer. Böylece nispeten uygun sayılabilecek bir fiyata GeForce4MX 440 işlemcisinin Accuvue ve nView gibi yeni özelliklerinin keyfini sürebilirsiniz. Tabii bu karttan GF4 Ti performansı beklemek doğru olmaz. Eğer GF4 Ti gibi daha yüksek performanslı bir ekran kartı arıyorsanız 2.5 kat fazla para ödemeyi göze alarak geçen ay ki testimize ya da bu ayın CHIP Top 10 listemize bakabilirsiniz.

Öte yandan MSI GeForce4 MX 440, özellikle P4 işlemcili ve 256MB bellekli bir bilgisayarı kullandığınızı varsayarsak, sizi uzun bir süre idare edecektir. Kartın kutusundan No one lives forever (2CD), Aquanox, Sacrifice ve MSI DVD yazılımlarının yanında S-Video/Composite dönüştürücü ve S-Video kablosu çıkıyor. Ayrıca kartın iyi sayılabilecek bir kitapçıkla satışa sunulduğunu belirtelim.

Test: Ekran Kartları

deo, Direct Play ve Direct input gibi API'lar bulunan bir pakettir ve zaman zaman güncellenir. Şu an için en son versiyon DirectX 8.1'dir.

Bump Mapping: 3D bir sahnede bulunan bir uzay gemisi düşünün. Gemi üzerindeki tüm panellerin, pencere ve kapıların poligonlardan oluşması, sisteme aşırı yük bindirecek ve FPS (Frame Per Second/Saniyedeki Kare Sayısı) düşecektir. Zira yüksek poligon sayısı, hem ekran kartını hem de duruma göre CPU'yu zorlar. Objeleri poligona boğmadan karmaşıktırmak ve daha gerçekçi bir görünüm elde etmek, Bump Mapping ile mümkün. Bu yöntemde temel olarak siyah-beyaz tonlardan oluşan resimler kullanılır. Bu resimler objeye bir katman olarak kaplanır ve beyaz kısımların tümsek, siyah kısımlarına çukur olması sağlanır. Ara tonlar ise ara yükseltileleri belirler. Emboss Bump Mapping, Environment Mapped Bump Mapping, Dot3 Bump Mapping gibi çeşitli varyasyonları mevcuttur.

Fill Rate: 3D sahnelerin poligonlardan oluştuğunu ve bu poligonların dokularla kaplandığını ve bu dokuların çoğunlukla bitmap resimler olduğunu daha önce be-

ZENGİN EFEKTLER: Yeni nVidia grafik işlemcileri, gerçek zamanlı olarak gösterebildikleri yansıma efektleri ve yüksek poligon işleme gücüyle dikkat çekiyor.

Klasik CRT (Cathode Ray Tube) monitörlerin aksine ince ve hafiftirler ayrıca radyasyon yaymazlar ve nispeten az ısıyı verirler. Modern Flat Panel monitörler görüntü bilgisini DVI-I arabirimi üzerinden dijital olarak alırlar. Bazı ekran kartlarında bulunan DVI-I çıkışı bu aşamada önem kazanır. Zira aslında ekran kartı üzerinde dijital olan görüntü bilgileri CRT monitörler için RAMDAC ünitesi tarafından analog hale getirilir. Oysa DVI-I çıkışında RAMDAC dönüşümüne gerek yoktur ve dönüşüm sırasında oluşabilecek kalite kaybı da söz konusu olmaz.

MIP Mapping: Obje üzerindeki dokuların objenin izleyiciye uzaklığına bağlı ola-

bakırdan bir görünüme de sahip olabilir, ağaç gövdesine de benzeyebilir. Bu tamamen doku olarak kullanılan malzemeye bağlıdır. Dokular bitmap resimler olabileceği gibi matematiksel formüllerle de oluşturulabilir (Shader). Pek çok doku ve bu dokuları kaplama şekli (Mapping) vardır. Örneğin 3D Texture olarak adlandırılan dokular, kaplandıkları objeye 3D görünümü verirler. Bu şekilde obje üzerindeki tırtıklar ya da çukurlar çok daha gerçekçi görünür.

Transform&Lighting (Dönüşüm&Işıklandırma): Transform, 3D sahnelerdeki poligonal hesaplamaları anlatırken Lighting her türlü yansıma ve ışık efektini belirtiyor. T&L hesaplamaları, modern ekran kartlarında büyük ölçüde CPU'dan bağımsız olarak GPU (Graphics Processing Unit) yani grafik işlemcisi tarafından gerçekleştirilir.

VSynC (Vertical Synchronization): Ekran kartı, video bilgisini monitör tazeleme oranı (refresh rate) doğrultusunda monitöre gönderir. Yani örneğin tazeleme oranı 85 Hz ise ekran kartı tazeleme oranıyla senkronize çalışarak, monitöre saniyede 85 kare gönderir. VSynC sürücüler vasıtasıyla devre dışı bırakılarak ekran kartının hızı doğrultusunda tazeleme oranının üzerinde FPS sayılarına ulaşılabilir.

Testteki ekran kartları: Bu ay düşük bütçeli kullanıcıları hedefliyoruz

Geçen ay gerçekleştirdiğimiz 150 dolar üstü ekran kartı testinin ardından orta ve düşük bütçeli okuyucularımız için bu ay 150 dolar altında 10 adet ekran kartını test merkezimize konuk ettik.

Asus GeForce4 MX 440: Kıran kırana bir rekabetin yaşandığı üst sıralarda ikin-

UYGUN FİYATA
GEFORCE4: nVidia GeForce4 serisi grafik işlemcileri fiyat açısından avantajlıysa da, Verteks/Pixel Shader olanaklarının yetersiz olması açısından çok zengin bir görsel kalite sunmuyor.

lirtmiştik. Monitörde gördüğümüz en küçük noktaya piksel diyoruz. Dokuyla kaplanmış en küçük noktaya ise teksele denir. Sahnedeki poligonlar çizilirken (ki bunu bazen ekran kartı, bazen CPU bazen her ikisi de yapar) bu poligonların üzerindeki dokulara ait bitmap resimlerin de sahneye aktarılması gerekir. Bu aktarıma Fill Rate yani doldurma oranı diyoruz. Fill Rate performansı, bir ekran kartının hızını belirleyen en önemli kriterlerden biridir.

Flat Panel Display: Flat Panel monitörler LCD görüntü için sıvı kristal kullanır.

rak farklı kalitede gösterilmesine (render edilmesine) denir.

Quincunx Antialiasing: NVidia patentli olan ve GeForce3 ve üzeri grafik işlemcilerinde kullanılan bir Antialiasing yöntemi. Bu yöntemin özelliği 2x Antialiasing kadar sisteme yük bindirmesine rağmen kalite olarak 4x Antialiasing etkisi yapması.

Texture (Doku): 3D sahnelerdeki objeler poligonlardan oluşur. Poligonlarsa noktalardan. Bir silindiri ele alalım. Bu silindiri üzerine kaplanmış dokuya bağlı olarak

ci olarak Asus GeForce4 MX 440'ı görüyoruz. 64 MB DDR belleğe sahip olan kart, fiyat olarak çok cazip değilse de performansının yüksekliğiyle bu durumu dengeliyor. Tabii Asus kalitesini de unutmamak gerek. Ekran kartı olarak ülkemizde oldukça tutulan Asus, bu modeliy-le birinci sıradaki MSI'ya iyi bir alternatif olarak göze çarpıyor. Kartın kutusundan tam sürüm olarak Aquanox ve MidnightGT oyunlarına ek olarak Asus DVD2000 yazılımı çıkıyor. S-Video/Composite dönüştürücüsü ve S-Video kablosu da Asus GeForce4 MX 440'la gelen diğer bileşenler arasında.

Abit GeForce4 MX440: Aslına bakarsanız gerçekten de üst sıralardaki kartların aralarında çok az performans farkı var. Bunu tablodan da görmek mümkün. Bu aşamada bir puan farkla üçüncü olan Abit GeForce4 MX440'ın kayda değer bir alternatif olduğunun altını çizmekte fayda

GERÇEKÇİ GÖRÜNÜM: Oyunlarda yeni ekran kartlarıncı desteklenen algoritmalar kullanıldıkça daha gerçekçi bir görünüm elde ediliyor.

var. Zira kutu, kitapçık ve kablolar itibarıyla ürün, kalitesini ilk bakışta ortaya koyuyor. Öte yandan kartla beraber sadece DVD izleme yazılımı gelmesi ve kutudan herhangi bir oyun çıkmaması bizi hem şaşırttı hem de kartın sıralamadaki yerini olumsuz yönde etkiledi.

Gainward GeForce4 MX 440 Golden Sample: Gainward, Golden Sample serisinden olan bu kartın en önemli farkı (diğer Golden sample modellerde olduğu gibi) saat hızının standardın üzerinde olması. Yani kart bizzat üreticisi tarafından overclock edilmiş. Öte yandan Golden Sample serisinin karakteristik özelliği olan kartlarda kullanılan malzemenin ve bellek modüllerinin çok kaliteli olması sebebiyle testler sırasında herhangi bir problemle

karşılaşmadık. Zaten söz konusu saat hızı farkı oldukça küçük. Fakat bu küçük fark sayesinde 64 MB DDR bellekli Gainward GeForce4 MX 440 Golden Sample, 150 dolar altı 10 ekran kartının katıldığı testimizde en iyi performans değerlerine imza

attı. Beraberinde sadece S-Video/Composite dönüştürücü ve WinDVD yazılımı gelmeseydi ürünün testi birinci bitirmesi işten bile değildi. Diğer yandan kartın testteki en yüksek fiyatlı ikinci katılımcı olması cazibesini azaltıyor.

EKRAN KARTLARINI NASIL TEST ETTİK?

Test kadar puanlama da dikkat isteyen bir konu

Kartları test ederken hem OpenGL hem de Direct 3D platformlarında yetkin yazılımlar kullandık. Ayrıca ürünle birlikte gelen yazılım/donanım da ayrı bir kategoride puanlanarak toplam CHIP puanına eklendi. Puanlama, önce her bir programın alt başlıkları içinde gerçekleştirildi. Yani örneğin Aquamark'tan 1024x768-16 bit grafik ayarlarıyla aldığımız sonuç, tüm ekran kartlarının sonuçları gözetilerek puanlandı. Aynı işlem 1280x1024-32 bit ayarlarıyla yapılarak bu iki değer ortalaması alındı ve bir toplam Aquamark puanı oluşturuldu. Benzeri işlem, tüm test programlarının farklı çözünürlük ve renk derinliklerinden elde edilen skorlar için tekrarlandı. Böylece sadece test yapıp skorları karışık bir şekilde vermek yerine, ciddi ve sofistike bir puanlama metodolojisiyle sağlıklı bir sıralama elde etmeye çalıştık. Tabloda göreceğiniz fiyat/performans oranı kriteri puanlamaya katılmadı. Bu bilgi sadece fikir verme amacı güdüyor. Testteki ekran kartları 1 Mayıs itibarıyla en son sürücüler kullanılarak test edildi.

► 3D MARK 2001 SE (DIRECT 3D)

Madonion'ın efsanevi benchmark programları dizisi, 3D Mark serisinin sonuncusu 3D Mark 2001 SE, bir önceki versiyon 3D Mark 2001'e nazaran bazı optimizasyonlar ve bir iki ufak değişiklik içeriyor. Program Direct 3D altında farklı detay seviyesinde demolar göstererek ortalama FPS sayısını alıyor ve bir puan veriyor. Testleri 1024x768-16 bit ve 1280x 1024-32 bit olmak üzere 2 farklı grafik ayarıyla gerçekleştirdik. Program toplam CHIP puanına yüzde 17.5 oranında etki yaptı.

► QUAKEIII ARENA (OPENGL)

Ne söyleyebiliriz ki? QuakeIII, kaç yıl geçmesine rağmen hala ekran kartı testlerinde en sık kullanılan Benchmark yazılımı. Test için oyun içindeki Demo1'i 1024x768-16 bit ve 1280x1024-32bit grafik ayarlarıyla kullandık. Antialiasing kapalı olarak gerçekleştirdiğimiz bu testlerin ardından 4x Antialiasing'i açarak aynı testleri tekrarladık. Böylece 4 ayrı Qu-

akeIII skoru elde etmiş olduk. QuakeIII'ün toplam puana etkisi yüzde 17.5 oldu.

► AQUAMARK (DIRECT3D)

Direct3D 8.0 destekli Aquanox adlı oyundan türetilen Aquamark, ekran kartlarının sunduğu grafiksel algoritmaları yoğun bir şekilde kullanmasıyla ve kartları çok zorlamasıyla ünlü. Aquamark skoru da toplam puanı yüzde 17.5 oranında etkiledi.

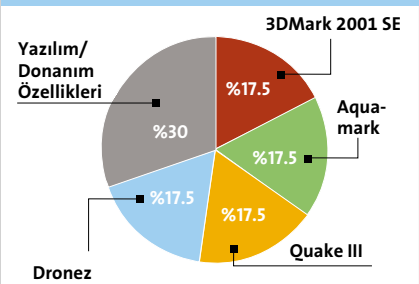
► DRONEZ (OPENGL)

Oldukça büyük dokular (Texture) kullanan Dronez, ekran kartlarının OpenGL performansını ölçmek için kullandığımız bir diğer yazılım oldu. Programla mütevazı sayılabilecek bir grafik kalitesiyle 1024x768-16 bit grafik ayarlarıyla yaptığımız teste ek olarak tüm kalite ayarları maksimumdayken 1280x1024 çözünürlükte ve 32 bit renk derinliği kullanarak bir test daha yaptık. Dronez sonucu da toplam CHIP puanını yüzde 17.5 oranında etkiledi.

► YAZILIM/DONANIM ÖZELLİKLERİ

Ekran kartlarını test ederken sadece ölçülebilir performansı değil diğer özellikleri de puanlamaya dahil ettik. Video giriş/çıkış özellikleri, beraberinde gelen yazılımlar, kablolar ve dönüştürücüler, el kitapçığı, varsa ek donanım (3D gözlük gibi), Dual Display/nView benzeri özellikler ve hatta bellek miktarı da bu kategoride dikkate aldığımız özellikler arasındaydı. Yazılım/Donanım özellikleri puanı CHIP toplam puanına %30 oranında etkidi.

TEST KRİTERLERİ

Power Color Evil Master Radeon 7500:

Aslında kısa bir süre önce pazara giren GF4 MX 440 kartlar olmasaydı, Radeon 7500 işlemcili bu kart, büyük ihtimalle bizden bir ödül alacaktı. Oldukça şık bir kutuyla satışa sunulmuş olan Power Color Evil Master Radeon 7500 kartlardan 64MB, 4ns DDR bellekle donatılmış. Çekirdek hızı, ATI yapımı Radeon 7500'den 20MHz daha düşük olan kart, özellikle 3D Mark testinde şaha kalktıysa da Quake III performansının beklenenin altında olması yüzünden genel toplamda çok par-

nında Asus DVD2000 yazılımı, S-Video/Composite dönüştürücü ve S-Video kablosu çıkıyor.

Asus GeForce2 MX 400 V7100 Pro:

NVidia GF2 MX 400 işlemcisine ve 64MB SDR belleğe sahip olan kart hem S-Video hem de Composite çıkışla donatılmış ve gerekli kablolar kutudan çıkıyor. Performans açısından diğer kartlarla karşılaştırılınca sönük kalan Asus GeForce2 MX 400 V7100 Pro, Twin View özelliğine sahip olması açısından ilgi çekici. Eğer pre-

VIDEO ÇIKIŞLARI

ÖNEMLİDİR: Her ne kadar özellikle uygun fiyatlı ekran kartlarında sadece VGA ve S-Video çıkışları varsa da satın almayı düşündüğünüz ekran kartında DVI-I çıkışının da olması çoklu gösterim açısından çok işinize yarabilir.

lak bir derece elde edemedi. Testteki diğer kartlardan farklı olarak Evil Master Radeon 7500'ün DVI-I çıkışı var. PowerDVD ve Ruin adlı oyunun tam sürümüyle gelen ürün, tüm testin en yüksek fiyatlı katılımcısı olması itibarıyla pek cazip değil.

Utopia GeForce4 MX 440: Oldukça küçük bir kutuyla satılan Utopia GF4 MX 440, 64MB belleğe sahip. Kart işlemcisiyle bağlantılı olarak iyi bir performans gösterdi. Fakat kutudan sadece S-Video kablosu ve ince bir kitapçık çıkması, beraberinde gelenler kategorisinde ürünün düşük puan almasına sebep oldu. Bu bir yana fiyat olarak testte daha avantajlı ürünler mevcut.

Asus GeForce4 MX 420: Aslına bakarsanız bu modeli almak yerine en azından bir üst model olan MX440'ı almak çok daha iyi bir karar olacaktır. Zira MX 420 ile 440 işlemcisi arasında performans olarak önemli sayılabilecek bir fark var. Öte yandan aradaki fiyat farkı aynı markada bile 15 dolar seviyesinde. Testimize katılan tek GF4 MX 420 işlemcili kart olan Asus GeForce4 MX 420, fiyat performans oranı açısından çok parlak değil. Kart, 64MB DDR belleğe sahip ve kutusundan Aquanox, MidnightGT oyunlarının ya-

zentasyonlarla uğraşıyorsanız ya da görüntü aygıtı olarak PC monitörü dışında (yanında) örneğin TV kullanıyorsanız, bu kart uygun fiyatlı bir çözüm olması açısından ilginizi çekebilir. Kart, kendinden sonra gelen MSI'ı geçmesini büyük ölçüde arttırılmış bellek hızına borçlu.

MSI GeForce2 MX400: Oldukça hesaplı sayılabilecek fiyatıyla dikkat çeken MSI GeForce2 MX400, testimizdeki bir diğer 64MB SDR bellekli ekran kartı. Kart şu şartlar altında biraz modası geçmiş gibi duruyorsa da uygun fiyatlı olsun da ne olursa olsun diyen kullanıcılar için bir minimum oluşturması açısından bazı kullanıcıların ilgisini çekebilir. Öte yandan bütçenizi zorlayıp, GF4 MX440 işlemcili bir kart almanız sizin için daha hayırlı olacaktır.

Powercolor GeForce2 MX200: Testteki en uygun fiyatlı katılımcı olan Powercolor GeForce2 MX200, 64bit'e indirgenmiş bellek arabirimi yüzünden zaten baştan kaybediyor. Eğer sadece ofis ve internet uygulamalarıyla çalışacaksanız uygun fiyatı yüzünden bu kartla ilgilenebilirsiniz. Fakat söz konusu oyunlar olunca bu karttan fazla bir şey beklemek hayalcilik olur.

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Sonuç

MX440'ın saltanatı

Şahin Ekşioglu,
CHIP Test
Merkezi
Editörü

■ 150 dolar altı 10 ekran kartının katıldığı testimizde, tablodan da görebileceğiniz gibi, aynı işlemciyi taşıyan kartlar arasındaki fark gerçekten çok az. Bu aşamada bütçeniz doğrultusunda size uygun bir nVidia GeForce4 MX 440 işlemcili ekran kartı satın alabilirsiniz. Daha uygun fiyatlı kartlar yok değil. Fakat gerekiyorsa bütçenizi biraz zorlayıp GF4 ailesinden bir kart almak uzun vadede işinize gelecektir. Testimizin ilk 4 sırasını paylaşan kartlar, birbirlerine alternatif olabilecek kadar başarılı ve dikkat çekici ürünler.

Eğer oyun performansı sizin için önemliyse, bu kartlardan birini seçmeniz yerinde olacaktır. Yok eğer oyunlar sizin için tutku olmuşsa Pixel/Vertex Shader olanakları açısından çok daha zengin olan GeForce4 Ti serisi bir ekran kartı almanızı tavsiye ederiz. Tabii bu durumda ödemeniz gereken meblağ da birkaç katına çıkacaktır. Böyle bir kart satın almaya karar vermeniz durumunda geçen ayki testimiz size yardımcı olacaktır. Geçen ayki CHIP'i bulamayan okuyucularımız CHIP TOP 10 tablosundan faydalanabilirler.

TEST PLATFORMU

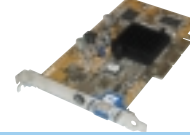
Pentium 4 2GHz
(Northwood) CPU
MSI 845 Ultra anakart
256 MB PC800 RDRAM
Seagate ATA IV 60 GB sabit disk
Creative SB Live! Value
Windows XP Professional

1

2

3

Ürün	MSI GeForce4 MX 440	Asus GeForce MX 440	Abit GeForce4 MX 440
Fiyat (yaklaşık)	114 dolar	125 dolar	110 dolar
Firma	Datagate, Multimedia	Boğaziçi Bilgisayar, Çizgi Elektronik	Okyanus
Telefon	(212) 282 98 80, (212) 212 98 50	(212) 217 29 29, (212) 356 70 70	(212) 356 70 70
Faks	(212) 282 98 79, (212) 212 98 57	(212) 217 29 24, (212) 356 70 69	(212) 356 70 69
Web (www.)	msi.com.tw	asus.com.tw	abit.com.tw
CHIP Puanı	89	88	87
3D Mark 2001 SE (%17.5)	96	96	96
Quake Arena III (%17.5)	98	96	98
Dronez (%17.5)	90	88	90
Aquamark (%17.5)	95	96	95
Yazılım/Donanım Özellikleri (%30)	76	74	70
Fiyat/Performans	çok iyi	iyi	çok iyi
Özetle	Gerek performans gerekse fiyat/performans oranı açısından çok başarılı	Genel hatlarıyla derli toplu bir tablo çiziyor. Fiyat avantajı olsaydı daha çekici olabilirdi	Gerek performans gerekse fiyat/performans oranı açısından çok başarılı bir diğer ürün
Teknik Veriler			
Chipset	nVidia GeForce4 MX 440	nVidia GeForce4 MX 440	nVidia GeForce4 MX 440
Mimari	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x
Bellek	64 MB	64 MB	64 MB
Bellek türü	DDR	DDR	DDR
Çekirdek hızı/Bellek hızı	270/400	270/400	270/400
S-Video çıkışı	●	●	●
S-Video girişi	-	-	-
Kompozit çıkışı	-	-	-
Kompozit girişi	-	-	-
Dijital Flat Panel Desteği	-	-	-
Sürücüler	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95
Birlikte Gelenler			
Donanım	S-Video/Composite dönüştürücü, S-Video kablosu	S-Video/Composite dönüştürücü, S-Video kablosu	S-Video/Composite kablosu, S-Video/Composite dönüştürücü
Yazılım	No one lives forever, Aquanox, Sacrifice, MSI DVD	Aquanox, Midnight-GT, Asus DVD2000	Siluro DVD

● = evet — = hayır

Test: Ekran Kartları

4	5	6	7	8	9	10	
Gainward GF4 Golden Sample	Evil Master Radeon 7500	Utopia GeForce4 MX440	Asus GeForce4 MX 420	Asus GF2 MX 400 V7100 Pro	MSI GeForce2 MX 400	Powercolor GeForce2 MX200	
130 dolar	149 dolar	119 dolar	110 dolar	98 dolar	72 dolar	66 dolar	
Albim	Boğaziçi	Empa	Boğaziçi Bilgisayar, Çizgi Elektronik	Boğaziçi Bilgisayar, Çizgi Elektronik	Datagate, Multimedia	Boğaziçi	
(216) 349 33 51	(212) 217 29 29	www.empa.com.tr	(212) 217 29 29, (212) 356 70 70	(212) 217 29 29, (212) 356 70 70	(212) 282 98 80, (212) 212 98 50	(212) 217 29 29	
(216) 347 59 34	(212) 217 29 24	(212) 671 10 30	(212) 217 29 24, (212) 356 70 69	(212) 217 29 24, (212) 356 70 69	(212) 282 98 79, (212) 212 98 57	(212) 217 29 24	
gainward.com	powercolor.com.tw	empa.com.tr	asus.com.tw	asus.com.tw	msi.com.tw	powercolor.com.tw	
87 ■■■■■■	84 ■■■■■■	82 ■■■■■■	70 ■■■■■■	65 ■■■■■■	60 ■■■■■■	45 ■■■■■■	
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	
100	97	96	71	67	65	30	
100	75	94	62	45	42	21	
91	91	82	67	62	55	29	
96	92	95	75	66	66	31	
65	74	60	74	76	68	58	
orta	kötü	iyi	orta	orta	çok iyi	orta	
Performans olarak mükemmel. Fakat fiyatı yüksek	Testteki en yüksek fiyatlı kart. Performans açısından beklenilenin altında	Beraberinde herhangi bir yazılım olmaması sıralamadaki yerini olumsuz yönde etkiledi.	Performans olarak ortalama seviye de sayılabilir. Fiyatı yüksek.	Hem S-Video hem de Composite çıkışına sahip olması ilginç. Twin view özelliği de cabası...	Performans açısından zirveye oynamıyor ama fiyat/performans oranı mükemmel.	Fiyatı uygun fakat 64bit'lik yapısı yüzünden performansı tatmin edici olmaktan uzak	
nVidia GeForce4 MX 440	ATI Radeon 7500	Vidia GeForce4 MX 440	nVidia GeForce4 MX 420	nVidia GeForce2 MX 400	nVidia GeForce2 MX 400	nVidia GeForce2 MX 200	
AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	
64 MB	64 MB	64 MB	64 MB	64 MB	64 MB	64 MB	
DDR	DDR	DDR	DDR	SDR	SDR	SDR	
290/400	270/460	270/400	250/333	200/200	200/166	175/145	
●	●	●	●	●	●	-	
-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	●	●	●	
-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	
WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	
S-Video/Composite dönüştürücü	S-Video/Composite dönüştürücü, S-Video kablosu	S-Video kablosu	S-Video/Composite dönüştürücü, S-Video kablosu	S-Video/Composite kablosu	S-Video kablosu	Composite kablosu	
WinDVD	PowerDVD, Ruin	-	Aquanox, Midnight-GT, Asus DVD2000	Messiah, Star Trek, Asus DVD2000	MSI DVD	-	

■■■■■■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

İÇİNDEKİLER

79

Test Edilen İşlemciler:
Teknik ayrıntılar ve anakartlar

80

Nasıl Test Ettik?:
Test platformu ve benchmark

80

Benchmark Yazılımları:
Oyun ve sistem performansı

82

Performans Sonuçları:
Overclock ve CPU hızları**Pentium 4(A) 1,6 GHz'e Overclock**

300 Dolar Cebinizde Kalsın

Intel'in yeni Northwood işlemcileri overclock fanatiklerinin iştahlarını kabartıyor. CHIP, özellikle fiyat açısından en cazip P4(A) modeli olan 1,6 GHz'i, basit yöntemlerle kolayca 2,133 GHz hızında çalıştırıp, nasıl bir çırpıda 300 dolar tasarruf edebileceğinizi açıklıyor.

133 MHz FSB hızında çalışan ilk Intel Pentium 4 Northwood işlemciler ve anakartlar piyasada boy göstermeye başladılar. Ancak donanım çevrelerinde Northwood çekirdekli ve 1,6 GHz hızında çalışan neredeyse tüm Pentium 4 işlemcilerin de 133 MHz FSB hızında çalışabileceği dedikoduları uzun zamandır dolaşıyordu. CHIP, test merkezinde tam on tane 1,6 GHz'lik Pentium 4 Northwood işlemciyi zorlu testlerden geçirerek overclock potansiyellerini ortaya çıkardı. Amacımız bu işlemcilerin de yeni çıkan işlemciler gibi 133 MHz'de stabil bir şekilde çalışabildiklerini ispatlamaktır.

Bu durumda $16 \times 133 \text{ MHz} = 2,133 \text{ GHz}$ hızında çalışmaya başlayacak olan işlemcilerimiz 100 MHz'de çalışan 2,2 ve 2,4 GHz'lik CPU'lara en azından teoride ecelterleri döktürebilmeliydi. Pratikte de durumun böyle olup olmadığını farklı benchmark testlerimiz ortaya koydu. İşlemcilerin maliyetleri dikkate alındığında, yaklaşık 160 dolar gibi bir fiyatla satılan P4(A) 1,6 GHz işlemcisinin, 450 doların

üzerindeki 2,2 GHz modeline göre 300 dolarlık bir fiyat avantajı söz konusu.

Pentium 4(A) 1,6 GHz'e overclock: FSB ve çarpan faktörü

Pentium 4 işlemcilerde iki parametreyi serbest olarak seçebiliyorsunuz ve bunlar da başarı için anahtar faktörler: Front Side Bus (FSB) saat hızı ve CPU'nun besleme gerilimi (çekirdek voltajı, core voltage). Bir CPU'nun efektif hızı sabit olarak ayarlanmış çarpanıyla FSB hızının çarpımından oluşur. Mesela 2,0 GHz'lik bir Pentium 4 işlemcisi 20 çarpanına ve 100 MHz'lik bir FSB hızına sahiptir ($20 \times 100 \text{ MHz} = 2000 \text{ MHz}$). Dahili CPU çarpanları tüm Pentium 4 işlemcilerde değiştirilemez olarak ayarlandığı için, CPU'nun frekansını artırmak için FSB hızıyla oynamak gerekiyor. En düşük Northwood modeli olan 1,6 GHz P4(A), daha önceki CPU modellerinde de olduğu gibi en yüksek overclock potansiyeline sahip. Northwood çekirdeğiyle birlikte tüm Pentium 4 CPU ailesi 0,13 mikron üretim süreciyle üretilmeye baş-

landı. 300 mm'lik waver'ların çıkardığı işlemcilerin frekansı yaklaşık 2,2 GHz olmalı. Yani bu üretim sürecinde üretilmiş her işlemcinin teorik olarak buna yakın bir hızda çalışabilmesi gerekir. FSB hızının artırılmasının iki olumlu yönü var: Bir yandan CPU'nun saat hızı artırılırken, diğer yandan da tüm sistem bu yeni veriyolu hızından faydalananıyor.

Başarılı bir overclock için en uygun anakart modelleri

Başarılı bir overclock için toplam dört koşul başarıyla yerine getirmesi gereken uygun P4 anakartlara ihtiyaç var. Olmazsa olmaz kriterler şunlar:

- 100 MHz'den en az 133 MHz'e kadar çıkabilen değişken FSB hızı
- 1,5 volttan en az 1,7 volta çıkabilen değişken CPU voltajı (Vcore)
- FSB, AGP ve PCI veriyolu saat hızı oranlarını ayrı ayrı ayarlayabilme imkanı
- RIMM veya DDR-SDRAM bellek modülleri için değişken bellek saat hızı

Öncelikle BIOS ekranında FSB hızını ve

Pentium4 1,6 GHz'e Overclock

CPU için besleme gerilimini ayarlama seçeneklerine bakın. Burada sistem hızını 100'den 133 MHz'e yükseltin, daha sonra da Vcore (işlemci çekirdeği için besleme gerilimi) standart değer olan 1,5'ten 1,7 volta kadar yükseltin. Bu voltaj değişikliğiyle gerçi işlemciniz daha yüksek bir gerilim altında çalışacaktır, ancak bizim görüşümüze göre ömrü kısalmayacaktır. Yine

dir, aksi takdirde er ya da geç ekran kartı veya diğer PCI kartları sorun çıkartacak veya sisteminiz kilitlenip kalacaktır.

Anabelleğin saat hızını ayarlarken durum biraz daha karmaşık bir hal alıyor. Öncelikle anabelleğin saat hızını FSB hızından bağımsız olarak ayarlayan bir seçenek veya bölener arayın. Cesaretinize ve bellek modüllerinin kalitesine bağlı olarak, sistemi açmayı deneyebilirsiniz. Karşılaşabileceğiniz en kötü durum sisteminizin kilitlenmesi olacaktır. Böyle bir olay gerçekleşirse sistemi tekrar başlatıp BIOS ekranına girerek boot işlemini yarıda kesin ve belleklerin saat hızını düşürün. CPU'ları 133 MHz'lik bir FSB hızında stabil olarak çalıştırabilmek için uyguladığımız bu yöntemleri şu dört anakart üzerinde gerçekleştirdik:

Abit TH7-II-Raid, i850 chipset

Asus P4T-E, i850 chipset

Gigabyte GA-IRXP, i845D chipset

Asus P4B266, i845D chipset

i845D ve i850 karşı karşıya: Overclock için P4 platformları

Testteki hedefimiz tüm işlemcilerin 133 MHz'lik bir FSB hızında ve her iki platformda (DDR-SDRAM'lı i845D ve Rambus anabellekli i850) çalışabilmesiydi. Test sonucunda ise tüm P4(A) 1,6 GHz'lik modellerin sorunsuz bir şekilde bahsettiğimiz yöntemle 2,133 GHz hızında çalışabildiğini gördük. Sadece 0,1 ila 0,15 volt arasında bir voltaj artışı yapmak gerekti.

Sadece 0,1 ila 0,15 volt arasında bir voltaj artışı yapmak gerekti. CHIP test merkezinde bu duruma gösterilen tepkiler ise genelde "Olamaz!" veya "İmkansız bu!" şeklindeydi. İlk şaşkınlıktan sonra ise "Bu P4(A) 1,6 GHz işlemciler acaba daha ne kadar overclock olabilir?" sorusu sorulmaya başlandı. Ve sonra da yüksek P4 fiyatları dikkate alınarak "Bu tip nadide bir mücevher parçasıyla overclock yaparak ne kadar tasarruf edilebilir?" sorusu ortaya çıktı.

Testler sonucunda bu sorulara aldığımız cevaplar net ve etkileyiciydi: Ancak 2,2 GHz'den itibaren ilk işlemciler sorun çıkarmaya başlıyor ve 2,5 GHz'de on işlemciden sonuncusu da teslim bayrağını çekiyor. 2,2 GHz'lik bir işlemcinin 1,6 GHz'lik modelinden yaklaşık 300 dolar daha pahalı olduğunu düşünürseniz, tasarruf edebileceğiniz paranın hiç de azımsanmayacak bir miktar olduğunu göreceksiniz.

i850 chipsetli ve Rambus RDRAM bellekli Pentium 4 anakartlar

RDRAM bellekli Pentium 4 anakartlar, düşük RDRAM fiyatlarıyla birlikte tekrar popüler olmayı başardılar. DDR-SDRAM fiyatlarına yaklaşan PC800 Rambus bellekleriyle P4 işlemcilerin performansı da zir-

Abit TH7-II RAID: Gelişmiş overclock ve RAID desteği olan en hızlı, RDRAM destekli anakartlardan biri.

de tam olarak emin olabilmek için sistemi yeniden başlattıktan sonra CPU'nun sıcaklığını BIOS'ta "Hardware Monitoring" menü seçeneği altında kontrol edin. Bir sonraki adımda AGP yuvası (66 MHz, ekran kartı), PCI veriyolu (33 MHz, ses kartı, ethernet kartı gibi) ve anabellek arasındaki saat hızı oranlarıyla ilgileneceğiz. Sorunsuz bir işletim için şuna dikkat etmeli! FSB hızının yükseltilmesine rağmen bu üç ayar da standart değerlerinden sapmamalı. Bu bağlamda BIOS ekranında AGP bölenerini 0,5 (1/2) ve PCI veriyolu bölenerini de 0,25 (1/4) olarak ayarlamaya çalışın. Böylece 133 MHz FSB hızında yine 66 ve 33 MHz'lik standart saat hızları korunmuş olacaktır. Bu "taktik manevra" kesinlikle gerekli-

veye çıkıyor. Şimdi testte kullandığımız i850 chipsetli anakartları tanıyalım.

► **Abit TH7-II RAID:** Hızlı Rambus belleklerle donatılmış olarak Abit'in i850 chipsetli anakartı, i845D anakartları hız konusunda belirgin bir şekilde geride bırakmayı başarıyor. CNR ve AGP slotunun yanında genişleme kartları için tam beş tane PCI yuvası var. Dört tane ek sabitdiskin daha takılmasını sağlayan High Point'in ATA100 RAID Controller'ı anakartın kullanım alanını daha da genişletiyor. Bu şekilde anakarta tam 8 IDE aygıtı bağlamak mümkün.

Overclock fanatiklerinin ilk göz ağrısından Abit, onları dikkate almasa belki Abit olamazdı. Neredeyse tüm ürünlerinde overclock seçeneklerinden tasarruf etmeyen Abit, TH7-II'de de BIOS ekranındaki "SoftMenu III"ünde FSB hızı, CPU'nun voltajı, RIMM saat hızı, AGP ve PCI hızlarının değişken olarak veya daha basit bir şekilde sabit değerlere ayarlanmasını sağlıyor. Böylece Rambus fanatikleri için ilk tercih olmayı başarıyor.

► **Asus P4T-E:** Pentium 4 işlemciler için çok yönlü Socket 478 anakartların başında ge-

CPU'LAR, ANAKARTLAR VE TEKNİK AYRINTILAR

İşlemci	Chipset/Anakart	FSB/Bellek hızı	Bant Geniş.
P4(A)/1,6 GHz @2,133 GHz @2,4 GHz	i850/Abit TH7-II	400 MHz(4x100)/800 MHz (2x400) 533 MHz(4x133)/1.066 MHz(2x533) 600 MHz(4x150)/900 MHz(2x450)	3,2 GB/sec. 4,2 GB/sec. 3,6 GB/sec.
P4(A)/1,8- 2,4 GHz		400 MHz(4x100)/800 MHz(2x400)	3,2 GB/sec.
P4(A)/1,6 GHz @2,133 GHz @2,4 GHz	i845D/GA-8IRXP	400 MHz(4 x 100)/266 MHz(2x133) 533 MHz(4x133)/352 MHz(2,66x133) 600 MHz(4x150)/300 MHz(2x150)	2,1 GB/sec. 2,8 GB/sec. 2,4 GB/sec.
P4(A)/1,8-2,4 GHz		400 MHz(4x100)/266 MHz(2x133)	2,1 GB/sec.

Pentium4 1,6 GHz'e Overclock

Asus P4TE: Overclock'çular için de en doğru seçimlerden biri.

len P4T-E, bir AGP ve beş PCI yuvasının yanında bir ethernet veya modem kartının bağlanmasına imkan tanıyan bir CNR yuvasına da sahip. RIM modülleri için dört tane bellek bankasına toplam maksimum 2 GB RDRAM bellek takmak mümkün. Asus'un bu modeli tüm benchmark testlerinden hiç sorun çıkarmadan ve zorlanmadan alınının aklıyla çıkmayı başardı.

Overclocking seçenekleri Asus'un bu i850 modelinin en önemli avantajı. "Advanced" menüsü altında FSB hızı, CPU voltajı ve RIMM bellek saat hızı, ihtiyacınıza ve cesaretinize göre serbestçe ayarlanabiliyor. "RDRAM Turbo Mode" seçeneğiyle Rambus bellekleri biraz daha hızlandırmak mümkün. FSB frekans ayarını ayrıca anakart üzerindeki switch'ler yardımıyla da yapmak mümkün. Hangi yöntemi izlerseniz izleyin, P4T-E başarılı bir overclocking altyapısı sunarak doğru bir seçim olmayı başarıyor.

i845D chipsetli ve DDR-SDRAM bellekli Pentium 4 anakartlar

DDR-RAM destekli Pentium 4 anakartlar olarak Gigabyte GA-8IRXP ve Asus P4B266 tavsiye edilebilir. Her iki anakart da mükemmel overclocking olanaklarına ve yüksek bir sistem stabilitesine sahip.

► **Gigabyte GA-8IRXP:** Yüksek performans, stabilite ve ortalamanın üzerinde donanımlar sunan Gigabyte'ın bu ürünü üç DDR bellek bankasının yanında tam altı tane PCI yuvasına sahip. Onboard LAN, Ultra ATA133/100 RAID Controller ve dört tane USB 2.0 bağlantı noktasıyla Gigabyte'ın bu mavi mücevheri, rakiplerinin arasından sıyrılmayı başarıyor. Tüm bu bileşenlerin hızlı ve uyumluluk sorunu çıkarmadan birlikte çalışabilmesi kartın en büyük artılarından. Sonuçta yüksek sistem performansı ve stabilitesi elde ediliyor.

Gigabyte'ın işini yarım bırakmadığı, BIOS'taki "Frequency/Voltage Control"

menüsüne bakınca da anlaşılıyor. Burada AGP ekran kartı, anabellek ve işlemci için voltajları istediğiniz şekilde ayarlamak mümkün. Elbette FSB hızını da artırmak için zengin seçenekler mevcut. Asus'un P4B266'sından hiçbir noktada geride kalmayan GA-8IRXP tüm i845D anakartlar içinde en yüksek bellek transfer hızına sahip.

► **Asus P4B266:** USB 2.0 aygıt bağlantıları, 6 kanal ses desteği ve CPU sıcaklığından fanların dönüş hızına kadar önemli bileşenleri gözetleyen Hardware Monitoring fonksiyonu sayesinde Asus'un bu modeli ince ayarlar için oldukça çekici özelliklere sahip. P4B266'nın özellikleri bunlarla sınırlı değil. İlerde Pentium 4'e terfi etmeyi düşünen, ancak kasasının güç kaynağında dört kutuplu 12 voltluk ek güç fişine sahip olmayanlar için Asus'tan bir sürpriz var: Bu anakartta alışıldık standart bir güç fişi olan alternatif güç beslemesi sunuluyor.

Tüm overclock fanatikleri için anakart üzerinde FSB hızını artırmak için gerekli DIP switch'lerin bulunduğunu söyleyelim. Küçük switch'lerle uğraşmak istemeyenler için de BIOS'ta ilgili ayar olanakları sunuluyor: FSB hızı ve CPU'nun besleme gerilimi kolayca değiştirilebiliyor. AGP ve PCI

GA-8IRXP: Yüksek stabilite ve gelişmiş overclocking seçenekleri bu sıra dışı anakartı zirveye taşıyor.

frekanslarının sistemin genel performansını düşürmeden sabit olarak 66 ve 33 MHz'e ayarlanabilmesi pratik bir özellik.

RDRAM platformu: Quake 3, Expendable ve 3Dmark 2001 SE

İlk benchmark turumuzda tüm P4 modellerini i850/RDRAM platformunda yarıştırdık. 3D performansının ölçümü için öncelikle oyun benchmark'larını kullandık.

► **Quake 3 Arena, demo001:** Klasikleşmiş bir benchmark olan ve OpenGL programlama arabirimini temel alan Quake 3'te overclock sonucunda elde edilen performans artışı hayli etkileyici. 1,6 GHz'lik

Pentium4 (A) testin en yavaş işlemcisiyken, 2,133 GHz'e overclock edildikten sonra yüzde 31'lik bir artışla saniyede 261 kareye çıktı. 2,4 GHz'de ise 272 fps'ye ulaştı. Intel'in piyasadaki en hızlı işlemcisi olan Northwood P4 2,4 GHz bile "sadece 252 fps'ye çıkabiliyor.

► **Expendable:** CPU'ya çok fazla yüklenen 3D bir oyun olan Expendable, eski DirectX6 API'sini kullanıyor. 1,6 GHz'de "normal" çalışan Northwood çekirdekli 1,6 GHz'lik P4, kendisinden 400 MHz daha hızlı Willamette işlemcisinden bu testte daha hızlı çalışıyor. Bunun nedeni kuşkusuz Northwood'un 512 KB ile iki kat daha fazla L2 Cache belleğe sahip olması. Overclock edildikten sonra şaha kalkan 1,6 GHz'lik P4(A) yine Intel'in 2,4 GHz'lik top modelini geçmeyi başarıyor. Bunun nedeni de 133 MHz'lik FSB hızının işlemci ve sistemden daha yüksek performans →

NASIL TEST ETTİK?

» Overclock edilmiş Pentium 4 işlemciler

Overclock edilmiş sistemin performans artışını tam olarak ölçebilmek için hazırlıkları mümkün olduğunca esaslı bir şekilde yapmak gerekiyor. Teste katılan on tane P4(A) 1,6 GHz işlemciden birini piyasadaki tüm Northwood P4 işlemcilerin karşısına çıkardık.

Performans ölçümleri için şu oyunlar ve benchmark programları kullanıldı:

- Quake 3 Arena (Transformation hızlandırmalı, OpenGL oyunu)
- Expendable (donanım hızlandırması olmayan, DirectX-6 oyunu)
- 3Dmark 2001 SE (T&L hızlandırmalı, DirectX-8 benchmark'ı)
- Sysmark 2001 (yaygın olarak kullanılan standart uygulamalar altında sistemin genel performansını ölçmek için, kısmen SSE2 optimizasyonlu)
- FlaskMPEG 0.6 + DivX-4.12-Codec (encode (sıkıştırma) programları, kısmen SSE2 optimizasyonlu)
- Bench32 (maksimum bellek transfer hızının ölçümü için)

Test Platformu

Anakart: Abit TH7II-RAID (i850, RDRAM)

Anakart: Gigabyte GA-IRXP (i845D, DDR-SDRAM)

Rambus bellek: Samsung, 2x 128 MByte RDRAM, PC800

DDR bellek: Samsung, 256 MByte DDR-SDRAM, PC2700, CL2,5

Pentium4 1,6 GHz'e Overclock

alınmasını sağlaması.

► **3DMark 2001 SE:** Mad Onion'un 3DMark 2001 SE'si DirectX 8.0 arabirimini kullanan yeni ve sentetik bir 3D benchmark yazılımı. Bu testte de 2,133 GHz'e overclock edilen 1,6 GHz'lik işlemcimiz 9927 3DMark puanıyla en hızlı işlemci olmayı başardı. Saat hızı olarak 2,4 GHz'lik P4 modelinden daha düşük bir hızda çalışsa da 533 MHz'lik efektif FSB hızı ("quad pumped", 4 x 133 MHz), onu zirveye taşımayı başarıyor.

RDRAM platformu: DivX-Codex, Sysmark 2001 ve Bench32

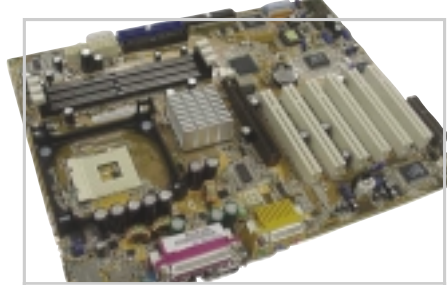
i850/RDRAM platformunun ikinci benchmark turunda genel sistem performansı, Office ve multimedya uygulamaları ağırlıklı olarak ölçüldü. Sysmark 2001 genel sistem performansını ölçmede çok faydalı sonuçlar verirken, Bench32 test sisteminin ortalama bellek transfer hızını ölçtü.

► **FlasKMPEG 0.6 + DivX-4.12Codex:** İşlemciye mümkün olduğunca çok yük bindiren bu ölçüm yöntemiyle, her işlemcinin bir VOB dosyasını (DVD dosyası) DivX 4.12 codec'ile bir AVI dosyasına ne kadar sürede dönüştürebildiğini tespit ettik. Dönüştürme işlemi elbette mümkün olduğunca kısa bir sürede sonuçlanmalı. 2,133 GHz'e overclock edilmiş P4 işlemcimiz 171 saniyeyle, dönüştürme işlemini 178 saniyede tamamlayan 2,2 GHz'lik Pentium 4(A)'dan burun farkıyla önde. FSB hızının 33 MHz yükseltilmesine rağmen fazla bir hız artışı sağlamaması ilginç. Burada CPU'nun yüksek bir saat hızıyla çalışmasının daha önemli olduğu ortaya çıkıyor.

► **Sysmark 2001:** BAPCO'nun Sysmark 2001 benchmark yazılımında sistemin internet ve office üretkenliği ölçülüyor. Burada da FSB hızının 133 MHz'e yükseltilmesi "mucize" etkisi yapıyor ve sistemin genel performansı yüzde 32 oranında artarak 2,4 GHz'lik bir P4 seviyesine ulaşıyor.

► **Bench32:** Bellek transfer hızı, FSB hızının artırılmasından doğal olarak oldukça

iyi faydalaniyor. Bunun nedeni CPU ve Northbridge'in, FSB üzerinden daha fazla veriyle beslenebilmesi. Ayrıca CPU saat hızının da yükselmesi olumlu bir etkide bulunuyor. Böylece 2,133 GHz'e overclock edilmiş işlemcimiz saniyede 927 MB ile en

Asus P4B266: Asus'un bu modeli overclocking seçenekleri ve donanım gözetleme fonksiyonuyla dikkat çekiyor.

yüksek bellek transfer hızına ulaşıyor. 100 MHz FSB hızıyla 3,2 Gbyte bant genişliği sunan normal hızında çalışan bir P4 2,4 GHz işlemcisi ise burada saniyede 738 MB'lık bellek transfer hızıyla, 133 MHz'de çalışan işlemcimiz karşısında ağır bir yenilgiye uğruyor.

DDR-RAM platformu: Quake 3, Expendable ve 3DMark 2001 SE

DDR-RAM platformunda da benchmark testlerimiz Quake 3 Arena ve Expendable ile başlıyor. 3DMark 2001'le işlemcilerin hesaplama performansını güncel bir DirectX8 oyun benchmark'ıyla ölçüyoruz. ► **Quake 3:** Overclock edilmiş 2,133 GHz'lik işlemcimiz burada da gücünü gösteriyor ve normal hızında çalışan 2,2 veya 2,4 GHz'lik bir P4 işlemciden daha hızlı çalışarak DDR-RAM platformunda ikinci sıraya kurulmayı başarıyor.

► **Expendable:** 2,133 ve 2,4 GHz'e overclock edilmiş P4 1,6 GHz, testin diğer tüm işlemcilerini sollayarak zirveye yerleşiyor.

► **3DMark 2001 SE:** İlk bölümün son testi de P4 1,6 GHz'lik işlemcinin overclock başarısını ortaya koyuyor. Burada 2 GHz'lik Willamette çekirdekli P4 işlemcisi, 1,6 ve

1,8 GHz'lik Northwood modellerinin karşısında yine ağır bir yenilgiye uğruyor.

DDR-RAM platformu: DivX-Codex, Sysmark 2001 ve Bench32

Benchmark'ları DivX, Bench 32 ve Sysmark 2001 ile tamamlayarak, sıkıştırma, bellek ve genel sistem hızlarını ölçüyoruz.

► **DivX-Codex:** SSE2 optimizasyonu sayesinde şaha kalkan P4 işlemcileri arasında 2,4 GHz'e overclock edilmiş 1,6 GHz'lik P4 işlemcisi yine zirveye kuruluyor. Normal 2,4 GHz'lik Northwood işlemcisi yüzde 10'luk farkla ikinci sırayı alırken üçüncü sırada yine 2,133 GHz'e overclock edilmiş 1,6 GHz P4'ü görüyoruz.

► **Sysmark 2001:** Burada da sırlama değişmiyor ve 2,4 GHz'e overclock edilmiş işlemcimiz, kendisinden yaklaşık 450 dolar daha pahalı 2,4 GHz'lik P4 işlemcisinin önünde ilk sırayı alıyor. Üçüncü sırada yine 2,133 GHz'lik overclock işlemcimiz var.

► **Bench32:** Son benchmark yazılımımız P4 1,6 GHz'in overclock başarısını taçlandırıyor. 133 MHz FSB hızında çalışan P4(A) 1,6 GHz'lik işlemcimiz 2,133 GHz'lik saat hızıyla yine zirvede.

Özetle: 1,6 GHz'lik Northwood P4'ler overclock'çuların yeni gözdesi

P4(A) 1,6 GHz işlemci, doğru anakart ve kaliteli bir bellek modülüyle, overclock'ta başarılı olmanız garanti diyebiliriz. Yaptığımız testlerde bu işlemciler yüzde 33 ile yüzde 50 arasında bir overclocking potansiyeline sahip olduklarını gördük. Böylece işlemcinizi en azından 2,133 GHz'e ek masraflar olmadan overclock ederek en azından 300 dolar, ve şanslıysanız 2,4 GHz'de çalıştırarak (testimizde 10 işlemciden sadece 2'si bunu başarabildi) 450 dolar tasarruf etmeniz mümkün. Sisteminiz stabil çalışmazsa anabelleği FSB hızından ayrı olarak ve daha düşük bir hızda çalıştırmayı deneyebilirsiniz.

CHIP International Test Merkezi

Çeviri: Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

OVERCLOCK VE PERFORMANS SONUÇLARI

İşlemciler	Quake 3 (fps)	Expendable (fps)	3DMark 2001 SE	DivX 4.12 (sn)	Sysmark 2001	Bench32 (MB/s)
P4(A) 1,6 GHz	199 / 185	98 / 93	8584 / 8210	224 / 215	172 / 168	684 / 340
P4(A) 1,6 GHz @ 2,13 GHz	261 / 236	137 / 127	9927 / 9230	271 / 188	227 / 214	927 / 645
P4(A) 1,6 GHz @ 2,4 GHz	272 / 259	146 / 135	10157 / 9940	161 / 168	229 / 216	803 / 599
P4(A) 1,8 GHz	210 / 199	110 / 99	8751 / 8423	204 / 206	181 / 177	696 / 359
P4 2,0 GHz	204 / 208	95 / 92	8403 / 8195	201 / 204	180 / 177	707 / 344
P4(A) 2,0 GHz	226 / 212	119 / 111	9016 / 8612	191 / 200	193 / 189	717 / 345
P4(A) 2,2 GHz	239 / 223	128 / 119	9358 / 8888	178 / 191	211 / 202	728 / 351
P4(A) 2,4 GHz	252 / 233	134 / 126	9717 / 9209	162 / 184	225 / 211	738 / 366

Siyah renkli sol taraftaki değerler RD-RAM platformunu, sağ taraftaki kırmızı değerler DDR-RAM platformunu ifade eder.

Bölge Kodu Engelinin Kaldırılması

DVD Çalıcılara Özgürlük

İnternet sadece yazılım ve donanımlarının değil, aynı zamanda stand-alone DVD cihazlarının kırılma yöntemlerini de anlatıyor. Bu sayede bulunduğunuz bölgeyle sınırlı kalmayacak ve vizyondaki son filmleri herkesten önce izleyebileceksiniz.

Sinema kuyruklarında her zaman aynı tartışma yaşanır. Türkiye’de sinema fanatikleri yeni filmleri merakla beklerken Amerika’da bir izleyici aynı filmi patlamış mısır ve kolasını alarak evinde DVD çalıcısından çok önceden izleme imkanına sahip. Benzer bir biçimde Avrupa’da filmlerin sadece fragmanları izlenebilirken sinemanın yıldızlarını Amerika’da DVD’nizde seyredebilirsiniz. Üstelik Amerikan dizilerinin hayranlarının ise, dizilerin Türkiye’de gösterime girmesi için çok daha uzun süre beklemleri gerekebilir. Bu durumda akıllı davranıp en yeni DVD’leri Amerika ile aynı anda örneğin Amazon www.amazon.com aracılığıyla edinebilirsiniz. Ancak DVD filmlerinin çoğunda ve içerisinde sunulan ekstra materyallerde Türkçe sürümün bulunduğu Code 2 desteklenmiyor. Örneğin rejisör, oyuncular ve arka planda görev alan çalışanlarla yapılan röportajlar çoğunlukla izlenemiyor. Çünkü Amerikan DVD’lerinin (Code 1) Türkiye’de satılan DVD çalıcılarla izlenmesi özel bir kod aracılığıyla engelleniyor.

Eğer hileyi bilirseniz tüm DVD videolarını izleyebilirsiniz

Tüm dünya altı farklı bölge kodu ile birbirinden ayrılır. Avrupa ve Japonya Code 2 ile tanımlanırken, Amerika ve Kanada 1. bölge kodu alanı içerisinde yer alır. Bu

yüzden Avrupa’da satılan DVD çalıcılar Code 2 bölgesine göre ayarlanır. Kuşkusuz küçük hileler ile bu kodu değiştirme şansına sahipsiniz. DVD çalıcılar ve bilgisayarızdaki DVD sürücüler Code 1’e göre ayarlayarak Amerika’da satılan DVD’leri de izleyebilirsiniz. Bu işlemler stand-alone olarak da bilinen ve elektronik mağazalarda satılan DVD çalıcılarda da kolayca gerçekleştirilir: Gerekli ayarların yapılması sırasında aygıtın uzaktan kumandası kullanılır. Bazı aygıtlarda çalıcının önünde yer alan tuşa basarak aygıtı hazır konuma getirmeniz gerekir. Yapılması gerekenleri daha iyi açıklamak için işlemleri Philips DV-730 cihazında uygulayalım. Aynı işlemleri prensip olarak tüm diğer çalıcılarda da tekrarlayabilirsiniz, ancak kuşkusuz kullanılacak kodlar farklılık gösterecektir.

1 <http://www.dvdregionhacks.com/html/regionmods/players/players.html> internet sayfasını açın. İngilizce içerikli bu sayfalarda en geniş donanım listesine erişebilirsiniz.

2 Listede adı geçen DVD çalıcılar arasında sahip olduğunuz modele tıklayın. Bu adımdan, örneğin Philips DV-730 modelini seçtiğinizi düşünerek, işlemlere devam edelim. Eğer DVD çalıcınız çalışıyorsa durdurun. İşlemler sırasında sürücünüzde DVD bulunmaması gerekir.

3 Uzaktan kumanda üzerinde sırasıyla 2, 7 ve 4 tuşlarına basın. Verileri gireceği-

niz alan karşınıza gelir. Bölge kodu 1 için uzaktan kumanda üzerinden sırasıyla aşağıdaki rakamları girin: 006000128156.

4 Uzaktan kumanda üzerinde istediğiniz bir tuşa basarak işlemi sonlandırın. Televizyonunuzda kısa bir süre için kırmızı bir ekran görülür. Bu durum bölge kodunun değiştirildiği anlamına gelir.

DİKKAT! DVD’nizi tekrar bölge kodu 2’ye çevirmek istediğinizde aynı işlemleri farklı bir rakam kombinasyonu ile tekrarlammanız gerekir. Uzaktan kumanda üzerinden yazacağınız kodu yine bu sitede bulabilirsiniz. **DİKKAT!** Philips DV-730 modelinde bölge kodu sadece 25 defa değiştirilebilir. Bu sayıyı aştığınızda çalıcınız son değiştirilen ülke kodunda kalacaktır.

Firmware güncellemesiyle bu durumun önüne geçebilirsiniz. Bu yazılım çalıcınızın yenilenmesini sağlayacaktır. Ancak bu operasyon için mutlaka bir donanım uzmanından yardım almalısınız, çünkü çalıcınızın güncellenmesi için yapılacak işlemler garanti kapsamı dışına çıkmasına neden olacaktır. Firmware güncellemeleri firma tarafından internet üzerinden yayınlanır. Bu durumda Google’dan yararlanabilirsiniz www.google.com. Arama satırına Firmware, Update ve çalıcınızın modelini yazın. İndirdiğiniz Firmware’i CD’ye yazın ve CD’yi DVD sürücünüze yerleştirin. Bu işlemin ardından çalıcını-

DVD Bölge Kodu

zın modeline göre farklılık gösteren işlemleri firmware'i indirdiğiniz siteden takip ederek adım adım gerçekleştirebilirsiniz.

Bu tip bir güncelleme işlemine başlamadan önce internet üzerinde forumları ve haber gruplarını takip ederek uzmanların önerilerini ve tecrübelerini okumanız tavsiye edilir. Belki de DVD çalıcınız birkaç tuş kombinasyonu ile tamamen codefree hale getirilebilir. Yani bu sayede ülke kodları engelinden tamamen kurtulabilirsiniz. DVD'ler ile ilgili yardıma ihtiy-

üzinde aynı arama adımlarını benzer modeller için tekrar edin ve sonuçları DVD cihazınızda uygulamayı deneyin.

DVD kırma aygıtları en güvenilir seçim

Eğer internette yer alan hileler DVD çalıcınızda istediğiniz sonucu vermiyorsa, biraz parayı gözden çıkarıp özel elektronik cihazlarla DVD çalıcınızı daha güvenilir biçimde kırabilirsiniz. Üstelik bu aygıtlar bölge kodları arasında sadece bir şalter ile

yacınız olduğunda örneğin www.hometheaterforum.com sitesini ziyaret edin. Bu sitenin ana sayfasında arama satırına DVD çalıcınızın modeliyle birlikte *Codefree* yazarak konuyla ilgili birçok kullanıcının yorumlarına ulaşabilirsiniz. www.digital-digest.com web sitesinden de DVD'ler ve çalıcıların kırılmasıyla ilgili önemli konulara yer veriliyor.

ÖNERİ: Eğer DVD çalıcınızı herhangi bir web sitesi üzerinde veya forumda bulamazsanız üretici firmanın web sitesini ziyaret edin. Şansınız varsa sahip olduğunuz modelin diğer modellerle benzerlik gösterdiğini görebilirsiniz. Ardından web

hızlı geçiş yapma imkanı sunar. Bu donanımların, sahip olduğunuz DVD çalıcı üzerinde kullanılıp kullanılmayacağını, örneğin Chiptech firmasına ait aşağıdaki web adresinden öğrenebilirsiniz: www.psxttra.com/dvd/modkits.html. Avrupa'da yaygın olarak kullanılan Chiptech kartları için 75 euro'yu gözden çıkarmalısınız.

İnternet üzerinden 15 euro'ya satılan benzer donanımlara rastlamak da mümkün oluyor. Ancak bu durumda değişiklikleri el ile yapmanız gerekir. Örneğin bazı cihazların çalıcınıza bağlanması için lehim aleti gibi özel araçlara ihtiyaç duyulur. DVD çalıcınızda donanım eklentisi ile ülke kodu engelini kaldırmak için ihtiyaç

ADIM ADIM

» PC'de DVD sürücülerin kırılması

Bölge kodunun beş denemeden sonra değiştirilmesi engellenir. Eğer son denemede yanlış bir bölge kodunu tercih ederseniz, bu durumda kuşkusuz DVD sürücünüz kullanılmaz hale gelebilir. Buna karşılık bazı sürücülerde bu engelin tamamen kaldırılmasına imkan sağlanır. DVD'niz için gerekli tüm araçları www.inmatrix.com adresinden indirebilirsiniz.

1. Adım: Drive Region Info aracıyla DVD sürücünüzün yeni bir RPC2 mi yoksa RPC1 sürücüsü mü olduğunu belirleyin. RPC2 sürücülerini yeni Firmware gerektirirler.

2. Adım: Web'den en güncel Firmware'i indirin: <http://perso.club-internet.fr/farzeno/firmware>

3. Adım: Firmware'i güvenli DOS kipinde sisteminize kurun.

4. Adım: DVD Genie aracıyla DVD sürücünüzü istediğiniz bölge koduna ayarlayın.

duyulabilecek araçları da yine bu site üzerinde görebilirsiniz.

www.dvd-swaps.co.uk/mods.php web sitesi ise teknik bilgiye sahip olmayan kullanıcılar için donanım güncellemesi hizmeti sunuyor. Bu site üzerinden gerekli aygıtları sipariş edebilir veya DVD çalıcınızı kargo ile göndererek ücret karşılığında DVD çalıcınıza monte edilmesini sağlayabilirsiniz. Bu işlem için ödemeniz gereken ek ücret DVD çalıcınızın modeline göre 70 ile 150 dolar arasında değişiyor. Ayrıca www.codefreedvd.com sitesi yaklaşık 400 dolar karşılığında ülke kodu engeli bulunmayan Philips, Pioneer, Sony ve Panasonic gibi popüler markaların DVD çalıcılarını UPS aracılığıyla güvenilir bir biçimde evinize ulaştırılmasını sağlıyor. Üstelik bu firma yaptığı değişiklikler sonucunda kaybolan firma garantisini üzerine alarak kırılan ülke kodu için garanti veriyor. Diğer bir deyişle eğer DVD çalıcınızın donanımı üzerinde yapacağınız değişikliklerde başarısız olma riskini göze alamıyorsanız elektronikçilerden veya internet üzerinden, ülke kodu olmayan DVD çalıcıları tercih etmelisiniz. Artık www.amazon.com adresinden en yeni DVD filmlerini sipariş edebilir ve evinizde sınırsız sinema keyfini yaşayabilirsiniz.

JR / Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr

FİLMLERİN PC'DE İZLENMESİ

» DVD Genie ile bölge kodlarına son

Örneğin PowerDVD veya Win DVD gibi DVD player yazılımlarında da bölge kodları kullanılır. Beş denemeden sonra artık sürücü üzerinde mevcut ülke kodunun değiştirilmesine izin verilmez.

DVD Player yazılımlarının kırılması

Bu engelleri kaldırmak için freeware olarak dağıtılan DVD Genie aracından faydalanabilirsiniz. Bu işlemlerden önce DVD sürücünüzün Codefree konuma getirilmesi gerekir ("PC'de DVD sürücülerin kırılması"

kutucuğuna göz atın). DVD Genie'nin fonksiyonları bununla da sınırlı kalmıyor. Bu program aracılığıyla ücretsiz DVD çalıcı yazılımlarda engellenen özellikleri açabilirsiniz. Örneğin genelde Cinemaster, PowerDVD ve Win DVD gibi bu programlar CD sürücünüzle birlikte dağıtılır. DVD Genie sürücünüzün önemli ayarlarını düzenleyerek daha yüksek verim elde etmenizi sağlar. DVD Genie hakkında ayrıntılı bilgi ve en güncel sürümler için www.inmatrix.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

21 CD Yazıcı Testte

Her PC'ye CD

Yazıcı

İÇİNDEKİLER

Testin Birincisi: LG GCE-8400B	88
Fiyat/Perfomans Birincisi: Samsung SW-224	90
Harici CD Yazıcı Birincisi: Yamaha CRW-70	94
Nasıl Test Ettik? CD yazıcıların test prosedürü	96
Sonuç ve Teknik Tablo: Her keseye uygun yazıcı var	98

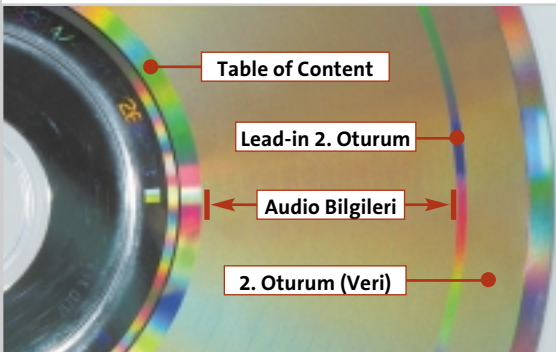
Fiyatları gittikçe düşen CD yazıcılar sonunda 90 doların altında satılmaya başlandı. CHIP Test Merkezi olarak sizin için 17 dahili, 4 harici CD yazıcıyı test merkezimize konuk ettik.

Pİlk CD yazıcıları hatırlayan var mı? Sadece CD-R destekliyorlardı. Daha sonra CD-RW'ler çıkınca bir süre bu ilk çıkan yazıcılar tarafından standart olarak desteklenmediler. En nihayet bir süre sonra tüm CD yazıcılar hem yazılabilir hem de tekrar yazılabilir CD'leri desteklemeye başladıklarında CD-RW'ler oldukça yüksek fiyatlarıyla dikkat çekiyorlardı. Tıpkı şu anda DVD yazıcılarda olduğu gibi o zaman bir CD yazıcı sahibi olmak zordu. Öyle ki CD'ye yedekleme yapmak için pek çok kullanıcı sabitdiskini bilgisayar satıcılarına götürüyordu. Hafızası güçlü okuyucularımız hatırlayacaktır. Bilgileri CD-R üstüne yedekletmenin bedeli 30 dolar civarındayken bu fiyat gittikçe düştü ve uzun süre 10 dolar seviyesinde seyretti. Her halükarda bir CD yazıcı sahibi olmak artık lüks olmaktan uzak.

Testimizi incerseniz 90 doların altında CD yazıcılar olduğunu göreceksiniz. Dijital fotoğraf makinelerinin ve video kameraların bu kadar yaygınlaştığı bir dönemde bir CD yazıcı sahibi olmak artık bir mecburiyet haline geldi. Tabii yaygınlaşan divx formatı sayesinde DVD'lerin legal ya da illegal olarak çoğaltılarak CD'lere basılması ya da bu CD'lerin kopyalanması sırasında CD yazıcıların baş aktörler arasında olduğunu söylemeye gerek yok. Benzer durum mp3 dosyaları için de geçerli. Özellikle internetten Kazaa ya da Audio Galaxy türü P2P programlarla dosyalar indiriyorsanız sabitdiskiniz ne kadar büyük olursa olsun bir süre sonra dolacaktır. Bu aşamada bir CD yazıcıya ihtiyaç duyacağınız aşikar. Tabii CD Yazıcı ihtiyacı sadece bununla kalmaz, yedeklemek istediğiniz önemli verileri saklamak için CD'ler disketlerden çok daha güvenilir medyalar. Bunun dışında her ne kadar kopyalamaya karşı koruma söz konusuysa da (Clone CD ile bu koruma aşılabiliyor) AudioCD arşivinizi yedeklemek ya da paylaşmak için bir CD yazıcıya ihtiyacınız var.

AUDIO KOPYA KORUMASININ KIRILMASI

Cactus Data Shield 200 (aşağıdaki resim) en yeni Audio kopya koruma yöntemlerinden biri. Bu yöntem CD'yi iki farklı bölüme ayırıyor. Normal CD çalıcılar müzik parçalarının olduğu birinci bölümü tanıyorlar ancak PC sürücülerini bunu başaramıyor. Bunlar sadece ikinci bölümdeki yoğun şekilde sıkıştırılmış MP3'leri çalabiliyorlar.

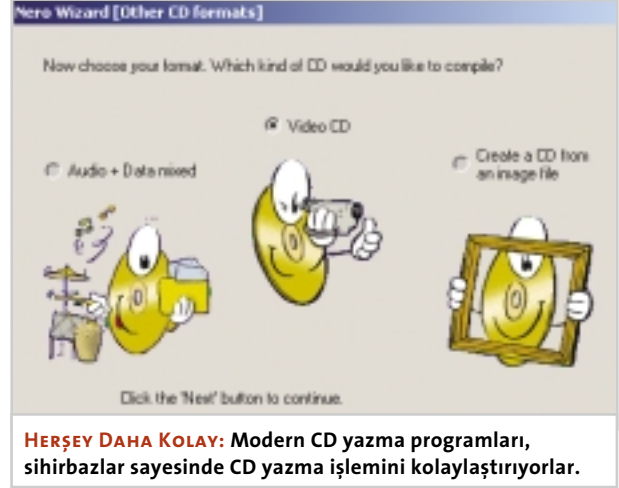
Test: CD Yazıcılar

Lite-On LTR-50125S: 40x12x48 hızlarına sahip olan Lite-On LTR-50125S'de bizi en çok rahatsız eden unsur, kutudan IDE kablusunun çıkmamasıydı. Bunun dışında performans testlerinin neredeyse hepsinde başa güreşen yazıcı, testimizi genel toplamda ikinci bitirmeyi başardı. Neredeyse hepsinde diyoruz çünkü ürün, CD'den CD'ye data kopyalama testinde nispeten ortalama sayılabilecek bir performans gösterdi. 2 MB tampon bellekle satışa sunulmuş olan yazıcı, test ortalaması dikkate alınırsa oldukça yüksek sayılabilecek bir fiyata sahip. Kısaca Nero yazılımıyla gelen yazıcıda fiyatının yüksekliği ve IDE kablusu olmaması dışında bizi rahatsız eden bir konu yoktu.

LG GCE-8320B: LG Electronics'in CD yazıcı alanında son zamanlarda bu kadar başarılı ürünlere imza atması ilginç. Zira CD yazıcı arenasındaki önemli markaların konuk olduğu testimizde 2 LG yazıcının ilk üç sıra içinde kendine yer bulması şaşırtıcı. 32x10x40 hızlarına sahip olan bu yazıcı da tıpkı birinci olan LG gibi 8MB tampon belleğe sahip. Ürün performans testlerinde gayet derli toplu sonuçlar elde etti ve beğenimizi kazandı. Özellikle fiyatının makul bir seviyede olması, LG GCE-

8320B'nin fiyat/performans oranının iyi olmasını beraberinde getiriyor ki bu da ürünün cazibesini arttıran önemli etkenlerden biri. Sonuç olarak bu yazıcı, performansı ön planda tutan kullanıcıların ceplerini yakmadan satın alabilecekleri bir ürün.

Asus CRW-4012A: Tıpkı LG gibi Asus da CD yazıcı pazarında iddialı ürünleriyle dikkat çeken bir diğer şirket olarak son zamanlarda dikkat çekmeye başladı. 40x12x48 hızlarında çalışan Asus CRW-4012A, 17 dahili CD yazıcının katıldığı testimizi dördüncü sırada bitirerek başarılı sayılabilecek bir sonuç elde etti. Yazıcının özellikle AudioCD kopyalama performansı takdire değerdi. Bunun dışında Nero yazılımıyla gelen ürünün en hoşumuza giden tarafı, beraberinde Türkçe kitapçık gelmesiydi. Yazıcı CD'den CD'ye data kopyalama testinde biraz daha yüksek bir performans ortaya koyabilseydi ilk üçe girmesi işten bile değildi.

HERŞEY DAHA KOLAY: Modern CD yazma programları, sihirbazlar sayesinde CD yazma işlemini kolaylaştırıyorlar.

Asus CRW-3210A: 32x12x48 bir yazıcı olan Asus CRW-3210A, her ne kadar 40x Asus'un arkasında yer alıyorsa da aradaki performans farkının çok az olması yüzünden daha cazip. Zira ürün uygun fiyatı sayesinde başarılı sayılabilecek bir fiyat/performans oranına sahip. 2 MB tampon beleğe sahip olan ürünün kutusundan gerekli olan tüm bileşenler çıkıyor.

Samsung SW-232: CD yazma testlerinde iyi dereceler elde etmesine rağmen CD okuma testinde başarılı olamaması, Samsung SW-232'nin handikapları arasın-

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT
BİLGİ128 dolar
www.lge.co.kr

X'LER HER ŞEY DEMEK DEĞİL: Yazıcınızın 40x olması 32x bir yazıcıdan daha hızlı olduğu anlamına gelmez.

- + Yüksek performans
- + Ücretsiz telefon desteği
- Yüksek fiyat

LG GCE-8400B

Açık farkla birinci

LG, CD yazıcı pazarında söz sahibi olma yolunda ilerliyor. 2 adet LG yazıcının testimizin ilk üç sırasında yer bulması tesadüf değil.

■ 40x12x40 hızlarında çalışan bu yazıcı, özellikle data yazma testlerinde tüm testin en yüksek değerlerine imza attı. Ürün hem CD'den CD'ye, hem de sabitdiskten CD'ye data yazımı sırasında mükemmel bir performans ortaya koydu. 8MB tampon belleğe sahip olan LG GCE-8400B, CD okuma performansı testlerinde de ortalamanın üzerindeydi. Easy CD Creator yazılımıyla gelen yazıcının kutusundan, Audio ve IDE kablolu, 1 adet yazılabilir, 1 adet de yeniden yazılabilir CD çıkıyor. Aslına bakarsanız bu yazıcı, bir CD yazıcıdan beklenebilecek özelliklerin neredeyse tümüne sahip. Bu durum doğal olarak sadece performans puanlarına değil aynı zamanda Yazılım/Donanım özel-

likleri puanına da yansdı. Tabii buna yetkili dağıtıcı olan UfoteK'in ücretsiz 0800'lü telefon desteğini de eklemek gerek.

Açıkçası LG GCE-8400B, testimizi açık farkla birinci olarak bitirdi ve gerçekten başarılı bir CD yazıcı almak isteyen kullanıcılara tavsiye edilebilecek bir ürün olduğunu kanıtladı. Fakat ürünün bir eksisi var: Fiyatı. Yazıcı testteki yüksek fiyatlı katılımcılar arasında yer alıyor. Öte yandan ürünün gösterdiği yüksek performans yüzünden fiyat/performans oranının çok kötü olmadığını hatırlatmakta fayda var. Sözün kısası, eğer bütçeniz genişse ve fiyat sizin için ikinci plandaysa bu yazıcıyı satın alma listenizin başına ekleyebilirsiniz.

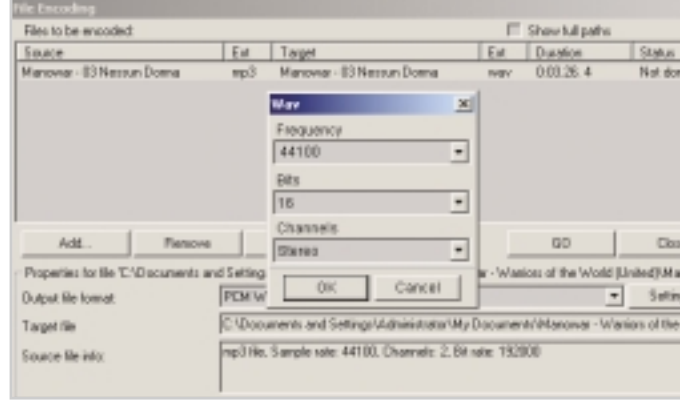

Test: CD Yazıcılar

daydı. 32x10x40x hızlarında çalışan yazıcı, 2 MB tampon belleğe sahip. Nero yazılımıyla satışa sunulan ürünün kutusunda montaj ve pratik kullanım sırasında ihtiyaç duyabileceğiniz tüm bileşenler mevcut. Yazıcı, fiyat/performans oranı olarak fena değilse de testimizde bu konuda daha başarılı katılımcıların olduğu bir gerçek.

Freecom NR-7900A: Uygun fiyat ödülünü ucu ucuna kaçıran Freecom NR-7900A, genel hatlarıyla testimizin öne çıkan katılımcılarından biri. Temel parçalarının üretimi NEC tarafından gerçekleştirilen ürün, 24x10x40x bir CD yazıcı. Easy CD Creator yazılımıyla gelen yazıcının kutusundan Türkçe elkitabı çıkması hoş bir sürpriz oldu. Umarız şirketler Türkçe kitapçık konusuna daha fazla önem verirler. Freecom NR-7900A'nın en dikkat çeken yanı Fiyat/performans oranının çok iyi olması. Sınırlı bir bütçeniz varsa ve performans konusunda çok titizseniz bu ürünün alternatifler arasına almanızda fayda var.

Teac CD-W540E: 40x12x48x hızlarında çalışan bu yazıcının neden bu kadar yüksek fiyatlı olduğunu anlayamadık. Performans testlerinde "dalgalı" bir tablo çizen

ENCODING OLANAKLARI: Pekçok CD yazma programı, CD yazma dışında Wave/MP3, ya da AVI/MPEG dönüşümü yapabiliyor.

ürün, özellikle audio CD kopyalama testinde tüm testin en iyi ikinci derecesini elde etti. Öte yandan CD'den CD'ye data kopyalama testinde başarılı olamayan yazıcı, sabitdiskten CD'ye data kopyalama testinde şaşılanarak ortalamanın çok üstünde bir performans gösterdi. Akabinde gerçekleştirdiğimiz CD okuma testinden elde ettiğimiz sonuç yine çok parlak değildi. Sonuç itibarıyla Nero yazılımıyla gelen ve 8 MB tampon belleğe sahip olan Teac CD-W540E, iyi yönleri olsa da özellikle fiyatının yüksekliği yüzünden çok cazip değil.

Sony CRX175A: Nero ve Easy CD Creator (özellikle Nero) artık standart CD yazım

programları olarak kabul edilmişken Sony CRX175A ile gelen B'Recorder programını biraz yadırgadık doğrusu. 24x10x40x hızlarında çalışan bu yazıcı, AudioCD kopyalama testinde başarılı bir sonuç elde etti. Öte yandan özellikle CD'den CD'ye data kopyalama testinde başarısız olması, yazıcının genel toplamda daha iyi bir derece elde etmesine engel olan faktörlerin başında geliyordu. 2 MB tampon belleğe sahip olan ürünün kutusundan audio kablosu ve boş CD çıkmadığını da belirtelim. Öte yandan testteki en uygun fiyatlı yazıcılardan biri olması dikkat çekici.

Freecom32A: 32x10x40x hızlarında çalışan bu yazıcı 2MB tampon bellekle satışa

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ83 dolar
www.samsung.com

KULAKLIK Girişi: CD yazıcıların ön panelindeki kulaklık çıkışı bazı yeni Audio CD'lerdeki koruma yöntemleri yüzünden işlevini yitirebilir.

- + Uygun fiyat
- + Başarılı fiyat/performans oranı
- AudioCD kopyalama hızı düşük

Samsung SW-224

Kısıtlı bütçeler için ideal

CD yazıcı almayı düşünüyorsunuz fakat bütçeniz kısıtlı! Tatminkar bir performansı uygun fiyatla sunan bu yazıcıya bir gözatın.

■ İşte testimizin en dikkat çeken ürünlerinden biri. Samsung SW-224, 24x10x40 hızlarında çalışan bir CD yazıcı ve 2MB tampon belleğe sahip. Ürün, performans testlerinde harikalar yaratmadıysa da tüm testin en uygun fiyatlı CD yazıcısı olmak gibi gayet saygıdeğer bir unvana sahip. Bu unvanı kabul edilebilir bir performansla destekleyince, test merkezimizin uygun fiyat ödülü, Samsung SW-224'e gidiyor. Nero yazılımıyla satışa sunulan ürünün kutusundan IDE kablosu, vidalar ve diğer gerekli bileşenler eksiksiz olarak çıkıyor. CD yazıcılar ilginç cihazlar. İşlevleri aynı olsa da iki ürünün birinin yazma işlemini sadece bir iki dakika daha erken bitirmesi, arada fiyat uçurumu yaratabiliyor.

Bu aşamada eğer günde 20-30 CD basan biri değilseniz 24x CD-R hızı olan bu yazıcı, sizi hem performans hem de fiyat açısından tatmin etmeye yetecektir. Ürünün bizi rahatsız eden tek yanı Audio CD kopyalamada başarılı olamamasıydı. Aslında yazıcıdan bu kategoride harikalar yaratmasını beklemiyorduk zaten. Fakat AudioCD performansının diğer test başlıklarının aksine ortalamanın çok altında olduğunu belirtmeliyiz. Yazıcı, bir anlamda CD yazıcıların artık bir lüks olmaktan çıktığının iyi bir göstergesi olması açısından takdire şayan. Disket sürücülerin tarihe karışmak üzere olduğu şu günlerde PC'lerin standart olarak CD yazıcılarla satılma aşamasında olduğunu söylemek mümkün.

Test: CD Yazıcılar

sunulmuş. Aslına bakarsanız ürünün CD yazma performansı oldukça başarılı. CD okuma testlerinde bu kadar düşük bir performans ortaya koymasaydı Freecom 32A, kesinlikle sıralamada çok daha iyi bir yerde olurdu. Türkçe kullanım kılavuzu olan yazıcı, Easy CD Creator yazılımıyla geliyor. Eğer fiyat avantajı olsaydı, bu yazıcı testimizin öne çıkan katılımcılarından biri olabilirdi. Özellikle yüksek CD yazma hızı dikkate alınırsa ürünün kendine göre bir cazibesi olduğunu söylemek mümkün.

Plextor PX-W4012TA: CD yazıcı dünyasında oldukça saygıdeğer bir yeri olan Plextor, PX-W4012TA modeliyle beklene veremedi. 40x12x40x hızlarında çalışan yazıcı, 4MB tampon belleğe sahip. Ürünün en dikkat çeken yanı tüm testin en pahalı katılımcısı olması. Öyle ki Plextor PX-W4012TA, 180 dolarlık fiyatıyla neredeyse harici CD yazıcılara yaklaşıyor. Bunun dışında Türkçe kullanım kılavuzu olması şüphesiz önemli bir artı. Ayrıca 5 adet CD-R ve 1 adet CD-RW'nin kutudan çıkan bileşenler arasında olması da ürünün kalitesini göstermesi açısından dikkat çekici. Öte yandan bu özellikler yüksek fiyatı mazur göstermeye yetmiyor.

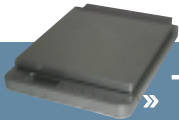
YAZILABİLİR Mini CD: Normal CD'lerden daha küçük boyutlara sahip olan bu CD'ler standart CD yazıcılar ve yazma programları tarafından sorunsuzca destekleniyor.

Hele hele ürünün performansını dikkate alırsak.

Aopen CRW4048: 40x12x48x bir CD yazıcı olmasına rağmen genel toplamda başarılı olamayarak arka sıralara düşen Aopen CRW4048, 2 MB tampon belleğe sahip. Yazıcının kutusundan IDE kablosunun çıkmadığının altını çizmekte fayda var. Yüksek sayılabilecek bir fiyata sahip olan ürünün sabitdiskten CD yazma testlerinde başarılı olması ve iyi bir derece elde etmesi dikkat çekiciyse de, genel toplamda diğer test kategorilerinde başarılı olamaması yüzünden pek varlık gösteremedi.

Aopen CRW3248: Bir üst sıradaki 40x Aopen'la neredeyse aynı sonuçlara imza atan ve 32x12x48x hızlarında çalışan bu model, nispeten uygun fiyatı sayesinde daha iyi bir fiyat/performans oranı sunuyor. Genel hatlarıyla 40x Aopen'la büyük benzerlik taşıyan (ki buna IDE kablosu olmaması da dahil) Aopen CRW3248, çok cazip bir katılımcı sayılmaz.

Yamaha CRW3200: AudioCD kopyalama başarısıyla dikkat çeken Yamaha CRW3200, 24x10x40x hızında çalışıyor. 8MB tampon belleğe sahip olan yazıcı, AudioCD kopyalama dışındaki testlerde başarılı olamayınca genel toplamda son

Harici CD Yazıcılar

» **TEST BİRİNCİSİ**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT
BİLGİ

240 dolar
www.yamaha.com

LCD GÖSTERGE: MP3 çalabilen bu harici yazıcının LCD göstergesi, oldukça kullanışlı.

- + MP3 çalabiliyor
- + Yüksek performans
- Yüksek fiyat

Yamaha CRW-70

Hem CD yazın, hem mp3 dinleyin

Yamahanın bu harici CD yazıcısı genel özellikleri itibariyle fanteziden hoşlanan geniş bütçeli kullanıcıları hedefliyor.

■ İşte harici CD yazıcılar kategorisinin parlayan yıldızı. 12x8x24x bir CD yazıcı olan Yamaha CRW-70, 8MB tampon belleği, ve mp3 çalabilmesiyle diğer yarışmacılardan kolayca ayrılıyor. Bu çok işlevli yazıcı, küçük boyutları sayesinde Notebook sahiplerinin hoşuna gidecek özelliklere sahip. Ufak boyutları ve göze hoş gelen tasarımıyla bir CD yazıcıdan çok CD player'ı andıran ürün, performans testlerinde de başa gürşen değerler elde edince kolaylıkla testi ilk sırada bıraktı. Donanım özelliklerinin bu kadar iyi olması bir yana cihaz şık görünümüyle salonunuzdaki güçlendiriciye bağlamanız durumunda müzik sisteminizin bir parçası gibi duracak. Şu ana kadar belirtmeye fırsat ol-

madı ama cihaz, USB 1.1 ve 2.0 uyumlu. PC'ye ihtiyaç duymadan kulaklıkla mp3 dinlemenizi sağlayan yazıcının LCD göstergesinden parçaları seçebilir ya da ses ayarı yapabilirsiniz. Cihazın mobil kullanımı pratikte ne ölçüde mümkün olur bilinmez fakat tampon bellek sayesinde mp3 çalarken cihazın, sarsıntılardan etkilenmediğini söyleyebiliriz. Öte yandan Yamaha CRW-70'i ille de mp3'lerle bağlantılı olarak kullanmak zorunda değilsiniz. Zira ürün performans açısından da tatminkar bir tablo çiziyor.

Nero yazılımıyla gelen CRW-70 uygun fiyatlı bir ürün sayılmaz. Fakat yukardaki özellikleri dikkate alındığında ürünü cazip bulacak kullanıcılar olacaktır.

FARKLI ARAYIŞLAR:
Yamaha, CRW-70 modeli MP3 dosyalarını PC'ye ihtiyaç duymadan çalışabilmesiyle dikkat çeken harici bir CD yazıcı.

sıralarda yer aldı. Yazıcının fiyat avantajı olmadığını da belirtmekte fayda var.

Asus CRW-2410S: Testteki diğer Asus'ların aksine performans testlerinde başarılı olamayan bu ürün, 24x10x40x bir yazıcı. Nero yazılımıyla gelen Asus CRW-2410S'nin kutusundan gerekli tüm bileşenler çıkıyor. Yazıcının fiyatı makul gibi görünüyorsa da ürün, fiyat/performans oranının açısından testteki başarılı katılımcılardan biri değil.

TDK AI-241040X: Çok düşük CD okuma performansı ile dikkat çeken ve 2 MB tampon bellekle satışa sunulan TDK AI-241040X, 24x10x40x hızlarına sahip. Ürünün, testte gösterdiği performans tam bir hayal kırıklığı oldu. Sadece CD okuma değil, sabitdiskten data yazma testinde de aldığı puanların çok düşük olması, ürünün test içinde son sırada yer almasının en büyük sebebi olarak dikkat çekiyor.

Farklı bir seçenek:

Dört adet harici CD yazıcı testte

Freecom FX-1: Oldukça kaba bir görünüme sahip olan Freecom FX-1, aslına bakarsanız tasarım olarak daha iyi olabilir. Özellikle dış plastik muhafazanın kapağını açmak için eject düğmesine bastıktan sonra gelen CD çekmecesi kapanırken bu dış kapağı kapayan otomatik bir mekanizma olmaması çok kötü. Bunu ele yapmak zorundasınız. Bunun dışında 16x10x40x hızlarında çalışan CD yazıcı, CD okuma testinde 40x'in hakkını veriyor. Fiyat olarak kendi kategorisindeki en uygun ürün olan Freecom FX-1, ergonomi açısından daha iyi olsaydı genel toplamda birinci bile olabilirdi.

Plextor PX-W2410TU: Performans test-

lerinde CD yazma kategorisinde açık farkla testteki en iyi dereceleri elde eden PX-W2410TU, konu CD okumaya gelince aynı başarıyı gösteremedi. Derli toplu bir görünümü olan cihaz, 24x10x40 hız-

larında çalışıyor. Nero yazılımıyla satışa sunulan yazıcı, bu kategorideki tüm yazıcılar gibi USB 1.1/2.0 desteğine ve 4MB tampon belleğe sahip. Ayrıca ürünün Türkçe kullanma kılavuzu olduğunu da belirtelim.

Plextor PX-S88TU: Özellikle notebook'lar için tasarlanan Plextor PX-S88TU, 8x8x24x bir harici CD yazıcı. Performanstan ziyade kolay kullanım düşünülerek tasarlanan ürün yazılım/donanım özellikleri kategorisinde yüksek bir puan aldıysa da performans puanlarının düşüklüğü yüzünden sonuncu oldu. Cihaz başta notebook'lar için tasarlandığından düşük performans mazur görülebilirse de fiyatının bu kadar yüksek olmasına gerek yoktu doğrusu.

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

CD YAZICILARI NASIL TEST ETTİK?

CD-R kadar, CD-RW performansı da önemli

Herşeyden önce CD yazıcıyı Secondary Master olarak sisteme bağlayarak işe başladık. CD sürücüyse Primary Slave olarak bağlanmıştı. CD sürücü ve CD yazıcının farklı IDE kanallarına bağlı olması CD'den CD'ye kopyalama yaparken CD yazma başarımını artırır. İlk test kategorimizde AudioCD kopyalama gerçekleştirdik.

Zira pek çok kişi CD yazıcıları AudioCD kopyalamakta kullanıyor. İkinci test kategorimizdeyse 650MB'lık tam dolu bir CD'yi kopyaladık. Fakat bu sefer kopyaladığımız CD'de tek bir divx dosyası vardı. Son CD yazma kategorimiz olan sabitdiskten CD'ye yazım işlemi için 650MB'lık irili ufaklı onlarca dosya içeren bir klasör kullandık. %20'şer ağırlık taşıyan CD yazma testleri, toplamda %60'lık bir ağırlık oluşturdu. Tüm testler hem CD-R hem de CD-RW'ler üzerinde gerçekleştirildi.

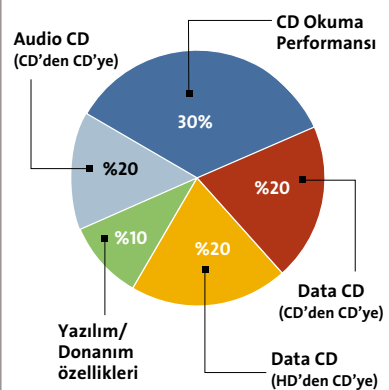
CD OKUMA VE YAZILIM/ DONANIM ÖZELLİKLERİ

CD yazıcıların CD okuma performanslarını test ederken iki ayrı temel kategori kullandık. Bunlardan birincisi CD Tach programıyla elde ettiğimiz maksimum/ortalama veri transfer hızı ve erişim süresi oldu. Bu 3 alt kategori puanlanarak CD Tach puanı olarak kaydedildi. CD Okuma performansını ölçmek için kullandığımız diğer program, CHIP Test Merkezi tarafından özel olarak hazırlanmış bir hata düzeltme ölçüm yazılımı. Yazılım bizim özellikle çiz-

diğimiz bir CD'nin yazıcılar tarafından baştan sona okunurken geçen zamanı hesaplıyor. Bu sırada yazıcının CD'ler üzerindeki çiziklerle ne ölçüde başa çıkabildiği ölçülüyor.

CD Tach ve hata düzeltme testi puanları toplanarak CD Okuma puanını oluşturdu. Bu puanın toplam CHIP Puanı üzerindeki ağırlığı %30 oldu. Kalan %10 ağırlık ise ürünle birlikte gelen yazılım/donanım, tampon bellek miktarı, genel tasarım ve kullanım kolaylığı gibi özelliklerin puanlaması için Yazılım/donanım özellikleri adlı kategoride değerlendirildi. Tablodaki fiyat/performans oranı puanlamaya katılmadı. Bu başlık size sadece ürün hakkında genel bir fikir vermeyi amaçlıyor.

TEST KRİTERLERİ

TEST BİRİMİ
CHIP
05/2002

1

2

3

4

5

Ürün	LG GCE-8400B	Lite-On LTR-50125S	LG GCE-8320B	Asus CRW-4012A	Asus CRW-3210A
Fiyat	128 dolar	130 dolar	100 dolar	125 dolar	105 dolar
Firma	Ufotek	Datagate	Ufotek	Boğaziçi	Boğaziçi
Telefon	(212) 336 61 00	(212) 282 98 80	(212) 336 61 00	(212) 217 29 29	(212) 217 29 29
Faks	(212) 336 61 12	(212) 282 98 79	(212) 336 61 12	(212) 217 29 24	(212) 217 29 24
Web (www.)	lge.co.kr	liteonit.com	lge.co.kr	asus.com.tw	asus.com.tw
Değerlendirme					
CHIP Puanı	91	85	84	81	80
Audio-CD (CD'den CD'ye) %20	96	100	94	97	98
Data-CD (CD'den CD'ye) %20	100	62	88	52	52
Data-CD (HD'den CD'ye) %20	100	98	85	88	83
CD Okuma Performansı %30	77	85	74	86	86
Yazılım/Donanım özellikleri %10	88	78	88	84	82
Fiyat/Performans Oranı	iyi	iyi	çok iyi	iyi	çok iyi
Özetle	Bütçeniz uygunsa kesinlikle tercih etmeniz gereken bir CD yazıcı	Performans açısından testin dikkat çeken katılımcılarından biri	Hem performans, hem de fiyat açısından oldukça cazip	Derli toplu sonuçlara imza attı, özellikle CD okuma performansı başarılı	Türkçe kullanım kılavuzu olmasının yanında fiyat/performans oranının çok iyi olması dikkat çekici
Teknik Veriler					
Arabirim	IDE	IDE	IDE	IDE	IDE
Yazma/Tekrar Yazma/Okuma	40x 12x 40x	40x 12x 48x	32x 10x 40x	40x 12x 48x	32 x 12 x 48
Tampon Bellek (MB)	8	2	8	2	2
Dijital Audio	•	•	•	•	•
Kulaklık girişi	•	•	•	•	•
Ses ayarı	•	•	•	•	•
Buffer Underrun koruması	SuperLink	Smart-Burn	SuperLink	FlextraLink	FlextraLink
Birlikte Verilen Yazılımlar					
Yazılım	Easy CD Creator 5.1	Nero 5.5	Easy CD Creator 5.1	Nero 5.5	Nero 5.5
Ek Yazılım	DirectCD 5.1	InCD 3.0	DirectCD 5.1	InCD 3.0, Nero Media Player	InCD 3.0, Nero Media Player
Birlikte Gelenler					
Audio kablosu	•	•	•	•	•
Vidalar	•	•	•	•	•
IDE kablosu	•	-	•	•	•
Boş CD (adet)	1	1	1	1	1
Tekrar yazılabilir CD (adet)	1	1	1	1	1
Test Sonuçları					
Okuma Testi					
Transfer Hızı maksimum (Kbyte/s)	4946	5556	4389	6326	5804
Ortalama veri transfer hızı (Kbyte/s)	3691	4478	3427	4647	4417
Veri erişim Hızı (ms)	84	81	87	148	85
Hata Düzeltme süresi (sn)	73	71.2	69.5	72.3	67.5
Yazma Testi					
Audio-CD CD'den CD (sn)	338	324	342	333	330
Data-CD CD'den CD (sn)	186	302	212	357	357
Data-CD HDD'den (sn)	204	208	239	230	246

• = var - = yok

Test: CD Yazıcılar

Samsung SW-232	Freecom NR-7900A	TEAC CD-W540E	Samsung SW-224	Sony CRX175A	Freecom 32A	Plextor PX-W4012TA
110 dolar	85 dolar	130 dolar	83 dolar	89 dolar	110 dolar	180 dolar
Koyuncu, Kont	SKY Bilişim	SKY Bilişim	Koyuncu, Kont	Koyuncu, Empa	SKY Bilişim	Microbeta, SKY Bilişim
(216) 522 99 00, (216) 499 62 99	(212) 225 68 08	(212) 225 68 08	(216) 522 99 00, (216) 499 62 99	(216) 522 99 00, www.empa.com.tr	(212) 225 68 08	(312) 467 06 35, (212) 225 68 08
(216) 521 80 87, (216) 499 62 90	(212) 232 89 26	(212) 232 89 26	(216) 521 80 87, (216) 499 62 90	(216) 521 80 87, www.empa.com.tr	(212) 232 89 26	(312) 467 56 51 (212) 232 89 26
samsung.com	freecom.com	freecom.com	samsung.com	sony-cp.com	freecom.com	plextor.com
78 Puan 0 50 100 97 58 91 71 82 iyi	78 Puan 0 50 100 96 79 85 61 82 çok iyi	78 Puan 0 50 100 99 61 96 62 84 orta	77 Puan 0 50 100 92 61 79 76 82 çok iyi	76 Puan 0 50 100 98 55 81 75 72 çok iyi	75 Puan 0 50 100 98 88 90 40 84 iyi	74 Puan 0 50 100 96 56 96 52 90 kötü
32x 10x 40x olmasına rağmen genel toplamda başa güreşiyor	Nec tarafından üretilmiş, Türkçe kullanma kılavuzu var	Elkitabı ve sürücü CD'siyle birlikte geliyor. Fiyatı çok yüksek	Mükemmel bir fiyat/performans oranı sunuyor	B's Recorder adlı yazma programıyla geliyor. Fiyatı çok uygun	Türkçe kullanım kılavuzu var. CD yazma performansı iyi fakat CD okumada başarısız	Türkçe kullanım kılavuzu var. Kendi kategorisinin en yüksek fiyatlı ürünü
IDE	IDE	IDE	IDE	IDE	IDE	IDE
32x 10x 40x	24x 10x 40x	40x 12x 48x	24x 10x 40x	24x 10x 40x	32x 10x 40x	40x 12x 40x
2	2	8	2	2	2	4
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
Super Link	Burn-Proof	Write Proof	Super Link	Power-Burn	Burn-Proof	Burn-Proof
Nero 5.5	Easy CD Creator 5.1	Nero 5.5	InCD 3.0	B'sClip, B's Recorder	Easy CD Creator 5.1	Nero 5.5
InCD 3.0, Nero Media Player	DirectCD 5.1	InCD 3.0, Nero Media Player	Nero Media Player	Video İmpression, Photo Base, Jukebox	DirectCD 5.1	InCD 3.0, Plextor Tools CD
•	•	•	•	-	•	•
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
1	1	1	1	-	1	5
1	-	1	1	-	-	1
5616	3884	3727	5073	4860	3418	5173
4202	3091	2945	3943	3773	2723	3096
50	97	97	110	111	122	118
2449.4	100	89.5	72.2	69.6	1235.2	1439.2
334	336	326	350	329	330	336
333	236	304	306	338	212	337
223	241	213	257	252	226	212

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Sonuç

Her keseye uygun yazıcı

Şahin Ekşioğlu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ 17 dahili, 4 adet de harici CD yazıcının katıldığı testimizde tablodan da görebileceğiniz gibi teorik veri aktarımını ifade eden X ler fazla bir anlam ifade etmiyor. 32x bir CD yazıcı 40x bir yazıcıyı geride bırakabiliyor. Hatırlarsanız benzer durum CD sürücülerde de olmuştu. Üretici ürünü 40x olarak etiketleyebilir. Biz de yazıda ürün için 40x CD-R yazma hızına sahip diyebiliriz. Fakat pratikteki performans için test puanlarımız size fikir verecektir. Bu aşamada 100 doların üstünde bir bütçeniz varsa test birincisi LG sizin için biçilmiş kaftan. Keza 3.olan LG de iyi bir seçim. 7. sıradaki Freecom ve 9. sıradaki Samsung ise oldukça iyi fiyat/performans oranıyla dikkat çeken ürünler. Harici CD yazıcılar kategorisinde sadece 4 adet katılımcı vardı. Birincilik ipini göğüsleyen Yamaha oldukça ilginç bir ürün. 2. sıradaki Freecom FX-1 ise bazı ergonomik zorlukları olsa da harici bir CD yazıcı için başarılı sayılabilecek fiyat/performans oranıyla dikkat çekiyor.

TEST PLATFORMU

- Pentium 4 2GHz (Northwood) CPU
- MSI-6545 Ultra anakart
- 256 MB PC800 RDRAM
- Seagate ATA IV 60 GB sabit disk
- Creative SB Live! Value
- NEC 2580N USB 2.0 Controller
- Windows XP Professional

Ürün	Aopen CRW4048	Aopen CRW3248	Yamaha CRW3 200
Fiyat	125 dolar	95 dolar	125 dolar
Firma	Armada, Çözüm, Infronic	Armada, Çözüm, Infronic	Multimedya, SKY Bilişim
Telefon	(212) 230 89 80, 217 40 10, (216) 317 96 50	(212) 230 89 80, 217 40 10, (216) 317 96 50	(212) 212 98 50, (212) 225 68 08
Faks	(212) 232 23 55, 217 40 15, (216) 317 96 61	(212) 232 23 55, 217 40 15, (216) 317 96 61	(212) 212 98 57 (212) 232 89 26
Web (www.)	aopen.com	aopen.com	yamaha.com
Değerlendirme			
CHIP Puanı	74	73	68
Audio-CD (CD'den CD'ye) %20	94	93	99
Data-CD (CD'den CD'ye) %20	57	56	50
Data-CD (HD'den CD'ye) %20	94	93	61
CD Okuma Performansı %30	57	56	59
Yazılım/Donanım özellikleri %10	78	78	83
Fiyat/Performans Oranı	orta	iyi	orta
Özetle	Sabitdiskten CD'ye yazmada oldukça başarılı. Beraberinde IDE kablosu gelmiyor	Sabitdiskten CD'ye yazmada oldukça başarılı. Fiyatı uygun	Özellikle Audio CD kopyalama konusunda başarılı bir performans sunuyor
Teknik Veriler			
Arabirim	IDE	IDE	IDE
Yazma/ Tekrar Yazma/ Okuma	40 x 12 x 48x	32x 12 x 48x	24 x 10 x 40x
Tampon Bellek (MB)	2	2	8
Dijital Audio	•	•	•
Kulaklık girişi	•	•	•
Ses ayarı	•	•	•
Buffer Underrun Koruması	JustLink	JustLink	Safeburn
Birlikte Verilen Yazılımlar			
Yazılım	Nero 5.5	Nero 5.5	InCD 3.0
Ek Yazılım	InCD 3.0	InCD 3.0	Nero Mix
Birlikte Gelenler			
Audio kablosu	•	•	•
Vidalar	•	•	•
IDE kablosu	-	-	•
Boş CD (adet)	1	1	1
Tekrar yazılabilir CD (adet)	1	1	1
Test Sonuçları			
Okuma Testi			
Transfer Hızı maksimum (Kbyte/s)	4883	5017	4966
Ortalama veri transfer hızı (Kbyte/s)	3847	4044	3878
Veri erişim Hızı (ms)	82	84	94
Hata Düzeltme süresi (sn)	945.1	3785	302.1
Yazma Testi			
Audio-CD CD'den CD (sn)	342	344	325
Data-CD CD'den CD (sn)	332	329	369
Data-CD HDD'den (sn)	216	216	335

• = var - = yok

Test: CD Yazıcılar

Harici CD Yazıcılar

16

17

TEST BİRİNCİSİ
CHIP
06/2002

1

2

3

4

**Asus
CRW-2410S**

91 dolar

Boğaziçi

(212) 217 29 29

(212) 217 29 24

asus.com.tw

**TDK
AI-241040x**

111 dolar

Ufotek

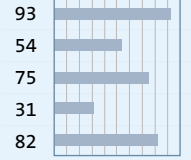
(212) 336 61 00

(212) 336 61 12

tdk-europe.com

61

Puan 0 50 100

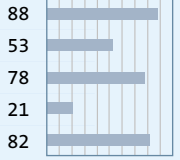

iyi

Fiyatı uygun fakat performansı daha iyi olabilirdi

58

Puan 0 50 100

orta

Özellikle CD okuma performansı çok düşük

IDE

24 x 10 x 40x

2

•

•

•

FlexSS-BP

IDE

24 x 10 x 40x

2

•

•

•

Burn-Proof

Nero 5.5

InCD 3.0, Nero Media Player

•

•

•

1

1

Nero 5.5

InCD 3.0, TDK Digital MixMaster

•

•

•

1

1

2698

1933

147

2678.5

1394

1044

144

1838.3

346

344

272

367

352

262

**Yamaha
CRW-70**

240 dolar

Multimedia, SKY Bilişim

(212) 212 98 50,
(212) 225 68 08(212) 212 98 57,
(212) 232 89 26

yamaha.com

**Freecom
FX-1**

185 dolar

SKY Bilişim

(212) 225 68 08

(212) 212 98 57

freecom.com

**Plextor
PX-W2410TU**

230 dolar

Mikrobeta, SKY Bilişim

(312) 467 06 35,
(212) 225 68 08(312) 467 56 51,
(212) 232 89 26

plextor.com

**Plextor
PX-S88TU**

250 dolar

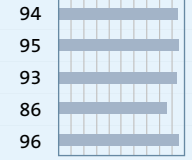
Mikrobeta, SKY Bilişim

(312) 467 06 35,
(212) 225 68 08(312) 467 56 51,
(212) 232 89 26

plextor.com

91

Puan 0 50 100

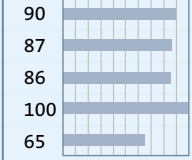

iyi

MP3 player olarak kullanılabiliyor. Şık bir tasarıma sahip

89

Puan 0 50 100

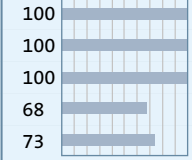

çok iyi

Koruyucu kapağın kullanımı pratik değil fakat fiyat/performans oranı açısından başarılı

87

Puan 0 50 100

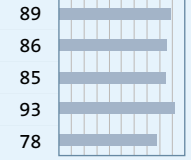

iyi

Çok ağır. Türkçe kullanma kılavuzu var

87

Puan 0 50 100

iyi

Notebooklar için ideal. Türkçe kullanma kılavuzu var

USB 1.1 / 2.0

12 x 8 x 24x

8

-

•

•

Safeburn

USB 1.1 / 2.0

16 x 10 x 40x

2

-

•

•

Burn-Proof

USB 1.1 / 2.0

24 x 10 x 40x

4

•

•

•

Burn-Proof

USB 1.1 / 2.0

8 x 8 x 24x

2

-

•

•

Burn-Proof

Nero 5.5

InCD 3.0, Nero Mix

•

•

USB kablosu var

1

1

Easy CD Creator 5.1

DirectCD 5.1, Liquid Audio player

•

•

USB kablosu var

1

-

Nero 5.5

InCD 3.0, Plextor Tools CD

-

-

USB kablosu var

1

1

Nero 5.5

InCD 3.0, Plextor Tools CD

-

-

USB kablosu var

1

1

761

759

148

-

801

800

99

-

602

602

181

-

761

759

112

-

830

809

869

865

887

933

782

769

805

877

889

940

CD'leri Yazmak: Teknoloji ve Formatlar

CD'ler Nasıl Yazılıyor?

Günümüzde bir CD'yi yazmak gelişmiş kayıt programları ve aygıtların kolay kullanımı sayesinde gerçekten de basit. Yeni bellek medyalarının teknolojik arkaplanı ise çok daha karmaşık bir yapıya sahip. CHIP bir CD yazıcının nasıl çalıştığını CD standartlarıyla birlikte açıklıyor.

CD'lerin bazı ortak özellikleri şunlar: Hepsi 12 santimetrelilik bir çapa sahip, 20 gram ağırlığında, 1,2 milimetre yüksekliğinde ve farklı materyallerden oluşan birçok tabakadan (en az üç) meydana geliyorlar:

Taşıyıcı tabaka polikarbonattan, yansıtıcı tabaka alüminyumdan ve koruma tabakası da acryllack'tan (akril cilası) oluşuyor. Yine de ayrıntılarda belirgin bir farklılık söz konusu: Hem fiziksel hem de mantıksal yapıda diskler arasında büyük bir farklılık söz konusu. Aralarında nasıl bir fark olduğunu bu yazıda öğrenebileceksiniz

Temelde yazılabilir CD'ler de preslenmiş CD'lerle aynı yapıya sahiptir ve aynı şekilde çalışırlar. CD-R'larda ek olarak, yazılabilir CD'nin optik özelliklerini değiştirebilen ince ve renkli bir tabaka bulunur. Prensipinde bir CD-R (bir defa yazılabilen) veya bir CD-RW (birçok defa yazılabilen) normal, preslenmiş bir CD ile aynı çalışma mantığına sahiptir: Her CD, ortasından en alt seviyedeki polikarbonat tabakasının kenarına kadar uzanan bir spiral ize sahiptir (buna Groove veya He-

lix denir). Yaklaşık 6 kilometre (!) uzunluğundaki bu spirali lazer ışını hedef alır ve diski okur, CD-R ve CD-RW'lerde ise ek olarak üzerine veri yazabilir.

Okuma işlemi: Lazer ışını Pit ve Land izlerini yoklar

Preslenmiş ve yazılmış CD'lerde veriler "pit"ler (çukurluklar) halinde polikarbonat tabakasında bulunurlar. Pit'ler yaklaşık olarak 0,12 mikrometre derinliğinde, 0,5 mikrometre genişliğinde ve 0,8 ila 3,5 mikrometre uzunluğundadır. Bu çukurluklar arasındaki alanlara da Lands (kayıt tabakası / yükselti) adı verilir. Önceden tanımlanmış bir zaman aralığında pit ve land'lerin bu sıralı dizilişi PC tarafından işlenebilecek veri bilgileri olarak binary code'lar halinde okunur.

Okuma sırasında sürücünün lazer ışını izleri alttan okur: Çukurluklarda lazer, yansıtıcı tabakaya ulaşabilmek için biraz daha uzun bir yol izler. Yansıtıcı tabakaya çarpan lazer ışını burada bir interferansa uğrar ışık zayıflar ve okuma kafasındaki bir fotodiyodu bunu yorumlar. Kafaya entegre edilmiş elektronik devresi de gelen

bu bilgileri sonuçta 0'lar ve 1'ler halinde verilere dönüştürür.

Yazma işlemi: Lazer renkli tabakada değişiklik yapıyor

CD-R'larda ise polikarbonat ile yansıtıcı tabaka arasında renkli bir tabaka daha bulunur, bu renkli tabakanın yapısı modelden modele göre değişir. Renk, polikarbonat tabakasından geçen lazer ışını tarafından manipüle edilebilen organik bir temeldir. CD-R'lar yazılırken binary bilgi birimi olarak veriler pit'ler halinde, dışardan içeri doğru devam eden bir spiral iz halinde ve Groove boyunca land'lerin içine yazılır. Her bir spiral kıvrım arasındaki mesafe 1,6 mikrometredir.

Yazma işlemini ayrıntılı olarak ele almak gerekirse şunlar söylenebilir: Yazma sırasında lazer ışını polikarbonat tabakadan geçerek organik bir renk tabakasına denk gelir. Bu tabaka lazer ışınını emer ve açığa çıkan enerjiyi ısıya dönüştürür. Kimyasal reaksiyon sonucunda küçük çukurluklar (pit'ler) meydana gelir ve bunlar groove'un kıvrımları (halkaları) arasında daha düşük bir yansıtıma sahiptir.

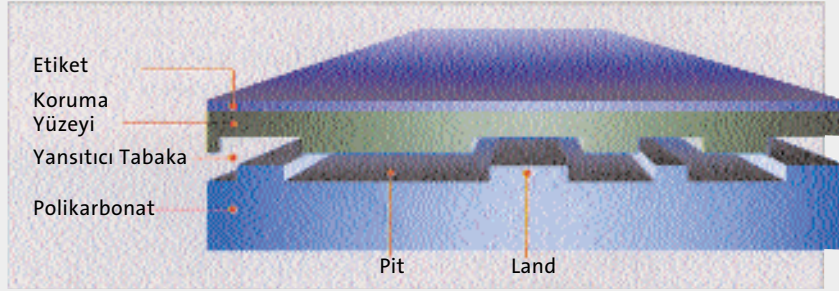
Maksimum yazma hızı burada renk pigmentlerinin yazma işlemine gösterdiği tepkinin hızına bağlıdır.

Mesela lazerin gücü düşükse, renkli madde çok az renklenir, ışın çok güçlüyse renkli maddenin etrafı da birlikte renklenir. Her iki durumda da CD ilerde oku-

Lead-In, Lead-Out ve bunların arasındaki veri izlerine (CD formatına bağlı olarak) "Session" (kayıt birimi) adı verilir. Üzerinde birçok session bulunan bir CD'ye de buna bağlı olarak "Multisession CD" (birçok defa kayıt edilmiş) denilir. Yazılabilir bir CD'yi yazabilmek için

TEPE VE ÇUKUR SİSTEMİ

» CD lazeri CD'yi nasıl okur?

Land'lerde okuma aygıtından CD'ye gönderilen lazer ışını geri gönderilir ve okuma aygıtına kaydedilir. Işın Pit'lere denk gelirse ışık dağılır ve kısmen silinir. Land'ler ve Pit'ler mantıksal olarak sıfır değerini taşırlar.

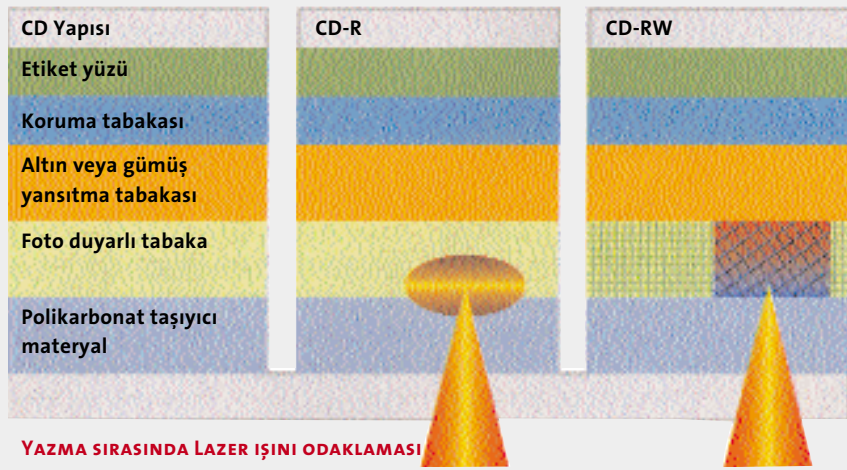
namaz. Yeniden yazılabilir bir CD-RW'ye yazma işlemi ise çok daha farklı bir şekilde gerçekleşir.

Bir CD her zaman içerden dışarıya doğru yazılır. İç bölümünde Lead-In adı verilen bölüme sahiptir. Bu bölümün en önemli özelliği CD'nin içeriğinin buraya kaydedilmesidir. En dışta ise Lead-In'in karşılığı olan Lead-Out bulunur ve bu da CD'nin sonunu tanımlar. Bu bölüm 90 saniye uzunluğundadır ve dijital olarak sadece sıfırlardan, akustik olarak "kesin sessizlik"ten oluşur. Bu iki bölümün arasında maksimum 99 tane veri izi (data track) sıralanmıştır ve bunlara ses, video veya bilgisayar verileri kaydedilebilir.

günümüzde üç teknik kullanılır:

- Disc at once (DAO): CD bir defada verilerle doldurulur. Bunun riskosu ise veri akışının hiç kesilmeden devam etmesidir. Yazma işlemi sırasında herhangi bir nedenle veri akışı kesilecek olursa ("buffer underrun"), CD-R kullanılamaz hale gelecektir.
- Track at once (TAO): Bu yöntemde CD birçok session halinde yazılır. Bir "buffer underrun" hatası meydana gelirse CD'nin sadece bir bölümü kullanılamaz hale gelir.
- Packet writing (PW): Veriler bağımsız, küçük paketler halinde yazılır. Yazma işlemi her paketten sonra yarıda kesilebilir.

YAZMA İŞLEMİ

CD Teknolojisi ve Standartları

Paketler arabellekten (buffer) küçük olduğu için “buffer underrun” hatası meydana gelme şansı yoktur. PW yöntemini kullanabilmek için CD önceden UDF dosya sisteminde formatlanmalıdır.

CD standartları: Spesifikasyonu belirleyen renkli kitaplar

Standart sorunu CD’lerde en önemli konulardan biri. “Turuncu” (orange) ile tanımlanan yazılabilir CD’lerden farklı olarak müzik CD’leri “kırmızı” kitapta tanımlanıyor. Hangi formatların ve standartların kullanıldığını ve bunların ne anlama geldiğini burada açıklıyoruz.

Günümüzde çok farklı CD formatları

rinden sonra Lead-Out alanı gelir, buna kapatma izi de denir. Bunların dışında her bir izin tek tek yapısı ve sayısı tanımlanır, bu izlerden daha önce de belirttiğimiz gibi bir disk üzerinde en fazla 99 tane bulunabilir.

Track’ler özel sektörlerle bölümlenir, bunların boyutu da 2352 byte’dır. Sektörler bir CD’nin en küçük adreslenebilir birimidir. Bir sektörün fiziksel adresi dakika : saniye : frames şeklinde verilir, burada bir frame 1/75 saniyeye karşılık gelir.

Yellow Book bir CD-ROM’un veri izlerinin mantıksal görünümünü tanımlar. Yellow Book standardına göre veriler ve

Orange Book: müzik ve bilgisayar verilerinin CD-MO’ya (Compact Disc Magneto Optical) ve CD-WO’ya (Compact Disc Write Once) nasıl kaydedileceğini tanımlıyor. Her iki terim de artık eskidi ve bugünkü karşılıkları “CD-R” (Compact Disc Recordable) ve “CD-RW” (Compact Disc Rewritable). Bir CD-RW üzerine bilgiler kaydedilebilir ve silinebilir. Bir CD-R’a ise veriler birçok defada ancak silinemeyecek bir şekilde sadece bir defa yazılabilir. Veriler birçok defada (session’da) kaydedildiğinde bir “Multi-session CD”den söz edilir.

CD, bir CD-ROM veya DVD sürücüsü tarafından ancak finalize edildiğinde (session kapatıldığında) okunabilir. Bir multisession CD birçok Lead-In ve Lead-Out alanına sahiptir, zira her session kendi Lead-in, veri alanı ve Lead-Out’una sahiptir.

Green Book’ta erçek zamanlı verilerin bir CD’ye nasıl kaydedileceği tanımlanır. Bu standarda uyan CD’ler CD-i (Compact Disc interactive) olarak adlandırılır. CD-ROM/XA standardıyla karşılaştırılabilir bir şekilde izler üzerinde müzik, video veya bilgisayar verileri herhangi bir sırada kaydedilmiş olabilir. Bu standardın dezavantajı, CD-i için özel bir oynatıcı (player) ağıta ihtiyaç duyulması, zira tipik CD-ROM veya DVD sürücüler CD-i track’lerini okuyamaz.

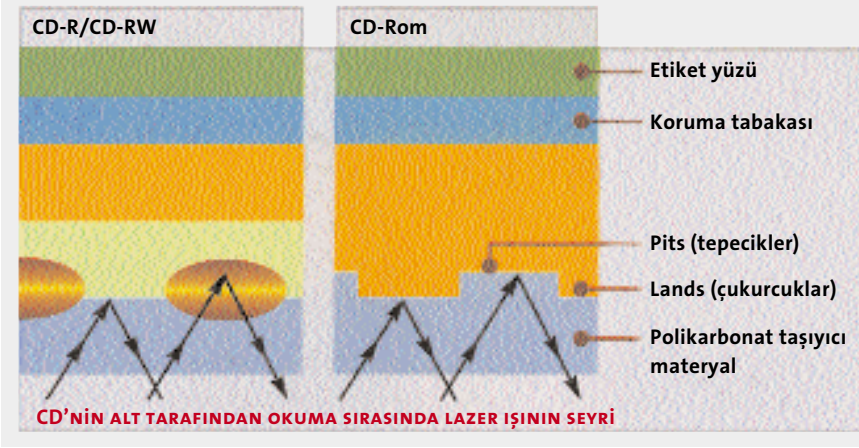
White Book: 1993 yılında Sony, Philips, JVC ve Matsushita firmalarının işbirliği sonucunda Video CD’ler için standart, White Book’ta tanımlandı. Bir CD’nin kayıt kapasitesi tüm bir filmi kaydetmeye yetmeyeceği için, video bilgileri sıkıştırılmış bir biçimde kaydedilmek zorunda. Bu yöntem sayesinde tipik VHS videoların kalitesine yaklaşmak mümkün.

Blue Book’ta spesifikasyonları tanımlanan CD-Extra standardı, Mixed Mode CD standardının geliştirilmiş bir hali. Yellow Book standardına göre bilgisayar verileri bir CD’nin sadece başında bulunabilirken, burada müzik track’lerinden sonra da gelebilirler.

Bu yöntemte ihtiyaç duyulmasının nedeni geçmişte bazı müzik setlerinin Mixed Mode standardında yazılmış bir CD’nin başında yer alan bilgisayar verilerini içeren izlerde saçmalamasıydı.

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

OKUMA İŞLEMİ

sözkonusu: CD-R, CD-RW, Video CD, CD-ROM veya müzik CD’si. Hepsi de farklı bir standarda uygunlar, bu standartlar, bilgisayar verilerinin, gerçek zamanlı verilerin veya video verilerinin CD üzerinde nasıl bulunması gerektiğini belirliyor. Her bir standart renkli kitaplarda kaydedilmiş ve adını yine bu kitaplardan alıyorlar: Müzik CD’si için Red Book, CD-ROM’lar için Yellow Book, Video CD için White Book veya CD-R’lar için Orange Book.

Red Book dijital müzik CD’leri ile ilgili spesifikasyonları içeriyor ve compact diskler için en eski ve en temel standart konumunda. 1980 yılında Sony ve Philips firmaları tarafından geliştirilen bu standart, kayıt sürecinin başında içeriğin (table of contents = TOC) oluşturulmasını belirliyor. İçerikte track’lerin sayısı ve başlangıç adreslerinin yanında asıl CD formatıyla ilgili bilgiler bulunur. Lead-In alanında kendisi için ayrılmış yerde bulunur. Veri alanındaki dijital audio bilgile-

ses izleri birlikte bir CD’ye (mixed mode CD) kaydedilebilirler. Bir CD başında veya sonunda birçok veri izine sahip olabilir, bunları da başka ses izleri takip edebilir. İki tip veri izi tanımlandı: CD-ROM Mode 1 ve CD-ROM Mode 2. Mode 1’deki Track’ler saf bilgisayar verileri için düşünülmüş, Mode 2’deki Track’ler ise ses, video veya resim bilgileri içerebilir.

CD’deki her bir sektörün bölümlenmesi Mode 1 ve 2’de farklıdır. Mode 1’deki bilgisayar verilerinde hata düzeltme önemli bir role sahip olduğu için burada kontrol fonksiyonları için 288 Byte’lık kayıt alanı rezerve edilir.

CD-ROM/XA spesifikasyonu Yellow Book standardını, ek bir iz tipi (Mode 2 XA, Extended Architecture) tanımlayarak genişletiyor. Bu tipteki bir izde hem önemli bilgiler EDC ve ECC (hata düzeltme) ile, hem de daha az önemli olan veriler ECC’si kaydedilebiliyor. Mode 2 XA standardındaki bir CD herhangi bir sırada müzik, video veya bilgisayar verileri içerebilir.

İÇİNDEKİLER

Kontak Açma:
Doğru donanımı seçmek

Isınma Turları:
Tüm koruma mekanizmaları

Start Almak:
Kopyalamada kesin sonuçlar

Müzik CD'lerinin Kopyalama Korumalarını Kırmak

Tek Tuşla Kopyalar

Kopyalardan büyük zararlar ettiğini düşünen müzik endüstrisi gözünü karartarak CD-ROM'larda okunamayan müzik CD'lerini piyasaya sürüyor. CHIP yeni korumaları nasıl aşabileceğinizi açıklıyor.

Içerisinde bulunduğumuz şu günlerde müzik dükkanlarına uğrayan kullanıcılara yanlarına bir de büyüteç almalarını öneriyoruz. Aksi takdirde öfkeli anlar ve hayal kırıklığı sizi bekliyor olabilir. Kutuların kapağında yer alan ufak "CD cannot be played on a PC" gibi ibareler PC kullanıcılarına onları nelerin beklediğiyle ilgili gerekli ipucunu vermeli. Artık CD'lerin pek çoğu bir kopyalama korumasıyla birlikte geliyor. Bunun anlamı, satın aldığınız albümleri müzik setinizde dinleyebilecek, ancak bilgisayarınızda dinleyemeyecek olunuz.

Müzik endüstrisi bu yolla tehdidinin blöf olmadığını gösterip filmin kötü karakterleri korsan kopya üreticilerine karşı savaşını başlatıyor. Bu etkili tepki kimse için şaşırtıcı olmamalı. Müzik sektörü sanki internetteki takas borsaları dışında başka hiçbir sorunla karşı karşıya değil-

miş gibi, son zamanlarda bilgisayar endüstrisinde CD-Yazıcısı olmayan hiç bir CD satılmaz oldu. CD yazıcılı PC'lere talebin başlıca nedeni müziği kopyalayabilmek. Yalnızca 2000 yılında 133 milyon yazılabilir CD'den daha makul fiyatlı müzik-CD'leri üretildi. Geçtiğimiz yıl Almanya'da müzik kopyalarının sayısı tarihte ilk kez satılan orijinal CD'leri ardında bıraktı. Bu iddianın sahibi, Alman Fonografik firmalar birliği (www.ifpi.de).

Yeni koruma mekanizmalarının müzikseverler için dezavantajları ağır basıyor. Kopyalama korumasına sahip bazı müzik CD'leri, PC'de veya bazı eski audio CD çalıcılarında dinlenemiyor. Zaman zaman modern DVD veya MP3 çalıcıların dahi çalışmayı reddettiği durumlarla karşılaşılıyor.

Sebepten, bu cihazların da müzik CD'lerini bilgisayarlar gibi okumaları ve bu ne-

denle CD'lerin uluslararası Red Book standardına aykırı olması halinde çalmayı reddetmesi.

Kopya koruması nasıl çalışıyor? Bu korumaya karşı neler yapılabilir?

Yeni mekanizmaların yarattığı dezavantajlar olmadan da pek çok dinleyici sinir bozukluğu yaşamaktaydı. Müzik CD'leri Avrupa'da ortalama 15 dolar gibi fiyatlarla alıcı buluyor. Bu durumda orijinal CD isteksizce arabada bırakılıyor ve hatta tatil yolculuklarında birlikte götürülüyor. Kişisel kullanım amaçlı bir kopya oluşturmak pek çok Avrupa ülkesi yasalarına göre tamamen yasal.

Kopyalama koruma mekanizmaları iki temel prensibe göre çalışmakta: Mekanizmalar bir yandan CD'nin içerik dizinini (Table of Contents) değiştirip, bilgisayara müzik dosyaları için hatalı sektör sınırları

Müzik CD'lerini Kopyalamak

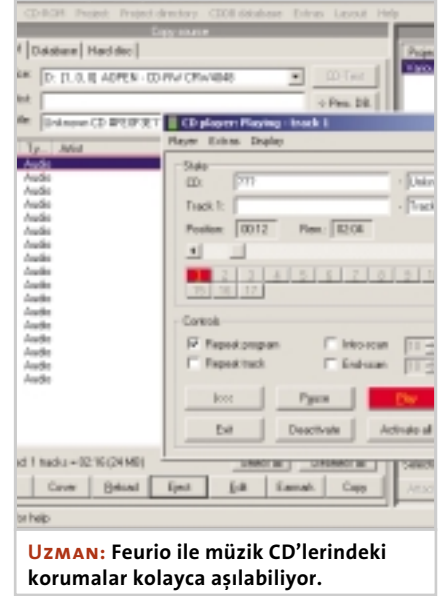
veriyor, diğer yandan PC, okuma sırasında hatalı verilerle aldatılmaya çalışılıyor. Audio CD Player'ların çoğu bu durumdan etkilenmezken, CD-ROM sürücülerde ciddi sıkıntılar yaşanıyor. O halde kullanıcı çok sevdiği diskinden koruma mekanizmasına rağmen bir güvenlik kopyası veya MP3 arşivi oluşturmak istediğinde ne yapmalı? Bu noktada sadece birkaç ipucu ve müzikseverleri kopyalama sırasında destekleyen bir grup yazılımdan yardım alınabilir. Gerekli araçların çoğu eCHIP CD'sinde yer alıyor. Özel yazılımlara rağmen yazıcının sadece istenen sonuçları üreteceğinin hiçbir garantisi yok. Yaşanabilecek sıkıntıların pek çok nedeni olabilir: Örneğin kullanılan cihazın Raw-DAO modunu desteklememesi, subchannel'ların okunamıyor veya kötü okunabiliyor olması. Şeytan detaylarda gizli: Başarı için sistemin, yazıcının veya koruma mekanizmalarının uyumu gerekiyor. Her kopyalama korumasıyla başa çıkabilen dört dörtlük bir cihazdan söz etmek maalesef mümkün değil. Müzik CD'lerini kopyalamak için hangi cihazların uygun olduğunu 108'deki kutuda bulabilirsiniz.

Olmazsa olmaz donanım gereksinimleri

Dijital kopyanızı elde etmeye girişmeden önce sürücülerden hangisinin en iyi okumayı gerçekleştirebildiğini açığa çıkarmanız. CD yazıcıyı, okuma veya yazma amaçlı kullanılacak sürücü olarak atamadan önce CD-ROM ve DVD sürücüyü test edin. Bu test, gelecek için sadece doğrudan kopyalamayı mümkün kılmakla kalmaz, aynı zamanda olası hata kaynaklarının önüne geçer. CD yazıcılar, yeniden yazılabilir bir ortamın sözu olup olmadığı da dahil diğer sürücülerden çok daha fazla bilgi okuyabilmektedir. Bazı kopyalama koruma mekanizmaları bunu bilinçli şekilde kullanacak ve hatalı bilgi sunacaktır.

Feurio, CD yazma programıyla (Yazılım eCHIP'te yer alıyor) sürücünüzün müzik verilerini hangi derinlikte okuduğunu görebilirsiniz.

Feurio'yu kurun ve "Başlat-Programlar-Feurio"dan CD Manager'ı başlatın. Kopyalama koruması olmayan bir CD'yi sürücüye yerleştirin. "Program-Program Parameter"de "Device Parameter" kar-

UZMAN: Feurio ile müzik CD'lerindeki korumalar kolayca aşılabiliyor.

tından sürücüyü seçin ve "Test Device"dan denetimi gerçekleştirin. Bu testin sonradan müzikte çıtırtilara yol açacak şekilde jitter hatalarına neden olması halinde CD kopyalamak için uygun değildir.

Sırada, sistemin analizini gerçekleştirmek var. Feurio, hangi sürücü dosyaları-

KOPYALAMA KORUMA MEKANİZMALARI

» Müzik CD'leri bu şekilde korunuyor

Cactus Data
Shield 100

■ midbartech.com

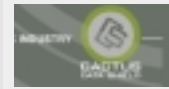
Bu kopyalama koruma mekanizması, hatalı bir CD-içerik listesi (TOC) oluşturur. Neticede sürücülerin pek çoğu CD'yi tanımayacaktır. Yöntem artık kullanılmıyor.

Cactus Data
Shield 200

■ midbartech.com

Yazılımın bu sürümü audio izlerini, bilgisayar sürücülerinden saklıyor. Ancak müzik bir oynatma yazılımı sayesinde her CD ile dinlenebiliyor.

Cactus Data
Shield 300

■ www.midbartech.com

Geleceğin müziği CDS 200 tabanlı gelen koruma mekanizmasına dayandırılıyor. Mekanizma ayrıca Dijital Haklar Denetimi (DRM) tekniğini destekliyor.

Copy-X

■ optimal-online.de

Almanya'da Edel Music kendi koruma yöntemini kuruyor. Ek bir daire sayesinde koruma karşısında CD'lerin güvenliği sağlanmış olacak.

Key2audio

■ key2audio.com

Sony kaynaklı bu yaygın yöntem TOC'u da manipüle ediyor. Ayrıca görünürde zarar görmüş sektörler CD'ye basılıyor.

Mediabloq 1.0

■ www.sunncomm.com

Pek çok sürücü, görünürdeki data izlerini, kopyalamaya karşı korunmuş CD'leri okurken tanıyabiliyor. Müzik trackleri, koruma mekanizmasını saklıyor.

Mediabloq 2.0

■ sunncomm.com

BMG müzik gelecekte bu ikinci sürüm üzerinde duracak. Bu metotla CD'ler bilgisayarda da dinlenebilecek, ancak bir miktar kalite kaybına katlanılarak

Musicguard

■ musicguard.com

Kopyalamanın önüne geçilmesini sağlayan ancak CD'nin çalınmasını engellemeyen bir hareket modeli. Mekanizma, ardılı Safeaudio tarafından kaldırılacak.

Safeaudio

■ macrovision.com

Bu kopyalama koruması yalnızca ABD'de kullanıldı. Yöntem, düzeltilemez hatalarla kopyalama işleminin yarıda kalmasına yol açacak şekilde bilgisayarı yanıltıyor

Müzik CD'lerini Kopyalamak

Rakip

Blindwrite Suite 1.2

CD Kopyalayıcı
Yaklaşık 300 dolar
VSO Software
www.blindwrite.com

CloneCD'nin rakibi: Blindread her CD'yi okumayı başarıyor ve sabit diskte verilerin image'larını oluşturuyor. Blindwrite daha sonra bu dosyayı yeniden CD'ye yazabiliyor.

+ Raw ve DAO desteği sayesinde 1:1 kopya desteği

+ Diğer image formatlarını da okuyup yazabiliyor

- Mediacloq eksikliği

- Donanım için kendi sürücülerine ihtiyaç duyuyor ve Sistem sürücülerini (ASPI) deaktif ediyor.

Audio Ripper

CDex 1.4

Müzik Okuyucu
Freeware
Albert L. Faber
www.cdex.n3.net

CDex sadece okuma amaçlı ama bu fonksiyonunu hakkıyla yerine getirebiliyor ve bazı kopyalama korumalı CD'leri işleyebiliyor.

+ Oldukça hızlı okuma okuma özelliğine sahip

+ Wave ve MP3 formatlarına dönüşüm

+ Çok sayıda ayarlama seçeneği var

+ Web- Şarkı bilgileri bankası CDDb'ye bağlantı

- Başka özelliği yok

Bir Profesyonel

Clone CD 4.0

CD Kopyalayıcı
Yaklaşık 33 dolar
Elaborate Bytes
http://elby.de

Korunmuş CD'leri kopyalamak isteyen kullanıcıların yolu muhakkak Clone CD ile keşişecektir. Programın taraftar kitlesi internet üzerinde pek çok ipucu sağlıyor.

+ Neredeyse tüm kopyalama korumalarının hakkından gelebiliyor

+ RAW-özelliliği. Tüm yeni CD yazıcılarla birlikte çalışabiliyor

+ Sık güncellemeler

+ İpuçları ve internet forumları

- Ön bilgi gereksinimi

Image-Okuyucu

CD Mage 1.0

CD Image okuyucu
Freeware
CDmage
http://cdmage.cjb.net

Araç CD kopyalarının (image) okunması konusunda uzmanlaşmış. Audio Trackler de dahil olmak üzere farklı verileri kolaylıkla ayırabiliyor.

+ Tüm güncel CD yazma programlarının oluşturduğu image'ları okuyabiliyor.

+ Audio ve data tracklerini kolaylıkla birbirinden ayırabiliyor.

+ Kopyalamaya karşı korunan müzik CD'lerinin imajları için ideal

+ Bazı formatlarda kısmi problemler (blindwrite)

Bilgilendirici

Clony XXL 2.0

Kopya koruma dedektörü
Freeware
BxxxxJ (Pseudonym)
www.clony.tk

Clony XXL kendini sadece en iyi yapabildiği işle sınırlandırıyor.: Kopyalamaya karşı geliştirilen koruma mekanizmalarını tanımak ve kopyalama önerileri sağlamaktır.

+ CloneCD ile mükemmel uyum

+ CDS 100, 200 ve Key2audio'u tanıyor

+ Günümüzün en iyi kopya koruma dedektörü

- Diğer Audio korumalarını henüz tanıyamıyor

Uzman

Feurio 1.65

Müzik yazıcı
Yaklaşık 29 dolar
Jens Fangmeier / Ahead
www.feurio.com

Feurio, müzik CD'leri üzerine yoğunlaşmış ilk CD yazma programı. En son sürümü korunmuş CD'lerin kopyalanabilmesini destekliyor.

+ İlegal TOC'ları tanıyor ve onları gözardı ediyor

+ Ayır müzik başlıklarını okuyabiliyor

+ Sınırlanmamış demo

+ Netteki CD şarkı bilgisi bankalarına bağlantı

- Bazı kopyalama koruma mekanizmaları karşısında pes ediyor

SATIN ALMA ÖNERİSİ

» Kopyalamak için en iyi araçlar

Yakın gelecekte bir CD Yazıcı edinme isteğinde olan kullanıcıların gözlerine kestirdikleri aygıtın klonlama yetileri hakkında fikir sahibi olmaları şart. Test merkezimizde, tüm yeni yazıcı modellerinin korumalı CD'leri okuyup , çoğaltma konusundaki başarılarını ölçtük. Sonuç: Test edilen ürünlerin tümü iyi, ancak içlerinden bazıları çok daha iyi.

İdeal müzik yazıcılar

Konu korumalı müzik CD'lerinin çoğaltılmasıysa Yamaha CRW3200 iyi bir seçim. (www.yamaha.com). Testteki 6 durumun beşinde bu sürücü

başarılıydı. Testler, Feurio, Clone CD ve değiştirilmiş (ve bu nedenle de stabil olmayacak) bir CD sürücüsüyle gerçekleştirildi. Yalnızca kopyalama koruma mekanizmalarını kırmakla yetinebilecek kullanıcılar için LG Electronics'in GCE-8400B modeli iyi bir alternatif. (www.lge.com) Yaklaşık 128 dolar fiyatı olan bu cihaz Feurio ile birlikte yeteneklerini sergileyebiliyor.

Bir diğer gerçek fırsat Samsung'un SW-224 modeli (www.samsung.com). Testin 83 dolar fiyatlı en cazip katılımcısı oyun CD'lerinde mükemmel sonuçlar sağlıyor.

Müzik CD'lerini Kopyalamak

nın kopyalama sırasında sorun çıkartabileceğini denetler. Sorun çıkaran dosyalar genellikle güncellemeleri yapılmamış olarlar.

Extras'dan "Perform a system diagnosis"e girin ve testi başlatın. Problemlili sistem dosyalarının tespit edilmesi halinde, Feurio onları güncellenmeye veya deaktiv etmenize yardım edecektir.

İpucu: Pek çok sürücüde firmware güncellemesi gerçek bir mucize etkisi gösterebilir. Bu yolla CD-ROM sürücüsü

hangi kopyalama korumasına başvurulduğu. Donanım gereksinimlerinin yerine getirilmesi halinde yazma programı sayesinde 1:1 kopyalar oluşturmayı deneyebilirsiniz. Şanslıysanız, başarı hemen gelecektir. Ancak koşullar genellikle zordur. İkinci ihtimalle yüzleşilmesi halinde öncelikle durumu zorlaştıranın hangi kopyalama koruması olduğunu anlamalısınız.

Çıplak gözle tanınabilen mekanizma her zaman olmasa da genellikle Key2a-

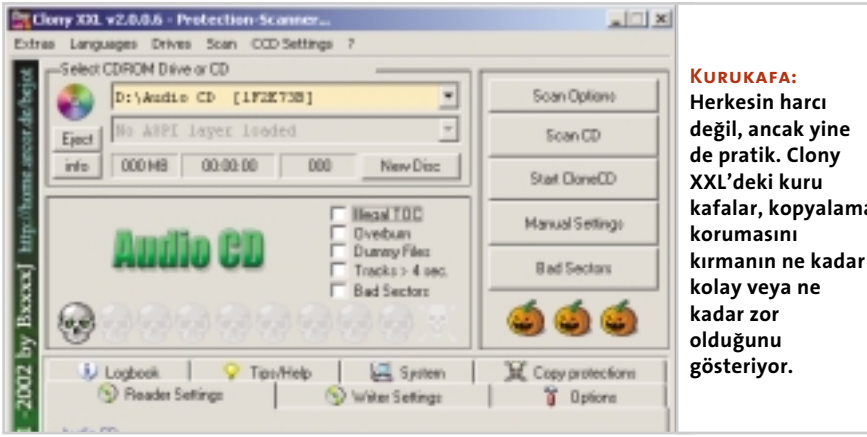
bahsedilen durum göze çaracaktır. Bazen kopyalama koruma mekanizmasının türü CD-kapağının üzerinde kayıtlıdır ve bu kayıt kullanıcıya kolaylık sağlar. Yalnızca kopyalama korumasını tanımlamayı başarabilirseniz kopyayı elde etmeyi sağlayacak karşı önlemlere başvurabilirsiniz. Mekanizmayı çoğu CD'de çıplak gözle açığa çıkaramayacağınızdan Clony XXL gibi analiz araçlarından yardım alabilirsiniz. Program, aslında kopyalama korumalı oyunları tanımak için programlanmış olsa da müzik CD'lerinde de istenen sonuçların elde edilebilmesini sağlıyor, DS 100 ve 200 gibi Key2audio'yu tanıyor ve bu sayede en çok kullanılan koruma mekanizmalarının üzerinde örtüyü kaldırabiliyor.

Kendiniz test edin: Clony XXL ve Clone CD

Clony XXL'i, eCHIP CD ekimizde bulabilirsiniz. Kurulum sonrasında müzik CD'sinin yer aldığı istenen sürücüyü test edin. Sonuç alanındaki, kuru kafalar sizi ürkütmesin. Onların sayısı sürücüdeki CD'nin kopyalama korumasının kırılmasındaki zorluk seviyesinin ifadesi.

Dikkat! Tıpkı kopyalama sırasında olduğu gibi okuma sırasında da her sürücü, her kopyalama koruması karşısında aynı başarılı sonuçları üretemeyecektir. Clony XXL, bazı aygıtlarla birlikte kullanıldığında yanılarak koruma mekanizması yerine CD Extra'ya işaret eder. Yine de Clony XXL ve Clone CD yazılımları mükemmel CD kırma reçeteleridir. Clony XXL'in koruma mekanizmasını tanıması halinde, kopyanın başarıyla oluşturulmasını sağlayabilecek ayarlamalar önerilecektir. Taramanın kesin bir sonuç vermesi halinde bu kez CD üzerinde göze çarpan dairelerin varlığı sorgulanacaktır.

Taramanın ardından sahne sırası kopyalama testlerimizde en başarılı sonuçları elde etmemizi sağlayan Clone CD. Programın demosu, eCHIP CD'sinde yer alıyor. Clone CD'yi, Clony XXL menülerinden çağırmanız halinde program doğrudan Clony XXL'in önerdiği ayarları alacaktır. Programın kullanacağı ayarları kişisel olarak belirlemek istiyorsanız subchannel verilerini okumalı ve hatalı sektörleri aratmalısınız. Yazma sırasında Raw-DAO-Modu her zaman en doğru seçenek olacaktır. Subchannel verilerinin onarılmasını isteyebilirsiniz. Bu durumda hata düzeltme mekanizması dev-

KURUKAFA:
Herkesin harcı değil, ancak yine de pratik. Clony XXL'deki kuru kafalar, kopyalama korumasını kırmamanın ne kadar kolay veya ne kadar zor olduğunu gösteriyor.

nüzün veya yazıcınızın denetim yazılımını yenilemiş olursunuz. firmware sürücülerini, üretici firmanın web sayfasında, bir kılavuz dosyayla birlikte bulacaksınız. Bu rehber dosyaya dikkat etmelisiniz, çünkü devreye hatalı olarak sokulmuş bir sürücü dosyası bazı durumlarda sürücüyü işe yaramaz hale getirebilir.

Cevaplanması gereken en önemli sorulardan biri, içinde bulunulan durumda

udio'dur. CD'nin arka yüzündeki iç dairede Sony DACD ibaresi görülmekteyse etkin olan mutlaka bu koruma mekanizmasıdır. Oysa CD'nin arka yüzünde gördükleriniz, diğer veri izlerinden farklı dairelerse, ya veri trackleri müziğe zarar veriyordur ya da "görünürde" hatalı bazı sektörlerden bahsediliyordur. Özellikle Mediachloq 1.0'daki gibi CD'nin farklı bu izle iki kısma ayrıldığı mekanizmalarda

MÜZİK SETİNDEN KAYIT

» Müzik kopyalamayı garantilemek

CD yazıcınız sürekli olarak dijital kopyaların oluşturulmasını reddediyorsa, geriye bir yol daha kalıyor: Audio-CD-Player kullanarak kayıt gerçekleştirmek. Bunun için ihtiyaç duyduklarınız iyi bir ses kartı ve bir audio kablosuyla sınırlı. Optik girişli (SP/DIF) bir karta sahipseniz, kaydı neredeyse kayıpsız gerçekleştirebilirsiniz. Hercules Fortissimo gibi bu işlem için uygun modeller yaklaşık 40 dolar gibi fiyatlarla alıcı buluyorlar (www.hercules.com) Gerekli kablo yaklaşık 10 dolarlık fiyata sahip. Kayıt yazılımı olarak Audacity kullanılabilir. (<http://audacity.sourceforge.net>, yazılım eCHIP CD'sinde de yer alıyor) Ücretsiz mü-

zik editörü oldukça kullanışlı ve müzik kaydı için ihtiyaç duyulan her özelliğe sahip. Müzik parçaları üzerindeki işlemleri gerçekleştirip onları MP3 dosyası olarak ihraç edebilirsiniz. Daha fazla özellik ve audio yazma yazılımı isteyen kullanıcılar Get it on CD 3.0 gibi özel bir programa ihtiyaç duyacaklar (www.steinberg.net, yaklaşık 30 dolar)

İyi Ses: Hercules Fortissimo'nun 40 Dolarlık fiyatı müziği audio player'dan bilgisayara aktarmak isteyen kullanıcılar için uygun

Müzik CD'lerini Kopyalamak

reye girmeyecektir. Daha sonraki kopyalamalarda kopya CD'nin daha yüksek kaliteye ulaşmasını istiyorsanız bu alanı her uygun durumda boş bırakmalısınız.

İpucu: Clone CD, kopyalamanın sonlarında bir hata bildirimiyle durduğunda bu, CD'nin artık kullanılamaz hale geldiği anlamını taşımayabilir. Bazı durumlarda yalnızca hatalı son bir kaç sektörde sıkışma yaşanır ve bu sektörler çoğu kez ihtiyaç duyulmayanlardır.

Araçlar, araçlar, araçlar: Diğer programlarla yazmak

Kopyalama başarıyla sonuçlandırılmıyorsa bir başka araçla aynı işlemi yeniden denemenizi öneriyoruz. Feurio mutlaka başvurulması gereken yazılımlardan biri. Program, bazı durumlarda data track'lerinin yanındaki müzikleri tanıyabiliyor. Bu durumda koruma mekanizmalarıyla savaşın galibi sizsiniz demeye çok yakınız. Önceden müzik yazıcının sadece illegal TOC'ları göz ardı etmesi gerektiğini belirtmemiz yeterli olacaktır.

Feurio'nun şarkıları kendi oynatıcısıyla çalışabilmesi durumunda program sadece CD'yi kopyalayabilmekle kalmaz teoride onu Wave veya MP3 dosyası olarak kaydedebilmeye de olanak tanır. Burada Player modunda Digital'i işaretlemeye özen göstermenizi ve mümkün olan en düşük okuma hızlarından birine hatta 4X'a başvurmanızı önerilir.

Başvurabileceğiniz Blindwrite Suite, CD Mate, CDR Win, Discjuggler, Instant

TEMEL BİLGİLER

Red-Book: Audio CD'leri için uluslararası standart.

Yellow Book: Veri CD'leri

TOC (Table of Contents): CD'lerin içerik dizini

Raw-DAO Modu: CD sektörleri mümkün olan en hilesiz haliyle (raw = ing. "ham") kopyalanmasını ve aynı zamanda subchannel baytları belli bir sayıyla (16 veya 96) onun beraberinde okunmasını sağlayan moddur.

Subchannel: CD sektörlerinin sonundaki alt kanallarda yer alan ve çeşitli koruma mekanizmalarına yardımcı olan ek bilgiler.

Copy ve bir CD yazma klasiği Nero gibi diğer kaliteli kopyalama araçlarını eCHIP CD'sinde bulabilirsiniz. Hangi programdan en iyi sonuçların alınabileceği, o an kullanılan sisteme bağlı. Bir diğer belirleyici faktör de elbette korumalı CD.

Kopyalama korumasına rağmen MP3 dosyaları oluşturmak

Sadece klonlamaya yarayan araçlar önemli bir dezavantaja sahip. Çünkü bu yazılımlar kopyalama korumasını diğer verilerle birlikte kopyalıyor. Güvenlik kopyası, hala PC üzerinde veya eski CD oynatıcılarda oynatılabilir nitelikte değil. Bu açıdan bakıldığında müziği yer tasarrufu sağlayan MP3 formatına dönüştürmek mantıklı görünecektir. Amaç, şarkıları arşivlemek ve bununla bir MP3 player'ımızı beslemekse müzik verilerini

okutup MP3 formatına dönüştürme yoluna gidebilirsiniz. En kullanışlı yöntem, Müzik CD'sini CDex gibi bir Audio Grabber'la okutmak ve tüm CD'yi tek bir fare tıklamasıyla MP3'e dönüştürmek. Ancak maalesef bu metodun da bir kusuru var: CDex güncel koruma mekanizmaları karşısında pek başarılı olamıyor ve yalnızca CDS 100 ile (üstelik sadece bazı sürücülerde) başa çıkabiliyor.

Tüm diğer durumlarda, Feurio gibi araçları öneriyoruz. Müzik dosyalarını wave dosyaları haline getirin ve bu kez CDex'le bu dosyaları MP3 formatına dönüştürün. Bu yöntemden de faydalanamazsanız, bir image dosyası üzerinden biraz daha dolambaçlı olan yolu kullanabilirsiniz. Image dosyaları, CD'deki verilerin tümünün tam kopyasını oluşturmak için. Bu dosyalar, kopyalama programları tarafından sabit diskte oluşturuluyor.

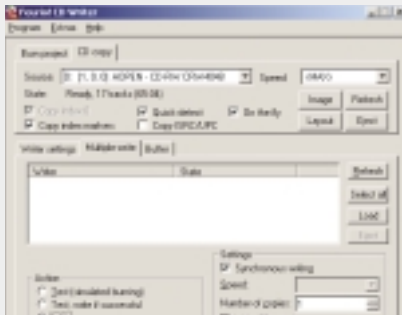
Blindwrite, CDR Win, Clone Cd, Discjuggler veya Nero ile bir image oluşturun. eCHIP CD'sinde yer alan CD Mage'ı kurun ve başlatın. Bu ufak program neredeyse bütün image formatlarını okuyabiliyor. CD Mage, CD içerisindeki audio izlerini genellikle hemen tanıyıp, onları ayrı Wave dosyalarında saklayabiliyor.

Son adımda dosyaları, CDex'le MP3 dosyalarına dönüştürüp onları yazma programıyla korumadan arındırılmış müzik CD'lerine aktarabilirsiniz.

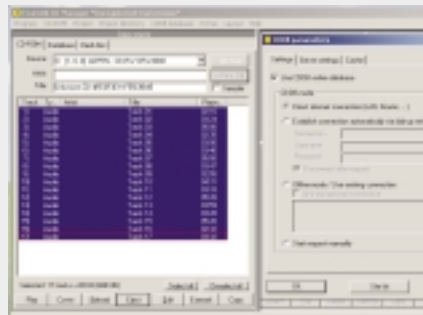
TF / Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

ATÖLYE: FEURİO

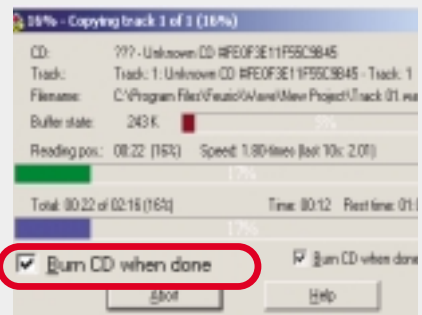
» Kopya korumalı CD'lerden kopyalama korumasız diskler yaratmak

Tanım: Korumasız bir müzik CD'si üretmek istiyorsanız, klonlama araçlarıyla fazla yol alamazsınız. Orijinal CD'yi sürücüye yerleştirdikten sonra Feurio'yu başlatın ve aracın hatalı TOC'ları tanıyıp tanımadığını gözlemleyin. Güvenlik sorusunu onaylayın.

Okumak: Herşey yolunda gittiğinde, şarkı bilgi listesini internetten isteyebilirsiniz. (CDDb-Database) menüsünden. Bu başarılmazsa, Feurio, en azından audio ve data trackleri birbirinden ayırabilmeli. Parçaları işaretleyin ve onları sağ alt pencereye taşıyın.

Yazmak: "Test, write if successful" emrini verin ve tamamlandığında CD'nin yazılmasını sağlayacak onay kutusunu işaretleyin. Sonrasında Feurio'nun yazma rutini başlatılacaktır. Artık yeni bir müzik CD'si oluşturabilirsiniz. Yeni CD kopyalama korumasız olarak arındırılmış olacaktır.

Eski Gazeteyi Çöpe Atarsanız, Yenisini Okuyamazsınız...

Monitörünüz Artık Cebinizde

Teknoloji, çevrecilerin onlarca yıldır ulaşamadıkları bir hayali gerçeğe dönüştürmek üzere. Kağıt kullanımı ve israfı nedeniyle dünya ormanlarının yok olmasını engelleyecek bir buluş olan “yeniden kullanılabilir kağıt” veya daha bilinen ismi ile “elektronik kağıt”, teknoloji firmalarının yarıştıkları bir kulvar haline geldi.

biliriz. Ancak elbette elektronik kağıt sadece etiketlerde veya ilan panolarında kalmayacak kadar büyük bir potansiyele sahip.

Kulvardaki büyük yarışçılardan biri olan E-ink firmasının daha birkaç ay önce Arizona’da gerçekleştirdiği denemede çok kalabalık bir süper makete yerleştirilen reklam panosu şeklindeki Immedia adı verilen genişçe bir elektronik kağıt tabakası üzerinde haber başlıklarını yayınlayan Arizona Republic isimli bir gazete, elektronik kağıtla yaptıkları reklam çalışmasının satışlarını bir tane bile artırmamış olmasına rağmen, elektronik kağıt panosunun sorunsuz çalıştığını açıklayarak, teknolojinin ilk testinden başarıyla çıktığını müjdelemişti.

Gazeteler artık bildiğimiz kağıda basılmayacak!

Reklam panoları veya fiyat etiketlerinin ötesinde, kağıt gibi esnek ve yeniden kullanılabilir özelliklere sahip elektronik kağıt kavramı ile günlük yaşamımızın parçaları haline gelmiş pek çok alışkanlığın da sonunun yaklaştığı sinyalleri alınıyor. Şimdilik biraz uzak gibi görünse de, New York Post gibi büyük bir gazetenin 2018 yılından itibaren, kağıt baskısını tamamen durdurmayı planladığını resmen açıklaması, elbette elektronik kağıt tekno-

Basılı yayınlarda ve ofis içinde kağıt kullanımı nedeniyle ormanların yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı sık sık gündeme gelen bir konudur. Teknolojinin, ormanlara ve dolayısıyla dünyanın geleceğine en büyük katkısı, herhalde e-mail’in keşfidir. Gereksiz pek çok yazışmanın kağıt üzerinden elektronik ortama yönelmesi hem çevrecileri, hem de zarf katlamaktan kurtulan ve mektup gönderme süresini kısaltan kullanıcıları şüphesiz memnun etmiştir.

Ancak kağıt israfını önleme ve basılı materyallerdeki kağıt maliyetini düşürme çalışmaları beklenmedik sonuçlar vermiş, insanlığın önüne yeni bir mecra çıkmıştır: “Elektronik Kağıt”

Xerox’un bünyesinde kurulu ünlü Palo Alto Araştırma Grubu veya Massachusetts Institute of Technology Media Library gibi kuruluşların yanında Gyricon veya E-ink gibi tamamen elektronik kağıda odaklanmış ticari firmaların da yer aldığı büyük yarışta çalışmalar ilk meyvelerini verirken kullanıcılar da bu yeni mecra-
nın hayatlarını nasıl etkileyeceğini me-

rak etmeye başladılar.

Gyricon’un ürettiği ve ticarileştirdiği Smartpaper isimli ürünün şimdilik sadece büyük marketlerde sık sık değiştirilen kağıt etiket ve ilanların yerini alacağı düşünülüyor. Gerçi, elektronik kağıt mamulü bu tür ürünler herhalde bu hali ile en çok Türkiye gibi yüksek enflasyonla ve her gün değişen fiyatlarla, muhatap ülkelerde rağbet göreceğinden, elektronik kağıtla ilk tanışacak toplumlardan biri ola-

ORMAN KATLIAMI: Elektronik kağıtlar arka plandaki hala yeşil bölgeyi kurtarabilir.

Elektronik Kağıtlar

lojisinde yaşanan hızlı gelişmelerin bir sonucu. Yine de gazete yöneticilerinin biraz tedbirli davranmış olmak için 15 sene sonrasını işaret ettiklerini tahmin edebilirsiniz. Ama kağıt baskıyı tamamen terk etmek için verilen tarih, bu gazetenin iki yıl veya iki ay sonra elektronik kağıtlar için hazırlanmış baskılar çıkarmayacağı anlamına gelmiyor.

“Eğer teknolojisi çalışırsa insanlar elektronik kağıda hücum edecekler,,

David Mentley, Stanford Resources

Elektronik kağıdın neden olacağı bir diğer gelişmenin, masalarımızın üzerinde duran kocaman monitörlerimize veda etmek olacağını da hatırlatmak lazım. LCD ekranlar ile hacimlerini büyük oranda kaybeden monitörlerin, elektronik kağıtlarda yüksek çözünürlük ve gerçek renkler elde edilebilmesi sorunlarının üstesinden gelinmesi ile birlikte, zarif metal bir tutacakla, masamızın üzerinde sallanan ince, transparan, plastik kağıtlara dönüşeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Elbette dizüstü bilgisayarlar da bu gelişmeden nasibini alacak.

Elektronik kağıt ile değişime uğrayacak bir diğer sektörün de kitap yayıncılığı olacağı düşünülüyor. Geçenlerde ikincisi yapılan e-book konferansında hararetli tartışmalara konu olan elektronik kağıtlar istenilen teknolojik düzeye ulaşabilirse,

KİLİT “NOKTA”SI: Bu küçük tanecikler elektronik kağıdın en önemli bileşeni.

internetten download edilebilen elektronik kitapları, katlanıp cepte taşınabilen elektronik kağıtların üzerinde okumak mümkün olacak.

Elektronik kağıda yazı nasıl yazılır, elektronik kağıt nasıl çalışır?

Dijital kağıt olarak da adlandırılan elektronik kağıtlar, iki ince saydam plastik zarın arasına yerleştirilmiş, kum tanesinden küçük, milyonlarca pikselden oluşuyor. Piksellerin her bir yarım dairesi bir renge, dolayısıyla bir piksel de sadece iki renge sahip olabiliyor. Siyah-beyaz, mavi-beyaz, yeşil-beyaz, kırmızı-beyaz gibi... Elektronik kağıtlar şimdilik televizyon teknolojisinin siyah beyaz günlerindeki gibi, emekleme dönemini yaşıyor diyebiliriz. Ancak araştırmacılar 2006 yılına kadar çok renkli elektronik kağıtların geliştirilebileceğine inanıyorlar.

İki plastik zar arasına sıkıştırılmış iki renkli piksele doğru noktada elektrik verildiğinde, hangi yüzünü kullanıcıya dönmesini belirlemek mümkün oluyor. Sis-

İLK UYGULAMALAR: Teknoloji şimdilik ilan panoları ve fiyat etiketleri için kullanılıyor ve sadece iki renkte...

Bu gelişme gerçek olduğunda, katlayıp cebinizde taşıyacağınız gazetenizin haberlerini incelerken, haberin video görüntüsünü de izleyebileceksiniz. Ama bu noktada teknolojinin bir sorunu daha çözmesini ve elektronik kağıtlara seslendirme özelliği kazandırmasını bekleyene kadar, sinemanın sessiz günlerinde olduğu gibi, elektronik kağıttaki sessiz videolara da bir süre katlanmak zorunda kalınacak. Bir

ELEKTRONİK KAĞIT RULUSU: Plastik ve kumdan oluşan elektronik kağıt şu anda kullanıma hazır bir şekilde müşteri bekliyor.

tem biraz kaba benzetmeyle, 23 Nisan, 19 Mayıs ya da 29 Ekim törenlerinde stadyum tribünlerinde oturan göstericilerin, ellerindeki değişik renkli kartonlarla günün anlam ve önemine uygun görüntüler, yazılar oluşturmalarını andırıyor. Piksellerin nasıl çalıştığını daha detaylı görmek isteyenler, video görüntüleri bu ayki CD içinde bulabilirler. (© **eChip-Code Elektronik Kağıt**)

Teknoloji şimdilik sadece sabit görüntüler oluşturmaya izin veriyor olsa da, 2006 yılında çok renkli elektronik kağıtlar sözünü veren bilim adamları, elektronik kağıtlar üzerinde hareketli görüntü elde etmenin de uzak olmadığını belirtiyorlar.

de, okunulan gazeteleri çöpe atma alışkanlığından vazgeçmek gerekecek. Ola ki yanlışlıkla gazetenizi çöpe atarsanız, yeni bir elektronik kağıt ekran almak biraz tuzluya patlayacak, çünkü bu cihazlar bir kere alınakları göz önünde tutularak fiyatlandırılacak ve özellikle teknolojinin henüz tam yaygınlaşmadığı ilk günlerde fiyatlar biraz yüksek olacak. Ancak teknolojinin tüm nimetleri için geçerli olduğu üzere, alternatif üretim teknikleri geliştirildikçe ve maliyetler düştükçe ürünün geniş kitlelere yayılmasını sağlayacak fiyat düşüşlerinin de hızla geleceğine kesin gözüyle bakılıyor.

Cem Şancı@chip.com.tr

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Matrox'tan Haberler Var!

2D'deki kalitesi, nVidia fanatikleri tarafından bile kabul edilen Matrox uzun süreli suskunluğunu Parhelia 512 grafik işlemcisiyle bozdu. Bu yeni işlemci gerçekten şaşırtıcı özelliklere sahip.

3 Mayıs: Donanım uyumsuzlukları

Gerek anakart gerekse ekran kartı üretiminde izlenen standart prosedürler yüzünden eskiden sıkça rastlanan uyumsuzluk problemleri minimuma indi fakat ne yazık ki tamamen yok oldu diyemeyiz. Son zamanlarda rapor edilen problemlere bakılırsa bazı ekran kartları, bazı anakartlarla fiziksel olarak uyuşmayabiliyor. Bunun sebebi anakartta ya da ekran kartında bulunan büyük kondansatörler. Üreticiler şu anda harıl harıl daha küçük boyutlu kondansatörler kullanmaya çalışıyorlar. Rapor edildiği kadarıyla fiziksel olarak uyumsuz olan donanımların tam listesini sayfadaki kutucuktan bulabilirsiniz.

UYUMSUZ DONANIMLAR LİSTESİ*

AOpen AK77 Plus: ► Creative 3Dblaster GF4 MX420 ► RADEON 7500/8500 ► ASUS V7100Pro ► GeForce2 Pro reference design	► ASUS 8200 Deluxe
AOpen AX48 Pro: ► ASUS 8200Pro ► Creative 3Dblaster GF4 MX420 ► RADEON 7500/8500 ► Asus V7100Pro	Elitegroup: K7S6A: ► ASUS 8200 Deluxe ► Creative 3Dblaster GF4 MX420 ► ASUS V7100Pro
DFI NB70-SC: ► Creative 3Dblaster GF4 MX420	EpoX: 8KHA/8KHA+: ► Creative 3Dblaster GF4 MX420
Elitegroup: K7VZA: ► ASUS 8200 Deluxe ► Creative 3Dblaster GF4 MX420	Intel: D850MV: ► Creative 3Dblaster GF4 MX420
Elitegroup: K7S5A: ► Creative 3Dblaster GF4 MX420	QDI: Kudoz 7: ► ASUS 8200 Deluxe ► Creative 3Dblaster GF4 MX420
	Shuttle: AK31: ► Creative 3Dblaster GF4 MX420

*Kartların yeni versiyonlarında uyumsuzluk problemlerinin giderilmeye çalışılacağı gelen haberler arasında.

8 Mayıs Çarşamba: Türk Telekom'un satışı

Satışı yılan hikayesine dönen ve zaman içinde sürekli aşırı değer kaybeden Türk Telekom'un özelleştirilmesini engellemek amacıyla açılan dava, Anayasa mahkemesince reddedildi. Davada Telekom Yasası'nın bazı maddelerinin iptali istemi söz konusuydu. Eğer yasanın söz konusu maddelerinin iptalini talep eden dava kabul edilseydi, özelleştirme çıkmaza girecekti, aslına bakarsanız şu durumda da pek düzlükte sayılamayacak olan TT'nin özelleştirilmesi konusu, yakın zaman içinde tekrar gündeme damgasını vuracak gibi.

13 Mayıs Matrox'tan sürpriz atak

Uyuyan Dev Matrox uyanıyor. Bir zamanlar en iyi grafik kartlarını üreten Matrox'tan epeydir ses seda çıkmıyordu. Hatta şirket Cebit 2002'ye bile katılmamıştı biz de bunu kısa bir süre sonra Matrox'a veda edeceğimiz şeklinde yorumlamıştık. Fakat şirket bizi şaşırttı ve Parhelia adını verdiği yepyeni bir grafik işlemcisini 14 Mayıs'ta resmi olarak duyurdu. Resmi duyurudan kısa bir süre önce Matrox'un İtalya bürosundan yollanan basın bülteninde chip hakkında oldukça doyurucu bilgiler vardı. Öte yandan hala Parhelia ya da Parhelia'yı taşıyan bir ekran kartı göremedik. Dolayısıyla pratikteki performansın ne olacağı hala bir muamma. Şimdilik bu konuyu zamana bırakıp Matrox'un söylediği kadarıyla Parhelia ne getiriyor ona bakalım.

Şu an için en hızlı masaüstü grafik işlemcisi nVidia GeForce4 Ti 4600 olduğu için Matrox Parhelia'yı bu işlemciyle karşılaştıracamız. Zaten Matrox ta aslında öyle yapıyor.

Parhelia'nın daha ilk başta dikkat çeken

Donanım Günlüğü

yanı 512bit olarak belirtilen mimarisi. Zaten işlemci Parhelia 512 olarak isimlendirilmiş. Dual 256bit DDR bellek mimari- siyle 20GB/sn'lik bir bellek bant genişliği sunan Parhelia, bu konuda nVidia GeForce4 Ti 4600'den çok daha başarılı. Zira Ti4600'ün sunduğu bant genişliği 10GB/sn. AGP 8x destekli olan Parhelia, 80 milyon transistor içeriyor ki Ti 4600'de bu sayı 63 milyon. İşlemci Ti 4600 gibi 4 adet pipeline'a sahip. Fakat onun aksine pipeline başına 4 doku işleme aşamasıyla çalışıyor ki Ti 4600'de bu sayı 2. Yeni özelliklerinden bazıları DirectX9 destekli olan Parhelia 512'nin getirdiği en büyük yeniliklerden biri Surround Gaming.

Matrox'tan yeni bir oyun konsepti

Henüz nVidia işlemcilerindeki 2 monitör yönetimini mümkün kılan nView özelliğine yeni yeni alışmaktayken Matrox, Parhelia'nın getirdiği Surround Gaming yani çepeçevre oyun konseptiyle piyasaya şaşırtıcı bir giriş yaptı. Surround Gaming ile üç monitör kullanarak oyunlardaki görüş alanınızı tek monitöre nazaran daha geniş tutabilir çok daha gerçekçi bir oyun ortamı elde edebilirsiniz. Surround ses ile bu uzun süre önce yapılmıştı. Fakat ses ne kadar etrafımızı sarsa da görüntü için bir noktaya yani tek bir monitöre bakıyor olmak, dramatik etkiyi azaltıyordu.

Surround Gaming pratikte evlere girmesi zaman alacak bir özellik. Zira sözkonusu 3 monitörün CRT olması, ergonomi sorunları yüzünden neredeyse imkansız. 3 adet Flat Panel monitör satın alıp evinin bir köşesine koymaya da çok az kişinin maddi gücü yetebilir. Öte yanda Surround Gaming konsepti en azından fikir olarak oldukça ilginç.

Microsoft's Flight Simulator 2002

Id Software's Quake III Arena™

Oyunlara farklı bir bakış:

Matrox Parhelia 512 çoklu monitör desteği konusunda tam bir fenomen. Özellikle geniş bütçeli oyun sever kullanıcılar bu kartı sevecekler.

Parhelia 512; 10 bit GigaColor, Glyph Antialiasing, Hardware Displacement Mapping, 36 aşamalı Shader dizisi gibi daha pek çok yeni özelliği beraberinde getiriyor. Matrox'un Parhelia hakkında test merkezimize yolladığı kalın dosyadaki tüm bilgileri bu satırlara sığdırmam imkansız. Zira işlemci söylenenlere bakılırsa gerçekten grafik piyasasına yeni bir soluk getirecek gibi. Her halükarda daha önce söylediğim gibi kartın pratikteki performansını görmeden yorum yapmak doğru olmaz.

16 Mayıs: Intel'den Celeron P4

Intel yeni Celeron'larını duyurdu. Bunlardan ilki Socket370 uyumlu ve 1.4GHz çekirdek hızına sahip. 0.13 mikron teknolojiyle üretilen bu işlemci diğer benzeri

Celeron ailesi yola devam ediyor:

Intel Celeron markasını hayatta tutmaya çalışıyor. Hem Socket370 hem de Socket478 anakartlar için yeni Celeron'lar piyasada.

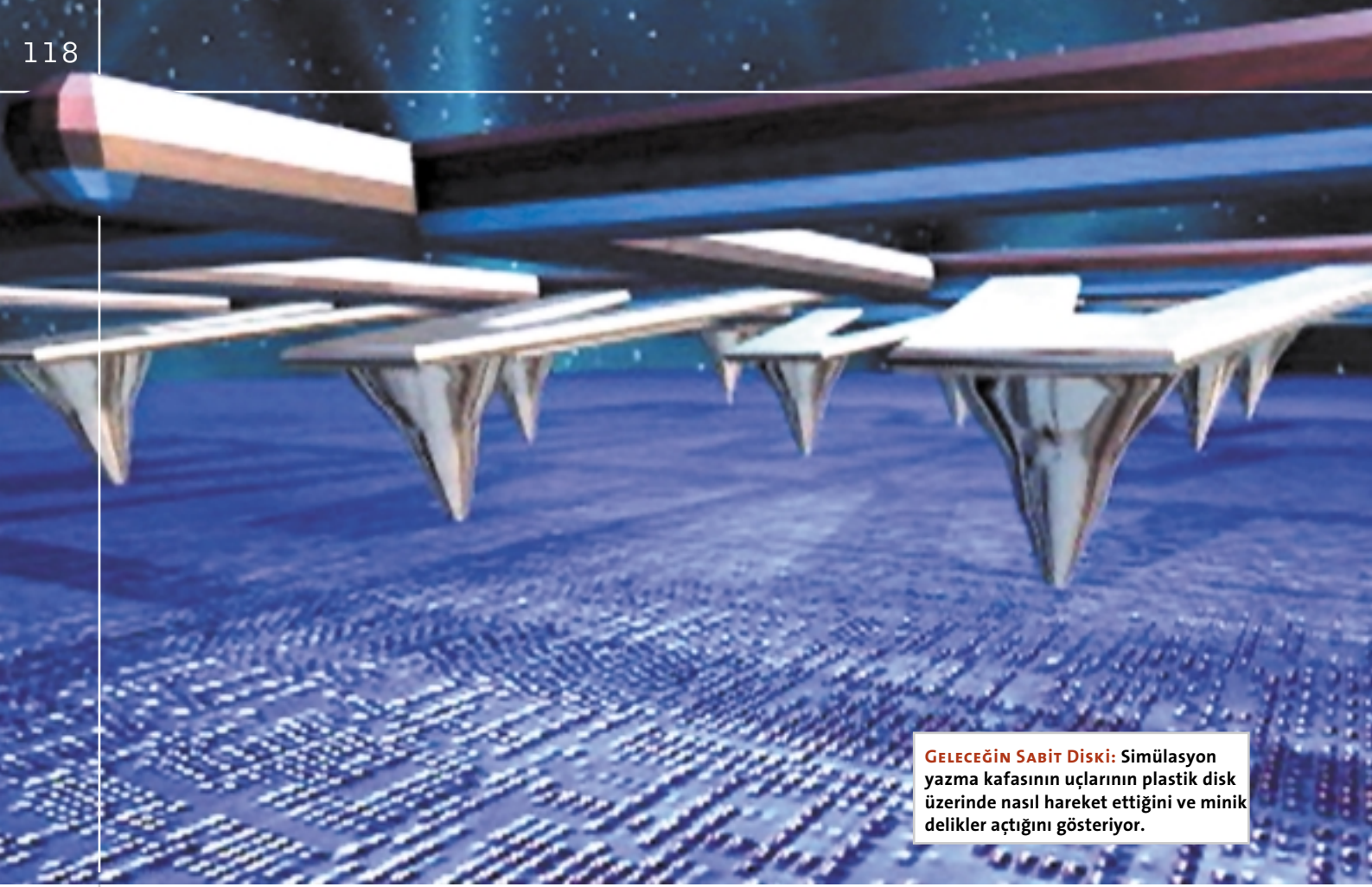
Tualatin işlemciler gibi Intel 815EP, VIA 133T gibi chipset'ler üzerinde çalışıyor ve 100MHz FSB hızına sahip.

Bir diğer Celeron işlemci ise PGA 478 yapısında. 1.7GHz hızında çalışan bu Willamette Celeron tahmin edebileceğiniz gibi 0.18 mikron teknolojiyle üretilmiş. 400MHz FSB hızına sahip olan işlemci, tüm 478pin P4 uyumlu chipset'ler üzerinde çalışabiliyor ve 128KB önbelleğe sahip. Her iki Celeron işlemcinin de 90-100 dolar arasında satışa sunulacağı belirtiliyor. Socket370 Celeron'un birkaç dolar daha pahalı olduğunu duymak beni şaşırtmadı. Zira Tualatin 1.2, P4 1.6'dan pahalıydı.

17 Mayıs: VIA'dan Intel P4'e hediye

VIA 2 ay önce duyurduğu P4X333 chipset'ini taşıyan ve kendi üretimi olan anakartı piyasaya sürdü. P4PB adlı anakart ilk P4X333 chipset'li anakartsa da kısa bir süre önce anakart üreticilerine dağıtımına başlanan bu chipset'i taşıyan anakartları çok yakında raflarda görebileceğiz. P4X333 USB 2.0, DDR333 ve ATA 133 desteği, 400/533MHz FSB hızı gibi özelliklere sahip.

Performans açısından chipset'in P4 platformuna hareket getireceği hatta zirveye oynayacağından şüphem yok. Her ne kadar DDR333 yani PC2700 bellek modüllerini bulmak şu an için zorsa da kısa bir süre sonra bu durumun sona ereceği söylemek mümkün.

GELECEĞİN SABİT DİSKİ: Simülasyon yazma kafasının uçlarının plastik disk üzerinde nasıl hareket ettiğini ve minik delikler açtığını gösteriyor.

Nanoteknoloji

Atom Boyutunda Devrim

Araştırmacılar nano teknolojisinden sahiden mucizevi şeyler bekliyor: Atomlar dünyasına müdahale, tüm alanlarda görkemli uygulamalar vaat ediyor.

Üstümüze doğru gelen şey, uzak bir galaksiden gelen bir uzay gemisini andırıyor. Sessizce, tuhaf, gerçek olmayan ve sayısız derinliklerle bezenmiş bir manzara üzerinden hareket ediyor. “Yarının sabitdisk teknolojisi Millipede...” diyerek, geleceğe bakışı olanaklı kılan bilgisayar simülasyonundan belediklerini dile getiriyor Zürih’teki IBM araştırma laboratuvarında fizikçi olarak çalışan Gerd Binnig.

Binnig’in açıklamasına göre, Millipede, manyetikleştirici yazma ve okuma kafalarına gerek kalmaksızın tümüyle yeni sabitdiskleri olanaklı kılacak. IBM delikli kartları yeniden keşfediyor, ancak bu kez atomlar ölçeğinde... Zürih’teki laboratuvarında bu işlem şimdilik oldukça iyi bir biçimde başarıyor. Veri taşıyıcı özel bir polimer malzemeden ibaret, tek tek bit’ler ise üzerinde 1.024 adet tek tek kumanda edilebilir

uçların bulunduğu bir 3x3 mm boyutundaki kafa ile yazılıyor. Millipede, tram güç mikroskobunda da olan aynı ilkeye göre çalışıyor: Ancak orada yalnızca tek bir iğne ucu zemini yokluyor ve atom atom işliyor.

Yeni sabitdiskin teknolojik kökenini Gerd Binnig çok yakından tanıyor. Tram güç mikroskobunu ve öncülü tram tünel mikroskobunu kendisi icat etmiş. Bu eserleri sayesinde, o ve meslektaş Heinrich Bohrer, 1986 Nobel Fizik Ödülü ile onurlandırılmışlar. Bu mikroskoptan bilimde devrim yaratması bekleniyordu: Onunla tek tek atomları görmek ilk kez olanaklı olmuştu. Bu tip hassas ölçümler için araştırmacılar kuvantum fiziği efektlerinden yararlanıyordu: Mikroskobun yoklama ucu, zemine birkaç atom uzunluğuna kadar yaklaştığında, klasik anlamda bir elektrik kontağı olmamasına rağmen, uygulanan gerilimle bir akım geçiyor. Akım akışı böylece mikroskoba adını veren tünel efekti adlı bir efekti olanaklı kılıyor. Bundan sonra bir parçacığın aslında yeteri kadar enerjiye sahip olmadığı halde bir bariyeri aşabilmesi, bu bariyerden “tünel”den geçer gibi geçmesi olanaklı bir hal alıyor. Ölçülen akımlara bakılarak iğne ucu ile zemin arasındaki mesafe ortaya çıkarılıyor. Zeminin tram biçiminde yoklanması da yüzeyinin atom boyutlarında kesinlikli bir kopmasına giden yolu açıyor.

SERİ

ARAŞTIRMA LABORATUARLARINDAN YENİLİKLER

Gelecekle şimdiden tanışın: Bilim ve endüstri yaşamınızı köklü şekilde değiştirecek anahtar teknolojiler üzerinde çalışıyor. CHIP bu yazı dizisinde sizi geleceğin dünyasıyla tanıştırıyor.

Nanoteknoloji tram mikroskoplarıyla start almıştı. Bu teknoloji boyutları 1 ila 100 nanometre arasında yer alan parçacıkların işlenmesi ile uğraşılıyor. Bir nanometre bir milimetrenin milyonda biri. Bir nano parçacık bir futbol topuyla karşılaştırıldığında, futbol topunun yerküreye oranı gibi bir sonuç ortaya çıkıyor. Bilimciler ilk kez bu kadar küçük parçacıkları doğrudan görebildikten yalnızca birkaç yıl sonra, atomları ve molekülleri tasavvurlarına göre manipule etmeyi ve tümüyle yeni özelliklere sahip malzemeler yaratmayı başarmış bulunuyor. Böylece, örneğin çizige dayanıklı otomobil cilası oluşturulmuş.

Bir tıkla basitçe atomların yerini değiştirmek

Don Eigler atomların efendisi. Fizik öğreniminden sonra çalışmalarını yüzeyler ve nano yapılar üzerinde yoğunlaştıran bu bilimci de aynı şekilde bir IBM araştırma laboratuvarında çalışıyor, ancak onun faaliyet gösterdiği laboratuvar Kaliforniya Almaden'deki Silikon Vadisi'nde bulunuyor. Bu bilimci bir tram tünel mikroskobu yardımıyla ilk kez tek tek atomların yerini değiştirmeyi ve istediği yerlere yerleştirmeyi başarmış bulunuyor.

"Bu çocuk oyuncu" diyor gülerek Eigler ve ziyaretçilerinin de PC'sinin başına geçmesine izin veriyor. Bilgisayar yan laboratuvarındaki sarsıntısızca yerleştirilmiş ve aşırı ekli derecelerde soğutulmuş mikroskopa bağlantılı. Fareyle oldukça basit bir biçimde monitörde kopyaları görünen atomlar sürüklenip bırak üzerinden tutulabiliyor ve başka türlü düzenlenebiliyor. Eigler ziyaretçilerinin atomlarla neler yaptıklarını dikkatle gözliyor. Bunları burada gerçekten çocuklar bile deneyebilir.

Eigler'in kendi oyun dürtüsü hayranlık uyandıran bilimsel bir deney için köken teşkil ediyor (sağdaki grafiğe bakınız). Eigler bir bakır yüzey üzerinde kapalı bir elips oluşturacak şekilde kobalt atomları düzenlemiş. Bilimci daha sonra elipsin iki odak noktasından birine başka bir kobalt atomu daha yerleştirdiğinde, sanki ikinci (boş) odak noktasında da aynı şekilde bir atom varmışçasına bir sinyal ölçmüş. Tünel efektinde olduğu gibi burada da söz konusu olan, gündelik deneyimlerimizle zorlukla bağdaştırabileceğimiz bir kuantum fiziği olayı. Nasıl oluyor da var olmayan bir şey yoklandığında bir sinyal veriyor? Bu olayı fısıltı efekti ile anlaşılır kılmak mümkün: Özel bir mimariye sahip mekanlarda yakın çevredeki sessiz bir konuşma anlaşılır bir biçimde işitilemezken, odanın öteki ucundaki bir kişinin fısıltısı işitilebiliyor. Burada duvarlar ve tavanlar ses dalgalarını planlı bir biçimde yansıtacak şekilde tasarlanmış oluyor. Atomlar kuantum düzleminde ses dalgaları gibi davranabildikleri içindir ki, elips deneyinde araştırmacılar boş odak noktasında öteki odak noktasından tabiri caizse kobalt atomlarının fısıltısını kaydediyor. Eigler'in değerlendirmesine göre bu efekt günün birinde nano dünyasında bilgi transferini olanaklı kılmaya hizmet edecek.

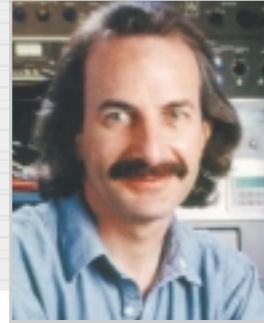
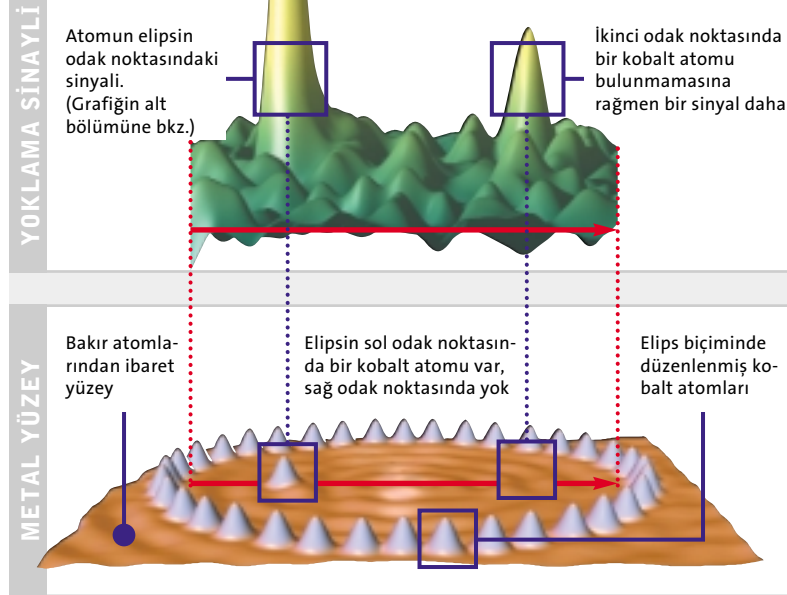
İsviçre titizliği ve Amerikan malzemeleri

Zürih ve Almaden'deki IBM araştırmacıları sürekli karşılıklı paslaşıp duruyorlar. Tram mikroskoplarıyla Kaliforniyalılar İsviçre'den çok yararlı araçlar elde etmiş bulunuyor. Buna karşılık şimdi Binnig ve meslektaşlarının bit'lerini zimbaldıkları plastik plakalar Silicon Valley kökenli. "Bunu bir spa-

DON EIGLER'İN ELİPS DENEYİ

Nano Parçacıkların Paradoks Dünyası

Yoklama sinyali (üstteki resim) kobalt atomlarından ibaret bir elipsin içindeki yoklanan yüzey (aşağıda) üzerinde yalnızca bir kobalt atomu bulunmasına rağmen iki ölçüm değeri veriyor.

ATOMLARIN EFENDİSİ: Atomların bir yüzey üzerinde istediği gibi yerinin değiştirilmesini ilk kez Almaden'deki IBM araştırma merkezinde Don Eigler başarmış.

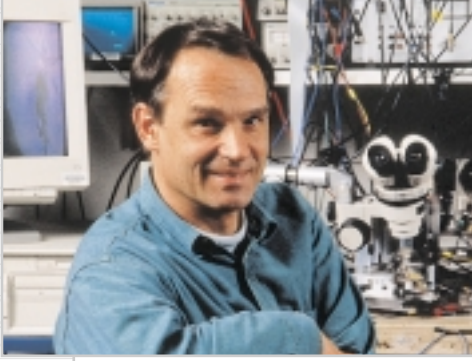
getti dağı olarak tasavvur edin" diyerek Binnig, sabitdisk deneylerini anlaşılır kılmaya çalışıyor. "İçine bir delik açarsunuz, tümünü donduruyorsunuz, delik kalıyor. Çözülürken spagettiler yeniden çekiyor ve delik yok oluyor." Ancak Millipede'de hiçbir şey dondurulmuyor. Millipede kafasının uçları polimerlere yalnızca hafifçe temas ediyor. Ucu ısıtılması bir çökme etkisi yaratıyor ve bir delik oluşuyor. Verilerin silinmesi de aynı şekilde malzemenin yeniden erimesinin eşlik ettiği kısa bir ısı darbesi ile gerçekleşiyor.

Binnig'e göre önce yalnızca az sayıda uca sahip yazma ve okuma kafaları piyasaya sürülebilir şekilde olgunlaşacak. Bunlar kapasitesi yaklaşık 10 GByte'lık sabitdisklere sahip olacak cep telefonu ve PDA'lar gibi küçük mobil cihazlar için düşünülmüş. Yeni teknolojinin potansiyelinin tümünden verilerin diskleri üzerinde geleneksel teknikle olduğundan 20 kat daha yoğun depolanacağı sunucular yararlanacak.

Burun farkıyla önde: Kantilever ile yoklamak

Millipede projesi tram mikroskoplarının tek varisi değil. Başka bir araştırma alanında Kantilever adı da verilen mik-

FİZİK ÖDÜLÜ SAHİBİ GERD BİNNİĞ İLE SÖYLEŞİ

» Zor olan: Atomlar sistem olarak işleyebilmeli. «

Gerd Binnig, IBM Zürih
Tram tüneli mikroskobunun
mucidi

CHIP: Sizi nanoteknolojinin atası olarak niteleyebilir miyiz?

Binnig: Bunda muhakkak haklı bir yan var. Tabii ki zaten durmadan küçülen mikroelektronik vardı ve nano yapıları görünür kılan yöntemler vardı. Ama biz ilk kez atomları, yani temel yapıtaşlarını görebilenler olduk.

Bugün kendinizi hangi görevlere adanmışsınız?

Binnig: Şu anda tam da nanobilimden gerçek nanoteknolojiye giden adımı atmak üzereyim. Millipede ile birlikte biz şimdi gerçek bir ürün, geleceğin sabit diskini geliştiriyoruz.

Siz hala IBM için temel araştırmalar mı yürütüyorsunuz, yoksa daha ziyade ürün mü geliştiriyorsunuz?

Binnig: Ben su katılmamış bir ürün geliştirici değilim, ama pazarlama yöneticileri ile de çalışarak bu yönde bazı karakter hatları edindim. Ama hala yüzde 50 temeller üzerine düşünüyorum, geri-sini uygulamalara adıyorum.

Nanoteknoloji alanında bilimin karşısına çıkan en büyük zorluklar neler?

Binnig: En büyük zorluk sistemler dahi-

linde düşünmek! Bu henüz başlangıç aşamasında. Otomobillerde ve bilgisayarlar da daha karmaşık sistemlere hakim olmanın ne derece zor olduğunu görüyoruz. Şimdi önümüzde duran görev, atomları bir sistem olarak çalışacak şekilde birbiriyle kombine etmek. Nano parçacıklardan ibaret bir transistör oluşturmak pek zor değil. Sistemlerle, örneğin kuantum bilgisayarla olduğu gibi çalışmak ise çetin bir hal alıyor.

Bu bilgisayarı ne zaman göreceğiz?

Binnig: Çoğunlukla çok kötümser olduğum için, şimdiye kadar gerçekleşmeyen sayısız öngöründe bulundum. Yani belki de bu bilgisayar çok daha önce, mümkündür ki on yıl içinde ortaya çıkar.

Nanoteknoloji bize daha başka neler getirecek?

Binnig: Öncelikle daha ucuz, daha zeki sistemler, atom tabanlı bilişim. Tüm süreçlerin kendiliğinden işlediği bedenimizde olduğu gibi, hesaplama performansını bir ağ üzerinden birbiriyle iletişim kuran çevremizdeki küçük cihazlara dağıtmış olacak. Bu olayın tümü tahminen bir dil arabirimi üzerinden yönetilecek.

Nanoteknolojinin hangi yönü sizde kişisel olarak en fazla hayranlık uyandırıyor?

Binnig: Nanoişlemci. Bu önce atom boyutlarında yalnızca 20 ila 30 şalterden ibaret ve tümüyle saf mekanik görevleri yerine getiren tümüyle basit yapıları bir bilgisayar. Bunu başarmak ileriye doğru atılmış büyük bir adım olurdu.

Bunun üzerinde mi çalışıyorsunuz?

Binnig: Başka şeylerin yanı sıra evet. Birçok şeyi aynı anda yapıyorum. İlerleme sağladığım takdirde çalışmayı sürdürüyorum, aksi takdirde sorunu bir süre bir kenara bırakıyor ve fırsat buldukça bununla yeniden ilgileniyorum. Basit bir hesap makinesi iki ila üç yıl içinde bile tamamlanmış olabilir.

Bill Joy gibi eleştirmenler şimdiden nanoteknolojinin sonuçlarına dair korkularını dile getiriyor. Bu tip uyarıları ne derece ciddiye alıyorsunuz?

Binnig: Kuşkucu seslere her halükarda kulak kabartmak gerekiyor. Ama Bill Joy söz konusu olduğunda, söyleyecek hiçbir şeyi olmayan biri kendini önemsetmek istiyor. Nano parçacıkların kendi kendini yeniden üretmesi başarılıysa, ki bunun sonuçları hakkında uyarılarda bulunuluyor, bu ileriye doğru atılmış büyük bir bilimsel adım olurdu. O zaman tabii sonuçlar üzerinde düşünmek zorunda kalınırdı. Ben kendim DNS üzerinde de incelemeler yaptım, ancak kodun şifresini çözme başaramadım. O zamanlar notlarımı "Frankenstein" başlığı altında topluyordum. Bugün ise gülmüşemle yetiniyorum, çünkü DNS ile yapılan araştırmalar normal bir hal almış bulunuyor.

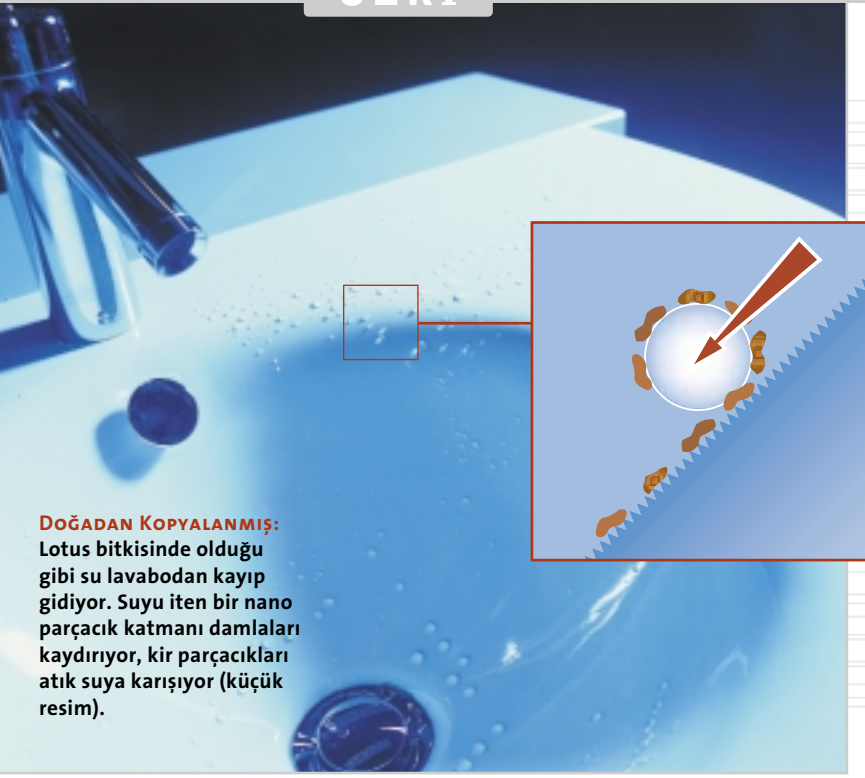
roskobun minik çeşitleri bir uç ile değil, sensörler ile donatılmış. Buna uygun malzemeler yerleşirse, Kantilever bükülüyor ve bir elektrik sinyaline yol açıyor. Bunu örneğin tıpta olduğu gibi analiz ve teşhis amaçları için uygulamak olanaklı. Birden fazla bu tip parmak, benzeri Kantilever'den ibaret bir minik yapıtaşı, farklı atomları tanıyan yapay burun olarak bile gündeme gelebilir.

Temiz gelecek: Nano sayesinde temizliğe paydos

Yol gösteren fikirlerden çok yönlü olarak yararlanma çabası, nanoteknolojiyi karakterize ediyor. Almanya'da da hareketli bir araştırma kesimi yerleşik bir hal almış bulunuyor. Bilim ve endüstri el ele çalışıyor. Saarbrücken'deki Nanogate firmasının imalathanelerinde yapılacak bir gezinti James Bond'un dahiyane donatıcısı Q'yu ziyaret etmesi ile karşı-

laştırılabilir. Her yanda tümüyle tuhaf şeyler üzerinde kırk yarak çalışılıyor.

Geliştirilen şeyler arasında çizige dayanıklı mercekler, artık buğulanmayan gözlükler ya da sileceğe artık hemen hemen hiç ihtiyaç duymayan otomobil camları bulunuyor. İmalathanelerin bir köşesinde mühendisler ısıtıcılar için ateşleyicileri kızdırıyorlar: Nano katmanlı keramikten yapılmış bu ürün geleneksel ateşleyicilerde olduğundan daha iyi ve daha hızlı ateşleyecek, daha uzun ömürlü olacak ve şimdiye kadar gerçekleştirilen ateşleme kıvılcımından farklı olarak sessizce çalışacak. Birkaç metre ileride öteki firma çalışanları, yeni geliştirilmiş bir nano mumun özelliklerini denemek için kayaklarını mumluyor. Laboratuvarların da bulunduğu imalathanelerin öteki ucunda, etki derecesi yalnızca yeni tür bir iç kaplama ile iyileştirilen bir solar (güneş) panelinin →

DOĞADAN KOPYALANMIŞ: Lotus bitkisinde olduğu gibi su lavabodan kayıp gidiyor. Suyu iten bir nano parçacık katmanı damlaları kaydırıyor, kir parçacıkları atık suya karışıyor (küçük resim).

prototipi duruyor. Bunun yanında Nanogate'in göğsünü gererek sergilediği bir nesne var: Bu her bir su damlasının üzerinden kaydı ve artık hiçbir kirin yapışık kalmadığı lava-bo...

Nanogate'de deneyleri yapılan neredeyse her şey yüzey kaplamaları ile ilgili. Bunların sırrı kendi kendini örgütleyen nano parçacıklardan ibaret. Endüstri bugün hafif ve stabil ya da şeffaf ve iletken ya da bükülebilir ve çizilmeye karşı dayanıklı gibi önceleri bir araya getirilemez sanılan özellikleri planlı bir biçimde kombine edebilecek durumda. "Biz burada uzay gemisini gözden yitirmeden teflon tava geliştiriyoruz" şeklinde Nanogate'in stratejisini açıklıyor firma sözcüsü Marita Leykauf ve böylelikle teknolojinin tarihinin bir miti ile oynuyor. Bir sonraki adım elektronik yapıtaşları olabilir: Şimdiden LC display'ler için şeffaf iletkenler ve elektrotlarla deneyler yapılıyor.

Saarland Nano-Valley'e dönüşüyor

Nanogate yalnızca Almanya'da nanoteknoloji ile uğraşan yaklaşık 200 firmadan biri. Buna neredeyse aynı sayıda araş-

tırma tesisi ekleniyor. Üniversite çevrelerinden gelen gelişmeler tipik olarak spin-off (yan destek) etkisi yapıyor. "Yalnızca araştırma ve birkaç örnek laboratuvar yeterli değil, bizim hedefimiz piyasa idi" şeklinde firmasının kuruluşunu yorumluyor kimyacı Rüdiger Nass. Partneri Gerhard Jonschker gelecek beş yıl içinde elektronik, telekomünikasyon ve biyoteknoloji alanlarında nanoteknoloji için iyi fırsatlar görüyor.

Saarland'da her şey özellikle iyi gelişmiş durumda. Çelik ve kömürün çöküşünden sonra yapı itibarıyla zayıf bölgeyi canlandırmak amacıyla burada bilişim ve nanoteknoloji özel olarak teşvik ediliyor. Şimdiden Saarland'dan Almanya'daki "Nano-Valley" olarak söz edenler var. Saarbrücken Üniversitesi Deneysel Fizik Enstitüsü'nde artık ıslanmayacak ve böylelikle yosun tutmayacak çatı kiremitleri ve ateşe dayanıklı cam donanımı için temel araştırmalar yürütülüyor. Laboratuvarlardaysa araştırma çok daha ilerlemiş vaziyette: Bilimciler elektronik yapıtaşları için nanoteknolojik çözümler üzerinde çalışıyor. Uzmanlar entegre devrelerin küçültülmesinin bugünkü tempoyla yalnızca yaklaşık on yıl→

NANO TARTIŞMALARI

» Sorun nanoteknolojiden sonra da hayatta kalıp kalmayacağımızdan ibaret «

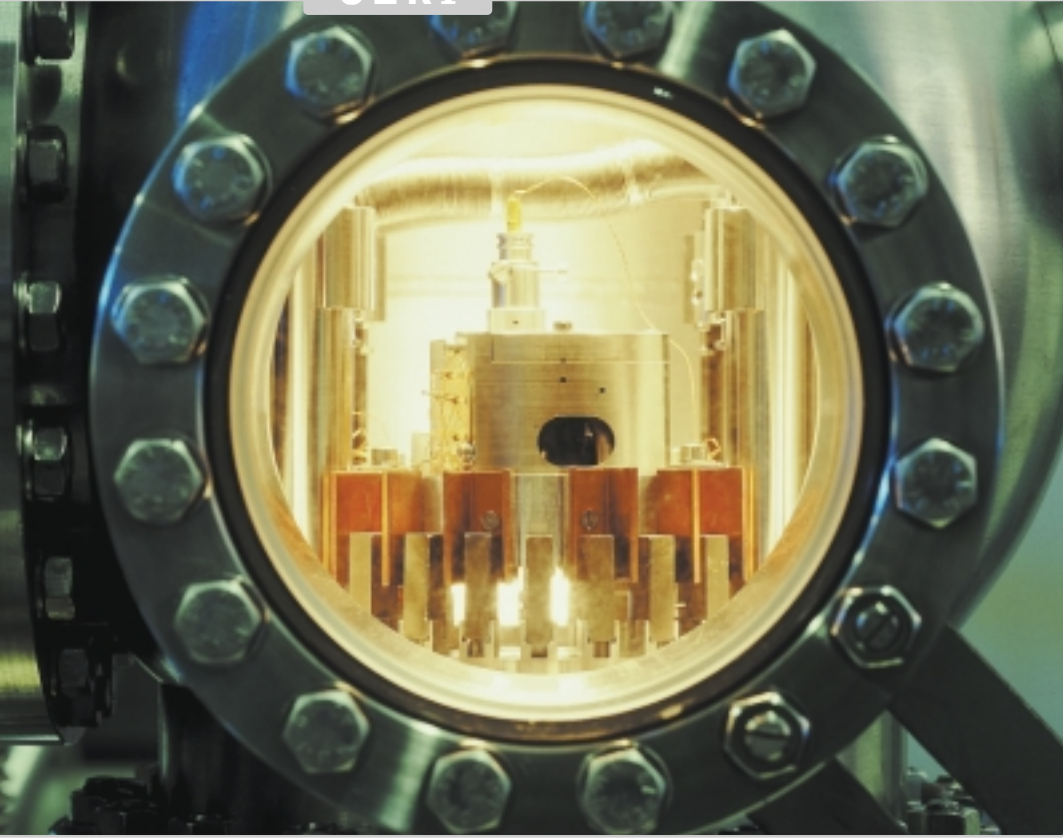
Bill Joy,
Sun Microsystem bünyesinde
geliştirme yöneticisi

Nanoteknolojiye şimdiye kadar Bill Joy'un "Geleceğin neden bize ihtiyacı yok" makalesinde olduğu kadar saldırılmamıştı. Metin iki yıl önce "Wired" dergisinde yayınlandığında, nano tartışmaları da başlamış oldu. Bunda şaşılacak bir yan yok: Joy gerçi fantastik ve yeni nano dünyasına değer veriyor, öte yandan bunun kontrolden çıkacağı ve insanlığın sonunu getireceği korkusunu taşıyor. Pek de sempatik olmayan bu ütopya karşısında "çok tehlikeli teknolojilerin geliştirilmesinden feragat etmeyi" öneriyor. Bilimkurgu mu? "Darwin AG" kitabını okuyun (yayınlayan Frank Schirrmacher) ve siz karar verin.

NANOTEKNOLOJİNİN GELİŞİMİ

1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
	Heinrich Rohrer ve Gerd Binnig tram tünel mikroskopunu buluyor ve bununla ilk kez atomları görmeyi başarıyorlar.					Binnig yalnızca metallerden fazlasını görmek istediği için tram güç mikroskopunu geliştiriyor.			Amerikalı araştırmacı Don Eigler bir metal yüzey üzerine atomlar yerleştiriyor ve "IBM" diye yazıyor.		Japonya'da yerleşik NEC'ten Sumio Iijama karbon nano tüpleri keşfediyor.							Hollanda'daki Delft Üniversitesi'nde bilimciler bir nano transistor imal ediyor.				

KARLI UYGULAMALAR:
Nanogate yöneticisi
Dr. Gerhard Jonschker
yüzey kaplamalarından
sonra elektronik,
telekomünikasyon ve
biyoteknoloji alanlarına
da el atmak istiyor.

VAKUM ODASI: İçinde toz
parçacıklarının ya da insan saçının
devasa boyutlarda yabancı cisimler
oluşturduğu, nano boyutlarındaki
araştırmalar için doğru ortam.

kadar daha sürebileceği öngörüsünde bulunuyor; o zaman geldiğinde silisyum teknolojisinin yerini yeni çözümler almak zorunda, Nano klasik biçiminde chip'in yerini almaya hazır.

Deneyisel fizikçi Uwe Hartmann manyetikleştirilmiş nano katmanları manyetik alanlardaki en ufak değişikliklerin farkına varacak şekilde bir chip içine entegre etmiş. Bu ufak şey trafik sensörü olarak yalnızca uçak ve otomobilleri tanımakla kalmıyor, bilakis manyetik alanlarına bakarak tek tek tipleri bile teşhis edebiliyor. Hartmann da firma kurucusu hummasına kapılmış, yeni buluşunu kendisi pazarlamak istiyor. Bu iş için üniversite binasının yanındaki barakalarda küçük bir üretim tesisi düşünüyor ve şu sıralar cep telefonları için serbest konuşma teçhizatları üreten orta çaplı bir elektronik firması ile işbirliği yapmak istiyor. Enstitüsü gerçi Fresenius, IBM ve Siemens büyük çaplı işletmelerle işbirliği yapıyor, ama Hartmann temkinli davranmayı tercih ediyor: "Bunlar sizi komple yutarlar!"

Yapay burun henüz gelecek için kurulan bir düş, tıbbın

öteki alanlarında nanoteknoloji şimdiden bir hayli yol almış durumda. Hypertermie ilacı adı verilen ve kanserle mücadelede kullanılan bir ilaç şimdiden klinik deneylerde yer alıyor. Bu ilaç yalnızca yaklaşık 10 nanometre boyutlarında ve tümör dokusu tarafından içine çekilen küçük, manyetik parçacıklardan ibaret. Dışarıya yerleştirilmiş bir manyetik alanda bu parçacıklar hareket ediyor ve dolayısıyla ısınıyor. Aşırı yükseltilmiş ısı nedeniyle hasta hücreler ölüyor. Nano parçacıklar Saarland'da üretiliyor, terapi ise Berlin'deki Charité'de deneniyor.

Vizyonlar damarlarımızda dolaşan, arızalar saptayan ve bunları onaran nano denizaltılara uzanacak kadar çok daha ileri gidiyor. Şimdiden tek tek moleküllerin bir araya gelmesiyle oluşturulmuş nano makinelerin planları mevcut. Hatta bazı araştırmacılar kendilerini kendini yeniden üreten robotları dahi düşünüyor. Birçok uzman bunun gerçekleşmesi konusunda kuşku duyuyor. Ama yalnızca James Bond için geçerli olmayan bir şey var: Asla asla deme.

MF / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

NANOTEKNOLOJİNİN GELİŞİMİ

HAZİRAN 2002 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor.

12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta

aydan aya eklenen yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP

10 tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor.

Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun hangi ayda incelemesinin yayınladığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD' de TOP 10 listelerimizde ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimize, nasıl puanlandığımızı ve ürünlerle ilgili firmalara ait bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte de performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz.

Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans

olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre en iyiden

en kötüye göre yer alırlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde bir ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

Samsung SP80A4H: Yüksek yazma transfer hızı ile dikkat çekiyor.

Seagate ST373405LW: TOP 10'un en değerli ürünü.

Epson Perfection: Yüksek tarama çözünürlüğüne sahip.

IDE Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■	99	100	96	92	7200	113	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
2	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■	100	89	100	96	7200	137	40 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
3	Samsung SP8004H	95	■ ■ ■ ■	95	89	96	98	7200	171	80 GB, U-DMA/100, 2MB	4/02
4	Samsung SP80A4H	94	■ ■ ■ ■	94	90	95	96	7200	173	80 GB, U-DMA/100, 2MB	5/02
5	Maxtor Diamond Max D740X	93	■ ■ ■ ■	93	93	94	91	7200	140	80 GB, U-DMA/133, 2MB	6/02
6	Seagate Baracuda ATA IV	92	■ ■ ■ ■	94	97	88	90	7200	98	20 GB, U-DMA/100, 2MB	10/01
7	Seagate Baracuda ATA IV	91	■ ■ ■ ■	94	96	87	90	7200	245	80 GB, U-DMA/100, 2MB	11/01
8	Quantum Fireball Plus AS	90	■ ■ ■ ■	86	77	98	100	7200	114	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
9	Samsung SP4001H	86	■ ■ ■ ■	84	78	82	99	7200	103	40 GB, U-DMA/100, 2MB	2/02
10	Quantum Fireball Plus AS	84	■ ■ ■ ■	82	76	80	99	7200	68	10.2 GB U-DMA/100, 2MB	6/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate ST373405LW	99	■ ■ ■ ■	100	98	100	98	10000	755	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	4/02
2	Quantum Atlas 10 KII	98	■ ■ ■ ■	98	97	98	99	10000	1123	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
3	Seagate ST173404LW	90	■ ■ ■ ■	91	100	82	88	10000	947	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
4	Seagate ST336706LW	89	■ ■ ■ ■	89	95	88	88	10000	498	36.9 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	3/02
5	Quantum Atlas 10 KII	78	■ ■ ■ ■	83	32	94	100	10000	485	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 8 Mb	6/01
6	Seagate ST318451LW	77	■ ■ ■ ■	65	72	79	94	15000	385	18 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	9/01
7	Quantum Atlas V	77	■ ■ ■ ■	69	74	69	98	7200	473	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
8	Quantum Atlas V	75	■ ■ ■ ■	81	78	55	87	7200	270	18.36 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
9	Seagate ST1181677LW	74	■ ■ ■ ■	67	73	64	97	7200	1990	180 GB, Ultra160/m SCSI, 16 MB	9/01
10	Fujitsu MAH3182MP	74	■ ■ ■ ■	67	70	68	96	7200	260	18.2 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	600 dpi R.R.T.H.	300 dpi R.R.T.H.	600 dpi R.R.T.K	300 dpi R.R.T.K	Doküman-tasyon	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Epson Perfection 1640SU	94	■ ■ ■ ■	83	95	100	100	100	255	1600 x 3200 dpi, 42 bit, USB, SCSI	08/01
2	Epson 1240U	89	■ ■ ■ ■	100	98	96	96	100	135	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
3	Microtek Scanmaker 4700	82	■ ■ ■ ■	71	57	70	91	88	205	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
4	Epson Perfection 640U	80	■ ■ ■ ■	69	71	76	78	100	101	600 x 2400 dpi, 36 bit, USB	08/01
5	HP Scanjet 3400C	80	■ ■ ■ ■	65	90	73	84	84	96	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
6	HP Scanjet 4300C	80	■ ■ ■ ■	74	95	75	89	80	108	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
7	Acer ScanPris 640BU	79	■ ■ ■ ■	54	38	92	69	84	65	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
8	Genius ColorPage HR7	79	■ ■ ■ ■	49	74	81	82	100	125	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
9	Acer ScanPris 1240UT	78	■ ■ ■ ■	47	29	94	73	94	145	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
10	HP Scanjet 3300C	78	■ ■ ■ ■	94	100	70	87	77	81	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB	01/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Convergence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony CPD-G220P	94	■■■■■	76	100	97	100	95	339	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
2	Sony CPD-G200P	92	■■■■■	71	100	98	97	94	375	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
3	ADI Microscan G700i	80	■■■■■	74	50	95	89	93	302	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
4	Samsung SyncMaster 757 NF	80	■■■■■	76	50	94	88	92	269	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 P.	06/02
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■■■■■	75	50	93	88	90	240	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
6	Miro 17F95	78	■■■■■	74	50	91	89	87	210	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
7	Viewsonic GS773	77	■■■■■	90	50	83	83	81	280	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
8	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■■■■■	43	50	100	91	100	364	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
9	Sony CPD-E220E	76	■■■■■	57	50	98	86	92	289	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01
10	Philips 107B	76	■■■■■	71	50	84	90	88	241	D. Pitch, 0.25 mm, 1920x1440 P.	10/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik - P.: Pixel

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düşey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony G400	98	■■■■■	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	625	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
2	LG 995FT	95	■■■■■	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	462	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
3	Philips 109P	95	■■■■■	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	490	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
4	Samsung SyncMaster 959 NF	94	■■■■■	97	90	30-110 kHz	50-160 Hz	468 x 493 x 458	399	N.Flat, 0.24 mm, 1920x1440 Pixel	6/02
5	Nec FP950	94	■■■■■	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	690	G. Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
6	ViewSonic PF790	91	■■■■■	92	83	30-97 kHz	50-160 Hz	470 x 470 x 477	559	P. Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
7	Sony E400	91	■■■■■	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	438	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
8	Sony G420	90	■■■■■	87	95	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	600	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
9	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■■	86	82	30-96 kHz	50-160 Hz	452 x 455 x 478	475	Flat S. T., 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
10	ADI Microscan G66	77	■■■■■	77	77	30-95 kHz	50-160 Hz	470 x 483 x 425	485	D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Berber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	111	16X, 40X, Slot	9/01
2	Acer DVP1640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	75	16X, 40X, Tray	9/01
3	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	72	16X, 40X, Slot	9/01
4	LG DRD 8160B	83	■■■■■	80	85	60	95	87	71	16X, 40X, Slot	12/01
5	LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	62	12X, 40X, Tray	9/01
6	Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	54	12X, 40X, Tray	9/01
7	BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	61	16X, 48X, Tray	9/01
8	Sony DDU1621	63	-	65	55	98	26	85	63	16X, 40X, Tray	10/01
9	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	59	16X, 40X, Tray	9/01
10	Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	75	16X, 48X, Tray	9/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	MSI Geforce4 Ti 4600	100	■■■■■	100	99	100	100	98	405	nV. GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
2	Asus V8460 Geforce 4Ti 4600	95	■■■■■	99	99	99	100	85	440	nV. GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	6/02
3	Abit Siluro GF4 Ti4400	88	■■■■■	87	92	91	93	80	325	nV. GF4 Ti 4400, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
4	MSI GF3 Ti 500 Pro-VTG	81	■■■■■	81	88	89	72	100	305	nV. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
5	Leadtek Winfast Ti 500 TDH	81	■■■■■	81	87	89	69	78	330	nV. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
6	Abit Siluro GF3	79	■■■■■	69	79	86	61	90	315	nV. GF3, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
7	Leadtek Winfast GF3 TDH	76	■■■■■	69	78	85	66	78	223	nV. GF3, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
8	Utopia Trinitry Ti ATI R.8500LE	76	■■■■■	78	63	90	68	78	229	ATI R. 8500LE, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
9	Datron Speed Force Ti 500	75	■■■■■	76	87	88	71	60	331	nV. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
10	Abit Siluro GF3 Ti200	69	■■■■■	63	65	83	53	78	180	nV. GF3 Ti 200, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı K.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	HP 2250 TN	95	■■■■■	89	97	78	94 dpi	100 dpi	1035	1200x600 dpi, Paralel, Ethernet	5/01
2	Epson Stylus Photo 2000P	91	■■■■■	63	75	62	100 dpi	97 dpi	685	2880x720 dpi, Paralel, USB	8/01
3	Epson Stylus Color 980	91	■■■■■	57	85	88	94 dpi	97 dpi	217	2880x720 dpi, Paralel, USB	12/00
4	HP 1220C	87	■■■■■	100	35	58	94 dpi	94 dpi	362	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
5	Epson Stylus Photo 1270	85	■■■■■	52	100	100	76 dpi	82 dpi	345	1440x720 dpi, Paralel, USB	10/00
6	Epson Stylus Color 680	83	■■■■■	60	61	55	92 dpi	87 dpi	72	1440x720 dpi, Paralel, USB	8/01
7	Lexmark Z42	80	■■■■■	51	54	47	91 dpi	95 dpi	113	2400x1200 dpi, Paralel, USB	3/01
8	HP 930C	80	■■■■■	44	53	54	100 dpi	96 dpi	128	600x600 dpi, Paralel USB	10/00
9	HP 970 Cxi	77	■■■■■	55	53	57	83 dpi	94 dpi	246	600x600 dpi, Paralel USB	10/00
10	Xerox Docuprint M760	75	■■■■■	52	47	52	77 dpi	86 dpi	111	1200x1200 dpi, Paralel, USB	2/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Lexmark Optra T614	94	■■■■■	93	100	95	86	93	1272	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
2	Xerox Docuprint N2125	87	■■■■■	64	54	97	100	100	1340	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
3	Oki Okipage 24	80	■■■■■	100	100	84	73	84	1245	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
4	HP Laserjet 4100 DTN	79	■■■■■	90	60	100	87	93	2107	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
5	Lexmark Optra T520	79	■■■■■	76	78	80	84	70	759	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02
6	Xerox Phaser 3400	74	■■■■■	55	42	74	80	76	759	1200x1200 dpi, 4 MB	1/02
7	Lexmark Optra E320	72	■■■■■	66	64	78	75	50	310	1200x1200 dpi, 4 MB	3/02
8	Brother HL-1440	??	■■■■■	65	55	80	74	60	275	1200x600 dpi, 2 MB	6/02
9	Lexmark Optra E312	64	■■■■■	42	46	93	77	76	389	600x600 dpi, 4 MB	4/01
10	Canon LBP-1000	61	■■■■■	42	22	99	89	80	811	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perf.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Kenwood UCR-421	75	■■■■■	100	25	80	12.4 X	2 MB	75	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
2	Asus CD-S520	69	■■■■■	69	52	70	17X	128 Kb	30	52X, IDE Ultra DMA 33	4/02
3	Aopen CD-948E	64	■■■■■	53	55	65	20 X	128 Kb	28	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
4	Aopen CD-952E	60	■■■■■	47	51	65	19.1X	128 Kb	28	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
5	Asus CD-S550	60	■■■■■	62	44	65	13.9 X	128 Kb	32	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
6	Creative CD5233E	58	■■■■■	51	86	70	7.8 X	256 Kb	50	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
7	Samsung SC-152	58	■■■■■	47	100	60	7.9 X	128 Kb	26	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
8	Sony CDU4811	58	■■■■■	54	85	60	7.8 X	128 Kb	30	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
9	LG CRD-8520B	53	■■■■■	50	35	60	13.6x	128 Kb	32	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
10	Sony CDU4821	53	■■■■■	50	70	60	7.8 X	512 Kb	30	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

134	Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
136	Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
142	eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler
144	DVD Authoring: Kendi DVD'ni kendin yaz
158	Sharepoint Portal Server: Bul, paylaş, yayınla...
166	Macromedia Flash MX: Yeni Flash'ın yeni özellikleri
168	OpenOffice Türkçe 1.0: Yeni ofis paketinin incelemesi
174	Windows'a Makyaj: Windows'u renklendirin...

Kaynak: Cumhuriyet Gazetesi

Geleceğin Video Sıkıştırması

MPEG'in Sonu mu Geldi?

Pulsent firması, aynı görüntü kalitesindeki videoları MPEG'den dört kat daha fazla sıkıştıran bir teknik geliştirdiğini duyurdu.

■ MPEG2'den yüzde 400 daha etkili, devrim sayılabilecek video sıkıştırması mı? İlk başta kimse bunun doğru olacağını düşünmüyordu. Ancak Kaliforniyalı firma henüz test için de olsa, doğruluğunu kanıtlayabilecek bir codec yayınlamadı. Firma, yakınlarda video sıkıştırmanın öncülerinden, yaklaşık olarak iki sene önce vefat eden David A. Huffman'ın yeni Pulsent tekniğini tanıttıkları "Technology Overview" toplantısına gazetecileri davet etti.

Filmleri internet üzerinden indirmek

Ancak söz konusu teknik Pulsent'in açıklamalarına göre çok fazla şey vaat ediyor. Geleneksel bir MPEG Encoder, gelen resmin farklarını elde etmek amacıyla videoyu dört bloğa ayırıyor. Buna karşılık Pulsent tekniği, büyüklük değerleri ve aydınlıkları değişse bile nesneleri bir çok farklı tek resim üzerinden tanıyabiliyor ve sonuçlandırabiliyor. MPEG4 ve DivX gibi modern codec'ler de, yüksek sıkıştırmalarda da yüksek görüntü kalitesi elde etmek için bu yöntemin bir kısmını kullanıyor. Pulsent için yeni olan, tamamen bu tekniği kullanıyor olması ve bu sayede 1,5 MBit/s'lik veri aktarım hızı ile DVD kalitesine ulaşabilmesi. MPEG ise 6 Mbit/s düzeyine çıkıyor.

Bu durum tabii ki kendisiyle birlikte, özellikle son zamanlarda DVD yazıcılarının varlık-

larını ortaya koydukları bu kadar kuvvetli bir sıkıştırmaya kimin ihtiyaç duyabileceği sorusunu ortaya çıkarıyor. Burada DVD yerine oyunlar, 1 MBit/s aktarım hızı ile DSL üzerinden televizyon seyretmek veya yüksek kaliteli filmlerin değişim aracı üzerinden yüklenmesi gibi farklı kullanım alanları mevcut.

Yeni bir Media Player

Real Networks ve Microsoft gibi sektör devleri de aynı yönde düşünüyorlar. Microsoft, Corona kod adı altında sadece yeni bir Media Player değil aynı zamanda yeni bir Windows Media Video Codec (WMV) geliştiriyor. Bu codec yüksek sıkıştırma oranlarında 1MBit/s'nin altında kabul edilebilir bir görüntü kalitesi, yani DSL ile internet üzerinden televizyon seyretmek için uygun değerler sunuyor. Corona, Windows XP takipçisi işletim sisteminde veya muhtemelen XP'nin ikinci sürümünde 2003 senesi başında piyasaya sunulacak.

Sektördeki tüm bu gelişmeler bir yandan heyecan uyandırırken bir yandan da endişe yaratıyor çünkü yüksek sıkıştırma oranları, daha kaliteli görüntülerin daha küçük alanlar kaplaması dolayısı ile dosya paylaşım ortamlarında daha kolay takas edilebilmesine ve telif hakları konusunda endişelenen film endüstrisindeki-lerin uykularının kaçmasına neden oluyor.

Steganos Hacker Tools / Internet Anonym Hacker Hileleri

Steganos, sörfçüleri hacker hilelerinden korumak için aldığı parayı hak eden ve saldırı prensibini

kullanan yeni bir yöntem geliştirdi. Hacker Tools, sadece saldırı programlarını değil, dışarıdan gelen saldırıları engelleyen geri izleme araçlarına da sahip. Internet Anonym programı ile sabit-diskteki internet bilgileri silinebiliyor ve ayrıca program ziyaret edilen web sayfası ile kullanıcı arasındaki anonim proxy'leri de açıyor. Bu proxy sunucular sörfçünün IP adresini gizliyor.

Bilgi için: www.steganos.com

ABBYY FineReader 6.0

Bilgisayarınız Kitap Okusun

Dünya genelinde elliden fazla testin birincisi ABBYY FineReader 6.0, daha da geliştirilen doğruluk oranı, kelime doğrulama, format saklama, yeni kay-

detme özellikleri ve PDF dönüştürme özellikleri sunuyor. Gelişmiş bir OCR yazılımı olup Türkçe

desteği de olan FineReader 6.0, üstün doğruluk oranıyla fiziksel ortamdaki dokümanları edit edilebilir metinler halinde bilgisayara kaydetmeye imkan tanıyor. FineReader 6.0, fiziksel ortamdaki dokümanları içerdiği tablo, resim ve metinlerle birlikte yüksek doğruluk oranı ile tanıyor ve elektronik ortama aktarıyor. ABBYY FineReader 6.0 Corporate Edition'ın desteklediği dil sayısı 122, Professional Edition'ın desteklediği dil sayısı ise 177 adet.

Bilgi için: www.abbyy.com

detme özellikleri ve PDF dönüştürme özellikleri sunuyor. Gelişmiş bir OCR yazılımı olup Türkçe

GameJack Tek Bir Tuşla Oyun Kopyalama

Alman firması S.A.D., hobi kopyacılar için MovieJack'den sonra GameJack adında yeni bir özel kopyalama programını piyasaya sundu. Bu programın tek amacı üç farklı yöntem kullanarak oyun kopyalamak. GameJack, 1:1 kopyanın yanında, oyun

kopyalanmış CD'yi tanımazsa diye belirli kopya korumalarını da emüle ediyor. GameJack son olarak kopya korumasını aynı anda emüle etmek için iki tane sanal sürücü ile çalışabiliyor.

Bilgi için: www.s-a-d.de

VHS'den DVD'ye Magix Filmleri CD&DVD'de

Analog zamanlarında VHS kasetleri filmlerin kaydedilebilecekleri tek ortamdı. Dijital gümüş diskler dünyasında ise bu analog hazinelerin bir çoğu dolaplara kaldırıldı. Dijital teknolojiyle birlikte artık görüntüleri daha sağlıklı mecralara kaydetmek mümkün. VHS'den gümüş diske kayıt yapmak içinse, Magix'in sunduğu yeni yazılım sayesinde eski tatil videolarınızı bir TV kartı üzerinden PC'ye aktarabilir, bir CD yazıcı yardımıyla CD-R'lar üzerine yazabilir ve böylece görüntü ve ses kalitesini yükseltebilirsiniz. Yazılım video düzenleme ve işleme haricinde Video CD, Super Video CD ve DVD üzerine yazabiliyor.

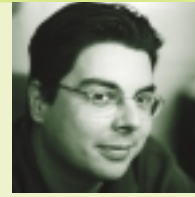
Fiyat: Yaklaşık 40 euro

Bilgi için: www.magix.com

KISA... KISA...

- **Mandrake Linux 8.2**
Linux, artık bir kurtarma modu, yedekleme ve uzaktan denetim için bir araca sahip.
Bilgi için: www.mandrake.com
- **Instant CD/DV 6.4/6.5**
Aynı CD/DVD yazma programının versiyon numarası VOB'da 6.4 (OEM) iken dağıtıcı Steinberg'de 6.5 (Retail).
Bilgi için: www.steinberg.net

EDİTÖR'DEN NOTLAR

Mahmut Karşioğlu
CHIP Yazı İşleri
Müdürü

Tamamen ücretsiz ve Türkçe Office paketi!

Ofis içinde eğer bilgisayar kullanıyorsanız her zaman çeşitli yazışmalarınızı yapabileceğiniz, hesaplarınızı tutabileceğiniz ve sunumlar hazırlayabileceğiniz yazılımlara ihtiyacınız olacaktır. Genelde tüm bu işlemler için özel hazırlanmış Office paketleri kullanılır ve bunlar arasında en popüler olan da hiç kuşkusuz Microsoft'unkidir. Ancak eğer bu paketin gelişmiş özelliklerinden faydalanmayacaksanız, o kadar para vermenize çok da gerek yok. Çünkü günümüzde neredeyse aynı gelişmiş özelliklere sahip ancak çok daha ucuza ve hatta tamamen bedava Office paketleri bulmanız da mümkün olmaktadır. Bu yüzden belki de tüm işlerinizi görebileceğiniz bu tür ücretsiz yazılımları tercih etmeniz bütçenizi biraz daha rahatlatacaktır.

IN & OUT

OpenOffice

Neredeyse paralı yazılımların kalitesini yakalayan ofis yazılımı Open Office her kesimden kullanıcıların büyük ilgisi ile karşılaştı.

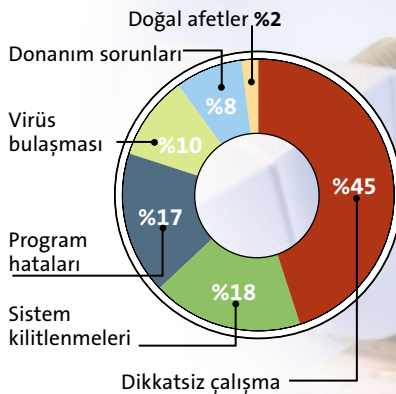
E-donkey

E-donkey şansı yaver gidip sıra bulabilenler için harika bir tool olsa da uzun bekleme süreleri bu networkten download yapmayı sıkıcılaştırıyor.

VERİ GÜVENLİĞİ

Veri kaybına yol açan nedenler

KESİNLİKLE YEDEK GEREKLİ: Veri kaybına yol açan durumların yarısı dikkatsizlikten. Bilgiler teknik hatalardan daha çok kullanıcı hatalarından kaynaklanan sorunlar nedeniyle kayboluyorlar.

SHAREWARE

Top Downloads www.chip.com.tr

- KaZaA Media Desktop**
Bu program ile popüler P2P ağında arama yapabilirsiniz
 - ICQ 2002a**
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı
 - Morpheus Preview Edition**
Gnutella tabanlı en popüler P2P yazılımlarından biri
 - DivX 5 Pro Video Bundle**
DVD kalitesinde filmleri izlemek için gerekli codec'in son sürümü
 - WinZip**
En popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
 - Ad-aware**
İstenmeyen reklamlara karşı koruma sağlayan bir yazılım
 - ZoneAlarm**
İnternet üzerinde güvenliğini sağlayacak firewall yazılım
 - Download Accelerator**
Bağlantı kopmadan hızlı bir şekilde dosya transferi için
- CD'DE YER ALANLAR**
© eCHIP Code **SHAREWARE**

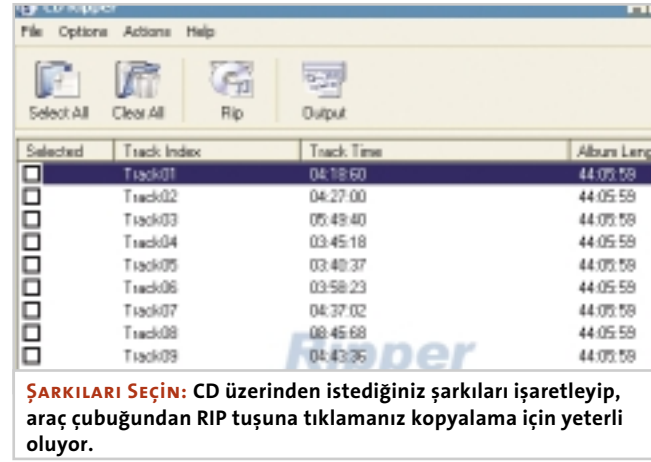
PCWet CapturePro1.0 © Bul, İndir, Offline İzle

PC Web Capture Pro, daha sonradan offline olarak da izlemek için tüm bir web sitesini sabitdiskinize indiren oldukça basit bir yazılım. Bu yazılımı aynı zamanda dosyalar üzerinde bir web spider olarak da kullanabilirsiniz. Ayrıca program popüler arama motorlarını kullanarak verdiğiniz anahtar kelimelere sahip siteleri bulup, bu sitelerin tümünü otomatik olarak da indirebiliyor. Arama derinliğini de belirleyebileceğiniz programda yaptığınız ayarları başka aramalarda kullanmak üzere de saklayabiliyorsunuz. Program içinde dahili bir ajanda ve ayarlar yöneticisi de yer alıyor.

WAV to MP3 Encoder 1.81 ©

Kendi MP3'ünü Kendin Yap

En sevdiğiniz albümleri elektronik olarak depolayıp dinleyebilirsiniz. Bunun için bu programı kullanarak onları MP3 formatına dönüştürmeniz yeterli.

WAV to MP3 encoder, ismi üzerinde, ses dosyalarını MP3 biçiminde sıkıştırıp paylaşmayı kolaylaştırmak için hazırlanmış bir program. Bu programı kullana-

rak Audio CD'lerden yüksek kalitede WAV olarak kaydedeceğiniz şarkıları bir çırpıda sorunsuz MP3 dosyalar olarak kaydedebiliyorsunuz. Böylelikle tüm mü-

zik arşivinizi sabitdiskinizde depolayabilirsiniz. Program içinde tam 40 farklı bitrate, 3 sampling rate ve 2 kanal kullanabiliyor. Ayrıca Winzip stili arabirim üzerinden istediğiniz kadar WAV dosyasının hızlı bir şekilde topluca dönüştürülmesi de mümkün oluyor. Şarkıları dönüştürmeden önce dinlemenize de olanak tanıyan program, bunları taşınabilir MP3 çalarlara sığdırabilmek için belirli bir boyuta göre de sıkıştırma özelliği sunuyor. Çok az sistem kaynağı harcadığı için işlem sırasında başka işlerinizi yapmanız da mümkün oluyor. Üstelik program tamamen ücretsiz ve hiçbir zaman da süresi dolmuyor.

Elektronik Kütüphaneniz İçin İlginç E-Kitaplar

Bu ay da sizlere yine çeşitli ilginç hikayeler ve kişisel yeteneklerinizi geliştirecek birbirinden ilginç konular içeren e-kitaplar sunmaya çalıştık. Web tasarımından yemek tariflerine kadar farklı konularda size yardımcı olabilecek e-kitapların yanı sıra H.G. Wells'in ünlü romanı Zaman Makinesi'nin elektronik sürümünün de ilginizi çekeceğini umuyoruz.

► **How To Choose A Home Based Business 1.0:** Bu e-kitabı kullanarak bir iş seçerken dikkat etmeniz gereken kriterleri öğrenebilirsiniz. Ayrıca kitapta işle ilgili fikirlerinizi nasıl hayata geçirebileceğiniz, nasıl hızlı bir şekilde iş bulabileceğiniz, daha çok verim elde etmek ve başarı sağlamak için zamanınızı nasıl kullanabileceğiniz ve evde çalışmanın dezavantajlarından nasıl kurtulabileceğiniz gibi konularda da çeşitli bilgiler yer alıyor.

► **Web Design in Seven Days 1.01:** 7 ders sonunda HTML ile web tasarımını öğreten bu PDF formatındaki e-kitap içinde örnek HTML sayfalar ve kodlar da yer alıyor. Ayrıca kitap içinde web tasarımı sırasında ihtiyacınız olabilecek yazılı materyal de yer alıyor.

► **The Time Machine 5.2:** H.G. Wells'in en popüler romanlarından birinin elektronik sürümü olan bu kitap, 19. yüzyılda bir bi-

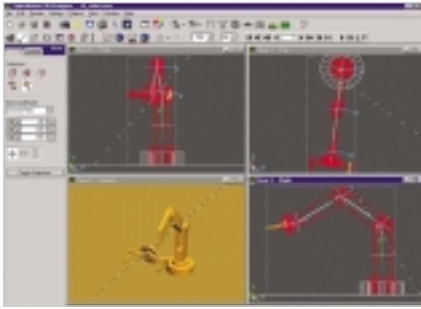
lim adamının zamanı değiştirmek için kendi zaman makinesi-ni yapmasını anlatıyor.

► **Tasty Treats for the Busy Cook 2.0:** Tasty Treats for the Busy Cooks adlı bu e-kitap tam ağızınıza layık hızlı ve basit yemekler hazırlayabileceğiniz birçok tarifi bir araya toplamış. Oldukça da şık ve anlaşılır bir tasarıma sahip olan bu e-kitap, aynı zamanda ölçü birimleri arasında dönüşümler yapabilmemiz için de gerekli ve yararlı bilgilere de yer veriyor.

► **411Freebies Ebook 1.0:** Bu e-kitap size internet üzerinden ulaşabileceğiniz en iyi ücretsiz içeriği sunuyor. Kitap içinde ücretsiz yazılımlar, oyunlar, finans servisleri, telefon kartları, elektronik postalar, internet araçları, webmaster'lara yararlı olabilecek kaynaklar, web alanları, sesli mesaj ve faks desteği ve kitaplara ulaşabileceğiniz bağlantılar yer alıyor. Böylelikle bu kaynakları ararken artık zaman kaybı da olmuyor.

CyberMotion3D 7.0 © Amatörler İçin Ucuz Bir Çözüm

3D sahneler, modeller ve animasyonlar yaratmak için profesyonel araçlar içeren oldukça başarılı bir yazılım. Program içinde çoklu pencere desteği sunan kullanıcı arabirimi, dahili 3D modelleme araçları, TrueType 3D fontlar, NURBS ve Boolean işlemleri, hiyerarşi içeren animasyonlar, oldukça iyi optimize edilmiş raytrace render ve lens flare, object halo, motion blur, nesne

deformasyonu, depth-sharpeness, canlandırılmış yıldız takımı ve gölge içeren gerçek particle systems, yansımalar, saydamlık, hacimsel ışık kaynakları gibi birçok özel efekt de yer alıyor. CyberMotion ile birlikte içinde örneklerin de yer aldığı oldukça detaylı bir kullanım kılavuzu da geliyor. Programın bu yeni sürümüne inverse kinematics, çoklu bitmap katmanları, alpha map, yansıma ve saydamlık map'leri, bilinear filtering ve object halo da eklenmiş. Eğer 3D tasarımlarınız için ucuz bir yazılım çözümü arıyorsanız bu programı mutlaka dikkate alın.

Gauntlet Saver 1.5 ©

Eski Dost Ekranınızı Koruyor

Sadece 64 KB hafızaya sahip bilgisayarlara sahip olacak kadar uzun süredir bilgisayarlarla iç içeyseniz, zamanın popüler oyunlarını da mutlaka oynamışsınızdır. Bunlar içinde en çok bilinenlerden biri de Gauntlet adlı şimdilerin RPG'lerine benzeyen bir oyundu. İşte bu program bu

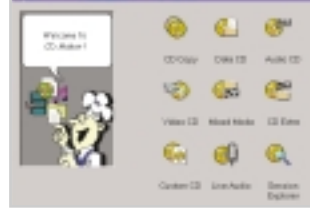
NTI CD-Maker Professional Edition 5.1 ©

Detaylı Ama Kullanımı Kolay

Audio, data ve video CD, CD-ROM ya da mixed-mode CD yaratmak için kullanabileceğiniz kopyalama için sürük-le-bırak desteği de sunan NTI CD-Maker 2000 Professional sürümü bu aralar CD yazmak için kullanılabilecek en kolay yazılımlar arasında yer alıyor. IDE'den IDE'ye, IDE'den SCSI'ye, SCSI'den IDE'ye ve SCSI'den SCSI'ye şeklinde tüm bağlantı kombinasyonlarını da destekleyen yazılım, Session Explorer özelliği ile bir CD üzerindeki herhangi bir session'dan istediğiniz dosyayı da alabiliyor.

Multisession CD kopyalama, yazmadan önce simülasyon ya-

pabilme ve yazdıktan sonra veri kontrolü yapabilen NTI CD-Ma-

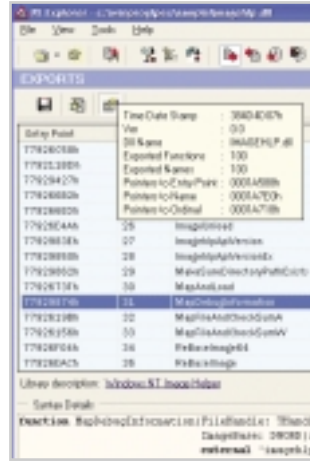

ker 2000, Live Audio özelliğiyle de line-in ya da mikrofondan gelen tüm sesleri gerçek zamanlı olarak CD'ye yazabiliyor. Baştan tasarlanmış arabirimiyle kendi CD'lerinizi kolayca yazıp yedekleyebileceğiniz en basit programlardan biri.

PE Explorer 1.8 ©

Programlarda Hata Kalmasın

Delphi, C++Builder ve Visual Basic geliştiricilerinin sorun giderici olarak kullanabileceği bu yazılım, Visual Resource Editor, Quick Function Syntax Lookup, Dependency Scanner, Section Editor ile EXE ve DLL dosyaları için Disassembler ile birlikte geliyor. PE Explorer ile rahatlıkla PE dosyalarının içeriğini izleyip, düzenleyip, iç yapısını tamir edebilirsiniz. Kaynak kodu incelemeyi kolaylaştıran yazılım, checksum hatalarını ve zarar görmüş kaynakları da düzeltebiliyor. Program, EXE, DLL, DRV, BPL, DPL, SYS, CPL, OCX, SCR ve diğer Win32 uygulamaları gibi tüm PE formatları ile sorunsuz bir şekilde çalışabiliyor. Yeni sürümde TimeDateStamp ayarlama aracı ve dosyaları yedeklemek için bir seçenek de yer alıyor.

KISA... KISA...

► **Advanced Call Recorder 1.2**
Advanced Call Recorder, telefon üzerinden yaptığınız sesli görüşmeleri sabitdiskinize kaydedebiliyor. Bunun için standart Windows ses dosyalarını kullanan programın kayıt kapasitesi ise sadece sabitdiskinizin boyutu ile sınırlı. Üstelik Caller ID desteği ile arayan kişinin telefon numarası ya da ismi de otomatik olarak girilebiliyor. Program içindeki bir seçenek ile kaydın otomatik başlaması da sağlanıyor.

► AMarker 1.0

Bu program bilgisayarınızdaki programları çalıştırabilmeniz ve masaüstünü yabancı gözlerden korumanız için alternatif bir yöntem sunuyor. AMarker ile ekran üzerine saydam, renkli alanlar belirleyip bunlara çeşitli özellikler atayabiliyorsunuz.

Bu şekilde masaüstünde en üstte yer alacak şekilde hazırladığınız menü yardımı ile yanlış yerlere tıklama riskini de azaltabiliyorsunuz. Program içinde masaüstü görünüşünü değiştirmek için çeşitli temalar da bulunuyor.

► Cryptosystem ME6 3.44

Cryptosystem ME6, bilgisayarınızdaki dosyaları daha güvenli bir şekilde depolamak ve iletmek için onları özel bir şifreleme yöntemi ile koruyabileceğiniz bir yazılım. Programı kullanarak klasörler içindeki birden fazla dosyanın da tek bir işlem ile otomatik şifrelenmesi sağlanabiliyor.

500 bit'lik bir güvenli şifreleme algoritması kullanan yazılım, kullanıcı hatalarına ve diğerlerine karşı da oldukça güvenli hale getirilmiş.

► Folder Style 1.2

Kullanılması çok kolay, az yer kaplayan ve her Windows klasörünü kişiselleştirip ona istediğiniz bir simgeyi atamanıza olanak tanıyan bir program. Sağ tuş menüsüne de kendini ekleyen Folder Style ile artık her klasör birbirinden farklı gözükebilecek. Programla birlikte özellikle klasörler için tasarlanmış bir çok şık simge de yer alıyor.

İÇİNDEKİLER

İnternet

Mozilla 1.0 Release
Candidate 1

DVD Hazırlama Yazılımı
Ulead DVD Workshop

Kişisel Güvenlik Yazılımı
Zone Alarm Pro3

Video Posta Uygulaması
Talkway Vmail Talk Expr.

Video Düzenleme Yazılımı
Video Toaster 2

Web Yayıncılığı Yazılımı
Dreamtoolz Homepage
Creator

Resim Düzenleme Plug-in'i
Procreate KPT Effects

Office Yazılım Paketi
Ability Office 2002

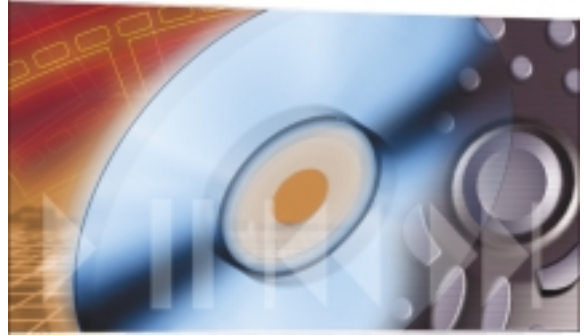
Resim Düzenleme Yazılımı
Micrografix Picture
Publisher Professional 10

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasında firmalar her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlar ile kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en dikkat çekenleri yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Evinizde bir prodüksiyon stüdyosu kurmak istemez misiniz? Eğer bunun için onbinlerce dolara ihtiyacınız olduğunu sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Çünkü bu ay incelediğimiz Newtek firmasının Video Toaster yazılımının 2. sürümü bunu size 3 bin doların altında bir fiyata sunabiliyor. Ayrıca firma kutu içinde gerekli donanımı da kullanıcıya sağlıyor. Uzun süredir beklenen Mozilla internet browser da bu ay incelediğimiz yazılımlar arasında yerini alıyor. Üstelik Netscape ile aynı alt yapıya sahip, ancak ondan çok daha güçlü özellikler sunabilen bu browser, tamamen ücretsiz ve de open source. Dolayısıyla browser üzerinde istediğiniz eklentileri kendi başınıza bile gerçekleştirebiliyorsunuz.

Her ne kadar fiyatı biraz yüksek olsa da uzaktaki akrabalarınıza ya da arkadaşlarınıza internet üzerinden video mail yollamak için kullanabileceğiniz bir servis olan Talkway VMailTalk Express ile kendi DVD ve

SVCD'lerinizi hazırlamanızı kolaylaştıracak bir yazılım olan Ulead DVD Workshop da diğer ilgi çekici yazılımlar arasında yer alıyor. Bunların dışında bu ay incelememizde yer alan internet üzerinde güvenliğinizi sağlayacak en başarılı firewall yazılımlarından biri olan ZoneAlarm Pro 3.0 ile, ekonomik ve başarılı bir ofis paketi olan Ability Office'e de göz atın. Grafikle uğraşanlar ise Micrografix Picture Publisher Professional 10 ile Procreate KPT Effects yazılımlarına göz atabilirler.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor. Ergonomide ise CHIP, yazılı-

mın dokümantasyon ve kullanılabilirliğinin kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100–90 Puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89–75 Puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74–60 Puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59–45 Puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44–20 Puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19–0 Puan)

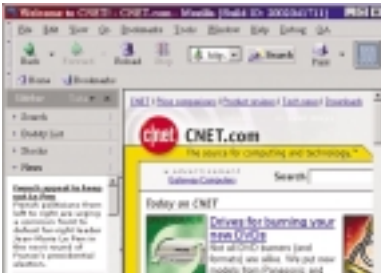
FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100–90 Puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89–75 Puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74–60 Puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59–45 Puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44–20 Puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19–0 Puan)

Yazılım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
06/2002

İnternet

**MOZILLA 1.0 RELEASE
CANDIDATE 1**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR. -

SİSTEM Windows 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.mozilla.org
FİYAT -

DVD Hazırlama Yazılımı

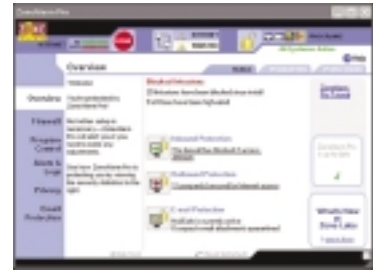

**ULEAD DVD
WORKSHOP**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win ME/98/NT/2000/XP
BİLGİ www.ulead.com
FİYAT 300 \$

Kişisel Güvenlik Yazılımı

**ZONE ALARM
PRO 3.0**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.zonelabs.com
FİYAT 50 \$

Uzun süren bir bekleyişin ardından, en nihayet Netscape tabanlı open source bir browser olan Mozilla'nın ilk resmi sürümü, kullanıcıların beğenisine sunuldu. Henüz Release Candidate 1 (RC 1) olmasına rağmen Internet Explorer 6 kadar hızlı çalışan bu browser, aynı zamanda hem Windows hem de Macintosh ve Linux üzerinde çalışabilen ilk browser olma özelliğine de sahip. Rakiplerinden daha fazla özelleştirilebilir olmasının yanında belki de en önemli özelliği tamamen ücretsiz olması. Mozilla, Netscape's 6.x browser'lar ile aynı altyapıyı kullanıyor. Dolayısıyla arabirimden e-mail istemcisine kadar çoğu noktada büyük benzerlikler taşıyor. Ancak Mozilla'nın bu open-source browser'ı kardeş programından çok daha fazla şeyler vaat ediyor. Örneğin, artık yazılımı kullanan ve iyi bir fikre sahip olan herkesin kaynak kodu üzerinde değişiklik yapabilmesi mümkün oluyor. Daha sonra bu değişiklik Mozilla üzerinden de dağıtılabilir. Program web sayfalarını IE 6'ya kadar bir hızda açabiliyor ve Netscape 6.2.2'den de daha hızlı. Quick Launch özelliği ise Mozilla'nın bazı parçalarını Windows'un açılışında yükleyip başlatmayı hızlandırabiliyor.

SONUÇ: Mozilla kullanıma sunulacağı andan itibaren Internet Explorer'ın en iyi alternatifi olacak gibi duruyor.

- + Hızlı
- + Windows, Linux ve MAC altında çalışıyor
- Windows XP altında küçük sorunlar

eCHIP Code **Mozilla**

Ulead'ın en son DVD hazırlama yazılımı olan DVD Workshop, daha ucuz bir çözüm olarak sunulan kardeş yazılımı DVD MovieFactory ile benzer bir çalışma prensibine sahip. Ancak ondan çok daha fazla özellik sunuyor ve daha başarılı DVD/VCD projeleri ortaya koyabiliyor. Yazılım aynı DVD MovieFactory'de olduğu gibi 5 bölümden oluşuyor ve Start, Capture, Edit, Menu ve Finish adlı bu bölümlere ekranın üstünde yer alan ilgili kartlara tıklanarak ulaşılabilir. Ayrıca DVD Workshop, sihirbazı ile bu 5 adımı tek tek geçmeniz size yardımcı olabiliyor. Yazılımla birlikte video için çeşitli kodlama taslakları da kullanıcıya sunuluyor. Genel olarak baktığınız zaman DVD Workshop, üst seviye ve yüksek fiyata sahip yazılımlar kadar gelişmiş olmasa da gerçekten etkili bir yazılım ve DVD'leri oluştururken size rakip yazılımlardan çok daha fazla bir kontrol sunabiliyor. Yine de aynı firmadan çıkmış benzer işlemleri yapan DVD MovieFactory ile aralarındaki fiyat farkı göz önüne alındığı zaman, gerçekten bu yazılıma ihtiyacınız olup olmadığını bir defa daha düşünmekte fayda var.

SONUÇ: Gerçekten çok yararlı ve başarılı bir şekilde tasarlanmış bir DVD hazırlama yazılımı. Ancak daha çok uzman kullanıcılara hitap ediyor.

- + Hazır video codec taslakları var
- + Menüler çok hızlı oluşturulabiliyor
- Benzer yazılımlara göre biraz pahalı

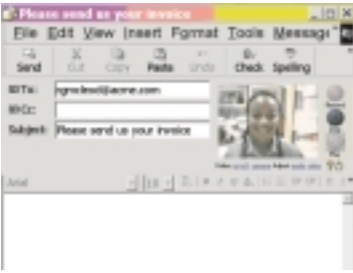
eCHIP Code **Movie**

ZoneAlarm Pro 3.0, sisteminizi hacker'lara, rahatsız edici reklamlara ve içinde virüs olması muhtemel e-postalara karşı koruyabiliyor. Hemen herkes tarafından da rahatlıkla kurularak kullanılabilecek bir program olan ZoneAlarm, bu basitliğinin yanında yeterli özellikleri ve esnek yapısı ile kullanıcılarını memnun etmeyi başarıyor. Program içinde yer alan Internet Lock özelliğiyle bilgisayar başından ayrıldığınız zaman gelen ve giden tüm internet aktivitesini de bir anda dondurabiliyorsunuz. Bu bağlantıyı dondurma özelliği zamana bağlı ya da ekran koruyucu devreye girdikten sonra olacak şekilde de ayarlanabiliyor. Programın en dikkat çekici özelliğini ise Alert Advisor oluşturuyor. Bu özellik sayesinde PC'nize bir saldırı olduğu zaman, saldırganın dünya üzerindeki yeri de size grafiksel olarak gösterilebiliyor. ZoneAlarm Pro'nun içinde yer alan yeni cookie yönetimi ile üçüncü parti sitelerin sizin kişisel bilgilerinize ulaşmasını da engelleyebilirsiniz ya da sadece güvendiğiniz siteden cookie alınmasını sağlayabiliyorsunuz.

SONUÇ: ZoneAlarm Pro 3.0, kişisel bir firewall'dan beklediğiniz her şeyi sunabiliyor. Halen ayrı bir antivirüs korumasına ihtiyaç duysanız da yine de yeterli bir koruma sağlıyor. ZoneAlarm'ın yanındaki ekstra özellikler yazılıma para vermeyi mantıklı kılıyor.

- + Reklamları ve cookie'leri de engelliyor
- + PC portlarını hacker'lardan saklıyor
- Dahili antivirüs yazılımı yok

Video-posta Uygulaması

TALKWAY
VMAIL TALK EXPRESS
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

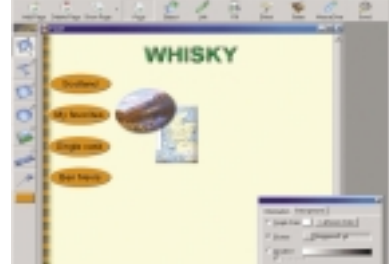
SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
 BİLGİ www.talkway.com
 FİYAT YILLIK 40 ; (WEBCAM DAHİL)

Video Düzenleme Yazılımı

VIDEO TOASTER 2
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows 2000
 BİLGİ www.newtek.com/product
 FİYAT 2995 \$

Web Yayıncılığı Yazılımı

DREAMTOOLZ HOMEPAGE
CREATOR
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/Me/NT/2000/XP
 BİLGİ www.dreamtoolz.com
 FİYAT 45 \$

Uzaktaki arkadaşlarınızla, akrabalarınızla ya da iş ortaklarınızla yüz yüze görüşmek istiyorsunuz, ancak buna zaman bulamıyor musunuz? O zaman Talkway Communications'ın bu video e-mail servisini mutlaka denemeniz gerekiyor. Bunun için firmanın VMailTalk Express yazılımına ve bir web kamerasına sahip olmanız yeterli oluyor. Karşı tarafta bu mesajınızı alacak kişinin ise herhangi bir ekstra yazılıma ya da donanıma sahip olması gerekmiyor. Firma, 40 dolara bir USB Webcam ve VMailTalk Express yazılımının yanında ayda 25 dakikadan 1 yıllık video servisini de kullanıcılara sunuyor. Mesajınızı gönderebilmeniz içinse şu an sadece sadece Outlook 2000, Outlook Express 4 ya da daha üstü bir e-mail programı kullanabiliyorsunuz. VMailTalk Express daha sonra küçük bir görüntü ve ses kaydediciyi Outlook e-mail mesaj formuna ekliyor. Buraya isterseniz yazılı mesaj da ekleyebilirsiniz. Gönder düğmesine tıkladığınız zaman ise sıkıştırılmış videonuz Talkway'in sunucularına gönderiliyor ve alıcı içinde sizin yazdığınız mesajın da bulunduğu HTML formatında bir e-mail alıyor.

SONUÇ: Kullanımı gerçekten eğlenceli. Ancak mesajınız her ne kadar video biçiminde olsa da diğerlerinden daha güvenli değil. Bu yüzden kullanırken çok gizli bilgilerinizi vermemeye ve dikkatli olmaya özen gösterin

- + Alıcıda ekstra donanıma gerek yok
- + Fiyata web cam dahil
- Mesaj uzunluğunun 2 katı ücret

Eğer video düzenleme üzerine yeteneğiniz varsa, bir prodüksiyon şirketine verdiğiniz paranın onda birine, benzer bir sistemi evinize kurabilirsiniz. Bunun için TV stüdyosunu bir yazılım kutusuna sığdıran NewTek'in Video Toaster 2 yazılımını mutlaka değerlendirmeniz gerekiyor. Gerçekten başarılı sonuçlar veren yazılımın biraz pahalı olmasının yanında güçlü bir PC konfigürasyonu gerektirmesi de bir dezavantaj. Yazılımın yanı sıra paketin içinde bir de PCI kart içeren Video Toaster 2, en aşağı Pentium 4 1.5 GHz bir işlemci, 512 MB RAM ve Windows 2000 işletim sistemi gerektiriyor. Diğer birçok özelliğinin yanı sıra programı daha önceden kaydedilmiş videolar üzerinde oynama yapabilmek için de kullanabiliyorsunuz. Bunun için 300'ün üzerinde dijital video efekti, özel efektler için bir video boyama yazılımı, bir karakter jeneratörü, bir dijital disk kaydedici ve kendi hareketli logolarınızı yaratmanız için 3D rendering programı da pakete dahil edilmiş. Aynı zamanda Toaster 2, tüm geçişleri de gerçek zamanlı olarak gerçekleştirebiliyor.

SONUÇ: Kesinlikle amatörler için bir yazılım değil. Ancak konferanslar ve benzeri organizasyonlar için profesyonel kalitede videolar yaratmak isteyen üst seviye kullanıcılar için gerçekten ödenecek yüksek rakama değecek bir yazılım.

- + Geniş yelpazede yardımcı araçlar
- + Gerçek zamanlı efektler
- Güçlü bir sistem gerektiriyor

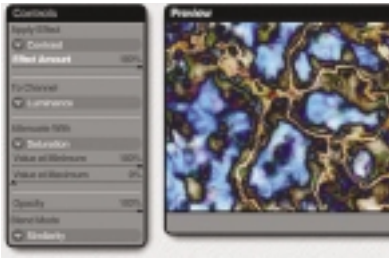
Bu yazılım için ilk etapta söylenebilecek şey kesinlikle Dreamweaver, Go Live ya da Frontpage'in gücüne sahip olmadığı. Ancak yazılım basit ve kullanışlı tasarımı ve rakiplerine yakın sonuçları ile dikkat çekiyor. Programı kullanırken ilk defa tasarım yapan biri bile kısa sürede arabirime ısınıp birkaç saat içinde sayfalar oluşturmaya başlayabilir. Her ne kadar basit tuşlar kodlamanın gücünü saklasa da programda her şey tasarımı hızlandırmak için yapılmış. Örneğin sayfaya ekleyeceğiniz bir resim tamamen otomatik bir şekilde istediğiniz boyuta küçültülüp daha az yer kaplayacak şekilde optimize ediliyor. Ayrıca resmin döndürülmesi ve gölge verilmesi de ikinci bir yazılıma ihtiyaç kalmadan yapılabilir. Tüm bunların yanı sıra programın rollover özelliği ise gerekli kodu otomatik oluşturması ile en çarpıcı noktayı oluşturuyor. Yazılımın tek kötü yanı, tasarım sırasında yaptığınız bir hataya karşı sizi uyarmaması. Diğer taraftan programın iç menülerinde kullanılan standart dışı terimler ise bazı zamanlarda anlaşılabilirliği düşürebiliyor. Yine de yeni başlayanların bile güzel web sayfaları yaratmasına olanak sağlayan başarılı bir paket sayılabilir.

SONUÇ: Rakipleri kadar özelliğe sahip olmasa da yeni başlayanların kolayca web sayfası hazırlamalarına olanak tanıyor.

- + Basit ve kullanışlı arabirim
- Hata kontrolü zayıf
- Standart dışı terimler, menü dili

eCHIP Code Dream

Resim Düzenleme Plug-in'i

PROCREATE KPT EFFECTS

CHIP PUANI

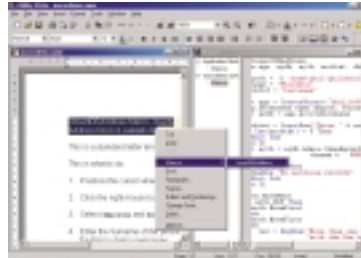

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000 /XP
BİLGİ www.procreate.com
FİYAT 200 \$

Office Yazılımı

ABILITY OFFICE 2002

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000 /XP
BİLGİ www.ability.com
FİYAT 80 \$

Resim Düzenleme Yazılımı

MICROGRAFIX PICTURE PUBLISHER PROF. 10

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.micrografx.com
FİYAT 150 \$

Kai's Power Tools (KPT) adını ilk olarak Macintosh altında Adobe Photoshop için ürettiği grafik efektleri plug-in'leriyle duyurdu. O zamandan sonra bir çok kez el değiştiren Kai Krause'nin grafik plug-in'lerini en son Corel tarafından satın alınan Procreate firması satıyor. Bu paket içinde 9 adet plug-in yer alıyor ve her biri artık basit bir filtreden çok küçük çaplı birer uygulama haline dönüşmüş. Ancak yine de kendi başlarına çalışmıyorlar ve Adobe plug-in protokolünü destekleyen herhangi bir grafik uygulaması içine kurulmaları gerekiyor.

Dolayısıyla bu KPT paketini aynı PC altında farklı uygulamalarla kullanmak istiyorsanız, her uygulamanın altına ayrı ayrı kurmanız gerekiyor. Paket sadece 33 MB alan kapladığı için bu pek de problem oluşturmuyor. Tamamı görsel sonuçlar üreten KPT efektlerinin yaptıklarını açıklamak için 9 efektin tamamını tek tek deneyip çalışırken görmek gerekiyor. Ancak genel olarak çoğu yeni bir resim yaratmaktan çok var olan resmi düzenlemeye yönelik olarak üretilmiş. Yine de içlerinden iki tanesi tamamen sıfırdan yeni tasarımlar oluşturabilmenizi mümkün kılacak kadar da başarılı.

SONUÇ: Adobe plug-in'lerini destekleyen herhangi bir uygulama için hazırlanmış bir özel efekt koleksiyonu. Tümü problemsiz çalışıyor ve oldukça da esnekler.

- + Esnek ve kusursuz efektler
- + Adobe plug-in uyumlu
- Tümü sık kullanıma uygun değil

Ability Office, sektör lideri Microsoft'un pahalı olmasına karşın popüler ofis paketi karşısında halen piyasada kalmayı başarmış nadir yazılımlardan biri. Dev rakibini aratmayacak kadar çağdaş özelliklere sahip olan bu paket içinde yer alan araçların tamamı da Microsoft paketiyle aynı içeriğe sahip. Microsoft Word'ün yerini alan Ability Write'in bu paketteki yeni sürümü artık tablolar üzerine daha fazla kontrol sağlayabiliyor. Ayrıca dosyaları PDF olarak kaydedebilmesi ve yazdırabilmesi de dikkat çekici bir özellik. Ability Spreadsheet ise Excel'in yerini alıyor. Eğer Excel'e alıştıysanız kullanımı ilk başta biraz farklı gelebiliyor.

Ancak programın bu 2002 sürümü Excel 97 ve 2000 ile sorunsuz, uyum içinde tablo alışverişi sağlıyor. Paket içinde yer alan en çarpıcı bileşen ise veritabanları ile çalışmayı çok fazla kolaylaştıran Ability Calc. Ancak tüm bunların yanında Microsoft'un sunum yazılımı olan PowerPoint'in benzeri yazılım diğerlerinin yakaladığı başarıyı yakalayamıyor. Ability Photopaint resim düzenleme yazılımı ise yine başarılı bir bileşen sayılabilir.

SONUÇ: Kullanımı gerçekten kolay. Microsoft Office paketine alternatif olacak başlangıç seviyesi bir paket. Eve ekonomik bir çözüm arayanlar için ideal olabilir.

- + PDF kaydedip yazdırabiliyor
- + Tüm alışılmış bileşenlere sahip
- Sunum programı zayıf kalıyor

© eCHIP Code Ability

Picture Publisher Professional 10, adından da anlaşılabilir gibi daha çok uzman kullanıcılara yönelik olarak hazırlanmış. Ayrıca Micrografx, dijital fotoğraf ile uğraşan daha amatör kullanıcılar için Picture Publisher 10 Digital Camera başlığı altında daha ekonomik bir çözüm de sunuyor. Bu şekilde ürünün ikiye ayrılmış olması kullanışlılığını da artırmış. Yazılım içinde özellikle web grafikleri ile çalışmak için çok fazla özellik bulunuyor. Bunlar içinde en çarpıcılarından biri de yeni resim dilimleme aracı. Yazılıma yeni eklenmiş bir diğer özellik olan 4 parçalı ön izleme penceresi ise, özellikle sıkıştırma formatı seçiminde büyük kolaylıklar sağlayabiliyor. Diğer gelişmiş araçlar içinde Picture Publisher'ın metin araçları yer alıyor. Böylelikle artık metni bir eğri etrafına sarmak mümkün oluyor. Çarpıcı Particle Studio ve Lightning efektleri ise gerçekçi alev görüntülerinden yıldırımlara kadar çeşitli görüntüleri resimlerinize ekleyebiliyor. Picture Publisher içinde yer alan Paint Studio ise resimleri yağlı boya, kuru kalem ya da tebeşirle çizilmiş şekilde oldukça başarılı bir şekilde dönüştürebiliyor.

SONUÇ: Yeni sürüme güncelleme yapmak, size birçok yeni resim düzenleme aracı sağlıyor. Picture Publisher Professional 10, gerçekten güçlü ve rakiplerine göre işine daha çok odaklanmış bir yazılım. Özelliklerine göre fiyatı da oldukça uygun.

- + Geniş yelpazede özel efektler
- + Gelişmiş web grafik araçları
- Karmaşık diyalog kutuları

eCHIP İÇERİĞİ

- » Özel Yazılım Arşivi
Top Software CD
- » eCHIP
Haziran eCHIP içeriği
- » ADeko IntelliCAD
Tamamen Türkçe CAD
- » Photos Manager
Bir foto editör alternatifi
- » Mynet Mesaj
Arkadaşınızla sınırsız sohbet

Özel Yazılım Arşivi

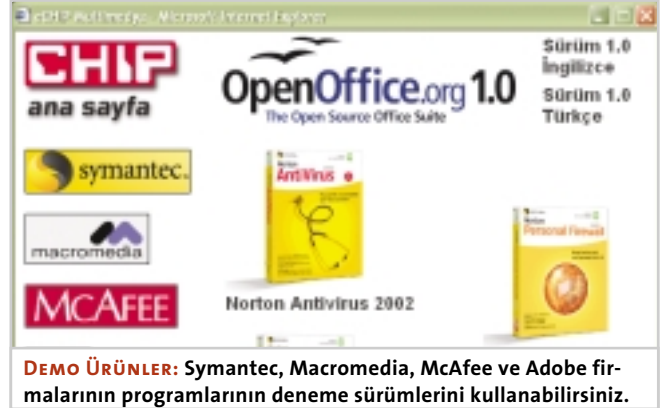
Top Software CD

Büyük yazılım firmaları tarafından sunulan en popüler ve en kullanışlı yazılımları özel yazılım arşivi CD'mizde bulabilirsiniz.

Bu ayki ikinci CD'mizde Symantec, Macromedia, McAfee ve Adobe firmalarının en gözde programlarından seçmeler yer alıyor. Geçtiğimiz aylarda sizlere sunduğumuz Open Office'in yeni versiyonunun Türkçe ve İngilizce sürümü de CD'miz içinde. Ayrıca dergideki DVD Hazırlama yazısında tanıtılan programlara da bu CD'mizden ulaşabilirsiniz.

Symantec: Symantec'in sisteminiz için gerekli temel araçlarından oluşan Norton Utilities programı içerisinde Explorer Shell Extensions, Norton Disk Doctor, Norton System Doctor gibi araçlar bulunuyor. Norton Personal Firewall ise internetten gelebilecek saldırılara karşı korunmanızı sağlayan bir güvenlik paketi. Piyasadaki başarılı virüs programlarından biri olan Norton Antivirüs ise sisteminize zarar verebilecek virüslere karşı korunmanızı sağlıyor.

Macromedia: En başarılı tasarım programlarının yaratıcısı Macromedia'dan en yeni ürünlerinin demoları: Animasyonlar ve dinamik web sayfaları yaratabilece-

DEMO ÜRÜNLER: Symantec, Macromedia, McAfee ve Adobe firmalarının programlarının deneme sürümlerini kullanabilirsiniz.

ğiniz Flash MX, görsel web sitesi tasarımından veritabanlarına kadar birçok dalda üstünlüğünü kanıtlamış Dreamweaver MX ve her iki programın da destekçisi grafik işleme programı Fireworks MX, CD'mizin Macromedia bölümünde bulunan programlar.

McAfee: IRC, ICQ ve web browser'inizi kullanırken gelebilecek saldırılara karşı korunmanızı sağlayan McAfee Firewall, internetten gelen gereksiz dosyaları ve sabitdiskinizde yer kaplayan kullanmadığınız dosyaları temizleyen QuickClean, ayın programları arasında yer alıyor. McAfee Uninstaller ise kaldırılamayan programları kolayca kaldır-

biliyor.

Adobe: LiveMotion Macromedia'nın Flash programına rakip gösterilen, mantığı aynı, fakat kullanımı oldukça farklı bir program. Go Live ise Adobe'un yine değişik arabirime sahip bir web editörü. Geçen ay 7.0 versiyonu çıkan günümüzün en meşhur grafik işleme programı Photoshop'un 6.0 versiyonu da Adobe bölümü altında yer alıyor.

OpenOffice.org 1.0: Geçtiğimiz aylarda 641 versiyonunu sizlere sunduğumuz OpenOffice.org, tüm ofis uygulamalarını kullanabileceğiniz tamamen ücretsiz bir program. Programı istediğiniz sayıdaki bilgisayara yükleyebilirsiniz.

Haziran eCHIP CD İçeriği

Her ay olduğu gibi bu ay da, sizlere dergideki kapak konusu ve yazılım bölümünde adı geçen programları eCHIP içeriğinde sunuyoruz. Grafik Plug-in'leri, Audio CD Kopyalama ve e-mail ipuçları bu ayın konu başlıkları. Ayrıca 100 Freeware bölümünde internet, multimedya, sistem ve network gibi konularda 100 ücretsiz yazılım bulunuyor. Bu 2002 Dünya Kupasındaki takımlar hakkında bilgilerin yer

aldığı web sitesi de eCHIP içeriğinde. Desktop, Sistem, Multimedya, İnternet ve Müzik gibi her ay yer alan program kategorilerinde ise onlarca shareware ve freeware yer alıyor.

Dijital dergilerimizde ASP, Access, XML kurslarımıza bu ay Visual Basic de eklendi. Bilgisayar Sözlüğü ve profesyonel programcılar için kaleme aldığımız Marjinal adlı makelemiz de bu ayın eCHIP'inde sizleri bekliyor.

100 FREWARE: İnternet, multimedya, sistem, ve network gibi konularda 100 ücretsiz yazılım.

ADeko IntelliCAD

Tamamen Türkçe CAD

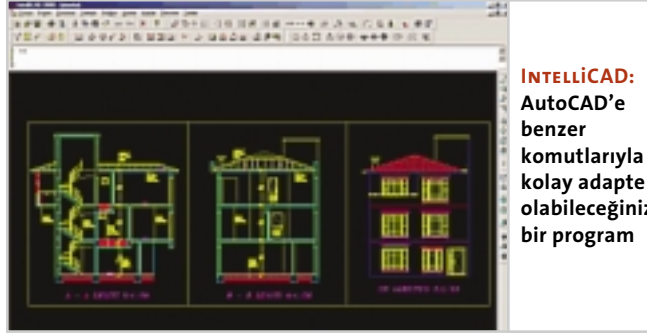
Adeko IntelliCAD'in de temel çizim formatı AutoCAD gibi DWG'dir. Bu nedenle geçmişte oluşturduğunuz tüm çizim arşivinizi hiç bir dönüşüme ihtiyaç duymadan birebir açabilir ve çiziminize devam edebilirsiniz. Kaydettiğiniz dosyayı da tüm AutoCAD versiyonları açabilir. Bu şekilde diğer mühendis ve mimarlar ile yapacağınız dosya alışverişlerinde de sorun yaşamazsınız.

AutoCAD komutları

Adeko IntelliCAD, AutoCAD'in tüm komutlarını içeriyor ve çizim mantığında hiç bir farklılık bulunmuyor. Eski AutoCAD kullanıcıları sadece birkaç saatlik

göz atmayla IntelliCAD'e geçiş işlerine devam edebilirler. Bu nedenle IntelliCAD sizi eğitim

landığınız veya kendi yazdığınız AutoLISP programlarını, hemen hemen hiç bir değişiklik yapma-

masraflarından olduğu gibi kalifiye eleman bulma ve yetiştirme zorluklarından da kurtarıyor.

Rutin işlerinizi kolaylaştırmak ve hızlandırmak için, kul-

dan aynen kullanabilirsiniz. Özelleştirilebilir Türkçe menüsü, düğme bantları ve diyalog kutularıyla, son derece kolay bir kullanıma sahip.

Photos Manager

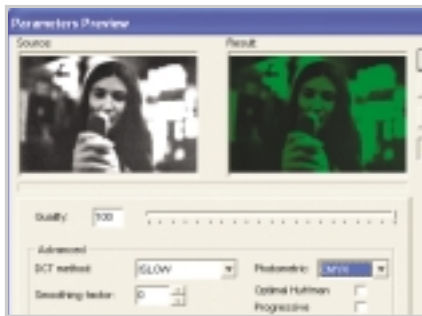
Bir Foto Editör Alternatifi

Son günlerde müziklerimiz, videolarımız, yazılarımız ve diğer birçok özel zevkimiz bilgisayar ortamına taşındı. Amatör veya profesyonel olsun, fotoğraflarımız da bilgisayar ortamında oldukça kullanışlı bir şekilde izlenebiliyor.

dukça hızlı çalışıyor. Bu da oldukça önemli bir faktör tabii ki. Fotoğraflarınızın üzerine geldiğiniz zaman anında küçük bir önizleme programının arabiriminde görünebiliyor. İsterseniz fotoğrafın büyük çözünürlükteki halini de izleyebilirsiniz.

Programın bir özelliği de fotoğrafları farklı kaydedebilmesi. Oldukça ayrıntılı olan bu bölümde her dosya formatı için ayrı bir kaydetme şekli bulunuyor. Örneğin bir JPG dosyasını TIFF olarak kaydederken farklı özellikler dikkate alınırken, GIF formatına çevrilmesi sırasında-

ya yapılan değişiklikler daha farklı oluyor. Programın bir diğer özelliği ise fotoğraf dosyalarınızı e-mail olarak atabilmesi. Program arabirimiyle yaptığınız e-mail gönderim işlemleri sonucunda sisteminizde yüklü olan e-mail programı ile gönderim yapıyor.

FARKLI KAYDETMEK: Fotoğraflarınızın kalitesini düşürüp, daha az yer kaplamasını sağlayabilirsiniz.

Fotoğraflarınızla daha çok ilgilenbilmeniz ve arşivleyebilmeniz için geliştirilmiş Photos Manager oldukça kullanışlı bir program.

Programın temel özellikleri

Program, arabirim açısından ACDSer'e oldukça benziyor. Fakat benzerinden farklı olarak ol-

Mynet Mesaj

Arkadaşlarınızla Sınırsız Sohbet

Mynet'in ICQ, MSN ve Yahoo Messenger gibi mesajlaşma programlarına benzer bu programı Türkçe. Programla internete bağlı olduğunuzda arkadaşlarınızla sohbet edebiliyorsunuz. Ayrıca eğer Mynet üyesiy-seniz, Mynet hesabınıza gelen e-mail'leri mesaj olarak görebiliyorsunuz. Son dakika haberlerini okuyabilir ve oyun, pano, e-kart ve e-poster gibi Mynet'in tüm servislerine kısayollarla anında ulaşabilirsiniz.

Programdaki yenilikler

Programın yeni versiyonundaki yenilikler ise şöyle: Mesaj geldiğinde arkadaşınızın isminin yanında uyarı görebiliyorsunuz. İsterseniz program tüm programlarınızın üzerinde çalışabiliyor.

Sadece bağlı olan arkadaşlarınızı listeleyebilirsiniz. Arkadaşlarınıza Mynet mesaj programını haber verebiliyorsunuz. E-mail geldiğinde posta kutunuza girmek için üye adı ve şifre yazmanıza gerek kalmıyor.

DİJİTAL DERGİLER

► PCONLINE

Her ay olduğu gibi onlarca web sitesinin tanıtımı PCONLINE içerisinde yer alıyor.

Sitelerin kısa açıklamalarını okuduktan sonra, linklerine tıklayıp siteleri browser'inizden izleyebilirsiniz. "Web sayfanıza dinamik içerik" başlıklı web makalesinde, JavaScript, ASP ve DHTML uygulamalarıyla web sitenize nasıl hareket kazandıracağınız anlatılıyor.

► Computer Easy

Bu ayki Bilgisayar ve Elektronik konulu yazımızda Op-Amp, Operational Amplifier (İşlemsel Yükselteç) anlatılıyor. Tablolar, grafikler ve örneklerle pekiştirilen yazı genelde bilgisayarın elektronik tabanına ilgi duyanlara yönelik. Bilgisayar sözlüğünde ise E harfindeki bilgisayar terimlerinin açıklamaları bulunuyor. Ayrıca daha önceki sayılarımızda yer alan A, B, C ve D harflerine de ulaşmanız mümkün.

► Suxxess

Profesyonel bilgisayar kullanıcılarına yönelik olarak hazırladığımız dijital dergimizde bu aydan itibaren Oyun Programlama hakkında da bir makale bulabileceksiniz. Programlama hakkında genel bilgi ve kaynak kod örnekleri bu ayki yazının içeriği. VB Kursunda Form nesnesi, özellikler, yöntemler ve olaylar yazısına geçen ay kaldığımız yerden devam ediyoruz. ASP kursunda ise VBScript'in derinliklerine iniliyor ve daha ileri seviye kullanıcıların merak ettiği konulara değiniliyor. Acces Kursunda Formlar ile etkili çalışma, XML Kursunda ise Gelişmiş belge tanımlamaları anlatılıyor. Bu ayki Marjinal bölümünde ise profesyonel programcılar için SQL Server ve Kullanıcı Tanımlı Fonksiyonlar konusu yer alıyor.

YAKAN ARZU: Film PC'de, boş DVD yazıcıda. CHIP bunların birbiriyle nasıl buluştuğunu gösteriyor

DEĞİŞİK DVD FORMATLARINDA UYUMLULUK SORUNU

DVD-R: Yalnızca bir kere yazılabilir bu boş ortam, uyumluluk sorununda şimdiye kadar önde gidiyordu: Tüm player'ların neredeyse %90'ı bu DVD'ler ile çalışabiliyor - oysa DVD+R'nin de bundan aşağı kalır yanı yok.

DVD-RW: Yeniden yazılabilir bir ortam, ama oynatma sırasında yoğun sorunlar yaratıyor. Player'ların yalnızca %40'ı bu diskleri yutuyor ve oynatıyor.

DVD+RW: Birincil seçim bu olmalı, çünkü bu boş DVD'lerle en hesaplısından yol almak mümkün. Bunlar yeniden yazılabilir ve yaklaşık %70 ile görece yüksek bir uyumluluk sergiliyor.

İÇİNDEKİLER

Testin Birincisi : DVD MovieFactory 1.0	146
DVD Yazmak: DVD yazmanın en doğru yolu	148
High End Authoring: Profesyonel araçların ??????	150
Film DVD'leri Kopyalamak: Bir disk üzerine sığanlar	152
Sonuç ve Tablo: Uzmanlar iş başında	156

Test: DVD Hazırlama Yazılımları

Sizin DVD'leriniz

DVD'lerini kendileri yazanların özel programlara ihtiyaçları var: Authoring (hazırlama) yazılımları ile bu ortamdan sonuna kadar yararlanabilirsiniz. Araçlar bireysel bir DVD'yi menü ve düzen yapısı ile birlikte boş ortam üzerine yazıyor. CHIP'in karşılaştırmalı testi, authoring'in hangi programlarla zevkli bir hal aldığını gösteriyor.

Uzun süredir özlemini çektiğiniz yeni DVD yazıcı artık elinizde, pakettinden çıkartıyorsunuz ve derhal PC'ye yerleştiriyorsunuz. O şimdi boş DVD'lerden ibaret gıdasını bekliyor. Ancak kendinizin yazdığı DVD'lere giden yolda doğru donanım yalnızca ilk adımı oluşturuyor. Çünkü normal bir yazıcı programıyla kendinizin üreteceği video DVD'ler bir hayal olmayı sürdürüyor. Nero ile yazılmış DVD'leri Player'ına yerleştirenler acımasızca "illegal media" mesajıyla karşılaşılıyor. DVD oynatıcının neden böyle davrandığını **148**'deki kutuda bulacaksınız.

CHIP ayrıca birkaç adımda film-DVD'lerinizden nasıl 1:1 kopyalar üretebileceğinizi açıklıyor (**152**'deki Atölye). Kendi video DVD'lerinizi oluşturacaksanız, DVD authoring (hazırlama) programları gündeme geliyor. Gerçi bu alanda profesyonel çözümler mevcut (daha fazla

bilgiyi **150**'de bulabilirsiniz), ama arada sırada hızlı bir DVD yazmak için bunlar gerekli değil. Bu karmaşık konuya derinlemesine dalmak istemeyenler, CHIP testine başvurmalı: Testte fiyatları 45 ila 120 dolar arasında değişen beş hesaplı çözümü birbirleriyle karşılaştırıyoruz. Bu basit authoring araçları ile kullanıcı DVD'lerine bir menü yapısı verebiliyor, video dosyalarını DVD uyumlu VOB formatına dönüştürebiliyor ve bitmiş projeyi doğru bir biçimde bir DVD üzerine yazabiliyor.

Video-CD (VCD), Super-Video-CD (SVCD) ve Digital Versatile Disc (DVD) üretimi üzerine uzmanlaşmış komple video işleme programları ve saf authoring araçları teste tabi tutuluyor. Kendinizin yazacağı DVD'ler için özel bir aracın yeterli olup olmadığını ya da komple video işleme için birkaç dolar daha fazla ödemenizin mi daha doğru olup olmayacağını testin ortaya çıkarması gerekiyor. Vide- →

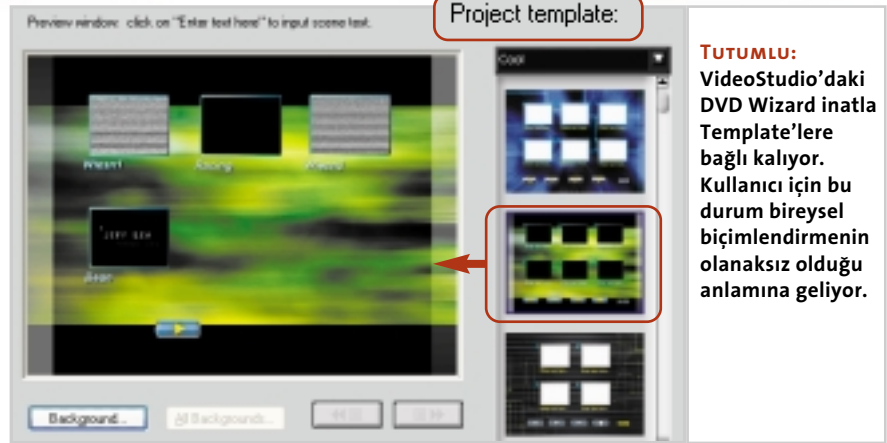

DVD+R: Dergi yayına hazırlanırken elimize yazılmış ilk DVD+R'lerden biri geçti. Bunlarda uyumluluk yüzde 80 ila 90 arasında. Ayrıntılı bilgileri Mayıs 2002 sayımızda "Donanım Haberleri" sayfalarımızda bulabilirsiniz.

oStudio 6.0'da yeni bir Encoder kullanıldığı için, CHIP Ulead kökenli iki aracı teste dahil ediyor. Bu araç artık Ligos kökenli MPEG2-Encoder kullanmak yerine kendi imalatına bel bağlıyor. MyDVD 3.0'ın OEM sürümü ise varlığını rakipsiz sürdürüyor. Bu araç basit bir authoring çözümü olarak çoğu DVD yazıcıyla birlikte geliyor.

DVD MovieFactory 1.0: Aynı zamanda fiyat bakımından da tavsiye edebileceğimiz test galibi bu ürün, en iyi codec'i, birçok formatı ve iyi authoring işlevlerinin hepsini birden sunuyor. Daha fazla bilgiyi aşağıdaki kutuda bulacaksınız.

VideoStudio 6: Yeni VideoStudio birçok seçeneğe sahip, çoğu formata hakim, iyi bir Encoder ile tatminkar ve DVD'leri basit ve sağlam olarak yazıyor. Ancak DVD authoring alanında tutumlu bir donanıma sahip. Ek bir araç olan DVD Wizard, DVD'leri menü ve bölüm başlıkları ile üretiyor. Bu araç video işlemede son adım olarak çağrılıyor. Kullanıcının onu kendi

başına (ayrı) başlatamaması bir dezavantaj oluşturuyor.

Wizard'da (sihirbaz) menüler yalnızca Template'ler (örnekler) üzerinden oluşturuluyor ve hemen hemen hiç konfigüre edilemiyor. Kullanıcı yalnızca bir giriş klipi ve kendi seçimi bir arka plan resmi dahil edebiliyor. Müziksel vurgulamadan ise vazgeçmek zorunda. Gerçekten sinir bozucu olan DVD Wizard'ın DVD authoring için ayarları depolama olanağı sun-

maması. Buradaki slogan, bir sonraki sefere her şeye baştan başlamak.

Ama Wizard'ın arkasında şu sıralar kendi fiyat sınıfının en iyisi olan bir video işleme bulunuyor. Ulead'ın kendi yapısı yeni Encoder tatminkar. Yalnızca netlik noktasında MovieFactory kökenli Ligos-Encoder'a yaklaşıyor.

PowerDirector Pro 2.0: Bu araçla DVD authoring alanına adım atmak kolay. Yar- →

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

45 dolar
www.ulead.com

TOPARLANMIŞ: MovieFactory'nin arayüzü tüm seçenekleri bir bakışta sunuyor.

- + Çok iyi encoder
- + Birçok formatı tanıyor
- + Her şeyi sorunsuzca yazıyor
- + Kullanımı kolay
- Zayıf video işleme

Ulead DVD MovieFactory 1.0

Her türlü kaynaktan DVD'ler

Bu hesaplı uzman birçok formatı işleyebiliyor. İyi Encoder ve kolay kullanım sayesinde authoring adamakıllı zevkli bir hal alıyor..

■ Ulead kökenli test galibinin ön plana çıkması önemli özelliği kolay kullanımı. Yeni başlayanlara bir asistan, ilk DVD'ye giden yoldaki tüm adımlarda destek oluyor. Yazılımın entegre yazıcı modülü testte tüm yazıcıları hemen tanıdı. Ham DVD+RW'ları ve DVD-RW'ları sorunsuzca formatladı. Yazılım giriş formatı olarak AVI, MPEG, Quicktime, WMV ve hareketli GIF'leri yutuyor.

Kullanıcı istediği filmi programa yükler yüklemeye başlayabiliyor. Ama araç akıllı bir video işleme sunmuyor -hiç olmazsa basit bir video montajı entegre edilmiş. Kullanıcı sonradan doğrudan kumanda edebileceği bölümler üretebiliyor. Menüler için kullanıcının arka plan resimleri ve ses dosyaları yerleştirmek suretiyle düzenleyebileceği bazı örnekler kullanıma sunuluyor. Çıktı noktasında kullanıcı video formatları

MPEG, WMV ya da AVI arasında seçim yapabiliyor. İsteyen resim ve sesle ilgili bit oranlarını da serbestçe ayarlayabiliyor. Böylelikle uyumlu olmayan bir DVD Stream üretildiğinde, bu şekilde hiçbir DVD'nin yazılamayacağı şeklindeki doğru mesaj belirliyor. Buna karşılık bir filmin doğrudan CD sürücünden dönüştürülmesinde sorunlar yaşanıyor. Biz ancak dosyayı sabitdiske kopyaladıktan sonra araç çalışmaya başladı.

MovieFactory her durum için optimal bir araç değil. Ama şimdiki ideal tasavvurlarımıza en yakın olanı, çünkü birçok formatı işleyebiliyor, basit ama sağlam bir authoring sunuyor ve sorunsuzca yazıyor. Tüm rakipleri safdışı bırakan Ligos-Encoder da övgüye değer. Filtreler ve efektlere önem veren kullanıcılar başka programları düşünebilirler.

dım tek tek pencerelere entegre edilmiş ve sezgisel olarak erişilebilir. Authoring Template'ler temelinde gerçekleşiyor. Kullanıcı bu örneklerden ayrı bir yola sapmıyor. Bir DVD üzerinde birden fazla başlık PowerDirector'da olanaklı değil. Pratik olarak çalışan yalnızca bir film, ama kullanıcı filmi istediği sayıda bölüme ayırabiliyor. Başka bir kısıtlama da bir Template'in tüm menü sayfaları için geçerli olması. Bu durum bölüm adedinin

hem her bir menü sayfası üzerinde aynı olması, hem de menü arayüzü üzerindeki düzenlerinin aynı olması anlamına geliyor.

Authoring aracı Disk Making Wizard'ın dahil edilmesi ise gerçekten başarılı, istendiğinde Wizard bir videonun işlenmesinden sonra otomatikman başlıyor. Buna alternatif olarak kullanıcı Wizard'ı ayrı bir program gibi de çağırabiliyor. En üstün özellik ise PowerDVD-

Runtime. Burada sözkonusu olan, aracı ayrı bir oynatıcı olarak bir DVD üzerine paketleyebilen PowerDVD XP 4.0'ın inceltilmiş bir sürümü.

VideoWave 5.0: VideoWave 5.0 ile DVD authoring sırasında kullanıcı hayal gücünü serbestçe kullanabiliyor. İster menüler, ister düğmeler, isterse de arka plan müziği olsun, kullanıcı her şeyi serbestçe biçimlendirebiliyor. Ama bu sanatçı özgür →

BİTMEK BİLMEYEN UYUMLULUK SORUNU

»Az sayıda programın video DVD'leri doğru yazmasının nedenleri

Yurtdışındaki sektör dergilerinde ürkütücü haberler birbirini kovalıyor: İddialara göre yeni boş DVD'ler çok az sayıda ki sabit cihazla uyumlu. Yine haberlere göre başarılı oynatma yüzdesi kah sözde yüzde 75 civarında, kah yalnızca yüzde 4 civarında! Kafa karışıklığı son haddinde.

Bu güçlü önyargılar öncelikle kusurlu authoring'in bir sonucu olsa gerek. CHIP yazı işlerinde gerçekleştirilen sayısız deneme, Nero ve benzerleri uygun yeteneklere sahip olduklarını telkin etseler de, şimdiye kadar hemen hemen hiçbir programın gerçekten normlara uygun video DVD'ler yazmadığını ortaya çıkarmış bulunuyor. Uyumsuzluktan öncelikle verileri okumada yalnızca en asgari yeteneklere sahip olan tüketici oynatıcılarıdaki "aptal" elektronik sorumlu. Yazılmış DVD'ler bu yüzden yalnızca aşağıdaki koşullarda gerçekten uyumlu:

DAS SÜRÜCÜ BOŞ MEDYAYI DOĞRU TANIMLAMA: Kendi yazdığınız DVD'ler lazer ışığını basılmış disklerde olduğundan çok daha zayıf yansıtıyor. Birçok sürücü bu yüzden henüz fiziksel olarak veri okuyabilecek durumda değil. Eğer burada mekanik de bu işe katılır, ama player zayıf yansıtma yüzünden yanlışlıkla bir çift katmanlı (Double-Layer)-DVD keşfeder ve dakikalarca ikin-

ci katmanı bulmak için yüzey üzerinde gezinir durursa, durum vahim bir hal alır. Oysa burada bir ipucu mevcut: www.dvdplus-rw.org adresinde "DVD Bitset Utility"yi bulacaksınız. Bu aslında HP kökenli ve yazdık-tan sonra bile diski DVD-ROM olarak karakterize etmeyi olanaklı kılıyor. Sabit cihazlar bu durumda lazeri olanaklı her iki veri katmanına odaklıyor ve sonunda diski tanıyor.

Disk UDF 1.02 FORMATINDA YAZILIYOR: "Universal Disc Format" (UDF) verileri (yeniden) yazılabilir ortamlarda, DVD videorecorder için pratik olarak konforlu bir biçimde değiştirmeyi ve kaydırmayı olanaklı kılıyor. Ama video DVD'ler için yalnızca 1.02 varyantı izinli, UDF 2.01 de dahil olmak üzere daha yeni sürümler resmi olarak desteklenmiyor.

DOSYA ADLARI UYUMLU: Şu sıralar DVD'ler için "Micro UDF ISO Bridge" kullanılıyor. "Köprü" Windows için olağan tüm CD-ROM'lar üzerinde bulunan ISO-9660 formatına uzanıyor. Ancak bu iş için UDF standartlarını kısıtlamak zorunda kalınıyor. Bunun doğurduğu sonuç cihazların yalnızca azami sekiz harf uzunluğundan ibaret dosya adlarını kabul etmesi, dosyaların bir Gigabyte boyutunu aşamaması, ve film verilerini içeren VIDEO_TS dizininin fiziksel bakımdan disk üzerinde ilk sırada yer almak zorunda olması.

DİZİNLER VE DOSYALAR DOĞRU SİRALAMAYA UYUYOR: Verilerin sırasına tüm dosyalarda tamamen bağlı kalınmak zorunda. Cihazlar önce IFO dosyalarındaki

içerik dizinlerini bekliyor, bundan sonra bu dosyaların yedek verileri ve en nihayet asıl video geliyor. Ayrıca video dosyalarında (VOB'lar) büyük ve küçük harfli yazmanın doğru olması gerekiyor. Yazım örneğin "Vts_01_1.vob" iken "VTS_01_2.VOB" olarak değişirse, mutlu sonu yaşamak neredeyse olanaksız bir hal alıyor. Şayet video

MÜKEMMEL: PrimoDVD programı tüm verileri uyumluluk açısından sınıyor.

KARMAŞIK: VOBinator DVD'lerin resim ve ses itibarıyla yapısını gösteriyor.

dizini VIDEO_TS her yerde büyük harfle yazılmazsa, aynı şey birçok oynatma cihazı için de geçerli oluyor. PC'de bu önkoşullar doğal olarak yine saçmalık halini alıyor: Bunun nedeni ISO 9660 sayesinde Windows altında dosya yapısı ile ilgili hiçbir sorunun olmaması. Ayrıca Software DVD Player'lar donanım olarak çalışan meslektaşlarından, tek tük Tayvan kökenli ürün bir yana bırakılacak olursa, çok daha sağlam.

Şu sıralar gerçek uyumluluğu aynı zamanda yazabilen authoring programları garanti ediyor. Aynı şey birçok yazıcı ile birlikte gelen ve tüm verileri kendiliğinden doğru bir biçimde düzenleyen evrensel yazıcı programı "Prassi PrimoDVD" (www.veritas.com) için de geçerli. Öteki üreticiler bunun yerine pakete Nero ya da WinOnCD ekliyor. Bu durum kullanıcıyı hoşnut etmekten bir hayli uzak.

Setting Chapters

KONFORLU: Film oynarken, kullanıcı onu Power Director'da istediği sayıda bölüme ayırabiliyor.

lüğüne maalesef kolay bir kullanım eşlik etmiyor. DVD modülü tamamen VideoWave içine yerleştirilmiş. Yani şöyle bir harici bir arka plan resmi kullanmak olanaklı değil.

Bu tip bir resim daha ziyade önce bir kütüphane ile bağlantılandırılmak zorunda. Yalnızca bir kütüphanede bulunan şeyleri VideoWave DVD'ler için kullanabiliyor. Kullanıcı idareten projeyi depolamak, ana pencereye geri dönmek, bir dosyayı kütüphaneye kaydetmek ve sonra bir kez daha başlamak zorunda.

Yine olumsuz olarak göze çarpan şey, MPEG-Encoder'ın değişken bit oranlarına hakim olmaması ve bu yüzden MPEG akışının sıkıştırılmasını tek tek film sekansları için optimize edememesi. Donanım desteği de sorunlu: Araç DVD-R/RW yazıcıyı testte ancak bir güncellemeden sonra tanıyabildi. DVD+RW yazıcı ile VideoWave anlaşılmadı. Yani DVD+ formatı VideoWave için suya düşüyor, en azından bir sonraki güncellemeye kadar.

Pinnacle Express 1.06: AVI içeri, MPEG dışarı! Formatlar sözkonusu olduğunda

Pinnacle programı göğsünü geremiyor. Arayüz gerçi düzenli, ama neredeyse gereğinden fazla toparlanmış: Önemli işlevler saklı ve kolay bulunur değil.

Program authoring sırasında yalnızca örnekler üzerinden çalışıyor. Menülerin görünüm ve adedi, kullanıcı tarafından ihtiyaçlarına uyumlandırılabilir. Ama kişisel menü tasarımı aracı artık tek bir mizanpajla bir projede sınırlı kalmıyor. Araç metin için de örnekler sunuyor. Yazı boyutunun değiştirilmesi Pinnacle'da öngörülmemiş. Hiç olmazsa ister DVD+RW ister DVD-R/RW olsun, yazıcı desteği sorunsuzca biçimleniyor. Yaklaşımlar iyi,

ama giriş formatları arasında MPEG eksik. Bu yüzden bu ekspres program yalnızca dijital kamera sahiplerine tavsiye edilebilir.

MyDVD 3.0 (OEM): Sonic ürünü bu basit authoring yazılımı OEM sürümü olarak birçok yazıcı ile birlikte geliyor. Böylelikle hiç olmazsa kullanıcı basit DVD authoring için bir araç sahibi oluyor. Ama "tüümüyle kişisel" bir DVD biçimlendirmek için MyDVD yeterli mi acaba?

Gidişat basit: Stil örneklerini bulmak, Video malzemesi ile beslemek, gerisini MyDVD hallediyor. Menüler konfigüre edilemiyor, kullanıcı aynı şekilde arka plan müziğinden de vazgeçmek zorunda. Bölümleri ya da filmleri yönetmek için bir menü sayfası üzerine altı düğmeden fazlası sığmıyor. Malzeme doğrudan kameradan gelmiyorsa, MyDVD filme her zaman bir düğme atıyor. Yalnızca bu durumda elle bölüm işaretleri yerleştirilebiliyor. Buna karşılık kullanıcı sürükleyip bırakarak yoluyla video kliplere müzik Soundtrack) ekleyebiliyor. İlginç bir özellik, ama saf DVD authoring için MyDVD toplam olarak çok az sayıda seçenek sunuyor.

MM - TB / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

ZAHMETLİ: VideoWave DVD authoring için yalnızca bir kütüphanede bulunan klipler ve resimler kullanabiliyor.

HIGH END AUTHORING: BU ARAÇLAR DAHA FAZLASINI DA YAPABİLİYOR

PROGRAM	DVDit PE 2.5	VideoPack 5	IMPRESSION DVD PRO 2.2	REELDVD 2.5
Üretici	Sonic (www.sonic.com)	Roxio (www.roxio.com)	Pinnacle (www.pinnaclesys.com)	Sonic (www.sonic.com)
Fiyat (yaklaşık)	600 dolar	500 Dolar	600 dolar	1.500 dolar
İşletim Sistemleri	Win 98/NT/2000/XP	Win 98/Me/2000/XP	Win 98/Me/NT/2000/XP	Win NT/2000/XP
Kısa betimleme	Sonic ürünü yazılım authoring'de örnekler ile çalışıyor. Kullanımı görece basit: Kullanıcı sürükleyip bırak üzerinden öğeleri ekleyebiliyor. Hem video hem de audio akışını yazılım Multiplexing üzerinden biraraya getiriyor. Bu sırada program 2 ila 8 MBit/s arasındaki veri oranlarını serbestçe seçime sunuyor.	VideoPack menüler, alt menüler, bölümler ve başlıklar oluşturma sözkonusu olduğunda sınır tanımıyor. Kullanıcı tüm elemanları istediği gibi birbiriyle bağlantılandırabiliyor. Yazılım çok iyi bir MPEG-Encoder'a sahip, birçok formata dönüştürme ve video ve audio izlerini birleştirme ve ayırmayı gerçekleştiriyor.	Yazılım sekiz adede kadar audio izini artı 32 altyazıyı destekliyor - DVD standartlarına göre daha fazlası olanaklı değil. Multi-Angle elemanları (değişik bakış açılarından çekimler) Impression DVD aynı şekilde menü yapısına dahil ediyor. Video montajı bir zaman çubuğunda cereyan ediyor. Araç menüde animasyonları da ekliyor.	ReelDVD'de audio ve video akışları ayrı ayrı ve doğru formatta bulunmak zorunda. Multiplexing programda cereyan ediyor. Asıl gücü ise saf authoring'de yatıyor: Arka plan ve düğmeler istenildiği gibi kullanılabiliyor ve canlandırılabilir. Kullanıcı DVD içerisindeki seyir üzerinde tamamen kontrol kuruyor.

Yeni Araçlar, Yeni Sorunlar

Filmleri DVD Üzerine Kopyalamamanın Yolları

Bir filmin yedeği şimdiye kadar hiç bu kadar iyi olmamıştı: Şahane resimler, birçok dilde altı kanal ses ve çeşitli altyazılar! Yalnızca tek bir ham ortam üzerinde. Ancak DVD kopyasına giden yol uzun ve taşlı.

DVD'leri yazmak için "Tek tıklama çözümü" daha uzun bir süre kendini bekletecek. Bunun birçok nedeni var: Ham ortamlar basılmış çoğu DVD'den belirgin bir biçimde daha az veri kapsıyor, kopyalama koruması doğrudan kopyaları engelliyor ve orijinallerin konforlu seyri yalnızca hilelerle kurtarılabilir. CHIP size bunun yollarını gösteriyor.

1 Doğru hesaplama: Kopyalama koruması ve ortam boyutları

Neyse ki, 1:1'lik bir kopya tamamen olanaksız değil. Orijinal disk kopyalama koruması içermiyor ve ham ortam üzerine sığıyorsa, gerçekten de on-the-fly kopyalayabiliyor ve yazabiliyorsunuz.

Ama çoğunlukla daha fazla kopyalama koruması hesapları altüst ediyor, yani disk SmartRipper gibi bir araçla sabitdisk üzerine kopyalanmak zorunda. İkinci sorun ise devasa veri miktarlarından ibaret. DVD standartlarına göre tek katmanlı bir "DVD 5" azami 4,7 GByte, iki katmanlı "DVD 9" 8,5 GByte kapsıyor. Oysa ham ortamlar yalnızca 4,7 GByte'lık kapsamda mevcut. Daha doğrusu 4,37 GByte, çünkü PC dünyasında olağan olduğu gibi en-

düstri KiloByte ve MegaByte'ı 1.024 Byte yerine 1.000 Byte'a bölüyor. Yani DVD'ler gerçekte "yalnızca" 4,37 ya da 7,9 GByte kapsıyor, kopyalama denemeleriniz sırasında bunu unutmamak zorundasınız.

2 Boşluğa sığırayış: DVD kopyalarının çökme nedenleri

Yani ağzına kadar dolu DVD-9 filmlerinde inceltmeye gidilmesi gerekiyor. Öncelikle ana film önemli olduğu için, örneğin Yunan DTS-Sound'u gibi zahmetli ekstralar bir kenara bırakılabilir.

Ancak "Stripping" denilen bu olay son derece karmaşık bir süreç: Bunun sorumlusu bir DVD'nin seyir dosyalarında birden fazla hiyerarşik basamakların birbiriyle birleştirilmesi (bkz. 154'teki bilgi grafiği).

Eğer basitçe filmin VOB dosyaları ve uygun seyir bilgileri yazılırsa, DVD player oynatma sırasında boşluğa sığıyor.

Bunun nedeni filmlere ve bölümlere giden sıçramalar için tüm işaretlerin sabit bir biçimde disk üzerinde belirli sektörlerle bağlı olması. Bu sektörler kayarsa, en kötü durumda televizyon ekranı siyah kalıyor.

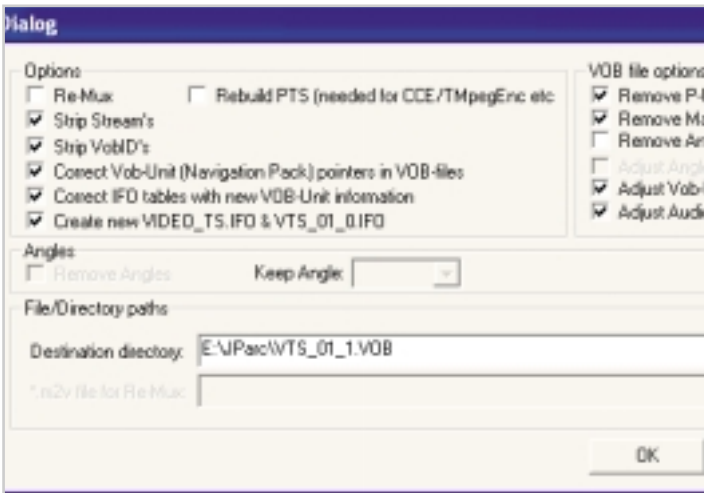

YEDİ SAATLİK FİLM: Yarı PAL çözünürlüğüyle (352x576 nokta) ve VCD bit oranıyla bir DVD üzerine dört film bile sığıyor.

3 Dosya analizi: VOBinator ile DVD'nin derinliklerine dalmak

Ancak yardım gitgide yaklaşıyor. Dahiya- ne araç IFO Edit (<http://mpucoder.kewl-hair.com/Derrow/index.html>) adresinde ya da eCHIP'te DVD authoring bölümünde bulabilirsiniz) sıçrama adreslerini düzeltebiliyor, audio izlerini silebiliyor → ve hatta yeni VOB dosyaları yazabiliyor.

Kopyalanmış verilerden hangi izleri ve VOB dosyalarını silebileceğinizi bilebilmeniz için, önce VOBinator'a ihtiyacınız var. Bu küçük programı www.digital-digest.com adresinden elde edebilirsiniz. Aracı başlatın ve ilk dosya için 0,99 GByte'lık boyutundan kolaylıkla tanıyabileceğiniz filme ait VOB dosyalarını açın. Sonra her bir kaydı VOB-ID tanıtımı ile işaretleyin ve aşağıdaki Play düğmesi ile film kırıntısını başlatın. Bu sırada ana filme ait olmayan film parçaları bulursanız, VOB-ID'nin ilgili numarasını aklınızda tutun.

ZAHMETLİ DÜZELTMELER: IFO Edit, DVD kopyası için seyir menülerini yeniden yazıyor, ses izlerini silebiliyor ve yeni video dosyaları bile üretebiliyor.

DVD TEKNOLOJİSİ

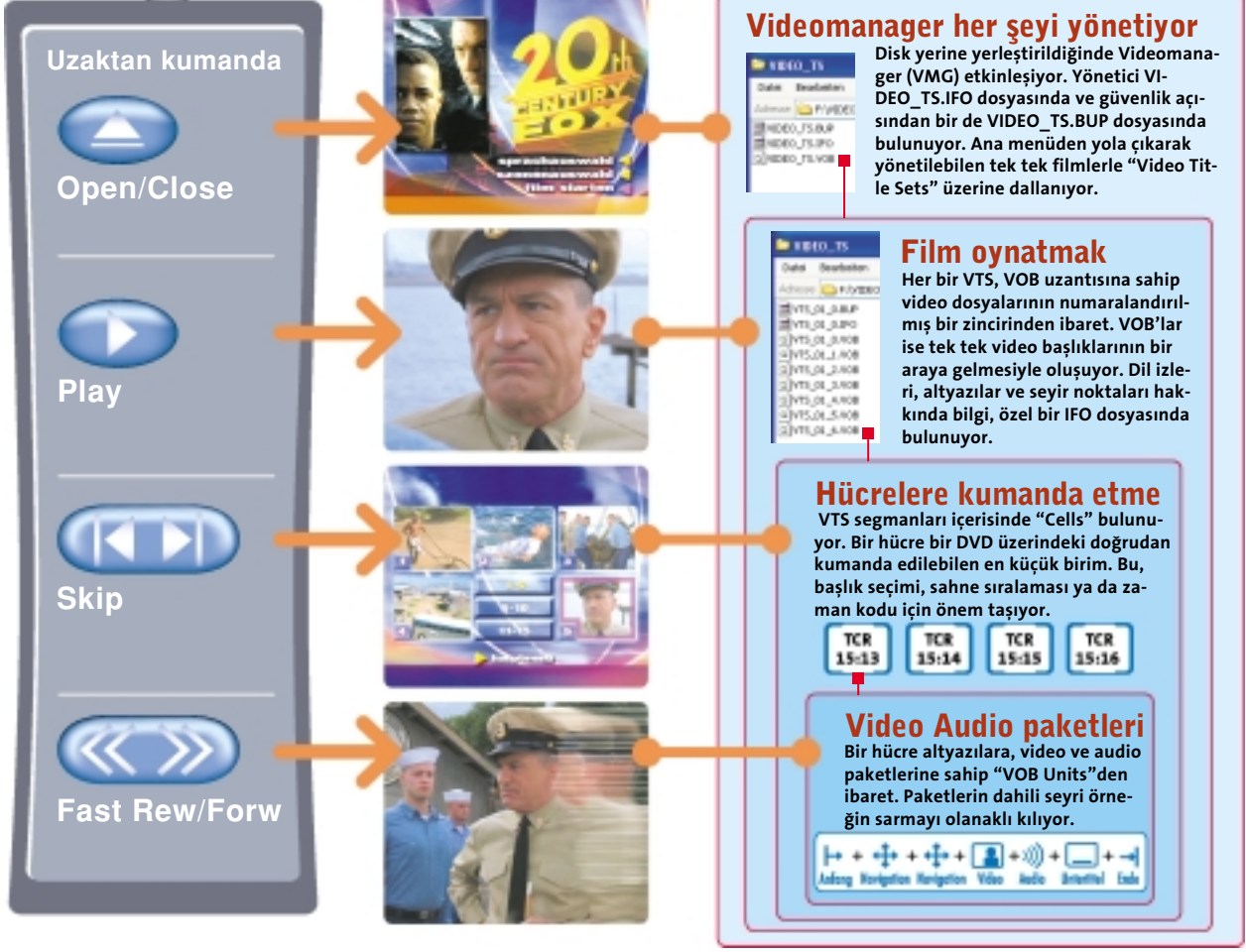
» DVD filmelerinin seyri nasıl işleniyor?

Uzaktan kumanda üzerine basitçe bir basış DVD player'da tüm işlevler zincirini çalıştırıyor. CHIP bu karmaşık teknolojinin ardında neyin yattığını gösteriyor.

Şunları yapıyorsunuz:

Bunu görüyorsunuz

Pratik olarak gerçekleştiren

4 Striptiz: IFO Edit ile Video'ları ve bölümleri yeniden yazmak

Şimdi IFO Edit'i başlatın ve *Open* üzerinden örneğin *VTS_01_0*. IFO gibi ana film e ait olan IFO dosyasını açın. Sonra *VOB Extras* düğmesine basın ve *screen-shot*'ta olduğu gibi seçenekleri soldan işaretleyin. Ayrıca *Destination Directory* alanında yeni video dosyaları için bir dizin arayın. OK ile onaylayın.

Şimdi audio ve altyazı izlerinden ibaret bir liste içeren bir pencere açılacaktır. Muhafaza etmek istediğiniz dilleri işaretleyin. Sonra *Strip it* üzerine tıklayın ve bir sonraki pencerede yalnızca ana filme ait olan VOB-ID'leri işaretleyin. *Strip it* üzerine bir kez daha tıklamak -inceltilmiş yeni seyir dosyaları ve düzeltilmiş sıçrama

adresleri ile birlikte kopyalama olayını başlatıyor. Şimdi ana menüde video başlıklarında yapacağınız nihai düzeltmeler için önce film için IFO dosyasını ve sonra *VIDEO_TS.IFO*'yu davet etmek zorundasınız. Son olarak her seferinde bir de *Get VTS Sectors* üzerine tıklayın, işte hepsi bu!

5 Zorlu durumlar için: Video Bit oranlarını azaltmanın yolları

İki saatten uzun süren filmlerde çoğunlukla bir de bit oranını azaltmak zorundasınız. TMPEG gibi geleneksel encoder'ları bu iş için kullanmanız olanaklı değil, çünkü bunlar resim sırası yapısını VOB-Unit'lere yeniden yazıyor ve böylelikle seyrin karmakarışık bir hal almasına yol açıyor. IFO Edit'in yazarı gerçi burada da

bir çözüm üzerinde çalışıyor, ama Encode etmek hala yalnızca ReMPEG programı ile çalışıyor (www.digital-digest.com).

Bunun nedeni ReMPEG'in bit oranının azaltılması sırasında da tek tek resimlerin başlangıçtaki yapısını muhafaza etmesi ve bit oranının kendisi *Options* seçeneğinde sürme cetveli üzerinden konforlu bir biçimde ayarlanabiliyor. *Encode* video izinin dönüştürülmesini başlatıyor.

Bu izleri, yukarıdaki adımlara ek olarak *IFO Edit*'te bir kez daha *VOB Extras* üzerine tıklamak, bu kez *Re-Mux* ve de her iki *Correct...* kaydını işaretlemek ve kaynak olarak ReMPEG'in video dosyasını vermek suretiyle ses izleriyle bağlantılandırıyorsunuz. Bu hileyle "Titanic" bile boş bir DVD üzerine sığıyor

ÖZETLE

Uzmanlar
iş başında

■ Hesaplı DVD Authoring için ideal bir program yok. Ama eğer teste katılan adayların ön plana çıkan özelliklerini bir araya getirebilseydik, sonuç neredeyse mükemmel olurdu.

DVD MovieFactory'den Ligos-Encoder, Ulead'dan yazıcı desteği, VideoStudio'dan işleme, VideoWave'den authoring olanakları, Pinnacle Express'ten arayüz (optimize edilmiş yardım işlevleri dahil) ve PowerDirector'dan spesiyal

özellikleri alıyoruz. Bunların hepsini bir miksera koyuyor ve mikseri sallıyoruz ve işte her kullanıcının yüreğini hoplatan her şeyi yapabilen yazılımı elde etmiş oluyoruz.

Yeniden gerçeklere dönelim: MovieFactory önde gidiyor,

çünkü yukarıda betimlediğimiz ideale en yakın olanı. Yalnızca bir Video işleme arayanlar için MovieFactory bir alternatif oluşturmuyor. Burada Ulead müşterisinin VideoStudio'yu edinmesi ve bir kez daha para ödemesi gerekiyor. Ama bu yazılım zayıf authoring sunuyor. Ulead'ın pazarlama stratejisinin geleceğe yönelik olup olmadığı belli değil. Çünkü özel üretim için DVD'ler geliyor ve kullanıcı PowerDirector ya da VideoWave'de olduğu gibi tüm işlevleri bir araçta bulmak istiyor. Oysa her ikisi de encode etmede ve yazmada kusurlar sergiliyor. Bu sorunlar çözülmediği sürece, MovieFactory ve Pinnacle Express gibi uzmanlar şanslarını denemeyi sürdürecek.

eCHIP'te

Bu ayki eCHIP CD'mizde DVD Authoring yazısıyla ilgili olarak demo programlar ve açıklamalı metinler bulabilirsiniz.

⊙ eCHIP-Code DVD Authoring

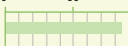
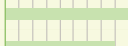
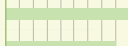
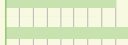
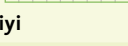
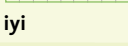
TESTSIEGER
CHIP
05/2002

1

2

Ürün	DVD Movie-F actory 1.0	VideoStudio 6.0
Üretici	Ulead	Ulead
İnternet (www.)	ulead.com	ulead.com
Fyat (yaklaşık)	45 dolar	100 dolar
Genel Değerlendirme	82 	81
DVD-Authoring (%40)	85 	63
Video formatları (%30)	96 	95
Ergonomi (%20)	80 	80
Video düzenleme (%10)	35 	95
Fiyat/performans	çok iyi	çok iyi
Sonuç	Basit kullanım, yeni başlayanlar için ideal, birçok formatı destekliyor, çok iyi bir encoder ile çalışıyor.	En iyi video düzenleme fonksiyonlarına sahip, encoder'ı iyi, ama Authoring fonksiyonlarından tasarruf ediyor, bu yüzden zaferi kaçırıyor.
DVD-Authoring		
Bölüm oluşturma	hazır şablonlarla, menü başına aynı bölüm sayısı	evet, sahne algılamasından sonra
Resim ekleme	istenilen artalan resimlerini import edebiliyor	istenilen artalan resimlerini import edebiliyor
Müzik ekleme	MP3, WAV	mümkün değil
Spesiyal özellikler	giriş klipi, uyumluluk kontrolü	giriş klipi, ISO image dosyaları oluşturabiliyor
DVD-RW, +RW silme	●	●
Şablonlar (düğmeler, resimler, yazı, müzik)	şablonlar üzerinden metinde düzenleme seçenekleri yok	şablonlar üzerinden, yazı ayarlanamıyor
Bölge kodu oluşturma	—	—
Video Formatları		
Giriş formatları	AVI, MPEG 1/2, WMV, ASF, MOV, GIF	AVI, MPEG, WMV, ASF, MOV, Real Media, GIF
Çıkış formatları	MPEG 1/2, AVI, WMV, ASF, MOV	MPEG 1/2, AVI, WMV, ASF, MOV, Real Media
Yazma formatları	VCD, SVCD, DVD	VCD, SVCD, DVD
Codec kalitesi	net resim, az bozulma	çok net değil, yansımalarla problemler
Donanım/Yazıcı uyumu	problemsiz	problemsiz
Ergonomi		
Kullanım kolaylığı	basit ve anlaşılır, adım adım	bir çok seçeneğe rağmen kullanımı kolay
Kitapçık, yardım dosyası	kitapçık basılı ve PDF olarak	adım adım açıklamalı kitapçık
Video Düzenleme		
Gerçek zamanlı önizleme	entegre	entegre
Video montaj	zahmetli	VideoStudio'da
Filtreler, efektler	yok	bir çok filtre, efekt
Sahne algılama	evet, ayarlanamıyor	sadece DV-AVI'de

● = evet — = hayır

3

4

5

Test Dışı

PowerDirector Pro 2.0

Cyberlink
gocyberlink.com
120 dolar
77
Puan 0 50 100
78
69
80
90
iyi

Zengin fonksiyon kapsamı olan video düzenleme. Ancak DVD authoring aracı çok başarılı değil.

VideoWave 5.0

Roxio/MGI
mgisoft.com
100 dolar
75
Puan 0 50 100
83
67
65
91
iyi

DVD menüleri sınırlı, DVD authoring aracı çok başarılı değil.

Pinnacle Express 1.06

Pinnacle
pinnaclesys.com
50 dolar
68
Puan 0 50 100
73
63
68
64
iyi

DVD yazıcı desteği çok iyi, DVD authoring basit ve az seçenek sunuyor.

MyDVD 3.0

Sonic
sonic.com
OEM Sürümü
OEM sürüm olarak şu DVD yazıcılarla geliyor:
Philips DVDRW 208
HP dvd 100i
Sony DRU110A
Ricoh MP5120A
Pioneer DVR-A03

Sadece DVD yazıcılar için, yetersiz authoring fonksiyonları, hızlı bir şekilde pek kişisel olmayan DVD'ler yazmak için iyi.

evet, ama sadece bir tane başlık mümkün	bölüm ve başlık istenildiği gibi ayarlanabiliyor	sahne bölümlemesinden sonra otomatik olarak
sadece şablonlarda var	seçilebiliyor, kütüphaneye eklemek gerekiyor	istenilen artalan resimlerini import edebiliyor
MP3, WAV	MP3, WAV, WMA	MP3, WAV
PowerDVD Runtime, slayt gösterisi oluşturma	menü kısayolu serbestçe ayarlanabiliyor	slayt gösterisi hazırlama
•	—	•
şablonlar üzerinden, sınırlı olarak ayarlanabiliyor	elemanlar serbestçe seçilebiliyor ve konumlandırılabilir	şablonlar üzerinden, bir proje için sadece bir layout
•	•	—
AVI, MPEG 1/2	MPEG 1/2, AVI, WMV ASF, Real Media	AVI
MPEG 1/2, AVI, WMV	MPEG 1/2, AVI, WMV, ASF, RealVideo	MPEG 1/2
VCD, SVCD, DVD	VCD, DVD	VCD, SVCD, DVD
yapıları çok yavaş değiştiriyor, bozulmalar	değişken bitrate yok, net değil, bozulmalar	silik resim, hareketlerde renk hataları
DVD+Yazıcı: VCD yok	DVD+ yok	problemsiz
Authoring-Wizard kolay	Authoring'de çok sürük-le ve bırak	basit arayüz, esnek olmayan Authoring
Authoring'de kullanıcıyı çok iyi yönlendiriyor	kitapçıkta alıştırmalar var, pratiğe yakın	kitapçık sadece ayrı bir PDF dosyası olarak
entegre	entegre	entegre
PowerDirector'da	VideoWave'de	birleştirme, ayırma
bir çok filtre, efekt	filtreler, özel efektler	sahneleri kapatma
evet, DiscWizard'da da	entegre	evet, az ayarlanabiliyor

DVD AUTHORING YAZILIMLARINI NASIL TEST ETTİK?

Sınırsız biçimlendirme

DVD-R/RW yazmak için Pioneer DVR A03 kullanıldı. Boş DVD+RW'ler HP dvd 100i tarafından yazıldı. Programlar için test platformu olarak Windows XP işletim sistemi yüklü bir bilgisayar kullanıldı. Yazılımlar dört farklı kategoride değerlendirildi:

DVD-AUTHORING

Menüler, arka plan resimleri, müzik: Araçlar neleri DVD'lere bağlayabiliyor? Kullanıcı hayal gücünü serbestçe kullanabiliyor mu, yoksa örneklere mi muhtaç?

VIDEO FORMATLARI

Burada olabildiğince fazla format okuyan, doğru bir biçimde dönüştüren ve yeniden çıktı veren araçlar önde gidiyor. Aynı şekilde önemli olan encoder'ın ne kadar iyi çalıştığı ve yazıcı ile işbirliğinin başarılı olup olmadığı.

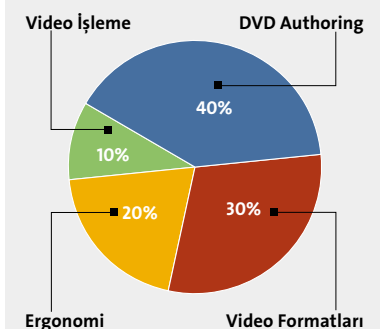
ERGONOMİ

Kullanım kolay olmalı ki kullanıcı DVD'sinden aldığı zevki kaybetmesin. Bu konuda bilgisi olmayan yeni başlayanlar için programlar ne kadar yardım sunuyor? Hesaplı authoring araçları piyasası alanında sezgisel kullanım olanağı neredeyse bir zorunluluk.

VIDEO İŞLEME

Video montajı gibi basit işleme işlevlerine araçların hakim olması gerekiyor. Önemli olan her zaman kullanıcının da görmek istediği kesitlerin DVD'ler üzerine gelmesi.

TEST KRİTERLERİ

Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

İÇİNDEKİLER

159

SPS 2001'in Avantajları:
Yeni arama teknolojisi

160

Team Services-Portal Server:
Temel özellikler ve farklar

162

SPS 2001'in Kurulumu:
Adım adım kurulum

Sharepoint Portal Server

Bul, Paylaş, Yayınla...

Geçen ay Sharepoint dosyasını açmış ve Team Services uygulamasını incelemiştik. Bu ay daha çok kurumsal bazda faaliyet gösterecek çok kapsamlı bir intranet/internet uygulaması olan Sharepoint Portal Server 2001 (SPS) programını inceleyeceğiz.

Sharepoint Portal Server uygulaması üç önemli başlık altında düşünülerek ön plana çıkıyor. Bilgi Paylaşımı, Doküman Yönetimi, Gelişmiş Arama Fonksiyonları. Bu üç ana başlık Sharepoint Portal Server 2001 uygulamasının yapı taşlarını oluşturuyor. Günümüzde çalıştığımız şirketin verimliliğinin artması için ne gibi konularda iyileştirme çalışmaları yapılması gerektiği sorusuna da Sharepoint Portal Server'ın yapı taşları cevap veriyor. Şirket içindeki departmanlar arasında dolaşmak ya da müşterilerin bulunduğu yere gitmek yerine, birbirlerinden uzak yerlerde çalışanlara yönelik portallar kururak gereksinim duyulabilecek tüm

bilgilerin paylaşılması ile oluşan çözüm, bir çok kişi için bulunmaz bir fırsat. Ayrıca birçok bilginin çok basit şekilde çalışan arama motorları ile veya kategorileştirilmiş görünümüler sayesinde en kısa sürede bulunabilmesi de çalışanların iş kayıp saatlerini telafi edebilecek bir özellik olarak göze çarpıyor. Tüm bu özelliklerin üzerine varolan tüm bilgilerin doküman yönetim işlemlerinin de çok basit bir şekle getirilmesi, şirketlerin bilgi merkezlerinin ne kadar hızlı ve kolay kullanılabilir olacağını gösteriyor.

Tüm bu işlemleri çalışanlar tarafından yeni bir program öğrenmeye gerek olmayacak şekilde yapmak ise çok önemli bir

avantaj. Sadece Office, Internet Explorer ve Windows Explorer kullanım bilgisi, Sharepoint Portal Server kullanımı için yeterli oluyor. Bu sayede intranet ve internetteki tüm içeriğin sorumluluğu doğrudan kullanıcılar tarafından da üstlenebiliyor.

Portal kavramı: Bütün bilgi ve servislere tek ara yüzden, tek noktadan ulaşılabilen web sayfalarına portal denir. Portal dışı da bir de "Kurumsal Portal" ifadesi bulunuyor. Kurumsal Portal da şirketlere özgü elektronik ortamlarındaki tüm kaynakları bir araya getiren ve herkesin mümkün olduğunca kolay kullanmasını sağlayan iş

Sharepoint Team Services

PORTAL GÖRÜNÜMÜ: Portal görünümülü SPS'in ilk sayfasından bir örnek...

masaüstleri diye tanımlanıyor.

Microsoft SharePoint Portal Server 2001 ürününün en önemli özelliklerinden birisi, paketten hazır çıkan ve genişleyebilen bir portal çözümü. Ürünün içerisinde çıkan portal mimarisi Microsoft'un iki yıldan fazladır üzerinde çalıştığı Digital Dashboard teknolojisine dayanıyor.

Doküman yönetimi nedir? Doküman yönetimini ilginç bir araştırma ile inceleyelim derseniz. Gartner Grubu'nun 1997 yılında yaptığı araştırmaya göre şirket çalışanları, haftada 8 saatlerini –toplam çalışma süresinin yüzde 20'si– belge yönetimi için harcıyorlar. Bugün ise bu oranın çalışma saatlerinin yüzde 20 yüzde 30'unu oluşturduğu, 2003 yılı itibarıyla da yüzde 30-yüzde 40'ını alacağı tahmin ediliyor.

Bugün şirketlerde bir "doküman yönetim" sistemi kurmak çok ciddi maliyet azalmasını da beraberinde getiriyor. Ortalama bir çalışanın yılda 30 bin dolarlık bir maaş aldığını varsayarsak, zamanının yüzde 20'si doküman yönetimi işleri ile geçtiği durumda, yılda 6000 dolar -veya

1000 kişilik bir şirkette 6 milyon boşa giden harcama olarak görülebilir.

İnsan kaynaklarının maliyetine ek olarak elektronik veya kağıt ortamında belge işleme maliyetlerini de düşünürsek, "doküman yönetimi" yapılmayan bir sistemde Gartner'a göre;

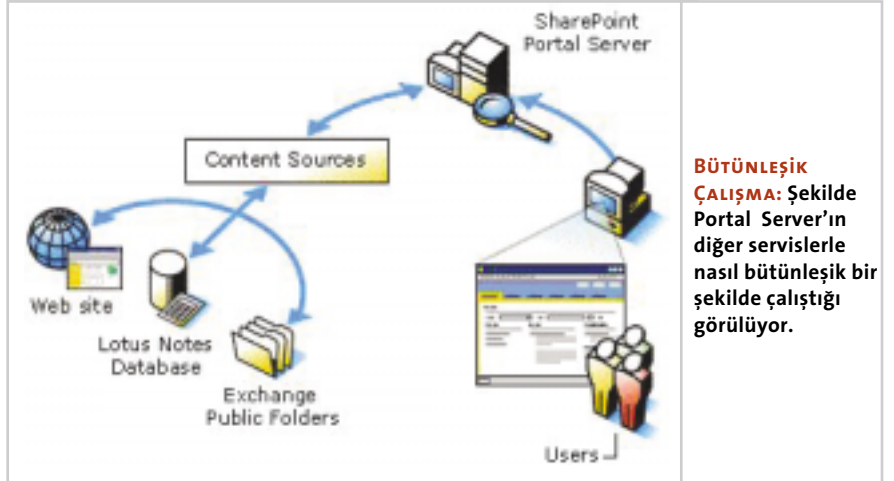
- Ortalama olarak bir belge, kağıt veya elektronik ortamda 9 ile 11 kez arasında kopyalanıyor ve maliyeti 18 dolar.
- Belgelerin dosyalanma maliyeti belge başına 20 dolar.
- Yanlış dosyalanmış bir belgenin bulunmasının maliyeti 120 dolar.

Microsoft Sharepoint Portal Server 2001 ile beraber gelen "doküman yönetim sistemi", bu örneklerde belirtilen maliyetleri minimum seviyelere getirmek için bir çok özellik barındırıyor. Ayrıca bu özellikler Sharepoint Portal Server

Sharepoint Portal Server 2001'in avantajları nelerdir?

Yenilenmiş arama teknolojisi: Microsoft Research'ün patentli teknolojisi, bu algoritmaları ilk kez ticari kullanıma sunuyor. Microsoft Sharepoint Portal Server, arama sorgularında Microsoft'un önceki nesil arama teknolojisine göre ve birçok diğer arama teknolojilerine göre daha iyi sonuç veriyor. SharePoint Portal Server'ın esnek bir şekilde arama yapmaya olanak veren kullanıcı ara yüzü, kullanıcıların doğal dil, mantıksal ve diğer sorgu işlemlerini kolayca yapmalarına olanak sağlamaktadır.

Ayrıca, kullanıcı ara yüzü sayesinde kullanıcılar arama içerisinde kolayca arama yapabilir; en iyi sonuç ve en ilgiliden en az ilgiliye göre sıralanmış sonuçlar alabilirler.

BÜTÜNLEŞİK ÇALIŞMA: Şekilde Portal Server'ın diğer servislerle nasıl bütünleşik bir şekilde çalıştığı görülüyor.

kullanıcılarının herhangi bir ek teknoloji bilgisi olmaksızın kullanılabilecek özellikler olması avantajlarını daha da artırıyor.

Microsoft Sharepoint Portal Server bir doküman yönetim sisteminde aşağıdaki özellikleri kapsamaktadır.

1. Doküman check-in/check-out (belgenin üzerinde ortak çalışma)
2. Versiyon kontrolü (istenilen versiyona geri dönebilme ve versiyonların takibi)
3. Yayınlanma (belgelerin bir onay mekanizmasından geçerek intranette yayınlanması)
4. Güvenlik (belgelere herkesin hakları ölçüsünde erişebilmesi)
5. İndeksleme ve arama (belgelere birer profil atanması, belgenin içindeki kelimelere göre otomatik olarak kategorize edilmesi ve aranan kelimelere göre gelen belgelerin görüntülenmesi)

En önemli kurumsal içeriğe erişim:

Microsoft Sharepoint Portal Server, bir organizasyonun temel bilgi kaynakları için hazır destek sunuyor. Bir sihirbaz ile yönlendirilen ara yüz sayesinde, belirlenmiş koordinatörler Windows Server dosya sunucularından, Exchange Server Public Folder'ları, Lotus Notes/Domino Server veya herhangi bir web sunucusunda saklanan bilgileri indeksleyebiliyorlar. Microsoft Sharepoint Portal Server, organizasyonel içerik güvenliği talimatlarına uygun hareket ederek, Windows dosya sistemi, Exchange Server Public Folder veya Lotus Notes Server'da bulunan her türlü bilgi ile ilgili güvenlik bilgisini yakalayıp, arama sonuçlarını da kullanıcının güvenlik seviyesine göre sunuyor.

Microsoft Sharepoint Portal Server, uygulama geliştiricilerin diğer içerik kaynaklarını indeksleyebilmelerine olanak →

KOLAY KULLANIM: Internet Explorer, Windows Explorer, Office ürünlerini kullanmayı bilmek SPS kullanımı için yeterli.

Sharepoint Team Services

veren bir uygulama programlama ara yüzü (API) desteğini de sunarak, bu sayede organizasyonların tam olarak aradıkları içeriğe ulaşabilmelerini sağlıyor. SharePoint Portal Server, aynı zamanda Office 95, Office 97, Office 2000 ve Office XP belgeleri, HTML belgeleri, TIFF belgeleri ve metin belgeleri hazır desteği gibi en sık kullanılan belge türlerine erişim sağlıyor. WordPerfect, PDF gibi diğer belge türleri de endüstri standardına dayalı filtre modeli sayesinde kullanılabilir.

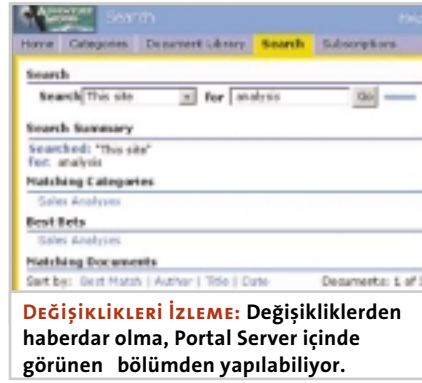
Bilgilerdeki değişikliklerden haberdar olma: Microsoft Sharepoint Portal Server'ın üyelik teknolojisi, internet haber gruplarındaki yüz binlerce kullanıcı için tasarlanmış. Kullanıcıların takip etmek istedikleri aramalara, belge değişikliklerine veya belirli konu başlıklarına abone olmalarına olanak sağlamaktadır. Bir kullanıcı, portalda belirli bir konu başlığına üye olduğunda, değişiklikler kendisine düzenli aralıklarla veya değişiklik olduğunda hemen portal veya e-posta aracılığıyla bildiriliyor. SharePoint, web yöneticilerinin belirli belgeleri veya içeriği öncelikli veya en iyiler olarak belirleyebilmesine olanak vererek, kullanıcıların en iyi bilgiye en hızlı şekilde ulaşabilmesini sağlıyor. Bu şekilde belirli bir bilgiye ulaşmak isteyen bilgi çalışanları, ilk olarak aradıkları ile en ilgili olan bilgiye ulaşabiliyor.

İlgili içeriği otomatik olarak kategorilendirme SharePoint'in otomatik olarak

kategorilere ayırma teknolojisi, belgelerin belirli bölümleri için bazı kurallar ve anahtar sözcüklerden oluşan ortak bir sözlük kullanıyor. Bu sayede koordinatörler SPS'yi sunucu tarafından indekslenen içeriği otomatik olarak kategorilere ayıracak şekilde kurabilirler.

Ölçeklenebilir ve yönetimi kolay arama özelliği:

Esnek içerik sunum özelliği, yeni içeriği manuel modda, belirlenen belirli bir zamanda, artırmalı modda (bu şekilde yöneticiler yalnızca yeni içeriği ve yeni içerikte meydana gelen değişiklikleri indeksleyebilirler), uyarı modunda (diğer sunuculardan uyarı gelmesi şeklinde) ve

ya uyarılama modunda (SharePoint paylaşımları ve konumları ölçer ve en sık değişen içeriği proaktif olarak indeksler) indekslemek üzere ayarlanabilir. Microsoft Sharepoint Portal Server, performans ölçüm ve olay izleme destek araçları ve yedekleme/yeniden yükleme gibi

standart sistem yönetim işlevleri için Microsoft Management Console (MMC) ek bileşenleri sunuyor. Microsoft Sharepoint Portal Server'ın indeksleme teknolojisi, binlerce sunucu üzerindeki milyonlarca belgeyi indekslenirken, indeks ile ilgili olarak on binlerce kullanıcı tarafından sorgulama yapılabilir.

Sharepoint Portal Server 2001'in önemli noktaları

Geçen ayki yazımızda Sharepoint Team Services uygulamasının makineye kurulumu sırasında SQL Server programı sisteme varsa database uygulaması olarak onu kullanacağını, yoksa kendi içinden gelen MSDE uygulamasını kurduğundan bahsetmiştik. Sharepoint Portal Server 2001 ise SQL veya MSDE uygulamasına gerek kalmadan kendi içinden gelen Microsoft Exchange Server mimarisinde Web Storage System yapısı barındırmaktadır. Bu sebeple bahsedilen gelişmiş arama seçenekleri, yapının daha sağlam olması gibi özellikler sisteme rahatça entegre edilmiştir.

Dilerseniz Sharepoint Portal Server 2001 uygulamasının önemli noktalarını soru cevap şeklinde madde madde inceleyelim.

► Sharepoint Portal Server hangi dillerde mevcuttur?

İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca ve Japonca

► Sharepoint Portal Server ne tür bir sistem gerektiriyor?

SHAREPOINT TEAM SERVICES VE PORTAL SERVER KARŞILAŞTIRMASI

	Team Services	Portal Server
Temel Özellik	Bilgi paylaşımı	Büyük Ölçekli Arama Bilgi Paylaşımı Kolay Yayınlama Portal Web
Web	Team Web	
Kullanıcı Sayısı	(5-75 kullanıcı)	(75+ kullanıcı)
Arama Yetenekleri	Team Web içinde ve SubWeb içinde	Birden çok server içinde bir çok data tipi
Tartışma ve Hatırlatmalar	• Discussions • Notifications • Surveys	• Discussions • Notifications
Geliştirme	Browser-based, Microsoft FrontPage 2002, ve SDK	Web Parts ve SDK
Doküman Yönetimi	• Publishing	• Check-in, check-out • Versioning • Routing • Publishing
Client Uygulaması	Browser, Office XP, FrontPage 2002	Browser, Microsoft Windows Explorer, Office 2000 veya Office XP
Geliştirmeye Açık Güvenlik Seviyeleri	Administrator, Advanced Author, Author, Contributor ve Browser	Administrator, Coordinator, Author ve Reader
Veri Barındırma Şekli	Microsoft SQL Server™	Web Storage System
Lisanslama	FrontPage 2002 server lisans, client'lar için bağlantı lisansı yok	Server ve client'lar için lisans var

İşlemci: Pentium III ve üstü

İşletim sistemi: Windows 2000 Server SP1 ve üstü veya Windows 2000 Advanced Server SP1 ve üstü.

IIS 5.0

SMTP

Hafıza: 256 MB RAM

Disk: 550 MB boş alan

► Sharepoint Portal Server, .NET destekli mi?

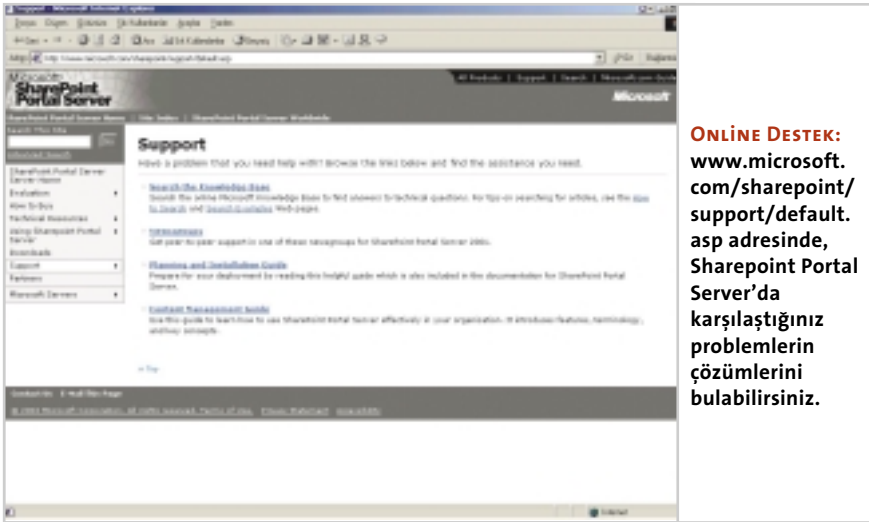
Kesinlikle evet, içerisinde birçok .NET core elementleri bulunduruyor. Ayrıca XML tabanlı yapısı ve WEBDAV ile beraber diğer web tabanlı protokolleri de desteklemesi .NET teknolojilerini ne denli kullanabildiğini gösteriyor.

► Sharepoint Team Service ile Sharepoint Portal Server arasındaki fark nedir?

Eğer makinenizde Windows 2000 Server veya Advanced Server Service Pack 1 sürümü varsa Q291340 ve Q286360 numaralı makalelerde bulunan yamaların SPS kurulmadan önce yüklenmesi gerekmektedir. Eğer makinenizde Windows 2000 Server veya Advanced Server Service Pack 2 sürümü varsa Q291340 ve Q269862 numaralı makalelerde bulunan yamaların yine SPS kurulmadan önce yüklenmesi gerekmektedir.

Ayrıca IIS 5.0 SPS kurulumundan önce hazır durumda olmalı ve 80 portuna göre servis konfigüre edilmelidir. Eğer başka bir portta çalıştırılmak isteniyorsa portal sitesi kurulumdan sonra istenen porta çevrilebilir.

SPS kurulumundan önce makinede

ONLINE DESTEK:
www.microsoft.com/sharepoint/support/default.asp adresinde, **Sharepoint Portal Server'da karşılaştığınız problemlerinizi çözümlerini bulabilirsiniz.**

Bunun cevabını bir önceki sayfadaki tabloda bulabilirsiniz. Daha ayrıntılı bilgiye ve bu tabloya netten de ulaşabilirsiniz. <http://www.microsoft.com/sharepoint/evaluation/overview/technologies.asp>

► Sharepoint Portal Server lisanslaması ne şekilde yapılıyor?

Portal Server için lisans ücreti alındıktan sonra eğer intranet de kullanacaksanız, kaç client bu makineye bağlanacaksa o kadar client için erişim lisansı almanız gerekiyor. Eğer portal sunucusunu internete kullanacaksanız o zaman Temmuz ayı içinde çıkması planlanan Internet Connector lisansını bekleyeceksiniz.

Sharepoint Portal Server 2001'in Kurulumu Öncesi

Sharepoint Portal Server kurulumundan önce makinede kurulu olması ya da olmaması gereken bazı uygulamalar ve yamalar mevcut.

yüklü olmaması gereken bazı yazılımlar bulunuyor. Bunlar,

- Exchange 2000 Enterprise Server
- Exchange Server sürüm 5.5 veya daha eski sürüm
- Microsoft Site Server (tüm sürümleri)
- Microsoft Office Server Extensions

Microsoft Exchange Server 2000 ve Sharepoint Portal Server: SPS kurulacak makinede Microsoft Exchange Server 2000 SP1 sürümü bulunabilir. Ancak öncelikle Exchange Server 2000 kurulması ve üzerine en az SP1 kurulması şart. Bunun nedeni her iki uygulamanın da sisteme Web Storage Servisini kurması. SPS, sistemde varolan Web Storage Servisini güncelleyebilirken, Exchange server kurulum sırasında bu servisin sistemde olması durumunda kurulumu kesiyor. Ayrıca SPS Microsoft Search servisini de güncelliyor. Tüm bu servisler SPS'in daha iyi doküman yönetimi ve arama iş-

Sharepoint Team Services

lemlerini yapmasını sağlıyor. Ayrıca SPS kurulumu sırasında makinede Exchange Server bulunması durumunda, bir süre Microsoft Exchange Information Store (MSEXchangeIS) servisinin durması gözlemlenebilir.

SPS ve Exchange Server ortak bir çok servis çalıştırıyorlar. Eğer bu iki uygulama bir makinede çalışırken SPS'in makineden kaldırılmasına karar verilir ve uygulanırsa, makinede bulunan Exchange Server, SPS'in kaldırılmasından sonra normal bir şekilde çalışmasına devam ediyor. Tam tersi bir durumda, makineden Exchange Server kaldırılmak istenirse, aşağıdaki listede bulunan tüm servislerin tek tek yeniden başlatılması şarttır.

- IIS Admin Servisi
- Sharepoint Portal Server
- Exchange Information Store
- SMTP
- WWW Publishing Servisi
- NNTP
- Exchange Message Transfer Agent (MTA) Stacks
- Exchange Post Office Protocol version 3 (POP3)
- Exchange Internet Message Access Protocol version 4 (IMAP4)
- Exchange Routing Engine

Microsoft SQL Server ve Sharepoint Portal Server: Makinede SQL Server 7.0 veya 2000 versiyonları çalışırken Sharepoint Portal Server 2001 uygulamasını yüklemeniz halinde, Exchange Server senaryosunda olduğu gibi makinede bulunan MSSearch servisi güncellenecektir. Bu işlem tüm indekslerdeki full-text formatın güncellenmesine neden olacağı için, bir kaç saate kadar sürebilecek bir işlem olabilecektir. Bu da varolan indekslerin büyümesine sebep olabilir. Tam tersi bir durumda ise, yani SPS yüklü olan makineye SQL Server yüklenmesi durumundaysa, servislerde herhangi bir değişiklik olmayacaktır. Onun yerine SQL Server sistemde varolan güncel MSSearch servisini kullanarak kurulumu devam edecek ve indeksleri o şekilde dizayn edecektir.

Microsoft Sharepoint Team Services ve Sharepoint Portal Server: SPS yüklenecek makinede Sharepoint Team Services uygulaması yüklüyse öncelikle bu uygulamayı sistemden kaldırmanız gerekmektedir. Ayrıca bu işlemten sonra şu registry key'in de silinmesi şarttır:

HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Office\9.0\Web Server

Tam tersi durumda ise, yani Sharepoint Team Services'ın SPS yüklü olan makineye kurulumu durumunda ise şu servislerin çalışmayacağını söyleyebiliriz;

- Discussion bölümünde yer alan girişler indekste yer almayacağından dolayı bu girişleri aratma şansı da olmayacaktır.
- Subscribe seçeneği, yani üye olarak belli değişikliklerin haberdar edilmesi ile ilgili bölüm çalışmayacaktır.
- Subscribe ve discussion bölümleri SPS periyodik yedeklemeleri esnasında yedeklenmeyecektir...

Sharepoint Portal Server 2001'in adım adım kurulumu

- Sisteme local veya domain administrator haklı bir kullanıcı ile logon olunmalı,
- Sistemde herhangi bir anti-virüs programı çalışıyor olmadığına emin olmalıyız, bu adımda eğer bir anti-virüs programı çalıştırıyorsak kurulum sonrası yapacağımız Workspace yaratımı ile ilgili adımlarda hata alma olasılığımız fazla,
- CD-ROM'dan Server Installation seçeneği ile kurulumu başlıyoruz.

Server installation seçeneği seçildikten sonra Sharepoint Portal Server, IIS üzerindeki olması gereken ayarları kontrol etmeye başlıyor. Örneğin TCP portunun

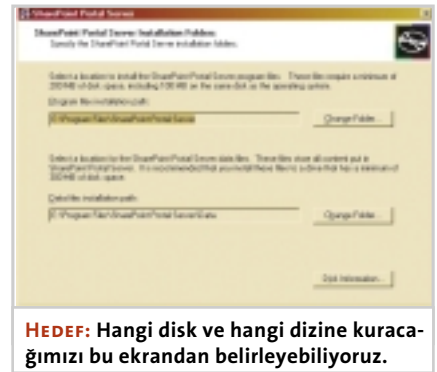
80 olup olmadığı ve IIS'de tüm IP'lerin Default Web Site'a atanıp atanmadığı gibi... Bunlardan birinin olmaması durumunda hata mesajı ekranda beliriyor.

IIS üzerinde istenilen tüm değişiklikleri yaptıktan sonra sıra geliyor Sharepoint Portal Server dosyalarının hangi disk ve hangi dizinde durması gerektiğini belirlemeye. Bunun için de seçim yapma şansınız var.

Bir sonraki ekran ise indeks servisi

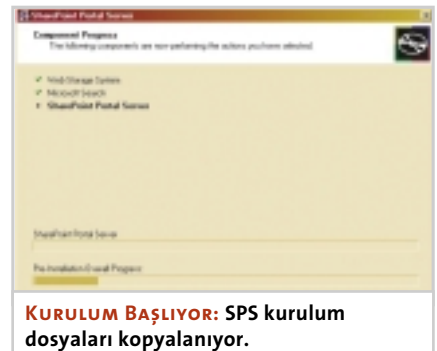
için gerekli olan admin bilgilerini içeriyor. Bu ekranda servisin çalışmasını sağlayacak kullanıcı bilgilerini ve mail adresini yazabiliyorsunuz.

Tüm bu girişlerden sonra dosyalar belirlenen yere kopyalanmaya başlıyor.

Kurulum işlemi tamamlandığında IIS'de birden çok site tanımladığınız gibi SPS'de de birden çok workspace tanımlayabiliyorsunuz. Bunun için kurulumdan sonra hemen karşınıza bir workspace sihirbazı geliyor. Şimdi bunu inceleyelim: →

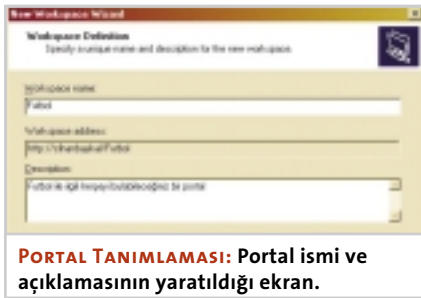
Sharepoint Team Services

Sihirbaz ilk ekranından sonra workspace ismini ve adresini belirlediğimiz ekrana geliyoruz. Oluşturacağımız portal için bir isim yazdığımız anda adres kendi kendine yaratılıyor.

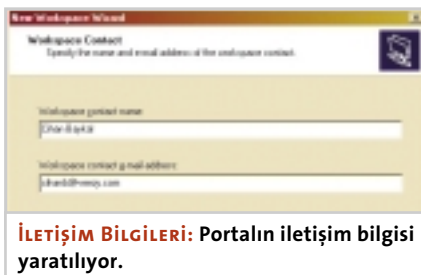
SIHIRBAZ: SPS Kurulumu sonrası otomatik olarak karşımıza çıkan Workspace kurulum sihirbazı.

Bu ekrandan sonra, yaratacağımız portalın iletişim bilgilerini girebiliyoruz. Fark ederseniz her portalın farklı iletişim bilgileri olabilir. Böylece her portalın birbirinden bağımsız çalışabileceği açık.

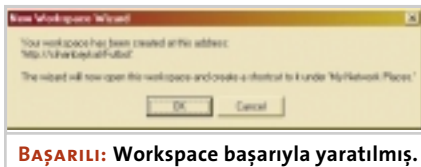
PORTAL TANIMLAMASI: Portal ismi ve açıklamasının yaratıldığı ekran.

Son olarak girilen bilgiler ışığında workspace yaratılıyor.

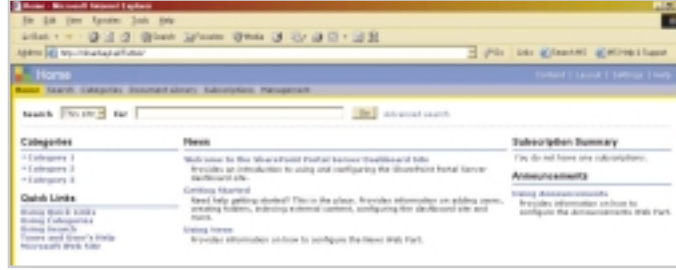

İLETİŞİM BİLGİLERİ: Portalın iletişim bilgisi yaratılıyor.

Workspace'in de başarıyla yaratılması sonucunda kurulum işlemimiz bitmiş oluyor. Gördüğümüz gibi kurulumda çok büyük ayarlar yapmadan bir portal oluşumu başarıyla tamamlanıyor. Kurulumdan sonra standart web ekranı ise şekil-deki gibi bir hal alıyor.

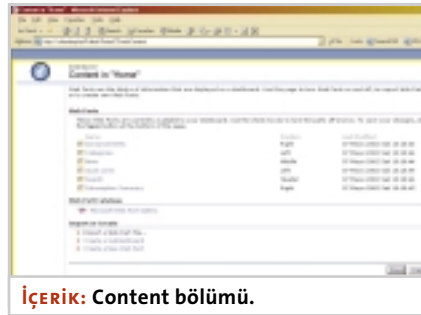
BAŞARILI: Workspace başarıyla yaratılmış.

PORTAL ARAYÜZÜ: Kurulumdan sonra portalın standart görünümü.

Sharepoint Portal Server 2001'in kullanımı ve geliştirilmesi

Sharepoint Portal Server uygulamasının geliştirme özellikleri Sharepoint Team Services ile kıyaslanamayacak kadar fazla. İlk olarak tüm içeriğin webpart'lardan ve digital dashboard denen teknolojilerden oluştuğunu söylemeliyiz. Bunların da kodlanarak geliştirilmesi mümkün. Ayrıca istendiğinde bir çok yazılmış webpart parçalarının da internette bulunması mümkün.

İÇERİK: Content bölümü.

Ana sayfadan Content bölümüne girdiğimizde varolan bir webpart'ın portal içine eklenmesi veya sıfırdan yaratılması veya silinmesi gibi işlemleri yapabileceğimizi belirtelim.

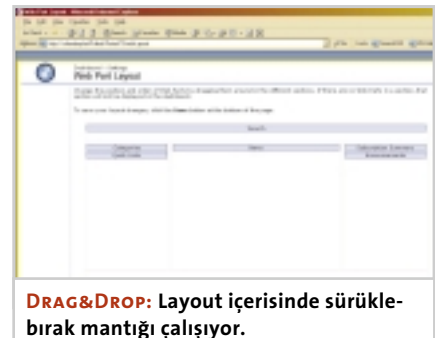
Portal kurulduktan sonra standart olarak gelen Announcements, Categories, News, Qucik Links, Search, Subscription Summary webpart'ları bulunuyor. Ama dilerseniz Microsoft'un Web Part Galerisine tıklayarak daha fazla webpart seçeneklerine ulaşabiliyorsunuz. İstediklerinizi de hemen kurmanız ve portal içinde çalışmaya başlamasını sağlamanız mümkün. Örneğin Exchange Server'a bağlanarak inbox'nızda yer alan e-mail'lerin portal'dan da gözükmesini sağlayabilirsiniz. Veya MSN Messenger uygulamanızı yine portal içinden çalıştırabilme şansınız var.

Bunun gibi bir çok örneği Microsoft değişik webpart'larla karşımıza çıkarıyor. Ancak elbette bir tek Microsoft bu webpart'ları geliştirmiyor. Microsoft dışındaki şirketler de Sharepoint Portal Server ile bütünlük çalışabilmek için kendi uygu-

lamalarının bazı özelliklerini webpart'a entegre edebiliyorlar. İnternette bununla ilgili bir çok örnek bulmak mümkün. Bir arama motorunda webpart diye aratmanız yeterli olacaktır.

Layout bölümünde ise Sharepoint Team Services'dan hatırlayacağınız gibi webpart'ların yerlerini değiştirme şansınız bulunuyor. İsteddiğiniz webpart'ı, ana sayfada istediğiniz tarafa çekerek en uygun görünüme kavuşmak mümkün.

Son olarak Search bölümüne bir göz atalım. Normal bir aramadan öte o kadar çok kriter verebiliyorsunuz ki, enterprise anlamda düşünülürse bulunacak bir çok doküman yerine tam olarak istenilen dokümana ulaşmak daha kolaylaşıyor. Şekilde de gördüğümüz gibi Search işlemini "This Site"da da yapabiliyorsunuz. Yani sadece bu portalın bulunduğu sitede. Diğer bir taraftan bu search işlemini ortamda yer alan diğer portallarda da enterprise anlamında bir kurulumdan sonra arama şansınız var.

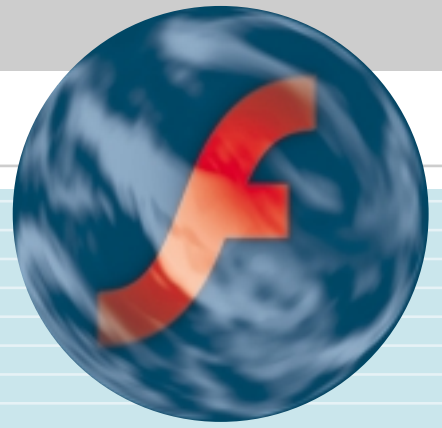

DRAW&DROP: Layout içerisinde sürüklerak bırak mantığı çalışıyor.

Diğer bir çok özellik ve kullanım şekli Sharepoint Team Services'i andırıyor. Sharepoint Portal Server ile beraber gelen yardım özellikleri ise çok geniş. Son zamanlarda çıkan birçok uygulama gibi bu uygulamanın da yardım özelliklerinden birçok şey öğrenme şansınız bulunuyor.

Microsoft'un Sharepoint Portal Server için önümüzdeki aylarda internet connector lisansı çıkarmasının ardından, internette kullanılabilecek çok iyi çözümlerden bir tanesi olacağı kesin.

Cihan Baykal, cin@turkdestek.com / MCSE, MCP+I

Macromedia Flash MX

Web Artık Daha Canlı

Yeni Flash çıktı. Artık çekici animasyonların yanında çok sayıda kullanışlı fonksiyonu da beraberinde getiriyor.

Geçtiğimiz yıl sadece Türkiye’de değil dünyada da, IT sektörü harcamalarında ciddi düşüşlerin yaşandığı bir yıl oldu. Firmalar, daha az IT yatırımlarından daha iyi sonuçlar almayı arzu eder hale geldiler. Bu gelişmeye internet uygulamaları açısından baktığımızda, IT yöneticilerinden beklenen internet uygulama geliştiriminde yatırımın geri dönüşünü hızlandırmaları, geliştirim projelerinin maliyetlerini düşürmeleri ve IT altyapıları yatırımlarından daha fazla geri dönüş sağlanması oldu.

Web’e Flash’la hareket kazandıran Macromedia, geçtiğimiz ilkbahar mevsiminde bu amaca yönelik, yani web’den sonuç almaya odaklı yeni bir ürün platformunu duyurdu.

Yatırımın geri dönüşü ve kullanıcı deneyimi

Bir firma için bir yatırımdan elde edilmesi gereken geri dönüşün ölçülebileceği birçok nokta olabilir. İnternet uygulamalarında yatırımın geri dönüşünün ölçülebildiği önemli kıstaslardan biri, kullanıcı deneyimidir. Web şimdiye kadar, sörf yapmak, gezmek ve bilgi edinmek için, yazılan uygulamaları kitlelere yaymak için mükemmel bir ortam sundu. Ancak bunu başarı ile gerçekleştirirken, yeterli kullanıcı deneyimi sağlamada hep eksik kaldı. Web uygulamaları için sağlanan kullanıcı deneyimi, kapsamlı uygulamalarda sevimli bir kullanıcı arayüzü sunmayı başaramadı.

Bu kullanışsızlık, zayıf etkileşim ve kafa karıştıran kullanıcı arayüzleri, firmaların iş ortakları ve müşterileri tarafından gerçekleştirilebilecek iş hacimlerini kısıtladığı için, maliyetlerini yükseltti. Bu durum, dahili uygulamaların verimliliğine ve firmaların web’in düşük maliyetli ya-

yım ortamından faydalanmalarına da büyük ölçüde engel oldu. Firmalar web üzerinde yeteri miktarda kullanıcı deneyimi sağlayan uygulamalar sunamadıkları için, hala bildik istemci/sunucu tarzı uygulamalara inanılmaz paralar harcıyorlar.

Macromedia MX platformu bu darboğaza bir çözüm getirmeyi hedefliyor. Bu çözümü daha iyi anlamak için, internet çözümlerinin gelişimine bakmak gerek: Başlangıçta düz HTML ile bilginin yayınlanması ve yayılması hedefleniyordu, HTML hala var ancak statik HTML hızla yerini sunucu tarafında uygulama geliştirimine ve kullanıcı tarafında zengin içeriğe bıraktı. Macromedia MX, yeni bir adım atmak için bir fırsat tanıyor. Web’in yayımındaki kolaylığı ortadan kaldırmadan, uygulamaların işlevselliği ile zengin içeriğin etkileşimini birleştirmek programın en önemli işlevlerinden. Zengin içerikle kast edileni anlamının, birkaç ör-

nekle çok kolaylaşacağını düşünüyoruz. Örnekler, MX ürünleri ile gerçekleştirilen ilk uygulamalardan seçildi. Bir finansman kuruluşu olan ETrade, web sitesini Flash MX ile yeniden inşa ederek, müşterilerinin anında fiyat alabilmelerini sağladı ve böylece kullanıcı deneyimini artırdı.

ETrade, tüm sayfanın yenilenmesini gerektirmeyecek şekilde hisse değerlerini tarayan bir grafik (Flash) arayüzü hazırladı. Bu şekilde tarayıcı ile sunucu arasında akan bilgi 100K’dan 2K’ya düşürüldü ve son kullanıcının fiyat sorgulamasına karşılık verme süresi, 20 saniyeden 2 saniyeye düştü. Sonuç olarak, yoğun trafik alan ETrade firması, internet bağlantısı için çok daha düşük bir ücret ödemeye başladı ve sitesine giren son kullanıcılar daha iyi bir deneyim elde ettiler. (<http://www.etrade.com>)

Diğer bir örnek için de Broadmoor sitesi verilebilir. Broadmoor oteli, zengin

YILDIRIM HIZIYLA: Flash MX web animatörlerinin işini daha da kolaylaştırıyor. Resimler kısa sürede canlı bir hal alıyor, etkileyici ses efektleri de cabası.

Macromedia Flash MX

kullanıcı deneyimine dayalı olarak geliştirdiği internet uygulaması ile otel rezervasyon sistemini çok daha verimli hale getirmeyi başardı.

Daha önce HTML tabanlı olarak devrede olan sistem, tüm otel sitelerinde rastlanan türde doldurulması gereken çok sayıda form ve okunması gereken birçok yazı içeriyordu. Nitekim, rezervasyon yapma niyeti ile siteye giren kullanıcıların yüzde 85'i rezervasyon yapmayı başaramadan veya sıkılarak sistemi terk ediyordu. MX ürünleri ile gerçekleştirilen yeni site ile tüm rezervasyon sistemi tek bir görsel ekrana indirildi. Sonuç, artık rezervasyon sistemine giren 100 kullanıcıdan 95'i rezervasyon yapıyor. Ortalama rezervasyon süresi de 3 dakikadan 1 dakikaya düştü. <http://reservations.broadmotor.com/oneScreen.cfm>

Macromedia MX ailesinin yeni üyeleri ve kullanım amaçları

Örneklerdeki gibi zengin bir internet uygulaması gerçekleştirmek için 3 elemana ihtiyaç var. Macromedia MX bu 3 elemanı birleştirmiş.

Bu üç elemandan birincisi, zengin istemci... Zengin istemciler, HTML tarayıcıların ve cihazların yeteneklerini genişleterek daha fazla etkileşim sağlarlar. Aslında zengin istemciler, HTML'in yerini almıyor, ancak uygulamaların tarayıcılarda yapabilecekleri şeyleri artırıyor.

Macromedia'nın sahip olduğu Flash Player bu konuda çok önemli avantajlar sunuyor. Günümüzde web tarayıcılarının çoğu Flash Player'a sahip. Macromedia, birçok donanım ve yazılım üreticisi ile anlaşma yaparak Flash Player'ın Microsoft XP gibi işletim sistemleri, Nokia'nın yeni jenerasyon cihazları ve Sony Playstation'lar ile birlikte verilmesini sağlamış.

İkinci anahtar eleman, etkin kullanıcı deneyimlerini programlamak için gereken sunucu teknolojileri... Yeni Macromedia ürün ailesinde, Flash uygulama geliştirimi için ileri seviye destek içeren, IBM websphere gibi Java sunucular ve Microsoft .NET üzerinde çalışan açık bir mimariye sahip sunucu yazılımı Coldfusion MX'in yepyeni bir sürümünü bulunduyor. Birçok firma uygulamalarını Coldfusion üzerinden sunuyor. Yeni ürün, açık mimariyi desteklemeyip, çeşitli platformlardaki geliştiricilere güç kazandırıyor.

Üçüncü eleman, geliştirim araçları... Uygulama geliştiricileri, yeni jenerasyon internet uygulamalarını hızla ve kolayca geliştirmek için bu araçlara ihtiyaç duymaktadır.

Macromedia Dreamweaver MX, Macromedia'nın geliştirim araçları stratejisinin merkezini oluşturuyor. MX sürümü, Dreamweaver ile diğer MX ürünleri arasında daha sıkı bir entegrasyon sağlıyor. Yeni Dreamweaver MX sürümü, geliştirim takımlarının hepsinin güvenilir web siteleri ve internet uygulamalarını hızlıca yapmalarını sağlayacak şekilde güçlü ve açık bir platform oluşturuyor.

Dreamweaver, web profesyonellerinin halen kullandığı bir platform. Bu sürümle, en gelişmiş web site geliştirim aracı alınarak web uygulamaları ve zengin internet uygulamaları için en uygun araç haline getirilmiş. Geliştirim araçları stratejileri içinde ikinci anahtar ürün Flash

RENGARENK: Yeni Flash web sayfanıza istediğiniz renk akışlarını verebiliyor.

MX... Flash MX, Dreamweaver MX gibi internet uygulamaları için birçok güçlü yeni özellik içeriyor.

Macromedia Flash yazarlık ortamı çok sayıda kullanıcıya sahip. Yeni Macromedia Flash MX sürümü ile bu kullanıcıların sağladığı etki artırılarak, Flash'ı kullanmak isteyen yeni uygulama geliştiricileri yeni bir kapı açılıyor.

Dreamweaver MX, Flash MX ve Fireworks MX, Freehand'in MX entegrasyonu sağlayan ara sürümü 10.0.1 ile birleşerek Macromedia Studio MX adında bir Studio paketi halinde sunuluyor. Macromedia Flash Player'ın sağladığı zengin istemci teknolojisi, Coldfusion'un sunucu teknolojisi ve Macromedia Studio MX içerisindeki geliştirim araçları hep birlikte zengin internet uygulamaları inşa etmek için gerekli ürün ailesini tamamlıyor...

Web tasarım maliyetini üretkenlikle azaltmak

Şimdi tekrar başta belirttiğimiz, sonuç alma, maliyetleri düşürme ve altyapıyı verimli kullanma noktasına dönelim.

Macromedia MX ürün ailesi, iş uygulamaları geliştiricilerini daha üretken hale getirmek üzere tasarlanmıştır. Hızlı geliştirim açısından bakarsak, yeni ürünlerin her biri, geliştirimi daha hızlı ve daha kolay yapmaya odaklı önemli işlevsellikler içeriyor.

Mevcut altyapıyı en iyi şekilde kullanmak

Macromedia MX ailesinin ürünleri sıkı entegre olmanın yanında, mevcut IT altyapısı ile çalışacak ve endüstri standartlarını destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. Böylece Macromedia MX ürünleri ile çalışma tarzınızı değiştirmeden ve kendinizi kısıtlamadan çalışma imkanına sahip olabilirsiniz. Macromedia MX'de varolan runtime teknolojisi, Flash zengin istemci ve Coldfusion'un yazarlık ortamı ile birlikte, güvenilir bir deneyim katmanı oluşturuyor. Bu iki ürün, bağımsız olarak da kullanılabilir. Coldfusion kullanmadan Flash, Flash kullanmadan Coldfusion kullanılabilir. Bugün endüstri standartlarına baktığınızda, kurumlarda entegrasyona doğru giden bir eğilimi görürsünüz. Macromedia MX ailesi bu eğilimi destekliyor.

MX ürünleri Microsoft'un .NET platformuna da destek veriyor. Dreamweaver'in içinde bulunan ASP.NET araçlarından özgün Flash entegrasyonuna kadar bunu görmek mümkün. Java ortamı için de destek mevcut. Dreamweaver MX JSP geliştirimi için tam destek veriyor. Coldfusion MX, IBM Websphere ve Sun iPlanet gibi bilinen Java sunucuların üzerinde çalışabilen özgün bir Java mimarisine sahip. XML desteğine de sahip olan MX ürün ailesiyle XML dokümanları yazabilir, uygulamanızda XML kullanabilirsiniz. Sonuç olarak, web servisleri ile çalışabilecek şekilde tam desteğe sahip Macromedia MX'le web servislerini kullanabilir ve ürünlerinizi yayınlatabilirsiniz.

İhsan Taşer

BİLGİ İÇİN

www.macromedia.com
Türkçe içerik:
www.medyasoft.com.tr

İÇİNDEKİLER

168 En iyi MS Office Alternatifi:
Bedava Türkçe ofis paketi169 Draw ve Math:
OpenOffice size daha fazla
ofis bileşeni sunuyor170 Artılar ve Eksiler:
Yeni sürümün en ilginç
özellikleri

OpenOffice 1.0

Hem Türkçe, Hem Bedava!

StarOffice'in alt yapısına sahip, ama aynı zamanda ondan çok daha gelişmiş bir ofis paketi olan OpenOffice 1.0'ın Türkçe sürümü kullanıma hazır. Microsoft Office'in en büyük rakibini piyasaya çıkar çıkmaz inceledik.

Evinizde ya da işyerinizde zaman zaman bilgisayar başında halletmeniz gereken işler olabilir. Ufak tefek yazışmaları ve küçük hesap işlerini gerçekleştirmek ya da bir şeyleri tanıtmak ve duyurmak için kullanabileceğiniz sunumları bir ofis yazılımını kullanarak hazırlamak her zaman daha basit olacak ve size zaman kazandıracaktır. Bu tür uğraşlar işinizin vazgeçilmez birer parçasıysa; biraz önce bahsettiğimiz bir kelime işlemci, hesap tablolu ve sunum yazılımlarından oluşan gelişmiş bir ofis paketi edinmeniz de yarar olabilir. Ancak sadece arada sırada ihtiyacınız olabilecek bu tipte bir yazılım paketi için de yüksek bir miktar ödeme yapmanız pek mantıklı olmayacak. Bu durumda daha uygun alternatifleri değerlendirmeniz gerekir. Tabii aynı zamanda alacağınız ofis paketinin kullandığınız işletim sistemi altında çalışıyor ve dilinizi de destekliyor olması gerekir. Durum

böyle olunca belki Microsoft'un pahalı ofis paketi rakipsiz gibi görünebilir. Ancak hepsi başarılı olmasa da aslında birçok alternatifte rastlamak da mümkün.

OpenOffice, 1.0 sürümüyle en iyi MS Office alternatifi

Bunlar arasında hem ucuz, hem çok fazla işletim sistemi hem de dilinizi destekleyen ve aynı zamanda da özellik bakımından sektör lideri Microsoft Office ile yarışabilecek olanları ayırdığınız zaman karşınıza tek bir ofis paketi çıkacaktır. Sun'ın StarOffice paketi ile aynı alt yapıya sahip ve ona paralel olarak geliştirilen, tamamen ücretsiz bir ofis paketi olan OpenOffice bu konuda tek sayılabilir. Özellikle de piyasaya en son sürülen ve artık sürüm olarak 1.0'a ulaşan yeni OpenOffice, sektördeki bu amansız yarışta nefesini Microsoft Office'in ensesinde hissettirmeye başlıyor. Hatta artık iş hayatınızda

ofis araçlarına yoğun olarak ihtiyaç duyuyorsanız bile OpenOffice, yüzünüzü kara çıkartmıyor. Üstelik en iyisi paranız cebinizde kalıyor.

İşletim sistemleri üzerindeki tekeliyle başarıyla sürdüren yazılım devi Microsoft, Office paketi yazılımları sektöründe de rakiplerini bir bir eleyerek uzun süre tek kalmayı başardı. Sadece tek bir işletim sistemi platformu altında çalışan, artık bir standart haline gelmiş Office belgelerini sorunsuz olarak okuyup yazamayan, kullanım kolaylığı ve fiyat avantajı sunmayan paketlerin bu sektörde dayanması zordu. Ancak artık tüm bu saydıklarımızın hepsinde başarılı bir yazılım olan OpenOffice 1.0 var ve üstelik de tamamen Türkçe.

Ayrıca ücretsiz olarak dağıtılan, open-source olan ve Office dosyalarıyla uyumlu bu yazılım paketi; Windows, Linux, Solaris ve Mac OS altında da çalışıyor. OpenOffice, özellik olarak birçok noktada

Microsoft Office'i yakalıyor ve hatta bazen geçiyor. Ancak tam anlamıyla mükemmel değil. Çünkü çok eski bilgisayarlarda yavaş bir performans sergiliyor ve çok nadir olarak da karmaşık Microsoft Office belgelerini açarken aynı belge yapısını koruyamayabiliyor. Ancak kardeş yazılımı olan ve neredeyse aynı özelliklere sahip Sun Microsystems'in StarOffice 6.0'ının ortalama 100 dolarlık bir fiyata satılacağı düşünülürse tamamen ücretsiz sahip olabileceğiniz OpenOffice'deki bu ufak sorunlar göz ardı edilebilir. Programın Sun sürümünde ek olarak bir veritabanı programı, ek fontlar, clipart'lar ve daha fazla dosya formatı desteği yer alıyor. Bunların haricinde iki paket tamamen aynı sayılabilir.

Sadece 50 MB dosya boyutuna sahip olmasına rağmen, içinde kelime işlemci, hesap tabloları yazılımı ve sunum programı içeren OpenOffice'in Türkçe ya da İngilizce sürümüne bu ayki "Top Software" CD'mizden ulaşip sisteminize kurabilirsiniz. Microsoft Office'in Word, Excel ve PowerPoint'ine karşılık gelen uygulamaları başarıyla sunan paket, maalesef Outlook'un karşılığında aynı başarıyı gösteremiyor.

Standart ofis paketinden çok daha fazlasını sunuyor

Günlük ofis içi ihtiyaçlarınız için bir ofis yazılım paketi satın almayı düşündüğümüzde genelde içinde en az 3 ana bileşenin olmasına dikkat ederiz. Bunun hari-

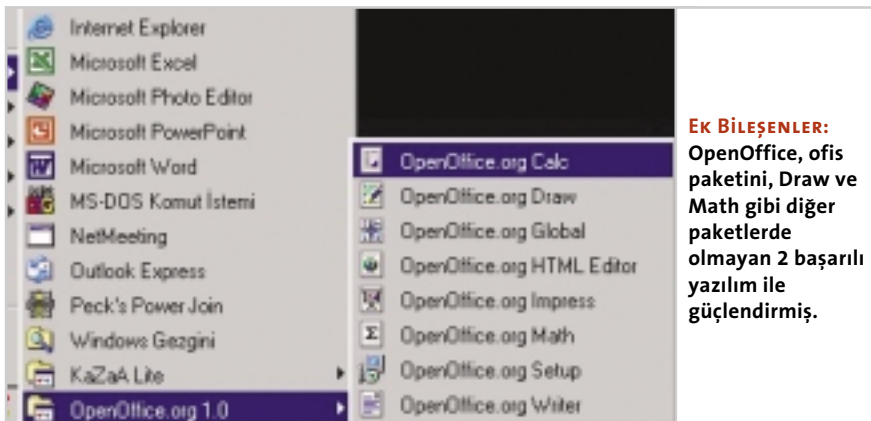
EN BÜYÜK FARKI FİYATI

» StarOffice 6.0 ve OpenOffice farkları

Sun'ın Star Office 6.0'ı ile aynı kod alt yapısını paylaşan OpenOffice 1.0, neredeyse Microsoft Office'in yerine alabilecek eksiksiz bir ofis paketi. Yazılım serbestliğine sahip olan OpenOffice 1.0, servis ve destek işlemini tamamen 3. parti firmalara bırakmışken, bir Sun ürünü olan StarOffice 6.0 yazılımı kullanıcısına 24x7 ücretli destek ve eğitim, kurulum ve güncelleme gibi servisler de sunuyor. Ayrıca Sun'ın, StarOffice 6.0 içine dahil ettiği 3. parti firmalara ait lisanslı teknolojilerin open source olarak dağıtılmasının mümkün olmamasından dolayı da bunlar OpenOffice içinde yer almıyor. Özellikle Asya dilleri de dahil olmak üzere bazı özel fontlar, Dieckmann yazım denetimi, Adabas D veritabanı bileşeni, bazı dosya filtreleri ve geniş clipart galeri bunlar arasında sayılabilir. Ancak OpenOffice içine sonradan open source bir yazım denetimi de eklenmiş. Ayrıca ek olarak 21 farklı dil için de destek sunuluyor.

menize yardımcı olacak bir aracı da pakete dahil ediyor.

Günün koşullarına ayak uyduran yazılım paketi, küçük ama daha güçlü belgeler için artık yeni XML dosya biçimini de destekliyor. Diğer taraftan, güçlü OpenOffice API'si, dışardan ekstra fonksiyonlar hazırlayıp, yazılım paketinin gü-

cindekiler ise genelde standart paketlerde pek yer almazlar. Ancak OpenOffice bu geleneği bozuyor ve bir ofis paketinin içine, kelime işlemci, hesap tabloları yazılımı ve sunum programının yanında çok başarılı bir resim düzenleme yazılımı ve matematiksel formülleri daha rahat gir-

cünü istekleriniz doğrultusunda artırmayı da mümkün kılıyor. Farklı yazılımların dosya biçimlerini de tanıyan OpenOffice, birçok programın taslaklarını da kullanabiliyor. Bu dosya biçimleri içinde HTML'den MS Office XP'ye kadar yelpaze genişleyebiliyor. Ayrıca Mozilla/Nets-

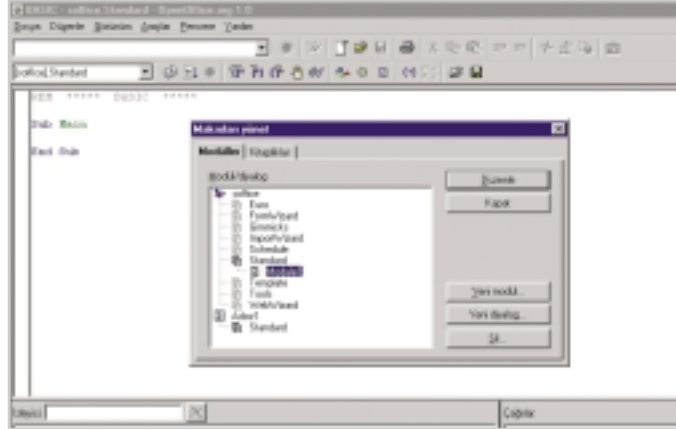
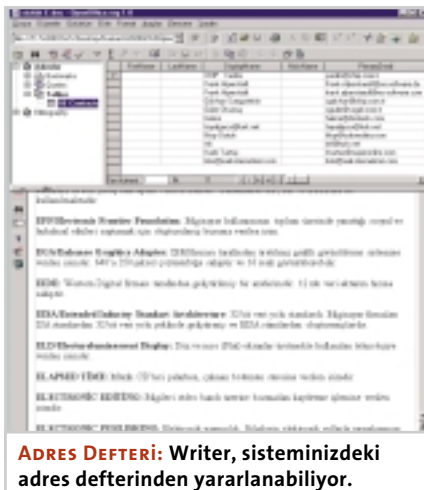
OpenOffice 1.0 Türkçe

cape 6.x ya da LDAP içindeki adres defterinizi de program içine dahil edebilirsiniz. Unicode desteğinin yanı sıra, OpenOffice, içinde Türkçe de dahil olmak üzere 15'den fazla ülke dilini de destekliyor. Baskı kapasitesi ve özellikleri oldukça fazla geliştirilmiş program içinde yer alan Autopilot ise, kullanıcıya karmaşık belgeler ile çalışırken adım adım yardımcı olabiliyor.

WRITER: Ofis paketleri içinde en fazla kullanılan bileşen olan kelime işlemci, bu pakette Writer adıyla karşımıza çıkıyor. Harici e-posta yazılımlarıyla kusursuz bir şekilde direkt bağlantı kurabilen yazılım, bu şekilde belgelerinizin tüm dünyaya rahatlıkla gönderilebilmesini sağlıyor. Stylist özelliğiyle üzerinde çalıştığınız belgenin görünümünü bir anda değiştirebilmenize imkan tanıyor. Gelişmiş form ve mektup yönetimini kullanarak, daha önce sisteminizdeki adres defterinden yazılım içindeki veritabanına aktardığınız bağlantılara da hızlı bir şekilde mektuplar gönderebiliyorsunuz.

Sorunsuz çalışan sürüm özelliğiyle değişiklikleri görmeyi ve bir takım içinde çalışmayı kolaylaştırıyor. Microsoft Office'ten alıştığımız bir özellik olan AutoCorrect'in kullanılması da yazım sırasında hataları engelleyerek gereksiz zaman kaybının önüne geçebiliyor. İndeksleme fonksiyonu ile belge içinde dolaşmayı kolaylaştıran Writer içindeki sofistike mi-zampaj yöneticisi ise ekran üzerinde yer alan her şeyi istediğiniz gibi yerleştirme-nizi mümkün kılıyor.

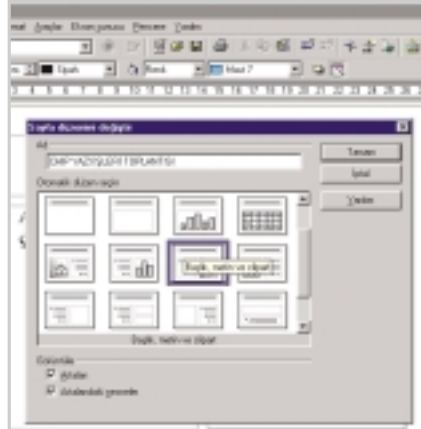
CALC: Microsoft Office içindeki Excel'in OpenOffice karşılığı olan bu programı kullanarak kolaylıkla StarBASIC makro-

ları ve OpenOffice API'si ile Java ya da C/C++ kullanarak sofistike fonksiyonlar yaratabiliyorsunuz. ODBC ya da JDBC gibi harici veritabanı bilgileri de alıp işleyebilen program, DataPilot uygulamasını kullanarak diğer OpenOffice bileşenle-

de mümkün oluyor.

DRAW: Diğer ofis paketlerinde karşılaşılan bir bileşeni olmayan Draw, gerçekten de başarılı bir resim düzenleme yazılımı. Burada metinlere şekil vererek onlara daha fazla estetik katan FontWork özelliği oldukça dikkat çekiyor. Ayrıca 3 boyutlu şekiller de çok hızlı ve basit bir şekilde tasarımlarınız içine dahil edilebiliyor. Daha yumuşak eğriler çizilebiliyor. İnceşen program bezier curve kullanıyor.

AUTO LAYOUT: Taslaklar sunumlarınıza profesyonellik katabiliyor

riyle de bilgi paylaşımı yapabiliyor. Formülleri size kendi dilinizde sunan Calc, farklı çalışma sayfalarındaki hücrelerin içeriklerini birleştirerek çalışmayı kolaylaştırabiliyor. Senaryo yöneticisi ise what-if-when analizleri yapabiliyor. Program içindeki tablolama araçları da verileri hem 2D hem de 3D olarak çok başarılı bir şekilde görselleştirebiliyor.

IMPRESS: Paket içinde yer alan diğer bir bileşen olan Draw içindeki tüm araçları ve efektleri de kullanabilen Impress, PowerPoint'in yaptığı işi görebiliyor. Buradaki AutoPilot özelliğiyle fikirlerinizi istediğinize en yakın şekilde gerçeğe dönüştürmenizi kolaylaştırabiliyor. AutoLayout özelliğini kullanarak da sunumlarınızın daha profesyonel görünmesini sağlayabiliyorsunuz. Ayrıca slayt efektlerini kullanarak sunumlara renk katmanız

MATH: Ofis paketi içindeki en farklı bileşen olan ve özellikle öğrencilerin ve mühendislerin oldukça fazla işine yarayacak Math, matematiksel formüllerin girilmesi işlemini daha önce herhangi bir ofis paketinde olmadığı kadar basite indirgeyebiliyor. Daha sonra bu formüller istediğiniz diğer herhangi bir ofis bileşenine de kolaylıkla aktarılabilir.

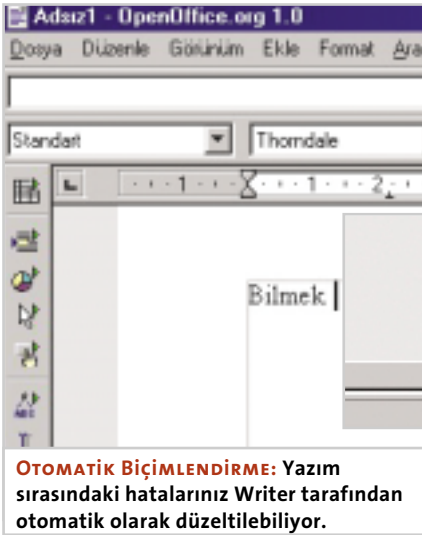
Sıcağı sıcağına yeni sürümün en çarpıcı yönleri ve eksileri

Bir ofis paketi içinde yer alan en çok kullanılan bileşen kelime işlemci olduğundan biz de özellikle OpenOffice'in Writer programı üzerinde daha fazla durduk.

Alışıldık menüler ve araçlar: İlk etapta programın genel görünüşüne bakıldığında zaman uzun yıllar Microsoft Office kullanmış bir kullanıcının bile yabancılaşma çekmeyeceği şekilde belirlenmiş ve dizilmiş menüler oldukça başarılı sayılabilir. Burada farklı metin bloklarının simültane bir şekilde kopyalanması, silinmesi ve biçimlendirilmesi için seçilebilmesi, sayfa düzeni ve çizim araçları, biçimlendirme sihirbazı, mail merge, sürümler, dipnot, taslak, HTML kaydedebilme ve benzeri daha birçok önceden alışılmış araçlar ve seçenekler de yer alıyor.

OpenOffice 1.0 Türkçe

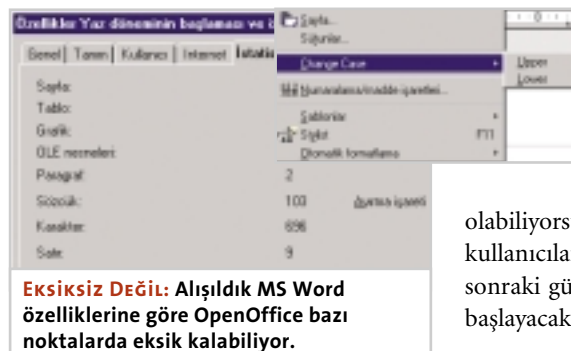
Otomatik biçimlendirme: OpenOffice, Word içinde yer alan birçok otomatik biçimlendirme mekanizmasını da bünyesinde barındırıyor. Hatta bunların herhangi biri devreye girdiği zaman aynı Office yardımcısına benzeyen bir pop-up pencere bile ekranın sağ alt köşesinde belirliyor. Bu pencere üzerine tıklandığı zaman ise otomatik biçimlendirme özellikleri ile ilgili bilgiler veren tam ekran bir yardım penceresine ulaşılabilir. İsterirse pencere üzerinden ilgili otomatik düzenleme seçeneğini doğrudan kapatabiliyorsunuz. Bu özellik başta çekici gelse de zaman içinde can sıkıcı olabiliyor. Bu durumda Araçlar menüsü altındaki Otomatik düzeltme/formatlama seçeneğini seçerek Otomatik düzeltme penceresine ulaşabilirsiniz. Seçenekler kartını seçtiğinizde karşınıza tüm liste gelecektir. Buradan istemediklerinizi kapatabilirsiniz. Tekrar aktif hale getirmek istediğinizdeyse "R" harfi kutucuğunu işaretleyerek yazım sırasında düzeltmeyi, "G" kutusunu işaretleyerek ilk açılışta düzeltmeyi belirleyebilirsiniz.

Kullanımı kolaylaştıran yenilikler: Tüm taklitçi zihniyetine rağmen OpenOffice, yine de Microsoft'un kullanım açısından zayıf kaldığı bazı noktaları ufak tefek bazı araçlarla kapatmayı da unutmamış. Örneğin aynı WordPerfect'de olduğu gibi sık kullanılan araçlara kısayol içeren dikine bir araç çubuğu ve aynı Microsoft'un Mac için hazırladığı Office'dekine benzer paragraf stillerini içeren bir serbest pencere de ana çalışma alanı üzerine eklenmiş. OpenOffice'in font menüsü de her fontu kendi karakter biçiminde görüntüleyebiliyor. Ayrıca herhangi bir kelime aratmak için artık

bir kısayol hatırlamanız ya da menülerde dolaşmanız gerekmiyor ve eş anlamlılar sözlüğü de alt menüler içinde gizlenmemiş.

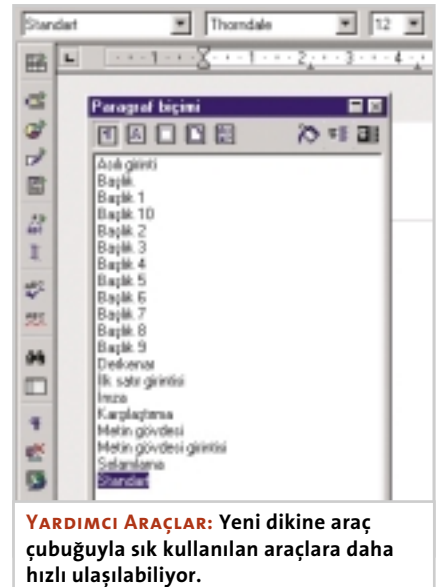
Kabul edilemez eksikler: Program üzerinde belirli düzenlemeler ve değişiklikler yaptıktan sonra, arabirimin Word'den pek bir farkı kalmıyor. Ancak yine de program, bir kelime işlemcisi olmaması kabul edilemez eksikliklere sahip. Eğer Dosya menüsünde, özellikler seçeneği altındaki istatistikler kartı altında saklanmış sadece tüm belgedeki kelimeleri sayabilen özelliği saymazsanız program içinde sözcük sayımı özelliği yer almıyor. Ayrıca Format menüsü altında yer alan Change Case ise seçilen kelimeleri sadece büyük ve küçük harfe dönüştürebiliyor... Microsoft Office'dekiyle yarışmaktan oldukça uzak. Son olarak da Word kullanırken kullanmaya alıştığımız ALT tuşu yardımıyla blok seçim yapılması, OpenOffice ile çalışırken pek mümkün olmuyor.

Microsoft Office belgeleriyle uyumluluk: OpenOffice paketi hemen her Word, Excel ve PowerPoint belgesini sorunsuz açabiliyor ve çoğu da daha önceki kaydettiğimiz biçimiyle karşınıza geliyor. Yazılım, sürümler seçeneğini aktif hale getirmenize gerek bırakmadan, yazarın yazıyla ilgili notunu da size gösterebiliyor. Ancak belgeler her zaman karşınıza eksiksiz olarak gelmiyor. Örneğin bir yazı belgesinde her düzenleme ile ilgili sorunlar yaşanabiliyor ya da tek bir sayfalık excel çalışma sayfası OpenOffice altında tek sayfaya sığmayabiliyor. PowerPoint altında da 3-D efektleri kaydedebiliyorsunuz. Bu noktada OpenOffice'in hala düzeltilecek bazı noktaları var gibi duruyor. Yine de gerçekçi olmak gerekirse, bu kadar farklı

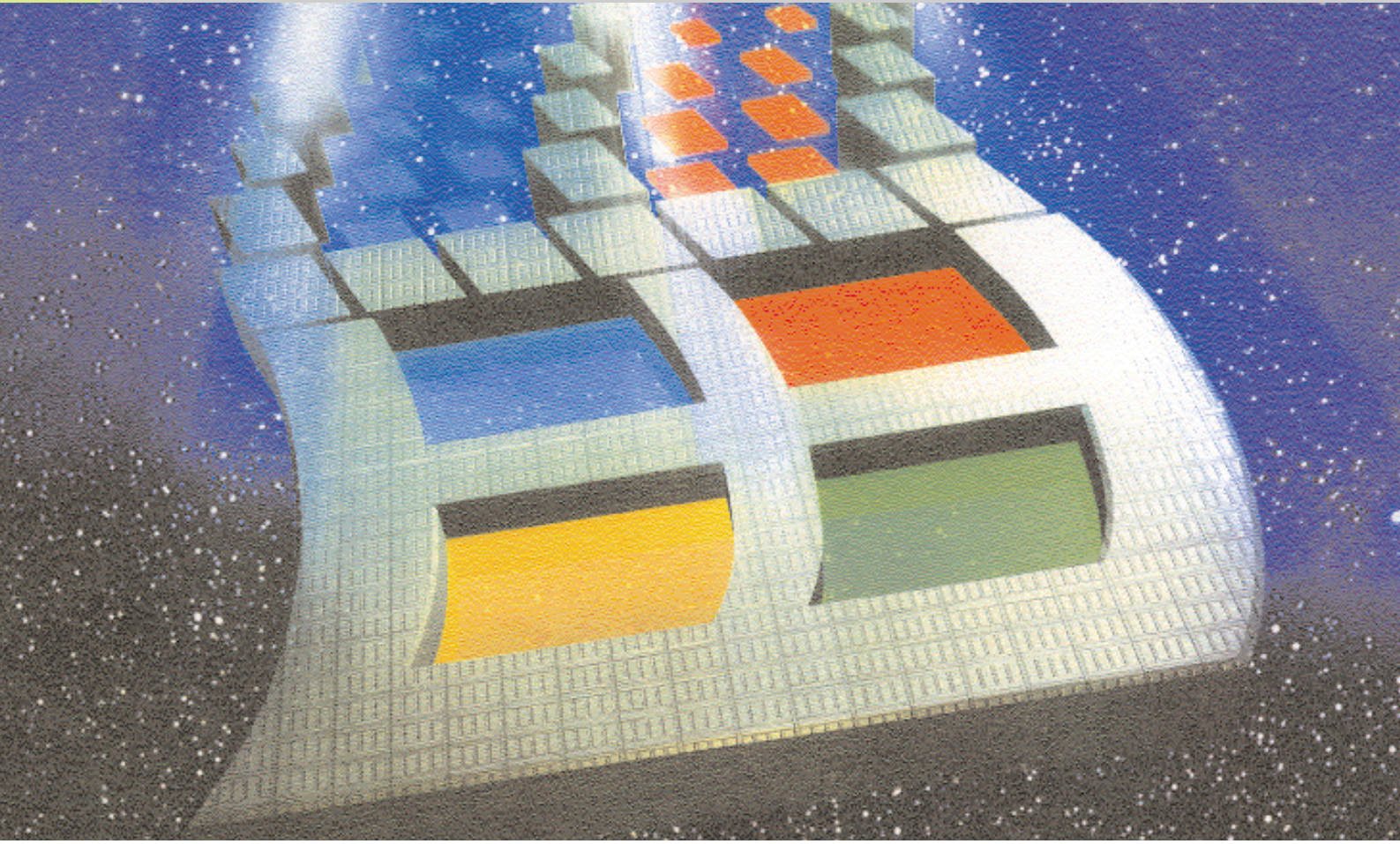
formatın, sürümün ve fontun olduğu bir dünyada belgelerinizi PDF olarak kaydederek tüm bu sorunlardan kesin olarak kurtulabilirsiniz. OpenOffice, PDF kayıt dışında belgeleri Microsoft'un formatına uygun olarak kaydedebileceği gibi kendine özel dosya biçimini de kullanabiliyor.

Yavaş bilgisayarlar için üretilmemiş: OpenOffice'in en kötü yanı eski bilgisayarlarda başarılı bir performans sergileyememesi sayılabilir. Eğer yazılımı yavaş bir işlemciye sahip bilgisayar üzerinde kullanıyorsanız, duruma göre herhangi bir pencerenin açılması saniyeler alabiliyor. Ayrıca metin seçimi ve taşınmasında da aynı sorunlar baş gösterebiliyor. Ama günümüz bilgisayarları için böyle bir sorun söz konusu değil.

OpenOffice, en az Microsoft Office kadar komplike bir program. Bu noktada karar verirken ucuz ve çekici, pahalı ve çekiciye göre daha ağır basıyor. Ayrıca OpenOffice'in geliştirici takımı, sorunları bulmakta ve çözmekte daha hızlı davranıyor. Örneğin yazılımın kullanıma sunulmasının üzerinden çok fazla bir süre geçmemesine rağmen, incelememizde de bahsettiğimiz birçok açık üzerine, kullanıcılardan gelen talepler doğrultusunda çalışmaların başlatıldığını www.openoffice.org adresi üzerinden şahit olabiliyorsunuz. Bu da demek oluyor ki kullanıcılar taleplerinin sonuçlarını bir sonraki güncellemeden itibaren görmeye başlayacaklar.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

İşletim Sisteminize Makyaj

Windows'unuzu Renklendirin

Bilgisayarlar her ne kadar canlı ve renkli aletler olsalar da, kullandığınız sisteme göre yeşil veya mavi renkteki masaüstünüz bir süre sonra sizin için çok monotonlaşıp, sıkıcı bir hale gelmeye başlayabilir.

İnsanlar neden zaman zaman dış görünüşlerinde değişiklik yapma gereği duyarlar?.. Örneğin erkekler küpe takmaya başlar, kadınlarsa saçlarını kestirirler. Bu değişiklikler onların kişisel yeteneklerine bir şey katmaz. Ancak yine de monotonluktan kurtulmak için bazen gerekebilir. Aynı durum uzun süredir aynı işte çalışanlar için de geçerlidir. Devlet dairelerinde çalışanlara gri, garsonlara ya da doktorlara beyaz, krupiyelerle bilardocularaysa yeşil renk bir müddet sonra nasıl sıkıcı gelebilirse, bilgisayarla uğraşanlar da, hep aynı masaüstünde çalışmak zorunda olduklarından, benzer bir sorunla karşılaşabilirler. Ancak diğer mesleklerle kıyaslandığında, bilgisayar kullanıcıları çok daha şanslıdır! Çünkü onların, çalışma ortamları olan masaüstlerini değiştirebilmek gibi bir lüksleri vardır... Windows işletim sisteminin kendi içinde dahi

masaüstü renklerini ve hatta simgeleri değiştirmek ve farklı ortamlar yaratmak mümkündür. Hatta Windows ME ve XP işletim sistemlerine sahipseniz, daha renkli ve farklı arabirim seçeneklerine de kavuşabilirsiniz. Ama Windows 98 veya 2000 kullanıyorsanız ya da Windows'un kendi temaları ve olanakları size yeterli gelmiyorsa, bu durumda 3. parti yazılımları kullanmanız gerekiyor. Böylelikle çalışma alanınızı artık daha öncekine hiç benzemeyecek bir şekilde değiştirebilirsiniz.

Windows işletim sisteminizdeki çeşitli bileşenleri değiştirmek için kullanabileceğiniz bu tür yazılımları üreten en popüler firma olarak Star Dock örnek verilebilir. www.stardock.net adresi altından ulaşabileceğiniz bu yazılım, şirketinden indireceğiniz farklı yazılımları bir arada kullanarak, işletim sisteminizi tamamen size özel olarak kişiselleştirebileceğiniz gibi,

MacOS, Linux, BeOS işletim sistemleri ya da başka bir Windows sürümümü gibi gözükecek şekilde değiştirebilmeniz de mümkün olabilir.

Değiştirmek istediğiniz arabirimse, 3. parti yazılımlar yeterli olacaktır

Eğer farklı işletim sistemlerinin arabirimlerinden hoşlanıyorsanız, sadece bunun için yeni bir işletim sistemi kurmak çok da mantıklı olmayacaktır. Bu durumda WindowBlinds ile ObjectBar'ı birlikte kullanarak, örneğin Windows ME işletim sisteminizin arabirimini Windows XP arabirimine dönüştürebilir ve onun kullanım özelliklerine kavuşturabilirsiniz. Tüm işletim sisteminizi değil de sadece browser'ınızı değiştirmek istiyorsanız, WebBlinds adlı yazılım da işinizi görebilir. Diğer taraftan eğer bir internet cafe sahibiyseniz ya da çocuklarınıza bırakacağı-

nız bilgisayardaki bazı özellikleri kısıtlamak istiyorsanız, DesktopX adlı bileşeni kullanarak sorununuza çözüm bulabilirsiniz. Bu program, masaüstünü tamamen gizleyerek, üzerinde farklı ve renkli nesnelere sahip, tamamını sizin tasarlayabileceğiniz daha hareketli arabirimler hazırlanmasını mümkün kılıyor. Bu tür arabirimler kiosklar üzerinde de rahatlıkla kullanılabilir.

Sisteminiz hızlı değilse daha temel yazılımlar denemeniz gerekiyor

Tabii ki tüm görünümü değiştirmek yerine, kullanım sırasında karşınıza çıkacak ufak tefek bazı özel efektler de size yeterli gelebilir. Bunlar, sisteminizi çok da yormadan, çalışmalarınıza renk katabilirler. WindowsFX yazılımını kurduktan sonra pencerelere gölge vermek, sağ tuş menüsünü saydam yapmak, pencere açılış ve kapanışlarına efekt vermek gibi birçok çarpıcı özelliğe kavuşabilirsiniz. Sadece masaüstü temalarını değiştirmek içinse Icon Packanger yazılımını kullanabilirsiniz. Bu yazılım size onlarca simge paketi sunuyor. Ayrıca, eğer program ile birlikte sağlanan ya da internetten indirdiğiniz hazır skin'ler sizi tatmin etmediyse, Skin Studio adlı yazılımı kullanarak, biraz da sabırla, yenilerini oluşturabilmeniz mümkün olabiliyor.

Bu yazılımların tümünü kullanacaksanız, yine aynı firmaya ait WinStyles yazılımı, bunları tek bir arabirim altından kullanmanızı sağlayarak size yardımcı olacaktır. Şimdi bu programları kullanarak, örneğin Windows 98 işletim sistemi ne sahip bir bilgisayar nasıl Windows XP altında çalışıyormuş gibi göstereceğimize bir bakalım... Birazdan üzerinde duraca-

ğımız tüm yazılımlara eCHIP kodlarını kullanarak bu ayki CD'miz üzerinden ulaşabilirsiniz.

Yeni bir işletim sistemi piyasaya sürüldüğü zaman, onla birlikte gelen yeni özellikler her zaman kullanıcılara çok çekici gelir. Ayrıca değişen arabirim de kullanıcıları yeni işletim sistemine geçmeye teşvik eden nedenler arasında ilk sıralarda yer alır. Ancak, sisteminiz güçlü değilse ve sadece kullanıcı arabirimindeki yenilikler için güncellemeyi düşünüyorsanız, bunun için sistemi değiştirmekten daha kolay bir yol da mevcuttur. Daha önce de bahsettiğimiz gibi WindowBlinks ve ObjectBar yazılımlarını kullanarak Windows 98 ya da ME'nizi rahatlıkla Windows XP şekline sokabilirsiniz. Ayrıca sadece şekil olarak değil, fonksiyon olarak da yeni arabiriminiz çoğu Win-

AZLA YETİNEBİLENLERE...

» Windows'un görüntü yetenekleri

Sisteminiz çok hızlı değilse ya da sadece Windows renklerini değiştirmek bile size farklı bir ortam sunabilecekse, 3. parti bir yazılım kurmanıza çok da gerek kalmayacaktır. Böyle bir durumda masaüstüne sağ tuş ile tıklayıp *Görüntü Özellikleri*'ne ulaştıktan sonra *Görünüm* kartını seçip, buradaki *Düzen* menüsünden farklı renk seçeneklerini deneyebilirsiniz. Hatta çok yeterli olmasa da, Windows içindeki temaları da kullanabilirsiniz. Eğer *Denetim Masası* altında *Masaüstü Temaları* diye bir seçenek yer almıyorsa, temalar standart olarak Windows'unuz ile kurulmamış olabilir.

Kurmak için *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası* penceresi altından *Program Ekle/Kaldır* seçeneğini seçin. *Windows Kur* kartı altındaki *Bileşenler* listesindeki *Masaüstü Temaları*'nı işaretleyip *Tamam* tuşuna tıkladığınızdaysa, Windows CD'nizden bu temalar sisteminize yüklenecektir. Artık bundan sonra *Denetim Masası* penceresi altında yer alan *Masaüstü Temaları* seçeneği yardımıyla sisteminizin temasını değiştirebilirsiniz.

Masaüstü Temaları penceresinde en üstten bir tema seçip *Tamam* tuşuna tıkladığınızda, bir anda tüm görünüm değişecektir. Eğer seçtiğiniz temanın sisteminizdeki tüm öğeleri değil de sadece belli öğeleri değiştirmesini istiyorsanız, bu durumda sağ tarafta yer alan listeden diğerlerinin yanındaki seçim işaretini kaldırabilirsiniz.

Windows'a Makyaj

BAŞLAT ÇUBUĞU TEMASI: Seçtiğiniz tema, sadece görüntü olarak değil, fonksiyonel olarak da benzer özellikler sunuyor.

dows XP arabirim fonksiyonlarına sahip olacaktır. Burada Windows XP örnek olarak seçilmiştir. İsterseniz sisteminize çok farklı arabirimler de kurabilirsiniz.

İki işletim sistemi arasındaki en büyük fark Başlat çubuğu

Şimdi öncelikle CD'den ObjectBar'ı sisteminize kurun (© eCHIP-Code Object). Bu program diğer Object Desktop bileşenleri gibi Programlar altında Object Desktop adlı klasör içinde yerini alacaktır. Simgesine çift tıkladığınız zaman ise Object Bar Theme Browser karşınıza gelecektir. Eğer program doğrudan kendini Sys-

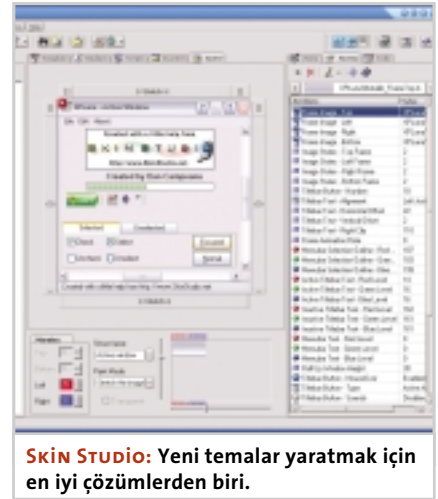
tem Tray'e yerleştirirse bu durumda da bu pencereye ulaşmak için önce System Tray'deki simgesi üzerine sağ tuş ile tıklayıp Configure Theme'i, daha sonra da açılacak pencereden File/Load menüsü altındaki Theme Browser seçeneğini seçmeniz gerekebilir. Bundan sonra artık istediğiniz temayı listeden seçebilirsiniz. Örneğimizi uygulamak için kaydırma çubuğunu en alta indirip buradaki Windows XP (Blue) seçeneğine tıklayın. Load tuşuna tıkladığınız anda Başlat çubuğunuz seçtiğiniz temanın çubuğu ile değiştirilecektir. Load tuşuna tıklamadan önce Styles seçeneğini kullanarak diğer Windows XP temalarından birini de seçebilirsiniz. Burada yaptığınız tüm değişiklikler ön izlemeye yer alacaktır. Artık Close tuşu ile bu yazılımı kapatıp yeni Başlat çubuğunuzu kullanmaya başlayabilirsiniz.

Dönüşümü tamamlamak için Windowblinds kullanabilirsiniz

Tabii ki şu haliyle işletim sisteminiz eski masaüstü renkleri ve simgeleri yüzünden Windows 98/ME ve Windows XP karmaşası bir şekilde görünecektir. Bu sorunu çözmek için de CD'den WindowBlinds'i sisteminize kurmanız gerekir (© eCHIP-Code WinBlind). Yazılımı kurup çalıştırdıktan sonra aynı ObjectBar'da ol-

duğu gibi kısayolunu Programlar altında Object Desktop klasörüne kopyalayacak ve System Tray'de de yerini alacaktır. Görüntüdeki eksiklerimizi tamamlamak için System Tray'deki simgesine sağ tuş ile tıklayıp açılacak menüden Configure WindowBlinds seçeneğini seçebilirsiniz. Ayrıca bu ayarlara Görüntü Özelliklerine yeni eklenmiş Skins kartından da ulaşabilirsiniz. Burada istediğiniz bir kaplamayı (skin) seçip Apply Changes seçeneğiyle anında uygulayabilirsiniz.

WindowBlinds altında yer alan seçenekleri incelediğiniz zaman burada Windows XP temasına tam uygun olan temanın yer almadığı dikkatinizi çekecektir.

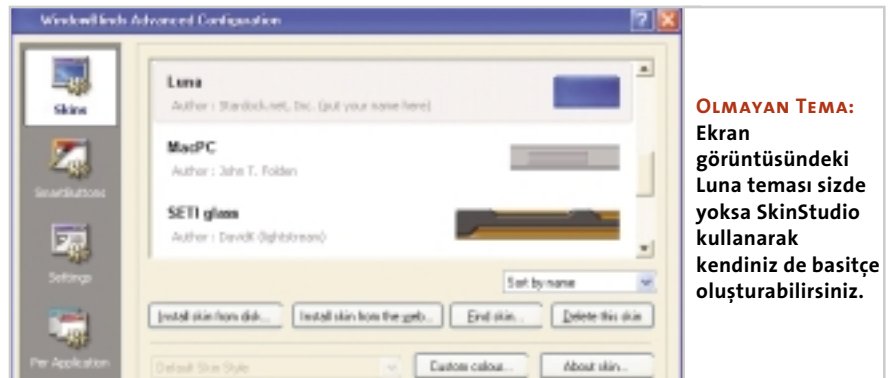
SKIN STUDIO: Yeni temalar yaratmak için en iyi çözümlerden biri.

Bu durumda örneğimizi eksiksiz olarak tamamlayabilmemiz için bunu kendinizin oluşturması gerekecektir. Üstelik bu çok da zor bir işlem değildir. Ancak öncelikle kullanarak CD'den SkinStudio programını sisteminize kurmanız gerekir (© eCHIP-Code Skin). Daha sonra pratik olarak bir Windows XP (Blue) teması yaratmak üzere programı çalıştırıp File/New menüsü altından From Template'i seçin. Açılacak pencerede General kartı altından Windows Skin seçeneğini seçip

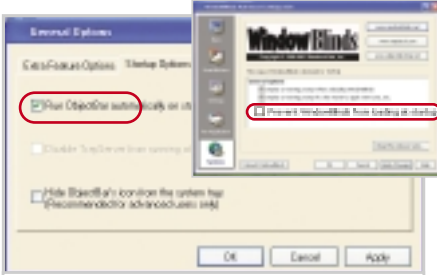
FARKLI BİR SEÇENEK

» Kendi OS'unuzu kendiniz yaratın

Varolan masaüstü üzerinde değişiklikler yapmanızı sağlayacak tüm yazılımların yanında herhangi bir sisteme benzemeyen tamamen farklı, bağımsız, kısıtlamalar belirleyebileceğiniz ve belirli amaca yönelik çalışma alanları yaratmanızı da mümkündür. CD'den kurabileceğiniz DesktopX yazılımı işte bunun için üzerinde istediğiniz boyutta ve sayıda tamamen size özel hareketli nesneler de tanımlayabileceğiniz ortamlar yaratabilir (© eCHIP-Code Desktop). Ne demek istediğimizi daha iyi anlayabilmemiz için bunlardan bir tanesini deneyip kendinizin görmesi daha iyi olacaktır. Ayrıca bu yazılımı kullanarak ekrana sadece belirli programlara ve bileşenlere erişmeye olanak tanıyan nesneleri koyarak kullanımı da kısıtlayabileceğiniz için artık bilgisayarınızı çocuklarınıza ya da tanımadığınız kişilere de gönül rahatlığı ile emanet edebilirsiniz. Çünkü bu aşamadan sonra kullanıcıların sizin istemediğiniz bir işlemi yapmaları pek de mümkün olmayacaktır.

OLMAYAN TEMA: Ekran görüntüsündeki Luna teması sizde yoksa SkinStudio kullanarak kendiniz de basitçe oluşturabilirsiniz.

AÇILIŞTA BAŞLATMAK: Basit ayarlarla programları açılışta otomatik olarak da başlatabilirsiniz.

OK tuşuna tıklayın. Tanımların yapılacağı pencerede hiçbir değişiklik yapmadan OK tuşuna tıkladığınızda kısa bir süre devam eden işlemin ardından LUNA adı altında Windows XP temanız oluşturulacak ve diğerlerinin arasında yerini alacaktır. Şimdi artık bu programı kapatıp biraz önce anlattığımız şekilde tekrar WindowBlinds programını açabilirsiniz. Şimdi listeye yeni eklenmiş Luna temasına ardından da *Apply Changes* tuşuna tıklayarak işlemi tamamlayabilirsiniz. Son olarak ekrandaki tüm pencereleri kapatın. Artık Windows XP görünümü

TEMALARI KALDIRMAK: System Tray'deki menülerden Unload'u seçmek yeterli.

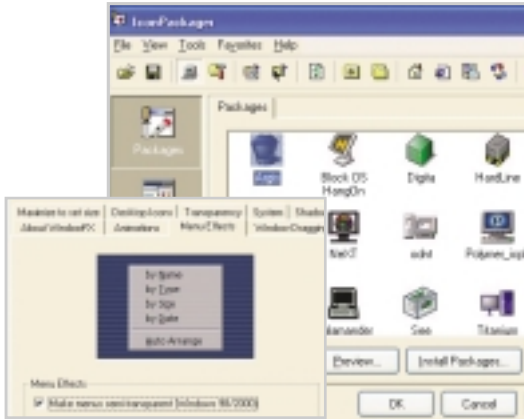
Bar'da ise *File* menüsü altından *General Options...*'i seçmeniz gerekiyor. Yeni açılacak penceredeki *Start Options* kartındaki *Run ObjectBar automatically on startup* seçeneğini aktif hale getirerek bu programın da otomatik olarak başlamasını sağlayabilirsiniz. Bu şekilde işletim sisteminizi baştan başlatsanız bile Windows XP görünümünde başlayacaktır.

Eski işletim sisteminize geri dönmek için yapmanız gerekenler

Bu özelliklerden sıkılıp eskiye dönmek istediğinizde ise tek yapmanız gereken iki yazılımın da System Tray'deki simgelerine sağ tuş ile tıklayıp menüde en altta yer alan *Unload* seçeneğini seçmek. Sisteminiz tekrar eski haline dönecektir. Eğer Windows renklerinizi eskiye dönmezse masaüstüne sağ tuş ile tıklayarak *Görüntü Özellikleri* seçeneklerini açın ve *Görüntü* kartındaki *Düzen* seçeneği altından *Windows Standardı*'nı seçin. Eski renklerin de geri gelecektir.

Eğer sisteminizin bu kadar yükü kaldırıp kaldıramayacağından emin değilseniz sırasıyla Icon Packanger ve Windows FX yazılımlarını da deneyebilirsiniz. (© eCHIP-Code Icon), (© eCHIP-Code Window). Icon Packanger, sisteminizdeki ikonlara yeni bir soluk kazandırırken Windows FX'de çeşitli ufak tefek efektlerle kullanımı renklendirecektir. Ancak gölgeler ve bazı saydamlık efektlerinden tam verim almak için sisteminizin Windows 2000 olması gerekebiliyor. Yine de diğer efektler de oldukça yeterli oluyor. Ayrıca son olarak tüm bu programları bir birlik içinde kullanmak ve tüm kurduğunuz StarDock yazılımlarına tek bir program altından uyum içinde erişmek için WinStyles yazılımından da yararlanabilirsiniz (© eCHIP-Code Style). Ancak kurmanız çok da gerekli değildir.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

YAVAŞ BİLGİSAYARLAR İÇİN: WindowsFX ve Iconpackanger yeterli olacaktır.

yeni Windows 98/ME'nizi kullanmaya başlayabilirsiniz.

Tabii ki tüm bu tanımlama işlemlerini her oturum başlattığınızda baştan yapmak istemiyorsanız, kullandığınız programların otomatik olarak başlaması için doğru seçenekleri seçtiğinizden de emin olmanız gerekir. Bunu kontrol etmek için şu yolu izleyebilirsiniz:

WindowBlinds için programı çalıştırdıktan sonra sol tarafta yer alan listeden *System* seçeneğini seçip sağ taraftaki listeyi kontrol edin. Burada *Prevent WindowsBlinds...* ile başlayan seçeneğin aktif olmaması gerekir. Eğer seçili ise seçimini iptal edip OK tuşuna tıklayın. Object-

Sürpriz Yumurta:
Visual Basic çalışanları

Ayın Hatası:
Hatalı BIOS güncellemeleri

Evinizi Gözetleyin:
Webcam kurarak gözetleme

6 Adımda Kolay Çözüm:
Namo Web Editor hakkında

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

Ayın İpucu

Kyro II Ekran Kartını Hızlandırmak

Grafik kartınızın performans kaynaklarını harekete geçirin. Küçük bir değişiklik ile işlemci hızını yaklaşık olarak yüzde 10 arttırabilirsiniz.

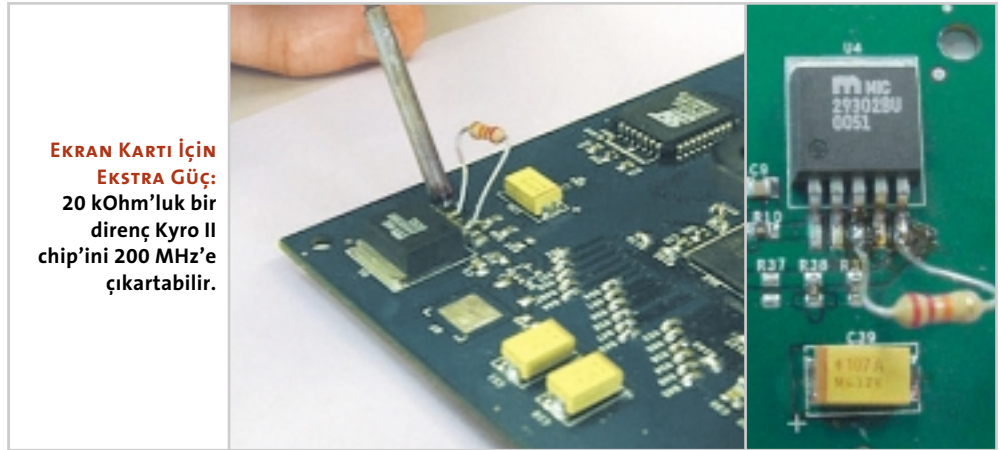
■ Düşük fiyata yüksek 3D performansı. Kyro II Chip'li 3D Prophet 4500 grafik kartı, bu isteği zaten yerine getiriyor. Ancak Kyro II'nin çalışma hızını küçük bir eklenti ile yaklaşık olarak 200 MHz'e çıkartabilir ve böylece ekran kartının performansını arttırabilirsiniz. Bunun için gerekenler; tanesini 25 bin TL'ye alabileceğiniz 20 kOhm'luk tek bir direnç, iyi bir soğutma ve EnTech'in Powerstrip programı...

DİRENCİN LEHİMLENMESİ: İlk olarak grafik kartının bir köşesinde bulunan gerilim ayarla-

parçanın zarar görmesine neden olacaktır. Bu durumda parçayı ayırın ve lehim noktalarını soğutmaya çalışın.

HAVALANDIRMANIN İYİLEŞTİRİLMESİ: Kyro II'nin yükseltilmiş çalışma hızında, ısıdan kaynaklanan bir sorun yaşamaması için, etkili bir soğutma sistemi kullanmalısınız. Standart soğutucusu, değişiklikler sonucunda yeterli olmayacağı için, kartınız kısa bir süre sonra hasar görecektir. Bunun için en iyisi ısı iletken folyo, CPU soğutma parçası ve gerçekten kuv-

EKRAN KARTI İÇİN EKSTRA GÜÇ:
20 kOhm'luk bir direnç Kyro II chip'ini 200 MHz'e çıkartabilir.

yıcının yerini tespit edin. Bu parça toplam beş pin'e sahiptir. Bizim burada kullanacağımız ayaklar ise, soldan sağa doğru, 3 ile 5 arasındakilerden oluşuyor. Direnç ise üçüncü ve beşinci pin'lere bağlanmalı.

Grafik kartının performansını arttırmak için faydalandığımız nokta ise, üçüncü ve beşinci pin'leri bağlayarak işlemcinin çekirdek gerilimini (Vcore) ayarlayabilecek olmamız. 20 kOhm'luk direnç yardımıyla grafik kartının çekirdek gerilimini yükseltiyorsunuz. Pin4 ise ileride gerçek çekirdek geriliminin ölçülebilmesi için bir kontrol noktası olarak kullanılacak.

20 kOhm'luk direnci alın ve bağlantı ayaklarını bir yan keski yardımıyla kısaltın. Bir sonraki adımda direnci üçüncü ve beşinci pin'lere lehimleyin. Her hangi bir soruna yol açmasını engellemek için bağlantının lehimlenmesi birkaç saniyeden daha fazla sürmemeli. Aksi takdirde bağlantı noktaları aşırı ısınacak ve

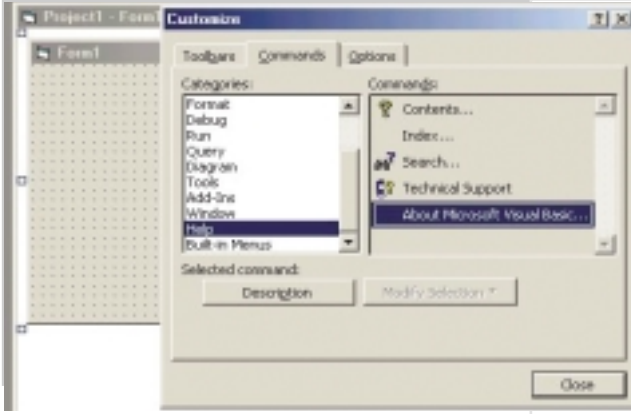
vetli bir motor kullanmalısınız.

OVERCLOCKING: İşlemci ve hafıza için yüksek çalışma hızları ayarlamak üzere EnTech (www.entechtaiwan.com) tarafından geliştirilen Overclocking aracı Powerstrip'in güncel versiyonuna ihtiyacınız olacak. Program shareware olarak dağıtılıyor ve fiyatı yaklaşık olarak 30 dolar. Bu araç yardımıyla sistemi yeniden başlatmaya gerek kalmadan, sadece bir kaydırma çubuğu yardımıyla grafik kartınızı hızlandırabilirsiniz.

DİKKAT! Grafik kartınız hakkında, yukarıda anlatılan işlemleri yapmak için, lehim ve overclock konusunda tecrübeli olmalısınız. Donanım üzerinde yapılacak değişiklikler sonucunda üretici garantisi ortadan kalkacaktır. Yapılan işlemin sorumluluğu tamamen size aittir.

Sürpriz Yumurta

Microsoft Visual Basic Geliştiricileri

Visual Basic Product Team: Visual Basic geliştiricilerinin listesini görmek için ilk önce **View/ Toolbars/Customize** komutunu çalıştırın. Ekrana gelen **Customize** penceresindeki **Commands** kartı üzerinde bulunan **Categories** listesinden **Help** ve **Commands** listesinden de **About Microsoft Visual Basic...** öğesini seçin. Daha sonra, bu komutu, fare yardımıyla standart araç çubuğuna taşıyarak, yeni bir düğme oluşturun. Bu düğmenin ismini değiştirmek için üzerine sağ tuşla tıklayın ve Name alanına "Show VB Credits" yazın. Son olarak **Customize** penceresini kapatın ve Visual Basic geliştiricilerinin listesini görmek için biraz önce oluşturduğunuz düğme üzerine tıklayın. Bu sürpriz yumurta için Gökhan Turkey'a teşekkürler...

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için **10 milyon TL** kazanabilirsiniz.

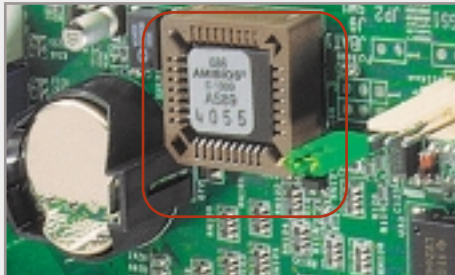

AYIN HATASI

Anakarta Zarar Veren Hatalı BIOS Güncellemesi

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Piyalepaşa Blv., Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi N0:231/3 80380 Kasımpaşa/İSTANBUL veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Bir okuyucumuz, Elitegroup anakartı K7VZA'nın BIOS'unu güncellediğinden beri bilgisayarında hiçbir hareket olmadığı şikayeti ile CHIP test merkezimize başvurdu. Tabii ki, "güncelleme esnasında dikkat edilmediği ve yanlış BIOS üzerinde çalışıldığını" düşündük ve söz konusu bilgisayarı incelemek için merkezimize aldık.

BIOS OLMADAN HiÇBİR ŞEY OLMAZ: Hatalı bir BIOS'a ancak bir Flasher yardımcı olabilir.

HATA TESPİTİ: İlk başta bilgisayarda, yanlış bir BIOS'dan kaynaklanan standart bir hata olarak hiçbir hareket olmuyordu. Test merkezinde bulunan ikinci bir K7VZA'nın BIOS'unu sorunlu ana kart ile değiştirdik ve bu işlem sonucunda bilgisayar saat gibi çalışmaya başladı.

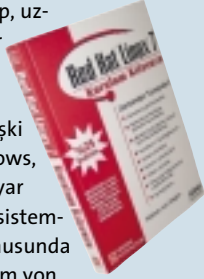
SONUÇ: Merkezimizdeki BIOS Flasher sayesinde hatalı anakartın üzerine kendi BIOS'umuzla yeniden yazdık. Bunun sonucunda orijinal haline geri dönen anakart ve bilgisayar, sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı. Ancak okuyucumuzun tam olarak ne yaptığını ve uyguladığı BIOS güncellemesini biz de görmek istedik. Anakartın revizyon numarası da dahil olmak üzere her şey üretici web sayfasında tarif edilenler ile aynıydı. Ancak bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra aynı sorun bu sefer bizim de karşımıza çıktı. Sorun firma tarafından yayınlanan BIOS güncelleme-sindeki bir hatadan kaynaklıyor olmalıydı. Muhtemelen, aynı sorun, tüm anakartlarda yaşanmıyor olabilir. Bu nedenle BIOS güncellemesi sırasında, özellikle anakartınız K7VZA ise, dikkatli ol-

AYIN KİTAPLARI

► Red Hat Linux 7

William von Hagen tarafından hazırlanmış bir kurulum kılavuzu niteliğindeki bu kitap, uzmandan tavsiyeler adı altında sunulmuş. Eski COBOL uygulamalarını, ilişki verilerini ve Windows, Novell gibi bilgisayar ortamlarını Linux sistemlerine taşımak konusunda uzman olan William von Hagen ayrıca tanınmış bir bilgisayar koleksiyoncusu. Kitabın girişinde Red Hat hakkında kısa bilgi veriliyor ve neden bu Linux'un seçildiği açıklanıyor. Kitapta, Sistemi Red Hat 7.0 için hazırlamak, Temel Sistem Yapılandırması, Linux'u yapılandırmak, Yerel ve Ağ Depolama Alanını Kullanmak ve Diğer Yazılım Bileşenlerini Yüklemek konuları geniş olarak açıklanıyor. Yeni başlayanlar ve orta düzey kullanıcılar için amaçlanmış kitap, aynı zamanda ileri düzey kullanıcıların da eksik bilgilerini tamamlamalarına yardımcı olabilir.

Bilgi için: Sistem Yayıncılık
Tel: (212) 293 83 72

► Adım Adım Frontpage

Başlangıç ve orta düzey kullanıcılar için tasarlanmış Adım Adım serisinin FrontPage versiyonu da oldukça renkli ve sağlam bir içeriğe sahip. FrontPage 2002'de eklenmiş olan yenilikleri anlatarak başlayan kitabın içeriği kitap ile birlikte gelen CD-ROM'u nasıl kullanacağınızı da anlatarak devam ediyor. MOUS (Microsoft Office User Specialist) sertifika sınavına hazırlık amacı da taşıyan kitapta, MOUS ile ilgili olan konular sayfaların kenar boşluğunda bir logo ve hedef numarasıyla gösteriliyor. Tabii isterseniz yalnızca gerek duyduğunuz dersleri de inceleyebilirsiniz. Kitap kuşe kağıda basılmış ve tamamen renkli. FrontPage'e uzak olanların bile ilgisini çekebilecek nitelikte.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Tel: (312) 354 83 00

İÇİNDEKİLER

Kontrol Listesi:
Gözetleme için gerekenler

Uzaktan Gözetleme:
Tahta göz uyumuyor

Yararlı Linkler:
Bilgi, yazılım, ürünler

03.13

Atölye: Webcam'le Kendi Evinizi Gözetleyin

Seni Yakaladım!

Otomatik ev gözetleme sistemi, sadece kapınızın önündeki her türlü hareketi kaydetmekle kalmaz, aynı zamanda dünyanın hangi noktasında olursanız olun, evinizdeki gelişmelerden cep telefonu veya internet erişiminizin var olduğu sürece, kolayca haberdar olmanızı sağlar.

Çöp kutusu kayıp. Oysa daha yepyeni ve onu bir sene önce 30 milyon lira ödeyerek satın almıştık. Artık insanlar nerede yaşarlarsa yaşasınlar sahip oldukları herşeyi birbirine zincirlemek ve hapsedmek zorunda mı? Dışarıda çalışanlar olarak gündüzleri evde olmadığımız zamanlarda orada nelerin olup bittiğini nasıl öğrenebiliriz? Video gözetleme sistemi, benzer sıkıntıları yaşayan insanlar için en iyi çözümlerden biri. Ancak pro-

fesyonel güvenlik sistemleri hiç de ucuz değil. Hareketleri bildiren ve uzun süreli video kaydı sağlayan bir sistem için 700 dolar civarında bir masrafı göze almalıyız. Ancak çöp kutumuz bu kadar değerli değil ki! Mutlaka bunun daha ekonomik bir yolu olmalı... Yıllardır ofiste bir webcam duruyor ve depo artık kullanılamadığından çürüğe çıkarılan PC'lerle dolu. Sıra eldeki donanım ile neler elde edebileceğimizi görmekte.

WebCam ile Gözetleme

KONTROL LİSTESİ

» Gözetleme detayları

Evinizi gözetleyebilmek için büyük zahmetlere girmeniz şart değil. Listede gerekli bileşenlerle ilgili her açıklamanın ardından maliyet tahmini niteliğindeki yaklaşık rakamları göreceksiniz... Aynı liste gerekli parçaların çoğunun zaten elinizin altında olduğunu da açığa çıkaracak.

- En az 166 MHz hızında Pentium işlemci, 5 GBayt büyüklüğünde sabitdisk ve USB bağlantısına sahip bir bilgisayar (yaklaşık 100 dolar.)
- USB bağlantılı Webcam (30 dolar)
- USB Uzatma: Beş metrelik

bir aktarma mesafesi için normal bir uzatma kablosu (10 dolar) yeterli. Webcam bağlantısı, muhtemelen bir de A/B giriş adaptörünü (3 dolar) gerektirecektir. Daha uzun mesafeler içinse pahalı bir repeater kablosu araya bağlanmalı.

- V90 modem veri aktarımı için yeterli olacaktır.
- Telefon prizine çekilecek bir hat.
- FTP transferi ve e-mail bilgilendirmelerini sağlayabilecek gözetleme yazılımı. Bu atölye çalışmasında SupervisionCam 3.1 (25 dolar) adlı shareware kullanıldı.
- FTP girişli internet web alanı.
- SMS uyarısı gönderen (Hot-mail gibi) e-mail adresi

1 Gözetleme sisteminin yapılması gerekenler

Ev kapısının önündeki tüm hareketleri gözetlemek istiyoruz. Orada herhangi bir değişim olması halinde hareketlerin anında kaydedilmesi ve ardından resimlerin web sayfamıza gönderilmesi gerekli. Bu sayede dünyanın her yanından evde neler olup bittiğini öğrenebiliriz. Hemen bilgilendirilmemiz için sistemin SMS aracılığıyla cep telefonuna bilgi aktarması da gerek.

2 Gözetleme için ihtiyaç duyulan donanımlar

Prensip olarak gözetleme işlemi her webcamle yerine getirilebilir. Bu cihazın bir kızıllötesi veya alışılageldik hareket uyarıcısı/bildiricisi ile donatılmış olması gerekmiyor. Çünkü algılama, yazılım tarafından gerçekleştiriliyor. Denetim için Terratec'in TerraCam USB Pro'sunu kullandık. Nedenlerimizden biri bu cihazın zaten elimizde oluşuydu. Bu webcam nispeten küçük ve bunun dışında tam da gereksinimlerimizi karşılayacak özelliklerde bir yazılımla birlikte geliyor.

Webcam'in kablosunu 5 metre uzunluğundaki bir USB kablosuyla ve A/B adaptörüyle uzattık. Beş metrelik bir uzunluk, aktarma için yeterli değilse, Repeater adı verilen sinyal güçlendirici bir kablo kullanmalısınız. USB aktarım yolunun çok uzun olmaması ve bilgisayarın resim dosyalarıyla yavaşlamasını engellemek, kayıt ve sistemin denetimini sağlamak için önceden çürüğe çıkardığımız bir Pentium II sistem kullandık. Resim dosyaları çok büyük olmadığından, 33.6 Kbit/s veri transfer hızına sahip, yaşlı analog v90 modemlerden herhangi biri upload için yeterli.

N-Coding'li uygun uzunlukta bir bağlantı kablosu düşünmeli ve telefon prizinin dolu olması halinde hat çoğaltıcısı veya bunun için özel ikinci bir hat kullanmalısınız. Gözetleme için kullanılacak sistemin ulaşılması imkansız bir konumda kurulu olması halinde, peer-to-peer network sayesinde çalışma bilgisayarınızdan denetim sağlayabilirsiniz.

3 Yazılımlar bundan sonrasını tamamlayacaktır

Önceleri kullanım dışı bıraktığımız PC'de, Windows 98 SE kuruluydu. Bu sa-

yede ev gözetleme sistemi sorunsuz şekilde işliyor. USB desteğinin kurulması halinde Windows 98'de de sorunlarla karşılaşmayacaktır. Windows XP'nin Home Edition'ında testlerimizde bazı sorunlarla karşılaştık. Görünen o ki Terratec'in XP sürücülerini tam olgunlaştırılamamış ve XP sürücü sertifikaları eksik.

XP'nin kamerayı tanıması ancak sistemin yeniden başlatılmasının ardından kablunun çıkarılıp yeniden takılmasıyla sağlandı. Otomatik bilgilendirme güvenilir bir şekilde çalışmadı ve telefon bağlantısı upload sonrasında kendiliğinden kesilmedi. Kullanıcıların çoğu XP terfisi için 90 dolar civarında ek masrafa girmek istemeyecektir.

Güvenlik sisteminin merkezinde gözetleme yazılımı var. Atölye çalışmamızda SupervisionCam'ın 3.01 sürümünü kullandık. Yazılım www.supervisioncam.com adresinden indirilebilir. Sitede ayrıca forum ve kullanım kılavuzu da mevcut.

Webcam'lerin pek çok modeli hareketleri algılayan ve internete resim aktarabilen programlarla birlikte geliyor. Gözetleme sisteminin burada anlatıldığı şekilde kullanılabilmesi için yazılım şu özellikleri taşımali:

- Değiştirilebilir denge noktasına (trigger) sahip hareket bildirimi desteği
- FTP aracılığıyla otomatik server-upload'u sağlayabilme
- E-mail'le otomatik bildirim

4 Diğer ihtiyaç duyulanlar: Elektronik posta ve SMS

Görüntü karelerinin son elli tanesinin gösterilebilmesi için internette yaklaşık bir megabayt'lık web alanına ihtiyaç var. Ayrıca otomatik SMS uyarı özelliğine sahip bir e-mail adresi edinmelisiniz. Ücreti tabi bu özelliği bazı internet servis sağlayıcılarından veya GSM operatörlerinden karşılamak mümkün.

5 Herşey doğru açığa bağlı: Mesafe ve aç sorunları

Webcam'ler oda kullanımı için üretilmiş olduğundan açık alanlarda konuşlandırıldıklarında hava koşullarına karşı korunaklı bir alan gereksinimi oluşur. Görüntü için erişilebilir maksimum çözünürlük genellikle 640x480 pikseldir. Kayıt sırasında insanların tanınabilmesi için, gözetlenmesi gereken nesneyle kamera ara-

UZAKTAN GÖZETLEMENİN ESASLARI

» Tahta göz uyumuyor

sındaki uzaklığın on metreyi aşması gözetlemeyi anlamsızlaştıracaktır. Aynı zamanda dış dünya görüşünün genişlemesiyle birlikte yoldan geçen gerçekte zararsız insanların veya komşunun kedisinin neden olabileceği yanlış alarmların sayısı artacaktır. Kamera, ona zarar verebilecek insanlardan uzak tutulmalı ve aşağıya doğru çok dik açılarla bakmamalıdır. Aksi takdirde gördükleriniz hırsızın saçlarıyla sınırlı kalır. Nesneyi doğrudan cep heden hedeflemek yerine yandan hafif eğimle görüntü almaya özen gösterin. Önerimiz sol tarafı kullanmanız, çünkü araştırmalar insanların çoğunun bu yöne döndüklerini ortaya koyuyor.

Sıraladığımız nedenlerden ötürü webcam'i balkonun altına iki metrelik mesafeden, 30 derecelik açıyla evin kapısını odaklayacak şekilde monte ettik. Beraberindeki sistem direkt olarak duvarın öbür yanında ve koridorda yer alıyordu. Bu sayede beş metrelik bir kablo yeterli oldu.

Yakınlardaki sokak lambasının yeterli ışığı sağlamasıyla birlikte gece için ayrıca bir aydınlatma ihtiyacı ortaya çıkmıyor. Hareket habercili harici ışıldakları ihtiyaç halinde 20 doları aşmayan maliyetlerle çeşitli yapı marketlerinden elde edebilirsiniz.

6

Düzgün gözetleme için yazılım ayarları

Burada belirtilen ayarlamalar her ne kadar SupervisionCam 3.1'de yapıldıysa da diğer gözetleme yazılımlarında da benzerlik göstermesi kuvvetle muhtemel.

Hareket habercisi: Sürücü ve program kurulumunun ardından öncelikle hareket habercisini kurun. Sistemin çalışma prensibi son derece basit. Webcam sisteme sürekli olarak resim sunuyor. Yazılım, bu resimleri 0.5 ile 1 saniye arası değerlere erişebilen, değiştirilebilir zaman ara-

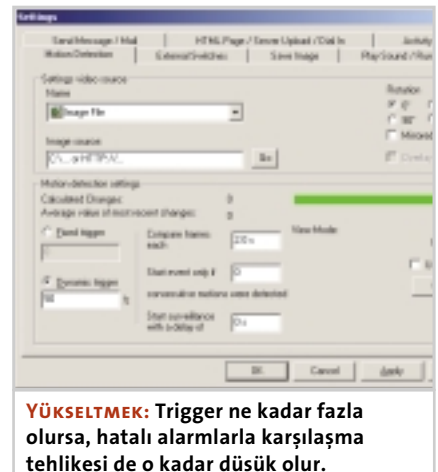
lıklarında değerlendiriyor. Son üç kayıtlı içerikleri karşılaştırılıyor ve denge noktası (trigger) olarak tanımlayabileceğimiz ve özgürce belirlenebilen belirli bir yüzde oranında görüntünün birbirinden farklı olması halinde durum, hareket olarak tanımlanıyor ve kaydediliyor. Trigger için yüzde 60 veya daha yüksek bir değer seçerek her kedinin veya gökteki her bulut hareketinin alarm verilmesine neden olmamasını sağlayın. Alternatif olarak maske kullanma seçenekleriyle hareket değerlendirilmesini resmin bir parçasıyla sınırlandırabilirsiniz.

Resim büyüklüğü için 320x240 piksel genellikle yeterli bir değer. Webcam'i siyah-beyaz kayıt için ayarlayarak bayt tasarrufunu arttırabilirsiniz.

Resimlerin kaydedilmesi: Save Picture'dan saklama için konum belirtin. En iyi yol ikinci bir partition'a başvurmak, çünkü ilk partition'ın dolması halinde programın yürütülmesi zorlaşacaktır.

E-mail bilgilendirmeleri: Doğrudan SMS yollanamadığından, e-mail üzerinden gerçekleşecek ikinci yolu seçiyoruz. Bu yöntemin bir avantajı da cep telefonunuzu kapadığınızda dahi PC başında haberdar edilebilmeniz ve cep telefonu sahibi değilseniz SMS uyarıları seçeneğinden vazgeçmek zorunda kalmamanız. Posta kutunuzun SMS mesajları gönderip gönderemediğini servis sağlayıcınızdan öğrenebilirsiniz. Bu özellik son zamanlarda oldukça revaçta.

SupervisionCam vasıtasıyla resimler hemen e-mail'lere eklenecektir. Her ne kadar bu özellik web alanı sahibi değilseniz epey fayda sağlayacaksa da, ek akta-

KONUMU BELİRLEMEK:

Kamera, hava koşullarına ve zarar verebilecek saldırılara karşı korunmuş bir şekilde monte edilmeli. En iyi seçim, yandan 30 derece eğimle gözetlenen nesnenin odaklanmasıdır.

rım zamanına mal olduğundan diğer durumlarda kapatılmalıdır.

Server-Upload: HTML Page/Server Upload/Dial In kartındaki kesin ayarlarını alın. FTP bağlantı parametrelerini tıpkı çevirmeli ağ bağlantısı için olduğu gibi servis sağlayıcınızdan öğrenebilirsiniz. Web alanınızda, resimlerin yüklenebileceği bir klasör oluşturmalsınız. İzlenecek yol bir sunucudan bir diğerine değişiyor olsa da, genellikle servis sağlayıcıların FAQ (SSS, Sıklıkla sorulan sorular) sayfalarında parola korumalı girişi için dahi bilgi sağlanmakta. SupervisionCam, ayrı resimleri slayt gösterisi şeklinde ardı ardına izleme olanağı yaratan destinasyon.htm'i ilk upload'la birlikte web alanı-

nıza gönderecektir. Program yalnızca en son elli resmin online olması için çaba gösteriyor. Bu sayede internetteki değerli web alanınızın yavaş yavaş eski kayıtlarla doldurulmasının önüne geçiliyor.

7 İlk tecrübeler ve düzeltmeler

Hareketten cep telefonu uyarısına kadar geçen süre genellikle üç dakikanın altındadır. Ve kayıtlar bu zamanda online hale geliyor. Başlangıçta trigger değeri çok düşük ayarlandığından bulutların konumundaki her değişim yazılımı telaşa sürükledi. Kayıt edilen miktarın fazlalığı upload edilmesini engelledi ve program

kendi kendini bloke etmiş oldu. Yüzde 60 trigger ve saniyede bir resim karşılaştırma aralığı ile problem bertaraf edilebildi. Çöp kutusu hırsızlığını yapanın suçluluğunu hala kanıtlayamadıysak da, en azından aradan geçen zamanda somut şüphe ve şüpheliler edindik.

MJ / Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

YARARLI LİNKLER

Bilgi, yazılım ve ürünler...

► www.terratec.com

Webcam

► www.supervisioncam.com

Atölyede bahsedilen gözetleme yazılımı ve forum sayfası

**Teknolojide
iş dünyasının
lider dergisi...
Bayinizden
sormayı
unutmayınız
www.itb.com.tr**

» ALTI ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Namo WebEditor

Pratik HTML Editörü ile Web Sayfası Sunumu

Amatörlerin şablonlar yardımıyla etkili sonuçlar elde etmesini sağlayan HTML aracı, Script Wizard gibi önemli fonksiyonlarıyla da profesyonellerin ilgisini çekiyor. CHIP, bir web sayfasını altı adımda nasıl hazırlayacağınızı gösteriyor.

■ Çok geriye gitmeden, örneğin beş sene önce, web sayfaları daha çok metinlerden ve birkaç resimden oluşuyordu. Ancak çok hızlı bir şekilde gelişen internet, şu anda yaratıcılık konusunda sınır tanımıyor. Dinamik HTML, Java, Flash gibi yeni teknolojiler sayesinde, artık her bir web sayfasının ayrı bir sanat eseri olduğu söylenebilir. Ancak eklenen her yeni özellik, biraz daha karmaşa anlamına geliyor.

Tüm yeni özellikleri bünyesinde toplayan

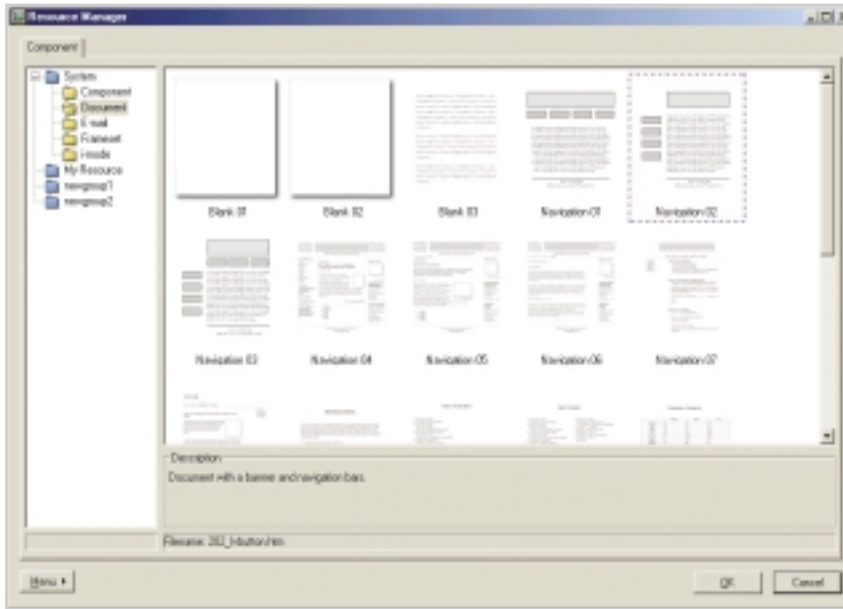
Namo WebEditor, işte bu noktada devreye giriyor ve yediden yetmişe tüm kullanıcıların yeni teknolojilerden faydalanmasına imkan tanıyor.

Namo WebEditor'un sunduğu ve üzerinde değişiklik yapmanıza imkan tanıdığı hazır şablonlar ve konular sayesinde, size sadece içerikle uğraşmak kalıyor. Script Wizard ile örneğin rollover gibi efektleri web sayfanıza rahatlıkla uygulayabilir veya hazırladığınız düğmelere yeni

bağlantılar atayabilirsiniz. Bu sayede sadece birkaç tıklama ile sayfanıza yeni efektler ekleyebilir ve hemen tüm güncel browser'lar ile uyumlu web sayfaları hazırlayabilirsiniz.

Namo WebEditor 5.0'in deneme sürümünü eCHIP üzerinden yükleyebilirsiniz.
(© eCHIP-Code web)

1

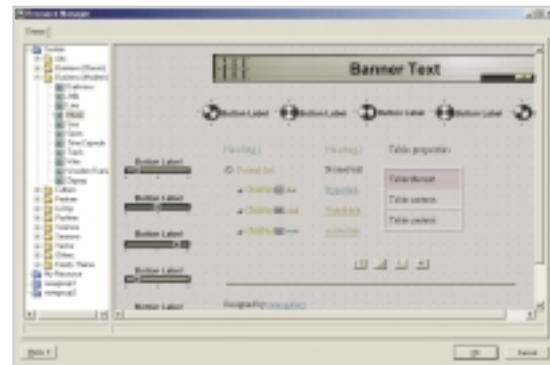
Yeni Sayfa Oluşturmak

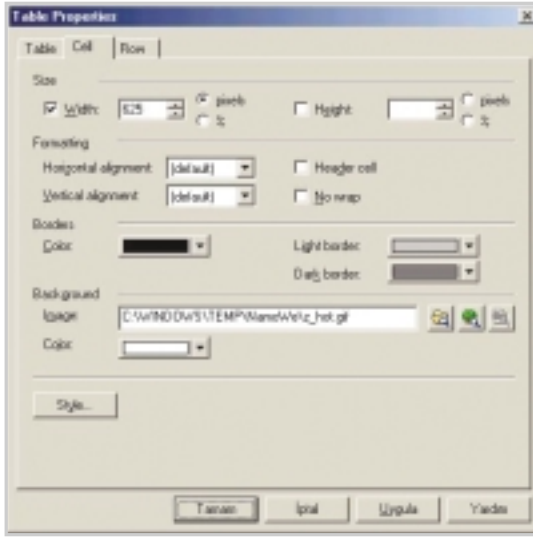
Namo Web Editor ile kendi web sayfanızı oluşturabilmek için ilk olarak *File/New* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen *Resource Manager* penceresi üzerinden istediğiniz şablonu seçebilirsiniz. Namu hem tablo hem de çerçeve bazlı şablonlara sahip. Önizleme şeklinde ekrana gelen şablonlardan çalışma amacınıza en uygun olanını, sadece üzerine tıklayarak seçin ve *OK* düğmesine tıklayın. Burada bulunan *Menu* düğmesini kullanarak kendiniz de yeni kategoriler ve şablonlar oluşturabilir veya buradaki şablonların kullanımını kolaylaştırmak için *Theme* olarak ata-

2

Sayfa Konusu Seçmek

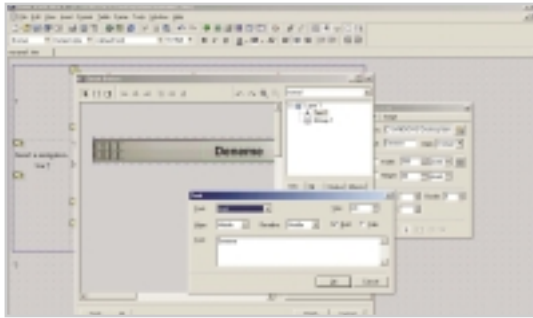
Namo, tasarım şablonları haricinde sayfanıza uygulayabileceğiniz hazır konulara da sahip. Bu konularda, sayfanıza renk ve biçim açısından uyum sağlayacak hazır düğmeler, banner ve simgeler mevcut. *Format/Themes* komutu ile ekrana gelen pencere üzerinden istediğiniz konuyu, sadece örnek görüntüsü üzerine tıklayarak seçebilirsiniz ve *OK* düğmesini kullanarak sayfanıza uygulayabilirsiniz. Bir önceki adımdaki pencere ile sadece içerik açısından farklılık gösteren *Resource Manager* penceresi üzerindeki *Menu* düğmesini kullanarak konular ve kategoriler üzerinde değişiklik yapabilirsiniz.

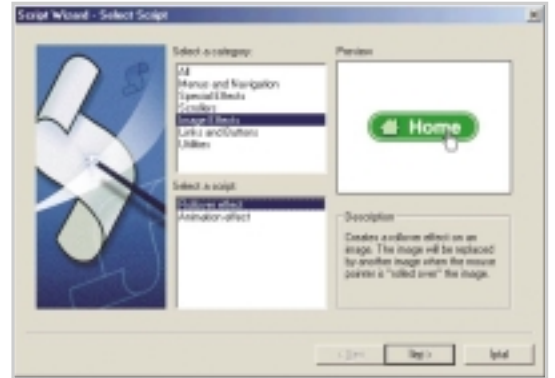
3 Tabloların Biçimlendirilmesi

Şimdi sıra tablo bazlı tasarımın düzenlenmesine geldi. Her bir hücrenin büyüklüğünü ve burada kullanılacak arka plan renklerini istediğiniz gibi atayabilirsiniz. Tablo ile ilgili tüm fonksiyonları bulabileceğiniz *Table* menüsü içerisindeki *Cell Properties* komutunu çalıştırın. Burada bulunan *Image* kutucuğunun yanındaki düğmelere tıklayarak, seçili hücre içerisine istediğiniz resim veya Namo Clip Art'ını ekleyebilirsiniz. Hücrenin yazı tipi, metin konumu, kutu boyutları ve kenarlıkları gibi görsel özellikleri değiştirmek için de bu pencerenin en altında bulunan *Style* düğmesine tıklayabilirsiniz.

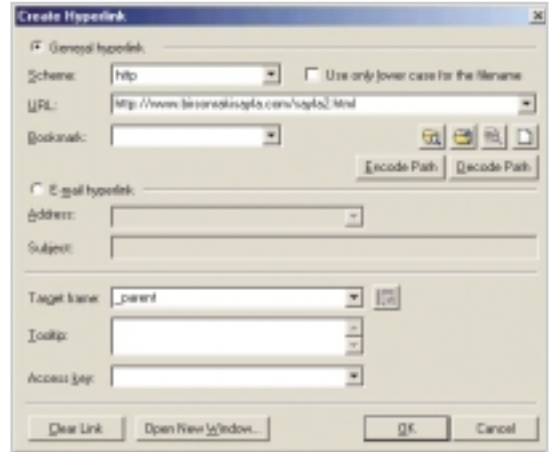
4 Konu Bileşenlerini Kullanmak

Uyguladığınız konu içerisinde düğme ve banner'ları hazırladığınız sayfa üzerinde istediğiniz yere taşıyabilirsiniz. Bunun için *Insert/Site Element/Theme Objects* komutunu çalıştırın ve bunun sonucuna ekrana gelen ön izlemeli pencere üzerinden istediğiniz bileşeni seçin. Son olarak bu nesneye ait dosyanın kaydedileceği konumu ve ismini de belirledikten sonra *OK* düğmesine tıklayın. Daha sonra eklediğiniz bu nesneler üzerinde konum haricinde değişiklikler yapabilirsiniz. Üzerindeki metnin yazı tipi, rengi gibi özelliklerini değiştirebilirsiniz. Bunun için eklenen nesne üzerine sağ tuşla tıklamanız ve nesne menüsündeki *Theme Object* komutunu çalıştırmanız yeterli olacaktır.

5 Rollover Efektleri Hazırlamak

Ziyaretçinin fare imlecini bir düğme üzerine taşıdığı anda bir "rollover" efektinin harekete geçmesi, yani düğmenin değişmesi ilgi çekici olacaktır. Namo WebEditor ile bu tür efektleri web sayfanızda rahatlıkla kullanabilirsiniz. Bunun için ilk olarak rollover efekti uygulamak istediğiniz nesneyi seçin ve *Insert Script Wizard* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki *Category* listesinden *Image Effects* ve *Select a Script* listesinden de "Rollover effect" öğelerini seçin. *Next* düğmesi ile ulaşılan bir sonraki adımdaki *Preview* penceresinde sihirbazın oluşturduğu rollover efektini kontrol edebilir ve eğer memnun kalmazsanız kaldırabilirsiniz.

6 Hyperlink Oluşturmak

Düğmeye son olarak yönlendirmesini istediğiniz sayfanın adresini girmelisiniz. Bunun için araç çubuğundaki *Hyperlink* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerindeki URL kutusuna bağlantının adresini girin. Eğer eksiksiz bir web isteği oluşturmak istiyorsanız, buraya ileride oluşturacağınız sayfaların da isimlerini girmelisiniz. *Target Frame* listesinden ise yeni sayfanın görüntüleneceği pencereyi seçmelisiniz. Bunun için genellikle "_parent" yani ana pencere kullanılır. Yaptığınız değişiklikleri uygulamak için *OK* düğmesine tıklayın. Artık eksiksiz bir web sayfasına sahipsiniz.

İPUÇLARI HAZİRAN 2002

» WINDOWS

1	Windows 98, Me: Saat dilimi olarak kendi şehrinizi kullanmak	188
2	Windows 95, 98, Me, 2000: Dosyaların yazma korumasını aynı anda kaldırmak	188
3	Windows 98: Gezgindeki grafik özizlemeyi tekrar çalıştırmak	189
4	Windows Me: Sabitdisk üzerinde boş yer açmak	189
5	Windows Me: Klasörlerdeki özizleme fonksiyonunu etkinleştirmek	190
6	Windows 95,98,2000: Windows 9x ile Windows 2000 erişimi	190
7	Windows 98, Me: Birleştirme sırasındaki hataları, sorunları engellemek	190

» UYGULAMALAR

8	Word 97: "Beklenmeyen hata 32811" sorununu çözmek	191
9	Excel 97, 2000: Bir tarihin haftasını hesaplamak	191
10	Excel 97, 2000: X eksenin logaritmik ölçeklendirilmesi	191
11	VBA, Excel 97, 2000: Makro çalışırken resim oluşmasını engellemek	192
12	Excel 97, 2000: Açılıştta hep aynı tabloyu yüklemek	192
13	Outlook 2000: Dosya eklentilerini doğru biçimde aktarmak	192
14	Netscape 4: Web sayfalarının hatalı görüntülenmelerini engellemek	193
15	Outlook Express: İletileri istenen klasörde yedeklemek	193
16	Excel: Süresi ve tarife ile ücret hesabı	193

Tips & Tricks

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçasıdır. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

1

Windows
98, Me

Saat dilimi olarak kendi şehrinizi kullanmak

Önceden tanımlanmış saat dilimlerindeki şehirleri değiştirmek ve Atina, İstanbul, Minsk gibi diğer başkentlerin yerine kendi şehrinizi girmek istiyorsunuz.

İPUÇU: Bunun için ilk olarak *Başlat/Ça-*

ıştır/Regedit/Tamam komutunu kullanarak Windows Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Time Zones" anahtarını aktif hale getirin. Diğer tüm saat dilimlerine ait alt anahtarlar ve değerleri burada saklanırlar. Ülkemizle ilgili değerler ise buradaki "GTB" alt anahtarında saklanıyor. Bu nedenle ilk olarak GTB alt anahtarını aktif hale getirin ve ekrana gelecek şehir isimlerini değiştirmek için "Display" ögesi üzerine iki kere tıklayın. Windows'un ileride bu saat dilimi için görüntülenmesini istediğiniz ismi *Dize Düzenle* penceresindeki "Değer verisi" kutusuna girin.

Outlook veya Access gibi uygulamalar söz konusu bilgilere ancak dosyaların yazma korumaları kaldırıldığı zaman erişebilirler.

İPUÇU: CD-R üzerine yedekleme esnasında, bu medyalar üzerindeki dosyalar direkt olarak değiştirilemeyecekleri için yazma koruması engelini kullanmaktan kaçınamazsınız. Bunlar, eğer yedeklenecek dosyalar daha önceden Winzip gibi bir sıkıştırma aracı kullanılarak sıkıştırıldarsa, çalışmanız bir hayli kolaylaşacaktır. Bu durumda sadece sıkıştırılmış dosya "Salt Okunur" özelliğine sahip olacaktır. Bu dosyayı açtıktan sonra içindekilerle direkt olarak çalışmaya başlayabilirsiniz.

Şayet tüm dosyalara "Salt okunur" özelliği atandıysa, bunları ilk olarak sabitdiske kopyalamalı ve yazma korumasını burada kaldırmalısınız. Bu işlemi Windows 2000'de gezgin yardımıyla yerine getirebilirsiniz. Bunun için söz konusu dosyaların içinde bulunduğu klasöre farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ek-

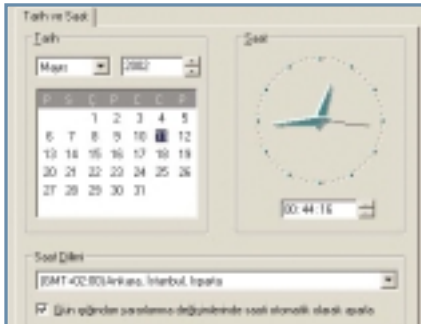
2

Windows

95, 98, Me, 2000

Dosyaların yazma korumasını aynı anda kaldırmak

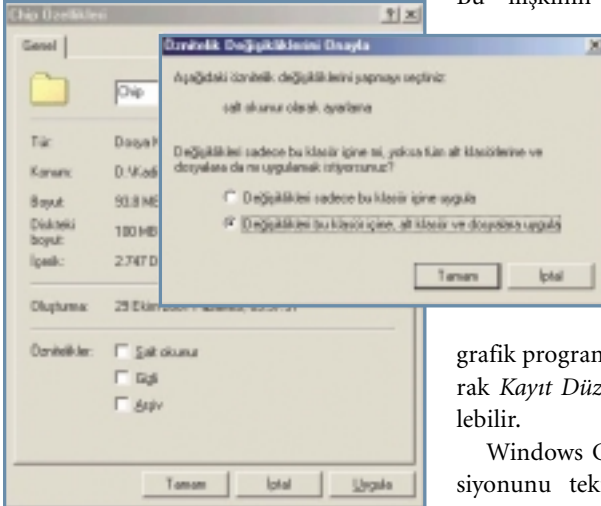
CD üzerinde sakladığınız önemli dosya ve programlar sabitdiske "Salt okunur" olarak geri kopyalanırlar. Bunun sonucunda

1

Ülke dilimi: Kullandığınız zaman dilimi için Windows'un görüntülenmesini istediğiniz ismi *Kayıt Düzenleyicisi* üzerinden değiştirebilirsiniz.

rana gelen pencere üzerinde bulunan “Salt okunur” seçeneğindeki işareti kaldırın ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Bunu takip eden pencerede bulunan “Değişiklikleri bu klasör içerisine, alt klasör ve dosyalara uygula” seçeneğini işaretleyin. *Tamam* düğmesine tıklandıktan sonra artık söz konusu klasör içerisindeki tüm dosyaların “Salt okunur” özellikleri kaldırılacaktır.

2 Gezgin ile kolay: Windows Gezgini yardımıyla çok sayıda dosyanın özniteliklerini aynı anda değiştirmek mümkün.

Buna karşılık diğer Windows versiyonlarında ise “attrib” isimindeki DOS komutundan faydalanabilirsiniz. *Başlat/Programlar/MS DOS Komut İstemi* komutunu kullanarak bir DOS penceresi açın ve ekrana gelen komut satırına aşağıdaki ifadeyi girdikten sonra çalıştırın.

```
Attrib -r C:\DATA *.dat /s
```

Burada kullanılan “-r” parametresi dosyaların “Salt okunur” özelliğini kaldırır. Bunu takip eden parametre ise özellikleri değiştirilecek dosya(ları) ve bunların konumlarını gösterir. Son olarak “/s” parametresi ise alt klasörlerin de göz önünde bulundurulacağını belirtir.

3

Windows
98

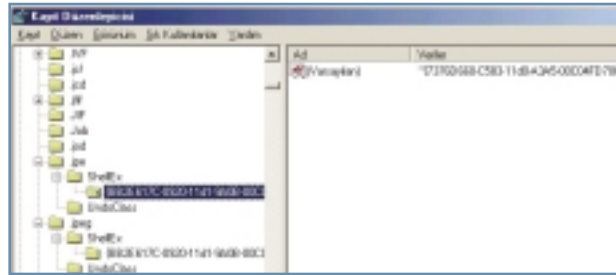
Gezgindeki grafik önizlemeyi tekrar çalıştırmak

Bazı programlar kurulduktan sonra Windows Gezgin’indeki dosya önizleme fonk-

siyonu bazı grafik biçimleri için kullanılmaz hale geldi. *Önizleme fonksiyonunu tekrar çalıştırmak istiyorsunuz.*

İPUCU: Grafik programları da diğer Windows uygulamalarında olduğu gibi belirli dosya tipleri ile ilişki kurarlar. Bu sayede ileride gezgin üzerindeki bir JPG dosyasına iki kere tıklandığında, ilişkili olduğu program da otomatik olarak çalışacaktır. Bu ilişkinin oluşturulması esnasında yüklenen yazılımın kurulum programı, *Kayıt Düzenleyicisi*’ndeki gezgin önizleme bilgilerinin üzerine yazar. Bunun sonucunda grafik programı ile bağlantısı kurulan dosya tipleri için grafik önizleme fonksiyonu çalışmaz. Bu problem, grafik programı ile kurulan ilişki korunarak *Kayıt Düzenleyicisi* içerisinde çözülebilir.

Windows Gezgin’i’nin önizleme fonksiyonunu tekrar çalıştırmak için *Başlat/Çalıştır* komutunu kullanarak REGEDIT.EXE dosyasını açın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki “HKEY_CLASSES_ROOT\ShellEx” anahtarını aktif hale getirin. Buradaki “.FileType” ifadesi yerine istenen grafik dosyası biçimi kullanılabilir. Windows 98 gezgini, ART, BM, DIB, GIF, JFIF, JPE, JPEG, JPG, PNG ve WMF dosyaları için önizleme fonksiyonuna sahiptir. Örneğin JPG biçimindeki dosyaların önizle-

3

Görüş Meselesi: Windows 98’deki “Web Sayfası Olarak” görünüm modunda dosya önizlemeleri de ekrana gelir. Şayet önizleme fonksiyonu çalışmıyorsa Registry’e göz atmanız yeterli olacaktır.

mesini tekrar etkinleştirmek için “HKEY_CLASSES_ROOT\jpg\ShellEx” anahtarını aktif hale getirmelisiniz. Burada “ShellEx” ögesine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *Yeni/Tuş* komutunu kullanarak “{BB2E617C-0920-11d1-9A0B-00C04FC2D6C1}” adında yeni bir anahtar oluşturun. İsim olarak kullanılan ifadeyi önizleme fonksiyonunun halen çalıştığı bir resim dosyası biçiminden de kopyalayabilirsiniz. Daha sonra bu yeni

anahtarı seçin ve pencerenin sağındaki “Varsayılan” ögesi üzerine iki kere tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki *Değer Verisi* kutusuna da “{7376D660-C583-11d0-A3A5-00C04FD706EC}” değerini girin. Tabii ki bu değeri de önizleme fonksiyonunun halen çalıştığı bir resim dosyası biçiminden de kopyalayabilirsiniz. Rakamlardan oluşan bu tür uzun ifadeler COM nesnelerinin dahili tanımlamalarıdır.

Yukarıda anlatılan işlemlerin hepsini, grafik önizleme fonksiyonunun çalışmadığı tüm dosya türleri için uygun şekilde tekrarlayın. Değişiklikleri tamamladıktan sonra *Kayıt Düzenleyicisi*’ni kapatın ve gezgini çalıştırın. Buradan *Görünüm/Web Sayfası Olarak* komutunu çalıştırın ve bir resim dosyası seçin. Kısa bir yükleme süresinden seçili resmin önizlemesi bilgi sü-tununda ekrana gelecektir.

4

Windows
98

Sabitdisk üzerinde boş yer açmak

Windows Me’yi küçük bir sabitdiske sahip, örneğin eski bir notebook, bir bilgisayara kurdunuz. Artık mümkün olan maksimum sabitdisk alanını boşa çıkartmak istiyorsunuz.

İPUCU: WINDOWS\OPTIONS\INSTALL klasörünü silerek yaklaşık olarak 150 me-

gabyte sabitdisk alanını boşa çıkartabilirsiniz. Windows Me bu klasör içerisine kurulum dosyalarını saklar ve ilerideki kurulum işlemlerinde buraya başvurur. Bu klasörün kurulum CD’sindeki WIN 9X klasörü ile benzerdir. Yani bu klasörü gönül rahatlığıyla silebilirsiniz. Ancak daha sonra kurulum konumunu tekrar CD olarak değiştirmeniz gereklidir. Bunun için Windows *Kayıt Düzenleyicisi*’ni çalıştırın ve buradaki “HKEY_LOCAL_

MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Setup” anahtarını aktif hale getirin. Windows’un artık kurulum işlemlerinde CD’ye başvurusu için burada bulunan “Source Path” öğesinin değerini “D:\WIN9X” olarak değiştirmelisiniz. “D:\” yerine sisteminizde kullandığınız CD sürücünün harfini girmelisiniz. Bu işlemin en büyük avantajı artık sonradan kurulum işlemleri sırasında Windows Me kurulum CD’sini sürücüye yerleştirmek zorunda kalacak olmanızdır.

5

Windows
Me

Klasörlerdeki özizleme fonksiyonunu etkinleştirmek

RESİMLERİM klasörü Windows Gezgininin sol alt köşesinde kullanışlı bir özizleme penceresine sahiptir. Artık bu fonksiyonu diğer klasörler için de kullanmak istiyorsunuz.

İPUCU: Bunun için Windows Gezginini çalıştırın ve pencerenin sol tarafındaki Klasörler listesinden resim özizleme fonksiyonunu eklemek istediğiniz klasörü seçin. Daha sonra gezginin sağ tarafındaki kısmına farenin sağ düğmesini kullanarak boş bir alana tıklayın, herhangi bir dosya üzerine değil. Aynı isimli sihirbazı çalıştırmak için ekrana gelen nesne menüsündeki *Bu Klasörü Özelleştir* komutunu çalıştırın.

İleri düğmesine tıklayarak sihirbazın ilk sayfasını atlayın. İkinci sayfa üzerindeki *Özelleştir* seçeneğini işaretleyin ve altındaki “Bu klasör için HTML şablonu seç veya düzenle” kontrol kutucuğuna tıkla-

yın. Tekrar *İleri* düğmesine tıklayarak bir sonraki pencereye geçin ve buradaki *Şablon Seçin* listesinde bulunan “Görüntü Özizlemesi” öğesine tıklayın. Bu seçiminizi *İleri* düğmesine tıklayarak onayladıktan sonra takip eden pencere üzerindeki *Son* düğmesine tıklayarak sihirbazı kapatın. Özizleme fonksiyonunu artık bu klasörde de kullanabilirsiniz.

6

Windows
95, 98, 2000

Windows 9x ile Windows 2000 erişimi

Windows 9x kullanan bir sistem ile Windows 2000 işletim sistemine sahip bir bilgisayar üzerinde paylaşılmış dosyalara erişmek istiyorsunuz. Kullandığınız ağda dosyaların kullanıcı yüzeyinde paylaşımına imkan tanıyan bir sunucu bulunmadığı ve Windows 2000’de paylaşım yüzeyinde erişime imkan tanımadığı için farklı bir çözüm arıyorsunuz.

İPUCU: Bunun için ilk olarak *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası* üzerindeki *Kullanıcılar ve Parolalar* simgesini kullanarak Windows 2000 bilgisayarında yeni bir kullanıcı oluşturun. Yeni kullanıcıyı oluşturmak için yapmanız gereken tek şey *Ekle* düğmesine tıklamak ve ekrana gelen direktifleri takip etmektir.

DİKKAT! Bu kullanıcı Windows 9X’deki ile aynı kayıt ismine sahip olmalıdır. Doldurmak zorunda olmadığınız diğer alanları boş bırakabilirsiniz. *İleri* düğmesine tıklanarak ulaşılan pencerede Windows bir parola girilmesini isteyecektir. Bu parolayı ileride Windows 9x altında kullanmanız gerekecek. Daha sonra *İleri* düğ-

mesine tıklayın ve bu yeni kullanıcının Windows 2000 bilgisayarı ile çalışmasını engellemek için haklarının sınırlı olduğunu belirten tipi seçin. *Son* düğmesine tıklayarak oluşturma işlemini sona erdirin. Yeni kullanıcınız artık çalışmaya hazır. Eğer bu kullanıcı için paylaşım alanı açmak isterseniz haklar listesindeki, tüm kullanıcıları belirten öğeyi kaldırın ve *Ekle* düğmesine tıklayarak ekrana gelen lis-

7 Bulundu: Bu seçenek ile işletim sisteminin gizli klasör ve dosyalarını gözler önüne serebilirsiniz.

teden biraz önce oluşturduğunuz kullanıcıyı seçin. Bu ipucu, iki veya daha fazla Windows 2000 sisteminde meydana gelen ağlar için de geçerlidir.

7

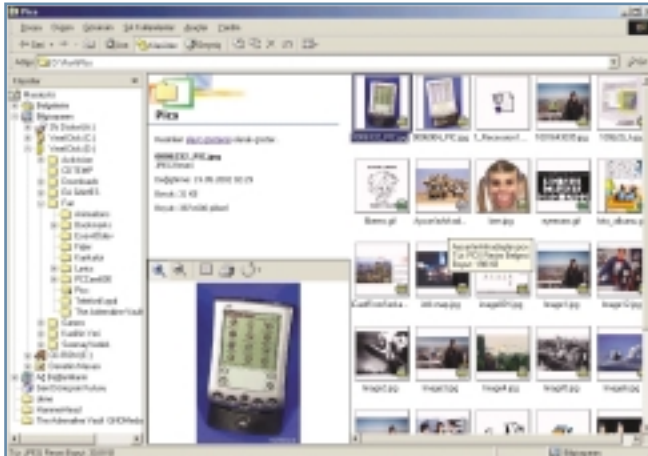
Windows
98, Me

Birleştirme sırasındaki hataları, sorunları engellemek

Disk Birleştiricisi aracısını kullanarak sabitdiskinizi düzenlerken devamlı olarak, sürücünün bir hata nedeniyle birleştirilemediğine dair bir hata mesajı ile karşılaşıyorsunuz. Bu hatanın kaynağını scan-disk de bulamıyor.

İPUCU: Beklenmeyen bu hata mesajının nedeni C:\WINDOWS\APPLOG klasöründe yer alan zarar görmüş bir APPLOG dosyasıdır. Bu sorunu ortadan kaldırmak için söz konusu klasördeki tüm dosyaları silmelisiniz.

Bunun için ilk olarak Windows Gezginini çalıştırın. Gezgin penceresinde tüm dosyaların görüntülenmesi için *Araçlar/Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın ve

5

Öngörüşlü:
Görüntü
Özizlemesi

Özizlemesi fonksiyonunu basit bir sihirbaz yardımıyla istediğiniz klasör için uygulayabilirsiniz.

ekrana gelen pencere üzerindeki *Görünüm* kartını aktif hale getirin. Burada bulunan “Gizli dosya ve klasörleri göster” seçeneğini işaretleyin ve iletişim penceresini *Tamam* düğmesine tıklayarak kapatın. Artık C:\WINDOWS\APPLOG klasörüne gidebilir ve sırasıyla *Düzen/Tümü Seç* ve *Düzen/Sil* komutlarını çalıştırabilirsiniz. Dosyaların ve ayrıca salt okunur özellikteki APPLOG.IND dosyasının silinmesi ile ilgili güvenli sorusunu *Evet* düğmesine tıklayarak cevaplayın.

8

Word
97

“Beklenmeyen hata 32811” sorununu çözmek

Word 97 açılışında “Beklenmeyen hata 32811” hata mesajı ekrana geliyor. Ancak *Tamam* düğmesine tıklandıktan sonra Word’ün sorunsuz şekilde çalışmasına rağmen, söz konusu hatanın kaynağını bulmak ve sorunu çözmek istiyorsunuz.

İPUCU: 32811 numaralı hata bileşenlerin bulunamadığını bildirir. Bu mesajın kaynağı aslında tahmin edildiği gibi Word

ce\Templates” klasörü içerisinde yer alan NORMAL.DOT şablonunu çalıştırın. Şimdi şablon içerisindeki makroları görmek için *Araçlar/Makro/Makrolar* komutunu çalıştırın ve hatalı makroyu silin veya düzeltin.

Makro üzerinde gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra şablonu kaydedin ve Word’ü kapatın. Bundan böyle Word açılışında söz konusu hata mesajı ekrana gelmeyecektir.

9

Excel
97, 2000

Bir tarihin haftasını hesaplamak

Bazı randevu ve vadeler bazen açık tarih yerine haftalar ile belirtilebilirler. Bu nedenle bir tarihin yılın hangi haftasına denk geldiğini hesaplamak için Excel’i kullanmak isteyebilirsiniz.

İPUCU: Excel bu hesaplama için hazır bir fonksiyona maalesef sahip değil. Ancak bu işlem için VBA yardımıyla çabucak bir fonksiyon hazırlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak *Araçlar/Makro/Makrolar* ko-

Visual Basic Düzenleyicisini *File/Close and Return Microsoft Excel* komutunu kullanarak kapatın. Bundan böyle “TT” fonksiyonunu Excel çalışma kitabında kullanabilirsiniz. Bu hesaplamanın ana bileşeni “DatePart” VBA fonksiyonudur. Burada kullanılan “vbMonday” fonksiyonu ise haftanın ilk günü olarak pazartesi’nin kullanılmasını sağlar. Takip eden “vbFirstFourDays” ise senenin ilk haftasının en azından dört günden oluşabilmesine imkan tanır.

Söz konusu işlemi yukarıda anlatılan VBA Script’i haricinde aşağıdaki formülü çalışma kitabına girerek de çözebilirsiniz:

```
=TAMSAYI(((C4-TARİH(YIL(C4);1;1)+GÜN →  
(TARİH(YIL(C4);1;1))/7)+EĞER(GÜN →  
(TARİH(YIL(C4);1;1))<4;1;0))
```

Örnek olarak C4 hücresine girilen tarih kullanılır. Formülün ilk kısmı sene başından beri geçen gün sayısını hesaplar. İkinci parça ise her pazartesi için yediye bölündüğünü ve elde rakam kalmadığını kontrol eder. Yediye bölme işlemi sonucunda hafta sayısı elde edilir. En son toplama işlemi ise, ilk haftanın en azından dört güne sahip olduğunu belirtir.

Bu formüle göre, sene başında kesilen bir hafta “0” sonucunu döndürecek. Ancak VBA yönteminde geçen senenin son haftası da göz önüne alınacaktır.

10

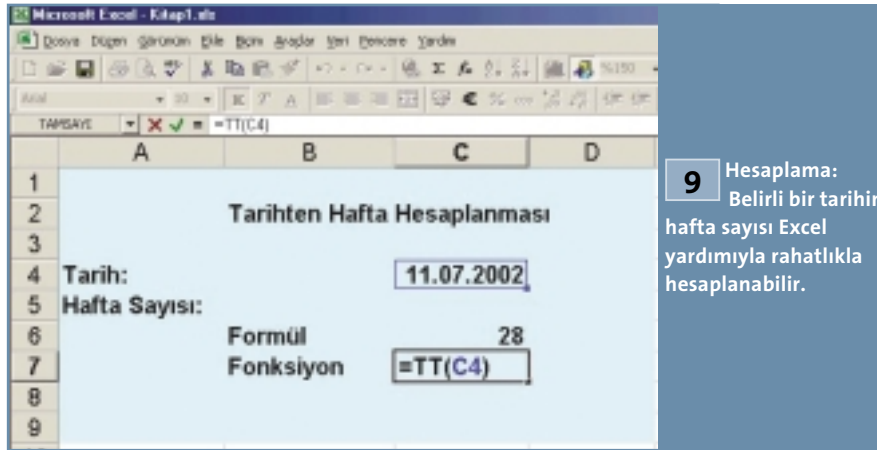
Excel
97, 2000

X ekseninin logaritmik ölçeklendirilmesi

Bazı grafiklerde iki tane logaritmik koordinat sistemine veya düzensiz olarak dağılmış bir X eksenine ihtiyaç duyabilirsiniz. Excel söz konusu biçimleri sunmaz. Ancak buna rağmen Excel ile bu tür grafikler oluşturabilirsiniz.

İPUCU: Excel, X eksenin kesinlikle çizgisel bir şekilde bölünmesine izin verir ve logaritmik dağılım imkanını sunmaz. Ancak her parça çizgisi için ayrı bir değer belirleyebilir ve böylece görünümü başlıklara ayırabilirsiniz. Böylece logaritmik veya düzensiz olarak bölünmüş başlık eksenleri gerçekleştirebilirsiniz.

Excel’in grafik sihirbazını başlatmak için *Ekle/Grafik* komutunu çalıştırın. Si-

9 Hesaplama: Belirli bir tarihin hafta sayısı Excel yardımıyla rahatlıkla hesaplanabilir.

değil Visual Basic’dir. Problem, muhtemelen Word açılışında çalıştırılan bir makrodan dolayı ortaya çıkıyor olabilir. Şayet Word’ü açılışta belirli bir dosyayı yüklemek üzere görevlendirmediyse sorun, NORMAL.DOT şablonu içerisinde yer alan bir başlangıç makrosundaki hatadan kaynaklanıyordur.

Bunun için *Dosya/Aç* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Dosya Türü* açılır listesinden *Belge Şablonları* öğesini seçin. Daha sonra normalde “C:\Program Files\Microsoft Offi-

mutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Adı* kutusuna *TarihTespiti* gibi makronun amacını anlatan bir isim girin. Daha sonra *Oluştur* düğmesine tıklayın ve ekrana gelen *Visual Basic Düzenleyicisi* penceresine aşağıdaki kaynak kodu girin:

```
Function TT(birTarih As Date) As Integer  
TT = DatePart("ww", birTarih,  
vbMonday, vbFirstFourDays)  
End Function
```

hırbazın ilk ekranından kullanmak istediğiniz grafik türünü seçin ve *İleri* düğmesine tıklayın. Daha sonra kullanılacak veri aralığını seçin ve *Seriler* kartını aktif hale getirin. Burada bulunan “X Eksen etiketleri” kutucuğuna tıklayın ve saha sonra X eksenini tanımlamasını istediğiniz alanı çalışma tablosu üzerinden seçin. Bir sonraki adıma geçmek için *İleri* düğmesine tıklayın ve buradaki *Eksenler* kartını aktif hale getirin. Buradaki “Birincil eksen” başlığı altında bulunan “(X) Kategori eksen” ve buna bağlı olarak da *Kategori* seçeneklerini işaretleyin. Grafiğin görsel ayarlarını istediğiniz gibi değiştirin ve sihirbazın son adımına geçin.

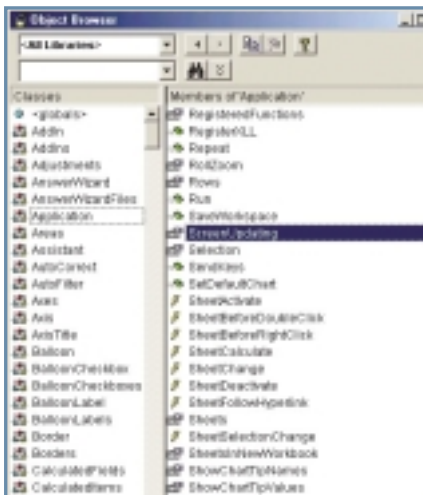
Yukarıdaki işlemler sonucunda X-ekseni üzerindeki parçaların eşit mesafede olduğu, ancak seçilen değerlerin tanımlama olarak kullanıldıkları bir grafik karşınıza çıkacaktır. Şayet eklenen tüm değerlerin, parçaların yanında görünmeleri gerekiyorsa, yazı büyüklüğünü biraz düşürmek zorunda kalabilirsiniz.

11

VBA, Excel
97, 2000

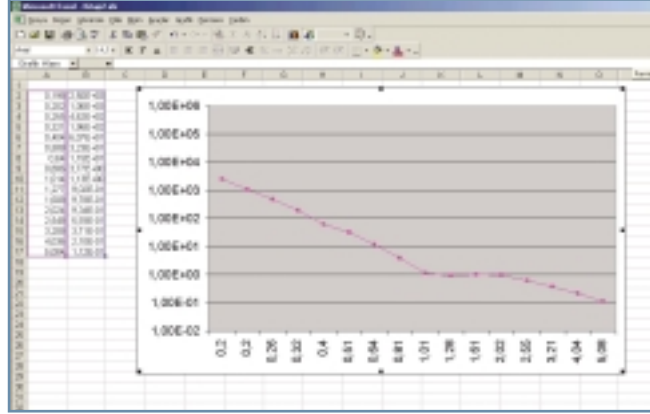
Makro çalışırken resim oluşmasını engellemek

Eski Excel versiyonlarında kullanılan makro dili VBA'dan farklıydı. Onlarda makro çalışırken resim oluşturma işlemi, DOS'takine benzer şekilde ECHO OFF komutu ile kesilebiliyordu. Bu sayede makro yoğun işlemlerde daha hızlı çalış-

11

Kapalı: ScreenUpdating özelliği makro çalışırken resim oluşturulup, oluşturulmayacağına karar verir.

10

Sonradan hazırlanmış: Başlıklar için uygun olarak basamaklandırılmış değerler ile Excel altında logaritmik olarak dağılmış X eksenini elde edebilirsiniz.

biliyordu. VBA altında da makro çalışırken resimlerin yeniden oluşturulmasını engelleyecek benzer bir yöntem arıyorsunuz.

İPUCU: Bunu mümkün olan en basit şekilde yerine getirmek için *Application* nesnesinin ilgili özelliğini değiştirmelisiniz. Bu sayede geri kalan makro koduna dokunmak zorunda kalmazsınız. Makronuzun başına sadece aşağıdaki komut satırını ekleyin:

```
Application.ScreenUpdating = False
```

Aşağıdaki komut satırını makronun sonunda kullanarak da resim oluşturma işlemini yeniden başlatın:

```
Application.ScreenUpdating = True
```

DİKKAT! Her iki satırı da ancak makronuzun son testlerini yaptıktan sonra eklemelisiniz. Şayet bir tablo, çalışma kitabı veya tüm bir programı ekrandan siliyorsanız, hemen hemen benzer bir sonuç ile karşı karşıya kalabilirsiniz. Ancak bu durumda bir hata mesajı ekrana geleceği için makronuz güncel elemana erişemeyecektir.

12

Excel
97, 2000

Açılıştan hep aynı tabloyu yüklemek

Çok sayıda tablo oluşturduğunuz bir çalışma kitabını kapatıp yeniden açtığınızda, Excel üzerinde en son çalıştığınız tabloyu ekrana getirecektir. Ancak siz çalışma kitabının birinci tablo ile çalışmasını istiyorsunuz.

İPUCU: Excel'in bu isteğinizi yerine getirebilmesi için küçük bir makro hazırlamalısınız. Bunun için ilk olarak *Araçlar/Makro/Makrolar* komutunu çalıştırın ve makro ismi olarak “auto_open” girdikten sonra *Oluştur* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencereye aşağıdaki kaynak kodu girin:

```
Sub auto_open
Sheets("Sayfa1").Activate
End Sub
```

Daha sonra VBA düzenleyicisi kapatın ve yaptığınız değişiklikleri kaydedin. Bundan böyle çalışma kitabı açılırken birinci sayfa otomatik olarak ekrana gelecektir.

13

Outlook
2000

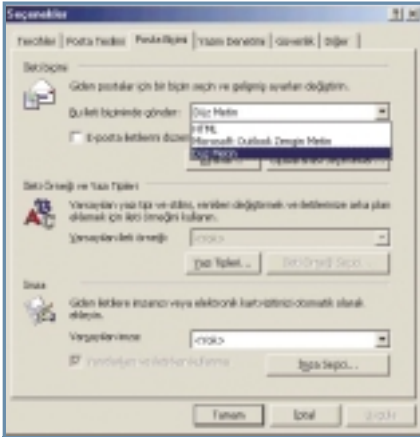
Dosya eklentilerini doğru biçimde aktarmak

Dosya eklentisi gönderdiğinizde, alıcı bir dosya göremiyor veya sadece içini açamadığı WINMAIL.DAT dosyası ile mi karşı karşıya kalıyor? Dosyalar, arada bir sorunsuz olarak gönderilebiliyor. Tabii ki dosyaların devamlı olarak güvenli biçimde yerine ulaşmasını istiyorsunuz.

İPUCU: Bu problem genellikle Outlook'un gönderme biçiminden kaynaklanmaktadır. Burada iletileri sadece metin, HTML veya RTF biçiminde gönderebilirsiniz. Şayet Zengin Metin Biçimi, yani RTF kullanıyorsanız alıcıların çok büyük bir kısmı sadece WINMAIL.DAT dosya eklentisi ile karşı karşıya kalabilirler. Sadece gelen bir iletiyi cevapladığınızda ve yeni iletiyi buradan oluşturduğunuzda,

aktarım için söz konusu cevaplanan iletinin ayarları geçerli olacaktır. Outlook bu tür durumlarda gönderenin ayarlarını kullanacak ve böylece iletinin alıcıya sorunsuz bir şekilde gönderilmesi garanti alınacaktır.

Hazırladığınızı iletileri, tüm alıcılar tarafından sorunsuz bir şekilde okundundan emin olabileceğiniz metin biç-

13 Garantili ulaşım: E-posta biçimi olarak "Düz Metin" seçerek iletilerinizin aktarıldığından emin olabilirsiniz.

minde göndermelisiniz. Bunun için gerekli ayar **Araçlar/Seçenekler** komutu ile açılan pencere üzerindeki **Posta Biçimi** kartında bulunur. Burada bulunan "Bu ileti biçiminde gönder" açılır listesindeki "Düz Metin" öğesini seçmelisiniz.

14 Netscape 4.0

Web sayfalarının hatalı görüntülenmesini engelleme

Sörf esnasında farklı web sayfalarında bazı bileşenlerin görüntü hatalarına neden olması gibi durumlarla karşılaşabilirsiniz. Güncelleme sonrasında, hata artık web sayfasında olmasa bile, aynı sayfa üzerindeki söz konusu hata devam eder. Sayfayı doğru görüntülemek için en baştan tekrar yüklemek istiyorsunuz.

İPUCU: Aktarım hatalarından kaynaklanan bazı bileşenlerin veya sayfa üzerindeki konumlarının uygun olmaması gibi bir durum ortaya çıkabilir. Sayfanın yeniden yüklenmesi de her zaman çözüm olmayacaktır. Netscape, ziyaret ettiğiniz sayfaların içeriğini yerel sabitdiskiniz

üzerindeki cache hafızasında saklar ve sayfa yeniden çağrılırken buradaki dosyaları web sunucudakiler ile kıyaslar. Ancak web sunucudaki dosyalar, yerel olarak saklananlardan yeni oldukları sürece yüklenirler. Aksi takdirde Cache'deki dosyalar kullanılacaktır.

Gerekirse Netscape'in tüm eski dosyalarının web sunucudan yeniden yüklemesini sağlayabilirsiniz. Bunun için cache hafızasının silinmesi gerekir. **Edit/Preferences** komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki **Category** listesinden **Advanced/Cache** öğesini üzerine tıklayarak seçin. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki **Clear Memory Cache** ve **Clear Disk Cache** düğmelerine tıklayın.

15 Outlook Express E-Mail

İletileri istenen klasörde yedeklemek

İletilerinizin otomatik olarak daha önceden belirlediğiniz bir yedek dizinine kopyalanmasını istiyorsunuz.

İPUCU: Outlook Express 5, gelen ve giden kutuları gibi tüm sistem klasörleri ve sizin oluşturduğunuz özel klasörlerin her biri için bir adet DBX dosyasına sahiptir. Uygulama ek bilgileri de farklı dosyalar, örneğin klasör ağacını **FOLDERS.DBX**, içerisinde saklar. Tüm DBX dosyaları özel bir klasör içerisinde bulunurlar. Outlook Express'teki bilgilerinizin yedeklerini almak için söz konusu klasörün içeriğini kopyalamanız yeterli olacaktır.

Dosyaların saklandıkları konumu bulmak için **Araçlar/Seçenekler** komutunu çalıştırın. Burada bulunan **Bakım** kartını aktif hale getirin ve dosyaların konumunu görmek için **Depo Klasörü** düğmesine tıklayın. Bu dosyalar genellikle "WINDOWS\Application Data\Microsoft\Outlook Express" klasöründe bulunurlar. Ancak DBX dosyaları bazen "Application Data\Identities\" klasörü içerisinde de bulunabiliyorlar. Bu klasörde, içerisinde Outlook Express'in depo klasörünün bulunduğu şifreli bir isme sahip olan bir alt klasör bulunabilir. Ve şayet siz farklı bir depo tanımlayacak olursanız, bilgiler sizin istediğiniz yerde saklanmaya başlanacaktır.

İletilerinizi yedeklemek için Outlook Express klasörünün tüm içeriğini belirlediğiniz bir yedek klasörüne kopyalayabilirsiniz. Bu işlemin otomatik olarak uygulanması için küçük bir script'ten faydalanabilirsiniz. Aşağıda yer alan kaynak kodu Windows donatıları arasında yer alan **Not Defteri** gibi bir metin editörüne girin ve dosyayı "OEYEDEK.BAT" adı altında kaydedin. Ancak bu esnada yer bilgilerini kendi bilgisayarınıza uygun şekilde girmeye dikkat edin.

```
xcopy /Y /h /R "C:\WINDOWS\
Application Data\Microsoft\Outlook
Express\*. * "C:\Yedek\Outlook Express"
```

Yukarıdaki script'i düzenli aralıklarla çalıştırmak için masaüstünde bir kısayol oluşturabilirsiniz. Ayrıca isterseniz Windows'un Başlangıç klasörüne bir kısayol atayıp her sistem açılışında iletilerin otomatik olarak yedeklenmesini sağlayabilirsiniz. Ancak Windows'un Zamanlanmış Görevler fonksiyonundan faydalanarak script'in istediğiniz zamanlarda otomatik olarak çalıştırılmasını sağlayabilirsiniz. Böylece örneğin öğlen veya akşam saatleri gibi bilgisayar başında olmadığınız zamanları belirleyerek, yedekleme işleminin çalışmasını engellemesini önleyebilirsiniz.

16 Excel 95, 97, 2000

Süresi ve tarife ile ücret hesabı

Excel altında saat, dakika, saniye ve TL değerlerinin birbirleriyle çarpılması sonucunda elde edilen ücreti hesaplamamız gerekiyor.

İPUCU: Örneğin ilk olarak "hh:mm:ss" zaman biçimini kullanarak A1 hücresine başlangıç ve B1 hücresine de bitiş zamanını girin. Aradan geçen süreyi hesaplayan "=(C1-B1)*24" formülünü de C1 hücresine girin. Daha sonra **Biçim/Hücreler** komutunu çalıştırın ve hücre özelliği olarak **Genel**'i kullanın. Doğru zaman aralığı, 24 ile çarpım sonucunda C1 hücresinde onluk biçimde saklanır. Son olarak D1 hücresine de ücreti hesaplamak için kullanılacak olan "=-C1*Fiyat" komutunu girerek, TL biçimindeki ücreti hesaplayabilirsiniz.

200	Internet Servisleri: Online hizmetler
202	E-Mail İpuçları: Sorunsuz elektronik postalar
212	GPRS Cep Telefonları: Yeni telefonlar incelemede
218	Alan Adı Sorunları: Hukuki uyumsuzluklar
222	Dünya Kupası Tarihçesi: Kupa'dan ilginç bilgiler

Avrupa'da UMTS Heyecanı

i-Mode: UMTS Avrupa'da

Avrupa ilk UMTS servisleri ile tanışmaya hazırlanıyor. Almanya'da UMTS lisanslarının açık arttırmaya çıkarılmasının üzerinden yaklaşık iki sene geçtikten sonra, en nihayet sene sonunda hizmete girecek.

■ 12 Ağustos 2000 tarihinde belirlenen yaklaşık 50 milyar euro'luk değer, bu sene Eylül ayında yüksek hızlı mobil ağı UMTS'i (Universal Mobile Telecommunications System) kullanıcılarının hizmetine sunacak firmayı belirledi. Ancak kazananlar şu ana kadar birkaç hizmetten söz ediyorlar.

Şu an kesin olan tek şey ise kimsenin UMTS'in nimetlerinden tam olarak faydalanamayacak olması. Çünkü UMTS'in mümkün kıldığı 2 MBit/s'lik bant genişliği kullanılamıyor. Lisans sahibi Vodafone, başlangıçta sadece 144 Kbit/s'lik aktarım hızının kullanılabileceğini duyurdu. Bant genişliği adım adım 384 kbp-s'e kadar yükseltilecek.

En çok karşılaşılan soru ise bu yüksek veri hızı ile ne yapılacağı? Bu noktada ilk olarak E-plus'ın multi-medya hizmeti i-Mode'dan bahsedebiliriz. Halen GPRS teknolojinin temeline dayanan i-Mode nelerin mümkün olabileceğini ve eğlencenin fiyatının ne kadar olacağını gösteriyor. E-plus, i-Mode ile multi-

medya ve iletişimyonu aynı platforma taşıyor. Renkli resimler ve çekici müzikler, muhtemelen alışveriş portallarında, kullanıcıların aklını çelmek için kullanılacaktır.

UMTS servisinden yararlanmak isteyenler telefonlarını da değiştirmek zorunda kalacaklar. İki senelik bağlantı antlaşması ile verilen, görüntü ve ses çalabilen NEC telefonunun fiyatı yaklaşık olarak 249 euro. Ancak, i-Mode ne kadar renkli olsa da sinema kalitesinde hareket eden resimlerden halen çok uzak. i-Mode'un kullandığı veri transfer protokolü GPRS teorik olarak 100 kbps'in üzerine çıkabilirken pratikte 56 kbps ile sınırlı kalıyor. Bu değer de bir sinema fragmanının ekranda görüntülenmesi için kesinlikle yeterli değil.

UMTS konusunda ise daha fazla şeyden bahsetmek mümkün. Ağ sunucuları, iletişim, eğlence ve teklifin direkt olarak kullanıcının cep telefonuna gönderildiği ve kullanıcının da "Evet" veya "Hayır" şeklinde cevapladığı veya reddettiği Push hizmetlerinden oluşan bir karışımdan bahsediyorlar. Ayrıca kullanıcının bulunduğu konuma göre sinema programları, konser ve yakın çevredeki restoranlar hakkında bilgi veren Location Based Services (Konum Bazlı Servisler) kullanıcılar için büyük kolaylıklar sağlayacak.

Göz ardı edilemeyecek bir gerçek ise renkli resimlerin bulunduğu yerden erotik sektörünün uzak kalamayacağıdır. E-plus da Playboy ile bu yönde bir anlaşma yaptı bile. Bu sayede i-Mode kullanıcıları aylık bir ile iki euro karşılığında Playboy güzellerini ekranlarından takip edebilecekler.

UMTS ücret tarifesi:

- **i-Mode sabit ücreti:** Aylık 3 euro
- **GPRS veri transferi:** Kbyte başına 1 sent
- **İçerik aboneliği:** Aylık 35 sent ile 2 euro arasında
- **E-posta göndermek:** 19 sent, GPRS ücreti ile aynı
- **E-posta almak:** Sunucu ve telefon arasındaki GPRS veri aktarım ücreti

MANİDAR
SEMBOL: E-plus'ın mavi fili i-Mode dünyasına ilk kez Almanya'da girdi.

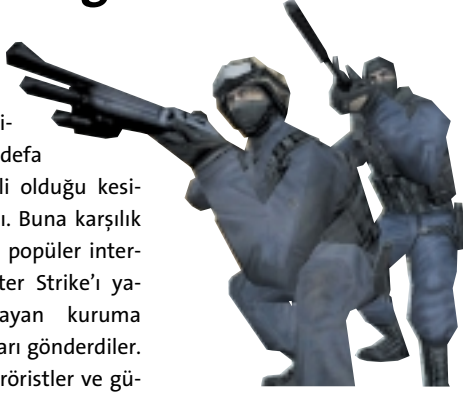
internet

E-posta Aksiyonu

Oyun Yasağına Protesto

Almanya'da gençliğe zararlı yayınların kontrolünü gerçekleştiren kurum, ilk defa korumakla görevli olduğu kesimin fikirlerini aldı. Buna karşılık online oyuncular, popüler internet oyunu Counter Strike'i yasaklamayı planlayan kuruma protesto e-postaları gönderdiler. Oyunun amacı teröristler ve güvenlik kuvvetleri arasındaki sanal savaştan canlı çıkmak ve grubunun kazanmasına yardımcı olmak. Bu yasaklama, söz konusu oyunun 18 yaşından küçüklere

satılmayacağı anlamına geliyor. Buna bağlı olarak oyunun açık reklamı da yasaklanacak.

Bilgi için:

www.counterstrike.com

Google Bombing

Google'ı Aldatmak

Google web sayfanızı görmüyorsa "Google Bombing" yardımcı olabilir. Web sayfanıza olabildiğince fazla internet sayfasının bağlantısını ekleyerek Google sıralamasında üst sıralarda yer alabilirsiniz. Reklam sayfalarını tek tek bağlayacak olursanız, elde edeceğiniz küçük network web sayfanızı arama sonuçlarında üst sıraya çıkaracaktır. Bu kadar basit olan bir tekniğin başarı olma ihtimali de oldukça yüksek. Google, web sayfalarını yüz kriter üzerinden sınıflandırıyor. Bilgi için: www.google.com

KDV'den Kaçış Yok

İnternete Vergi Kapıda

Avrupa Birliği, internetten indirilebilen her türlü ürün için vergi koyma hazırlığı yapıyor.

Film, müzik, yazılım gibi

download edilebilen ürünler için toplamda büyük miktarlarda ücret ödenirken, bu ürünlerin vergilendirilmemesi, özellikle Avrupalı şirketleri zor duruma sokuyor, çünkü piyasayı rekabet gücü yüksek Amerikalı şirketler ele geçiriyor. Bu durumun önüne geçmek isteyen AB ise, ABD'nin büyük tepkisine rağmen, AB firmaları dışındaki tüm firmaların download edilerek satılan ürünlerini vergiye bağlama kararı aldı. Posta yoluyla gönderilen ürünler ise şimdilik vergiye dahil olmayacak.

İnternetli Haburger

Mc Donald's Yeni Konseptiyle

McDonald's, Japonya'daki restoranlarını birer internet kafeye dönüştürme kararı aldı. Buna göre, müşteriler Japonya'daki tüm Mc Donald's restoranlarında (4000 tane), diz üstü/cep bilgisayarları veya cep telefonları ile internete bağlanabilecek veya hazır bilgisayarları kullanabilecekler.

Bilgi için: www.mcdonalds.com

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline **superonline.com (212) 310 0000**
superonline maxx

1 ay	23 milyon TL
3 ay	59 milyon TL
12 ay	189 milyon TL

sınırsız erişim

1 ay	18.9 milyon TL
3 ay	49.9 milyon TL
12 ay	155 milyon TL

tt net

ttnet.net.tr (212) 444 0145

pstn 1 ay	6 milyon TL
3 ay	14 milyon TL
6 ay	24 milyon TL
12 ay	36 milyon TL
isdn-ba 1 ay	6 milyon TL
3 ay	14 milyon TL
6 ay	24 milyon TL
12 ay	36 milyon TL

turknet

turk.net (212) 444 0077

net.optima 1 ay	15 milyon TL
net.ultra 1 ay	24 milyon TL

veezy

vezy.com (212) 413 1414

mono p. 1 aylık	12 milyon TL
eko p. 3 aylık	30 milyon TL
pro p. 12 aylık	100 milyon TL

e-kolay

e-kolay.com (212) 478 0478

10 saat fıstık	4 milyon TL
1 ay sınırsız	15 milyon TL
3 ay sınırsız	35 milyon TL
12 ay sınırsız	95 milyon TL

trnet

tr.net (312) 295 9000

aylık sınırsız	11 milyon TL
yıllık sınırsız	75 \$
saatlik bağlantı	0,25 \$

işnet

iş.net (312) 289 8060

s. paket 1 ay	14 milyon TL
3 ay	38 milyon TL
6 ay	73 milyon TL
12 ay	140 milyon TL
kontrollü saatlik	400.000 TL

anet

anet.com.tr (212) 336 1919

Sınırsız internet

1 ay	15 milyon TL
3 ay	36 milyon TL
12 ay	119,7 milyon TL

IN & OUT

Easynews

Korsanların yeni gözdesi EasyNews. Aylık abonelik ücreti karşılığında her türlü illegal dosyanın download edilebildiği bir korsan yuvasına döndü.

ICQ 99

Eski versiyonlarında arama sonucu vermeyen ICQ, kullanıcılarını yeni sürüme geçmeye adeta zorladı. 2000 öncesi sürümler hızla terk edildi.

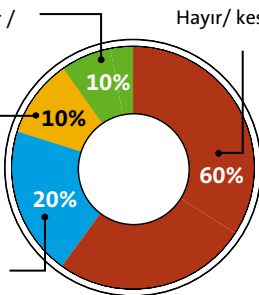
İNTERNET KULLANIMI

Bant genişliği yüksek internet bağlantısı

Henüz bilmiyor / kararsız

Böyle bir bağlantıya zaten sahip

Muhtemelen/ Yüksek ihtimal

Kaynak: NFO-Infratest

SÜRPRİZ: Yüzde altmışlık bir kesim DSL ve benzeri bağlantılar istemezken satın almayı planlayan yüzde yirmilik kesim DSL kullanıcılarının sayısını üç katına çıkartacak.

Çinliye Yine Yasak!

İnternet Kafeler Yine Kapatıldı

Japonlar, hamburgercileri bile internet kafeye dönüştürmek için çabalaya dursun, tam karşı sahillerindeki komşuları Çinliler, yasak ve pornografik sitelere girilmesini engelleyen yazılımları yüklemeyen ve lisanssız çalışan yaklaşık 197 internet kafeyi kapattı. 965 bilgisayara da el koydu. Çin'de daha öncede yapılan benzer bir operasyonda 17 bin internet kafe kapatılmıştı.

EN İYİ SİTELER**ÖNCE SAĞLIK**

Sağlık sorunları söz konusu olunca tüm diğer problemler ikinci plana düşer. İnternet, öncelikler listesinde bir numara yer alan sağlık sorunları ile ilgili artık ilk başvurulacak kaynaklardan biri durumuna gelmiş durumda.

► **www.sigortam.net**

Sağlık sigortası herkesin yaptırmak istediği ama ya zaman bulamadığı ya da doğru sigortayı yaptırdığından emin olamadığı için hep bir başka bahara bırakılan önemli bir konudur. Sigortam.net, kullanıcılarına kendi özelliklerine ve şartlarına göre hangi sigorta şirketlerinin hangi teklifleri sunacağını gösteren, karşılaştırmalı ve online başvuruya imkan veren, kullanımı kolay, tasarımı güçlü bir servis.

► **www.yasamsaglik.com**

Her türlü sağlık konusu hakkında bilgi edinebileceğiniz, online, interaktif teşhis imkanı sunan, hastanelerin, nöbetçi eczanelerin, doktorların adreslerini telefonlarını bulabileceğiniz geniş bir sağlık portalı. Site sade görünümü ve kolay kullanımı ile can derdindeki insanların kafasını karıştırmaktan, paniğe sürüklemekten de özellikle kaçınmış gibi görünüyor.

► **www.toothfriendly.com**

Diş sağlığı herkesi tedirgin eden bir konudur. Şekerli yiyeceklerin dişlerin en büyük düşmanı olduğu bilinir ama şekerden vazgeçmek de mümkün değildir. Çayın, gazozun, pastaların, tatlıların sağlıklı olsun diye şekersiz üretebileceğini düşünebilir misiniz? Ama üretebiliyorlar. Şeker yerine doğada bulunan ve dişlere hiçbir zararı olmayan diğer tatlandırıcıları kullanan ürünlerin ve dünyada bir standart haline gelen bu teknolojinin tanıtıldığı web sitesini ziyaret edenler, dişçileri ile daha az görüşebilirler.

Casus Yazılım “Carnivore”**FBI, Casus Aracını Açıklıyor**

Amerikan güvenlik örgütü FBI’ın sırlarla dolu casusluk yazılımı “Carnivore” artık bağımsız veri güvenlikçileri tarafından incelenecek. Carnivore, kullanıcılara ait aktarılan bilgilerin direkt olarak internet servis sağlayıcı bilgisayarlarından izlenmesine im-

kan tanıyor. Electronic Privacy Information Center (EPIC) bir Amerikan mahkemesinde alınan karar doğrultusunda Carnivore hakkındaki 2.000 sayfalık bir bilgiyi inceleme hakkını elde etti. Ancak FBI tüm bilgileri açıklamayacağı konusunda direti-

yor. EPIC’in veri güvenlikçileri, FBI’ın söz konusu yazılımı sörfçülerin genel e-postalarını incelemek için kullandıklarından şüphe ediyorlar. Buna karşılık FBI, Carnivore’nin şüpheli durumlarda ve yargı izni ile kullanıldığını dile getiriyor.

WEB GÖZCÜ**Backdoor.Death****Virüs Klavye Kilitliyor**

Kaspersky Labs uzmanları, aslında eski bir virüs olan Backdoor.Death’in tekrar ortaya çıktığını açıkladı. Virüs, “.com” yani çalıştırılabilir dosyalara ancak söz konusu dosya onuncu kez çalıştı-

KLAVYE ENGELİ: Backdoor.Death ile karşılaştığınızda sistemi yeniden başlatmak yardımcı olabilir.

rıldığında bulaşıyor. Şayet kullanıcılar [Alt]+[Ctrl]+[Del] tuş kombinasyonunu kullanarak bilgisayarı yeniden çalıştırmak isterlerse PC hakkında ilginç tavsiyelerde bulunuyor.

Bilgi için: www.kaspersky.com

İzin Yöntemi**Windows NT ve 2000 Güvenlik Açıkları**

Güvenlik hakkında bir e-posta listesi olan Bugtraq’te tüm Windows NT ve 2000 kullanıcılarının yönetici konumuna erişmesine izin veren bir hata bulundu.

Bir Debugging Subsystem’inin (hataların bulunması ve ortadan kaldırılması) hatalı korunması nedeniyle tüm kullanıcılar istedikleri programı yönetici haklarını kullanarak çalıştırabiliyorlar. Yazının hazırlandığı tarihte Microsoft herhangi bir düzeltme yayınlamadı.

Bilgi için: <http://online.securityfocus.com>

Şifreleme Güvensiz**1.024 Bit Yeterli Değil**

Şifreleme konusundaki bir konferans esnasında uzmanlar 1.024 bitlik bir kodu çözebilecek bilgisayar chip’inin birkaç 100 milyon dolara mal olacağını açıkladılar. Ancak NSA’nın (National Security Agency/Amerikan Ulusal Güvenlik Kurumu) bir izleme uydusu için iki milyar Amerikan dolarını gözden çıkardığını göz önünde bulundurulursa birkaç 100 milyon dolar oldukça düşük bir maliyet olacaktır. Şifreleme uzmanı Lucky Green “NSA uydu için harcadığı paranın yarısını kullanarak, topladığı tüm verileri çözebileceği bir aygıt hazırlayamaz mı?” sorusunu dile getiriyor.

Bilgi için: <http://www.counterpane.com/crypto-gram-0203.html#6>

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI► **Kurt Sabitdiski Siliyor**

“W32.MyLife.C@mm” isimli e-posta kurdu, sisteme “List.TXT.scr” isimli bir ileti eklentisi ile bulaşır ve kendisini Outlook ve MSN Messenger’daki tüm kişilere gönderiyor. Şayet bilgisayar saatinizin dakika hanesi 50’den büyük bir sayı gösteriyorsa bilgisayarın sabitdiskini siliyor.

Bilgi için: www.symantec.com

► **Hileci Kurt**

“W32/Caric-A” e-posta kurdu kurbanın bir Bill Clinton ekran koruyucusu kurduğunu düşünmesini sağlıyor. Saat 8:00’ü gösterdiğinde ise virüs sabit disk silmeye başlıyor.

Bilgi için: www.sophos.de

► **2001 Virüslerin Yılı Oldu**

Firmalardaki binlerce bilgisayara 2001 yılında 113 farklı virüs saldırısı gerçekleşti. Örneğin SirCam gibi ünlü e-posta virüsleri ise özellikle başarılı oldular.

Bilgi için: www.icslabs.com

KISA... KISA...**► Neteskop**

Türkçe içeriğe yönelik yeni bir rehber kullanıma açıldı. Neteskop Türkçe içerikli iş ve ticaret rehberlerinin sektörel başlıklarının tek bir rehber içinde listelendiği bir rehber rehberi. Tek bir rehber kullanıyormuşcasına arama yapılırken, sonuçları konuyu içeren her rehberden almak mümkün. Şu an 100'e yakın rehberin şirketleri listeleyen tüm bölümlerinin başlıklarını bulmak mümkün.

Bilgi için: www.neteskop.com

► Online Havale ile e-ticaret

Arena, Türkiye'de bir ilk olarak, elektronik ticarete, online havale sistemini kullanıyor. Türkiye İş Bankası ile birlikte geliştirilen modelde www.arena.com.tr adlı Internet sitesinden satın alınan ürünlerin ödemesi on-line havale ile yapılabilir. İşlem, Türkiye İş Bankası'nda hesabı olanların www.arena.com.tr'nin alışveriş ekranını terk etmeden, bankanın Interaktif Bankacılık Sistemine güvenlik aşamasını geçerek girmesi ve sadece onay vermesiyle gerçekleşiyor.

Bilgi için: www.arena.com.tr

► Real Network Türkiye'de

İnternet üzerinde sesli ve görüntülü veri iletimi konusunda uzmanlaşmış Real Network'ün Türkiye'de İfonet tarafından temsil edileceği açıklandı. Türk kullanıcılar Real ürünleri ile sesli ve görüntülü çoklu ortam hizmetlerini internet üzerinden izleyebilecekler. Konuya yabancı olanlar için bu gelişmenin, kaçırılan televizyon programlarını bir ücret karşılığında internetten izlemek, sadece internet üzerinde yayınlanan değişik şovlara, çizgi filmlere abone olmak, interneti eğlenceli hale getirmek imkanı anlamına geldiğini hatırlatalım.

Bilgi için: www.iffonet.com.tr

GPS Kol Saati**Saat Yerinizi Gösteriyor**

Amerikalı firma Wherify, entegre GPS alıcısı ve Pager fonksiyonuna sahip 400 dolarlık yeni kol saatini satışa sundu. Bu saat özellikle web üzerindeki bir harita üzerinden çocuklarını takip etmek isteyen ebeveynler için geliştirilmiş. Acil durumlarda hem saatin taşıyıcısı hem de aileler telefonla yardım talebinde bulunabilecekler. Saatin pilleri yaklaşık olarak 48 saat dayanıyor. Bu izleme aygıtının el bileği-ne takılması ve kayışının çıkarı-

lamaması ise çocuklar açısından oldukça rahatsız edici bir durum.

Bilgi için:

www.wherifywireless.com

Baskuda.com**Ara, Bul, Beğen, Al**

Yeni bir alışveriş sitesi hizmete girdi. 30'un üzerinde firmanın 65 bin çeşit ürününü tanıtan ve

pazarlayan Baskuda.com'da hızlı ve güvenilir sanal alışveriş yapmak mümkün. Türkiye'nin her yerine "kapıya teslim" olanağı

sunan Baskuda.Com, İstanbul içinde 24 saatte, diğer illere de 2-3 gün içinde garantili teslimat yapıyor. Bascuda.Com, Türk internet kullanıcılarının e-güvenlik konusundaki çekincelerini önlemek için de Verisign Sertifikası ile çalışıyor. Aranılan ürünlere kolayca ulaşılmasını sağlayan tasarımı ile de dikkat çekiyor.

Bilgi için: www.Baskuda.com

Siemens için Ücretsiz Güncelleme**Cep'te Yüksek Performans**

Siemens S45 veya ME45 sahipleri Siemens tarafından ücretsiz olarak sunulan firmware güncellemelerini kullanabilirler. Firma böylece ürünlerini Class 8 GPRS standardına yükseltmeyi planlıyor. Bu güncelleme özellik-

le yeni standarda geçmek için hazırlanan Almanya gibi ülkeler için hazırlanmış. GPRS Class 8 standardı şu ana kadar ulaşılan veri aktarım hızını yüzde 30 oranında arttırıyor. Bu firmware güncellemeleri ile cep telefonlarına Kung-fu isimli yeni bir oyun ve en sonunda tam EMS (Enhanced Messaging Service) desteği de ekleniyor. Ayrıca kızıl ötesi üzerinden Outlook senkronizasyonu mümkün kınıyor. Bu güncellemeyi www.my-siemens.com/s45 sayfasından PC'nize kaydedebilirsiniz. Cep telefonuna yüklemek içinse veri kablosuna ihtiyacınız olacaktır.

Bilgi için:

www.my-siemens.com

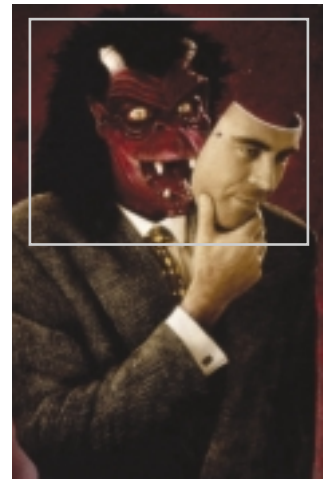
Avrupalı Adresler**Avrupa Birliği Adres Peşinde**

Avrupa Birliği devletleri, üye ülkelerin ".eu" internet domainini kullanması konusunda karar birliğine vardı. Şimdi sıra ilk olarak bir anlaşmayı tamamlaması gereken ICANN'de.

Bilgi için: www.europa.eu.int

Koç.net Hackers' Day**Hacker'lar ve Güvenlikçiler**

Gelişen internet altyapısı ile birlikte hayatımızda önemli bir yer tutan network ve sistem güvenliği, Koç.net Güvenlik Servisleri ekibi ve gerçek hacker'ların katılımı ile Hackers'Day'de anlatıldı. Koç.net Genel Müdür Yardımcısı Tunç Taşman yaptığı açılış ko-

nuşmasında internet ve iletişim dünyasında karşılaşılan tehditlerin kurumlar için ne kadar tehlikeli sonuçlar getirebileceğini söyleyerek Hackers' Day'de kurumların dikkatini güvenlik konusuna çekmeyi amaçladıklarını belirtti.

Kurumların her geçen gün daha önemli bilgileri internete taşıdıklarını buna paralel olarak da güvenlik vakalarının arttığını, kurumların itibar, para, zaman, bilgi ve güvenilirliklerini kaybetmemeleri için mutlaka güvenlik önlemlerini almaları gerektiğini belirtti.

Bilgi için: www.kocnet.com.tr

Yeni Internet SERVİSLERİ

Bilgisayar kullanıcıları eskiden günlük yaşamlarında gerçekleştirdikleri birçok işlemi artık internet üzerinden online olarak da yapabiliyorlar. Bunlar arasında en fazla dikkat çeken internet servislerine, bu sayfalarımızdan ulaşabilirsiniz.

■ Çizgi romanları sever misiniz? Peki ya Marvel çizgi romanlarını? Eğer cevabınız evetse bu ay incelediğimiz Marvel'ın web sitesi mutlaka ilginizi çekecektir. Diğer yandan internet bilgi okyanusunda sahipsiz ilerleyen hayalet siteleri biraraya toplayan ölü siteler müzesinin de ilginizi çekeceğine inanıyoruz. Çeşitli konularda kafanızı takılan sorulara cevap arıyorsanız Bilgise-

ver.Com'dan yararlanabilirsiniz. Bu sitede hemen her konuda onlarca farklı başlık altında yararlı forumlar yer alıyor. Bu ayın sitesi ise sizlere İstanbul içinde katılınabilecek aktiviteleri ve tüm eğlence mekanlarını sunan Şehriye.Com. Bu siteyi mutlaka sık kullanılanlarınıza eklemeniz gerekiyor.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, servislerin kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalamayla toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, servisin konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada servise online olarak gerçekten ne kadar ihtiyaç olduğu ve sunulan çözüm kalitesi değerlendiriliyor. Ergonomide ise CHIP, web sayfasında istenene ne kadar çabuk ulaşılabilirliğini ve site yapısının kalitesini değerlendiriyor. Menüler yeterince anlaşılır mı? Alınan servis için hangi ödeme şekilleri sunuluyor ve güvenilir mi? Bilgi istendiğinde ne kadar hızlı cevap alınıyor? gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise web servisinin, sayfasında kullanılan web bileşenlerinin kullanıcıların web browser'ları ile uyumluluğuna puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme servislere verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

AYIN SERVİSİ

Online Şehir Rehberi

www.sehriye.com

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

-

ÜYELİK SİSTEMİ

var

BİLGİ

-

FİYAT

ÜCRETSİZ

Canınız sıkılıp kendinizi evin dışına atmak istediğinizde ne yaparsınız? Eğer bir hafta sonu şehir dışına kısa bir kaçamak tatil yapacak kadar zamanınız yoksa mecburen tercihinizi şehir içinden yana kullanmanız gerekir. Bu durumda da bildiğiniz yerler size en iyi seçim gibi gelebilir. Ancak eğer farklı mekanlar arıyorsanız ya da o hafta gerçekleşecek olan aktivitelerin neler olduğunu merak ediyorsanız mutlaka tüm bu bilgilere yer veren online şehir rehberi Şehriye.Com'u ziyaret etmeniz gerekiyor. Site kültür sanat, sinema, yeme içme, gece hayatı, alışveriş, hafta sonu ve çocuk gibi başlık-

lar altında şehirde olup biten her şeyi ziyaretçilerine sunuyor. Bu genel başlıkların yanı sıra İstanbul'un gözde eğlence mekanları olan Beyoğlu, Nişantaşı ve Bağdat Caddesine ise ayrıca geniş yer verilmiş. Ayrıca sık sorulanlar bölümünden eğlence dışında, nereden pasaport alabilirim, öğrenciyim, askerliği nasıl erteleyebilirim, kiracımı hangi hallerde tahliye edebilirim, cenaze nasıl defnedilir gibi bir çok konuda şehir hayatında karşılaşmanızın muhtemel olduğu soruların yanıtlarına da ulaşabilmek mümkün oluyor.

Sadece İstanbul üzerine bilgilere yer veren sitede bir kültür sanat takvimi ve arama motoru da yer alıyor. Ayrıca istediğiniz herhangi bir mekanın adını yazdığınızda size oranın bir haritasını sunan servis ise gerçekten oldukça çekici. Bunların dışında Şehriye, evde kalmayı düşünenler içinse televizyondan seçme ilginç programları da açıklamalarıyla bir liste şeklinde kullanıcılarına sunuyor.

SONUÇ: Eğer İstanbul içinde yaşıyorsanız, şehir içindeki herhangi bir aktiviteye katılmadan önce bu site yardımınıza koşacaktır. Üstelik sadece eğlence üzerine değil bir şehre dair her konuda en çok merak edilen sorulara da cevap sunabiliyor.

- ⊕ Kültür sanat takvimi
- ⊕ Şehir haritası
- ⊕ İstanbul üzerine SSS

Internet Servisleri

Bilgi Servisiwww.bilgisever.comCHIP TOP. PUANI ☐☐☐☐☐

FİYAT/PERFOR. -

ÜYELİK SİSTEMİ var
BİLGİ webmaster@bilgisever.com
FİYAT ÜCRETSİZ

Online Müzewww.disobey.com/ghostsitesCHIP TOP. PUANI ☐☐☐☐☐

FİYAT/PERFOR. -

ÜYELİK SİSTEMİ yok
BİLGİ steve_baldwin@hotmail.com
FİYAT ÜCRETSİZ

Online Çizgiroman<http://dotcomics.marvel.com>CHIP TOP. PUANI ☐☐☐☐☐

FİYAT/PERFOR. -

ÜYELİK SİSTEMİ var
BİLGİ -
FİYAT ÜCRETSİZ

Aslında bilgi paylaşımını artırmak amacıyla ortaya çıkmış ve geliştirilmiş bir ortam olan internet buna rağmen tüm içeriğiyle kıyaslandığında üzerinde yeteri kadar çok bilgi kaynağı barındırmıyor. Eğer Türkçe içerikli kaynaklar arıyorsanız durum biraz daha kötüleşiyor. Dolayısıyla bu ay incelediğimiz Bilgisever.Com gibi siteler her ne kadar çok geniş bir içeriğe sahip olmasalar da bu açığı kapatmalarından dolayı başarılı sayılabilir. Bilgisever.Com aslında ansiklopedik şekilde bilgi içeren bir site değil. Sitenin gerçek amacı çeşitli konulardaki sorunlarınıza yanıt bulmak. Bu yanıtlar ise yine üye olan kullanıcılar tarafından sağlanıyor. Ayrıca tüm bu sorular ve cevaplar daha sonraki kullanıcıların da yararlanması için saklanıyor. Arşivinde 1133 soru ve 3264 cevap yer alan BilgiSever'e üye olmak ise tamamen ücretsiz. Üye olduktan sonra siz de istediğiniz gibi soru sorup, sorulara cevap verebiliyorsunuz. Programlama, sistem, bilim, spor, eğitim, sağlık ve genel gibi konu başlıklarının bulunduğu sitede bu başlıklar altında yine birçok alt forum da yer alıyor. Sık kullanılanlarınıza ekleyin. Değerlendirmekte fayda var. Bir gün ihtiyacınız olabilir.

SONUÇ: Tasarımı çok fazla başarılı değil ama yine de sorularınıza kısa zamanda yanıt bulmanız oldukça muhtemel. Site içinde soru cevaplar en çok bilgisayar sistem ve bilgisayar programlama konuları altında yoğunlaşmış.

- + Geniş yelpazede birçok forum
- Her forumda yeterince katılım yok
- Tasarımı çekici değil

Internet üzerinde sörf yaparken ya da bir arama motoru yardımı ile bulduğunuz bir sayfaya bağlanmaya çalıştığınız zaman hata ile karşılaştığınızda o sayfanın kapanmış olduğunu anlıyorsunuz. Peki bunun dışında web sayfaları açılmalarına rağmen aslında kapanmış olamazlar mı? O da ne demek demeyin. Belki sizin bile halen arşiv niteliğinde kullandığınız web sayfaları artık güncellenmiyor ve başında bir webmaster bulunmuyor olabilir. Üstelik internet okyanusunda bir nevi hayalet gemi gibi varlığını sürdüren bu sayfaların sayısı hiç de küçümsececek kadar az değildir. Birilerinin şirketi kapatıp web sunucuyu açık unuttuğu bu web servislerine hiç rastlamadıysanız ve neler olduklarını merak ediyorsanız mutlaka tüm bunların arşivlendiği Ghost Sites sitesini ziyaret edin. İlk kurulduğu günden beri yayın hayatına son vermiş 1000'i aşkın servisin ekran görüntülerini bir müze niteliğinde bünyesinde barındıran site bu siteleri zamanında kullanmış olan ziyaretçilere nostaljik dakikalar yaşatabiliyor. Kesinlikle çok gerekli bir site değil ve son güncelleme tarihine bakılırsa kendi de bu hayalet gemiler arasına katılmak üzere ama yine de ziyaret edin bir şey kaybetmezsiniz.

SONUÇ: Web servislerinin kapanması ve bunu eğlence haline getirmek kötü bir şey. Ancak bu sitenin amacı kesinlikle bu değil. Sadece başarısız bazı web projelerini kullanıcılara sunup nostalji yapıyor. İlginç bir müze.

- + 1000'i aşkın hayalet site
- Sık güncellenmiyor
- Tüm içerik tek bir sayfada

Eğer çizgi romanlarla aranız iyiye bu konuda uzmanlaşmış en büyük yayınevlerinden biri olan Marvel Comics'i mutlaka duymuşsunuzdur. Örümcek Adam, X-Men, Hulk ve Elektra gibi kahramanlarının hikayelerini okuduğumuz bu firmanın web sayfası da yıllarca kağıt üzerinde gösterdiği başarının bir devamı niteliğinde internet üzerinde yerini alıyor. Sitenin tasarımı da içeriği de oldukça başarılı. Ancak sitenin en çarpıcı yanı bunlardan herhangi biri değil. Marvel sayfası altında yer alan dotcomics bölümüne girdiğiniz zaman yukarıda adını saydığımız kahramanların baştan aşağı tamamen yenilenmiş romanlarına ulaşabiliyorsunuz. Üstelik eğer browser'ınızdan Flash Player dosyalarını izleyebiliyorsanız tüm bu kahramanların yeni maceralarının tüm sayılarını online olarak tamamen ücretsiz bir şekilde okuma şansına da sahip oluyorsunuz. Bunun için herhangi bir romana tıkladığınızda belli bir yükleme süresi sonunda çizgi roman karşınıza geliyor. Bundan sonra oldukça başarılı navigasyon sistemi üzerinden tüm hikayeye ulaşabiliyorsunuz. Pencere üzerine tıkladıkça da sistem her kareyi ön plana çıkararak okumanızı sağlıyor.

SONUÇ: Şimdiye kadar para vererek okuduğunuz çizgi romanlara tamamen ücretsiz olarak ulaşmak gerçekten oldukça etkileyici. Eğer çizgi roman okumayı seviyorsanız ve ekrandan okumak da bana yeter diyorsanız mutlaka bu siteyi ziyaret edin ve sık kullanılanlarınıza ekleyin.

- + Tüm popüler kahramanlar var
- + Tamamen ücretsiz

İÇİNDEKİLER

203	Outlook (Express) İpuçları: Konforlu ve rahat çalışma
204	Teknik Bakış: E-posta terimleri
205	İstenmeyen Reklam İletileri: Spam'lerden korunma yolları
206	Outlook Alternatifleri: Microsoft'suz e-posta
208	Çekici E-Posta: Çeşitli e-posta ipuçları
209	Ücretsiz Sunucular: E-postalara hızlı ulaşım
210	Mobil E-posta: PDA ile akıllı haberleşme

E-Posta: Outlook Alternatifleri

En İyi Elektronik Posta Hileleri

E-postanın en iyi haberleşme araçlarından biri olduğu şüphe götürmez bir gerçek. Tabii ki herkesin ideal e-posta aracından beklentileri farklı. CHIP'in sizler için bir araya getirdiği ipuçları ile e-postayı daha etkili bir şekilde kullanacaksınız.

Eşiniz, şirketine e-posta gönderdiği zaman, posta sunucusunun fonksiyonel olması, standart mektupları alabilmesi gibi özellikleri göz önünde bulundurur, yani değişik bir şey talep etmezken, siz ev ağı içerisinde haberleşmeyi sağlayacak bir e-posta sunucusu kurmayı düşünüyorsunuz. Tabii ki kızınız da sizden farklı olarak, iletilerin renkli ve hareketli olmasını istiyor.

Bu uygulamaların bir çoğunu Outlook ile yerine getirebilmeniz mümkün. Ancak daha etkili basit çözümler de mevcut. CHIP, Microsoft posta istemcilerine alternatif, bunlarla boy

ölçüşen ve hatta bazı noktalarda daha iyi olan programları bir araya getirdi. Ancak buna karşılık halen Outlook ve Outlook Express kullanmaya devam etmek isterseniz, Microsoft araçlarından maksimum performans elde etmenizi sağlayacak ipuçlarından faydalanabilirsiniz.

Ayrıca tanıtım iletileri ve virüslerden korunmak için neler yapabileceğinizi öğrenecek, ücretsiz e-posta servislerine daha hızlı erişebilecek ve çeşitli ipuçları sayesinde e-posta teknolojilerinden daha etkili bir şekilde faydalanabileceksiniz.

Outlook (Express) İpuçları

Microsoft'un posta istemcileri Outlook ve Outlook Express hemen hemen tüm PC'lerde mevcut. CHIP, sinir bozucu "Feature"ları nasıl kapatacağınızı ve nasıl daha konforlu çalışacağınızı açıklıyor...

Outlook Express: Adres Defterini kaydetmek

Eğer Outlook Express'in yanında Yahoo veya Mynet gibi web posta hizmetlerini de kullanıyorsanız, adres defterinizi web üzerinde saklayabilir ve istediğiniz kişilere yerel PC'nizden bağımsız olarak istediğiniz yerden ulaşabilirsiniz. Ancak bunun için adres defterinin dönüştürülmesi gerekir. İlk olarak *Dosya/Ver/Adres Defteri* komutunu kullanarak Adres Defterini "Metin Dosyası (Virgülle Ayrılmış Değerler)" biçiminde kaydedin.

Burada önemli olan, bazı web hizmetlerinin ihtiyaç duymasına rağmen, Outlook Express'in "Adı" kutusunu verme işlemi için tavsiye etmemesidir. Bunun için

manuel olarak seçilmelidir. Şimdi Yahoo Mail ana sayfasında bulunan *Addresses* bağlantısına ve dosyaya kaydettiğiniz adres defterini Yahoo hesabınıza aktarmak için *Import/Export* bağlantısına tıklayın. Ekranı gelen pencereye "Choose a program to import contacts from" açılır listesinden kayıt dosyasının türünü, "Microsoft Outlook (.CSV File)" olarak seçin. Zaten adres defterini bir dosya içerisine kaydettiğimiz için Yahoo penceresindeki ikinci adımı geçin. Daha sonra burada bulunan *Gözet* düğmesine tıklayın ve biraz önce kaydettiğiniz dosyayı seçin. Son olarak Yahoo penceresindeki *Import Now* düğmesine tıklayarak Outlook Express altında tuttuğunuz adres defterini Yahoo hesabınıza saklayabilirsiniz.

Outlook Express: Kayıt işlemini engellemek

Outlook Express'in her açılışında, yeni versiyonlarında, Microsoft'un MSN Messenger programı da açılmaya çalışır. Zaman kaybına neden olan bu işlemi engellemek için ilk olarak Outlook Express 5 altında *Araçlar/Seçenekler* komutunu çalıştırın ve açılışta otomatik olarak MSN servisine bağlanma seçeneğindeki işareti kaldırın. Şayet bu işlem inatçı Messenger'ın çalışmasına engel olamazsa, kayıt düzenleyicisindeki "HKEY_CURRENT_USER\Identities\ (User GUIDE)\Software\Microsoft\Outlook Express\5.0\Rules\MessengerAutoLogon" değerini "0" olarak değiştirin. Kayıt Düzenleyicisi'ne *Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam* komutunu kullanın →

eCHIP İçeriği

Yazı içerisinde geçen önemli programları (eCHIP-Code © E-Mail) yükleyebilirsiniz. CD içerisindeki programları yazı içerisindeki CD simgelerinden ayırt edebilirsiniz.

arak ulaşabilirsiniz. Ancak Kayıt Düzenleyicisi'ndeki hatalı işlemlerin Windows kurulumuna anında zarar vereceğine dikkat etmelisiniz. Bu nedenle çalışırken kesinlikle çok dikkatli olmalı ve kayıt dosyasını devamlı olarak yedeklemelisiniz.

Outlook Express: Açılış ekranını kaldırmak

Outlook Express'in her çalıştırılışında, program açılışını anormal derecede yavaşlatan ve ikinci görünüşten sonra herhangi bir yenilik sunmayan bir karşılama penceresi ekrana gelecektir. Splashscreen olarak da adlandırılan bu açılış penceresinin ekrana gelmesini engellemek ve diğer kullanıcı tanımlı ayarları yerine getirmek için ücretsiz olarak dağıtılan Outlook Express 5.0 Tweak'ı 2.0 <http://acceco.des.hypemart.net> programından faydalanabilirsiniz. Program, Outlook Express 5.0 için yazılmış olmasına rağmen, Windows 2000 altında 6.0 versiyonun açılış penceresini engellenebiliyor ve özel bir pencere ismi girilebiliyor.

Outlook: Güvenlik kopyası oluşturmak

Posta bağlantılarınız ve ajanda bilgilerinin güvenlik kopyalarını oluşturmak için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz:

Başlat menüsündeki *Ayarlar/Denetim Masası* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Posta* simgesine iki kere tıklayın. Buradaki *Profil Göster* listesinden istediğiniz kullanıcı profilini seçin. *Özellikler* düğmesini kullanarak kişisel klasörlerin listesine ulaşabilirsiniz. *Ayarlar* düğmesine tıklanarak açılan pencere üzerinden verilerin saklandığı konunun açık adresini görebilirsiniz. Burada uzantısı ".pst" olan bir dosya söz konusudur. Bu dosyanın konumunu not alın, açık olan pencereleri kapatın ve Win-

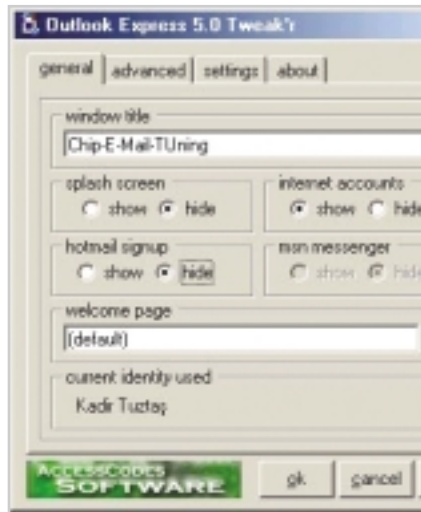
dows Gezgini yardımıyla söz konusu dosyanın yedeğini alın.

Outlook (Express) 2002: Görüntülemek

Outlook (Express), e-posta virüslerinin yol açacakları zararı minimuma indirmek için dosyaların saklandıkları yerlere erişimi engelleyen özel bir güvenlik fonksiyonu sunuyor. Microsoft, bu fonksiyon ile Windows kullanıcılarının virüs saldırılarına karşı etkili şekilde korunmadıkları şeklindeki yorumlara da tepki veriyor.

Söz konusu koruma sadece belirli dosya uzantılarında ("exe", "vbs", ve "bat") aktif olduğu için, gönderenden, dosyalarında tehlikesiz, "bak" veya "old" gibi uzantılar kullanmasını ve tekrar göndermesini isteyebilirsiniz. Yeni iletiyi aldıktan sonra dosyanın uzantısını tekrar eski haline döndürebilirsiniz. Ancak bu işlem bir süre sonra sıkıcı bir hal alabilir. Bu güvenlik önlemini tamamen kapatmak için *Kayıt Düzenleyicisi* içerisindeki bir öğeyi değiştirmelisiniz. Bunun için ilk olarak *Kayıt Düzenleyicisi*'ni daha önce anlatıldığı şekilde çalıştırın ve "HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Office\10.0\Outlook\Security" anahtarını aktif hale getirin.

Seçili anahtar altında yeni bir öğe

Hızlı Erişim: Outlook Express Tweak'ı, Microsoft istemcisinin açılması gereken süreyi kısaltır.

TEKNİK BAKIŞ

» Sık karşılaşılan E-posta terimleri ve anlamları

Posta istemcileri tüm teknik ayrıntılar ile kendileri ilgilenirler. Ancak, yine de, basit ara yüzlerinin arkasında çeşitli terimlerin kullanıldığı karmaşık işlemler gerçekleştirilir. CHIP, bu teknik terimlerin anlamlarını açıklıyor.

HEADER: E-postanın, içerisinde gönderen/alıcı adresleri ve iletinin takip ettiği yol hakkında bilgilerin bulunduğu başlık bölümü.

MIME: Kullanılan posta talimatnamelerine yapılan en önemli eklenti olan "Multipurpose Internet Mail Extensions", geleneksel 127 farklı karakterden çok daha fazlasının gönderilmesine izin verir ve kodun alıcı tarafından doğru çözülmesini sağlar.

HTML POSTA: Tam web sayfaları da "Content Type: text/html" olarak da e-posta ile

gönderilebilirler. Modern browser'lar bu tür iletileri görüntüleyebiliyor ve e-postalar oluşturulurken HTML biçimlendirme özelliklerinin kullanılmasına izin veriyor. Böylece sıkıcı metin bildirileri multimedya iletiler haline dönüştürülebilir.

POP3: Post Office Protocol Version 3, posta programının sunucudaki posta kutusu ile haberleşmesini sağlayan bir talimatnamedir. Bu sayede parola korumalı olarak sunucuya kayıt olabilir ve e-postalarınızı çağırabilirsiniz.

IMAP4: Internet Message Access Protocol Version 4, POP3 protokolüne alternatif olarak sunucular üzerindeki posta kutularının denetlenmesi için kullanılır. Bu sayede iletilerin kullanıcı bilgisayarına aktarılmasına gerek kalmaz ve e-postalar direkt

olarak sunucu klasöründe saklanırlar ve oradan yönetilebilirler. Bu sayede postalara dünyanın her yerinden ulaşmak mümkündür. Ayrıca IMAP sabitdisk kullanımından da tasarruf sağlar...

SMTP: POP3 standardını tamamlayan Simple Mail Transfer Protocol'ü iletilerin yapılandırılmasını ve e-posta gönderme işlemlerini tanımlar. Bu, örneğin denetim mesajlarının nasıl görüneceğini veya iki posta sisteminin arasında bilgileri nasıl geçireceğini belirler.

SPAM: İstenmeyen reklam iletileri veya istenmeden gönderilmemiş büyük gruplar halindeki iletiler "spam" olarak adlandırılırlar. Ayrıca Amerikalı Hormel Foods firmasının et ürünü olan SPAM ile karıştırılmamalıdır.

İSTENMEYEN TANITIM İLETİLERİ

» Elektronik çöplükten korunmanın yolları

E-posta'lar da internet çağının olumsuzlukları ve negatif etkilerinden payını aldı. Reklam çöpleri ve virüsler posta kutunuza mesken tutarken, meraklı kullanıcılar ise izinsiz okuyorlar. Ancak bu olumsuzluklara karşı bir şeyler yapmaya çalışabilirsiniz.

Reklam istemiyoruz!

Reklam iletileri aslında zararsızdır. Ancak istenmeyen mesajların posta kutusunu doldurması, internetin en önemli yan etkilerinden biridir. Bu akışı durdurmak için bir dizi etkili önlem alabilirsiniz.

1. Eğer bir web sayfasına download veya haber iletileri için kayıt olacaksanız, resmi e-posta adresinizi asla vermeyin. Bunun için ücretsiz sunuculardan, reklam iletileri ile dolup taşıdığına, rahatlıkla vazgeçebileceğiniz, ikinci veya üçüncü adresler edinin.

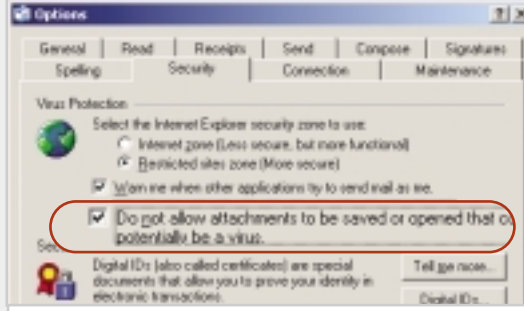
2. İstenmeyen içeriklere sahip iletelerin anında silinmesi için posta istemcinizin filtrelerini kullanın veya "Magic Mail Monitor" (209) aracı yardımıyla iletileri sunucu üzerinden kaldırın.

3. Spamkiller (www.spamkiller.com) gibi araçlar kullanın. Bu program, istenmeyen iletileri otomatik olarak siliyor, hazır ek filtreler sunuyor ve Spam mektuplarını gönderen kişiye şikayetinizi bildirmenizi kolaylaştırıyor.

Virüslere dikkat!

Virüslerin normalde dosya eklentileri içerisinde saklanması nedeniyle, tüm risklerin yüzde 95'inden kurtulmak için sadece biraz dikkat yeterli olacaktır. E-posta istemcinizin, eklentilerin otomatik çalıştırma fonksiyonunu kapatın. Şayet e-posta ile gönderilen dosyanın içeriğinden emin değilseniz asla üzerine tıklamayın. Çünkü e-posta, bir arkadaşınızdan geliyor gibi gözükse de bu ismin arkasında bir virüs saklanıyor olabilir. Bir tanıtımınızın

gönderdiği bir şaka programında bile kendisinin farkına varmadığı virüsler olabilir. Geriye kalan yüzde beşlik güvenlik oranını da garanti altına almak için iyi bir

HİLEKAR: Şayet bir spam virüsü adres defterinize bulaşmak isterse, Outlook Express'deki bu seçenek onu engelleyecektir.

antivirüs programı kullanmanızı tavsiye ediyoruz. Örneğin kişisel kullanımlar için ücretsiz olarak dağıtılan AntiVir PE (www.free-av.com) programını kullanabilirsiniz. Şayet bilinen bir virüs içeren bir e-postayı açmak isterseniz, program sizi otomatik olarak uyaracaktır.

Özel mülkünüz garanti altında

Meraklıların iletlerinizi okumadığından emin olmak için PC'niz üzerinde de şifrelemelisiniz. Bu, SSL bağlantıları ve üçüncü şahısların güvenlik sözlerinden daha etkili olacaktır. Bunun için kullanılan standart Pretty Good Privacy (www.pgpi.com) yani kısaca PGP'dir. Outlook ve Eudora gibi posta istemcilerinde kullanımı kolaylaştırmak için özel eklentileri de mevcut.

Tüm kullanıcılar PGP ile bir çift "Anahtar" oluştururlar. Bunlardan biri açıktır ve iletinin şifrelenmesi için kullanılır. Diğeri ise özeldir ve şifrelenmiş iletiyi okumak için gereklidir. Açık anahtarı herkese dağıtabilirsiniz. Size, güvenli bir ileti göndermek isteyenler mesajı kodlamak için açık anahtar kullanırlar. Uygun özel anahtar kullanarak ancak siz şifrelenmiş e-postayı okunabilir metin biçimine dönüştürebilirsiniz.

oluşturmak için *Düzen/Yeni/Dize Değeri* komutunu çalıştırın ve yeni öğeye isim olarak "Level1Remove" girdikten sonra [Enter] tuşuna basın. Daha sonra farenin sağ düğmesini kullanarak üzerine tıklayın ve *Değiştir* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere

üzerindeki *Değer* kutucuğuna, güvenlik fonksiyonunu üzerinden kaldırmak istediğiniz dosya uzantısını girin. Birden fazla dosya uzantısı kullanmak için bunların arasına noktalı virgül girebilirsiniz.

DİKKAT! Outlook'un virüs koruma fonksiyonu daha önce ne kadar sınırlayı-

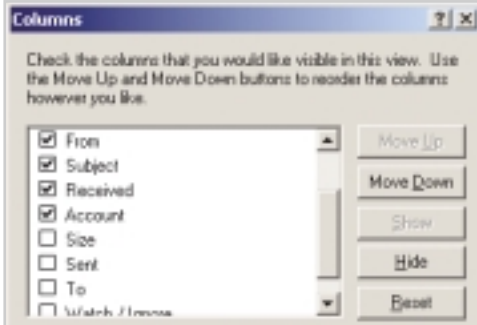
cı ise, kapatıldıktan sonra çalışma ortamı o kadar serbest kalacaktır.

Outlook Express: Bir bakışta hesaplar

Tüm elektronik iletilerin tek bir posta kutusu içerisine yüklendiği farklı e-posta hesaplarına sahip tüm bilgisayar kullanıcıları, normal olarak e-postalar üzerindeki kontrollerini kaybederler.

Ancak Outlook Express bu e-posta hesaplarına göre rahatlıkla yeniden yapılandırılabilirler. *Görünüm/Sütunlar* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki listede bulunan *Hesap* seçeneğini işaretleyin. Klasör görünümündeki bu yeni sütun sayesinde iletilerin hangi e-posta hesabına ait olduklarını rahatlıkla ayırt edebilirsiniz.

ADRESE TESLİM: Görünüm menüsündeki Sütunlar seçeneğini kullanarak hangi iletinin hangi hesaba ait olduğunu görebilirsiniz.

Outlook Alternatifleri

Outlook bir VW Golf'e benzer. Sağlamdır, çok şaşırtmaz ama bazı özel istekler için uygun değildir. CHIP, e-posta istemcileri arasındaki spor ve arazi araçlarını sizler için mercek altına aldı.

Eudora 5.1

Kendisini uzun zaman önce kanıtlayan e-posta istemcisi Eudora; ekrana gelen reklamların sponsorluğunda, ücretsiz tam versiyon, ticari versiyon (yaklaşık 40 dolar) ve çalışma ortamı sınırlandırılmış ücretsiz versiyon olarak, toplam üç farklı seçenek halinde sunuluyor. İngilizce olan program, örneğin belirli bir boyutun üzerine çıkan iletilerin sunucudan yüklenmesini engelleyen seçeneği gibi çok sayıda kullanıcı dostu ayrıntısı ile göz dolduruyor. Eudora ayrıca dosyaları farklı kullanıcılar arasında tek başına senkronize edebiliyor. Mobil kullanıcıları ilgilendiren önemli bir ayrıntı ise notebook'lardaki posta kutusu sorgusunun pil denetiminde kapatılabilmesi.

Birden fazla e-posta hesabının ve tanımlamanın kullanılması Eudora'da açık bir şekilde ayrılmış ve uygun şekilde yerleştirilmiş. Fakat e-posta istemcisi tehlikeli eklentilerin süzülmesi ile ilgili olarak çok az konfigürasyon seçeneği sunuyor.

Yani Eudora kullanıcıları için bir antivirüs programı şart.

Pegasus Mail 4.01

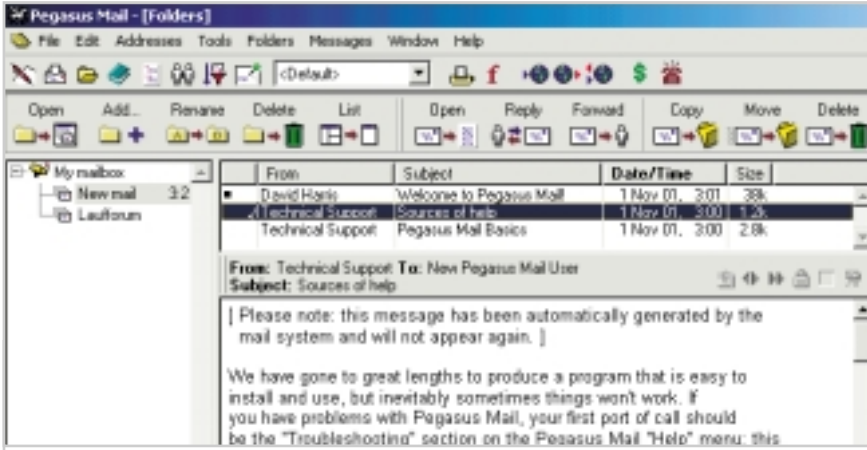
Yaşlı Pegasus Mail, kısaca PMail, fanatikleri tarafından kullanılmaya devam edilen ücretsiz bir program.

Filtre fonksiyonları, konfigürasyonunun rahat olması nedeniyle oldukça kapsamlı. Program bünyesinde yerel ağ içerisinde ileti göndermek için entegre bir sunucuya sahip ve Novell Netware ile kullanım desteği sunuyor.

Yeni kullanıcılar eskimiş kullanıcı arayüzü ve karmaşık kullanımı karşısında dehşete kapılabilirler. PMail, kendi şifreleme rutini haricinde kullanıcıları uyararak üzere dahili bir "zararlı" dosya uzantıları listesine sahip. PMail içerisinde dosyaların çalıştırılması bu nedenle ani bir şekilde engellenebilir. Pegasus web sayfası üzerinden temin edebileceğiniz farklı dil modülleri sayesinde, programın dilini değiştirebilirsiniz.

OUTLOOK ALTERNATİFLERİ: EN BAŞARILI ALTERNATİF E-MAIL İSTEMCİLERİ

PROGRAM	EUDORA 5.1	PEGASUS MAIL 4.01	THE BAT 1.53D	AMICRON MAILOFFICE 1.2	
Artı	+ Otomatik dosya senkronizasyonu + SSL desteği + Çok sayıda kullanışlı ayrıntı	+ Çok sayıda filtre fonksiyonu + Entegre posta sunucu + Netware desteği	+ Entegre posta sunucu + Posta saati + Ayarlanabilir güvenlik fonksiyonları	+ Entegre ajanda ve kişiler fonksiyonları + Outlook benzeri ara yüz + Özelleştirme fonksiyonları	
Eksi	- Güvenlik fonksiyonlarının konfigürasyonu - Türkçe versiyonu yok	- Karmaşık kullanım - 4 versiyonu için Türkçe dil modülü mevcut değil	- HTML posta gönderemiyor - Yüksek fiyatı	- Sadece pahalı Profesyonel versiyonu Outlook'tan bilgi alabiliyor. - Yüksek Fiyatı	
Sonuç	Eudora'nın en önemli fonksiyonu bir çok kullanıcının dosyalarını otomatik senkronize etmesi	Pegasus, özellikle filtre fonksiyonları ve Netware desteği ile göze çarpan bir klasik	The Bat bir çok ortamda Outlook Express'e rakip olabilir ve entegre posta sunucusu ile ek kullanım alanları sunuyor.	Kişiler denetimleri için gelişmiş seçeneklere ihtiyaç duyan kullanıcılar için alternatif.	
Üretici	Qualcomm	David Harris	Ritlabs	Amicron Software	
İnternet	www.eudora.com	www.pmail.com	www.ritlabs.com	www.amicron.de	

FAZLA DONANIMLI: Microsoft kullanıcılarının Pegasus Mail'in karmaşık çalışma ortamına alışabilmesi için bir süre geçmesi gerekiyor. Ancak istemci virüslere karşı MS yazılımlarından daha güvenli.

The Bat 1.53d

The Bat, hem sunduğu fonksiyonlar hem de kullanıcı ara yüzü ile çok az isteği karşılayabiliyor. Öğrenciler için 25 dolar ve ticari versiyonu için de 45 dolar arasında seyreden yüksek fiyatının pek cazip olduğu söylenemez. Kullanıcılar bu ücret karşılığında sadece tam donanımlı bir e-posta istemcisi değil aynı zamanda yerel ağ üzerinden e-posta haberleşmesine imkan tanıyan bir de posta sunucusuna sahip oluyorlar. The Bat'ın en önemli eksiği HTML biçiminde e-posta hazırlayamaması. Ancak kalın ve italik yazıların modern yazı trafiğinde vazgeçilemez bir

yere sahip olması nedeniyle, The Bat ancak belirli şartlar altında, profesyonel kullanımlar için uygun. Eklentilerin çalışmasını engelleyen güvenlik kademelerinin ayarlanabilir olması ise program en önemli artısı. Engellenecek dosya uzantılarının listesi serbestçe düzenlenebilir.

Amicron Mailoffice 1.2

Amicron Mailoffice, bin adres ve ileti ile sınırlandırılmış ücretsiz versiyon, 115 euro'luk standart ve bunun iki katı fiyatıyla Profesyonel olmak üzere üç farklı versiyon halinde sunuluyor. Program açık bir şekilde Outlook kullanıcılarını hedef alı-

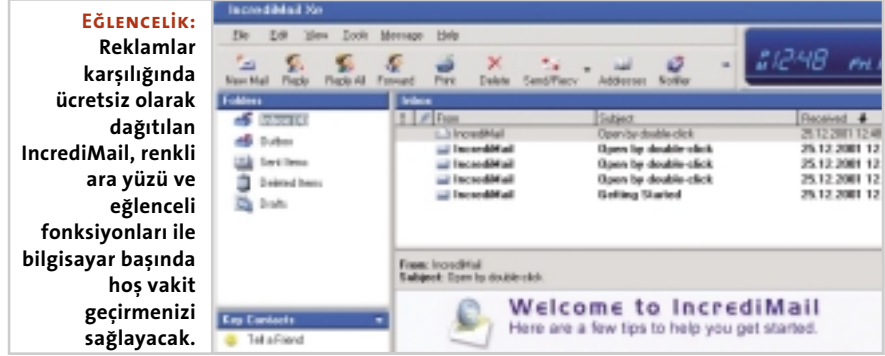
	PostME 3.0	INCREdiMail
	+ Çok sayıda Plug-in ve ek programlar	+ Emoticons ve hareketli mektup kağıtları
	+ Alışılmamış editör ile ek fonksiyonlar	+ Eğlenceli animasyon ve sesler
	+ Sade, kullanımı kolay arayüz	+ Outlook Express benzeri, kullanışlı arayüz
	- Diğerlerine kıyasla daha az fonksiyona sahip	- Sadece basit filtre fonksiyonları
	- HTML iletilerinin görüntülenmesinde sorun	- Reklamsız versiyonunun fiyatı yüksek
	PostMe kolay kullanımı, yeterli fonksiyon çehresi ve ince ayrıntıları ile yeni kullanıcılar için klasik bir program	IncrediMail, özellikle görsel olarak zengin iletiler göndermekten hoşlananlar için bir eğlence programı
	Johannes Oppermann	IncrediMail
	www.postme.de	www.incredimail.com

yor ve e-posta fonksiyonlarının yanında adres defteri ve ajanda işlevlerine de sahip. Word ile beraber çalışarak seri mektupların e-posta halinde gönderilmesini kolaylaştıran posta fonksiyonları özellikle profesyonel kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayacaktır. Böylece müşteriler özel yazışmalar haricinde tutulabilir, telefon, posta ve yazı trafiği gibi farklı bağlantı şekilleri bir arada kullanılabilir. Standart e-posta fonksiyonları, özellikle de filtreleme özellikleri sıradan.

PostMe 3.0

PostMe, ücretsiz olarak sunulan 2.0 ve 25 euro üzerinden satılan 3.0 versiyonu olmak üzere iki farklı biçimde sunuluyor. Sunduğu fonksiyonlar ve kullanımı, yeni e-posta kullanıcılarını hedefliyor. PostMe sayesinde, karmaşık alma ve verme fonksiyonları yerine alıntı fonksiyonları, metin yapıtaşları ve Smiley sözlükleri ile alışılmamış ek fonksiyonlara ve örneğin dosyaların yeniden adlandırılmasını, kopyalanmasını veya sıkıştırılmasını sağ-

layan dosya yöneticisi gibi çok sayıda Plug-in ve ek programa sahip oluyorsunuz. "AutoMessage" ve "AutoReply" fonksiyonları ile de otomatik olarak e-posta gönderilmesini veya cevaplanmasını mümkün kılıyor.

IncrediMail

Reklam sponsorluğu sayesinde ücretsiz ve 30 dolarlık ticari tam sürümü olarak iki ayrı versiyona sahip program, oldukça eğlenceli. Bu durum, aslında istediğinizden çok daha fazla e-posta göndermenize

neden olabilir. Program, sunduğu fonksiyonlar açısından Outlook Express'i andırıyor, ancak tam anlamıyla akustik eve görsel bir eğlence sunuyor. Menülerden fırlayan Emoticons (yani Smiley sembolleri) animasyonları ve simgeler eklenebiliyor ve eğlenceli arka plan resimleri de mektup kağıdına hayat kazandırıyor. Ayrıca IncrediMail, kullanıcıların kendi imzalarını oluşturabilmeleri için özel bir editöre sahip.

Sesli mesajların kaydedilebilmesi için de özel bir kayıt fonksiyonu eklenmiş. Ayrıca web'deki ses, animasyon ve e-kart kaynaklarına erişmek de mümkün.

Çekici E-posta

Posta sunucunuzdan, iletilerden daha fazla hata mesajı mı alıyorsunuz? CHIP, e-postalar ile karşılaşabileceğiniz sorunları analiz ediyor ve çözümler sunuyor.

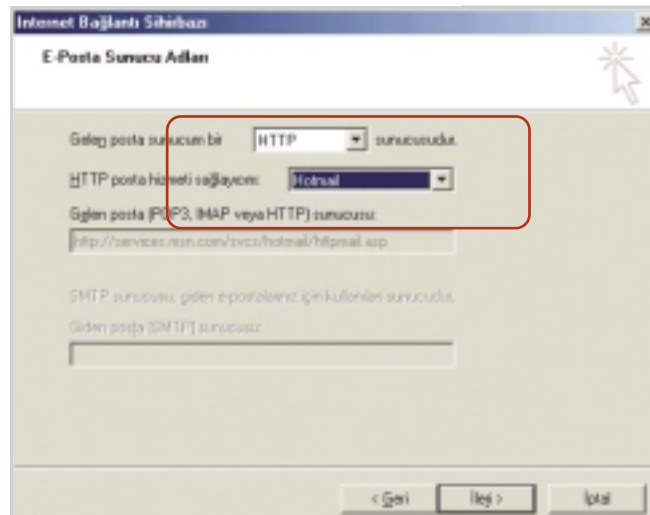
Yetki sorunlarını çözmek

Bir çok posta sunucu güvenlik nedeniyle, e-postaların gönderilebilmesi (SMTP after POP) için kullanıcıların posta kutusunu sorar. Son posta kutusu sorgusu kısa bir süre önce gerçekleştiyse, gönderme esnasında bir hata mesajı ekrana gelebilir. Bu nedenle, şayet e-posta istemciniz söz konusu seçeneğe sahipse, iletiler gönderilmeden önce ilk olarak daima hesabın sorulmasını sağlamalısınız. Posta kutusu sorgusundan sonra gönderme yetkisi her türlü durumda mevcuttur.

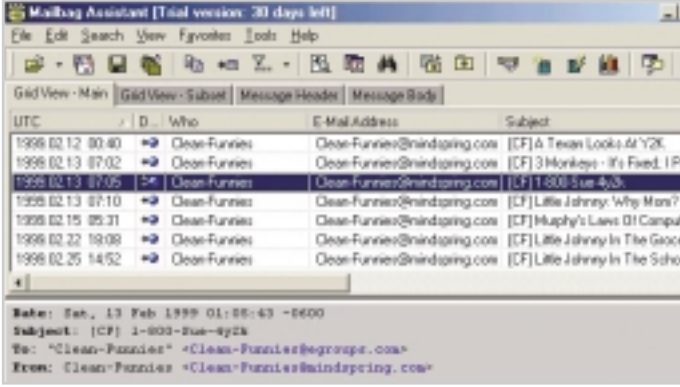
Mailbag Assistant ile posta kanunları

Tam fonksiyonlu bir istemci yerine bir çok e-posta programının yeteneklerini is-

teyler, aktif istemcinin erişemeyeceği iletilere bakmak istendiğinden ne yapılacağı sorusunu çok iyi bilirler. Mailbag Assistant 2.6c (www.fookes.com/mailbag) bu tür durumlar için bir çözüm sunuyor.

HTTP İstemcisi:
Outlook Express ile Microsoft'un kendi HTTP posta sunucusu Hotmail veya diğer web posta sunucularındaki hesaplarınızı kontrol edebilirsiniz.

İz PeşİNDE:
Mailbag Assistant, iletilerin hangi posta istemcisinde saklandığını ayırt etmeksizin sabitdisk üzerindeki posta kutularını inceler.

bir çok export seçeneği ve e-posta adreslerinin sıralanması fonksiyonları ile oldukça konforlu bir ortam sunuyor.

Outlook Express ile Hotmail kullanımı

Aslında POP/SMTP hizmeti sunmamasına rağmen, Microsoft'un sahip olduğu Hotmail'deki hesabınıza, Outlook Express programını kullanarak ulaşabilirsiniz. Bunun için ilk olarak bir Hotmail e-posta hesabına sahip olmalısınız. Söz konusu e-posta hesabınızı Outlook Express altında kullanmak için ilk olarak *Araçlar/Hesaplar* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Ekle/Posta* düğmesine tıklayın. İlk olarak kullanıcı ismini girin ve *İleri* düğmesine tıklayın. Şimdi ekrana gelen pencere üzerindeki "Kullanmak istediğim bir e-posta adresim var" seçeneğini işaretleyin ve adresinizi girin. Bunun sonucunda ekrana gelen pencereden HTTP sunucunuz olarak Hotmail seçebilir veya kullandığınız başka bir HTTP sunucunun adresini girebilirsiniz. Daha sonra kullanıcı ismi ve parola bilgilerini girerek hesap kurulum işlemini sona erdirebilirsiniz. Şayet bir Hotmail hesabına sahip değilseniz "yeni bir hesaba kaydolmak istediğim yer: Hotmail" seçeneğini işaretleyin ve *İleri* düğmesine tıklayın. Bu esnada internet bağlantısına ihtiyacınız olacaktır. Bunun sonucunda ekrana gelen direktifler doğrultusunda formları doldurarak kendiniz için yeni Hotmail hesabı oluşturabilirsiniz.

Spam iletilerini kolayca kandırmak

Yüklenmesi dakikalarca süren ve sonucunda sadece gereksiz bir tanıtım iletileri

olduğu ortaya çıkan büyük e-postaları download etmeden önce saklandıkları konumda ayırt edebilmek büyük kolaylık sağlayacaktır. Magic Mail Monitor 2.8 (www.geocities.com/SiliconValley/Vista/2576/magic.html) gibi ücretsiz araçlar bu imkanı sağlarlar. Bu program ilk etap-

ÜCRETSİZ SUNUCULAR

» Postalarınıza hızlıca ulaşmanın yolları

CHIP, hangi ücretsiz posta sunucularına Outlook ve benzeri programlar ile erişebileceğinizi ve hangilerini web üzerinden kullanmak zorunda olduğunuzu gösteriyor.

MYNET: Ücretsiz posta hizmeti sunan MYNET, Türkçe sayfa kullanıcılarına 5 MB'lık alan sunuyor. Ancak ekstra alan ve POP/SMTP erişimi için ekstra ücret ödemek gerekli.

WWW: www.mynet.com

POP: ücretli

SMTP: ücretli

HOTMAIL: POP ve SMTP erişimine imkan tanımayan sunucudaki posta kutunuza Outlook (Express) programını kullanarak da ulaşabilirsiniz. Sadece 2 MByte alan sunması ise negatif bir özellik.

WWW: www.hotmail.com

LYCOSMAIL: Lycosmail'in en büyük avantajı kullanıcılarının hizmetine sunduğu 15 MByte'lık posta alanı.

WWW: www.lycosmail.com

POP: pop.lycos.com

SMTP: smtp.lycos.com

YAHOO: Yahoo posta kutusu sunduğu 6 MByte'lık alan ile kullanıcılar için yeterli imkan sağlıyor.

WWW: www.yahoo.com

POP: pop.mail.yahoo.com

SMTP: smtp.mail.yahoo.com

ta bir posta izleyicisi olarak işlev görür ve posta kutunuzda yeni bir ileti olup olmadığını arka planda çalışarak kontrol eder.

olarak kendi web sayfanıza da yükleyebilirsiniz. Özel kullanım için sunulan versiyonun fiyatı ise 12 euro.

Seri iletiler ve posta listeleri oluşturmak

SuperMailer 1.42 gibi programlarla seri iletiler oluşturulabilir. Bu işlem alıştığımız e-posta istemcileri ile çalışmaktan çok daha kolaydır. Aynen bir metin editörü gibi çalışan programda adresler ve hitap kısımları için metine alanlar eklenir ve bu alanlar gönderme esnasında adres verileri ile yer değiştirirler. Bu adresler, Windows adres defteri, (metin) dosyalar veya SQL uyumlu veri tabanlarından elde edilebilirler. Ayrıca bir script yardımıyla SuperMailer'i bir haber letisi yöneticisi

Gönderen bilinmiyor

Pretorian 2 ile e-posta gönderirken hayal gücünüzün sınırlarını genişletebilir ve gönderen satırına FBI veya değişik posta adresleri girebilirsiniz. Bu sayede gönderen adresi olarak "anakin@skywalker.org" gibi istediğiniz metni girebilirsiniz. Bu programın geliştiricisi, özellikle eğlence amaçlı kullanılması gerektiğini belirtiyor. Çünkü FBI gibi kuvvetli kuruluşlar, isimlerinin farklı amaçlar için kullanılmasını eğlenceli bulmuyorlar.

UE / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

MOBİL E-POSTA

» PDA ile akıllı haberleşme

Eğer Pocket PC ile e-posta yazmak ve göndermek isterseniz, Pocket Outlook, söz konusu iletiyi "Gönderilmiş Öğeler" klasörüne taşıyacaktır. Bu iletileri Pocket PC'nin senkronizasyonu sonrasındaki ilk internet bağlantısı ile masaüstü bilgisayarınızdan gönderebilirsiniz. Bunun sonucunda söz konusu iletiler Outlook 2002'nin "Gönde-

mesini istiyorsanız, bu e-postaların birer kopyasını kendinize de göndermelisiniz. Bunun için kendi e-posta adresinizi "Cc" veya "Bcc" satırlarına ekleyebilirsiniz.

E-posta eklentilerini aktarmak

Masaüstü bilgisayarınıza aldığınız iletileri Pocket PC'nizde de kullanmak istiyorsanız, Active Sync aracı ile Pocket PC'nize aktarabilirsiniz. Ancak ActiveSync yerden tasarruf etmek için dosya eklentilerini PDA'ya aktarmaz. Bu durumu değiştirmek için aşağıdaki adımları takip edebilirsiniz:

1. PC'nizdeki ActiveSync programını çalıştırın.
2. *Options/Inbox* komutunu çalıştırın ve daha sonra *Properties* penceresini açın.
3. Son olarak dosya eklentilerin de aktarılmasını sağlayacak seçeneği işaretledikten sonra maksimum dosya büyüklüğünü girin.

Biçimlendirilmiş hafıza kartındaki dosya eklentileri problemi

Gezgin üzerinden veya hafıza kartının biçimlendirilmesi esnasında Attachment klasörünü sildiyseniz Pocket PC bir sonraki açılışta ekrana bir hata mesajı getirecek ve hafıza kartındaki bilgilerin kaydedilmesi seçeneğinin kullanılmasına izin vermeyecektir. Silinen klasörü yeniden oluşturarak söz konusu sorunu ortadan kaldıracabilirsiniz. Daha önceki klasörün ismi Pocket PC'nizin kayıt düzenleyicisindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\PMail\MessageStore" anahtarında tutulur.

MOBİL YARDIMCI: İletilerinize bir PDA yardımıyla, gerekli bilgilere sahip olduğunuz sürece her yerden ulaşabilirsiniz.

rilmiş Öğeler" klasörüne taşınacaktır. Eğer bu iletileri bir mobil telefon bağlantısı ile gönderecek olursanız, gönderilen öğelerin ne PDA ne de PC üzerinde kayıtları tutulmayacaktır. Şayet mektuplarınızın, karşınızdakilerin iletileri ile beraber kaydedil-

İÇİNDEKİLER

- 213 **Teknik Bakış:**
GPRS'e alternatif HSCSD teknolojisi
- 214 Siemenes ME 45
Motorola Talkabout 192
Motorola V60
- 216 Motorola V66
Nokia 8310
Samsung SGH-Q 100

GPRS Telefonları İncelemede

Cepten Daha Hızlı İnternet

İster mobil internet erişimi için veya konforlu WAP kullanımı için olsun, hızlı veri erişimine imkan sağlayan GPRS destekli telefonların sayısı her geçen gün artıyor. Ancak bu veri aktarım standardı kimin için uygun?

General Packet Radio Service, yani kısaca GPRS, yeni bir veri aktarım konsepti olan üçüncü jenerasyon mobil ağı UMTS'in öncüsü olarak karşımıza çıkıyor. Yeni haberleşme teknolojisi, HSCSD'de (bkz. Teknik Bakış kutusu) olduğu gibi, kanal birleştirme tekniğini kullanıyor, ancak burada farklı olarak veriler paketlere ayrılıyor. Bu dijital paket postası yüksek veri aktarım hızlarına erişilmesine imkan tanıyor. Mobil sörfçüler yakında bu teknikle 53,6 KBit/s'lik hızlara erişebilecekler.

Esaslı diğer bir değişiklik ise, ücretlerin hesaplanması konusunda. GPRS'le beraber, artık bağlantı süresi değil, aktarılan veri büyüklüğü temel alınıyor. Bu sayede kullanıcılar, bağlandıkları süre için sunucuya borçlu kalmadan devamlı online durabilir ve bilgiye istedikleri zaman ulaşabilirler. Yani internet sayfası bedavaya okunabilirken, geleneksel GSM aktarımında buna karşılık fiyat devamlı olarak artıyor...

Cep telefonu faturaları cebinizi yakabilir

Kulağa uygun gelen hesaplar, pahalı bir eğlence olarak karşınıza çıkabilirler. Aktarılan veri büyüklüğü üzerinden yapılan ücretlendirmeye, örneğin 1 KBit'in 1.400 TL olarak hesaplandığı Turkcell'den bir müzik parçasının indirilmesi, size 4 milyon Türk Lirasına veya aynı şekilde büyük dosyaların indirilmesiyle, 10 milyonlarca liraya mal olabilir. Bir fiyat kıyaslaması yapıldığında, paket anahtarlamalı bu veri aktarım şeklinin özellikle WAP kullanımı için uygun olduğunu söyleyebiliriz.

Bir GPRS telefon almadan önce ilk olarak bu hızlı veri aktarım tekniğinin çevrenizde kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmelisiniz. Cevaplamanız gere-

ken ikinci soru ise mobil veri aktarım yöntemini nasıl kullanacağınızdır. Eğer genellikle seyahat halindeyseniz, cep telefonu ve notebook'unuzu kızıllı ötesi veya veri kablosu yardımıyla bağlamanız gerekir. GPRS'e WAP için mi ihtiyacınız var? Bu durumda büyük bir ekrana ihtiyacınız olacak demektir. Veya hareket halindeyken e-postalarınıza ulaşmak mı istiyorsunuz? Bunun için e-posta istemcisi olan bir cep telefonu veya PDA veya notebook bağlantısına ihtiyacınız olacaktır.

WAP, e-posta veya internet bağlantısı mı?

Eğer GPRS ile konforlu bir şekilde WAP kullanmak isterseniz, sadece büyük bir ekran ile çalışmak yetmez. Çünkü WAP browser sadece yeterli metinleri kaydedeceği için sevdiğiniz sayfalar çok hızlı bir şekilde ekrana gelecektir. Bu fonksiyonu rahatlıkla kullanmaya yönelik olarak, sadece büyük bir ekrana değil, aynı zaman beş erişim profili ve her tür karakter için hafıza alanına sahip olan Ericsson'un R520m telefonu örnek olarak verilebilir.

Şayet cep telefonunuzu PDA veya notebook için modem olarak kullanmak istiyorsanız, her iki aygıtı nasıl bağlayacağınızı önceden düşünmelisiniz. Bu noktada cep telefonu ve notebook'un aynı bağlantı noktalarını desteklemelerine dikkat etmelisiniz.

Eğer seri bağlantı noktasını kullanmak istiyorsanız, cep telefonunuz ile beraber uygun bağlantı kablosunun verilip verilmediğini kontrol etmelisiniz. Son olarak IP adresleri, modem ayarları ve çevirmeli ağ bağlantısına yabancı olanların cep telefonu satın alırken, kolay anlaşılır ve kullanışlı bir kullanım kılavuzuna sahip olmasına dikkat etmeleri gerekiyor.

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

TEKNİK BAKIŞ**» GPRS'e alternatif: HSCSD**

Dünya üzerinde GPRS'den önce kullanılmaya başlanan HSCSD (High Speed Circuit Switched Data) adaptasyonu için varolan GSM şebekesinde genel bir yazılım değişikliği yapılması yeterlidir. Bu geleneksel GSM şebekesinin gelişimi için ilk adım olarak gözükmüyor. Bir sonraki adım ise paket anahtarlamalı veri hizmeti olan GPRS'in GSM şebekesine uygulanmasıdır. Son adım ise şu anda UMTS olacak gibi görünüyor.

Birçok zaman yarığının aynı anda kullanımını sayesinde HSCSD ile, özellikle de kullanılan kodlama sistemine bağlı olarak, saniyede 14.4 kilobit'lik veri aktarım hızına ulaşmak mümkün. HSCSD'de dört zaman yarığının kullanılması ve asimetrik olarak yüklenmesi ile yarık başına 14.4 kilobit'ten toplam olarak saniyede 43.2 kilobit'lik veri transfer hızlarına ulaşmak mümkün. GPRS'e göre en önemli avantajı ise, paket anahtarlamalı sistemde sabit bant genişliğini gösterebilmesi. Müşteriye, ISDN bağlantıda birçok B kanalı benzer bir şekilde, kullanım için sabit bir bant genişliği sunuyor.

Çok Fonksiyonlu**ERICSSON T68I**

CHIP PUANI

FİYAT 469 euro
BİLGİ İÇİN sonyericssonmobile.com**TEKNİK VERİLER**

Ağırlık	84 gram
Boyutları	100x48x20 mm
Pil tipi	Li-Ion
Standby/konuşma süresi	390/12 saat
Bağlantı	Seri, IrDa, Bluetooth
Veri aktarımı	14,4 Kbit/s modem, GPRS, HSCSD

Mütevazı**SAMSUNG SGH-Q 100**

CHIP PUANI

FİYAT 360 euro
BİLGİ İÇİN www.samsung.com**TEKNİK VERİLER**

Ağırlık	99 gram
Boyutları	135x47x20 mm
Pil tipi	Li-Ion
Standby/konuşma süresi	130/5 saat
Bağlantı	Seri
Veri aktarımı	14,4 Kbit/s modem, GPRS

Tam Donanımlı**SIEMENS ME 45**

CHIP PUANI

FİYAT 322 euro
BİLGİ İÇİN www.siemens.com**TEKNİK VERİLER**

Ağırlık	100 gram
Boyutları	109x46x20 mm
Pil tipi	Li-Po
Standby/konuşma süresi	300/6 saat
Bağlantı	Seri, IrDa
Veri aktarımı	14,4 Kbit/s modem, GPRS

Dünyanın ilk renkli ekranlı cep telefonu olan Ericsson T68i GPRS, Bluetooth, MS Outlook ve Lotus Notes özellikleri ile kullanıcılara geniş bir yelpaze sunuyor. İnternette veya Bilgisayarınızdan indirdiğiniz resimleri arka plan resmi olarak kullanabilir, fotoğraf çekerek arkadaşlarınıza e-posta ile yollayabilirsiniz.

GPRS ve HSCSD özellikleri, aygıtı, devamlı hareket halinde olan ve bu esnada online erişime ihtiyaç duyan kullanıcılar için ideal bir araç haline getiriyor. Yeni nesil WAP 2,0 desteği sunan aygıt ile 4+1 kanaldan GPRS bağlantısı mümkün. Ericsson T68 Kişisel Bilgi Yönetimi (PIM) özelliğine de sahip. Bu özellik sayesinde kullanıcılar, bilgisayarda yaptıklarına benzer şekilde kayıtlarını, ajandalarını ve görevlerini sistematik bir şekilde düzenliyor ve bunları benzer uygulamaları destekleyen laptop, PDA veya masaüstü PC ile SyncML özelliği sayesinde senkronize ediyorlar. Yeni iletişim teknolojisi olan MMS (Multimedia Messaging Service) sayesinde her türlü video ve müzik dosyalarının transferi de bu modelle mümkün.

SONUÇ: GPRS ve gelişmiş özellikleri sayesinde sağlam veri fonksiyonlarına sahip olan şık bir telefon.

SGH-Q 100'ün en kuvvetli özelliği, modem ve WAP kullanımı. Veri alırken dört (53,6 KBit/s'ye kadar) ve gönderirken de bir (13,4 KBit/s'ye kadar) tane zaman slotu kullanan SGH-Q 100, bu özellikleri sayesinde piyasadaki en hızlı GPRS telefonlarından biri. Adres defterine ve kızılotesine sahip olmaması ve sadece 130 saatlik bekleme süresi Samsung'un iş telefonu olarak kullanılmasının önündeki engeller.

İşçiliği kusursuz olan aygıtın iyi bir basma noktasına sahip olan küçük tuşlarını ince bir klavye kapağı koruyor. Arka ışıklandırmaya sahip ekran iyi bir görüntü sağlarken menü kullanımı ise birinci sınıf. Görüşü rahatlatan kaydırma sütunu ve kullanımı kolaylaştıran hareket düğmesi ise aygıtın navigasyon yapısının kullanışlılığı gösteriyor. Q 100 gerçek kalitesini, SMS, randevular, görevler ve hatta arka plan resimleri ve ses tonlarının da PC üzerine aktarılmasına ve çalınmasına imkan veren notebook bağlantısı ile gösteriyor. WAP'daki en büyük problem ise browser'ın kapanırken ağ bağlantısını koparması nedeniyle GPRS'in Always Online özelliğinin kullanılamaması.

SONUÇ: En önemli özelliği, GPRS olan telefonun mütevazı donanıma sahip olması.

ME 45, kauçuk tuşları, kasası ve dayanıklılığı sayesinde, aslında yazılım, fonksiyon ve ücret açısından bir farkı olmayan şık GPRS telefon S45'in outdoor versiyonu. Dikte aracı, ses denetimi ve ajandası ile günlük çalışmalar için uygun. Adres defteri ve takvimi, beraberinde sunulan veri kablosunu kullanarak veya kızıl ötesi üzerinden MS-Outlook ile senkronize edebilirsiniz. Kullanım rahatlığı ile göze çarpan telefonun fonksiyonlarına kolayca ulaşabiliyor ve sayfalar veya özel tuşlar yardımıyla farklı fonksiyonlara da hızlıca erişilebiliyor. Faks, modem (14,4 KBit/s), kızıl ötesi, WAP browser (WAP 1.2) ve GPRS, ME 45'in data fonksiyonlarını gözler önüne sermek için yeterli özellikler. Veri kablosu veya kızıl ötesi yardımıyla GPRS yoluyla (maksimum 40.2 KBit/s veri alma ve 13.4 KBit/s gönderme hızlarında) notebook ile veri alışverişi yapılabilir. Veriler ile çalışabilen mükemmel bir telefon olabilmesi içinse e-posta istemcisi ve HSCSD desteğine de sahip olması gerekiyor. Telefonun artlarından biri, SMS menüsünden geliştirilmiş EMS standardı fonksiyonlarının kullanılabiliyor olması.

SONUÇ: Açık ortamlar için tam donanımlı bir iş telefonu.

Şık ve Hızlı**MOTOROLA V66****CHIP PUANI**

FİYAT 343 euro
BİLGİ İÇİN www.motorola.com

TEKNİK VERİLER

Ağırlık	83 gram
Boyutları	110x45x22 mm
Pil tipi	Li-Po
Standby/konuşma süresi	125/3 saat
Bağlantı	Seri
Veri aktarımı	GPRS

Radyolu ve Oyunlu**NOKIA 8310****CHIP PUANI**

FİYAT 385 euro
BİLGİ İÇİN www.nokia.com

TEKNİK VERİLER

Ağırlık	85 gram
Boyutları	96x43x19 mm
Pil tipi	Li-Ion
Standby/konuşma süresi	400/4 Saat
Bağlantı	Seri, IrDa
Veri aktarımı	14,4 Kbit/s modem, GPRS, HSCSD

Küçük ve Şaşırtıcı**ERICSSON T39M****CHIP PUANI**

FİYAT 265 euro
BİLGİ İÇİN sonyericssonmobile.com

TEKNİK VERİLER

Ağırlık	86 gram
Boyutları	122x50x19 mm
Pil tipi	Li-Ion
Standby/konuşma süresi	300/11 saat
Bağlantı	Seri, IrDa, Bluetooth
Veri aktarımı	14,4 Kbit/s modem, GPRS, HSCSD

Bu Motorola cep telefonundan rahat bir kullanım istemek gereksiz. Karmaşık ve gereksiz onay istekleri gibi faktörler çekici V66'nın yoğun bir şekilde kullanılmasını engelleyebilirler. Ürün ile beraber Tri Band cep telefonunun Anglo Amerikan prizlerinde şarj edilmesini sağlayan bir şarj aleti, bel klipsi ve bir de başlık seti sunuluyor.

500 telefon kapasiteli defter, ajanda takvimi, yazma yardımı, kendi hazırlayacağınız 32 farklı ses tonunun saklanabilmesi, sesli arama ve ses kaydı yeterli donanım özelliklerini sağlıyor. Ancak grup fonksiyonları, VIP süzgeci ve profil fonksiyonlarının eksikliği telefonun üst sınıfa dahil olmasını engelliyor. GPRS ile WAP veya WWW erişimindeki maksimum download hızı 53,6 KBit/s. Kızıl ötesi olmadığı için notebook sahipleri veri kablosu kullanmak zorundalar. Telefonun bir diğer eksisi ise düşük kontrastlı küçük ekranın WAP ve menüler arasında gezinirken zorluk çıkarılması. Ancak eski modellerde daha iyi olan GPRS'in Always Online fonksiyonu sayesinde WAP browser'ın sık kullanılanları sadece online olarak saklayabilmesi sorun teşkil etmiyor.

SONUÇ: Detay hataları olsa da görünüşü güzel ve yüksek veri transfer hızı sunuyor.

Nokia'nın çok sevilen mini telefonu 8210'un takipçisi olan telefon, tuş basımı, dört ışıklı klavye aydınlatması ve çehresi ile dikkat çekiyor. Radyo, oyunlar, konforlu SMS fonksiyonları 8310'u mükemmel bir oyuncak haline getiriyor. 8310, sadece eğlence sunmuyor, iş kullanıcılarının isteklerini de karşılayabilecek donanımına sahip.

Entegre faks-modem ile 14.4 KBit/s veri aktarım hızına erişilebiliyor. Veri alma esnasında üç kanalı birleştirebilen HSCSD 43.2 KBit/s veri aktarım hızına çıkılmasına imkan tanıyor. Ancak HSCSD ve GPRS için modem sürücülerinin ürün ile beraber sunulmaması çok büyük eksiklik. Kızıl ötesi ve WAP browser ise bu fiyat sınıfında zaten standart donanımlar arasında.

Resim de eklenebilen SMS'lerin hazırlanması esnasında T9 yardımcı oluyor. 150 metin ve 50 resim iletisi için yeterli hafıza mevcut. Takvim ve görev yönetimi, hesap makinesi, beş profil, fonksiyonel sesli arama ve ses denetimi ise telefonun diğer fonksiyonları.

SONUÇ: 8310, hem oyun severler hem de iş adamları için uygun, üst sınıf bir cep telefonu.

İleri bir teknolojiye sahip bir cep telefonu illa da büyük ve pahalı olmak zorunda değildir. Ancak T39 için bunu rahatlıkla söylemiyoruz, çünkü kullanışlılık özelliği ekran ve klavyenin olumsuzluğu ile karşılaşılıyor. Ekran minik harflerle sadece dört satır yazı sığıyor ve fonksiyon tuşları birbirlerine çok yakın.

Ericsson bu nedenle telefonunu ajanda, profil, fonksiyonel bir sesli arama, ses denetimi ve iki oyun ile donatmış. EMS sayesinde resim ve ses tonları almak ve göndermek mümkün. Tri Band özelliğine sahip telefon, ABD'deki GSM ağlarında da kullanılmak için uygun. HSCSD ve GPRS destekli T 39m, WAP browser ve e-posta istemcisi ile şu anda veri alışverişi için mümkün olan tüm olanaklara sahip. Kullanıcılar, zengin donanıma rağmen hedeflerine rahatlıkla ulaşabiliyorlar. Hızlı erişim için, sık kullanılan fonksiyonların bulunduğu özel bir menü oluşturulabiliyor. Menü derinliklerinde ise okunaklı kullanım direktifleri yardımcı oluyor. T 39m'nin en önemli özelliği ise kablosuz veri aktarımına imkan veren entegre Bluetooth chip'li ilk cep telefonu olması.

SONUÇ: Zengin donanımı ve uygun fiyatı ile küçük ve şaşırtıcı bir telefon.

İnternette Alan Adı Uyuşmazlıkları

Adınızı Alın!

İnternet hızla yayılıyor ve kişisel ya da ticari alanda etkin rol oynuyor. İnternet üzerinde faaliyet/tanıtım/ticaret yapmak isteyen kişi ya da firmaların özellikle alan adı uyuşmazlıklarına dikkat etmeleri gerekiyor.

Günümüzde resmi ya da resmi olmayan organizasyonların, firmaların ve hatta kişilerin birer web sayfası ve bu web sayfalarının yer aldığı alanların adları (domain name) oldu ve alan adları elektronik iletişimin kendisi kadar önemli hale geldi. Doğal olarak da kişi ve kuruluşlar, alan adlarını (domain name) alırken bu alan adlarını; markaları veya markaları kadar onları tanımlayan firma adları, kişi adları ve soyadları ile ilgili bağ kurmaya çalıştılar. Böylelikle de alan adları fikri ve şahsi haklara, haksız kullanımı tecavüze bu konudaki uyuşmazlık da “alan adı ihlalleri-uyuşmazlıkları”na dönüştü.

ICANN (The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers/Tahsis Edilmiş İsim ve Numaralar İçin İnternet Kuruluşu), teknik koordinasyonu sağlayan ve alan adı sisteminin yönetilmesi, protokol parametrelerinin yönetilmesi ile IP adresleri yer tahsisi görevlerini yüklenen ve kar amacı gütmeyen yetkili tek kuruluştur. Bugün ICANN’ın “Who Is” veri tabanına girip bir araştırma yaptığınızda bir sürprizle karşılaşmanız olasıdır. Zira yıllar boyunca bin bir emek vererek oluşturduğunuz firma isminiz veya markanız ya da tanınmış bir kişi iseniz ad ve soyadınız için domain name istek girişi yaptığınızda “üzgünüz bu ad alınamaz; fakat adları alabilirsiniz” cevabı ile karşılaşp şok geçirebilirsiniz. Daha ayrıntılı bir araştırmaya giriştiğinizde ise bu alan adının ilgisiz bir kişi veya potansiyel veya hatta halihazırdaki rakibiniz tarafından alındığını görebilirsiniz.

Tesadüfler dışında -ki bu ihtimalin çok az olduğu kanısındayız- neden bir kişi ya da kuruluş sizinle bağlantılı bir adı taşıyan alan adı almak istemiştir? Ve neler olabilir?

► Alan adını kendi adına kayıt ettiren kişi,

söz konusu alan adını kullanarak bir web sitesini işletmenize engel olabilir.

► Alan adını kendi adına kayıt ettiren kişi, son kısmı söz konusu alan adı ile biten e-posta hesapları yaratarak üçüncü kişilere e-postalar gönderebilir. Şahsınız/kurulu-

şunuz kaynaklı izlenimi yaratan elektronik postaları üçüncü kişilere iletebilir.

► Markanızın ismini yansıtan söz konusu alan adı kullanılarak işletilecek web sitesi altında, markanız ve şirketinizle hiç de bağdaştırmak istemeyeceğiniz içerik yayınlanabilir, örneğin itibarınızı zedeleyici, ahlaka aykırı, siyasi içerikli ve benzeri türde web sayfaları...

► Alan adını kuruluşunuz/şahsınız ile rakip kendi sitesine veya başka bir siteye yönlendirebilir, böylelikle halihazırdaki müşterilerinizi veya potansiyel müşterilerinizi etkileyebilir?

Alan adının haksız olarak alınabilmesi nasıl bu kadar kolay

ICANN altında domain name kiralayan kuruluşlar önceden bu kadar çok sayıda değildi ve uygulanan kural “İlk gelen, İlk alır” kuralı idi. Yani siz hiçbir bağlantısı olmayan bir kişi ya da kuruluş olsanız dahi “İlk gelen” olduğunuz için ünlü bir kişi adını ya da markayı içeren web alan adını alabiliyordunuz.

“İlk gelen, ilk alır” kuralını içeren sistem bugün de değişmemesine rağmen ICANN tarafından 24 Ekim 1999 yılında yeni kurallar politikası (ICANN Uniform Domain Name Dispute Policy) belirlendi.

24 Ekim 1999 tarihinden önce bu haksız tekliflere göz yummak, farklı bir isimde alan adı almaya çalışmak ya da istenen astromonomik rakamları ödeyerek kendi haklarını para ile satın almak seçeneklerinden başka bir yolu bulunmayan iyi niyetli hak sahiplerinin, artık haklarını aramak ve daha az bir maliyetle gerekli başvurularda bulunmak ve hakkını 56 gün gibi kısa bir sürede almak seçenekleri mevcut. İnternet otoritelerince belirlenen dört hakem kuruluştan birisine şikayette bulunarak hak sahibi olunan domain name’in hak sahibine transferi veya haksız tescil ettiren için hükümsüzlüğü sağlanabilmektedir.

► WIPO World Intellectual Property Or-

ganization/Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı, <http://arbitr.wipo.int/domains>

► NAF (The National Arbitration Forum, <http://www.arbforum.com/domains>)

► CPR Institute for Dispute Resolution http://www.cpradr.org/ICANN_Menu.htm

► ADNDRC (Asian Domain Name Dispute Resolution Centre, <http://www.adndrc.org/adndrc/index.html>)

Uyuşmazlıklara konu olan tescillerin her birinin kötü niyetli tescil olduğunu söyleyemesek de önemli bir bölümünde bu unsur kendisini göstermektedir. Bunlar arasında tanınmış markalar, şirket isimleri ve ünlü kişilerin ad ve soyadlarını içeren domain name tescilleri başı çekmektedir.

Türkiye’de ise .com.tr ile sona eren alan adlarının tahsisini yapmaya yetkili tek kurum olan ODTÜ’nün uygulaması, kısıtlayıcı ama diğer yandan da daha güvenli ve adil bir uygulamadır. ODTÜ “tr” soyadını almak isteyen başvuru sahiplerinden o alan adı ile bağlantısını gösteren belgeler istemektedir. Bunlar ticaret sicil kaydı, marka tescil belgesi ve benzeridir. Türkiye’den de yetkili kuruluşlara domain name şikayetlerinde bulunuluyor ve sonuç alınıyor.

Dilek Üstün, İstanbul Patent&Marka Danışmanlık Ltd.

CHIP ONLINE

www.chip.com.tr/alanadi.html adresinde bu yazıyı daha ayrıntılı bir şekilde okuyabilirsiniz.

2002 Kore/Japonya Dünya Futbol Kupası Özel

Kupa Heyecanı CHIP'te

Maçların takvimi, takımlar, istatistikler, stadyumlar: Tüm bunları eCHIP içerisinde bulacaksınız! CHIP ve Panini'nin sunduğu servis ile Güney Kore'deki millilerimiz hakkında istediğiniz tüm bilgileri elinizin altında.

Meşin yuvarlağın peşinden koşan tüm taraftarların gözü ve kulağı, 31 Mayıs'tan 30 Haziran'a kadar Güney Kore ve Japonya'da düzenlenen Dünya Futbol Kupası'nda olacak.

Dünya Kupalarını eskiden futbolcu çıkartmalarının yapıştırıldığı özel albümlerden izlerdik... Bir zamanlar çoğumuzun elindeki fazla futbolcuları takas ederek tamamlamaya çalıştığı o kitapları bir İtalyan yayınevi, Editoriale Panini hazırlardı. Şimdi Panini'nin albümleri internete taşındı! www.paninigroup.com/worldcup adresindeki siteye bağlanan CHIP okurları, tüm eski dünya kupalarının albümlerine erişebilecekler. Sitede Dünya Kupası takvimi, stadyumlar, oyuncuların doğum tarihleri ve takımları, yıldız oyuncular hakkındaki bilgilere erişebilirsiniz. Bu arada, tamamlamadığınız bir albümünüz mü var? Panini bunu da düşündü...

Bu kadar da değil. CHIP okurları www.paninidigital.com/uk/chip_tr.asp adresine bağlanarak, GOLD üye statüsünde bir hafta boyunca Panini Almanak'ına ücretsiz erişebilecekler. 1930'dan 2002'ye dek tüm Dünya Kupalarının ayrıntılı istatistiklerini bulabileceğiniz almanak, kupa boyunca oynanacak maçlar doğrultusunda sürekli güncellenecek.

Panini Almanakı'nda tüm oyuncuların ayrıntılı istatistikleri yer almakta. Takımlara ve maçlara dair istatistikleri de bula-

bileceğiniz sitede karşılaştırmalar da yapmak mümkün. "Oyuncuya karşı oyuncu", "kaleciye karşı oyuncu", "oyuncuya karşı takım", "takım ile hakem" gibi istatistikler sizlere maçların görünmeyen yüzünü gösterecek.

Bir hafta boyunca GOLD üye statüsünde inceleyebileceğiniz siteden bu bir haftadan sonra BASIC üye olarak yararlanmak da mümkün. Elbette daha kısıtlı erişime sahip olacaksınız. Ücretsiz olan BASIC üyelik ile 2002 Dünya Kupası hakkında genel istatistiklere ulaşabilirsiniz. Aboneliklerini aylık 4,95 euro (ya da 6 aylık 24,94 euro) olan GOLD üyelikle uzatacak olan okurlarımız, bu bir haftadan sonra da Panini Almanak'ından yararlanabilecekler. Bu arada bir abonelik şekli daha var: Platinum üyelik. Ayda 9,95 euro karşılığında (altı aylık 49,95 euro) Platinum üyeler, istatistiki veritabanının dışında Panini'nin tüm görsel arşivine erişme ayrıcalığına da sahip olacaklar.

Ali Işingör

DÜNYA KUPASI VERİTABANI: Paninidigital'in GOLD üyeliği CHIP okurlarına 7 gün boyunca ücretsiz.

Laftan Anlayan Bilgisayarların Geleceği

0 Artık Söz Dinliyor

Hırçın PC'ler ve anlaşılmaz kullanım kılavuzlarının sonu geliyor: Teknoloji ve yenilik alanında Almanya'da verilen Gelecek Ödülü 2001'in sahibi Wolfgang Wahlster, "Bilgisayarlar insan dilini kavramayı öğrenecek ve sözümüzü dinleyecek..." kehanetinde bulunuyor.

Dilden anlayan ve kendisi de konuşan bilgisayar, bu konuyla ilgili bilimcileri uzun süredir uğraştırıyor. Bu daldaki ilk ürün, Joseph Weizenbaum'um 1966 yılında yarattığı Chatterbot ELIZA'ydı. Bu küçük program basit bir hileye başvuruyordu: İnsan olan partnerinin yanıtından anahtar sözcükler belirliyor ve bunları bir sonraki sorusunu oluştururken kullanıyordu. Bu durum bazı kullanıcıların bilgisayarı kendine eşdeğer bir konuşma partneri olarak tanımasına yol açıyordu. ELIZA'dan dört yıl sonra, ben o zamanlar 11. sınıftaydım, kendim bir dil

yaratma programı oluşturmayı denedim: Sonuç Fortran'a entegre edilmişti ve yalnızca can sıkıcı şiirler ürettiyordu. Bugün Alman Yapay Zeka Araştırma Merkezi'nin (DFKI Limited Şirketi) yöneticisiyim. Bu kuruluşun hedefleri arasında, eğitim düzeyi ve tekniğe yakınlığından bağımsız olarak gerçekten herkesin içinde yaşadığımız bilgi toplumunun elektronik etkileşimine katılabilmesini sağlayacak şekilde bilgisayar ve internet kullanımını basitleştirmek bulunuyor.

Burada dil teknolojisi önemli bir destek oluşturuyor. Bu teknoloji olmaksızın

```
***** ELIZA *****
** J. Weizenbaum, 1967 **
** IBM Computer Museum 1998 **

Hi! I'm Eliza. I am your personal
therapy computer.
Please tell me your problem.
```

DR. ELIZA: 1967'nin Dr. Eliza'sı bir psikoterapist gibi yazılı hasta görüşmeleri gerçekleştiriyordu.

DİL TEKNOLOJİSİNİN ETAPLARI

1966

ELIZA: Yazılı diyalog için Joseph Weizenbaum tarafından geliştirilmiş yazılım

1984

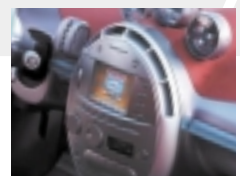
DİL TANIMA SİSTEMİ: IBM'den 5 bin sözcük dağarcıklı ilk sistem

1994

DIYALOG SİSTEMİ: Philips'ten konuşmacıdan bağımsız telefon üzerinden sürüş planı danışmanı

1996

LINGUATRONIC: Temic'den otomobiller için dille kullanma sistemi

BENİM VİZYONUM

İnsanlık tarihinin en ilginç yüzyılının başındayız. Peki ama yarının dünyası nasıl olacak?

CHIP size her ay bilişim çağının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyaları ile tanıtıyor.

**WOLFGANG WAHLSTER (49),
PROF. DR. H. C. MULT.**

ETKİNLİKLERİ:
Saarbrücken Üniversitesi'nde Bilişim, Yapay Zeka ve Bilgisayar Dilbilimi profesörü

Alman Yapay Zeka Araştırma Merkezi (DFKI) yöneticisi

Verbmobil ve Smartkom, Federal Kültür (Eğitim) ve Araştırma Bakanlığı bünyesindeki BMBF projelerinin bilimsel yöneticisi

ONURLANDIRILMALARI:
1995 AB'nin (Avrupa Birliği) Information Technology European Award (ITEA) Ödülü

2001 "Dilden anlayan bilgisayarlar" alanındaki Gelecek Ödülü

dijital olarak depolanmış bilgiye dünyanın dört bir yanından erişmek bir hayal olarak kalmaya mahkum. Bu yüzden her insan kendiliğinden bir soru ya da bir komutu bilgisayar sistemlerine konuşarak bildirebilmeli ve tepki de yine onun için anlaşılır olmalı. Anlaşma sözlerle, jestlerle ve mimiklerle gerçekleşebilmeli. Dil işleme alanında dil tanıma, dil çözümleme ve dil anlama arasında ayrım yapıyor. Bir radyo kanalının seçimi gibi uygulamalar için sistemin konuşmacıyı tanıması yeterli. Bu tip dil tanıyıcılar yalnızca 20 ila 100 sözcük kullanmak zorunda oldukları için, Embedded Systems olarak gitgide artan ölçüde gündelik cihazlara entegre ediliyor. Ayağa kalkmak ve kahve makinesinde bir tuşa basmak yerine, "Bir kahve, lütfen!" diye seslenmek yeterli oluyor.

Ancak çoğu soru ve dilek formülasyonu az sayıdaki anahtar sözcükten fazlasını gerektiriyor. Ama bir sonraki cep telefonu kuşağı bile dil çözümleme yoluyla anlamlar arasındaki bağlantıyı anlayabilecek ve bize internet ve konumlandırma sistemleriyle bağlantılı olarak alışveriş danışmanı ve kılavuz olarak hizmet verecek. Çevirmen bir cep telefonunun geliştirilmesine DFKI'nin Verbmobil sistemi (<http://verbmobil.dfki.de>) katkıda bulunuyor. Verbmobil kendiliğinden dili tanıyor, çözümlüyor ve şu sıralar İngilizceye ve Japoncaya olmak üzere yabancı bir dile çeviriyor, bir cümle kuruyor ve bunu dile getiriyor. İstendiği takdirde telefon konuşmasından sonra bir protokol oluşturuluyor. 10 yıl sonra bir insanın konuştuğu her şeyi taşınabilir bir mini cihaza dijital olarak kaydedebilecek kadar ilerlemiş olacağı...

Konuşma kayıtları günümüz kelime işlem sistemlerinde metinler için olduğu gibi içerik bakımından da aranabilir olacak. Bunu tüm televizyon kanallarının

içinden geçen içerik temelli bir arama izleyecek. "Şu anda nerede Afganistan'daki gelişmeler hakkında haberler veriliyor?" sorusunu geleceğin etkileşimli bir televizyonu yanıtlayacak: "ZDF'de ve n-tv'de" - ve sesli komut üzerine ZDF'deki haberleri gösterecek ve n-tv'dekileri de kaydedecek.

Tutarlı olmak bakımından tüm bu sistemler bu durumda dil üzerinden de konfigüre edilebilmek ve programlanabilir olmak zorunda. Tabii ki bu tip sistemler artık her bir kullanıcı tarafından kendi sesi için bireysel olarak uyumlandırılmak zorunda değil. Aynı şekilde yerel şiveler de bir sorun yaratmıyor, ama bu durum endüstri bakımından yerel dil verilerinin toplanmasına yapılacak yatırıma

„İnsanlar ve bilgisayarlar
gelecekte **dil, jest ve mimik**
üzerinden anlaşabilecekler.“

değeceği koşuluyla gündeme gelecek. Dil diyalogu sistemlerinin geleceği, iki noktaya bağlı: Bunlardan ilki, dil diyalogu sunucularıyla birlikte dilin gerçek zamanlı işlenmesini olanaklı kılan en küçük mobil cihazların işlemci ve bellek performanslarının ne derece yükseleceği. İkincisi ise, bizim konuşma ve anlama sırasında beynimizde cereyan eden olayları anlayıp anlayamayacağımız ve anlayabileceğimiz takdirde bunun ne zaman olabileceği. Biz kendi zekamızı anlayamadığımız sürece, bilgisayarlar kısıtlı zekaya sahip insanlar olarak kalacak.

Wolfgang Wahlster

Çeviren: Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

1997

NATURALLY SPEAKING:
Dragon'dan her bir sözcükten sonra konuşma aralığı gerek-tirmeyen dikte sistemi

1998

UNIFIED MESSAGING: Fakstan dille haberler takası için hizmet

2000

VERBMOBİL, BMBF-PROJESİ: Konuşmacıdan bağımsız olarak kendiliğinden dili çevirme

2003

SMARTKOM, BMBF-PROJESİ: Dil, jest ve mimik üzerinden insan bilgisayar etkileşimi

KÜNYE

Yayın Koordinatörü (Sorumlu): Gökhan Sungurtekin
sgokhun@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni: Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü: Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri:
Sevda Kılıç, chipyaz@chip.com.tr
Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

Haber Merkezi: Cem Şancı
cemsanci@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi:
Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Biktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD: Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online: Halil Selanik, webmaster@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar: Murat Karslıoğlu, Ozan Ali Dönmez,
Garı Antikacıoğlu, Cihan Baykal, (MM) Markus Mandau,
(TB) Thomas Baur, (MF) Manfred Flhor, (UE) Uli Eike, (JR)
Jörg Rechertz, (TF) Thorsten Franke, Wolfgang Wahlster,
Dilek Üstün, (MJ) Martin Jaeger, Ali Işingör

Görsel Yönetmen: Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı: Dilek Kircan

Genel Müdür: Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı: Beste Özerdem

Finans Müdürü: Aylin Aldemir

Halkla İlişkiler Müdürü: Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu: Ayten Çar

Abone Bölümü Satış Müdürü: Asu Bozyayla

Abone Servisi:

Ayten Akgüre
Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü: Cem Cenker

Dağıtım Asistanı: Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü: Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş. Adına Sahibi:
Gökhan Sungurtekin

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü: Gülcan Bayraktar
gulcanb@vogel.com.tr

Pazarlama Müdürü: Güler Okumuş
oguler@vogel.com.tr

Reklam Müdürü: Nurhan Bağcı Eyiip
bnurhan@vogel.com.tr

Market Sorumlusu: Yeliz Koyun
kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri: Aynur Kına
aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı-Film Çıkışı ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: (212) 283 84 38

Dağıtım: BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş.:

Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi 231/3

Kasımpaşa/İstanbul

Telefon: (212) 297 17 24 (pbx)

Faks: (212) 297 17 33

Abone Faks: (212) 238 73 43

Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

Web Adresi: http://abone.vogel.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

ABT	65	KAAN	207
AKFA	113	KAPLAN	125
ALLIED DATA	89	KONT	81-151
ANKA TEKNİK	149	MAKRO	91
APC	35	MARKET	230-231-232-233-234 235-236-237-238-239-240 241-242-243-244-245-246-247-248
ARENA	155	MASCOM	83
ASTEL	171	MBS	AKİ
ASUS	27	MEDYASOFT	139
BALKAN	97	MEGABAYT	46-47
BİLİM TEKNİK	211	MEGAVIZYON	183
BİLKOM	111	MICROSOFT	13
BİLSAG	209	MIRON	205
BOĞAZIÇI	AK	MULTIMEDYA	55-57-59-61
BOYUT	215	NOKIA	33
CDROM DATA	185	OKYANUS	17
ÇÖZÜM	147	OLUŞUM	109
DATAGATE	ÖKİ-39	PHILIPS	7
DENGE	121	PLEXTOR	15
DORUK NET	165	PM	71
EMEKE	163	PROTOKOM	141
EMPA	92-93	REDOX	105
EMPATİ	220-221	RÖNESANS	197
EPDATA	217	SAMSUNG	41-73
EPSON	37	SKY	31
ERICSSON	25	SONY	89
ETÜD	153	T.TİCARET	199
HESMAK	43	TEKNOLOJİ HOLD.	95
HIZLI SİSTEM	20-21	TEKOFAKS	29
INTERPRO	173	TETRİS	129
INTRO	51	TURANLI	175
İSTANBUL PAZAR.	131	UFOTEK	123
ITD	75-103-161		

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► LEVEL

Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► IT BUSINESS WEEKLY

IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS

► HERKES İÇİN BİLGİSAYAR

Yeni başlayanlar için bilgisayar ve internet rehberi

BİLGİSAYAR

► www.internetimiz.com

Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

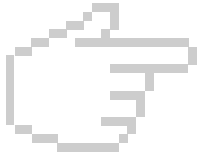
DÜNYADA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

Endonezya	Hindistan	İtalya	Almanya	Çek. Cum.	Çin
Romanya	Rusya	Singapur	Macaristan	Malezya	Polonya
Türkiye	Slovakya Cumhuriyeti	Ukrayna	Yunanistan		

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

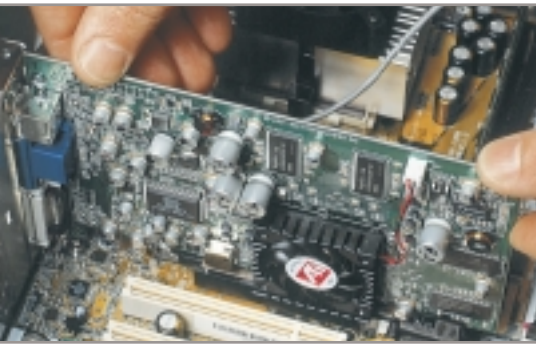
CHIP'TE GELECEK AY

TEMMUZ 2002

Test

El Bilgisayarları

Bir bilgisayarın işlevselliğini cebinize sığacak kadar küçük bir aygıtta sunan piyasadaki en yeni PDA'ları test ediyoruz. PalmOS ve Pocket PC işletim sistemlerinin lider olmak için kıyasıya rekabet ettiği bir ortamda, hangisinin sizin için daha iyi olacağını açıklıyor ve PDA'lar için en iyi ipuçlarına yer veriyoruz.

Donanım

Donanım Sorunlarına Son

Bilgisayarınız kilitlenip kaldığında ne yapmanız gerektiğini bilemezsiniz. CHIP, acil durumlarda kullanılmak üzere ilkyardım çantanızı hazırlıyor ve ses kartı, sabitdisk, ekran kartı ve anakart problemlerinin çözümü için reçeteler sunuyor.

Pratik

DVD'den Video CD'ye

DVDx tek bir tıklamayla her DVD filmini VCD formatına dönüştürebiliyor ve hemen CD'ye yazılabilecek hale getiriyor. CHIP, ücretsiz olarak sunulan bu programın ince ayarlarını açıklayarak en iyi sonucu almanızı sağlıyor.

İnternet

Kablosuz Ağlar

Bilgisayarın etrafındaki kablo salatası çoğu kullanıcıyı rahatsız eder. Özellikle de internet ve network bağlantısı için gerekli kablolar çoğu zaman sorun olur. Artık bunun çözüm var: Kablosuz sörf. CHIP, W-LAN, Home-RF, Bluetooth ve DECT gibi teknikleri pratik kullanımlarıyla birlikte karşılaştırıyor ve kablosuz web'inizin en doğru ayarlarını açıklıyor.

DİĞERLERİ

- **Araştırma Lab'larından**
Dünyanın en hızlı bilgisayarları
- **Clone CD ile Klonlama**
6 adımda sorunsuz CD kopyalama
- **Son Ücretsiz Servisler**
İnternetteki tüm hizmetler paralı mı oluyor?

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir